

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
Τ.Ε.Ι ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ : Δ.Μ.Υ.Π.
ΣΧΟΛΗ : ΣΔΟ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ : 'Η ισότητα των δύο φύλων και η ίση μεταχείριση στις
εργασιακές σχέσεις '

Των : Γκαραβέλα Χρυσάνθη
Γεωργακη Ελευθερία

Εισηγήτρια : Κα Σακελλαρίου Μαρία – Δικηγόρος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Εισαγωγή	6
.....	
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ.	
Κεφάλαιο πρώτο: Γυναίκα και Εργασία	9
1.1 Η είσοδος των γυναικών στην μισθωτή εργασία (1850-1940)	9
1.2 Ο γυναικείος συνδικαλισμός και οι αγώνες για ισότητα στον μεσοπόλεμο	10
2. Η γυναίκα στη μισθωτή εργασία	11
3. Η διεθνής οργάνωση εργασίας για την εργαζόμενη γυναίκα	12
4. Εφαρμογή της αρχής μη διακρίσεως: η θέση της νομολογίας	13
4.1 Διάκριση ανδρών και γυναικών στην απασχόληση	13
4.2 Διάκριση στην αμοιβή της εργασίας	15
4.3 Η γυναικεία εργασία	16
.....	
Κεφάλαιο δεύτερο: Ισότητα και Κοινωνική Πολιτική	19
2.1 Γενικά	19
2.2 Οι ελληνίδες και η κοινωνική πολιτική	19
2.3 Η προοδευτική κοινωνική πολιτική στις αρχές του αιώνα	20
2.4 Η θέση της παραδοσιακής και σύγχρονης ελληνίδας	21
2.5 Άμεσοι στόχοι της κοινωνικής πολιτικής	22
.....	
Κεφάλαιο τρίτο: Ευρωπαϊκός και Κοινωνικός Χάρτης και Δικαιώματα της εργαζόμενης Γυναίκας	24
3.1 Γενικά	24
3.2 Τα κατά χάρτη δικαιώματα των εργαζομένων γυναικών	24
3.3 Η προτιθέμενη διεύρυνση των δικαιωμάτων από το Πρόσθετο Πρωτόκολλο	28
.....	
Κεφάλαιο τέταρτο: Τα δικαιώματα της εργαζόμενης στο χώρο εργασίας	30
4.1 Η αξιοπρέπεια στο χώρο εργασίας: ο σεξουαλικός εκβιασμός	30
4.2 Οι σεξουαλικές παρενοχλήσεις στο δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών: η εξέλιξη της πρωτοποριακής Αμερικάνικης Νομολογίας	33
4.3 Η ανεπαρκής ελληνική και κοινοτική ρύθμιση	34

Κεφάλαιο πέμπτο.

5. Ψήφισμα του συμβουλίου της 29 ^{ης} Μαΐου 1990 για την προστασία της αξιοπρέπειας των γυναικών και των ανδρών στην εργασία	36
---	----

Κεφάλαιο έκτο: Ισότητα ανδρών και γυναικών στην αμοιβή και την απασχόληση .....

.....	40
6.1 Έννοια της αρχής της ισότητας	40
6.2 Η σημασία της αρχής της ισότητας	40
6.3 Γενικά	41
6.4 Η νομοθετική κατοχύρωση της ισότητας ανδρών και γυναικών.....	41
6.5 Η ιστορική και ουσιαστική καθιέρωση της ισότητας ανδρών και γυναικών.....	42
6.6 Το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4 παρ.2 του Συντάγματος.....	42
6.7 Επιτρεπόμενες αποκλίσεις από τον κανόνα ισότητα ανδρών και γυναικών.....	42
6.8 Ο νόμος 1414/84.....	43
6.9 Η ρύθμιση της πρόσβασης στην απασχόληση βάση του ν.1414/84..	44
6.10 Οι όροι και οι συνθήκες εργασίας ως κριτήριο διαφοροποίησης μεταξύ ανδρών και γυναικών κατά το ν. 1414/84.....	44
6.11 Επιτρεπτές αποκλίσεις στην απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση με βάση το ν.1414/84.....	45
6.12 Η τροποποίηση της προηγούμενης νομοθεσίας που απέβλεπε στην ειδική προστασία των γυναικών από το ν.1414/84.....	45
6.13 Κυρώσεις από την πρόσβαση του ν. 1414/84.....	46
6.14 Η θέση μας στο ζήτημα ισότητας ανδρών και γυναικών.....	46

Κεφάλαιο έβδομο: Η ρύθμιση της ισότητα αμοιβών ανδρών και γυναικών

7.1 Η ισότητα αμοιβών ανδρών και γυναικών κατά το άρθρο 22 παρ.1 εδαφίου β' του Συντάγματος.....	48
7.2 Η Σύμβαση 100.....	48
7.2.1 Οι ρυθμίσεις που περιέχει η Σ100.....	49
7.2.2 Η έννοια της αμοιβής κατά τη Σ.100.....	50
7.2.3 Ο ελαστικός χαρακτήρας της Σ.100 και η υποχρέωση άμεσης εφαρμογής της.....	51
7.2.4. Σκοπός και πεδίο εφαρμογής της Σ.100.....	53
7.2.5. Η λειτουργία της Σ.100 στην ελληνική έννομη τάξη.....	54

Κεφάλαιο όγδοο.....	56
8.1 Νομολογία σε θέματα ισότητας των δύο φύλων στον διεθνή χώρο.....	56
8.1.1 Ισότητα αμοιβής.....	56
8.1.2. Παροχές της μητρότητας	57
8.1.3. Διάκριση που βασίζεται στο φύλο.....	57
Κεφάλαιο ένατο.....	60
9. Διακρίσεις των νόμων σε βάρος των γυναικών.....	60
Κεφάλαιο δέκατο: Η ίση μεταχείριση των δύο φύλων στις εργασιακές σχέσεις.....	64
10.1 Γενικά περί την αρχή της ίσης μεταχείρισης στις εργασιακές σχέσεις.....	64
10.2 Η ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας και στην απασχόληση.....	64
10.3 Οδηγίες της Ε.Ο.Κ.....	66
10.3.1. Οδηγία της Ε.Ο.Κ. 207/1976.....	67
10.3.2. Προβλήματα νομικά και μη που θέτει η εφαρμογή της οδηγίας 207/1976 στη χώρα μας.....	69
10.4. Οδηγία του Συμβουλίου 86/613 σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτόνομη δραστηριότητα περιλαμβανομένων και των αγροτικών δραστηριοτήτων, καθώς και σχετικά με την προστασία της μητρότητας.....	71
10.5.Οδηγία του Συμβουλίου 79/7/Ε.Ο.Κ. της 19.12.78 για την προοδευτική εφαρμογή της αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην κοινωνική ασφάλιση.....	72
10.6. Οδηγία του Συμβουλίου 86/378 σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά καθεστώτα κοινωνικής ασφάλισης.....	73
10.7. Ν.1342/1983 για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών.....	73
ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ.	
Κεφάλαιο ενδέκατο: Έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής-θέση της γυναίκας-διαφορές από το 1975 έως το 1977.....	76
11.1. Απόψεις για την απελευθέρωση των γυναικών και την προστασία του περιβάλλοντος.....	76

11.2. Γυναίκες εργαζόμενες και νοικοκυρές.....	77
Α. Έρευνα στις νοικοκυρές.....	78
Β. Έρευνα για την απασχόληση των δύο φύλων στο σπίτι.....	79
Γ. Έρευνα για την ικανοποίηση και ευτυχία.....	80
Δ. Έρευνα στην κοινωνικοπολιτική συμμετοχή.....	80
Ε. Συμπεράσματα έρευνας.....	81
1. Η ζωή μέσα στην εργασία.....	81
2. Κοινωνικοπολιτική συμμετοχή.....	81
Στ. Έρευνα στον ελληνικό χώρο.....	82
Κεφάλαιο δωδέκατο.....	86
12. Γενικά συμπεράσματα.	

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Γ.Σ.Ε.Ε.	Γενική Συλλογική Επιτροπή Εργασίας.
Ε.Ο.Κ.	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.
Ι.Κ.Α.	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
Δ.Σ	Διεθνής Σύμβαση.
Π.Δ	Προεδρικό Διάταγμα.
Ν.Π.Δ.Δ.	Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.
Α.Ν	Αναθεωρητικός νόμος.
Σ.138	Διεθνής σύμβαση αριθμ. 138.
Η.Π.Α	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.
Ε.γ.σ.σ.ε	Εθνική γενική συλλογική σύμβαση εργασίας.
Σ.σ.ε	Συλλογική σύμβαση εργασίας.
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
Λ.χ.	λόγου χάρι.
Σ100	Διεθνής σύμβαση αριθμ. 100
Δ.Ο.Ε.	Διεθνής Οργάνωση Εργασίας.
Ν.Δ.	Νομοθετικό Διάταγμα.
Δ.Υ.Κ.	Δημοσιούπαλληλικός Κώδικας.
Δ.σ.εργ.	Διεθνής σύμβαση εργασίας.
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών.
Επιτροπή εμπειρογνομόνων	Επιτροπή εμπειρογνομόνων για την εφαρμογή των συμβάσεων και των συστάσεων της ΔΟΕ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Η πτυχιακή αυτή εργασία φέρει τον τίτλο «Ισότητα των δύο φύλων και ίση μεταχείριση στις εργασιακές σχέσεις». Έχει ως σκοπό της να διερευνήσει το θέμα της ισότητας των δύο φύλων γενικά, κατά πόσο είναι δηλαδή υπαρκτή η ισότητα ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες ή αν υπάρχει απλά σαν θεωρεία, αλλά και ειδικότερα έχει σαν σκοπό να διερευνήσει το θέμα της ισότητας των δύο φύλων στο εργασιακό περιβάλλον.

Στην εργασία αυτή, αρκετό χώρο καταλαμβάνει η γυναίκα. Δίνεται μεγάλη έμφαση στην γυναικεία εργασία, στην είσοδο των γυναικών στην μισθωτή εργασία, στα προβλήματα που δημιουργούνται στην ίδια αλλά και στο περιβάλλον της από την είσοδο της στην αγορά εργασίας.

Πριν από μερικές δεκαετίες δεν ήταν δυνατό να σκεφτούμε ως αντικείμενο μελέτης το θέμα της ισότητας των δύο φύλων στο εργασιακό περιβάλλον, γιατί απλούστατα ο ρόλος της γυναίκας στην παραγωγή ήταν «βοηθητικός». Οι γυναίκες αποτελούσαν τα φθηνά εργατικά χέρια, που ερχόταν να καλύψουν τις ανάγκες της βιομηχανικής κοινωνίας. Ο κύριος ρόλος τους ήταν στο σπίτι (μητέρα, σύζυγος, νοικοκυρά). Την τελευταία όμως δεκαετία, όπως θα δούμε και στην συνέχεια της εργασίας, η γυναίκα άρχισε να διεκδικεί μια ισότιμη με τον άνδρα θέση στο εργασιακό περιβάλλον και οι διακρίσεις σε βάρος της από την νομοθετική σκοπιά έχουν καταργηθεί.

Η εργασία είναι χωρισμένη σε δύο μέρη.

Το πρώτο μέρος αποτελείται από δέκα κεφάλαια. Ας δούμε ξεχωριστά τι πραγματεύεται κάθε κεφάλαιο.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται λόγος για την είσοδο των γυναικών στη μισθωτή εργασία. Αναφερόμαστε στις δεκαετίες που άρχισε η συμμετοχή των γυναικών στην εργασία και ποια τα προβλήματα που αντιμετώπισε με την είσοδο της αυτή. Επίσης θα μιλήσουμε για τον ρόλο που έπαιξε η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας για να βοηθήσει την γυναικεία παραγωγή στην εργασία. Στο ίδιο κεφάλαιο υπάρχουν γεγονότα που έχουν διαδραματιστεί σε διάφορα μέρη του κόσμου και αφορούν τις διακρίσεις ανδρών και γυναικών που γίνονται τόσο στην απασχόληση όσο και στην αμοιβή της εργασίας.

Το δεύτερο κεφάλαιο ασχολείται με την ισότητα και την κοινωνική πολιτική. Γίνεται λόγος για το ποια ήταν κοινωνική πολιτική στις αρχές του αιώνα, καθώς και την σχέση των ελληνίδων με την κοινωνική πολιτική και κατά πόσο έχει βοηθήσει η κοινωνία την εργαζόμενη ελληνίδα. Στο τέλος του κεφαλαίου δίνονται κάποια

ενδεικτικά μέτρα, ώστε να μπορέσει η κοινωνική πολιτική να μπορέσει να βοηθήσει ουσιαστικά τη σύγχρονη εργαζόμενη γυναίκα.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα γνωρίσουμε τον Ευρωπαϊκό Χάρτη και τα δικαιώματα της εργαζόμενης γυναίκας. Γίνεται λόγος για πέντε βασικά δικαιώματα της εργαζόμενης γυναίκας που έχει θέσει ο Ευρωπαϊκός κοινωνικός χάρτης και ισχύει στην Ελλάδα εδώ και είκοσι χρόνια. Τα δικαιώματα αυτά είναι: 1. Το δικαίωμα ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας. 2. Το δικαίωμα άδειας λόγω μητρότητας. 3. Απαγόρευση απόλυσης ενόσω διαρκεί η άδεια μητρότητας. 4. Ρύθμιση νυχτερινής εργασίας. 5. Απαγόρευση απασχόλησης των γυναικών σε υπόγειες εργασίες μεταλλείων και σε άλλες ανθυγιεινές εργασίες.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται λόγος για την αξιοπρέπεια της γυναίκας στο χώρο εργασίας και με ποιους τρόπους θίγεται η αξιοπρέπεια αυτή. Γίνεται λόγος για τον σεξουαλικό εκβιασμό, που θίγει κυρίως γυναίκες κατώτερης επαγγελματικής θέσης, και θα μιλήσουμε για τα προβλήματα και τις πιέσεις που αντιμετωπίζει η γυναίκα λόγω αυτού του εκβιασμού και πόσο δύσκολη είναι η καταγγελίας του. Επίσης θα αναφέρουμε πως αντιμετωπίζεται στην Αγγλία και στις Ηνωμένες Πολιτείες ο σεξουαλικός εκβιασμός και αναφέρουμε ενδεικτικά την υπόθεση Vinson και τον τρόπο αντιμετώπισης της από την αμερικανική νομολογία.

Στο πέμπτο κεφάλαιο υπάρχει το ψήφισμα του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων «για την προστασία της αξιοπρέπειας των γυναικών και των ανδρών στην εργασία».

Στο έκτο κεφάλαιο θα μιλήσουμε για την αρχή της ισότητας γενικά, αλλά και ειδικότερα, για την αρχή της ισότητας των δύο φύλων στις εργασιακές σχέσεις. Θα γίνει λόγος για τον νόμο 1414/84 «περί εφαρμογής της αρχής της ισότητας των φύλων στις εργασιακές σχέσεις», καθώς επίσης και για τα άρθρα που περιέχει ο νόμος αυτός.

Στο έβδομο κεφάλαιο θα μιλήσουμε για την ισότητα αμοιβή ανδρών και γυναικών, για την διεθνή σύμβαση 100, ποιος είναι ο σκοπός της και το πεδίο εφαρμογής της και πως λειτουργεί η σύμβαση 100 στην ελληνική έννομη τάξη.

Στο όγδοο κεφάλαιο αναφέρουμε ορισμένες αποφάσεις που απασχόλησαν το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αλλά και τα Εθνικά Δικαστήρια των διαφόρων κρατών, σχετικά με τα προβλήματα της ισότητας των δύο φύλων, της ίσης μεταχείρισης, της ισότητας αμοιβών και τις παροχές της μητρότητας.

Στο ένατο κεφάλαιο θα γίνει λόγος για τις διακρίσεις, που υπήρχαν παλιότερα αλλά και σήμερα, σε βάρος των γυναικών στην άσκηση ορισμένων επαγγελμάτων.

Και τέλος, ολοκληρώνοντας το πρώτο μέρος της εργασίας μας υπάρχει το δέκατο κεφάλαιο, στο οποίο θα μιλήσουμε για την ίση

μεταχείριση των δύο φίλων γενικά, αλλά και ειδικότερα, για την ίση μεταχείριση των δύο φίλων στις εργασιακές σχέσεις. Θα δούμε τις σχετικές οδηγίες της Ε.Ο.Κ. όπως την 207/1976, 86/613, 79/7/Ε.Ο.Κ. και την 86/378, καθώς επίσης θα μιλήσουμε για τον ν.1342/1983 περί την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών.

Το δεύτερο μέρος της εργασίας αποτελείται από άλλα δύο κεφάλαια, το ενδέκατο και το δωδέκατο.

Στο ενδέκατο κεφάλαιο παραθέτουμε την έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την θέση της γυναίκας τόσο στην μισθωτή εργασία όσο και σαν νοικοκυρά. Στο τέλος αυτού του κεφαλαίου θα δούμε την έρευνα που έγινε στον ελληνικό χώρο το 1980 από τον καθηγητή του Παντοίου Πανεπιστημίου κ. Σταύρο Βουτυρά και απευθύνεται στις εργαζόμενες γυναίκες ενός εργοστασίου της χώρας μας.

Στο δωδέκατο και τελευταίο κεφάλαιο αυτής της εργασίας υπάρχουν τα γενικά συμπεράσματα της έρευνας αυτής, καθώς και τι αποκομίσαμε εμείς που εργαστήκαμε επάνω σ' αυτό το θέμα.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ.

1.1 Η είσοδος των γυναικών στη μισθωτή εργασία (1850-1940)

Η σχέση των γυναικών με την αμειβόμενη εργασία ποτέ, ακόμη και σήμερα, δεν θεωρήθηκε αυτονόητη, δεδομένη, συνεχή και απαραίτητη τόσο για τις ίδιες όσο και για το κοινωνικό σύνολο. Η φύση της, δηλαδή ο αναπαραγωγική της ικανότητα ταυτίστηκε με την οικογένεια.

Αυτή η αντίληψη κυριάρχησε μέσα στους αιώνες και διαμόρφωσε τόσο στον γυναικείο όσο και στον ανδρικό πληθυσμό την απόλυτη πεποίθηση ότι αυτός είναι ο ρόλος και ο λόγος ύπαρξης των γυναικών.

Η μαζική συμμετοχή των γυναικών στην αμειβόμενη εργασία συντελείται με τη βιομηχανική επανάσταση σ' όλες τις χώρες και με τη στοιχειώδη ανάπτυξη κάποιων βιομηχανιών ή βιοτεχνών. Στη χώρα μας άρχισε λίγες 10ετίες μετά την ανεξαρτησία και τη δημιουργία του ελληνικού κράτους, δηλαδή στα μέσα του 19^{ου} αιώνα.

Για πρώτη φορά, τον 19^ο αιώνα διαχωρίζεται και στην Ελλάδα για τις γυναίκες ο χώρος και ο χρόνος εργασίας από τον χώρο και τον χρόνο της οικογένειας. Τα γυναικεία επαγγέλματα που εμφανίζονται αυτά τα χρόνια είναι επαγγέλματα που δεν προϋποθέτουν ούτε καν τις στοιχειώδεις γραμματικές ή επαγγελματικές γνώσεις. Απασχολούνται ως υπηρέτριες, εργάτριες γης πλύστρες, αλλά και αχθοφόροι ή στην ανόρυξη λίθων. Ακόμη σαν μοδίστρες, υφάντρες, αλλά και μαίες και νοσοκόμες. Δούλευαν όμως και σαν εργάτριες, σε μικρότερο ποσοστό, σε βιομηχανίες ή βιοτεχνίες. Τα επαγγέλματα είχαν χωριστεί κατά φύλο. Κατά κανόνα οι εργάτριες αρχίζουν να δουλεύουν σε μικρότερη ηλικία από τους άντρες, 10-12 χρονών, ίδιες ώρες, 12-14 την ημέρα, με τις ίδιες συνθήκες αλλά αμείβονται με ποσό κάτω του 1/2 ή 1/3 του ανδρικού μεροκάματου. Ο συνδικαλισμός για αυτές είναι κάτι το άγνωστο. Το 1887 έχουμε την πρώτη απεργία εργατριών στο εργοστάσιο «Ρετσίνας» εξαιτίας της μείωσης του μεροκάματου τους. Θα χρειαστεί να προχωρήσει ο 20ος αιώνας για να αναπτύξουν μια στοιχειώδη συνείδηση εργαζόμενης και να συμμετάσχουν σε πολιτικές συνδικαλιστικές δραστηριότητες και διεκδικήσεις.

Ο νέος αιώνας σιγά σιγά, με πισωγυρίσματα, αντιδράσεις, αντιστάσεις και τραυματικές για τον γυναικείο πληθυσμό εμπειρίες,

φέρνει την αλλαγή κυρίως μέσα από την πίεση του φεμινιστικού κινήματος, διαμόρφωσε νέες συνθήκες για τις εργαζόμενες γυναίκες και τις γυναίκες στο σύνολο τους. Όχι πάντα προς θετική κατεύθυνση, όχι πάντα εξασφαλισμένες και σταθερές, και όχι πάντα με δική τους ευθύνη. Και βέβαια χωρίς να καταφέρει να τις απαλλάξει από την ιδεολογική σταθερά ότι η « Η οικογένεια και η μητρότητα ανήκουν στη γυναίκα και η γυναίκα σ' αυτές».

1.2 Ο γυναικείος συνδικαλισμός και οι αγώνες για ισότητα στον Μεσοπόλεμο.

Οι πληροφορίες για τον γυναικείο εργατικό συνδικαλισμό πληθαίνουν στα τέλη της δεκαετίας του '10. Σφοδρές υπήρξαν οι αντιδράσεις που αντιμετώπισε ο γυναικείος συνδικαλισμός στα πρώτα του βήματα, αποτέλεσμα των αντιστάσεων που τροφοδοτούσε η ίδια η εργασία των γυναικών, αλλά και η παραμικρή τους απόπειρα να δοκιμαστούν στον δημόσιο χώρο.

Τη στιγμή λοιπόν που η εργασία των γυναικών γινόταν αντιληπτή ως προσωρινή, ηθικά επιβλαβής και ολέθρια για την οικογενειακή ισορροπία, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έδειχναν στην καλύτερη περίπτωση διστακτικές στα αιτήματα των γυναικών για ένταξη και εκπροσώπηση στις επαγγελματικές τους ενώσεις. Υπάρχουν στιγμές τις ενδοσυνδικαλιστικής αυτής διαμάχης που, εκτός των άλλων, απηχούν και έναν έντονο ανταγωνισμό των φύλων στο εσωτερικό ορισμένων επαγγελματικών κατηγοριών.

Σε εγκύκλιο για την οργάνωση των γυναικών, ο γενικός γραμματέας της Γ.Σ.Ε.Ε. Ευάγγελος Ευαγγέλου ζητούσε στα 1925 να «καλλιεργηθεί σε όλους τους εργάτες ένα πνεύμα εγκαρδιότητας και αλληλεγγύης προς τις εργαζόμενες γυναίκες» και τόνιζε ότι πρέπει να δοθεί στις γυναίκες «δικαίωμα εκλέγεσθαι στις οργανώσεις». Ένα χρόνο αργότερα, η εισήγηση της διοίκησης εν όψει του πέμπτου συνεδρίου της Ομοσπονδίας Επισιτισμού ανέφερε ότι, άνδρες και γυναίκες στις επαγγελματικές οργανώσεις πρέπει να έχουν ίδια δικαιώματα. Να λείπει κάθε τυχόν υπάρχουσα στα καταστατικά των σωματείων απαγορευτική διάταξη.

Παρά τις αποφάσεις ορισμένων ομοσπονδιών, η κατάσταση δεν βελτιώνεται. Γλαφυρός είναι στο σημείο αυτό ο ετήσιος απολογισμός που επιχειρείται με την αφορμή της Διεθνούς Ημέρας της Γυναίκας: Η θέση της εργάτριας, διαβάζουμε σε σχετικό κείμενο του 1928, είναι κατώτερη και από εκεί που ούτε μια στιγμή θα έπρεπε... Σε πολλά

συνδικάτα, ακόμη ίσαμε με σήμερα, απαγορεύεται η εγγραφή εργατριών, σε άλλα δε από τα πιο μεγάλα και τα πιο επαναστατικά, οι εργάτριες έχουν μόνο το δικαίωμα να πληρώνουν συνδρομή στο συνδικάτο, χωρίς να εκλέγονται και να εκλέγουν.

Δοκιμάζοντας δειλά τις δυνάμεις τους στον ούτως ή άλλως ανδροκρατούμενο συνδικαλιστικό χώρο, οι γυναίκες υποχρεώνονταν να οικειοποιηθούν λόγους που αντιμετώπιζαν την εργασία τους ως αναγκαίο κακό και να γυρέψουν τη νομιμοποίηση της μέσα από την αποδοχή της υπάλληλης θέσης.

2. Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

Η είσοδος της γυναίκας στη μισθωτή εργασία ταυτίζεται χρονικά με τη βιομηχανική επανάσταση, δηλαδή με τους κοινωνικούς μετασχηματισμούς που έφερε στον κόσμο η εμφάνιση της μηχανής. Η πρώτη βιομηχανική επανάσταση, που συνδέεται με την εφεύρεση του ατμού, είχε ως αποτέλεσμα την μετακίνηση των μαζών προς τα αστικά κέντρα, όπου άρχισαν να ιδρύονται οι πρώτες βιομηχανίες.

Όταν δέσποζε ο γεωργικός τομέας, η βιοτεχνία και το εμπόριο, οι γυναίκες εργάζονταν στο πλευρό των ανδρών τους. Η βιομηχανική επανάσταση διαφοροποίησε τις ασχολίες ανδρών και γυναικών και χώρισε την κατοικία από την εργασία.

Οι ιδιοκτήτες των νέων μέσων παραγωγής, των εργοστασίων, ζητούσαν από την μία άφθονο εργατικό δυναμικό, αλλά και δυναμικό φθηνό. Αυτό οδήγησε στη χρησιμοποίηση των γυναικών αλλά και των παιδιών. Το παράδειγμα της βιομηχανίας ακολούθησε και το εμπόριο.

Όλα αυτά αναφέρονται στις βιομηχανικές χώρες της Δύσεως, και κυρίως στην Αγγλία, στην Γερμανία, Γαλλία.

Στη χώρα μας, όπου όλα αυτά ήρθαν αργότερα, ήρθε καθυστερημένα και η είσοδος των γυναικών στη μισθωτή εργασία.

Στις χώρες της Δύσεως, με τη βιομηχανική έκρηξη και το καθεστώς του οικονομικού φιλελευθερισμού, δημιουργήθηκαν απάνθρωπες συνθήκες εργασίας και τα ημερομίσθια ήταν σε εξευτελιστικά επίπεδα. Ο ανταγωνισμός ανάμεσα στους εργοδότες οδηγούσε σε μειώσεις μισθών. Οι εργαζόμενοι δέχονται τους χαμηλούς μισθούς για να μη μείνουν χωρίς εργασία. Η εξευτελιστική αμοιβή υποχρέωνε να εργαστούν οι γυναίκες και τα παιδιά.

Η θλιβερή όμως αυτή κατάσταση είχε όμως σαν συνέπεια να κλονισθεί από τον περασμένο κίόλας αιώνα το ταμπού κατά της εργασίας των γυναικών. Ας σημειωθεί ότι στις αρχές του αιώνα μας εργαζόταν ήδη

στη Γαλλία το 39% του γυναικείου πληθυσμού, στην Ιταλία το 32%, στη Γερμανία και το Βέλγιο το 30%.

3. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ.

Η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας έλαβε σειρά μέτρων για την εργαζόμενη γυναίκα. Οι διεθνείς κανόνες καλύπτουν ακόμα τα θέματα της μη διακρίσεως στην απασχόληση και το επάγγελμα και των ανθυγιεινών εργασιών.

Όλα τα μέτρα όμως για ίση αμοιβή θα ήταν μάταια, αφού μεγάλος αριθμός γυναικών λόγω των οικογενειακών τους ευθυνών θα έπρεπε να εγκαταλείψουν την απασχόληση τους ή να αρνηθούν κάθε ευκαιρία προωθήσεως, γιατί δεν μπορούν να αφιερώσουν παρά ένα μέρος της προσπάθειάς τους στην επαγγελματική δραστηριότητα. Έτσι η διεθνής σύσταση 123 του 1965 που αφορά στην απασχόληση γυναικών που έχουν οικογενειακές υποχρεώσεις αναφέρει ότι η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας διαπίστωσε πως σε πολλές χώρες οι γυναίκες εργάζονται έξω από το σπίτι τους σε συνεχώς αυξανόμενο αριθμό. Οι περισσότερες από αυτές αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα που προκύπτουν από την ανάγκη συμβιβασμού των διπλών τους υποχρεώσεων, επαγγελματικών και οικογενειακών. Πολλά από τα προβλήματα αυτά, που επηρεάζουν ιδιαίτερα τις δυνατότητες απασχολήσεως των γυναικών με οικογενειακές υποχρεώσεις, αφορούν επίσης και τους υπόλοιπους εργαζόμενους. Έτσι τα προβλήματα αυτά αφορούν εξ ίσου και τις οικογένειες τους και την κοινωνία στο σύνολο της. Για την επίλυση όμως των προβλημάτων αυτών, προς το συμφέρον όλων, απαιτείται μια συνεχής κοινωνική προσαρμογή.

Κατά τη Σύσταση οι αρμόδιες Αρχές θα πρέπει: α) να επιδιώκουν την εφαρμογή της κατάλληλης πολιτικής, προς τον σκοπό όπως παρέχεται η ευχέρεια στις εργαζόμενες γυναίκες με οικογενειακές υποχρεώσεις να ασκούν το δικαίωμα τους να εργάζονται χωρίς να είναι εκτεθειμένες σε διακρίσεις και β) να ενθαρρύνουν, να διευκολύνουν ή να εξασφαλίσουν τη σύσταση υπηρεσιών που θα βοηθούν τις γυναίκες αυτές στην αρμονική εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους.

Επίσης πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα α) για την προσεκτική εξέταση των προβλημάτων των εργαζομένων γυναικών με οικογενειακές υποχρεώσεις, ώστε να βοηθούν να ενταχθούν αποτελεσματικά και με ίδια δικαιώματα στον ενεργό πληθυσμό, β) την διεξαγωγή και την ενθάρρυνση σχετικών ερευνών, για την συλλογή πληροφοριών, στις οποίες και θα βασισθεί η λήψη των σχετικών

αποφάσεων και μέτρων και γ) τη διαφώτιση του κοινού επί των προβλημάτων των γυναικών αυτών, για την ανάπτυξη ευνοϊκής κοινής γνώμης.

Για την ένταξη των γυναικών που έχουν οικογενειακές ευθύνες στο εργατικό δυναμικό με ίσους όρους προς τους άλλους εργαζόμενους και τη διευκόλυνση τους να αναλάβουν εργασία ή να την επαναλάβουν ύστερα από μακρά σχετικά απουσία, οι αρχές πρέπει να παίρνουν όλα τα αναγκαία μέτρα .

Στην περίπτωση γυναικών οι οποίες λόγω των οικογενειακών τους υποχρεώσεων, που προέρχονται από τη μητρότητα, δεν είναι σε θέση να επανέλθουν στην εργασία τους αμέσως μετά τη λήξη της άδειας μητρότητας θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την κατά τον δυνατόν παράταση για λίγο χρόνο ακόμα της απουσίας τους από τη θέση τους, χωρίς να λυθεί η σύμβαση εργασίας και με τη διατήρηση όλων των δικαιωμάτων που απορρέουν από αυτήν.

Στην περίπτωση διακοπής της απασχολήσεως συνέπεια της μητρότητας, οι ενδιαφερόμενες θα πρέπει να θεωρούνται, σχετικά με την επαναπρόσληψη τους –και σύμφωνα με τη διεθνή σύσταση του 1963 για τη λύση της σχέσεως εργασίας-ότι εμπίπτουν στις διατάξεις που εφαρμόζονται στους εργαζόμενους που η απασχόληση τους διακόπηκε λόγω μείωσης του προσωπικού της εκμεταλλεύσεως.

Κατά τη σύσταση του 1963 οι μισθωτοί των οποίων η απασχόληση είχε διακοπή με τη μείωση του προσωπικού θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να έχουν το προνόμιο της προτεραιότητας στην επαναπρόσληψη απέναντι στους άλλους εργαζόμενους. Η προτεραιότητα αυτή θα μπορεί να περιορισθεί σε μια ορισμένη περίοδο. Οι επαναπροσλήψεις θα πρέπει να πραγματοποιούνται με βάση τα κριτήρια που θέτει η Σύσταση. Το ύψος του μισθού των μισθωτών που επαναπροσλαμβάνονται δεν πρέπει να επηρεάζεται από το γεγονός της διακοπής της απασχολήσεως τους.

4.ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΣ: Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ.

Ας δούμε τώρα ποια θέση παίρνει διεθνώς η νομολογία πάνω στο θέμα. Τα δικαστήρια καλούνται, πραγματικά, να εφαρμόσουν στην πράξη την διεθνή και εσωτερική επιταγή της μη διακρίσεως στην μισθωτή εργασία. Η διάκριση αυτή δεν υπάρχει μόνο στην αμοιβή της εργασίας, αλλά και γενικότερα στους όρους και τις συνθήκες απασχολήσεως, καθώς και στη ασφάλιση ή τα επιδόματα.

4.1 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

1.Μια τραπεζική υπάλληλος στο Παλέρμιο της Ιταλίας αμφισβήτησε τη συνταγματικότητα διατάξεως, σύμφωνα με την οποία η ηλικία αποχωρήσεως των γυναικών υπαλλήλων είναι μικρότερη από των ανδρών συναδέλφων τους. Η υπάλληλος αυτή είχε τεθεί υπηρεσιακώς σε σύνταξη.

Το Συνταγματικό δικαστήριο της Ιταλίας παρατήρησε πως η αρχή αυτή δεν αποκλείει διακρίσεις που να είναι αντικειμενικά δικαιολογημένες. Στην προκειμένη περίπτωση υπάρχουν λόγοι ψυχολογικοί, εν όψει και των άλλων συνταγματικών αρχών, όπως είναι η διατήρηση της οικογένειας.

Αυτή η απόφαση έρχεται ένα έτος μετά την αντίθετη απόφαση του Ιταλικού Ακυρωτικού που έκρινε πως διάταξη συλλογικής συμβάσεως εργασίας που όριζε ηλικία αποχωρήσεως των γυναικών από την υπηρεσία μικρότερη από την ανδρική δεν είχε ισχύ, γιατί δεν βασιζόταν σε καμία αντικειμενική διάκριση.¹

2.Στην Αγγλία οι stewards του Jockey Club που είχαν το ¹μονοπώλιο της παραχωρήσεως αδειών για οδηγούς αλόγων των ιπποδρομιών, είχαν αρνηθεί τη χορήγηση ανάλογης άδειας σε γυναίκες. Το Εφετείο, στο οποίο προσέφυγαν οι τελευταίες, έβγαλε την απόφαση πως οι γυναίκες έχουν την απαιτούμενη ικανότητα, όπως οι άνδρες.²

3.Σ'ένα εργοστάσιο αυτοκινήτων της Ιαπωνίας οι γυναίκες εργαζόμενες έπρεπε να αποχωρούν πέντε χρόνια νωρίτερα από τους άνδρες εργαζόμενους. Μια εργαζόμενη, που αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την απασχόληση της, αμφισβήτησε την ισχύ της διάταξης αυτής, γιατί καθιερώνει μια απαράδεκτη διάκριση.

Ο εργοδότης προέβαλε τα επιχειρήματα ότι οι γυναίκες γερνάνε γρηγορότερα, ότι υπάρχει δυσαναλογία, σε περίπτωση μακράς υπηρεσίας, μεταξύ του μισθού που παίρνουν και της εξειδικεύσεως τους και ότι σπάνια οι γυναίκες βαρύνονται με τη συντήρηση οικογένειας.

Το δικαστήριο κήρυξε τη διάταξη άκυρη και καταδίκασε την επιχείρηση να πληρώσει τους μισθούς από της ημερομηνίας λύσεως της σχέσεως εργασίας και της χρονολογίας κατά την οποία η εργαζόμενη

---

¹ πηγή: REVAL INTERNATIONALE du TRAVAIL(R.I.T.)VOL 101. No2 p163-Βλέπε: «Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ» Σταύρου Βουτυρά, εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα 1981 σελ.81.

θα αποχωρούσε αν ήταν άνδρας. Γιατί η ισότητα ανδρών και γυναικών είναι θεμελιώδης αρχή του Δικαίου. Το αν οι γυναίκες πρέπει να εργάζονται ή όχι δεν πρέπει να κρίνεται από τον εργοδότη.²

4. Στο Ισραήλ η συλλογική σύμβαση εργασίας στην εθνική αεροπορική του εταιρεία προέβλεπε καταλόγους προαγωγών προσωπικού διαφορετικούς για άνδρες και γυναίκες. Σε μία αγωγή κάποιας αεροσυνοδού για το θέμα αυτό, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο κήρυξε τους σχετικούς όρους της συλλογικής συμβάσεως άκυρους εξ υπαρχής. Η απόφαση αυτή έγινε δεκτή από το εργατικό συνδικάτο ου υπέγραψε τη συλλογική σύμβαση, αλλά η εταιρεία προσέφυγε σε ανώτερο δικαστήριο. Προσπάθησε να αποδείξει πως το γεγονός ότι οι ανώτεροι βαθμοί ιεραρχίας επιφυλάσσονταν για το ανδρικό προσωπικό δεν συνιστούσε αναγκαστικά μια διάκριση, τη στιγμή που δεν αποδεικνύεται πως μια γυναίκα ήταν ικανή να αντεπεξέλθει στα καθήκοντα της ανώτερης θέσεως και ότι κάθε διάκριση που ενδεχόμενα περιλάμβανε η συλλογική σύμβαση αντισταθμιζόταν με άλλα πλεονεκτήματα.

Το εθνικό εργατικό δικαστήριο του Ισραήλ απέρριψε την προσφυγή. Έκρινε πως η διάκριση στο πεδίο των επαγγελματικών σχέσεων συνίσταται στην υιοθέτηση μιας ιδιαίτερης στάσεως απέναντι στον εργαζόμενο, κρίνοντας τον όχι σαν, άτομο, αλλά σαν μέλος ορισμένης κατηγορίας προσώπων.

Το δικαστήριο απέρριψε επίσης το επιχείρημα κατά το οποίο η συλλογική σύμβαση καθιέρωνε ένα ισόρροπο σύνολο πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων για τα δύο φύλα.

Κατά το ίδιο δικαστήριο η διάκριση ανδρών και γυναικών εργαζομένων είναι αντίθετη προς την δημόσια τάξη. Πρέπει λοιπόν να την προλαβαίνουμε για λόγους που ανάγονται σ' αυτήν.³

4.2 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΜΟΙΒΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

1. Στο θέμα της ισότητας στην αμοιβή της εργασίας, το Ανώτατο δικαστήριο της επαρχίας Μπουένος Άιρες, κρίνοντας την υπόθεση ότι οι εργαζόμενες γυναίκες έπαιρναν το κατώτατο όριο μισθού που προέβλεπαν οι συλλογικές συμβάσεις, σε αντίθεση προς τους άνδρες που έπαιρναν υψηλότερες αμοιβές, απέρριψε το αίτημα των γυναικών για ισότητα αποδοχών, με το αιτιολογικό ότι ο εργοδότης

² πηγή: R.I.T., VOL 95, No3, p223- Βλέπε «Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗΝ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ» Σταύρου Βουτυρά, εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα 1981 σελ.82.

³ πηγή: R.I.T., VOL 97 No3, p258. Βλέπε βιβλίο Σταύρου Βουτυρά, σελ 83.

έχει δικαίωμα να καταβάλλει ποσό μεγαλύτερο από το κατώτατο όριο, ανάλογα με την ποιότητα της εργασίας.⁴ Αυτό δεν αποτελεί προσβολή της αρχής της ισότητας και η σχετική κρίση του εργοδότη διαφεύγει τον έλεγχο της δικαστικής εξουσίας.

2. Στον Καναδά μια συλλογική σύμβαση προέβλεπε για τις εργαζόμενες στις πρώτες βοήθειες στην ειδικότητα aides-soignantes μισθό χαμηλότερο από τους άνδρες ambulances, που η εργασία τους θεωρήθηκε ότι απαιτούσε βαθμό εξειδίκευσεως υψηλότερο. Οι υπηρεσίες εργασίας του Οντάριο έκριναν ότι υπάρχει καταστρατήγηση της αρχής της ισότητας. Το Ανώτατο δικαστήριο του Οντάριο είπε πως οι διαφορές μισθού απαγορεύονταν μόνο όταν οι εργασίες ήταν ίσης αρμοδιότητας, προσπάθειας ευθύνης, που δεν υπήρχαν στην περίπτωση αυτή.⁵

3. Στην ίδια χώρα ένα νοσοκομείο χρησιμοποιούσε ανδρικό και γυναικείο νοσοκομειακό προσωπικό, αλλά οι γυναίκες ήταν συνήθως διπλωματούχες. Όλοι ασκούσαν παρόμοια καθήκοντα, αλλά το ανδρικό προσωπικό αμειβόταν καλύτερα, γιατί οι διπλωματούχες δεν άνηκαν στο ίδιο με τους άνδρες συνδικάτο και έτσι είχαν διαφορετικές συλλογικές συμβάσεις από τους άνδρες συναδέλφους τους.

Το νοσοκομείο, όταν η υπόθεση της άνισης αμοιβής ήρθε στα δικαστήρια, ισχυρίστηκε ότι η διαφορά μισθού που απέρρευε από διαφορετικές συλλογικές διαπραγματεύσεις βασιζόταν σε ένα συντελεστή άλλον από το φύλο, που δικαιολογούσε φυσιολογικά μια τέτοια διάκριση και έτσι δεν είχε παραβιασθεί η νομοθετική διάταξη για την ισότητα αμοιβών.

Το Ανώτατο δικαστήριο έκρινε πως η διαφορά μισθού δεν επιτρεπόταν από τον νόμο. Ο νόμος απαγορεύει την ανισότητα των αμοιβών για ανάλογη εργασία, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις και ότι άνηκε στο νοσοκομειακό ίδρυμα η απόδειξη της υπάρξεως στοιχείων που να δικαιολογούν παρόμοια παράβαση της αρχής.

Τέτοια στοιχεία που δικαιολογούν την παράβαση είναι ιδιαίτερα τα συστήματα πριμοδοτήσεως, τα μισθολόγια που βασίζονται στην απόδοση, καθώς και η αρχαιότητα στην υπηρεσία, που έχουν σαν κοινό

---

⁴ Πηγή: R.I.T. vol 101, No2, p101. Βλέπε βιβλίο Σταύρου Βουτυρά «Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ» σελ.84.

⁵ πηγή: R.I.T vol 103, No2, p167.Βλέπε βιβλίο Σταύρου Βουτυρά «Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ» σελ.85.

χαρακτηριστικό ότι αντιπροσωπεύουν ένα οικονομικό πλεονέκτημα για τον εργοδότη.⁶

4.3 Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ.

Σ' αυτό το κομμάτι θα γίνει λόγος για την γυναικεία εργασία. Συγκεκριμένα θα μιλήσουμε για το αν υπάρχει πραγματική ισότητα ανάμεσα στην γυναίκα εργαζόμενη και στον άνδρα συνάδελφο της. Επίσης θα μιλήσουμε για τον τριπλό ρόλο της γυναίκας, την επαγγελματική σταδιοδρομία, για τους λόγους που υπάρχουν οι διακρίσεις στον χώρο εργασίας, για την οικιακή εργασία της γυναίκας.

Πραγματική ισότητα αμοιβών ανάμεσα στα φύλα-Τριπλός ρόλος της γυναίκας- Επαγγελματική γυναικεία σταδιοδρομία.

Είναι φανερό ότι έχουν γίνει μεγάλα βήματα για το θέμα της ισότητας αμοιβών, αλλά μένουν να γίνουν πολλά ακόμα. Εκείνο που προέχει πρώτα από όλα είναι η αρχή της ισότητας να γίνει κοινή συνείδηση των εργαζομένων γυναικών, να αποτιναχθεί η αδιαφορία και να παύσουν να προτιμούν την διεκδίκηση προνομιακού προστατευτικού καθεστώτος όταν αυτό τις καθιστά ασύμφορες εργαζόμενες. Και έπειτα να απαιτηθεί από τις εργαζόμενες να περιληφθεί η εφαρμογή της ισότητας στις διεκδικήσεις των εργατικών συνδικάτων.

Ο σημερινός τριπλός ρόλος της γυναίκας θα μπορούσε κατά την Monique Piettre⁷ να συνοψισθεί σε τρία μεγάλα στάδια τοποθετημένα στην διαδρομή της ιστορίας: της μητέρας, που ανάγεται στις πιο απομακρυσμένες εποχές, της συζύγου μετά , που την προήγαγε ο χριστιανισμός, τέλος της γυναίκας σαν αυτόνομης προσωπικότητας, χειραφετημένης σιγά-σιγά από το τέλος του μεσαίωνα

Ο Fontane, τ. υπουργός της Εργασίας της Γαλλίας, στην ομιλία του κατά την εναρκτήρια σύνοδο του Διεθνούς Ινστιτούτου Κοινωνικών

⁶ πηγή: R.I.T. vol 197. p72. Βλέπε βιβλίο Σταύρου Βουτυρά «Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ» σελ.85.

⁷ La condition feminine a travers les ages. 1974. Η Piettre αφιερώνει ένα μικρό τμήμα του βιβλίου της στην αρχαία Κρήτη και τη γυναίκα στον μινωικό και μυκηναϊκό πολιτισμό.

Σπουδών της Γενεύης την 15/4/1975 τόνισε πως η προώθηση της γυναικείας εργασίας θα πρέπει να εκδηλωθεί με σειρά μέτρων ή με την τόνωση των ήδη ληφθέντων.

Όσον αφορά στον επαγγελματικό σχηματισμό της γυναίκας, για λόγους που δεν ευθύνεται πάντα η δημόσια εξουσία, αλλά πολλές φορές οφείλονται στην αργή εξέλιξη των ηθών, ο σχηματισμός αυτός είναι σήμερα πολύ καθυστερημένος. Ο Fontanet είναι της γνώμης πως μια γυναικεία επαγγελματική σταδιοδρομία, εκτός εξαιρέσεων, δεν μπορεί να εξελιχθεί ακριβώς όπως μια ανδρική, χωρίς φόβο να επιβληθούν στη γυναίκα αυτή η περιορισμοί που θα της είναι αβάσταχτοι ή που θα την εμποδίσουν να απολαύσει πλήρως τους ρόλους που της έταξε η ζωή.

Ένα άλλο σημαντικό σημείο: Ενώ το 1973 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να προβεί σε δικαστική δίωξη κατά των χωρών-μελών της Ε.Ο.Κ. που παραβιάζουν την ίση αμοιβή, καθώς και να υιοθετήσει νέες προτάσεις που θα καταργούσαν τις δυνατότητες υπεκφυγών, εν τούτοις, όπως αναφέρει η επίσημη έκδοση της Γεν. Διευθύνσεως Πληροφοριών της Ε.Ο.Κ. με τον τίτλο «Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας» η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα πως ο μακροπρόθεσμος στόχος της εργατικής ισοτιμίας ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες εξαρτάται από την ουσιαστική αλλαγή της σημερινής νοοτροπίας πάνω σ' αυτό το πρόβλημα και «αποφάσισε να δώσει προτεραιότητα στη μέριμνα για την ύπαρξη ευκολιών, που θα δώσουν την δυνατότητα στις γυναίκες να συνδυάζουν τις οικογενειακές τους ευθύνες με τις επαγγελματικές τους φιλοδοξίες.

Αιτίες διακρίσεων απέναντι στη γυναίκα.

Σαν αιτίες διακρίσεων απέναντι στην γυναίκα αναφέρονται:

- ✓ Η νοοτροπία, η στάση απέναντι της και οι κοινωνικές προκαταλήψεις.
- ✓ Η διπλή εκμετάλλευση της γυναίκας στην οικογένεια.
- ✓ Ο αποκλεισμός της γυναίκας από την πλήρως παραγωγική εργασία, δηλ. η εκμετάλλευση του γυναικείου δυναμικού υπό ειδικές συνθήκες. Έτσι, οι εργασίες που προορίζονται για γυναίκες χαρακτηρίζονται συχνά από έλλειψη επαγγελματικής κατάρτισεως και επισύρουν χαμηλούς μισθούς και δυσάρεστες συνθήκες εργασίας.
- ✓ Τέλος ο αποκλεισμός της από την πολιτική και κοινωνική ζωή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Εφημερίδα «Καθημερινή» Αφιέρωμα στην «εργαζόμενες γυναίκες»,
έκδοση Κυριακή 2 Μαΐου 1999, από την Ελευθερία Τραϊού.

-Σταύρος Βουτυράς « Η γυναίκα στη μισθωτή εργασία» εκδόσεις
Παπαζήση, Αθήνα 1981, σελ.13,15, 24, 27, 81, 82, 83,85.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.

2.1 ΓΕΝΙΚΑ.

Η «κατοχύρωση» της ισότητας ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες από περίλαμπρα νομικά κείμενα, όπως είναι το Σύνταγμα του 1975, οι σχετικές διεθνείς συμβάσεις ή το δίκαιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσει τους όρους και τις δυνατότητες για την υλοποίηση της αρχής της ισότητας. Τούτο είναι δυνατό μόνο αν ασκηθεί μια κοινωνική πολιτική που θα πραγματώσει την απαραίτητη κοινωνική υποδομή και θα απαλλάξει τη γυναίκα από τις αποκλειστικές δουλειές του «φυσικού» της προορισμού, δηλαδή την οικιακή εργασία και το μέγιστο των παιδιών.

2.2 Οι ελληνίδες και η κοινωνική πολιτική

Πράγματι, στη χώρα μας, η καθυστέρηση στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, που εκφράζεται π.χ. με την ανεπαρκή πρόνοια και υποδομή για την φροντίδα και την φύλαξη των μικρών παιδιών αλλά και των γερόντων και σοβαρά ασθενών, ή την έλλειψη σταθμών διημερεύσεων, όπου μπορούν να παραμένουν τα παιδιά που τελειώνουν το σχολείο μέχρι να επιστρέψουν οι γονείς από την εργασία τους, ή υπηρεσιών που να φροντίζουν τα γεύματα των παιδιών αλλά και των εργαζομένων στους τόπους της δουλειάς, έχει σαν αποτέλεσμα να μεταφέρονται στους ώμους των ελληνίδων γυναικών δουλειές και λειτουργίες που κανονικά έπρεπε να αποτελούν έργο της κοινωνικής πολιτικής. Οι ελληνίδες λοιπόν επιτελούν έργο που σε άλλα κράτη, όπως είναι τα εταιρικά μας κράτη- μέλη της ΕΟΚ, αλλά και τα γειτονικά σοσιαλιστικά κράτη, είναι αντικείμενο της κοινωνικής πολιτικής. Η εργασία αυτή δηλαδή είναι κατά πολύ *κοινωνικοποιημένη* και παρέχεται από υπηρεσίες «επανδρωμένες» με άντρες και γυναίκες που αμείβονται για την δουλειά που κάνουν είναι επίσης ασφαλισμένοι, και κάποια μέρα θα συνταξιοδοτηθούν.

Η συσχέτιση ωστόσο της ανεπαρκούς ή ανύπαρκτης συλλογικής κοινωνικής υποδομής –και πολιτικής- για το παιδί, τους γέροντες ή τους ανάπηρους και την «οικιακή» εργασία των γυναικών, δεν αποτελεί παρά μόνο μια γωνία προσέγγισης της σχέσης ανάμεσα στην κοινωνική πολιτική και την ισότητα.

2.3 Η προοδευτική κοινωνική πολιτική στις αρχές του αιώνα

Πράγματι, σχετικά νωρίς, και ενώ η έξοδος της γυναίκας στην αγορά εργασίας δεν ήταν ακόμα μαζική, ψηφίζεται ο νόμος ΔΚΘ/1912 «περί προστασίας γυναικών και ανηλίκων», που δίνει στις γυναίκες εργάτριες (μόνο) δικαίωμα άδειας τοκετού οχτώ συνολικά εβδομάδων και απαγορεύει την οριστική αντικατάστασή τους, δηλαδή την απόλυσή τους, σ' αυτό το διάστημα. Το 1920 θα σπεύσει η χώρα μας να κυρώσει, με το νόμο. 2274, την υπ' αριθ.3 διεθνή σύμβαση της Ουάσιγκτον « για την απασχόληση των γυναικών πριν και μετά τον τοκετό », που επεκτείνει την προστασία σε όλες τις εργαζόμενες στον ιδιωτικό είτε στον δημόσιο τομέα , εκτός αυτών που απασχολούνται σε επιχειρήσεις οικογενειακές. Η άδεια επεκτείνεται σε έξι εβδομάδες πριν (με πιστοποιητικό γιατρού) και έξι μήνες μετά τον τοκετό, δεν επιτρέπεται η απόλυση τους κατά το διάστημα της απουσίας από την εργασία τους λόγω άδειας τοκετού και έχουν δικαίωμα αποζημίωσης για τη συντήρηση της μητέρας και του παιδιού.

Η εφαρμογή της σύμβασης αυτής δεν ήταν και τόσο εύκολη και η πλήρη εφαρμογή της , αν τούτο έγινε ποτέ, άργησε πολύ να πραγματοποιηθεί. Δεν ήταν μόνο οι αυθαίρετες απολύσεις εγκύων γυναικών , αλλά κυρίως η «αδυναμία» παροχής επιδόματος μητρότητας και δωρεάν ιατρικών φροντίδων, που προβλέπει η σύμβαση, λόγω της ανυπαρξίας ασφαλιστικού φορέα. Μετά την ίδρυση του ΙΚΑ βέβαια κάπως βελτιώθηκε η κατάσταση , αλλά το πρόβλημα παραμένει μέχρι σήμερα για τις εργαζόμενες που δεν είναι ασφαλισμένες στο ΙΚΑ: παίρνουν το επίδομα μητρότητας μόνο αν το προβλέπει ο ασφαλιστικός φορέας.

Το 1920 , επίσης, με το νόμο 2275 κυρώνεται και η π αριθ.4 διεθνής σύμβαση «για τη νυχτερινή εργασία των γυναικών». Ήδη κατά το άρθρο 6 του ΔΚΘ του 1912 απαγορεύεται η χρησιμοποίηση γυναικών προ της 5^{ης} πρωινής και μετά την 9^η νυχτερινή. Ωστόσο , από καιρού εις καιρόν , ο έλληνας νομοθέτης εισάγει κάποιες εξαιρέσεις. Κατά το προεδρικό διάταγμα 4/10.7.1925 οι γυναίκες άνω των 18 ετών μπορούν να δουλεύουν ως τις έντεκα το βράδυ στα εργοστάσια γάλακτος. Κατά το προεδρικό διάταγμα 30.8/15.9.1927 οι γυναίκες άνω των 18 ετών μπορούν να εργάζονται στα εργοστάσια και τα εργαστήρια σύκων , χλωρών και ξηρών. Κατά το προεδρικό διάταγμα 20/25.2.1932 επιτρέπεται η εργασία όλη τη νύχτα για γυναίκες πάνω από 18 ετών στα εργαστήρια επεξεργασίας και συσκευασίας σταφίδων.

Στα 1920 ωστόσο η Ελλάδα είναι από τις πρώτες χώρες που σπεύδει και κυρώνει τις διεθνείς συμβάσεις εργασίας, όπως ακριβώς θα κάνουν και τα «πεπολιτισμένα κράτη της υφηλίου». Οι έλληνες τότε δε νιώθουν καμιά αμηχανία ή αιδώ για την εξαιρετικά καθυστερημένη κοινωνική τους νομοθεσία, όπως ενδεχομένως συμβαίνει και σήμερα: Αντίθετα ήταν υπερήφανοι για την προοδευτική εργατική νομοθεσία τους, ασχέτως αν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δεν ήταν και τόσο εξασφαλισμένες.

Το κακό είναι πως από την εποχή εκείνη μέχρι σήμερα δεν έχουμε κάποια ουσιαστική και ριζική αλλαγή και βελτίωση στο νομικό καθεστώς της εργαζόμενης ελληνίδας, κυρίως στον ιδιωτικό τομέα.

Ο ΔΚΘ του 1920 ισχύει ακόμα και σήμερα , καθώς επίσης και οι διεθνείς συμβάσεις 3και4 . Βέβαια νέοι νόμοι θα ψηφιστούν για να ρυθμίσουν καλύτερα λ.χ. τη νυχτερινή εργασία των γυναικών , όπως ο νόμος 3924 του 1959, που προβλέπει αρκετές παρεκκλίσεις στην απαγόρευση της νυχτερινής δουλειάς για τη γυναίκα (πρόκειται για τη διεθνή σύμβαση π. αριθ. 89), ή νόμοι που ρυθμίζουν και βελτιώνουν κάπως το επίδομα κυοφορίας και λοχείας, όπως ο ν. 1846 του 1951 ή ο ν. 549 του 1977, που προβλέπει συμπληρωματική παροχή. Ωστόσο η ελληνική νομοθεσία- που δείχνει και τη στάση την οποία παίρνει το κράτος και η κοινωνική του πολιτική στα προβλήματα της εργαζόμενης γυναίκας- θα μείνει βασικά στάσιμη.

2.4 Η θέση της παραδοσιακής και σύγχρονης ελληνίδας.

Η σύντομη αναφορά στη νομική κατάσταση της εργαζόμενης ελληνίδας, συγκρινόμενη με τις νεότερες αντιλήψεις και τα νομοθετικά μέτρα που έχουν ληφθεί σε άλλες χώρες , αλλά και σε συσχέτιση με την ανεπάρκεια ή ανυπαρξία κοινωνικών υπηρεσιών για τη φροντίδα του παιδιού και τη μη κοινωνικοποίηση της οικιακής εργασίας, μας κάνει να αναρωτιόμαστε αν και κατά πόσον έχει βελτιωθεί η θέση εργαζόμενης ελληνίδας. Όσον αφορά λόγου χάρη την προστασία της μητρότητας, τίποτε σημαντικό δεν έχει γίνει από το 1912. Πολλά έχουν αλλάξει, πόλεμοι έχουν αρχίσει και έχουν τελειώσει, η τεχνολογία έχει εξελιχθεί, η παραγωγικότητα έχει αυξηθεί, το ίδιο και αριθμός των εργαζόμενων γυναικών, δικτατορίες έρχονται και φεύγουν, νέα Συντάγματα ψηφίζονται και τα προβλήματα της εργαζόμενης ελληνίδας μένουν τα ίδια: το βάρος της αναπαραγωγής το σηκώνει ολομόναχη, σαν να είναι κάτι που αφορά την ίδια αποκλειστικά και όχι την κοινωνία ολόκληρη. Η θέση της στην παραγωγή είναι θέση υποτελής και ο μισθός της σαφώς χαμηλότερος από το μισθό του άντρα. Αν μας επιτρεπόταν μια

γενικότερη διαχρονική θεώρηση της πορείας της ελληνίδας γυναίκας , θα διαπιστώναμε πως η θέση της, αν έχει βελτιωθεί από ορισμένες πλευρές, από άλλες έχει χειροτερέψει.

Πράγματι η διατάραξη της ισορροπίας που βασιλεύε στην παραδοσιακή κοινωνία, όπου βέβαια υπήρχε διαφοροποίηση της δραστηριότητας του ρόλου των δύο φύλων, δεν απέβη προς όφελος του γυναικείου πληθυσμού στο σύνολο του. Γιατί μέσα σ'αυτή τη διαφοροποίηση των ρόλων , χωρίς η γυναίκα να ασκεί τον πιο σημαντικό, ασκούσε ωστόσο τη «διαχείριση» τουλάχιστο του δικού της τομέα, του νοικοκυριού της, που είχε διαφορετική λειτουργία απ' ό,τι σήμερα: ήταν και παραγωγική μονάδα. Η γυναίκα αποφάσιζε και η γυναίκα γνώριζε τον τρόπο κατασκευής προϊόντων άμεσης χρήσης ή και διαρκούς, που σήμερα τα προμηθεύει η βιομηχανία. Όταν η σύγχρονη γυναίκα εργάζεται στη βιομηχανία με αντίστοιχες δραστηριότητες, ο ρόλος της δεν είναι ο ίδιος : εδώ εκτελεί δεν αποφασίζει ούτε διαχειρίζεται ούτε γνωρίζει τα μυστικά της κατασκευής των προϊόντων και δε χρησιμοποιεί, βέβαια, τη φαντασία και τη δημιουργικότητας της, όπως συνέβαινε στην παραδοσιακή κοινωνία. Ακόμη, εκτός από την αμοιβή που είναι μικρότερη από την αμοιβή του ανειδίκευτου εργάτη, έχει βέβαια να κάνει και το άλλο μεροκάματο στο σπίτι και να φροντίσει ενδεχομένως τα παιδιά. Όσο για τη γυναίκα που δεν εργάζεται εκτός σπιτιού η «μοίρα» της δε φαίνεται να είναι και τόσο καλύτερη, και γιατί βέβαια δεν αμείβεται για την οικιακή εργασία που προσφέρει και την ανατροφή των παιδιά, κυρίως όμως γιατί η εξάρτηση της από τον άντρα είναι πολύ μεγαλύτερη.

2.5 Άμεσοι στόχοι της κοινωνικής πολιτικής.

- Να χτιστούν παιδικοί σταθμοί, νηπιαγωγεία και κέντρα μέριμνας για τα παιδιά. Να υποχρεωθούν οι μεγάλες κρατικές επιχειρήσεις να διαθέτουν παιδικούς σταθμούς και νηπιαγωγεία, καθώς και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις.
- Να ψηφιστεί επιτέλους ο νόμος για την προστασία της μητρότητας-που επί έτη πολλά παρουσιάζεται με τη μορφή νομοσχεδίου έτοιμου να κατατεθεί χωρίς ποτέ να προλαβαίνει- και οι προτάσεις για τη διευκόλυνση των εργαζόμενων γονέων για την ανατροφή και τη φροντίδα των παιδιών τους.
- Να τεθούν σε λειτουργία, βέβαια οι μηχανισμοί που θα υλοποιήσουν την αρχή της ίσης αμοιβής για ίση εργασία.

- Να αναμορφωθεί το φορολογικό σύστημα σε τρόπο που να μην τιμωρεί και αποθαρρύνει τη γυναίκα για της εξωσπιτική της εργασία.
- Να ρυθμιστεί το θέμα της κοινωνικής ασφάλισης των βοηθούντων και μη αμειβομένων μελών, που αφορά πάνω από μισό εκατομμύριο εργαζόμενες στην παραγωγή και μη αμειβόμενες γυναίκες.

Τα μέτρα αυτά που προτείνονται, ενδεικτικά, ως στόχοι της κοινωνικής πολιτικής, τα οποία μπορούν να παρθούν εδώ και τώρα, δεν έχουν τίποτα το πρωτότυπο ή το προωθημένο. Συνιστούν άλλωστε, κατά πολύ, υποχρεώσεις που μας επιβάλλει το δίκαιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το άρθρο 119 της Συνθήκης της Ρώμης και οι Οδηγίες 75/117, ίση αμοιβή, και 76/207 για ίση μεταχείριση, προς τις οποίες οφείλουμε συμμόρφωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ.

3.1 Γενικά.

Κυρώνοντας η χώρα μας τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη με κάποια άργητα, είναι αλήθεια, μια και ο Χάρτης έχει τεθεί σε ισχύ εδώ και σχεδόν είκοσι χρόνια δεν εξαιρέσε κανένα από τα άρθρα που έχουν σχέση με τα δικαιώματα της εργαζόμενης γυναίκας.

Από το σύνολο των 19 άρθρων που περιέχει ο Χάρτης, η Ελλάδα δεν δεσμεύεται, σύμφωνα με τον κυρωτικό νόμο, άρθρο 2 παρ.1, μόνον από τα άρθρα 5 και 6 που αναφέρονται, αντίστοιχα, στο συνδικαλιστικό δικαίωμα και στο δικαίωμα συλλογικών διαπραγματεύσεων.

3.2 Τα κατά Χάρτη δικαιώματα των εργαζομένων γυναικών.

1. Το δικαίωμα ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας.

Σύμφωνα με το άρθρ. 4 παρ 3 τα συμβαλλόμενα κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση, για να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος για δίκαιη αμοιβή, « να αναγνωρίζουν το δικαίωμα αντρών και γυναικών, για ίση αμοιβή για εργασία ίσης αξίας». Η διάταξη αυτή φωτίζεται και στηρίζεται από μια πλούσια νομολογία της Επιτροπής Ανεξάρτητων Εμπειρογνομώνων. Κατ' επανάληψη η Επιτροπή υπογράμμισε ότι αυτή η διάταξη προβλέπει την υποχρέωση υλοποίησης της αρχής της ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας όχι μόνο σε επίπεδο νομικό αλλά και στην πράξη, επίσης οι κυβερνήσεις των κρατών που δεσμεύονται από τον Χάρτη έχουν την ευχέρεια να επιλέξουν τα μέσα που προσαρμόζονται καλύτερα στις εθνικές συνθήκες για να πραγματοποιήσουν τον στόχο τους.

2. Το δικαίωμα άδειας λόγω μητρότητας.

Ένα από τα βασικά θέματα που απασχόλησαν τον Νομοθέτη του Εργατικού Δικαίου ήταν η άδεια μητρότητας των εργαζόμενων γυναικών.

Ήδη από το 1912 ο Έλληνας Νομοθέτης προέβλεπε άδεια μητρότητας οκτώ εβδομάδων, από τις οποίες τέσσερις τουλάχιστον μετά, τον τοκετό.

Το 1919 ψηφίστηκε υπό αριθμό 3 Διεθνής Σύμβαση Εργασίας, για την προστασία της μητρότητας, που κυρώθηκε στη χώρα μας με το Ν.2274/20.

Η εργασία των γυναικών έξω από το σπίτι δεν έπρεπε να εμποδίζει τις γυναίκες να εκπληρώνουν τον παραδοσιακό προορισμό τους, να γίνονται μητέρες. Γι' αυτό το λόγο και έπρεπε να προβλεφθούν ειδικές διατάξεις που να θεσπίζουν άδειες τοκετού και λοχείας.

1. Η Διεθνής Σύμβαση 3, που αναφέρθηκε πιο πάνω, αναθεωρήθηκε από την Δ.Σ.103/1952. Η τελευταία επικυρώθηκε από τη χώρα μας με τον Ν.1302/1982 και άρχισε να ισχύει από την 1-1-1983. Η Διεθνής Σύμβαση 103 εφαρμόζεται σε όλες τις γυναίκες που απασχολούνται σε βιομηχανικές επιχειρήσεις, αλλά και στις γυναίκες που εργάζονται κατ' οίκον με μισθό. Το χρονικό διάστημα της άδειας μητρότητας σύμφωνα με τη σύμβαση ήταν έξι εβδομάδες πριν από την πιθανή ημερομηνία τοκετού και έξι εβδομάδες μετά τον τοκετό.

1. Με τον Ν.1539/1985 η άδεια μητρότητας αυξήθηκε σε δεκατέσσερις εβδομάδες και με τον Ν.1848/1989 (Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας του έτους 1989) αυξήθηκε σε δεκαπέντε εβδομάδες για τις εργαζόμενες με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου, από τις οποίες 52 μέρες λαμβάνονται υποχρεωτικά πριν από την πιθανή ημερομηνία τοκετού και οι υπόλοιπες 53 μετά τον τοκετό. Με την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας του έτους 1993 η συνολική διάρκεια έφθασε στις 16 εβδομάδες. Οκτώ εβδομάδες θα χορηγούνται υποχρεωτικά πριν την πιθανή ημερομηνία τοκετού και οι υπόλοιπες οκτώ μετά τον τοκετό.
2. Οι γυναίκες δημόσιοι υπάλληλοι δικαιούνται άδεια δεκαέξι εβδομάδων, από τις οποίες οι οκτώ παίρνονται πριν τον τοκετό και οι υπόλοιπες μετά τον τοκετό.
3. Το πρώτο χρονικό διάστημα μετά τον τοκετό η γυναίκα δικαιούται άδεια θηλασμού, για να ανταποκριθεί στις αυξημένες ανάγκες του παιδιού. Έτσι προβλέπεται, σύμφωνα με τον ν. 1302/1982 ότι η γυναίκα ένα χρόνο μετά τον τοκετό μπορεί είτε να διακόπτει την εργασία της για μία ώρα την ημέρα, είτε να πηγαίνει αργότερα ή να φεύγει νωρίτερα από την δουλειά της μία ώρα. Ο χρόνος αυτός θεωρείται ότι αμειβεται σαν χρόνος εργασίας. Με την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας του 1993 οι μητέρες εργαζόμενες δικαιούνται άδεια θηλασμού και φροντίδας του παιδιού για χρονικό διάστημα δύο ετών από τον τοκετό είτε να διακόπτουν την εργασίας τους, για μια ώρα κάθε μέρα είτε να προσέρχονται αργότερα, είτε να αποχωρούν νωρίτερα κατά μία ώρα κάθε μέρα. Ύστερα από συμφωνία των μερών η μείωση του χρόνου εργασίας μπορεί να ορίζεται σε δυο ώρες επί ένα χρόνο μετά τον τοκετό.

Την άδεια απουσίας για λόγους φροντίδας του παιδιού μπορεί εναλλακτικά να ζητήσει ο άνδρας εφόσον δεν κάνει χρήση αυτής η εργαζόμενη μητέρα. Στις περιπτώσεις αυτές θα πρέπει ο άνδρας να προσκομίσει στην επιχείρηση που απασχολείται βεβαίωση από τον εργοδότη της συζύγου του ότι η ίδια δεν λαμβάνει την άδεια θηλασμού και φροντίδας παιδιών. Στις εργαζόμενες γυναίκες στο Δημόσιο Τομέα (Υπουργεία, Τράπεζες, Οργανισμούς) εφαρμόζεται ειδικό ωράριο μειωμένο ανάλογα με την ηλικία του παιδιού. Η μείωση είναι δύο ώρες την ημέρα, για δύο χρόνια και μία ώρα κάθε μέρα για άλλα δύο χρόνια.

Οι εργαζόμενες στον Ιδιωτικό Τομέα αμείβονται από τον Ασφαλιστικό τους Φορέα και τον εργοδότη τους και συμπληρωματικά από τον Οργανισμό Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (Π.Δ.776/77), ενώ οι εργαζόμενες στο Δημόσιο Τομέα από το Δημόσιο (Π.Δ.611/77). Σύμφωνα με το Ν.2085/1992, άρθρο 15, προβλέπεται ότι σε κυοφορούσες υπαλλήλους του δημοσίου και Ν.Π.Δ.Δ. που έχουν ανάγκες ειδικής κατ' οίκον θεραπείας, πέραν του ορίου αναρρωτικής αδείας με αποδοχές σύμφωνα με τα αρθρ.108 και 112 του Υπαλ. Κώδικα χορηγείται κανονική άδεια κυοφορίας με μισές αποδοχές μετά από βεβαίωση θεράποντος ιατρού και διευθυντή γυναικολογικής ή μαιευτικής κλινικής ή τμήματος δημοσίου νοσηλευτικού ιδρύματος. Η παρ. 2 του άρθρου 105 του Υπαλ. Κώδικα αντικαθίστανται ως εξής: Η άδεια αυτή παρατείνεται επί δύο μήνες μετά τον τοκετό.

3. Απαγόρευση απόλυσης ενόσω διαρκεί η άδεια μητρότητας.

Ρητά απαγορεύεται από τον νόμο η απόλυση γυναίκας για λόγους εγκυμοσύνης, όπως και η μη πρόσληψη εγκύου γυναίκας. Σχετικά με την προστασία του δικαιώματος στην εργασία εγκύων γυναικών ψηφίστηκε συγκεκριμένα το 1984 ο ν.1414, για την: «Εφαρμογή της ισότητας των δύο φύλων στις εργασιακές σχέσεις», ο οποίος απαγορεύει την άρνηση πρόσληψης γυναίκας λόγω εγκυμοσύνης. Το βάρος της απόδειξης ότι η μη πρόσληψη οφείλεται στην εγκυμοσύνη ανήκει στη γυναίκα, ενώ ο εργοδότης πρέπει να αποδείξει ότι η μη πρόσληψη οφείλεται σε λόγους αντικειμενικούς, που δεν έχουν καμία άμεση ή έμμεση σχέση με την εγκυμοσύνη. Θα ήταν ασφαλώς προτιμότερο η γυναίκα απλώς ν' αποδείκνυε τα γεγονότα της μη πρόσληψης και της εγκυμοσύνης.

Στην περίπτωση που η εγκυμοσύνη βρίσκεται στα πρώτα βήματα, η γυναίκα δεν είναι υποχρεωμένη να το αναφέρει.

Επίσης, δίνεται το δικαίωμα στη γυναίκα όταν ζητείται η προσκόμιση ιατρικής βεβαίωσης, για την πρόσληψη της σε μία ορισμένη εργασία, να την προσκομίσει μετά την λήξη της λοχείας,

εφόσον οι απαιτούμενες εξετάσεις είναι επικίνδυνες για την ίδια και το έμβρυο.

Απαγορεύεται, επίσης η απασχόληση της εγκύου σ' επικίνδυνες, για την υγεία της, εργασίες.

Επίσης, απαγορεύεται ρητά από τον νόμο η απόλυση γυναίκας για λόγους εγκυμοσύνης.

Σε περίπτωση που η εγκυμοσύνη μιας εργαζόμενης γυναίκας είχε γίνει γνωστή μ' οποιοδήποτε τρόπο στον/την εργοδότη/τρια, απαγορεύονταν και είναι άκυρη η καταγγελία της σύμβασης, σύμφωνα με τον ν.1082/80.

Σύμφωνα με τον ν. 1302/82 απαγορεύεται η καταγγελία της σύμβασης εργασίας κατά την διάρκεια των αδειών μητρότητας, όπως και η γνωστοποίηση στη γυναίκα απόλυσης της, κατά τη διάρκεια της απουσίας της.

Ο ν. 1483/84 αυξάνει τον χρόνο κατά τον οποίο απαγορεύεται η απόλυση της γυναίκας πριν και μετά από τον τοκετό. Απαγορεύεται και είναι απόλυτα άκυρη η καταγγελία της σχέσης εργασίας εργαζόμενης γυναίκας από τον εργοδότη της, τόσο κατά την διάρκεια της εγκυμοσύνης της όσο και για χρονικό διάστημα ενός έτους μετά τον τοκετό ή κατά την απουσία της για μεγαλύτερο χρόνο, λόγω ασθένειας που οφείλεται στην κύηση ή τον τοκετό, εκτός αν υπάρχει σπουδαίος λόγος για καταγγελία. Ο ν. 1483/1984 είναι πιο ευνοϊκός, γιατί εκτός από την αύξηση του χρόνου που απαγορεύεται η απόλυση, εφαρμόζεται όχι μόνο στις εργαζόμενες με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου όπως ανέφερε ο ν. 1082/1980 «περί τροποποιήσεως, αντικαταστάσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινών εργατικών νόμων και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων», αλλά και στις εργαζόμενες με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου. Επιπλέον ενώ ο ν. 1082/80 έθετε το θέμα της γνώσης της εγκυμοσύνης στον εργοδότη, ο ν. 1483/84 δεν το αναφέρει. Αυτό είναι ορθό γιατί ο εργοδότης μπορεί να απολύσει την έγκυο ισχυριζόμενος ότι δεν γνώριζε την εγκυμοσύνη.

4. Ρύθμιση νυχτερινής εργασίας.

Σύμφωνα με την Διεθνή σύμβαση 89 του 1948 (κυρώθηκε το 1959 με το ν.3924), απαγορεύεται η νυχτερινή εργασία των γυναικών στην βιομηχανία. Η έκφραση βιομηχανικές απασχολήσεις, δεν αφορά τις μη βιομηχανικές απασχολήσεις των βιομηχανικών επιχειρήσεων. Αλλά και ο ν. ΔΚΘ/1912 απαγόρευε την νυχτερινή εργασία των γυναικών (προς της 5^{ης} πρωινής και μετά την 9^η νυχτερινή) όπως και σύμφωνα με το άρθρ. 8 παρ.4 του ευρωπαϊκού κοινωνικού χάρτη (ν. 1426/1984 «για την κύρωση του ευρωπαϊκού κοινωνικού χάρτη»), προβλέπεται ότι τα συμβαλλόμενα μέρη οφείλουν να ρυθμίζουν την

απασχόληση του γυναικείου εργατικού δυναμικού για νυχτερινή εργασία, σε βιομηχανικές απασχολήσεις.

5. Απαγόρευση απασχόλησης γυναικών σε υπόγειες εργασίες μεταλλείων και άλλες επικίνδυνες ανθυγιεινές και επίπονες.

Η απαγόρευση απασχόλησης των γυναικών σε ορισμένες εργασίες επικίνδυνες, ανθυγιεινές και επίπονες έχει προβλεφθεί ήδη από το ν. ΔΚΘ του 1912, όπως και τη διεθνή Σύμβαση 45/1937. Κυρώθηκε με τον Α.Ν. 30/31.10.1935. Σύμφωνα με τη Δ.Σ. 45, απαγορεύεται η απασχόληση γυναικών σε υπόγειες εργασίες, μεταλλεία. Δεν υπάγονται στη ρύθμιση οι γυναίκες που κατέχουν διευθυντική θέση, που απασχολούνται σε υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες, που κάνουν πρακτική άσκηση στα υπόγεια τμήματα των μεταλλείων, στα πλαίσια της επαγγελματικής κατάρτισης και ακόμη οι γυναίκες που εργάζονται ευκαιριακά, σε μη χειρωνακτικές εργασίες, στα υπόγεια αυτά τμήματα. Αλλά και το άρθρ. 8 παρ.4 του ευρωπαϊκού κοινωνικού χάρτη προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη είναι υποχρεωμένα να απαγορεύουν την απασχόληση των γυναικών σε υπόγειες εργασίες στα μεταλλεία και σε άλλες εργασίες, που δεν ταιριάζουν σ' αυτό το εργατικό δυναμικό, λόγω του επικίνδυνου, ανθυγιεινού ή επίπονου χαρακτήρα τους. Τονίζεται πάντως ότι απαγορεύονται οι επικίνδυνες, ανθυγιεινές εργασίες και όχι όλες οι υπόγειες. Στη συνέχεια, η Σ.138 (που επικυρώθηκε το 1981 με το ν.1182) καθόρισε ενιαία κατώτατα όρια ηλικίας για την πρόσβαση, στην απασχόληση και την εκτέλεση επικίνδυνων εργασιών για νέους αμφότερων φύλων.

Ο ν.1414/84 αίρει την απαγόρευση απασχόλησης των γυναικών – ανεξαρτήτως ηλικίας- σε εργασίες όπου γίνεται χρήση ορισμένων μηχανημάτων λίπανσης και καθαρισμού μηχανών καθαρισμών και συσκευασίας σταφίδων, κατεργασίας ξύλου, σε ατμοκρουσούς εργοστασίων και άλλες.

Οι απαγορεύσεις αυτές ήταν σχετικές με την επιδεξιότητα και την κατάλληλη τεχνική κατάρτιση ή εμπειρία και εξέφρασαν το «πνεύμα υποτίμησης», για τις ικανότητες των γυναικών που επικρατούσε.

Ακόμη για ορισμένες επικίνδυνες βιομηχανίες ή βιομηχανικές εργασίες, προβλέπονταν κατώτατο όριο ηλικίας το 16^ο για τα αγόρια και το 18^ο για τα κορίτσια. Με το άρθρο 11 του 1414/84 πραγματοποιείται εξίσωση των δύο φύλων και ορίζεται το 18^ο έτος και τα αγόρια.

3.3 Η προτιθέμενη διεύρυνση των δικαιωμάτων από το Πρόσθετο Πρωτόκολλο

Από τη στιγμή όμως που υπογράφηκε ο Χάρτης μέχρι σήμερα έχουν αλλάξει πολύ οι αντιλήψεις για την εργασία των γυναικών και τα

δικαιώματα τους. Τούτο ήταν κυρίως συνέπεια του φεμινιστικού κινήματος που αναπτύχθηκε στην Αμερική και στην Ευρώπη προς το τέλος της δεκαετίας του '60 και είχε και σαφείς επιπτώσεις στη σχετική νομοθεσία την εθνική και των διεθνών οργανισμών. Έτσι ήταν φανερή η ανεπάρκεια των δικαιωμάτων που αναγνώριζε ο Χάρτης στην εργαζόμενη γυναίκα. Για να καλυφθεί αυτό το κενό και αυτή η εξέλιξη έγιναν διάφορες επιτροπές και εργασίες που κατέληξαν στη σύνταξη Προσχεδίου Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου το οποίο διευρύνει το φάσμα των 19 δικαιωμάτων.

Το Πρωτόκολλο, που αν και ανεξάρτητο κείμενο θα αποτελέσει μια επέκταση του Κοινωνικού Χάρτη, προβλέπει ότι για να εξασφαλιστεί η πραγματική άσκηση του δικαιώματος για ισότητα ευκαιριών και μεταχείρισης χωρίς διάκριση βασισμένη στο φύλο, τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να αναγνωρίσουν αυτό το δικαίωμα και να πάρουν τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσουν ή να προάγουν την εφαρμογή του όσον αφορά :

Α) την πρόσβαση στην απασχόληση, προστασία κατά της απόλυσης και επαγγελματική επανένταξη,

Β) τον επαγγελματικό προσανατολισμό και επαγγελματική κατάρτιση

Γ) τις συνθήκες απασχόλησης και εργασίας, συμπεριλαμβανομένης και της αμοιβής

Δ) την εξέλιξη της καριέρας και της προαγωγής.

Οι προτάσεις του πρωτοκόλλου διευρύνουν λοιπόν το δικαίωμα της γυναίκας για ίση μεταχείριση στην εργασία και την απασχόληση και εισάγουν νέα επιμέρους δικαιώματα όπως το δικαίωμα επανένταξη ύστερα από θελημένη ή αθέλητη διακοπή της εργασίας και το δικαίωμα για επαγγελματική εξέλιξη της γυναίκας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Γιώτα Κραβαρίτου: Εργασία και δικαιώματα της γυναίκας, εκδόσεις Σάκκουλα Θεσσαλονίκη 1991,σελ. 59,62,66.
- Τέσσα Δουλκέρη: Ισότητα των φύλων στις εργασιακές σχέσεις, εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα 1994, σελ.61,62,63.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ Της ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

4.1 Η Αξιοπρέπεια στο χώρο εργασίας: ο σεξουαλικός εκβιασμός.

Η αξιοπρέπεια της γυναίκας στους χώρους εργασίας θίγεται με πολλούς εμφανείς αλλά και αφανείς τρόπους. Οι προσβολές αυτές κατά κανόνα πνίγονται στη σιωπή, είτε από το φόβο της γυναίκας μη χάσει τη δουλειά της είτε, πολλές φορές, από ντροπή. Πρόκειται όμως για αδικήματα που παραβιάζουν θεμελιώδη δικαιώματα της γυναίκας. Και αν στη χώρα μας δεν έχουν συζητηθεί ακόμη ευρέως, και δεν έχουν αντιμετωπισθεί ως ειδικής μορφής αδικήματα από το δίκαιο και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, έχουν αρχίσει και συζητούνται τον τελευταίο καιρό μέσα στο Γυναικείο Κίνημα με τελευταία αφορμή την Έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

1. Μορφές βίας στον εργασιακό χώρο λόγω της κατώτερης θέσης.

Οι εν λόγω προσβολές μπορεί να πάρουν τη μορφή της παρενόχλησης, της ανεπιθύμητης οικειότητας, της λεκτικής προσβολής της χειροδικίας και να φτάσουν έως τον σεξουαλικό εκβιασμό: τις ανεπιθύμητες δηλ. ή καταναγκαστικές σεξουαλικές σχέσεις. Σ' αυτές τις περιπτώσεις πρόκειται για μορφές βίας που υφίστανται οι γυναίκες στους χώρους εργασίας. Η προσβολή προέρχεται από τον εργοδότη ή τον προϊστάμενο. Ας σημειωθεί ότι η εφτά στις δέκα γυναίκες σ' ολόκληρη την Ευρώπη έχουν άνδρα προϊστάμενο. Ας σημειωθεί, ακόμη, ότι μια έρευνα του 1984 στις χώρες της ΕΟΚ έδειξε ότι τα θύματα σεξουαλικού εκβιασμού είναι τρεισήμισι φορές παραπάνω σε περιπτώσεις που οι γυναίκες είχαν υπάρξει άνεργες στο παρελθόν και φοβούνται μήπως χάσουν τη δουλειά τους. Τα στοιχεία αυτά μας δείχνουν ότι τα φαινόμενα αυτά δεν μπορούν να θεωρούνται ως συμπτωματικές διαταραχές των σχέσεων μεταξύ ατόμων – δηλ. ως προσωπικές συγκρούσεις-, αλλά ότι οφείλονται σε ένα συνδυασμό αιτιών που συνδέονται με την κατώτερη θέση των γυναικών στο χώρο εργασίας αλλά, ταυτοχρόνως, και τη μη αποδοχή του ρόλου ως εργαζομένων.

2. Η δυσκολία καταγγελίας τους.

Παρόλο ότι οι σεξουαλικής φύσεως ανεπιθύμητες οχλήσεις είναι ένα πολύ διαδεδομένο φαινόμενο, τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στις δημόσιες υπηρεσίες και τις υπηρεσίες εν γένει, οι γυναίκες που τις

υφίστανται δεν τολμούν κατά κανόνα να αντιδράσουν, αλλά και όταν αντιστέκονται, βρίσκονται σε λεπτή θέση. Σε περίπτωση που καταγγείλουν την προσβολή δημοσίως, κινδυνεύουν καταρχήν να απολυθούν, να μετατεθούν, να μην προαχθούν. Μετά από τέτοιες καταγγελίες και επεισόδια είναι δύσκολο για μια γυναίκα να συνεχίσει να εργάζεται με τρόπο ομαλό. Οι αρνητικές επιπτώσεις σωρεύονται σε περισσότερα επίπεδα : στην καριέρα της αλλά, ενδεχομένως, και στην ποιότητα της δουλειάς της και την ίδια της την ψυχική υγεία. Η ενδεχόμενη σιωπηλή παραίτηση της από τα δικαιώματά της λόγω φόβου κυρώσεων και αντιποίνων εξουδετερώνει όλη τη νομοθεσία για την ισότητα στις εργασιακές σχέσεις. Οι ίσες ευκαιρίες που θέλει να εξασφαλίσει η νομοθεσία της ισονομίας στην εργασία, όπως ο νόμος 1414/84 και οι σχετικές οδηγίες της ΕΟΚ, δεν υφίστανται κάτω από το καθεστώς του «σεξουαλικού εκβιασμού» όπως τον αποκαλεί η έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

3. Το δίκαιο αρχίζει και τις αντιμετωπίζει.

Φαίνεται ότι θα ήταν σωστό να αντιμετωπισθούν οι, ας πούμε, ανεπιθύμητες οικειότητες και από το ελληνικό δίκαιο ως ειδική μορφή αδικήματος που θίγει την αξιοπρέπεια της γυναίκας και το δικαίωμα της για ισότητα.

Αν η παραδοσιακή πολιτιστική και κοινωνική αντιμετώπιση του θέματος είχαν στη χώρα μας σαν αποτέλεσμα την επιβράδυνση κάθε προετοιμασίας για ειδική νομοθετική ρύθμιση, η εξάπλωση των νέων μορφών απασχόλησης και εκμετάλλευσης δρουν προς τη φορά της επιτάχυνσης. Η σχετική νομοθετική ρύθμιση που υπάρχει στις ΗΠΑ, στον Καναδά και την Αγγλία έχουν ανοίξει το δρόμο.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες κυρίως, εδώ και δέκα χρόνια περίπου, υπάρχει μια πολύ πλούσια και ενδιαφέρουσα νομολογία τόσο των ομοσπονδιακών όσο και, τελευταία, του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε θέματα sexual harassment η οποία βασίζεται στον τίτλο III της Civil Right Act του 1964. Πρόκειται για τη νομοθεσία που απαγορεύει στον εργοδότη κάθε διάκριση όσον αφορά την αμοιβή, τους όρους εργασίας ή τα πλεονεκτήματα από την απασχόληση λόγω της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, του φύλου ή της εθνικότητας του εργαζομένου ή της εργαζόμενης.⁸

4. Η αντιμετώπιση τους από τα αγγλικά συνδικάτα.

⁸ Πηγή: Sexual Charassment, Labour Research, (72.no9 1983 sel.234.

Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις στη χώρα μας δεν έχουν ασχοληθεί με το θέμα . Και άλλου είδους προβλήματα τις καταπονούν και, επίσης, δεν εγγράφεται στη παράδοση τους η προώθηση αιτημάτων και διεκδικήσεων των εργαζόμενων γυναικών, κι αν ακόμη αφορούν λ.χ. παιδικούς σταθμούς. Αυτού του είδους οι διεκδικήσεις θεωρούνται δευτερότερες. Το αντίθετο συμβαίνει σε άλλες χώρες όσον αφορά τις διεκδικήσεις γενικά των γυναικών και τις «ανεπιθύμητες οικειότητες» ειδικότερα. Στην Αγγλία τα συνδικάτα έχουν κάνει σχετικές έρευνες σε κλάδους που απασχολούν σε υψηλό ποσοστό γυναίκες που έδωσαν εντυπωσιακά αποτελέσματα: το ποσοστό των γυναικών που έχουν υποστεί τέτοιου είδους προσβολές κυμαίνεται από 50 έως 75%. Έχουν επίσης οργανώσει καμπάνιες πληροφόρησης και δημοσιεύσει κανόνες συμπεριφοράς που προσάδουν στο βρετανικό σύστημα εργασιακών σχέσεων και εργατικού δικαίου.⁹ Ακόμη διεξήγαγαν και ορισμένες παραδειγματικές δίκες κατά εργοδοτών που εκμεταλλευόμενοι τη σχέση εργασίας και εξουσίας, προέβησαν σε ανεπιθύμητες οικειότητες. Αξίζει ίσως τον κόπο να παραθέσουμε το κείμενο που έχουν διατυπώσει τα βρετανικά συνδικάτα (TUC), το οποίο ορίζει τις ανεπιθύμητες οικειότητες στον τόπο εργασίας και προτείνει τρόπους διευθέτησής τους:

«Το σωματείο και ο εργοδότης αναγνωρίζουν το πρόβλημα των ανεπιθύμητων οικειοτήτων στον τόπο εργασίας και αναλαμβάνουν την υποχρέωση να το επιλύσουν. Οι ανεπιθύμητες οικειότητες ορίζονται ως εξής: α) περιττό άγγιγμα ή ανεπιθύμητη φυσική επαφή, β)υπονοούμενα ή άλλα αυθάδη λόγια, γ) λάγνες ματιές, δ) προσκλήσεις με στόχο παραχωρήσεις, ε)απαιτήσεις για σεξουαλικές χάρες και στ)φυσική επίθεση.

Στο πλαίσιο της ρήτηρας αυτής τα παραπάνω θα εξετάζονται με κάθε δυνατή ταχύτητα και θεωρούνται άκρως εμπιστευτικά. Κατά τη διευθέτηση του προβλήματος θα καταβάλλεται προσπάθεια να ανακληθεί στην τάξη ο δράστης και όχι το θύμα».¹⁰

4.2 Οι σεξουαλικές παρενοχλήσεις στο δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών: η εξέλιξη της πρωτοποριακής αμερικάνικης νομολογίας.

Η πολύκροτη υπόθεση Vinson.

Η υπόθεση Vinson v. Merritor έχει πολλαπλό ενδιαφέρον γιατί η σχετική απόφαση του Ανώτατου Αμερικανικού Δικαστηρίου, του

⁹ πηγή: George's Koukoules L' evolution dew rapport's collectives du travail en grande-Bretagne depuis 1968, διατριβή Παρίσι 1986.

¹⁰ Έκθεση Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη «Βία κατά των γυναικών»σελ.41.

Supreme Court, θα δώσει απαντήσεις σε βασικά θέματα που δημιουργεί ο σεξουαλικός εκβιασμός.¹¹

Το ιστορικό της Vinson πολύ γνωστό άλλωστε στις ΗΠΑ αλλά και σ' όλο τον αγγλόφωνο κόσμο με τη δημοσιότητα που πήρε, έχει ως εξής: Η Vinson προσλαμβάνεται ως ταμίας το 1974 από την τράπεζα, που τότε ονομαζόταν Capital City Federal Savings and Loan Association, στην Ουάσινγκτον, προάγεται σε προϊσταμένη και κατόπιν σε βοηθό διευθύντριας τμήματος. Το 1978 απολύεται με υπαιτιότητα της λόγω της καθ' υπερβολή χρήσης της άδειας εργασίας. Λίγο καιρό μετά η την απόλυση της η Vinson θα καταθέσει αγωγή κατά του εργοδότη της υποστηρίζοντας ότι υπέστη διάκριση λόγω φύλου. Ο προϊστάμενος της ζήτησε ερωτικές παραχωρήσεις υπό την απειλή ότι θα χάσει τη θέση της, που καταρχήν απέρριψε αλλά, στη συνέχεια, εκάμθη η άρνηση της. Η Vinson υποστηρίζει ότι ήταν αναγκασμένη να δεχτεί τις προσβολές του προϊσταμένου της και μέσα στο χώρο εργασίας και έξω από αυτόν.

Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και σ' αυτήν την περίπτωση δεν δέχεται ότι θεμελιώνεται αξίωση για διάκριση φύλου γιατί, κατά τη γνώμη του, οι σεξουαλικές παραχωρήσεις δεν είχαν ζητηθεί ως όρος της εργασιακής σχέσης, ούτε και θεωρεί υπεύθυνη την Τράπεζα για τις πράξεις του προϊσταμένου της επειδή δεν υπάρχουν αποδείξεις ότι η Τράπεζα είναι εν γνώσει των πράξεων του υπαλλήλου της.

Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, αντιθέτως, δέχεται ως βάσιμη την αγωγή και ότι παραβιάζεται ο τίτλος VII Civil Rights Act και αποφαινεται το θέμα της ευθύνης του εργοδότη βοηθούμενο από τις κατευθυντήριες οδηγίες της Επιτροπής Ίσων Ευκαιριών Απασχόλησης. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο αναγνωρίζει ότι ο εργοδότης είναι αντικειμενικά υπεύθυνος όταν οι προϊστάμενοι της επιχείρησης του προβαίνουν σε πράξεις σεξουαλικού εκβιασμού κι αν ακόμη αγνοεί τη συμπεριφορά τους.

4.3 Η ανεπαρκής ελληνική και κοινοτική ρύθμιση.

Στη χώρα μας θεμελιώδεις συνταγματικές διατάξεις, αλλά και διεθνείς συμβάσεις που έχουμε κυρώσει και είναι ενσωματωμένες στην ελληνική

---

¹¹ πηγή: D. Holtzman- Eric Trelz, Recent developments in the Law of Sexual Harassment Abwircenvironment claims after Meritor Saving Bank, Vinson Saint Louis University Law Sournal C31, 1987 p.243 βλέπε βιβλίο Γιώτας Κραβαρίτου «Εργασία και δικαιώματα της γυναίκας» εκδόσεις Σάκουλα Θεσσαλονίκη 1991, σελ. 100,101.

έννομη τάξη, προστατεύουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τον σεβασμό της προσωπικότητας των εργαζομένων. Είναι δυνατόν βάσει τον κειμένων διατάξεων, σε περίπτωση σεξουαλικού εκβιασμού, όταν π.χ. ο εργοδότης «ζητά ερωτικές σχέσεις απειλώντας ότι θα σας απολύσει» ή «κάνει απειλές χειρονομίες σε βάρος της εργαζόμενης», τότε μπορεί να γίνει προσφυγή στα δικαστήρια και να ζητήσει η εργαζόμενη να σταματήσει η προσβλητική συμπεριφορά του εργοδότη με δικαστική απόφαση. Μπορεί επίσης να ζητήσει και χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη. Μπορεί, ακόμη, να γίνει καταγγελία στο σωματείο, στα γραφεία Ισότητας ή κατευθείαν στον Επιθεωρητή Εργασίας.

Οι ισχύουσες διατάξεις δεν φαίνεται να ικανοποιούν όχι επειδή δεν καλύπτουν το πρόβλημα, αλλά επειδή είναι γενικές και δεν βοηθούν στη συνειδητοποίησή του. Φαίνεται ότι μάλλον είναι αναγκαία μια ειδική ρύθμιση για τις διάφορες ειδικές μορφές βίας που υφίστανται οι εργαζόμενες στο χώρο δουλειάς. Οι λόγοι μιας τέτοιας νομοθεσίας θα είναι και παιδευτικοί: θα βοηθήσει, μακροπρόθεσμα βέβαια, να αλλάξουν η στάση, οι νοοτροπίες και η συμπεριφορά απέναντι στην εργαζόμενη γυναίκα.

Αυτή είναι η θέση της Έκθεσης και του Ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη «Βία κατά των γυναικών», που είναι ένα πολύ σημαντικό κείμενο, αν και δεν έχει παρουσιαστεί και συζητηθεί όσο του αξίζει. Η έκθεση μάλιστα και το ψήφισμα που την ακολούθησε ζητάει, μεταξύ άλλων, να γίνει έρευνα για το κόστος που βαρύνει τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, λόγω ασθένειας ή απουσίας από την εργασία, και τη συχνότητα κάμψης της παραγωγής σε δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις εξαιτίας σεξουαλικού εκβιασμού στους χώρους εργασίας υπάρχει λοιπόν και οικονομική διάσταση. Η έκθεση συνιστά επίσης, εκτός από την εθνική, ενδεχομένως νομική ρύθμιση, που να προβλέπει κυρώσεις κατά των ανεπιθύμητων οικειοτήτων, τη σύσταση γραφείων καταγγελιών. Ζητάει ακόμα από τα εθνικά γραφεία ισότητας και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις «συντονισμένες εκστρατείες πληροφόρησης προκειμένου όλοι οι εργαζόμενοι να αποκτήσουν πλήρη επίγνωση των ατομικών τους δικαιωμάτων».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

-Γιώτα Κραβαρίτου «Εργασία και δικαιώματα της γυναίκας», εκδόσεις Σάκκουλα Θεσσαλονίκη 1991, σελ.66,96,97,98,99,100,101,107.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5. ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Της 29^{ης} Μαΐου 1990

(90/C157/02) Για την προστασία της αξιοπρέπειας των γυναικών και των ανδρών στην εργασία.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

Τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

Εκτιμώντας:

Ότι η ανεπιθύμητη συμπεριφορά σεξουαλικής φύσεως ή οποιαδήποτε άλλη συμπεριφορά βασιζόμενη στη διαφορά φύλου, η οποία θίγει την αξιοπρέπεια ανδρών και γυναικών στην εργασία, ιδίως εκ μέρους ανωτέρων και ομοιοβάθμων, είναι απαράδεκτη και μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να είναι αντίθετη προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης κατά την έννοια των άρθρων 3,4 και 5 της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 9^{ης} Φεβρουαρίου 1976 περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας, άποψη η οποία στηρίζεται και στη νομολογία μερικών κρατών μελών.

Ότι σύμφωνα με τη Σύσταση που εξέδωσε το Συμβούλιο στις 13 Δεκεμβρίου 1984 σχετικά με την προώθηση θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών, πολλά κράτη μέλη έχουν λάβει ποικίλα μέτρα θετικών δράσεων και έχουν αναλάβει δράσεις με στόχο, μεταξύ άλλων, τον σεβασμό της αξιοπρέπειας των γυναικών στον χώρο εργασίας.

Ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το ψήφισμα του της 11^{ης} Ιανουαρίου 1986 για την άσκηση βίας κατά των γυναικών, έχει καλέσει τις εθνικές αρχές να επιδιώξουν να δώσουν ένα νομικό ορισμό των παρενοχλήσεων σεξουαλικής φύσεως και έχει καλέσει τις εθνικές κυβερνήσεις, τις επιτροπές ίσων ευκαιριών και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις να διεξάγουν συντονισμένες ενημερωτικές εκστρατείες για να επιτευχθεί κατάλληλη συνειδητοποίηση των ατομικών δικαιωμάτων όλων των μελών του εργατικού δυναμικού.

Ότι το Συμβούλιο επιθυμεί ιδιαίτερα να λάβει υπόψη του τη μελέτη η οποία διαπίστωσε ότι οι παρενοχλήσεις σεξουαλικής φύσεως αποτελούν σοβαρό πρόβλημα για πολλές εργαζόμενες γυναίκες στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και αποτελούν εμπόδιο για την ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας κατά τον πρέποντα τρόπο.

Ότι η Συμβουλευτική Επιτροπή Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Γυναικών και Ανδρών, σε γνώμη που διατυπώθηκε στις 20 Ιουνίου 1988, συνέστησε ομόφωνα να εκδοθούν Σύσταση και Κώδικας Συμπεριφοράς σχετικά με τις παρενοχλήσεις σεξουαλικής φύσεως στο χώρο εργασίας, που να αφορούν τις παρενοχλήσεις και των δύο φύλων,

1. Επιβεβαιώνει ότι η συμπεριφορά σεξουαλικής φύσεως ή οποιαδήποτε άλλη συμπεριφορά βασιζόμενη στη διαφορά του φύλου, η οποία θίγει την αξιοπρέπεια γυναικών και ανδρών στην εργασία περιλαμβανομένης και της συμπεριφοράς εκ μέρους ανωτέρων και ομοιοβάθμων, αποτελεί ανεπίτρεπτη προσβολή της αξιοπρέπειας των ή μαθητευομένων και είναι απαράδεκτη εάν:

Α) Η συμπεριφορά αυτή είναι ανεπιθύμητη, παράλογη και προσβλητική για το άτομο που την υφίσταται

Β) Η απόκρουση ή υποταγή ενός ατόμου σε αυτή τη συμπεριφορά από μέρους εργοδοτών ή εργαζομένων χρησιμοποιείται κατά τρόπο συγκαλυμμένο ή μη, ως βάση για να ληφθεί μια απόφαση που έχει επίπτωση στην πρόσληψη ή την συνέχιση της απασχόλησης αυτού του ατόμου, τις προαγωγές του, τις αποδοχές του ή οποιαδήποτε άλλη απόφαση σχετική με την απασχόληση και

Γ) Η συμπεριφορά αυτή δημιουργεί εκφοβιστικό, εχθρικό ή ταπεινωτικό περιβάλλον εργασίας για το άτομο που την υφίσταται,

2. ΚΑΛΕΙ τα κράτη μέλη:

1. Ακολουθώντας ως πρότυπο την καλύτερη πρακτική από τις ήδη τηρούμενες στα διάφορα κράτη μέλη, να διεξάγουν εκστρατείες ενημέρωσης και συνειδητοποίησης των εργοδοτών και εργαζομένων

για την πάταξη της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς σεξουαλικής φύσεως ή οποιασδήποτε άλλης συμπεριφοράς βασιζόμενης στη διαφορά του φύλου, η οποία θίγει την αξιοπρέπεια γυναικών και ανδρών στην εργασία.

2. Να συμβάλουν στο να γίνει πλήρως κατανοητό ότι η συμπεριφορά που περιγράφεται στην παράγραφο 1 μπορεί να είναι αντίθετη προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης κατά την έννοια των άρθρων 3,4,5 της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου.
3. Να υπενθυμίσουν στους εργοδότες ότι έχουν ευθύνη να μεριμνούν για την εξασφάλιση περιβάλλοντος εργασίας απαλλαγμένου από:
Α)Ανεπιθύμητη συμπεριφορά σεξουαλικής φύσεως ή οποιαδήποτε άλλη συμπεριφορά η οποία, βασιζόμενη στη διαφορά φύλου, θίγει την αξιοπρέπεια γυναικών και ανδρών στην εργασία
Β)Δυσμενείς συνέπειες για τον καταγγέλοντα ή οποιοδήποτε άτομο επιθυμεί να παράσχει ή παρέχει αποδεικτικά στοιχεία σε περίπτωση σχετικής καταγγελίας.
4. Να αναπτύξουν τα δέοντα μέτρα θετικών δράσεων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία στο δημόσιο τομέα που θα μπορούν να χρησιμεύσουν ως παράδειγμα και για τον ιδιωτικό τομέα.
5. Να μελετήσουν εάν οι κοινωνικοί εταίροι, χωρίς να θίγεται η αυτονομία τους και σύμφωνα με τις εθνικές παραδόσεις και πρακτικές τους, μπορούν να εξετάσουν κατά πόσον είναι δυνατόν να προστεθούν οι κατάλληλες ρήτρες στις συλλογικές συμβάσεις ώστε να επιτευχθεί ένα περιβάλλον εργασίας όπως περιγράφεται στην παράγραφο 3.

4. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή :

1. Να συνεχίσει τις προσπάθειες της ώστε εργοδότες, εργαζόμενοι, δικηγόροι, το δικαστικό σώμα και οι άλλες αρμόδιες αρχές να πληροφορηθούν και να συνειδητοποιήσουν την σπουδαιότητα της αρχής που εκτίθεται στην παράγραφο 1 και του γεγονότος ότι, υπό ορισμένες συνθήκες, η μη τήρηση της μπορεί να είναι αντίθετη προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης κατά την έννοια των άρθρων 3,4,5 της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ.
2. Να καταρτίσει, μέχρι την 1^η Ιουλίου 1991, διαβουλευόμενη με τους κοινωνικούς εταίρους και μετά από διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη και τις εθνικές αρχές τις αρμόδιες για την ισότητα των ευκαιριών, ένα κώδικα συμπεριφοράς για την προστασία της αξιοπρέπειας γυναικών και ανδρών στην εργασία, ο οποίος θα δίνει κατευθύνσεις βασισμένες σε παραδείγματα και στην καλύτερη ήδη τηρούμενη πρακτική στα κράτη μέλη, προκειμένου να αναληφθούν και να συνεχισθούν θετικές δράσεις που θα έχουν προορισμό τη δημιουργία ενός κλίματος εργασίας μέσα στο οποίο γυναίκες και άνδρες θα

επιδεικνύουν αμοιβαίο σεβασμό της ακεραιότητας τους ως ανθρώπινων όντων.

4. ΚΑΛΕΙ επίσης τα θεσμικά όργανα και τις υπηρεσίες των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων:

1. Να τηρούν την αρχή που εκτίθεται στην παράγραφο 1.

2. Να αναπτύξουν μέτρα θετικών δράσεων για την επίτευξη περιβάλλοντος εργασίας όπως εκείνου που περιγράφεται στο σημείο 3 της παραγράφου 2.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Τέσσα Δουκλήρη : «Ισότητα των φύλων στις εργασιακές σχέσεις», εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα 1994, σελ.138 έως140.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ: ΙΣΟΤΗΤΑ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΜΟΙΒΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.

6.1 Έννοια της αρχής τις ισότητας.

Η αρχή της ισότητας αποτελεί κανόνα δικαίου, που δεσμεύει το νομοθέτη και υποχρεώνει τον νόμο να περιέχει ίση, καταρχήν, μεταχείριση όμοιων προσώπων και καταστάσεων, με ευχέρεια αποκλίσεων από τον ενλόγω κανόνα κάτω από τους εξής όρους: α) ο νομοθέτης έχει το δικαίωμα να δημιουργεί διακρίσεις, είτε με ειδικούς νόμους, είτε με εξαιρέσεις από κανόνες που περιέχονται σε νόμο, αλλά μόνο εφόσον συντρέχουν επαρκείς λόγοι, κατά την κρίση του δικαστή που ελέγχει τη συνταγματικότητα των νομικών κανόνων και δεν δημιουργούνται, διαμέσου των διακρίσεων τούτων, αυθαίρετα προνομιακές καταστάσεις, ή προνόμια προς όφελος ορισμένων προσώπων και σε βάρος άλλων, με τρόπο σαφώς αντίθετο προς τους γενικούς κανόνες που ισχύουν για όλους τους Έλληνες.

Η αρχή της ισότητας αποτελεί: α) όριο της νομοθετικής εξουσίας σε κάθε περίπτωση που δεν υπάρχουν από το σύνταγμα άλλα όρια ή περιορισμοί, β) όριο της επιτρεπόμενης από το σύνταγμα θέσης κανόνων δικαίου με αναδρομική δύναμη και γ) όριο των επιτρεπτών παρεμβάσεων του νομοθέτη στην άσκηση των ατομικών δικαιωμάτων.

6.2 Η σημασία της αρχής της ισότητας στις εργασιακές σχέσεις.

Για τις εργασιακές σχέσεις η αρχή της ισότητας έχει ιδιαίτερη σημασία, λόγω της ειδικής φύσεως ζητημάτων που γεννιούνται και της διευθέτησης των προβλημάτων της κάθε μίας κατηγορίας εργαζομένων με ειδικούς εργατικούς νόμους, η οποία τούτη διευθέτηση, εξαιτίας της ιδιορρυθμίας της, δημιουργεί πολλές φορές την εντύπωση ότι παραβιάζεται η συνταγματική αρχή της ισότητας και ότι ο συγκεκριμένος νόμος είναι ανεφάρμοστος σε συγκεκριμένη περίπτωση, επειδή έρχεται σε αντίθεση με θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές. Συγκεκριμένα, τόσο οι εργοδότες όσο και οι εργαζόμενοι θεωρούν ότι η αρχή της ισότητας παραβιάζεται, όταν ψηφίζεται κάποιος νόμος που ευνοεί ορισμένη κατηγορία εργαζομένων. Έτσι, παρατηρείται το φαινόμενο οι υπόλοιπες μεν κατηγορίες εργαζομένων να προσπαθούν, να γενικεύσουν το νόμο αυτό και στις δικές τους περιπτώσεις, οι δε εργοδότες που βλάπτονται από τον ειδικό ευνοϊκό νόμο, να αγωνίζονται για την κατάργησή του.

Αλλά και από άλλη σκοπιά η αρχή της ισότητας έχει ιδιαίτερη σπουδαιότητα για τις εργασιακές σχέσεις με την έννοια ότι διαμέσου

αυτής υλοποιείται πλήρως η εφαρμογή της αρχής της ενότητας στην εφαρμογή των κανόνων του εργατικού δικαίου στο σύνολο των εργαζομένων.

6.3 Γενικά.

Ένα από τα πιο σημαντικά πεδία εφαρμογής της αρχής της ισότητας είναι εκείνο που αφορά τη νομική ισότητα των δύο φύλων. Η ισότιμη μεταχείριση ανδρών και γυναικών επιβλήθηκε αφενός μεν από κοινωνική ανάγκη, διότι, διαμέσου αυτής προστατεύτηκαν τα κοινωνικά και οικονομικά συμφέροντα ιδίως της εργαζόμενης γυναίκας και αφετέρου από αυτήν την ίδια την έννοια της δημοκρατίας, ως πολιτεύματος ανθρωποκρατικού.

Ιστορικά, η ανισότητα των γυναικών συνίστατο στη μειονεκτική θέση τόσο στο δημόσιο όσο και στο ιδιωτικό δίκαιο. Απέναντι σ' αυτήν την ανισότητα οι γυναίκες απολάμβαναν, καμιά φορά, προστατευτική μεταχείριση ως ασθενέστερες. Η ισότητα όμως του δικαίου απέναντι στη γυναίκα, κατά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, αποτελούσε πάντοτε και αποτελεί τη μόνη αξιοπρεπή μεταχείριση της, αλλά και το αναγκαίο εφόδιο για τον αγώνα της ζωής της, στον οποίο η εξέλιξη της κοινωνία την εισήγαγε, παραπλεύρως από τον άνδρα.

6.4 Η νομοθετική κατοχύρωση της ισότητας ανδρών και γυναικών.

Η γενική συνταγματική επιταγή για ισότητα του άρθρου 4 του ισχύοντος συντάγματος συμπληρώνεται, αναφορικά με τις σχέσεις των δύο φύλων, με τη ρητή μνεία, στη παρ. 2 αυτού, για την ισότητα των Ελλήνων και των Ελληνίδων ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις. Ειδικά δε για τις εργασιακές σχέσεις υπάρχει και η διάταξη του άρθρου 22παρ.1β του Συντάγματος, που κατοχυρώνει το δικαίωμα της ίσης αμοιβής για ίσης αξίας παρεχόμενη εργασία.

Η αρχή της ισότητας ανδρών και γυναικών στην αμοιβή και στην απασχόληση αναγνωρίστηκε πολύ νωρίτερα από την έναρξη της ισχύος του ισχύοντος συντάγματος και τούτο βάσει διεθνών συμβάσεων εργασίας και συστάσεων.

Εκτός όμως από τις συνταγματικές διατάξεις και διεθνείς συμβάσεις εργασίας, η αρχή της ισότητας των δύο φύλων είχε κατοχυρωθεί και από μίαν άλλη αυξημένης τυπικής ισχύος νομοθετική πηγή, τη Συνθήκη της Ρώμης για τις Κοινότητες(άρθρο 119) που επιβάλλει την παροχή ίσης αμοιβής για όμοια εργασία που έχει άμεση εφαρμογή και στις σχέσεις ιδιωτών και κράτους και ισχύει και εδώ από την ημερομηνία προσχώρησής μας στην ΕΟΚ.

Με βάση δε το παραπάνω νομικό καθεστώς, ο Έλληνας νομοθέτης προχώρησε στην ψήφιση ειδικού νόμου για την εφαρμογή της ισότητας των φύλων στο πεδίο των εργασιακών σχέσεων, το ν.1414/84.

6.5 Η ιστορική-ουσιαστική καθιέρωση της ισότητας ανδρών-γυναικών.

Ιστορικά η καθιέρωση της ισότητας στην αμοιβή και στην απασχόληση μεταξύ ανδρών και γυναικών άρχισε εδώ και χρόνια με την εξίσωση της αμοιβής ανδρών και γυναικών δημοσίων υπαλλήλων (ν. 1811/51). Ακολούθησε το ν.δ.1198/72 το οποίο αφορούσε τους εργαζόμενους στο δημόσιο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου. Το 1973, με κοινή απόφαση του πρωθυπουργού και του υπουργού των οικονομικών, ρυθμίζονται για πρώτη φορά τα κατώτατα όρια μισθών όλων των ιδιωτικών υπαλλήλων, χωρίς τη διάκριση φύλου. Το ίδιο επαναλήφθηκε από την ε.γ.σ.σ.ε. της 26.2.1975, ενώ με την ταυτόσημη σ.σ.ε για τους εργάτες, επεκτείνεται η αρχή της ίσης αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών και σ' αυτούς. Σε όλες όμως τις πιο πάνω περιπτώσεις η εξίσωση της αμοιβής δεν ήταν ούτε καθολική ούτε άμεση, αφορούσε Δε μόνο στο γενικό κατώτατο όριο μισθού.

6.6 Το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4 παρ.2 του Συντάγματος

Το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4 παρ. 2 του Σ, που εισάγει τον κανόνα της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών είναι ευρύ. Όλα τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα που θεσπίζει το σύνταγμα, διαπνέονται από τον εν λόγω κανόνα και η εφαρμογή τους γίνεται και πρέπει να γίνεται με βάση και σε συνδυασμό με τον κανόνα τούτο.

Ο ίδιος ο κανόνας δεσμεύει όλα τα όργανα του κράτους(νομοθετικά, διοικητικά, δικαστήρια) και αποκλείει κάθε διαφοροποίηση βασισμένη στο φύλο, επιβάλλει δε την ισότητα μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής, που ρυθμίζονται από το δίκαιο.

6.7 Επιτρεπόμενες αποκλίσεις από τον κανόνα ισότητας ανδρών και γυναικών

Αποκλίσεις από τον κανόνα του άρθρου 4 παρ. 2 του Σ επιτρέπονται, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 116 παρ.2 του Σ, μόνο με αποχρώντες λόγους, στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

Τέτοιες αποκλίσεις-εξαιρέσεις είναι εκείνες που στηρίζονται σε λόγους βιολογικούς, που επιβάλουν ειδική ρύθμιση σε κάθε φύλο και σε λόγους που διευκολύνουν την οικονομική και κοινωνική εξίσωση των γυναικών με τους άνδρες.

Έτσι, και ενόψει του γεγονότος ότι δεν υπάρχουν ιατρικές ενδείξεις ότι η νυχτερινή εργασία είναι πιο επιβλαβής για τις γυναίκες από ότι είναι για τους άνδρες, η απαγόρευση της νυχτερινής απασχόλησης των γυναικών, που έχει θεσπιστεί με το άρθρο 3 της 89 δ. σύμβασης εργασίας και κυρώθηκε με το ν.3924/59, δεν συνιστά θεμιτή απόκλιση από τον κανόνα του άρθρου 4 παρ.2 του Σ, με την έννοια της Σ 116 παρ.2, αφού δεν επιβάλλεται από αποχρώντες λόγους. Αντίθετα η ενλόγω απαγόρευση στερεί τις γυναίκες από ευκαιρίες απασχόλησης και αποτελεί εμπόδιο στην εφαρμογή της ισότητας ευκαιριών και μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών εργαζομένων. Γι' αυτό, οι σχετικές διατάξεις της ανωτέρω δ. σύμβασης εργασίας είναι νομικά ανίσχυρες, επειδή έρχονται σε αντίθεση με τη συνταγματική επιταγή της διάταξης του άρθρου 4 παρ.2 του Σ.

6.8 Ο νόμος 1414/84

Ο Έλληνας νομοθέτης στην προσπάθεια του να εξειδικεύσει και να υλοποιήσει τις συνταγματικές διατάξεις που καθιερώνουν την ισότητα των δύο φύλων στις εργασιακές σχέσεις, προχώρησε στην ψήφιση του ειδικού νόμου, π' αριθμ. 1414/84, νόμου, με τον τίτλο «εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων στις εργασιακές σχέσεις».

Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται στους εργαζομένους με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου και σε όσους ασκούν ελευθέρια επαγγέλματα. Εφαρμόζεται επίσης στον επαγγελματικό προσανατολισμό και την επαγγελματική κατάρτιση, ανεξάρτητα από την πηγή ρύθμισης των σχετικών ζητημάτων.

Για τα άτομα που ασκούν ελευθέριο επάγγελμα, ο νόμος εφαρμόζεται σε ότι αφορά την πρόσβαση στο επάγγελμα και τις συνθήκες άσκησης του, καθώς επίσης και σε ότι αφορά την επαγγελματική κατάρτιση.

Κατά μια άποψη οι διατάξεις του νόμου θα έπρεπε να εφαρμόζονται σε όλους τους εργαζόμενους με σχέση εξαρτημένης ή ανεξάρτητης εργασίας ή με σχέση έργου ή έμμισθης εντολής, γιατί έτσι

θα καλυπτόταν και τα τέσσερα είδη των έννομων σχέσεων, όπου υπάρχει πραγματική παροχή εργασίας έναντι αμοιβής, που είναι το βασικό γνώρισμα όλων των αληθινά εργαζόμενων.

Εξάλλου ο νόμος δεν εφαρμόζεται στους εργαζόμενους με σχέση δημοσίου δικαίου, εφαρμόζεται όμως στους εργαζόμενους στο δημόσιο, τα ν.π.δ.δ. και του ΟΤΑ με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, καθώς επίσης και στο προσωπικό των επιχειρήσεων του ευρύτερου δημοσίου τομέα, αφού και το προσωπικό τούτο απασχολείται με σχέση ιδιωτικού δικαίου.

Εφαρμόζεται τέλος ο νόμος και στις ειδικές εκείνες σχέσεις εξαρτημένης εργασίας, που διέπονται από ειδικούς κανόνες, έξω από την κοινή εργατική νομοθεσία(ναυτική και αγροτική εργασία).

6.9 Η ρύθμιση της πρόσβασης στην απασχόληση βάσει του ν. 1414/84.

Το άρθρο 3 του νόμου, κάτω από τον τίτλο «πρόσβαση στην απασχόληση», ορίζει ότι η πρόσβαση σε όλους τους κλάδους και βαθμίδες κάθε απασχόλησης γίνεται αδιακρίτως φύλου και οικογενειακής κατάστασης.

Με βάση τη ρύθμιση της πιο πάνω διάταξης:

A) Κάθε διάκριση που γίνεται κατά της διαδικασίας κατάρτισης της σύμβασης εργασίας με διαγωνισμό ή και χωρίς αυτόν, στην οποία διαδικασία υποψήφια είναι γυναίκα, από το γεγονός και μόνο ότι η διάκριση είναι απαγορευμένη από το νόμο, είναι άκυρη και ανίσχυρη.

B) Η εξαιτίας τέτοιων διακρίσεων απώλεια της μοναδικής θέσης εργασίας ή μιας από τις κενές θέσεις εργασίας από τη γυναίκα υποψήφια, θα έχει ως συνέπεια την επέλευση σε βάρος του εργοδότη, με τη μορφή των αστικών κυρώσεων, της υποχρέωσης για πρόσληψη της υποψήφιας γυναίκας, καταβολή σ' αυτήν μισθών υπερημερίας κλπ.

6.10 Οι όροι και οι συνθήκες εργασίας ως κριτήριο διαφοροποίησης μεταξύ ανδρών και γυναικών κατά το ν. 1414/84.

Το άρθρο 5 εδάφιο 1 του νόμου, αναφέρεται στην εφαρμογή του κανόνα της ισότητας με τις έννοιες «όροι και συνθήκες εργασίας». Ορίζει ειδικότερα η προκειμένη διάταξη: «Απαγορεύεται κάθε διάκριση με βάση το φύλο του εργαζόμενου, όσον αφορά τους όρους, τις συνθήκες εργασίας και την επαγγελματική του εξέλιξη και σταδιοδρομία».

Η απαγόρευση του νόμου για κάθε διάκριση, με βάση το φύλο των εργαζομένων, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας, έχει την έννοια της απαγόρευσης κάθε διάκρισης σε όλο το φάσμα των σχέσεων εργασίας, νομικό και πραγματικό και του ανίσχυρου κάθε αντίθετης ρύθμισης.

Στην έννοια των όρων εργασίας εμπίπτουν οπωσδήποτε η αμοιβή της εργασίας, η πρόσθετη εργασία, η εργασία τις Κυριακές και λοιπές εξαιρέσιμες ημέρες, ακόμη και οι παράνομες υπερωρίες, αλλά και γενικότερα οι παράνομες σχέσεις εργασίας, αφού ο νομοθέτης του 1414 δεν διαχώρισε μεταξύ νόμιμης και παράνομης εργασίας στο ζήτημα της απαγόρευσης των διακρίσεων που σχετίζονται με τους όρους και τις συνθήκες αυτής, πράγμα που σημαίνει ότι η ισότητα των φύλων επεκτάθηκε ακόμη και στην παρανομία.

6.11 Επιτρεπτές αποκλίσεις στην απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση, με βάση το νόμο. 1414/84.

Το άρθρο 10 παρ. 1β εξαιρεί από την απαγόρευση των διακρίσεων τις διατάξεις εκείνες που θεσπίζουν απαγόρευση απασχόλησης ή επαγγελματικής κατάρτισης στα πρόσωπα του ενός φύλου, εφόσον οι απαγορεύσεις αυτές στηρίζονται στο φύλο ως παράγοντος αποφασιστικής σημασίας. Ενώ στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου ο νόμος ορίζει ότι η ειδική αναφορά του ενός μόνο φύλου σε διαφημίσεις αγγελίες και προκηρύξεις δεν συνιστά διάκριση σε βάρος του άλλου φύλου, όταν είναι αναγκαία, επειδή η εργασία και το αποτέλεσμα της μόνο από το φύλο αυτό μπορούν να παρασχεθούν.

6.12 Η τροποποίηση της προηγούμενης νομοθεσίας, που απέβλεπε στην ειδική προστασία των γυναικών, από ν.1414/84.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ.2 του νόμου, δεν αποτελούν απαγορευμένα διάκριση τα μέτρα που παίρνουν υπέρ του ενός μόνο φύλου, όταν συμβάλλουν στην καταπολέμηση της ανισότητας και την αποκατάσταση της ισότητας των ευκαιριών.

Οι διατάξεις του επομένου άρθρου 11 του νόμου τροποποιούν τη νομοθεσία, η οποία απέβλεπε, όταν θεσπίστηκε, στην ειδική προστασία των γυναικών.

Οι περισσότερες από τις διατάξεις που τροποποιούνται είναι εκείνες του ν. ΔΚΘ/12 και των δ/των που εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή

του και αφορούν επικίνδυνες και βιομηχανικές εργασίες, απαγόρευαν δε την απασχόληση γυναικών, οποιασδήποτε ηλικίας, σε ορισμένες επικίνδυνες εργασίες, ενώ για άλλες καθόριζαν όρια ηλικίας ψηλότερα για τις γυναίκες, από ότι για τους άντρες.

Συγκεκριμένα ορισμένες διατάξεις της προηγούμενης νομοθεσίας απαγόρευαν τη χρησιμοποίηση ορισμένων μηχανημάτων στους ανήλικους και στις γυναίκες κάθε ηλικίας. Ο νόμος 1414 διατήρησε τις απαγορεύσεις αυτές για τους νέους, ανεξάρτητα φύλου, ηλικίας κάτω των 18 ετών. Τροποποίησε όμως παράλληλα άλλες διατάξεις της ίδιας, παλιάς, νομοθεσίας, που αφορούν τις περισσότερες επικίνδυνες εργασίες, με τον υποβιβασμό του κατώτατου ορίου ηλικίας των γυναικών (18^{ου}) στο προβλεπόμενο για τους άντρες όριο (16^ο). Έτσι όμως ο νόμος, στο σημείο τούτο, ήρθε σε αντίθεση με τη δ. σύμβαση 138, που προβλέπει για τέτοιες εργασίες ως όριο ηλικίας το 18^ο έτος, με αποτέλεσμα οι σχετικές διατάξεις του να είναι αμφισβητήσιμης ισχύος, ενόψει του γεγονότος ότι οι λόγοι προστασίας που οδήγησαν στον καθορισμό της ηλικίας αυτής (των 18 ετών) για τις γυναίκες, εξακολουθούν να είναι ισχυροί και να οδηγούν στην επέκταση της ίδιας τούτης προστασίας και στους άντρες.

6.13 Κυρώσεις από την παράβαση του ν.1414/84

Στο άρθρο 12 ο νόμος προβλέπει την επιβολή διοικητικών και μόνο κυρώσεων κατά των εργοδοτών που παραβαίνουν τις διατάξεις του, όχι όμως και κατά των άλλων προσώπων που μπορούν να διαπράξουν τέτοιες παραβάσεις, όπως λ.χ. των υπευθύνων για τη δημοσίευση αγγελιών ή προκηρύξεων θέσεων εργασίας. Ορίζεται εξάλλου στο νόμο ότι δεν θίγονται με τις διατάξεις του ποινικές διατάξεις που προβλέπονται σε άλλους νόμους

6.14 Η θέση μας στο ζήτημα ισότητας ανδρών – γυναικών.

Η ισότητα ανδρών και γυναικών, αναφέρεται, καταρχήν, στην τυπική ισότητα. Η τυπική ισότητα είναι εκείνη που επικρατεί στα κείμενα, διεθνή και εθνικά. Είναι αυτή που καθιερώνει η νομοθετική εξουσία. Με βάση αυτήν οι άντρες και οι γυναίκες εργαζόμενοι είναι ίσοι. Καμιά διάκριση δεν είναι επιτρεπτή ανάμεσά τους. Εκτός όμως από την πιο πάνω τυπική ισότητα μεταξύ των δύο φύλων, υπάρχει και μια άλλη ισότητα, σπουδαιότερης ίσως μορφής η πραγματική και

ουσιαστική ισότητα, με την οποία η τυπική ισότητα είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη στην απόλαυση των σχετικών δικαιωμάτων αμφοτέρων των φύλων.

Με άλλα λόγια δηλαδή, η τυπική ισότητα δεν σημαίνει ότι τα πρόσωπα στα οποία αναφέρεται, είναι και στην πραγματικότητα ίσα. Με το δώσει η ισχύουσα νομοθεσία στην αρχή της ισότητας της αμοιβής της εργασίας επιτακτική και δεσμευτική νομική δύναμη, δεν σημαίνει ωστόσο ότι οι γυναίκες και άντρες εργαζόμενοι είναι και στη πράξη ίσοι.

Βασικός λοιπόν στόχος είναι η πλήρης αναδιανομή των ρόλων αντρών και γυναικών στον επαγγελματικό, στον οικογενειακό και στον υπόλοιπο βίο τους, με βάση την πλήρη εξομοίωσή τους.

Η αρχή της ισότητας αναφέρεται, καταρχήν, στις σχέσεις κράτους-πολιτών, αφού στις ιδιωτικές σχέσεις ισχύει η αρχή της αυτονομίας της ιδιωτικής βούλησης. Από τη στιγμή όμως που ορισμένα κριτήρια διάκρισης είναι πλέον ασυμβίβαστα με την πιο πάνω συνταγματική αρχή, ο περιορισμός της συμβατικής ελευθερίας είναι νόμιμος. Γι' αυτό, η τριτενέργεια των πιο πάνω διατάξεων που κατοχυρώνουν την αρχή της ισότητας μεταξύ των δύο φύλων, πρέπει να γίνει ανεπιφύλακτα δεκτή. Πλην όμως και οι διατάξεις είναι ζήτημα αν μπορούν να καλύψουν όλες τις περιπτώσεις άνισης μεταχείρισης των γυναικών. Έτσι ο εργοδότης δεν μπορεί έγκυρα ν' αποκλείει από το προσωπικό το γυναικείο φύλο. Το ζήτημα όμως είναι και θα συνεχίσει να είναι ο τρόπος ελέγχου του ως προς τα κριτήρια ή καλύτερα ως προς τα παραγωγικά αίτια που τον οδήγησαν στο να κρίνει κατάλληλα συγκεκριμένα πρόσωπα και ακατάλληλα άλλα, που συμβαίνει στην πλειοψηφία τους να είναι γυναίκες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

-Στέλιος Γερμ. Βλαστός: «Ισότητα και ίση μεταχείριση στις εργασιακές σχέσεις» εκδόσεις Αντ.Ν.Σάκκουλα 1988, σελ. 29, 37, 71, 73,74, 83, 87, 91, 92, 93, 94.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ: Η ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΑΜΟΙΒΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

7.1 Η ισότητα αμοιβών ανδρών και γυναικών κατά το άρθρο 22 παρ.1 εδαφίου β' του Συντάγματος.

Η διάταξη του άρθρου 22 παρα.1 εδαφ.β' επιβάλλει την παροχή ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας, σε όλους τους εργαζομένους ανεξαρτήτως φύλου ή άλλης διακρίσεως.

Η διάταξη του άρθρου 22 παρ. 1 εδαφ.β' ψηφίστηκε στην Ολομέλεια της Αναθεωρητικής Βουλής στη συνεδρίαση της 15^{ης} Μαΐου 1975, αφού είχε ήδη κατατεθεί το νομοσχέδιο για την κύρωση της Σ.100, και πέντε ημέρες πριν από την ψήφισή του. Στη συνεδρίαση αυτήν, ο Υπουργός Εργασίας, αναλύοντας τις διατάξεις του άρθρου 22, τόνισε ότι «ευθυγραμμίζεται αυτό τούτο το κείμενο του Συντάγματος προς τας διεθνείς συμβάσεις, δι' ότι αφορά συγκεκριμένως την ισότητα των δύο φύλων, ανδρών και γυναικών, εις τον τομέα της εργασίας». Εξάλλου, στη συνεδρίαση της 26^{ης} Μαΐου 1975, κατά τη συζήτηση των μεταβατικών διατάξεων του Συντάγματος., ο εισηγητής της πλειοψηφίας επισήμανε ότι το άρθρο 22 παρ.1 εδαφ.β' ψηφίστηκε «εις εκτέλεσιν διεθνούς συμβάσεως, της π' αριθ. 100 διεθνούς συμβάσεως εργασίας».

Έτσι από τη στιγμή που άρχισε η ισχύς του νέου Συντάγματος, οι διατάξεις της Σ. 100 αποτελούν στοιχεία ερμηνείας της διάταξης του άρθρου 22 παρ.1 εδαφ.β'. Από τη στιγμή όμως που άρχισε η ουσιαστική ισχύς της Σ100 στην εσωτερική έννομη τάξη, οι διατάξεις της Σ100 δεν αποτελούν μόνο στοιχεία ερμηνείας και εξειδίκευσης του συνταγματικού κανόνα, αλλά και διατάξεις εσωτερικού δικαίου υπερνομοθετικής ισχύος και άμεσης εφαρμογής. Μαζί με τη διάταξη του άρθρου 22 παρ.1 εδαφ. Β' του Συντάγματος , θεσπίζουν ενιαία ρύθμιση της ισότητας αμοιβών ανδρών και γυναικών.

7.2 Η Σύμβαση 100.

Η Σ 100 «περί ισότητας αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων δι' εργασίαν ίσης αξίας», υιοθετήθηκε από τη Διάσκεψη της ΔΟΕ (Διεθνείς Οργάνωση Εργασίας), στην 34^η Σύνοδο της Γενεύης 1951, μαζί με τη σύσταση αριθ.90, που έχει τον ίδιο τίτλο και συμπληρώνει τη σύμβαση ως προς τα μέτρα εφαρμογής.

Η Σ.100 είναι ανάμεσα στις διεθνείς συμβάσεις εργασίας που έχουν συγκεντρώσει τις περισσότερες επικυρώσεις. Θεωρείται μία από τις βασικότερες διεθνείς συνθήκες που κατοχυρώνουν θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Αφότου υιοθετήθηκε, απόκτησε παγκόσμια ακτινοβολία και έχει εμπνεύσει τη διαμόρφωση, ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων διεθνών συνθηκών, που υιοθετήθηκαν στα πλαίσια και άλλων διεθνών οργανισμών, παγκοσμίου και περιφερειακού επιπέδου.

7.21. Οι ρυθμίσεις που περιέχει η Σ.100.

Οι ρυθμίσεις που περιέχει η Σ.100 είναι οι εξής:

A) Κανόνας της ισότητας αμοιβών ανδρών και γυναικών: η αμοιβή όλων των εργαζομένων ανδρών και γυναικών, για εργασία ίσης αξίας, πρέπει να καθορίζεται χωρίς διάκριση βασισμένη στο φύλο.

B) Υποχρεώσεις των κρατών, που επικυρώνουν τη σύμβαση, σχετικές με την εφαρμογή του κανόνα της ισότητας αμοιβών ανδρών και γυναικών:

Bα) Κάθε κράτος οφείλει, με μέσα προσαρμοσμένα στις μεθόδους καθορισμού αμοιβών που ισχύουν στην έννομη τάξη του, να ενθαρρύνει ή να προωθεί την εφαρμογή του κανόνα σε όλους τους εργαζομένους.

Bβ) Κάθε κράτος οφείλει, εφόσον αυτό συμβιβάζεται με τις μεθόδους καθορισμού αμοιβών που ισχύουν στην έννομη τάξη του, να εξασφαλίζει την εφαρμογή του κανόνα σε όλους τους εργαζομένους.

Bγ) Κάθε κράτος οφείλει, εφόσον αυτό διευκολύνει την εφαρμογή της σύμβασης, να θεσπίζει μέτρα για την ενθάρρυνση της αντικειμενικής αξιολόγησης των απασχολήσεων, βάσει εργασιών που περιλαμβάνουν. Η σχετική διάταξη σημαίνει ότι η αξιολόγηση των απασχολήσεων δεν πρέπει να γίνεται με άμεσο ή έμμεσο κριτήριο το φύλο των εργαζομένων, αλλά με κριτήρια αντικειμενικά, που να συνδέονται με το περιεχόμενο των εργασιών.

Η Επιτροπή Εμπειρογνομώνων επισημαίνει ότι το φύλο επηρεάζει την αξιολόγηση των εργασιών και συνακόλουθα τον καθορισμό των αμοιβών, όχι μόνον όταν η αξιολόγηση γίνεται ενόψει του φύλου των ατόμων που εκτελούν ορισμένη εργασία, αλλά και ενόψει του φύλου

των ατόμων που συνήθως εκτελούν ορισμένη εργασία. Έτσι, υπάρχει έμμεση διάκριση λόγω φύλου, όταν «υποαξιολογούνται» και κατατάσσονται σε χαμηλές κλίμακες αμοιβών ή αντίστροφα, «υπεραξιολογούνται» και κατατάσσονται σε υψηλές κλίμακες αμοιβών, εργασίες που εκτελούνται αποκλειστικά ή κυρίως από άτομα του ενός φύλου. Αυτό συμβαίνει και στις περιπτώσεις που καταργείται η ρητή διάκριση των εργασιών σε «γυναικείες» και «ανδρικές», αλλά διατηρούνται οι ίδιες κλίμακες αμοιβών και το εργατικό δυναμικό που εκτελεί τις εργασίες εξακολουθεί να έχει την ίδια σύνθεση έτσι, οι διακρίσεις, που προηγουμένως ήταν «άμεσες» ή «ευθείες» ή «εμφανείς», γίνονται «έμμεσες» ή «συγκαλυμμένες» και εξακολουθούν να είναι ανεπίτρεπτες. Η θέσπιση συστημάτων αντικειμενικής αξιολόγησης είναι αναγκαία, κυρίως στις περιπτώσεις τέτοιων εργασιών, όπου είναι δύσκολη η σύγκριση της αξίας της εργασίας που παρέχεται από άνδρες και γυναίκες.

Επίσης αναγκαία είναι η θέσπιση συστημάτων αντικειμενικής αξιολόγησης, στα κράτη όπου η νομοθεσία ή συλλογικές συμβάσεις προβλέπουν ή η νομολογία εφαρμόζει την ισότητα αμοιβών μόνον για την ίδια εργασία.

Βδ) Κάθε κράτος οφείλει να συνεργάζεται, με πρόσφορο τρόπο, με τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων, για την εφαρμογή της σύμβασης.

7.2.2 Η έννοια της αμοιβής κατά τη Σ.100

Η έννοια του όρου «αμοιβή» ορίζεται από την ίδια τη σύμβαση. Σύμφωνα με το άρθρο 1 στην έννοια της αμοιβής περιλαμβάνονται τα συνηθισμένα, βασικά ή κατώτατα, ημερομίσθια ή μισθοί καθώς και κάθε άλλο όφελος, που καταβάλλεται άμεσα ή έμμεσα, σε χρήμα ή σε είδος, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, εξαιτίας ή εξ αφορμής της απασχόλησης του. Αποτελεί συνεπώς αμοιβή κάθε παροχή που ανταποκρίνεται στα κριτήρια αυτά και συντελεί έτσι στη διαμόρφωση του συνολικού ύψους των αποδοχών.

Όπως βλέπουμε η έννοια του όρου «αμοιβή», για την εφαρμογή του κανόνα που θέτει η Σ.100, είναι ευρύτατη και δεν περιορίζεται στο αντάλλαγμα της παρεχόμενης εργασίας. Αυτό προκύπτει καθαρά από τη διατύπωση της σχετικής διάταξης της σύμβασης και είναι αναγκαίο για την πραγμάτωση του αντικειμενικού σκοπού της σύμβασης. Περιορισμός της εφαρμογής του κανόνα της ισότητας αμοιβών μόνον στις βασικές ή κατώτατες αμοιβές θα αποτελούσε περιγραφή της σύμβασης, ενόψει και του γεγονότος ότι οι διάφορες παροχές, με τις

οποίες συμπληρώνονται οι αμοιβές αυτές και διαμορφώνεται το συνολικό ύψος των απολαύων, αποκτούν ολοένα μεγαλύτερη σημασία στις περισσότερες χώρες και με τα περισσότερα συστήματα καθορισμού αμοιβών.

Εξάλλου, οι συμπληρωματικές παροχές είναι συχνά οικειοθελείς και επηρεάζονται από τη γενική οικονομική κατάσταση, όπως παρατηρεί και η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων, ή και την οικονομική αντοχή του εργοδότη. Είναι γεγονός, ότι συχνά γίνεται επίκληση τέτοιων οικονομικών παραγόντων, για να αιτιολογηθεί η εξαίρεση γυναικών από ορισμένες παροχές, που αποτελούν στοιχείο της αμοιβής. Είτε όμως συντρέχουν πραγματικά είτε προβάλλονται απλώς ως δικαιολογία, οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν θεμιτή αιτιολογία της δυσμενούς μεταχείρισης των γυναικών, εφόσον η δυσμενής αυτή μεταχείριση αποτελεί παράβαση του κανόνα της ισότητας αμοιβών. Σε έννομες τάξεις, όπως η δική μας, όπου η Σ.100 εντάσσεται *in globo*, τέτοια αιτιολογία είναι παράνομη.

Πρόσθετες ή συμπληρωματικές παροχές, που αποτελούν στοιχεία της αμοιβής, με την έννοια του άρθρου 1 της Σ.100 είτε προβλέπονται από τον νόμο ή άλλη πηγή ρύθμιση αμοιβών ή από την ατομική σύμβαση εργασίας, είτε παρέχονται οικειοθελώς, είναι, μεταξύ άλλων και οι ακόλουθες:

Παροχές που καταβάλλονται απευθείας από τον εργοδότη, σε χρήμα, όπως οι αμοιβές για υπερωρίες, τα διάφορα επιδόματα (πολυετών, σπουδών, ορισμένου επαγγέλματος, ειδικών συνθηκών εργασίας, εκτός έδρας, κλπ.), τα πριμ, τα έξοδα μεταφοράς στον τόπο εργασίας, τα ποσοστά επί των κερδών. Παροχές σε είδος, που παρέχονται απευθείας από τον εργοδότη, όπως παροχές στέγης και τροφής ή μέσω μεταφοράς.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνει η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων στα οικογενειακά επιδόματα και γενικά, σε κάθε πρόσθετη παροχή, που καταβάλλεται από τον εργοδότη, άμεσα ή έμμεσα, σε έγγαμους εργαζομένους, και προορίζεται για τις ανάγκες της οικογένειας του. Στο θέμα αυτό οι παρατηρήσεις της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων συμπίπτουν με εκείνες της Επιτροπής των Κοινοτήτων καθώς και με την νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπου άλλωστε, ολοένα και συχνότερα γίνεται παραπομπή, ιδίως από το 1975, και μάλιστα σε ότι αφορά την εφαρμογή της Σ.100 όχι μόνον από τα κράτη μέλη των Κοινοτήτων αλλά και από άλλα ακόμη ευρωπαϊκά κράτη. Από τον ορισμό του όρου «αμοιβή», που περιέχει η Σ.100, προκύπτει αβίαστα, ότι οι προαναφερόμενες παροχές αποτελούν στοιχείο αμοιβής.

Εξάλλου είναι προφανές, ότι ως αμοιβή νοείται το σύνολο των κάθε είδους αποδοχών και παροχών, που καταβάλλονται πραγματικά,

ανεξάρτητα ή και πέρα από τις νόμιμες αμοιβές ή τα νόμιμα κατώτατα όρια αμοιβών, σε κάθε εργαζόμενο, είτε αυτός (ή αυτή) καλύπτεται από νόμιμες αμοιβές είτε όχι.

Αυτή είναι η έννοια της «αμοιβής», που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για την εφαρμογή της Σ.100, ανεξάρτητα από την έννοια που της αποδίδεται σε κάθε έννομη τάξη.

7.2.3 Ο ελαστικός χαρακτήρας της Σύμβασης 100 και η υποχρέωση άμεσης εφαρμογής της.

Η Σ.100 θεωρείται σύμβαση δυναμική, γιατί ορισμένες διατάξεις της είναι διατυπωμένες με τρόπο ελαστικό. Η ελαστικότητα της συνίσταται α) στη διατύπωση της σχετικής με την εφαρμογή του κανόνα της ισότητας αμοιβών υποχρέωσης των κρατών, που την επικυρώνουν, β) στην ευχέρεια επιλογής των μέσων εφαρμογής της και γ) στην υποχρέωση λήψης μέτρων για αντικειμενική αξιολόγηση των εργασιών.

Α) Η υποχρέωση εφαρμογής του κανόνα της ισότητας αμοιβών επιβάλλεται με δύο διαβαθμίσεις, ανάλογες με το σύστημα δικαίου και, ειδικότερα, με το σύστημα καθορισμού αμοιβών, που ισχύει σε κάθε κράτος. Η σύμβαση επιβάλλει την υποχρέωση να «εξασφαλίζεται» η εφαρμογή του κανόνα της ισότητας αμοιβών, μόνον εφόσον αυτό συμβιβάζεται με τα συστήματα ή τις μεθόδους καθορισμού των αμοιβών. Όπου τα συστήματα αυτά δεν επιτρέπουν κρατική παρέμβαση στον καθορισμό των αμοιβών, ισχύει η υποχρέωση του κράτους να ενθαρρύνει ή να προωθεί την εφαρμογή του κανόνα.

Έτσι για ορισμένα κράτη μπορεί να ισχύει η πρώτη υποχρέωση και για άλλα η δεύτερη, ενώ για άλλα κράτη μπορεί να ισχύει ο συνδυασμός των δύο υποχρεώσεων. Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων σημειώνει, ότι μια από τις δυσχέρειες που συχνότερα επικαλούνται τα κράτη, ως αιτία, για την οποία δεν επικύρωσαν ακόμη τη Σ.100, είναι ότι τα κρατικά όργανα δεν έχουν καμία άμεση ή έμμεση επίδραση στη ρύθμιση των αμοιβών στον ιδιωτικό τομέα, επισημαίνει όμως, ότι στις περιπτώσεις αυτές η σύμβαση επιτρέπει στα κράτη να περιοριστούν στη ενθάρρυνση της εφαρμογής του κανόνα.

Η υποχρέωση «εξασφάλισης» της εφαρμογής του κανόνα της ισότητας αμοιβών, που θεσπίζει η Σ.100, δημιουργείται, από άποψη τόσο εσωτερικού όσο και διεθνούς δικαίου, κατεξοχήν στις έννομες τάξεις, όπου ο κανόνας αυτός είναι καθιερωμένος σε συνταγματικό επίπεδο, ιδίως όταν υπάρχει αυστηρή ιεραρχία των κανόνων δικαίου και έλεγχος της συνταγματικότητας τους. Στις περιπτώσεις αυτές, οι

διατάξεις της Σ.100 παρέχουν και στοιχεία εξειδίκευσης των συνταγματικών διατάξεων.

Συνεπώς, το περιεχόμενο της διεθνούς δέσμευσης, την οποία αναλαμβάνει κάθε κράτος που επικυρώνει τη Σ.100, ως προς την εφαρμογή του κανόνα της ισότητας αμοιβών, προσδιορίζεται από το κείμενο της σύμβασης, σε συνδυασμό με το εθνικό δίκαιο.

Για όσα κράτη ισχύει η υποχρέωση 'ενθάρρυνσης» ή «προώθησης» της εφαρμογής του κανόνα της ισότητας αμοιβών, και στο μέτρο που ισχύει η υποχρέωση αυτή, η εφαρμογή της σύμβασης μπορεί να γίνει σταδιακά και προοδευτικά.

Αντίθετα, όπου ισχύει, και στο μέτρο που ισχύει, η υποχρέωση «εξασφάλισης» της εφαρμογής του κανόνα αυτού, δεν χωρεί σταδιακή εφαρμογή ο κανόνας της ισότητας αμοιβών έχει άμεση εφαρμογή και δεν επιδέχεται αποκλίσεις. Στις περιπτώσεις αυτές η δέσμευση έχει το εξής περιεχόμενο: « το κράτος οφείλει, με μέσα προσαρμοσμένα στις ισχύουσες μεθόδους καθορισμού του ύψους των αμοιβών, να εξασφαλίζει σε όλους τους εργαζόμενους την εφαρμογή της αρχής της ισότητας αμοιβών ανδρών και γυναικών για εργασία ίσης αξίας» ή « να εξασφαλίζει σε όλους τους εργαζομένους ισότητα αμοιβής για εργασία ίσης αξίας, χωρίς διάκριση βασισμένη στο φύλο».

Β) Η ελαστικότητα της Σ.100 συνίσταται και στην ευχέρεια επιλογής των μέσων εφαρμογής της. Όπως είδαμε η σύμβαση αναφέρει ενδεικτικά ορισμένα μέσα εφαρμογής του κανόνα της ισότητας αμοιβών. Η ενδεικτική αυτή απαρίθμηση σημαίνει, ότι ο τρόπος εφαρμογής της σύμβασης επαφίεται στο εσωτερικό δίκαιο. Η χρήση ορισμένου ή ορισμένων από τα υποδεικνυόμενα μέσα ή και συνδυασμού τους, αλλά και άλλων μέσων, που δεν αναφέρονται στη σύμβαση, θα πρέπει να γίνει με γνώμονα την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση του σκοπού της σύμβασης, στα πλαίσια του συγκεκριμένου δικαϊκού συστήματος. Η ευχέρεια επιλογής μέσων μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς εσωτερικού, δικαίου. Η αναφορά όμως των μέσων εφαρμογής σημαίνει ότι, όταν αυτά υπάρχουν ή θεσπιστούν, οι ρυθμίσεις που περιέχουν πρέπει να είναι σύμφωνες με τον κανόνα της ισότητας αμοιβών.

Γ) Εξάλλου, η ελαστικότητα της Σ.100 χαρακτηρίζει και την υποχρέωση λήψης μέτρων για την προώθηση της αντικειμενικής αξιολόγησης των εργασιών και την επιλογή των μεθόδων αξιολόγησης.

7.2.4 Σκοπός και πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης 100.

Ιδιαίτερη σημασία έχει ο σκοπός της Σ.100, δεδομένου ότι, αποτελεί προσδιοριστικό στοιχείο της έννοιας των διατάξεων της, καθώς και του πεδίου εφαρμογής τους. Σκοπός της Σ.100, όπως προκύπτει από τις διατάξεις της, είναι η εφαρμογή σε όλους τους εργαζόμενους του κανόνα της ισότητας ανδρών και γυναικών για εργασία ίσης αξίας, δηλαδή η εξάλειψη κάθε διάκρισης ως προς τις αμοιβές, βασισμένη άμεσα ή έμμεσα στο φύλο των εργαζομένων.

Ο προαναφερόμενος σκοπός εντάσσεται στη γενικότερη επιδίωξη της βελτίωσης των όρων εργασίας, που εξυπηρετεί τους γενικότερους, ευρύτερους και απώτερους στόχους, στους οποίους αποβλέπει η δράση της ΔΟΕ, σύμφωνα με το Προοίμιο του Καταστατικού Χάρτη, δηλαδή την επίτευξη κοινωνικής δικαιοσύνης, ως βάσης για την εξασφάλιση και διατήρηση της οικουμενικής ειρήνης. Εξάλλου ο άμεσος σκοπός της Σ.100 εντάσσεται στην γενικότερη επιδίωξη να παρεμποδιστούν τα δυσμενή για τους εργαζόμενους αποτελέσματα του διεθνούς ανταγωνισμού, που εκφράζεται επίσης στο Προοίμιο του Καταστατικού Χάρτη της ΔΟΕ. Έτσι, η εφαρμογή της Σ.100 εξυπηρετεί γενικότερους σκοπούς κοινωνικού και οικονομικού συμφέροντος, τόσο στο διεθνές όσο και στο εσωτερικό πεδίο, και το ευρύτερο πλαίσιο της ανάγεται στις έννοιες της δικαιοσύνης και του γενικότερου συμφέροντος, σύμφωνα και με τους ορισμούς του Καταστατικού Χάρτη.

Το πεδίο εφαρμογής της Σ.100, όπως προκύπτει από τις διατάξεις και το σκοπό της, είναι ευρύτατο. Ειδικότερα από τις διατάξεις της σύμβασης, που επιβάλλουν σχετικές με τον κανόνα της ισότητας αμοιβών υποχρεώσεις στα Κράτη – μέλη, καθώς και από τον ευρύτατο ορισμό της έννοιας αμοιβής, προκύπτει ότι το πεδίο εφαρμογής της περιλαμβάνει όλους τους εργαζομένους.

Κατά συνέπεια η σύμβαση εφαρμόζεται σε όσους παρέχουν εργασία σε κάποιο άλλο πρόσωπο (φυσικό ή νομικό), με αντιπαροχή που έχει οικονομική αξία, στο έδαφος του κράτους που την έχει επικυρώσει, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια τους. Η εφαρμογή της σύμβασης δεν περιορίζεται μόνο στις σχέσεις εξαρτημένης εργασίας, αλλά επεκτείνεται και στις σχέσεις έμμισθης εντολής ή παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών ή ακόμη και σε σχέσεις που στηρίζονται σε σύμβαση έργου.

Το πεδίο εφαρμογής Σ.100 είναι ευρύτερο από το πεδίο εφαρμογής του εργατικού δικαίου, που περιορίζεται στις σχέσεις εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου.

Ο σκοπός και το πεδίο εφαρμογής της Σ.100 συμπίπτουν με το σκοπό και το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 22 παρ.1 εδ. Β΄ του Συντάγματος.

7.2.5 Η λειτουργία της Σύμβασης 100 στην ελληνική έννομη τάξη.

Στην ελληνική έννομη τάξη η υποχρέωση εφαρμογής του κανόνα της ισότητας αμοιβών ανδρών και γυναικών επιβάλλεται απευθείας από το Σύνταγμα και αφορά, βάσει των άρθρων 25 παρ.1, 93 παρ.4 και 103 παρ.1 του Συντάγματος τα νομοθετικά, διοικητικά, και δικαστικά όργανα.

Εξάλλου όπως είπαμε και παραπάνω, ο κανόνας που καθιερώνει η Σ.100 συμπίπτει κατά την έννοια, το πεδίο εφαρμογής και τον σκοπό, με τον κανόνα του άρθρου 22 παρ.1 εδ. Β', σε ότι αφορά την ισότητα αμοιβών ανδρών και γυναικών.

Είναι συνεπώς προφανές, ότι για την Ελλάδα ισχύει η υποχρέωση «εξασφάλισης» της εφαρμογής του κανόνα της ισότητας αμοιβών ανδρών και γυναικών, που επιβάλλει η Σ.100, όχι μόνο γιατί συμβιβάζεται με τα συστήματα καθορισμού των αμοιβών που ισχύουν στην ελληνική έννομη τάξη, αλλά γιατί ταυτόχρονα επιβάλλεται από ρητή συνταγματική διάταξη. Η υποχρέωση αυτή λειτουργεί τόσο στο διεθνές όσο και στο εσωτερικό πεδίο, αφού αρχισε η ισχύς της σύμβασης απέναντι στην Ελλάδα και συνεπάγεται την άμεση από τότε εφαρμογή του κανόνα, χωρίς δυνατότητα σταδιακής εφαρμογής ή αποκλίσεων.

Έτσι στην ελληνική έννομη τάξη ο κανόνας της ισότητας αμοιβών της Σ.100 λειτουργεί ως κανόνας υπερνομοθετικής ισχύος και δημόσιας τάξης και έχει την άμεση εφαρμογή και τα αποτελέσματα που έχει ο αντίστοιχος συνταγματικός κανόνας, τον οποίο μάλιστα εξειδικεύει τόσο ως προς την έννοια της αμοιβής όσο και ως προς την έννοια της εργασίας ίσης αξίας.

Ειδικότερα, τα δικαστήρια έχουν υποχρέωση άμεσης εφαρμογής του κανόνα που θεσπίζει η Σ.100, καθώς και του ελέγχου της συμφωνίας της λοιπής νομοθεσίας προς τον κανόνα αυτόν, ή, όπως έχει χαρακτηριστεί, ελέγχου της «συμβατικότητας» της λοιπής νομοθεσίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

-Σοφία Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου «Οι Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας στην Ελληνική έννομη τάξη. Σύμβαση 100 και ισότητα αμοιβών ανδρών και γυναικών.» εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα –Κομοτηνή 1985, σελ. 185, 198, 201, 205, 206, 207, 212, 213, 218, 229, 221, 226, 227, 228, 230, 235.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ: ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ ΣΤΟΝ ΔΙΕΘΝΗ ΧΩΡΟ.

8.1 Στο κεφάλαιο αυτό αναφέρουμε ορισμένες αποφάσεις που απασχόλησαν το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αλλά και εθνικά Δικαστήρια των διαφόρων κρατών σχετικά με τα προβλήματα της ισότητας των δύο φύλων, όπως η ίση μεταχείριση των δύο φύλων, η ισότητα αμοιβών ή παροχές μητρότητας.

Διαλέξαμε ορισμένες ενδεικτικές αποφάσεις για να μπορέσουμε να σχηματίσουμε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα του θέματος που αναλύουμε.

Ο μεγαλύτερος αριθμός των υποθέσεων που απασχολεί τα Δικαστήρια αναφέρεται στο πρόβλημα της «ίσης μεταχείρισης των δύο φύλων στην εργασία» και κατά κανόνα σε βάρος των γυναικών εργαζομένων.

8.1.1 Ισότητα Αμοιβής.

Γαλλία.

Μια απόφαση της 25^{ης} Μαΐου 1965 ορίζει τις προϋποθέσεις δυνατότητας επιδόματος κατοικίας στα μέλη του προσωπικού μεταλλευτικών εκμεταλλεύσεων, που είναι αρχηγοί οικογένειας. Σύμφωνα με το άρθρο 2 αυτής της απόφασης, θεωρούνται σαν αρχηγοί οικογένειας που απολαμβάνουν το δικαίωμα της δωρεάς κατοικίας ή ενός μηνιαίου επιδόματος για κατοικία, από τη μια μεριά, οι παντρεμένοι επιστάτες που έχουν στην οικογένεια τους παιδιά που ζουν σε βάρος τους ή γονείς που δεν μπορούν να εργαστούν και ούτε διαθέτουν επαρκείς πόρους, από την άλλη μεριά οι παντρεμένες γυναίκες επιστάτριες των οποίων όμως ο σύζυγος ζει σε βάρος τους.

Το Συμβούλιο Επικρατείας κλήθηκε να διαπιστώσει εάν η παραπάνω διάταξη ήταν νόμιμη ή όχι, σύμφωνα με την οποία έπαιρνε το επίδομα κατοικίας η παντρεμένη γυναίκα, εφόσον όμως ο άνδρας της ζούσε σε βάρος της, αν και η προϋπόθεση αυτή δεν προβλεπόταν για τον παντρεμένο άνδρα. Έκρινε λοιπόν ότι γινόταν διάκριση σε βάρος των γυναικών και ότι ήταν παράνομη. Το άρθρο 9 του Διατάγματος 46-1433 της 14^{ης} Ιουνίου 1946 σχετικά με το καθεστώς του προσωπικού των μεταλλευτικών εκμεταλλεύσεων, ορίζει οι «γυναίκες έχουν την ίδια αμοιβή με τους άνδρες κάτω από τις ίδιες προϋποθέσεις παροχής εργασίας». Αυτή η διάταξη απαγορεύει κάθε διάκριση για τον καθορισμό των μισθών και των άλλων σχετικών πλεονεκτημάτων, όπως

είναι το επίδομα κατοικίας, που θεωρείται σαν μέρος αμοιβής και τα οποία δικαιούνται οι εργαζόμενοι.¹²

8.1.2 Παροχές της μητρότητας.

Ιταλία.

Μόλις γεννήθηκε ένα παιδί αναγνωρίστηκε από τον πατέρα του που ανέλαβε να το μεγαλώσει. Η μητέρα του δεν ασχολήθηκε με την ανατροφή του. Ο εργοδότης του πατέρα του έδωσε τρεις μήνες άδεια χωρίς αποδοχές, αλλά το ταμείο κοινωνικής ασφάλισης του αρνήθηκε τις παροχές μητρότητας, υποστηρίζοντας ότι η νομοθεσία ως προς το θέμα δεν προέβλεπε παροχές παρά μόνο στις γυναίκες.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι ο πατέρας είχε δικαίωμα σ' αυτές τις παροχές. Από το 1975, στο Οικογενειακό Δίκαιο οι δυο γονείς έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις για τα παιδιά τους. Η νομοθεσία που προστατεύει την μητρότητα σκοπεύει, εν μέρει τουλάχιστον, να ικανοποιήσει τις ανάγκες του παιδιού, κατά την διάρκεια των πρώτων μηνών της ζωής τους. Ο νόμος προβλέπει ήδη για τον πατέρα την δυνατότητα να απουσιάζει από την εργασία του κατά την διάρκεια του πρώτου χρόνου ζωής του παιδιού ή αργότερα, σε περίπτωση αρρώστιας του. Στην περίπτωση κατά την οποία ο πατέρας λοιπόν είναι υποχρεωμένος να αναλάβει μόνος για το παιδί του, το ρόλο που κανονικά προβλέπεται από την νομοθεσία που προστατεύει την μητρότητα τότε, πρέπει οι διατάξεις να ερμηνεύονται ευρέως προκειμένου να σεβασθούμε τη γενική πρόθεση του νομοθέτη, όπως αυτή προκύπτει από αυτή την εξέλιξη.¹³

8.1.3 Διάκριση που βασίζεται στο φύλο.

Ηνωμένο Βασίλειο (Αγγλία)

Ο κανονισμός του προσωπικού των βρετανικών σιδηροδρόμων προβλέπει για όλους τους υπαλλήλους, τη σύζυγο τους και τα παιδιά που ζουν σε βάρος τους, τη δυνατότητα να ταξιδεύουν με έκπτωση στους σιδηροδρόμους. Όταν όμως συνταξιοδοτηθούν οι υπάλληλοι, άνδρες και γυναίκες, συνεχίζουν να έχουν το προνόμιο αυτό των εκπτώσεων οι ίδιοι. Επίσης το προνόμιο αυτό το έχουν η σύζυγος και τα

¹² Πηγή: Conseil D' ETAT – Section du contentieux- 11 Jun 1982. Droit Social Paris. 1983 p.147. Βλέπε βιβλίο Τέσσας Δουκλέρης «Ισότητα των φύλων στις εργασιακές σχέσεις» εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα 1994 σελ. 73.

¹³ Πηγή: TRIBUN AL DE PREMIERE INSTANCE MILAN, 31 Oct. 1978. Rivista Giuridica Del Lavoro e Della Previdenza Sociale 1979, p.599-604. Βλέπε βιβλίο Τέσσας Δουκλέρης «Ισότητα των φύλων στις εργασιακές σχέσεις» σελ. 73.

παιδιά που ζουν σε βάρος των ανδρών, όχι όμως ο σύζυγος και τα παιδιά που ζουν σε βάρος των γυναικών. Η ενάγουσα υποστήριξε ότι αυτή η διαφορά μεταχείρισης αποτελούσε διάκριση, που βασίζεται στο φύλο. Το άρθρο 6, 4 του νόμου για την ίση μεταχείριση των δύο φύλων προβλέπει ότι, αυτές οι διατάξεις που απαγορεύουν την διάκριση σε βάρος των γυναικών σε θέματα εργασίας, δεν εφαρμόζονται σε οτιδήποτε έχει σχέση με τον θάνατο ή τη σύνταξη τους.

Το Εφετείο για τα εργατικά θέματα και το Εφετείο για γενικά θέματα έβγαλαν αντίθετες αποφάσεις γι' αυτή την υπόθεση και έτσι ήλθε η υπόθεση στην Βουλή των Λόρδων. Η Βουλή των Λόρδων, στη συνέχεια, υπέβαλε την υπόθεση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, για να αποφασίσει σχετικά με την δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 119 της Συνθήκης της Ρώμης και των κατευθυντηρίων οδηγιών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, που αφορούν την ισότητα αμοιβής και μεταχείρισης. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε ότι, η διάταξη που προβλέπει εκπτώσεις στα εισιτήρια και από τις οποίες δεν επωφελούνται παρά μόνο οι γυναίκες των υπαλλήλων μετά τη σύνταξη τους και όχι οι άνδρες των γυναικών υπαλλήλων, αποτελούσε μια διάκριση σε βάρος των συνταξιούχων γυναικών υπαλλήλων, σύμφωνα με την έννοια του άρθρου 119 της Συνθήκης της Ρώμης.

Σύμφωνα με την άποψη αυτή, η Βουλή των Λόρδων έθεσε την αρχή ότι ο νόμος του Ηνωμένου Βασιλείου ψηφίζεται μετά την υπογραφή μιας Διεθνούς Συνθήκης, για το ίδιο θέμα, πρέπει να είναι σύμφωνος με τις διατάξεις της Διεθνούς Συνθήκης. Έτσι, το γεγονός ότι δεν δίνονται διευκολύνσεις ταξιδιού στον σύζυγο και τα παιδιά που ζουν σε βάρος των συνταξιούχων γυναικών, αποτελούσε μια παράνομη διάκριση που στηρίζεται στο φύλο.

Γερμανία.

Το Ομοσπονδιακό Γραφείο των ταχυδρομείων παρείχε στις εργαζόμενες, που αναλάμβαναν μόνες τα βάρη της οικογένειας, ελεύθερο χρόνο για να ασχολούνται με τα οικιακά τους καθήκοντα. Ένας εργαζόμενος που ζούσε μόνος με δύο μικρά παιδιά και όφειλε να ασχολείται με αυτά χωρίς καμία εξωτερική βοήθεια, ζήτησε να επωφεληθεί επίσης από αυτή την διευκόλυνση.

Το Δικαστήριο δέχθηκε την αίτηση του. Αν και ούτε οι άνδρες ούτε οι γυναίκες είχαν δικαίωμα σ' ελεύθερο χρόνο για να ασχολούνται με τα οικιακά τους καθήκοντα και αυτή η διευκόλυνση οικειοθελώς παρεχωρείτο από τον εργοδότη, η αρχή της ισότητας στην μεταχείριση που προβλέπεται από το Σύνταγμα απαιτεί ότι, από τη στιγμή που

παραχωρείται ελεύθερος χρόνος γι' αυτό το σκοπό στις εργαζόμενες γυναίκες, το ίδιο προνόμιο πρέπει να παραχωρείται και στους εργαζόμενους άνδρες, που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση.¹⁴

Ιταλία.

Ένα άρθρο ενός κανονισμού εργασίας που ισχύει από το 1972 σε μια δημόσια επιχείρηση όριζε ότι η ηλικία σύνταξης ήταν στα 60 χρόνια για τους άνδρες και στα 55 για τις γυναίκες. Μια εργάτρια ήθελε να μπορέσει να συνεχίσει να εργάζεται και μετά από αυτό το όριο.

Αν και η ενδιαφερόμενη πέρασε την ηλικία των 55 χρόνων και μπήκε στη σύνταξη προτού να αρχίσει να ισχύει ο ν.903 της 9^{ης} Δεκεμβρίου 1977, σχετικά με την ισότητα μεταχείρισης ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες στην εργασία, το Εφετείο έκρινε αυτό το άρθρο ως παράνομο. Είναι πράγματι αντίθετη με τις συνταγματικές διατάξεις που ισχύουν αυτή η συμφωνία ενός ατομικού ή συλλογικού συμβολαίου εργασίας, που επιβάλλει στις γυναίκες να παίρνουν σύνταξη πιο νέες από τους άνδρες και τις προξενεί έτσι ζημιά στην ανάπτυξη της καριέρας τους και στην απόκτηση διαφόρων παροχών και αποζημιώσεων.¹⁵

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ :

-Τέσσα Δουκλήρη: «Ισότητα των φύλων στις εργασιακές σχέσεις». εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα 1994, σελ.73, 75, 77, 78.

¹⁴ πηγή: Chambre de L'Orbs. 22 April 1982. p.257-9. Rev. Inter du travail 1984 p.203. βλέπε βιβλίο Τέσσας Δουκλήρης «Ισότητα των φύλων στις εργασιακές σχέσεις». Σελ. 75.

¹⁵ πηγή: TRIBUNAL CORRECTIONAL DE MORLAY . arret du 10 1984. Droit Social (Paris) no6 Jun 1984. RIT VOL. 124 NO 1, 1985, p38.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ.

9.1 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Προτού δούμε τις διακρίσεις που ενδεχόμενα να υπάρχουν και σήμερα σε βάρος των γυναικών στην άσκηση ορισμένων επαγγελματιών, ας ρίξουμε μια ματιά στο παρελθόν.

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι πόρτες του νόμου για τις γυναίκες δεν άνοιξαν αμέσως για την άσκηση όλων των επαγγελματιών. Στις αρχές του αιώνα μας και κυρίως στα μέσα, στη δεκαετία του '50, αρχίζουν να εκλείπουν τα νομικά εμπόδια, που έφραζαν το δρόμο της γυναίκας για την άσκηση ορισμένων επαγγελματιών.

Το 1925 άνοιξαν οι πόρτες για το δικηγορικό επάγγελμα στις γυναίκες με το Ν.Δ. της 30-9/8-10-192555 «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινών του νόμου ΠΟΓΝ περί δικηγόρων» (άρθρο1). Αλλά το άρθρο 38 του ίδιου νόμου στερούσε από τις γυναίκες το δικαίωμα να εκλέγονται στις διοικήσεις των δικηγορικών συλλόγων.

Χρειάστηκαν να περάσουν τριάντα χρόνια για να αρθούν και άλλα εμπόδια σε βάρος των γυναικών, όπως το δικαίωμα να διορίζονται συμβολαιογράφοι (Ν.Δ. 3082/1954), το δικαίωμα να διορίζονται δημόσιοι υπάλληλοι (Ν. 3192/1955). Σύμφωνα με το νόμο αυτό, δεν υπήρχε καμιά διάκριση σε σύγκριση με τους άνδρες για την άσκηση όλων των δημόσιων λειτουργημάτων, παρά μόνο από τις θέσεις των ενόπλων δυνάμεων, του κατά γη, αέρα και θάλασσα στρατού, της χωροφυλακής, της αστυνομίας πόλεων, του λιμενικού και της πυροσβεστικής, της δασοφυλακής, τελωνοφυλακής ή αγροφυλακής και προβλεπόταν ότι μπορούσαν να αναλαμβάνουν βοηθητικές υπηρεσίες (άρθρο 1και 2 του Ν. 3192/1955). Η διάταξη αυτή καταργήθηκε ως αντισυνταγματική.

Ο ν. 705/1977 εισήγαγε τη στράτευση των γυναικών (εθελοντική κατά την περίοδο της ειρήνης, υποχρεωτική με ορισμένες προϋποθέσεις σε περίπτωση πολέμου ή γενικής επιστράτευσης).

Επίσης ο ν. 1481/1984 που ενοποίησε τα σώματα της χωροφυλακής, της αστυνομίας και της αγροφυλακής σ' ένα σώμα, την ελληνική αστυνομία, προβλέπει ότι οι γυναίκες γίνονται δεκτές σε ένα ποσοστό 10%. Στις γυναίκες που υπηρετούν στην ελληνική αστυνομία παρέχεται η ίδια εκπαίδευση με τους άνδρες, στην οποία περιλαμβάνεται και η χρήση όπλων. Οι συνθήκες της υπηρεσίας όμως είναι διαφορετικές για τις γυναίκες. Φέρουν όπλα, αλλά ασκούν μόνο

ορισμένα ειδικά καθήκοντα που προβλέπει ο νόμος ή ανατίθενται σ' αυτές από τους ανωτέρους τους και μπορούν να πάρουν μόνο τους βαθμούς κατωτέρων αξιωματικών.

Οι γυναίκες όμως δεν έχουν γίνει ακόμη δεκτές ακόμη στο πυροσβεστικό σώμα. Στο Λιμενικό προβλέπεται ποσοστό πρόσληψης γυναικών 8% (Ν.1009/80). Αγροφύλακες διορίζονται μόνο άντρες (Π.Δ. 100/1992). Το Π.Δ. 158/1983 επιτρέπει τον διορισμό γυναικών στο σώμα των τελωνοφυλάκων σ' ένα ποσοστό 5%. Σύμφωνα με το παραπάνω Π.Δ., οι γυναίκες τελωνοφύλακες ασκούν ορισμένα καθήκοντα που προβλέπονται από το διάταγμα αυτό, καθώς και άλλα καθήκοντα που δεν είναι αντίθετα προς τις ιδιότητες και ικανότητες των γυναικών. Η προαγωγή τους πέρα από ορισμένο βαθμό, επιτρέπεται μόνο σε αναλογία 5% του συνολικού αριθμού των θέσεων γυναικών τελωνοφυλάκων.

Πιο ειδικά σχετικά με τις διακρίσεις που διατηρούνται ακόμη στο νόμο σημειώνουμε ότι ο Δημοσιούπαλληλικός Κώδικας (Π.Δ. 611/1977 και ν. 1320/1983) δεν περιλαμβάνει πλέον διακρίσεις σε βάρος των γυναικών ως προς τον διορισμό τους στην Δημόσια Διοίκηση παρά μόνο μια έμμεση διάκριση σε βάρος των ανδρών. Συγκεκριμένα υπάρχει διάκριση ως προς τα κατώτατα όρια ηλικίας για την πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες. Ο Δ.Υ.Κ. προβλέπει ότι οι γυναίκες μπορούν να διορίζονται σε όλες τις θέσεις δημοσίων υπαλλήλων κάτω από τις ίδιες προϋποθέσεις με τους άνδρες (άρθρο 19 παράγραφος 1). Οι άνδρες όμως δεν μπορούν να παρουσιαστούν αν δεν έχουν εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις ή δεν έχουν νόμιμα απαλλαγεί από αυτές.

Ο ν. 1414/1984, που έχουμε αναφέρει πιο πάνω, αίρει ορισμένες απαγορεύσεις παλαιότερων διατάξεων, που έκαναν διακρίσεις σε βάρος των γυναικών, έτσι υπήρχε η απαγόρευση για τις γυναίκες, ανεξάρτητα από την ηλικία τους, να απασχολούνται σε εργασίες όπου γίνεται χρήση ορισμένων μηχανημάτων. Οι διατάξεις αυτές καταργήθηκαν.

Στο Διπλωματικό Σώμα δεν υπήρχε νομική ρητή απαγόρευση για τις γυναίκες. Αλλά έμμεσα αποκλείονταν οι γυναίκες, γιατί στον παλιό Οργανισμό του Υπουργείου Εξωτερικών 4952 του 1931 υπήρχε προϋπόθεση για τους διπλωμάτες να έχουν εκπληρώσει τη στρατιωτική τους θητεία και ο νόμος δεν ανέφερε τίποτε για τις γυναίκες.

Σημειώνουμε ακόμη ότι για την άσκηση του επαγγέλματος του εμπόρου η γυναίκα χρειαζόταν τη συναίνεση του άνδρα, σύμφωνα με το πνεύμα του νόμου που ήθελε τη γυναίκα πλάσμα ανίκανου να διαχειρίζεται τα οικονομικά ζητήματα. Το άρθρο 4 του Εμπορικού Νόμου, του Β.Δ. της 16/17-6-1910 όριζε ότι «η γυνή δεν δύναται να εμπορευέται δημοσίως χωρίς την συναίνεση του ανδρός της». Η διάταξη αυτή καταργήθηκε με το ν. 1329/1983.

Δεν πρέπει όμως να παραλείψουμε στις αναφορές μας και τις διατάξεις εκείνες που είναι ευνοϊκές για τις γυναίκες και είναι κατάλοιπα της εποχής εκείνης που για τη γυναίκα η μόνη αποκατάσταση ήταν ο γάμος. Αναφέρουμε το Ν.Δ. 3768 της 11/9-10-1957, που έδινε το δικαίωμα στη γυναίκα δημόσιο υπάλληλο παντρεμένη ή χήρα ή διαζευγμένη με παιδί ή χωρίς παιδί να συνταξιοδοτηθεί μετά από 15 χρόνια πλήρους και πραγματικής υπηρεσίας.

Γενικά πάντως παρατηρείται ότι τα επαγγέλματα τα οποία δεν έχουν κάποια υπευθυνότητα ή έχουν χαρακτήρα ρουτίνας, αλλά δεν προσφέρουν καμία προώθηση ή εξέλιξη, παραμένουν στις γυναίκες. Ενώ τα επαγγέλματα που αποδίδουν λεφτά ή προνόμια, παραμένουν στα χέρια των ανδρών.

Στο σύνολο των εργοδοτών μόνο το 10,6% είναι γυναίκες, σε σχέση με το 89,4% των ανδρών, στην κατηγορία των αυτοαπασχολούμενων το 20,5% είναι γυναίκες, στα συμβουλευόμενα και μη αμειβόμενα μέλη είναι το 77,3% γυναίκες σε σχέση με το 22,7% των ανδρών, και στους μισθωτούς το 34,15 είναι γυναίκες. (τα στοιχεία είναι από την μελέτη για την δημιουργία του Κέντρου Πληροφορικής Ανάλυσης για την Απασχόληση/Ανεργία των γυναικών, από το ΚΕΜΟΠ, και από το Πάντειο παν/μιο – Γενική Γραμματείας Ισότητας).

Αν ανατρέξουμε στα στατιστικά στοιχεία, θα δούμε ότι η πλειοψηφία των Ελληνίδων είναι για παράδειγμα δακτυλογράφοι, κομμώτριες, αισθητικοί, καθαρίστριες.

Ο δημόσιος τομέας είναι πια ανοικτός στις γυναίκες από το 1955, όπως αναφέρθηκε παραπάνω. Είναι γεγονός σήμερα ότι οι γυναίκες όλο και περισσότερο διαλέγουν το δημόσιο τομέα για την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Η σιγουριά του σταθερού μισθού είναι ένα από τα πιο σημαντικά κίνητρα, που ωθεί τις γυναίκες σ' αυτήν την επιλογή. Τα στατιστικά στοιχεία, μας πληροφορούν ότι ελάχιστες φτάνουν στην κορυφή της ιεραρχίας, αντίθετα η πλειοψηφία των γυναικών συγκεντρώνεται στις κατώτερες βαθμίδες.

Στο Δικαστικό Κλάδο, όλο και περισσότερο σπάζει η παράδοση, όλο περισσότερες γυναίκες εισχωρούν στο επάγγελμα. Στις ανώτερες θέσεις όπως συνήθως, και εδώ είναι έντονη η απουσία των γυναικών. Καμιά γυναίκα Πρόεδρος Αρείου Πάγου, ή Εισαγγελέας Αρείου Πάγου, Αρεοπαγίτης, κλπ. Αντίθετα υπάρχουν πολλές Πρωτοδικές και όσο κατεβαίνουν οι βαθμίδες όλο και πιο πολύ αυξάνει ο γυναικείος αριθμός. Στους Ειρηνοδίκες, οι γυναίκες όχι απλά συμμετέχουν, αλλά αποτελούν και την πλειοψηφία, σε σύγκριση με τους άνδρες. Παρόμοια είναι η συμμετοχή των γυναικών στα Διοικητικά Δικαστήρια. Στο Συμβούλιο Επικρατείας επίσης ο αριθμός των γυναικών που διορίζονται τα τελευταία χρόνια με το βαθμό του Εισηγητή συναγωνίζεται αισθητά

τον αριθμό των ανδρών. Η πρώτη γυναίκα που διορίστηκε ήταν η Πηνελόπη Αθανασοπούλου το 1958.

Έντονη διάκριση των δυο φύλων παρατηρείται και στον Ιατρικό Κλάδο, όσον αφορά τις ειδικότητες των γυναικών. Ειδικότητες που αποφέρουν περισσότερα λεφτά και φήμη, ασκούνται από τους άνδρες όπως χειρουργική ή γυναικολογία-μαιευτική. Ενώ αντίθετα, ειδικότητες που επιτρέπουν το συνδυασμό των επαγγελματικών και οικογενειακών υποχρεώσεων, όπως οδοντιατρική, μικροβιολογία, προορίζονται για τις γυναίκες.

Από την άλλη πλευρά παρατηρείται ότι το επάγγελμα που έχει σχέση με τις μηχανές θεωρείται ανδρικό. Έτσι οι γυναίκες πτυχιούχοι του Πολυτεχνείου, είναι πολύ λίγες σε σύγκριση με τους άνδρες.

Η άνιση μεταχείριση των γυναικών, σε σύγκριση με τους άνδρες, είναι ίσως ακόμη πιο έντονη στον ιδιωτικό τομέα. Αποτελούν εξαίρεση οι γυναίκες που κατέχουν υψηλές θέσεις.

Τέλος με πρόσφατη Απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης αρ. 143/1989 ακυρώθηκε εγκύκλιος βάσει της οποίας αποκλείονταν οι γυναίκες υποψήφιοι από τον διαγωνισμό των Στρατιωτικών Σχολών Αξιωματικών Σωμάτων.

Σύμφωνα με το ν.1911 της 6/11.12.90 επιτρέπεται η εισαγωγή γυναικών στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων (τμήμα Σωμάτων), στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων (Τμήμα Δοκίμων Σημαιοφόρων Οικονομικών), Σχολή Ικάρων, σ' όλα τα τμήματα πλην των ιπταμένων, στη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων, σ' όλα τα τμήματα. Επιτρέπεται Δε αντίστοιχα η εισαγωγή ανδρών στη Σχολή Αξιωματικών Νοσηλευτικής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ :

-Τέσσα Δουκλήρη: «Ισότητα των φύλων στις εργασιακές σχέσεις», εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα 1994, σελ. 63-71.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ: Η ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ.

10.1 Γενικά περί την αρχή της ίσης μεταχείρισης στις εργασιακές σχέσεις.

Σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχείρισης, ο εργοδότης, που απασχολεί στην επιχείρηση του περισσότερους του ενός εργαζομένους, είναι υποχρεωμένος, κατά το συμβατικό με τον καθένα από αυτούς ή το μονομερή από αυτόν καθορισμό των όρων των εργασιακών σχέσεων, και ιδιαίτερα κατά τις οικειοθελώς χορηγούμενες, νόμιμες οικονομικές παροχές, να μην εξαιρεί από την επιδεικνυόμενη προς κάποιον ή κάποιους από αυτούς εύνοια, άλλον ή άλλους από τους απασχολούμενους σ' αυτόν εργαζόμενους, παρόλο που οι τελευταίοι ανήκουν στην ίδια κατηγορία και τελούν κάτω από τις ίδιες συνθήκες εργασίας, εκτός αν η εξαίρεση είναι δίκαιη και εύλογη, με αντικειμενική κρίση και δικαιολογείται έτσι από αποχρώντα λόγο.

Η αρχή της ίσης μεταχείρισης προέκυψε από το γεγονός ότι πολλές φορές ο εργοδότης, είτε γιατί γνωρίζει τις οικονομικές ανάγκες των εργαζομένων του, είτε γιατί θέλει να φανεί μεγαλόψυχος, μη περιοριζόμενος στις παροχές που οφείλει νόμιμα ή συμβατικά, είτε γιατί προσπαθεί να υποκινήσει το ζήλο του προσωπικού του και να τονώσει το πνεύμα της καλής συνεργασίας, η οποία, προς το συμφέρον της επιχείρησης του, πρέπει να υπάρχει μεταξύ αυτού και των εργαζομένων του χορηγεί σ' αυτούς οικειοθελείς παροχές, οι οποίες στην πράξη ονομάστηκαν «οικειοθελείς κοινωνικές παροχές».

Στη χώρα μας η καθιέρωση και η διάπλαση της προκείμενης αρχής άρχισε κατά την διάρκεια της κατοχής. Έτσι, η ΠρΠρωτΑθηνών 541/42 δέχτηκε ότι η αρχή αυτή, κατά το ουσιαστικό της περιεχόμενο, ισχύει επί των συμβάσεων εργασίας.

Ακολούθησε η π' αριθμ. 1903/43 απόφαση ΠρΑθηνών.

Οι πρώτες αυτές αποφάσεις ενισχύθηκαν από πλήθος άλλων αποφάσεων των δικαστηρίων της ουσίας, που επακολούθησαν μετά την απελευθέρωση.

10.2 Η ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας και στην απασχόληση.

Η αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών κατοχυρώνεται από σειρά διατάξεων, συνταγματικών και διεθνών κειμένων και εξειδικεύεται από διατάξεις κοινού δικαίου.

Νέες νομικές έννοιες έχουν διαπλασθεί και νέα νομικά προβλήματα έχουν αναφανεί τα οποία θα απασχολούν για πολύ καιρό το σύγχρονο νομικό. Το δίκαιο για την ισότητα των ανδρών και γυναικών στην εργασία αποτελεί πλέον ένα από τα δυναμικά τμήματα του εργατικού δικαίου.

Πρόκειται, (όπως προαναφερθήκαμε), για το άρθρο 22 παρ.1 εδ. Β' του Σ της δ.σ.εργ.100/1951 που κυρώθηκε με το ν.46/1975 ,της δ.σ.εργ.156/1981 που κυρώθηκε με το ν. 1576/1985, το άρθρο 119 της συνθήκης της ΕΟΚ, την οδηγία 75/117 που αναφέρεται στα θέματα αμοιβής, την οδηγία 76/207 που καλύπτει το σύνολο της επαγγελματικής ζωής.

Η απαγόρευση της διάκρισης λόγω φύλου, θεμελιώνει γενικά την αποφυγή διακρίσεων σε οποιοδήποτε θέμα του επαγγελματικού βίου, από την επαγγελματική κατάρτιση και τα συναφή θέματα επαγγελματικού δικαίου αρθρ.2 και την δυνατότητα πρόσβαση στην εργασία άρθρ.3, μέχρι το σύνολο των όρων προσφοράς της εργασίας στον εργοδότη άρθρ.5 και τη διασφάλιση της θέσης άρθρ.6

Ειδικότερα η απαγόρευση διακρίσεων την πρόσβαση εμπεριέχει περιορισμό στην ελευθερία του συμβάλλεσθαι του εργοδότη.

Κατά πρώτο λόγο απαγορεύει κατά τις προσλήψεις να χρησιμοποιούνται κριτήρια αξιολόγησης που καταλήγουν άμεσα ή έμμεσα σε διάκριση λόγω φύλου. Η απαγόρευση καλύπτει τις προπαρασκευαστικές φάσεις της πρόσληψης, τις δημοσιεύσεις , τις διαφημίσεις, την παροχή προγραμμάτων εκπαίδευσης.

Στο στάδιο της απασχόλησης η απαγόρευση αφορά το σύνολο των όρων απασχόλησης στους οποίους ανήκουν δικαιώματα, προσδοκίες, καταστάσεις, υποχρεώσεις, ανεξάρτητα αν αναφέρονται στην παροχή εργασίας, στο περιβάλλον εργασίας, στη συμπεριφορά.

Η διασφάλιση της ισότητας στην επαγγελματική ζωή ολοκληρώθηκε με την απαγόρευση των διακρίσεων κατά τις απολύσεις. Ο νόμος διασφαλίζει την αρχή αυτή διτώς. Από τη μία μεριά απαγορεύει απολύσεις που οφείλονται στο φύλο και από την άλλη απαγορεύει απολύσεις που αποτελούν αντιδράσεις εξαιτίας δικαστικής ή άλλης ενέργειας εργαζόμενης, που έχει ως σκοπό την ισότητα των δύο φύλων στις εργασιακές σχέσεις. Η απαγόρευση περιλαμβάνει κάθε τρόπο απόλυσης, όπως όταν οφείλεται στο όριο ηλικίας που προσδιορίζεται από κανονισμούς.

Η αρχή της ίσης μεταχείρισης αναγνωρίζεται ως συνακόλουθο της πρώτης αρχής,(αρθρ.48 παρ.2 συμβ. Ρώμης αριθ.78 καν.1612/68), με αποτέλεσμα να αποκλείεται οποιαδήποτε διαφοροποίηση ανάμεσα σε ημεδαπούς και αλλοδαπούς σε όλο το φάσμα της απασχόλησης (πρόσληψη-όροι εργασίας-λύση).

10.3 ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.

10.3.1 Οδηγία της Ε.Ο.Κ. (207/1976)

1. Έννοια της ίση μεταχείρισης.

Η Οδηγία της Ε.Ο.Κ. 207/1976 στο άρθρο 1 δίνει τον ορισμό της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας, που σημαίνει την εξάλειψη κάθε διάκρισης η οποία γίνεται με βάση το φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, ιδίως σε σχέση με την οικογενειακή κατάσταση. Ιδιαίτερα πρέπει να αποφεύγονται οι έμμεσες διακρίσεις, που δεν είναι τόσο εμφανείς και που είναι πιο δύσκολο να καταργηθούν.

Η αρχή της ίσης μεταχείρισης εφαρμόζεται στην πρόσβαση, στην απασχόληση, σε κάθε τύπο απασχόλησης, δημόσιο ή ιδιωτικό. Καλύπτει την παροχή εξαρτημένης εργασίας και ανεξάρτητης, αλλά και την άσκηση ελευθέρων επαγγελμάτων. Εφαρμόζεται επίσης στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, σε όλα τα επίπεδα και σε όλα τα είδη προσανατολισμού, κατάρτισης, επιμόρφωσης και ανακύκλωσης, όπως και στην προαγωγή σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας.

Καλύπτει τους όρους εργασίας (όπως ωράρια, κάθε είδους άδεια, διάφορα πλεονεκτήματα που συνδέονται με την απασχόληση, όρους απόλυσης κ.λ.π.). Περιλαμβάνει το στάδιο της αναζήτησης εργασίας μέσω των αγγελιών, δημοσιεύσεων, διαφημίσεων, προκηρύξεων, το στάδιο της επιλογής. Η οδηγία επίσης καλύπτει τον τρόπο, τις συνθήκες πρόσληψης, το είδος και την μορφή ερωτήσεων στις συνεντεύξεις και ότι έχει σχέση με την μέθοδο επιλογής.

Σύμφωνα με την οδηγία, πρέπει να καταργηθεί κάθε διάταξη νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική που είναι αντίθετη με την της ίσης μεταχείρισης. Επίσης δεν πρέπει και η πρακτική που εφαρμόζεται στην αγορά εργασίας να είναι αντίθετη προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Η έννοια της ίσης μεταχείρισης δεν διευκρινίζεται σαφώς. Διάκριση σημειώνεται όχι μόνο όταν μεταχειρίζεται κανείς όμοιες πραγματικές καταστάσεις διαφορετικά, αλλά και όταν υποβάλλει διαφορετικές πραγματικές καταστάσεις στην ίδια ρύθμιση.

Η παράγραφος 1 του άρθρου 2 της οδηγίας δεν περιέχει κάποιο ορισμό της οικογενειακής κατάστασης. Απαγορεύεται ν' αναφέρονται διάφοροι όροι, όπως π.χ. της «αγαμίας» ως προϋπόθεση πρόσληψης ή συνέχισης της απασχόλησης. Ακόμη απαγορεύεται η έμμεση αναφορά σε όρους που δεν απαιτούνται από τη φύση της δουλειάς με σκοπό ν' αποτρέψουν τις μητέρες να εργαστούν.

2. Εξαιρέσεις εφαρμογής.

Θα πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι η οδηγία προβλέπει και ορισμένες εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής της, για την άσκηση ή για την εκπαίδευση επαγγελματιών και εργασιών, για τις οποίες λόγω της φύσης τους ή των συνθηκών άσκησης τους, το φύλο αποτελεί παράγοντα αποφασιστικής σημασίας. Έτσι γίνεται δεκτό ότι για δραστηριότητες του ηθοποιού, του τραγουδιστή, του μανεκέν κλπ. το φύλο είναι παράγοντας αποφασιστικής σημασίας. Πράγμα που σημαίνει ότι οι απασχολήσεις αυτές δεν μπορούν να ασκηθούν, για αντικειμενικούς λόγους που έχουν σχέση με την φύση τους, παρά μόνο από πρόσωπα ορισμένου φύλου. Ο κατάλογος των δραστηριοτήτων που αποκλείονται, πρέπει να αναθεωρείται περιοδικά από τα κράτη-μέλη.

Η οδηγία επίσης δεν θίγει τις διατάξεις που αφορούν την προστασία της γυναίκας, σχετικά με την εγκυμοσύνη και την μητρότητα. Επίσης τα θετικά μέτρα, που αποσκοπούν στην προώθηση της ισότητας των ευκαιριών ή τη άρση των ανισοτήτων που υπάρχουν στην πράξη και τα οποία δεν είναι αντίθετα με την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Η οδηγία προβλέπει την κατάργηση των προστατευτικών νομοθεσιών, όταν ο αρχικός σκοπός της προστασίας δεν δικαιολογείται πλέον.

3. Κυρώσεις.

Κάθε εργοδοτική διάκριση σε βάρος των γυναικών απαγορευμένη από τον νόμο είναι άκυρη, σαν να μην έγινε. Η γυναίκα έχει το δικαίωμα ν' αγνοήσει τη διάκριση ποτ περιέχεται στην προκήρυξη, στην αγγελία του διαγωνισμού και να εμφανιστεί ως υποψήφια.

Όσο αφορά τις κυρώσεις, η μόνη απαίτηση που θέλει η οδηγία είναι:

- 1) οι κυρώσεις να μπορούν να εξασφαλίσουν μια αποτελεσματική προστασία
- 2) οι κυρώσεις να έχουν έντονη αποτρεπτική δύναμη έναντι του εργοδότη.

Η οδηγία ούτε αποκλείει κάποιο είδος κυρώσεως, ούτε επιβάλλει κάποιο άλλο. Μπορεί να είναι κυρώσεις αστικές, όπως π.χ. υποχρέωση πρόσληψης του θύματος της διάκρισης ή ικανή χρηματική αποζημίωση, είτε ποινικές κυρώσεις.

4. Η εφαρμογή της οδηγίας στα κράτη-μέλη μετ' εμποδίων.

Τα εννιά κράτη-μέλη ήταν υποχρεωμένα, μέσα σε τριάντα μήνες, να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για να εφαρμοστεί η οδηγία 76/207,

προθεσμία που έληγε τον Αύγουστο του 1978. Στο διάστημα αυτό ορισμένα κράτη, όπως το Βέλγιο (νόμος της 24.8.1978, μέρος V), η Ιρλανδία (Employment Equality Act της 1.6.1977), η Ιταλία (νόμος 903 της 9.12.1977) και η Δανία (νόμος 162-4 της 12.4.1978), ψήφισαν νέους νόμους για την εφαρμογή της οδηγίας ενώ ορισμένα άλλα, όπως η Γαλλία (νόμος 75/625 της 11.7.1975 και νόμος 75/599 της 10.7.1975) και η Αγγλία (Sex Discrimination Act της 12.11.1975), διέθεταν ήδη μια σχετική νομοθεσία και δεν χρειάστηκε να παρέμβει επί τούτο ο νομοθέτης. Άλλα κράτη-μέλη συμμορφώθηκαν προς ορισμένες μόνο διατάξεις της οδηγίας με τις οποίες δεν βρίσκονται σε αρμονία.

Σε όλα τα κράτη-μέλη, παρά τις γενικές συνταγματικές συνήθως διατάξεις περί ισότητας, υπάρχουν, και ακόμη ανακαλύπτονται συνεχώς, περιπτώσεις άνισης μεταχείρισης, όπως δείχνουν οι εκθέσεις για την εφαρμογή της οδηγίας 76/207, πράγμα που ανάγκασε την Επιτροπή να κάνει, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρ.169 αρκετές προσφυγές. Να προσφύγει εναντίον της Αγγλίας, γιατί ο σχετικός νόμος δεν πρόβλεπε την ακυρότητα των διατάξεων που ήταν αντίθετες προς την οδηγία. Εναντίον της Ιταλίας γιατί σε ορισμένες περιπτώσεις οι συνθήκες εργασίας δεν είναι ίδιες για τους άνδρες και τις γυναίκες και η άδεια σε περίπτωση υιοθεσίας δεν δίνεται για τους άντρες και τις γυναίκες με τις ίδιες προϋποθέσεις στον θετό πατέρα και στη θετή μητέρα. Εναντίον της Γαλλίας γιατί η πρόσβαση στην απασχόληση, στο δημόσιο τομέα, περιέχει εξαιρέσεις κατά των γυναικών που προφανώς δεν συνάδουν προς την οδηγία. Εναντίον της Δανίας γιατί ο νόμος δεν περιλαμβάνει την ισότητα στην επαγγελματική εκπαίδευση και γιατί η άδεια για το παιδί στο δημόσιο τομέα δινόταν μόνο στις γυναίκες. Εναντίον της Γερμανίας γιατί η νομοθεσία δεν κάλυπτε την ίση μεταχείριση στα ελεύθερα επαγγέλματα ούτε και την ίδια μεταχείριση στη σχολική εκπαίδευση, και ακόμη, γιατί δίνει άδεια για τις ανάγκες του παιδιού στη γυναίκα μόνο.

Τα μέτρα εφαρμογής της οδηγίας είναι τελικά αρκετά διαφοροποιημένα από κράτος σε κράτος. Όσον αφορά λ.χ. τις εξαιρέσεις η Γαλλία θεωρεί το επάγγελμα του δασοφύλακα, ορισμένες θέσεις στην αστυνομία ή στο τελωνείο ως επαγγέλματα που μπορούν να ασκηθούν μόνο από άνδρες, ενώ η Αγγλία, καθώς και η Ιρλανδία εξαιρούν από την αρχή της ισότητας ορισμένα εκκλησιαστικά, στρατιωτικά και καλλιτεχνικά επαγγέλματα καθώς και τους δεσμοφύλακες και μέρος του προσωπικού των ψυχιατρείων. Η ιταλική νομοθεσία αντίθετα περιορίζει τις εξαιρέσεις μόνο στα καλλιτεχνικά επαγγέλματα. Το Βέλγιο πλην των καλλιτεχνικών περιλαμβάνει τον στρατό, την αστυνομία, τους πυροσβέστες, που θεωρεί ότι για την άσκηση τους προϋποθέτει την ανδρική ιδιότητα.

Το ίδιο συμβαίνει και με την υποχρέωση για πληροφόρηση. Ορισμένα κράτη περιορίστηκαν σε ανακοινώσεις των σχετικών Υπουργείων και των Γυναικείων Επιτροπών, σε άλλα η πληροφόρηση ήταν εκτενέστερη γιατί έγινε και από τα γραφεία απασχολήσεως που διένειμαν ειδικά έντυπα ενώ αλλού χρησιμοποιήθηκαν όλα τα μέσα επικοινωνίας και έγινε πραγματική εκστρατεία πληροφόρησης.

Κατά τρόπο γενικό μπορούμε να πούμε πως η οδηγία εφαρμόζεται στα κράτη-μέλη, αν και, όπως προκύπτει από τις σχετικές εκθέσεις, οι δυνατότητες προσφυγής που προβλέπουν οι εθνικές νομοθεσίες δεν χρησιμοποιούνται παρά σε πολύ περιορισμένη κλίμακα.

Πιο εύκολη είναι η προσφυγή σε χώρες όπου λειτουργούν ειδικευμένα όργανα, Επιτροπές ίσων ευκαιριών, όπως είναι η Equal Opportunity Commission στην Αγγλία και, ακόμη, στις χώρες όπου η ευθύνη αποδείξεως βαρύνει τον εργοδότη (Γερμανία, Ιρλανδία, Αγγλία και Βέλγιο).

Έτσι για την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας πολλά έχουν ακόμη να γίνουν στα κράτη-μέλη. Έχοντας γνώση των προβλημάτων αυτών, που είναι βέβαια συνδεδεμένα με την πατριαρχική δομή των κοινωνιών μας, η Επιτροπή, στο *Νέο πρόγραμμα δράσης* της υπέρ των γυναικών, προτείνει, μεταξύ άλλων, εκτός από την λεπτομερή επίβλεψη της εφαρμογής της οδηγίας, τον ακριβέστερο προσδιορισμό της «έμμεση διάκριση», τη βελτίωση των διαδικασιών προσφυγής, την αναθεώρηση των προστατευτικών νομοθεσιών.

10.3.2 Προβλήματα-νομικά και μη-που θέτει η εφαρμογή της οδηγίας 76/207 στη χώρα μας.

Η οδηγία ισχύει από την πρώτη Ιανουαρίου 1981 και στην Ελλάδα που προσπαθεί να προσαρμόσει την νομοθεσία μας με τις επιταγές της οδηγίας για ίση μεταχείριση. Την ισότητα την προβλέπει βέβαια το Σύνταγμα του 1975, που στο άρθρο 4 ορίζει ότι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και ίσες υποχρεώσεις. Όμως είναι γνωστό ότι στη νομοθεσία μας βρίθουν οι διατάξεις που αντίκεινται στην αρχή της ίσης μεταχείρισης. Και ψευτοπροστατευτικές διατάξεις υπάρχουν στην εργατική νομοθεσία και άνιση μεταχείριση στο φορολογικό δίκαιο, και στο εμπορικό, στο ιδιωτικό διεθνές, και στο δίκαιο κοινωνικών ασφαλίσεων όπου για την γυναίκα ισχύει το «ίσες κρατήσεις και άνισες παροχές».

Πολλά προβλήματα, νομικά και μη, υπάρχουν στην Ελλάδα όσον αφορά την πραγματοποίηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Μερικά από αυτά είναι τα ακόλουθα:

Ο νόμος για την εφαρμογή της οδηγίας περιλαμβάνει μια διάταξη που δίνει στην ελληνίδα το δικαίωμα προσφυγής. Αυτό όμως δεν λύνει το πραγματικό πρόβλημα και τη δυσκολία μιας εργαζόμενης να αρχίσει μια δικαστική περιπέτεια προς αναζήτηση της ίσης μεταχείρισης γιατί αντ' αυτής προτίμησαν έναν άρρενα, γιατί δεν της έδωσαν την προαγωγή της και προώθησαν τον άρρενα ίσως και με λιγότερα προσόντα. Ως γνωστόν μια δικαστική περιπέτεια είναι χρονοβόρα και ψυχοβόρα και έχει και πολλά έξοδα.

Ένα άλλο πρόβλημα είναι η ενημέρωση λ.χ. στο χώρο δουλειάς, στα εργοστάσια κυρίως, θέμα εξαιρετικά ενδιαφέρον για τα 85% των γυναικών που εργάζονται στη βιομηχανία και θεωρούνται και αμείβονται ως ανειδίκευτες εργάτριες. Πώς όμως θα γίνει η ενημέρωση όταν δεν υπάρχει κανένα όργανο που να εκπροσωπεί τους εργαζόμενους στις επιχειρήσεις, ενώ σε άλλες χώρες λειτουργούν και γυναικείες συνδικαλιστικές επιτροπές;

Το κύριο πρόβλημα είναι όμως το εξής:

Πώς θα εξαλειφθούν οι διακρίσεις που έχουν σχέση με την οικογενειακή κατάσταση, όπως ρητά αναφέρει η οδηγία στο άρθρο 2; Η πραγματοποίηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης σε συσχετισμό ιδίως με την οικογενειακή κατάσταση έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ιδιαίτερες δυσκολίες για να υλοποιηθεί στη χώρα μας; Ποια νομική διάταξη, ποιο νομικό μέτρο μπορεί να υποχρεώσει τον άνδρα της ελληνικής υπερπατριαρχικής κοινωνίας να μοιράζεται τις δουλειές του σπιτιού με την εργαζόμενη γυναίκα του και να ασχολείται με το μέγαλωμα και την ανατροφή των παιδιών του;

Η ελληνική εργατική νομοθεσία που αφορά την εργαζόμενη γυναίκα διέπεται βασικά πάντα από το πνεύμα του νόμου ΔΚΘ' του 1912 «περί προστασίας γυναικών και ανηλίκων» και την διεθνή σύμβαση του 1920 που αντιμετωπίζουν την εργαζόμενη γυναίκα μυωπικά και στενόκαρδα: *της εξασφαλίζουν τη δυνατότητα να επιτελέσει το έργο της αναπαραγωγής και κάποιο μικρό εισόδημα για το σύντομο χρονικό διάστημα που θα είναι εκτός παραγωγής.* Όμως οι ιδέες στην εποχή μας αλλάζουν ιδιαίτερα γοργά. Η διεθνής σύμβαση εργασίας 103 του 1952 για την προστασία της μητρότητας την οποία έχει επικυρώσει η Ελλάδα εδώ και αρκετά χρόνια, είναι από χρόνια ξεπερασμένη. Ήδη από το 1965 υπάρχει η π' αριθ.123 σύσταση του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας για την απασχόληση των γυναικών που έχουν οικογενειακές ευθύνες η οποία αποδέχεται την αντίληψη ότι η γυναίκα είναι εκείνη που επωμίζεται τις οικογενειακές ευθύνες. Όμως σήμερα και αυτή η αντίληψη έχει ξεπεραστεί και στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας έχουν συντάξει ένα κείμενο «για την ισότητα ευκαιριών και μεταχειρίσεως για τους εργαζόμενους των δύο φύλων: εργαζόμενους με οικογενειακές ευθύνες». Προβλέπονται σ' αυτό το κείμενο, όπως και σε μια πρόταση

για την προστασία της μητρότητας που έγινε το 1980 από την «ομάδα Δεληγιάννη», άδεια με αποδοχές για την ανατροφή του παιδιού για τη μητέρα ή τον πατέρα, άδεια για αρρώστια του παιδιού που να παίρνει είτε ο πατέρας είτε η μητέρα. Εφόσον δεν ισχύουν στη χώρα μας νόμοι και διατάξεις που να εκφράζουν αυτό το πνεύμα και να κατοχυρώνουν αυτά τα δικαιώματα, μας είναι δύσκολο να φανταστούμε πως μπορεί να πραγματοποιηθεί η οδηγία για την ίση μεταχείριση.

Η δυσκολία αυτή επιτείνεται κυρίως όμως από το γεγονός ότι στη χώρα μας υπάρχει ανεπαρκής πρόνοια και υποδομή για τη φροντίδα και τη φύλαξη των μικρών παιδιών, των γερόντων και σοβαρά ασθενών. Υπάρχει έλλειψη παντελής σταθμών «διημερεύσεως», όπου μπορούν να παραμένουν τα παιδιά όταν τελειώνουν το σχολείο και η γονείς είναι ακόμα στη δουλειά, έλλειψη καντινών για να γευματίζουν τα παιδιά το μεσημέρι στο σχολείο. Όλες αυτές οι υπηρεσίες στη χώρα μας δεν είναι κοινωνικοποιημένες και πέφτουν στους λεγόμενους γυναικείους ώμους. Έτσι εμποδίζεται, αν όχι πάντα η αρχική εκπαίδευση των γυναικών, σίγουρα η μετεκπαίδευση τους, η προαγωγή τους, η καριέρα τους, δηλ. η υλοποίηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

10.4 Οδηγία του συμβουλίου 86/613 σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτόνομη δραστηριότητα περιλαμβανομένων και των αγροτικών δραστηριοτήτων, καθώς και σχετικά με την προστασία της μητρότητας.

Η οδηγία καλύπτει τους τομείς στους οποίους αναφέρεται η οδηγία 76/207 και 79/7 και ιδιαίτερα όσο αφορά την δημιουργία, εγκατάσταση ή επέκταση μιας επιχείρησης, ή την αρχή ή επέκταση οποιασδήποτε μορφής δραστηριότητας του ανεξάρτητου εργαζόμενου (άρθρο. 4).

Η οδηγία αναφέρεται επίσης στη δημιουργία εταιριών μεταξύ συζύγων, ώστε οι προϋποθέσεις για την σύσταση εταιρείας μεταξύ των συζύγων να μην είναι περισσότερο αυστηρές, από τις προϋποθέσεις σύστασης εταιρείας μεταξύ μη συζύγων. Αναφέρεται ακόμη και στην κοινωνική ασφάλιση των συζύγων, ώστε οι σύζυγοι, που δεν είναι μισθωτοί ούτε συνέταιροι και που δεν συνέταιροι και που δεν συμμετέχουν συστηματικά στη δραστηριότητα του ανεξάρτητου επαγγελματία, να μπορούν να εντάσσονται εφόσον θέλουν σε καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης καταβάλλοντας εισφορές (άρθρο 5).

Όσον αφορά την προστασία της μητρότητας, η οδηγία περιορίζεται στο να υποχρεώσει τα κράτη-μέλη να μελετήσουν, με ποιους όρους θα μπορούσαν οι γυναίκες επαγγελματίες, καθώς και οι σύζυγοι των ανεξαρτήτων επαγγελματιών, να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες που υπάρχουν στην περιοχή τους και να απολάβουν οικονομικές παροχές, στα πλαίσια ενός καθεστώτος κοινωνικής ασφάλισης ή οποιουδήποτε άλλου συστήματος (άρθρο.8).

10.5 Οδηγία του συμβουλίου 79/7/ΕΟΚ της 19.12.78 για την προοδευτική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην κοινωνική ασφάλιση.

Τα προβλήματα που ανακύπτουν στα θέματα της κοινωνικής ασφάλισης είναι πολλά, όπως και οι διακρίσεις που σημειώνονται σε βάρος των γυναικών, παρά το γεγονός ότι οι γυναίκες καταβάλλουν τις ίδιες εισφορές με τους άνδρες.

Αναφέρουμε ενδεικτικά ορισμένα παραδείγματα διακρίσεων. Η ηλικία συνταξιοδότησης είναι ορισμένες φορές διαφορετική για τους άνδρες και τις γυναίκες. Η παντρεμένη γυναίκα που δεν εργάζεται έχει την κοινωνική ασφάλιση του συζύγου της για ασθένεια, αλλά αντίθετη περίπτωση είναι σπάνια και ο σύζυγος που δεν εργάζεται δεν μπορεί ή σπάνια είναι ασφαλισμένος από τη γυναίκα του. Επίσης η χήρα έχει δικαίωμα συνταξιοδότησης, ενώ δεν προβλέπεται συνταξιοδότηση του χήρου.

Η οδηγία 79/7 εφαρμόζεται (άρθρ.2) στον ενεργό πληθυσμό, περιλαμβανομένων και των ελεύθερων επαγγελματιών, των εργαζόμενων που έχουν αναστείλει την δραστηριότητα τους λόγω ασθένειας, ατυχήματος ή ανεργίας για λόγους ανεξάρτητους από τη θέληση τους, αυτών που αναζητούν εργασία καθώς και των συνταξιούχων ή αναπήρων.

Το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής της οδηγίας περιορίζεται στα νομικά καθεστώτα που προστατεύουν τους εργαζόμενους, ασφαρίζοντας τους κινδύνους: ασθένεια, αναπηρία, γήρας, εργατικά ατυχήματα και επαγγελματική ασθένεια, ανεργία (άρθρ.3).

Η αρχή της ίσης μεταχείρισης συνεπάγεται την απουσία κάθε διάκρισης βασιζόμενης στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε αναφορά ιδίως με την οικογενειακή κατάσταση.

Εξαιρέσεις: Η οδηγία δεν εφαρμόζεται στις παροχές προς τους επιζώντες και στις παροχές οικογενειακού χαρακτήρα (άρθρ.3 παρ.2). είναι δυνατό να εξαιρεθούν ο καθορισμός του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, οι κοινωνικές παροχές στα πρόσωπα που ανατρέφουν μικρά παιδιά, τα επιδόματα για τη συντήρηση της μη εργαζόμενης

συζύγου, οι προσαυξήσεις στις παροχές λόγω αναπηρίας, γήρατος, εργατικού ατυχήματος, ή επαγγελματικής ασθένειας (άρθρ.7).

Οι προσαυξήσεις των παροχών για το σύζυγο στους τομείς της ασθένειας και ανεργίας και οι προσαυξήσεις για τα παιδιά σε όλους τομείς, καλύπτονται από την οδηγία.

10.6 Οδηγία του συμβουλίου 86/378 σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά καθεστώτα κοινωνικής ασφάλισης.

Θα πρέπει να διευκρινίσουμε ότι τα επαγγελματικά καθεστώτα κοινωνικής ασφάλισης δεν καθορίζονται από το νόμο, αλλά μετά από ελεύθερες διαπραγματεύσεις των ατόμων με τις ασφαλιστικές εταιρείες. Συμπληρώνουν τις παροχές των νομικών καθεστώτων κοινωνικής ασφάλισης, ή πιο σπάνια υποκαθιστούν (όπως για παράδειγμα τα καθεστώτα που θεσπίζονται μετά από συλλογικές συμβάσεις, τα καθεστώτα των επιχειρήσεων που καθορίζονται από τον επιχειρηματία για όλους τους εργαζομένους, τα καθεστώτα που ισχύουν σε κατηγορίες εργαζομένων όπως γιατρών, δικηγόρων...).

Το αντικείμενο της οδηγίας αναφέρεται στα άτομα που αποτελούν τον ενεργό πληθυσμό, μισθωτούς ή ελευθέρους επαγγελματίες, καθώς και τους ασθενείς συνταξιούχους, άνεργους και αναπήρους. Περιλαμβάνει την ασθένεια, αναπηρία, γήρας, επαγγελματικό ατύχημα, επαγγελματική ασθένεια, ανεργία.

Το άρθρο 5 διευκρινίζει ότι απαγορεύεται οποιαδήποτε διάκριση πραγματική ή που απορρέει από το νόμο, εξαιτίας του φύλου, άμεσης ή έμμεσης, ιδιαίτερα σε σχέση με την οικογενειακή κατάσταση ή το γάμο.

Το άρθρο 6 αναφέρει μια ενδεικτική σειρά διατάξεων που είναι αντίθετες από την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Ορισμένα επαγγελματικά καθεστώτα κυρίως συνταξιοδότησης εφαρμόζονται μόνο στους άνδρες. Άλλα είναι υποχρεωτικά για τους άνδρες και προαιρετικά για τις γυναίκες.

Ο καθορισμός μικρότερης ηλικίας για τις γυναίκες απ' ότι για τους άνδρες ως όρος για τη συνταξιοδότηση είναι σχετικά συχνό φαινόμενο.

Τα κράτη-μέλη πρέπει να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα, ώστε οι διατάξεις που είναι αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης να θεωρηθούν άκυρες ή να τροποποιηθούν. Η προθεσμία εφαρμογής ήταν τρία χρόνια από τη 30.7.86. τα κράτη-μέλη μπορούν να καθυστερήσουν την υποχρεωτική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης, σχετικά με τον καθορισμό της ηλικίας συνταξιοδότησης για την χορήγηση των συντάξεων γήρατος ή τη συνταξιοδότηση, ή τη σύνταξη του επιβιώσαντος συζύγου.

10.7 Ν.1342/1983 για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφέρουμε και τον ν. 1342/1983 που κύρωσε τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη όλων των μορφών των διακρίσεων κατά των γυναικών που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε. στις 18.10.1979 και υπογράφηκε από την Ελλάδα στις 2.3.1982.

Στην Εθνική νομοθεσία, μολονότι χρησιμοποιείται ο όρος «χωρίς διάκριση φύλου» (ν.1329/1984), εν τούτοις δεν υπάρχει ο ορισμός της έννοιας «διάκριση». Έτσι η διάταξη αυτής της σύμβασης έρχεται να συμπληρώσει το κενό. Προσδιορίζεται ο όρος «διακρίσεις κατά των γυναικών»για να είναι σαφής η έννοια της στην εφαρμογή των υπολοίπων διατάξεων της σύμβασης. Ο όρος λοιπόν «διακρίσεις κατά των γυναικών» σύμφωνα με το πρώτο άρθρο αφορά κάθε διαχωρισμό, εξαίρεση ή περιορισμό που βασίζεται στο φύλο, που έχει σαν αποτέλεσμα ή σκοπό να καταστρέψει ή να διακυβεύσει την με βάση την ισότητα των ανδρών και των γυναικών αναγνώριση, απόλαυση ή άσκηση από τις γυναίκες, ανεξάρτητα από την οικογενειακή τους κατάσταση από τα ανθρώπινα δικαιώματα και από τις θεμελιώδεις ελευθερίες στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, αστικό ή κάθε άλλο τομέα.

Τα κράτη-μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εγκαθιδρύσουν δικαστική προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών σε βάση ισότητας με τους άνδρες και να εγγυηθούν, μέσω των αρμοδίων εθνικών δικαστηρίων και άλλων δημοσίων οργανισμών, την πραγματική προστασία των γυναικών κατά κάθε πράξεως διακρίσεως. Να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και νομοθετικών διατάξεων, για να τροποποιήσουν ή να καταργήσουν κάθε νόμο, κανονιστική διάταξη, έθιμο ή συνήθεια, που αποτελεί διάκριση κατά των γυναικών (άρθρ.2).

Η υιοθέτηση από τα κράτη-μέλη ειδικών πρόσκαιρων μέτρων που αποσκοπούν στην επίσπευση της εγκαθίδρυσης μιας πραγματικής ισότητας ανδρών και γυναικών δεν θεωρείται ως πράξη διάκρισης. Τα μέτρα αυτά πρέπει να καταργηθούν μόλις επιτευχθούν οι αντικειμενικοί σκοποί, που αποσκοπούν στην ισότητα ευκαιριών και μεταχείρισης.

Το άρθρ.4 τονίζει ότι η υιοθέτηση από τα μέλη ειδικών μέτρων για την προστασία της μητρότητας, δεν θεωρούνται ως πράξεις διακρίσεων.

Τα κράτη-μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να τροποποιήσουν τα σχέδια και τα πρότυπα της κοινωνικοπολιτικής συμπεριφοράς του άνδρα και της γυναίκας, για να εξαλειφθούν οι

οποιοσδήποτε προκαταλήψεις, σχετικά με την διάκριση των ρόλων των δύο φύλων στην κοινωνία. Ιδιαίτερα βέβαια θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών στον τομέα απασχόλησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Στέλιος Γερμ. Βλαστός «Ισότητα και ίση μεταχείριση στις εργασιακές σχέσεις», εκδόσεις Σάκουλα Αθήνα 1988, σελ. 155, 156.
- Τέσσα Δουκλήρη «Ισότητα των φύλων στις εργασιακές σχέσεις», εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα 1994, σελ.46, 47, 49, 50, 57, 58, 59.
- Γιώτα Κραβαρίτου «Εργασία και δικαιώματα της γυναίκας», εκδόσεις Σάκουλα Θεσσαλονίκη 1991, σελ. 48, 49, 51, 52, 53.
- Δελτίο Εργατικής Νομοθεσίας, τόμος 34^{ος} , τεύχος 840, 16 Οκτωβρίου 1978. «Ίση Εργασία-Ίση Αμοιβή –Ίση Μεταχείριση, του ΑΒΕΡΚΙΟΥ Ν. ΚΑΡΑΛΗ. Γεν. Διευθυντού υπουργού εργασίας. Σελ. 834, 835.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ: ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ- ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ- ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ ΤΟ 1975 ΕΩΣ ΤΟ 1977.

11.1 Μετά από μια έρευνα του 1975 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τα θέματα των εργαζομένων των χωρών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, με ιδιαίτερη έμφαση στα προβλήματα των γυναικών, έγινε νέα έρευνα το 1977. Η έρευνα αυτή αποτελεί συνέχεια της έρευνας του 1975, με την έννοια ότι χρησιμοποιεί τα συμπεράσματα της σαν βάση ή ακόμη σαν σημείο αναφοράς για τις ενδεχόμενες διαφορές που σημειώθηκαν.

Βασικός σκοπός της έρευνας αυτής ήταν να επισημάνει τον γενικό αντίκτυπο των γυναικείων κινημάτων και την πιθανή αλλαγή από το 1975, όσον αφορά στην αποδοχή τους από το ευρύ κοινό. Εκτός από την εκτίμηση, αυτή εξετάζει αν και πόσο η επαγγελματική απασχόληση των γυναικών βοηθά γενικά στην καλύτερευση της ζωής τους και ειδικότερα στην ανάπτυξη της κοινωνικοπολιτικής συμπεριφοράς τους και στο επίπεδο συμμετοχής τους στην δημόσια ζωή.

Η έρευνα ξεκίνησε με την προσπάθεια καθορισμού της γενικής αντιμετώπισης της θέσεως της γυναίκας. Έτσι τέθηκε το ερώτημα:

- Η θέση της γυναίκας στην κοινωνία σε σχέση με εκείνη του άνδρα είναι ένα επίμαχο θέμα. Νομίζετε ότι η σχέση αυτή αλλάζει με ρυθμό πολύ γρήγορο, κανονικό ή όχι αρκετά γρήγορο;

Υπάρχουν τρία χαρακτηριστικά των απαντήσεων που δόθηκαν:

- Παρατηρείται προθυμία για προσαρμογή στην αλλαγή εφ'όσον το 45% των ανδρών και το 40% των γυναικών παραδέχονται σαν κανονικό το ρυθμό της αλλαγής.
- Οι δυο ακραίες θέσεις εξομαλύνονται. Έτσι τα ποσοστά των θέσεων αυτών από το 1975 έως το 1977 κατά ποσοστό μειώνονται.

		1977	1975
Ρυθμός πολύ γρήγορος	Άνδρες	19%	19%
	Γυναίκες	15%	19%
Ρυθμός όχι αρκετά γρήγορος	Άνδρες	21%	25%
	Γυναίκες	27%	30%

- Η εθνικότητα είναι πρωταρχικός παράγοντας διαφοροποίησης των απαντήσεων. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι υπάρχουν διαφορές και σε εθνικά πλαίσια.

Με την έρευνα του 1977 προκύπτει ότι ο παράγοντας μόρφωση είναι ο πιο καθοριστικός για τις ηλικίες των 15-34 και 35-54 ετών και ιδιαίτερα στις γυναίκες. Το αντίθετο προέκυψε από την έρευνα του 1975. κατά συνέπεια γυναίκες με χαμηλή μόρφωση, νέες και μέσης ηλικίας, υποστηρίζουν λιγότερο την «απελευθερωτική κίνηση», απ' ότι οι γυναίκες της ίδιας ηλικίας αλλά καλύτερης μορφώσεως, ή ηλικιωμένες ανεξάρτητα από το επίπεδο μορφώσεως τους.

Γενικά από την ερώτηση που τέθηκε μπορούμε να πούμε ότι η αντίδραση των δύο φύλων είναι ίδια, με μια μικρή διαφορά των γυναικών όλων των ηλικιών που πρόσκεινται περισσότερο φιλικά. Οι αντιθέσεις και οι χαώδεις διαφορές εξομαλύνονται.

11.2 Απόψεις για την απελευθέρωση των γυναικών και την προστασία του περιβάλλοντος.

Τα τελευταία χρόνια εμφανίστηκαν δύο νέες τάσεις, έξω από τα παραδοσιακά σχήματα διαδικασίας και σκοπών κοινωνικής αλλαγής. Στο ευρύ κοινό είναι γνωστές σαν φεμινιστικό και οικολογικό κίνημα.

Στις ερωτήσεις που τέθηκαν στα πλαίσια της προσπάθειας εξακριβώσεως του ποιο από αυτά τα νέα κινήματα έχει μεγαλύτερο και καλύτερο κοινωνικό αντίκτυπο, οι απαντήσεις χαρακτηρίζονται καθαρά από την τάση: καλύτερη εντύπωση προξενεί και στους άνδρες και στις γυναίκες η κίνηση για το περιβάλλον, παρά για την γυναικεία απελευθέρωση. Έτσι έχουμε τα εξής ποσοστά:

Προστασία του περιβάλλοντος	A: 78%
	Γ: 79%
Απελευθέρωση των γυναικών	A: 45%
	Γ: 47%

Η διαφορά λοιπών εκείνων που έχουν ενδιαφέρον για την προστασία περιβάλλοντος σε σχέση με εκείνους που ενδιαφέρονται περισσότερο για την απελευθέρωση των γυναικών ανέρχεται για μεν τους άνδρες σε 33% για δε τις γυναίκες σε 32%. Το εκπληκτικό είναι ότι υπάρχει μόνο κατά 1% λιγότερο ενδιαφέρον από μέρους των γυναικών για την απελευθέρωση του σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος απ' ότι έχουν οι άνδρες.

11.3 Γυναίκες εργαζόμενες και νοικοκυρές.

Οι γυναίκες αποτελούν το 35% του εργατικού δυναμικού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Μια στις τρεις γυναίκες πάνω από 14 χρονών εργάζεται.

Η έρευνα του 1975 κατέληγε στα ακόλουθα συμπεράσματα: η πλειονότητα των γυναικών ήθελε να συνεχίσει να εργάζεται ή να βρει εργασία. Η επιθυμία των γυναικών να εργαστούν είναι πιο δυνατή απ' ότι φαντάζονται οι άνδρες και τέλος οι περισσότεροι άνδρες θέλουν να μην εργάζονται οι γυναίκες τους.

Η έρευνα του 1977 προχώρησε στην διερεύνηση της συμπεριφοράς των δύο φύλων μέσα σε τέσσερις τομείς: 1) του εργαζόμενου, 2) εκείνους που προσπαθούν να εύρουν εργασία, 3) τις νοικοκυρές και 4) την απασχόληση των δύο φύλων στο σπίτι.

Εμείς θα παραθέσουμε την έρευνα που αφορά τις νοικοκυρές, την έρευνα για την απασχόληση των δύο φύλων στο σπίτι, την έρευνα για ικανοποίηση και ευτυχία των δύο φύλων και τέλος την έρευνα κοινωνικοπολιτική συμμετοχή των δύο φύλων, καθώς επίσης θα παραθέσουμε και τα συμπεράσματα των ερευνών.

A. Έρευνα στις νοικοκυρές.

Το πρόβλημα ήταν και εξακολουθεί και σήμερα να είναι, αν η γυναίκα πρέπει και μπορεί να συμμετέχει στην παραγωγική διαδικασία ή πρέπει να εξαρτάται από τον άνδρα.

Η αναφορά στις νοικοκυρές της Ε.Ο.Κ. καλύπτει το 38% του γυναικείου της πληθυσμού, κυρίως ηλικίας 25-39 χρονών και 40-54 χρονών, χαμηλής σχετικά μορφώσεως, από τις οποίες τα 2/3 είχαν κάποια δουλειά παλιότερα.

Η έρευνα στο πεδίο αυτό γίνεται με βάση την ικανοποίηση ή όχι των νοικοκυρών, αν μετανιώνουν που δεν δουλεύουν και τέλος αν βοηθούν τους συζύγους τους στην δική τους δουλειά.

Όσον αφορά κατ' αρχήν στην ικανοποίηση των νοικοκυρών από την απασχόληση τους βλέπουμε τα εξής: με μια βαθμολογική κλίμακα από 0-10 βαθ. Η ικανοποίηση των νοικοκυρών δίνει ένα μέσο όρο 6,95 βαθ, ενώ η ικανοποίηση των εργαζόμενων γυναικών δίνει ένα μέσο όρο 6,90 βαθ. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι περισσότερο ικανοποιημένες νοικοκυρές είναι οι παντρεμένες, χωρίς παιδιά, κάτω των 30 χρόνων.

Το 47% των νοικοκυρών μετανιώνει που δεν εργάζεται, το 47% είναι ικανοποιημένο και το υπόλοιπο 6% δεν εκφέρει γνώμη. Οι

νοικοκυρές που μετανιώνουν για τον τρόπο της απασχολήσεώς τους είναι κυρίως γυναίκες χωρισμένες και μόνες.

Τέλος, οι λόγοι τους οποίους προβάλλουν οι νοικοκυρές που δεν είναι ευχαριστημένες και που τις οδήγησαν στο να μην εργάζονται είναι:

- A) δεν βρήκα την κατάλληλη δουλειά.
- B) ο σύζυγος μου ήθελε να κρατώ το νοικοκυριό.
- Γ) δεν το σκέφτηκα όταν έπρεπε.
- Δ) οι οικογενειακές ευθύνες το αποκλείουν.
- E) έχασα την δουλειά μου και δεν βρήκα άλλη.

Με ιδιαίτερη συχνότητα προβάλλονται οι οικογενειακές ευθύνες (52%) και κατόπιν το ότι ο σύζυγος τους το απαιτούσε (15%).

Ας σημειωθεί ότι μόνο μία στις 4 νοικοκυρές βοηθούν τον σύζυγο τους στην δική τους δουλειά, με μεγαλύτερο ποσοστό στην Δανία και Ιρλανδία.

B. Έρευνα για την απασχόληση των δυο φύλων στο σπίτι.

Με τις θέσεις των ανδρών και των γυναικών πάνω σε τρεις ερωτήσεις μας δίνεται ο τρόπος της αντιμετώπισεως της απασχολήσεως στο σπίτι και ο διαχωρισμός των ρόλων των δύο φύλων.

1. Το νοικοκυριό είναι για σας αγγαρεία ή ευχαρίστηση;

Γενικά, σε επίπεδο Ε.Ο.Κ., φαίνεται να θεωρείται ευχαρίστηση το νοικοκυριό κατά 43% για τους άνδρες και 59% για τις γυναίκες και μάλιστα εκείνες που έχουν χαμηλό επίπεδο μορφώσεως.

2. Βοηθάτε τη σύζυγο σας στο νοικοκυριό; Έχετε την βοήθεια του συζύγου σας;

Γενικά, το 82% των ανδρών ισχυρίζονται ότι προσφέρουν την βοήθεια τους στο νοικοκυριό, ενώ το 69% μόνο των γυναικών παραδέχονται αυτή την βοήθεια. Η συμμετοχή στο νοικοκυριό και από τους άνδρες και από τις γυναίκες γίνεται περισσότερο στα νέα και μορφωμένα ζευγάρια.

3. Από τον κατάλογο που ακολουθεί, ποιες δουλειές του σπιτιού πιστεύετε ότι πρέπει να κάνει συχνά ένας άνδρας;

Στον κατάλογο που τους δόθηκε περιλαμβάνονται: τα ψώνια, το πλύσιμο, το μαγείρεμα, η καθαριότητα, η περιποίηση του μωρού, το σιδέρωμα και η φροντίδα για το άρρωστο παιδί.

Οι απαντήσεις ήταν οι έξι: τα ψώνια (63% των ανδρών – 65% των γυναικών) και το πλύσιμο (67% των ανδρών – 74 % των γυναικών) έρχονται πρώτα σε αποδοχή. Ακόμα δε και το μαγείρεμα (40% των ανδρών – 40% των γυναικών) και η καθαριότητα (39% των ανδρών – 42% των γυναικών), θεωρούνται σαν πιθανότητες απασχολήσεως ενός άνδρα. Ελάχιστοι όμως δέχονται τις υπόλοιπες δουλειές σαν ανδρικές.

Γ. Έρευνα για την ικανοποίηση και ευτυχία.

Οι τρεις επόμενες ερωτήσεις έγιναν στους Ευρωπαίους άνδρες και στις Ευρωπαϊκές γυναίκες της Ε.Ο.Κ. σαν τρόπος προσεγγίσεως στο αν και κατά πόσον υπάρχει σ' αυτούς το συναίσθημα της ικανοποιήσεως και ευτυχίας στη ζωή τους.

A) Είστε πολύ, αρκετά ή καθόλου ικανοποιημένοι από τη ζωή σας;

Οι απαντήσεις που δόθηκαν και δείχνουν ένα συναίσθημα μεγάλης ή σχετικής ικανοποιήσεως, δίνουν το ποσοστό των 77% αυτών που ερωτήθηκαν και που αποτελείται κυρίως από ανθρώπους υψηλού εισοδήματος, που έχουν σχέσεις με την εκκλησία, δεν ασχολούνται με χειρωνακτική εργασία και είναι ηλικίας 15-24 ή 45-65 χρονών. Το φύλο εδώ δεν αποτελεί διαφορετικό παράγοντα.

B) Αν κοιτάξετε όλα τα πράγματα μαζί, πιστεύετε ότι είναι πολύ, αρκετά ή καθόλου ευτυχισμένες μέρες για σας;

Το ποσοστό εδώ θετικών απαντήσεων φθάνει το 75% των ερωτηθέντων, με προσδιοριστικούς παράγοντες το εισόδημα και την ικανοποίηση από το επάγγελμα τους.

Γ) Αισθάνεστε ότι έχετε πετύχει ότι περιμένετε;

Στην ερώτηση αυτή, μόνο το 43% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι έχει πετύχει ότι ήθελε ενώ το 15% έχει συμβιβαστεί με λιγότερα απ'ότι είχε βάλει σκοπό να πετύχει. Περισσότερο επιτυχημένοι αισθάνονται οι άνθρωποι υψηλού εισοδήματος και μορφώσεως.

Δ. Έρευνα στην κοινωνικοπολιτική συμμετοχή.

Με την έρευνα του 1975 διαπιστώθηκε ότι οι γυναίκες είναι λιγότερο δραστήριες από τους άνδρες στον τομέα της πολιτικής, σε βαθμό που διέφερε από χώρα σε χώρα, ανάλογα με το πολιτιστικό παρελθόν της.

Η έρευνα του 1977 προσπαθεί να ρίξει περισσότερο φως στην συμπεριφορά αυτή των ανδρών και γυναικών και να βρει τα αίτια της. Τα κύρια σημεία πάνω στα οποία κινήθηκε η νέα έρευνα, είναι αφ' ενός ο διαχωρισμός των ρόλων και αφ' ετέρου η χαμηλή γυναικεία συμμετοχή.

Υπάρχουν όμως και αποτελέσματα εκπλήξεις: η πολύ συμμετοχή των Ιταλίδων σε επαγγελματικά σωματεία, η μεγάλη δημοτικότητα των θρησκευτικών οργανώσεων στην Γερμανία, και το πολύ χαμηλό επίπεδο συμμετοχής σε πολιτικές οργανώσεις. Αυτό το χαμηλό ενδιαφέρον για συμμετοχή σε πολιτικές οργανώσεις θα μπορούσε να αποδοθεί ίσως στον διαχωρισμό των ρόλων. Πιθανή ακόμη αιτία ίσως είναι το ότι τα προβλήματα ορισμένων προηγμένων χωρών έχουν λυθεί σε γενικά

πλαίσια, ή δεν είναι ζωτικής σημασίας, ώστε να προκαλούν οργανωμένη αντιμετώπιση.

Ε. Συμπεράσματα

1. Η ζωή μέσα από την εργασία.

Αν και άνδρες και γυναίκες δέχονται ότι έχουν τον ίδιο περίπου βαθμό ικανοποίησης από την δουλειά τους, οι παράγοντες που προσδιορίζουν το συναίσθημα αυτό διαφέρουν. Από τους παράγοντες που μελετήθηκαν (ενδιαφέρον από την δουλειά, ικανότητες σωστά χρησιμοποιούμενες, ο κοινωνικός αντίκτυπος από την εργασία, κόπωση από αυτήν, ευκαιρία προαγωγής) εκείνος που διαφοροποιεί ουσιαστικά τις θέσεις ανδρών και γυναικών είναι η πιθανότητα προαγωγής. Το 41% των ανδρών και μόνο το 28% των γυναικών θεωρούν ότι έχουν πιθανότητα προαγωγής.

Στις περισσότερες χώρες οι γυναίκες έδειξαν λιγότερη θέληση από τους άνδρες να συνεχίσουν να δουλεύουν, σε περίπτωση που δεν υπήρχε οικονομική ανάγκη.

Περισσότερες γυναίκες απ' ότι άνδρες πιστεύουν ότι κάποιος του αντίθετου φύλου μπορεί με την κατάλληλη εκπαίδευση να εκτελέσει την εργασία τους.

Όσον αφορά τέλος στις νοικοκυρές φαίνεται ότι είναι περισσότερο ικανοποιημένες απ' ότι οι εργαζόμενες γυναίκες, αλλά αυτό συνδέεται άμεσα με την ηλικία, και με το αν είναι έγγαμες ή όχι.

2. Κοινωνικοπολιτική συμμετοχή.

Ενώ άνδρες και γυναίκες έδωσαν σχεδόν ίδιες απαντήσεις στο πραγματικό γεγονός γυναικείας συμμετοχής στο δημοτικό συμβούλιο, οι θέσεις των δύο φύλων διαχωρίστηκαν όταν ήρθε η στιγμή για να διατυπώσουν κρίση για ενδεχόμενη μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών στην δημόσια ζωή.

Αλλά αν και οι προσδοκίες των γυναικών είναι υψηλότερες από των ανδρών, η κοινωνικοπολιτική τους συμμετοχή υστερεί. Μικρή διαφοροποίηση φέρνει στην συμπεριφορά αυτή το αν εργάζεται η γυναίκα ή όχι, ή το επίπεδο μορφώσεως της. Η αποχή αυτή μπορεί να αποδοθεί στην πνευματική παράδοση κάθε χώρας και στην αποδοχή του διαχωρισμού των ρόλων.

Στ. Έρευνα στον ελληνικό χώρο.

Τον Μάιο του 1980 ο καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου και συγγραφέας κ. Σταύρος Βουτυράς απηύθυνε ένα ερωτηματολόγιο προς τις εργαζόμενες γυναίκες ενός εργοστασίου της χώρας μας, που χρησιμοποιεί κυρίως γυναικείο εργατοϋπαλληλικό προσωπικό. Διένειμε σε εκατό γυναίκες ισάριθμα ερωτηματολόγια με την παράκληση να απαντήσουν, διαθέτοντας λίγο από τον χρόνο τους.

Από τις εκατό εργαζόμενες απάντησαν μετά από τρίμηνη καθυστέρηση συνολικά οκτώ. Παρακάτω θα παραθέσουμε τις ερωτήσεις και τις απαντήσεις της έρευνας.

-Γνωρίζετε ότι έχει καθιερωθεί και στη χώρα μας η ίση αμοιβή ανδρών και γυναικών;

Απάντησαν οι επτά. Οι τέσσερις με την απάντηση «ναι». Μια απάντηση ήταν «ναι αλλά δεν εφαρμόζεται πλήρως», μια ότι «έχω ακούσει ότι έχει καθιερωθεί, χωρίς να γνωρίζω καμία λεπτομέρεια» και τέλος ότι «έχω ακούσει σχετικά, χωρίς όμως να γνωρίζω αν εφαρμόζεται».

-Ποιο κείμενο καθιερώνει την ίση αμοιβή;

Απάντησαν οι έξι. Τρεις απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν. Μια ότι δεν γνωρίζει, γιατί δεν έχει χρόνο να διαβάσει εφημερίδα για να ενημερωθεί. Μια ότι την καθιερώνει η σύμβαση εργασίας και η τελευταία ότι την καθιερώνει η εθνική συλλογική σύμβαση.

- Γνωρίζετε σε ποια περίπτωση (σε ποιες εργασίες) εφαρμόζεται η αρχή αυτή;

Απάντησαν στο ερώτημα έξι. Οι τέσσερις ότι δεν γνωρίζουν. Μία ότι εφαρμόζεται στις δασκάλες, τις μηχανικούς, και τις αρχιτέκτονες. Και μόνο μία ότι εφαρμόζεται για ισοβάθμιες εργασίες.

- Στο ερώτημα: ξέρετε τι δικαιώματα υπάρχουν στο θέμα αυτό (της ίσης αμοιβής) απάντησαν έξι, όλες με «όχι»

Ας σημειωθεί πως από εκείνες που απάντησαν είναι έγγαμες πέντε και ανύπαντρες τρεις. Από τις έγγαμες τρεις έχουν από ένα παιδί και δύο από δύο παιδιά.

- Σας είναι εμπόδιο η εργασία στα οικογενειακά σας καθήκοντα; Και πως το αντιμετωπίζετε το εμπόδιο αυτό;

A) Ναι, μεγάλο εμπόδιο, διότι φεύγω το πρωί στις έξι και γυρίζω στις 4,30 μ.μ. Το αντιμετωπίζω γιατί ασχολούμαι με τις δουλειές μέχρι αργά το βράδυ.

B) Ναι, διότι οι ώρες που εργάζομαι καλύπτουν σχεδόν τα $\frac{3}{4}$ της ημέρας. Το αντιμετωπίζω με μια διαρκή προσπάθεια και ξεχνώντας την λέξη τέλειος.

Γ) Όταν μια γυναίκα είναι σύζυγος, μητέρα, νοικοκυρά και λείπει από το σπίτι από τις 6 το πρωί μέχρι τις 6 το βράδυ, πως είναι δυνατό να μην είναι εμπόδιο η εργασία στα οικογενειακά της καθήκοντα. Για να αντιμετωπίσω αυτό το εμπόδιο, πρώτον υποχρεώνω την μητέρα μου να φροντίζει τα παιδιά όταν λείπω και δεύτερον αναγκάζομαι να δουλεύω στο σπίτι μέχρι αργά το βράδυ.

Δ) Ναι, διότι το παιδί μου μεγαλώνει μακριά μου και το βλέπω σχεδόν μόνο 1-2 φορές τον μήνα. Επίσης στον άνδρα μου ουσιαστικά δεν προσφέρω τίποτα, μια και γυρίζω απόγευμα στο σπίτι. Είναι αναγκασμένος να σερβίρεται μόνος, να τρώει μόνος, να σηκώνει το τραπέζι μόνος. Και επειδή ξυπνάω νωρίς το πηγαίνω για ύπνο νωρίς. Πως το αντιμετωπίζω; απλώς έχω ανάγκες και έτσι δουλεύω.

E) Όχι η εργασία μου δεν είναι εμπόδιο στα οικογενειακά μου καθήκοντα, γιατί τα έχω ρυθμίσει σύμφωνα με τις απαιτήσεις της εργασίας μου.

Από τις τρεις ανύπαντρες οι δύο απάντησαν στην ερώτηση με ένα όχι.

- Νομίζετε πως η ύπαρξη παιδιών βαραίνει αβάσταχτα τη συνέχιση της εργασίας; Και τι νομίζετε ότι πρέπει να γίνει; Μήπως να αναλάβουν και οι άνδρες μέρος των οικογενειακών φροντίδων;

A) Ναι. Να μειωθεί το ωράριο και να δημιουργηθούν παιδικοί σταθμοί, οι οποίοι θα μας απαλλάσσουν από το άγχος του που και πως θα αφήνουμε τα παιδιά μας.

B) Οποσδήποτε η ύπαρξη παιδιών δυσκολεύει την συνέχιση της εργασίας, όχι όμως αβάσταχτα. Αρκεί να υπάρχει κάποιος άλλος που να αναλάβει τις ώρες που εργάζεται η μητέρα. Να αναλάβουν και οι άνδρες μέρος των οικογενειακών ευθυνών είναι πολύ βασικό.

Γ) Η ύπαρξη παιδιών οποσδήποτε κουράζει περισσότερο μια εργαζόμενη γυναίκα. Θα μπορούσε να λυθεί το πρόβλημα ως εξής: 1. Η εργαζόμενη να δουλεύει λιγότερες ώρες. 2. Να υπάρχουν κρατικοί παιδικοί σταθμοί.

Δ) Οπωσδήποτε η ύπαρξη παιδιών αλλάζει αρκετά το πρόγραμμα ζωής, αλλά και ότι βαραίνει αβάσταχτα τη συνέχιση της εργασίας θα πρέπει μάλλον να είναι σχετικό. Ή θα υπάρχει συγγενικό πρόσωπο που θα αναλάβει την φροντίδα των παιδιών ή θα πρέπει να υπάρχουν κρατικοί παιδικοί σταθμοί. Τους ιδιωτικούς δεν τους αναφέρω όχι τόσο για λόγους εμπιστοσύνης, αλλά για λόγους οικονομικούς και μόνο. Ναι, οι άνδρες θα πρέπει να αναλάβουν μέρος των οικογενειακών φροντίδων.

- *Θα εγκαταλείπατε ευχαρίστως την εργασίας σας αν είχατε οικονομική άνεση ή σας αρέσει να εργάζεστε;*

A) Θα μου άρεσε να εργάζομαι, αλλά με την προϋπόθεση ότι θα έλειπα 4-5 ώρες από το σπίτι.

B) Θα ήθελα να εργάζομαι λιγότερες ώρες.

Γ) Και οικονομική άνεση να είχα θα ήθελα να εργάζομαι σε μία υπηρεσία 4-5 ώρες, γιατί πιστεύω ότι μια τέτοια εργασία δεν κουράζει, αλλά ανανεώνει τη γυναίκα.

Δ) Αν οι ώρες εργασίας ήταν λιγότερες θα ήμουν ευτυχισμένη να δουλεύω, διότι η εργασία που κάνω μου αρέσει. Μ' αυτό το ωράριο όμως, με την πρώτη ευκαιρία θα ήθελα να μείνω σπίτι μου.

Από τις υπόλοιπες, οι δυο απάντησαν «μου αρέσει να εργάζομαι», μια απάντησε με ένα «ναι» και μια «όχι».

- *Έχετε την γνώμη ότι η γυναίκα είναι για το σπίτι;*

A) όχι

B) όχι ακριβώς.

Γ) όχι απολύτως, αλλά να υπάρχουν προϋποθέσεις για μια άνετη ζωή της εργαζόμενης.

Δ) όχι σε καμιά περίπτωση.

E) όχι είναι και για το σπίτι.

Στ) όχι, αλλά πιστεύω ότι η γυναίκα δεν πρέπει να λείπει πολλές ώρες από το σπίτι, γιατί όσο περισσότερες ώρες αφιερώνει η γυναίκα στην οικογένεια της τόσο ποιο σωστή οικογένεια δημιουργεί.

Z) νομίζω ότι η οικογένεια λειτουργεί ποιο σωστά με τη γυναίκα στο σπίτι. Αν υπάρχει οικονομική άνεση, η γυναίκα με την παρουσία της προσφέρει περισσότερα στο σπίτι.

H) η έννοια αυτή είναι μάλλον ξεπερασμένη. Εγώ θα έλεγα ότι είναι και για το σπίτι.

- *Τι νομίζετε ότι είναι η εργασία για τη γυναίκα: μέσο για να κερδίζει και να συνεισφέρει, μέσο για να ανεβαίνει κοινωνικά, μια ευχάριστη απασχόληση ή μήπως τίποτε άλλο;*

Τέσσερις εργαζόμενες απάντησαν ότι είναι μέσο για να κερδίζει και να συνεισφέρει, δυο ότι είναι μέσο για να ανεβαίνει κοινωνικά, μια απάντησε πως είναι και τα δυο και η τελευταία ότι «με την εργασία της η γυναίκα κερδίζει χρήματα, συνεισφέρει, μα και ανεβαίνει κοινωνικά».

- *Βρίσκετε ότι οι γυναίκες που μπορούν και ζουν χωρίς να εργάζονται είναι πιο ευτυχισμένες από εσάς;*

Δυο απάντησαν «ναι» και δυο «όχι». Οι υπόλοιπες: α) ναι, αναλόγως, β) όχι δεν νομίζω, γ) όχι οπωσδήποτε. Απλώς έχουν πιο πολύ ελεύθερο χρόνο, που καμιά φορά τον σπαταλούν άδικα. Πράγμα πολλές φορές επιζήμιο για ολόκληρο τον κρατικό μηχανισμό.

- *Είστε συνδικαλισμένη; Αν όχι γιατί;*

Πέντε απάντησαν πως είναι συνδικαλισμένες. Οι υπόλοιπες απάντησαν α) όχι, β) όχι, δεν έχω χρόνο και γ) όχι, δεν είχα μάλλον τον απαιτούμενο χρόνο για να ασχοληθώ με τον συνδικαλισμό.

- *Είστε υπέρ της πλήρους ισότητας ανδρών και γυναικών;*

Δυο απάντησαν «ναι, όχι όμως της πλήρους». Δυο «όχι». Και οι υπόλοιπες: α) εν μέρει, ναι, β) το θέμα είναι πλατύ. Γενικά είμαι υπέρ της ισότητας, γ) ναι, μόνο που ισότητα δεν σημαίνει εξομοίωση και δ) νομίζω ότι η πλήρης ισότητα ανδρών και γυναικών θα βοηθήσει οικονομικά την οικογένεια, θα φέρει όμως κάποια χαλάρωση σ' αυτήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ.

12. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

Δουλεύοντας επάνω στο θέμα αυτό της εργασίας προβληματιστήκαμε και αναρωτηθήκαμε για πολλά πράγματα που μέχρι πριν ούτε καν περνούσαν από το μυαλό μας. Ποτέ δεν σκεφτήκαμε και δεν πέρασε από το μυαλό μας, πόσο δύσκολη είναι η ένταξη της γυναίκας στην παραγωγή, και τι αγώνες έχουν γίνει για να μπορεί η γυναικεία εργασία να βρίσκεται στα σημερινά επίπεδα. Τόσα χρόνια ακούμε για τις προσπάθειες του φεμινιστικού κινήματος να βοηθήσει τις γυναίκες σε ουσιαστικά προβλήματα της και ειλικρινά δεν δίναμε και μεγάλη σημασία παρόλο που είμαστε γυναίκες.

Με την εργασία αυτή καταλάβαμε ότι η ένταξη της γυναίκας στην μισθωτή εργασία δημιουργεί πολλά προβλήματα τόσο στην ίδια την γυναίκα όσο και στο περιβάλλον της. Στην ίδια γιατί της είναι αρκετά δύσκολο να συνδυάσει καριέρα και οικογένεια και να φέρει ισορροπία ανάμεσα στα δύο, στο περιβάλλον της δημιουργούνται προβλήματα, γιατί διαλέγοντας η γυναίκα να ακολουθήσει την επαγγελματική της καριέρα, θυσιάζει ώρες από την οικογένεια της με αποτέλεσμα να βρίσκεται σε μια συνεχή προσπάθεια να αποδείξει ότι μπορεί να έχει μια επιτυχημένη καριέρα και εξίσου μια επιτυχημένη οικογένεια .

Όσος αναφορά την ισότητα των δύο φύλων στις εργασιακές σχέσεις πρέπει να σημειώσουμε ότι έχουν γίνει πολλές αλλαγές σε σχέση με παλιότερα αλλά ακόμη και σήμερα διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν διακρίσεις σε βάρος των γυναικών. Σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα θα αφήσουμε το 1999 και θα υποδεχτούμε το 2000 όπου θα διανύσουμε την 2^η χιλιετία, όπου τόσοι άνθρωποι ανά τον κόσμο ετοιμάζονται γι' αυτό, λέγεται ότι θα είναι μια εποχή που θα επιφέρει πολλές αλλαγές στον τρόπο ζωής, θα είναι η εποχή της τεχνολογίας και του μέλλοντος. Με βάση όλα τα παραπάνω είναι απαράδεκτο να υπάρχουν διακρίσεις σε βάρος των γυναικών στον επαγγελματικό τομέα. Και όμως πρόσφατα ακούσαμε στις ειδήσεις και διαβάσαμε στις εφημερίδες ότι το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μίλησε την χώρα μας για διακρίσεις σε βάρος των γυναικών. Ο λόγος είναι ότι οι ελληνίδες εργαζόμενες δεν απολαμβάνουν τα ίδια επιδόματα με τους άνδρες όπως π.χ. το επίδομα των οικογενειακών βαρών που να καταβάλλεται και στους δύο γονείς καθώς και το ότι η γονική άδεια και η άδεια μητρότητας δίνεται μόνο στις μητέρες και όχι και στους δύο γονείς. Έτσι οι ελληνίδες εργαζόμενες μπορούν να ζητήσουν να τους καταβληθεί αναδρομικά το επίδομα των οικογενειακών βαρών.

Σήμερα κυριαρχεί η εντύπωση ότι έχει παρέλθει η εποχή της ανισότητας και ότι διέρχεται η εποχή της πλήρους ισότητας και τον ίσον

ευκαιριών των δύο φύλων στον επαγγελματικό τομέα. Αυτό όμως δεν πρέπει να υπάρχει μόνο σαν θεωρία αλλά και στην πράξη. Πρέπει να σημειώσουμε δε, για να είμαστε δίκαιες, ότι έχουν γίνει σημαντικές αλλαγές τις τελευταίες δεκαετίες όσον αφορά την ισότητα και την ίση μεταχείριση των δύο φύλων στις εργασιακές σχέσεις. Επίσης πρέπει να τονίσουμε ότι έχουν γίνει πολλές προσπάθειες για να καλυτέρευση η κατάσταση της εργαζόμενης γυναίκας και βλέπουμε ότι ολοένα και πιο ενεργά εισβάλουν οι γυναίκες στην παραγωγή. Βλέπουμε ότι υπάρχουν γυναίκες με επιτυχημένες καριέρες, γυναίκες δυναμικές που ολοένα καταλαμβάνουν και περισσότερα «απαγορευμένα και ανδροκρατούμενα επαγγέλματα» και μάλιστα με πολύ μεγάλη επιτυχία.

Τέλος θέλουμε να τονίσουμε ότι άνδρες και γυναίκες πρέπει να απολαμβάνουν ίσες ευκαιρίες στον επαγγελματικό τομέα και ίση μεταχείριση, καθώς και ίση αμοιβή για εργασίες ίσης αξίας. Επίσης οι εργαζόμενοι γονείς θα πρέπει να μοιράζονται τα οικογενειακά βάρη όπως την ανατροφή και την επιμέλεια των παιδιών που θεωρείται κατεξοχήν γυναικεία υποχρέωση. Θέλουμε να σημειώσουμε ότι είμαστε κατά τις πλήρης εξομοίωσης των δύο φύλων, όπως υποστηρίζουν τα φεμινιστικά κινήματα, γιατί πιστεύουμε ότι αυτό δεν σωστό επειδή ορισμένα πράγματα είναι καθαρά γυναικεία και ανδρικά. Όμως για να βοηθηθεί η εργαζόμενη γυναίκα και φέρει μια ισορροπία ανάμεσα στην εργασία και στην οικογένεια της θα πρέπει να βοηθηθεί τόσο από τον σύζυγο της όσο και από την κοινωνία.

Ελπίζουμε και ευχόμαστε να μην αντιμετωπίσουμε, στο μέλλον σαν εργαζόμενες γυναίκες, διακρίσεις σε βάρος μας καθώς και άνιση μεταχείριση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1^ο

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 9ης Φεβρουαρίου 1976

περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών
και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση,
την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση
και τις συνθήκες εργασίας

(76/207/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότη-
τος, και ιδίως το άρθρο 235,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη της Συνελεύσεως¹,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής².

Εκτιμώντας:

ότι το Συμβούλιο στο ψήφισμά του της 21ης Ιανουαρίου 1974 περί
προγράμματος κοινωνικής δράσεως³, καθόρισε, μεταξύ των προτε-
ραιότητων, τις ενέργειες που αποβλέπουν στην εξασφάλιση της
ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση
σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση,

1. ΕΕ αριθ. Α 111 της 20.5.1975, σ. 14.

2. ΕΕ αριθ. Α 286 της 15.12.1975, σ. 8.

3. ΕΕ αριθ. Α 13 της 12.2.1974, σ. 1.

καθώς και τις συνθήκες εργασίας, συμπεριλαμβανομένων και των αμοιβών·

ότι, όσον αφορά τις αμοιβές, το Συμβούλιο εξέδωσε στις 10 Φεβρουαρίου 1975 την οδηγία 75/117/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των Κρατών μελών που αφορούν την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών⁴.

ότι φαίνεται επίσης αναγκαίο ν' αναληφθούν ενέργειες εκ μέρους της Κοινότητας για την πραγματοποίηση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών, τόσο όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση και την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, καθώς και τους άλλους όρους εργασίας· ότι η ισότης μεταχειρίσεως μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών αποτελεί έναν από τους στόχους της Κοινότητας, εφ' όσον πρόκειται ιδίως να προωθηθεί η εναρμόνιση με στόχο την πρόοδο των συνθηκών διαβιώσεως και εργασίας του εργατικού δυναμικού· ότι η συνθήκη δεν προβλέπει τις ειδικές εξουσίες που απαιτούνται για τον σκοπό αυτόν·

ότι πρέπει να καθορισθεί και να τεθεί προοδευτικά σε εφαρμογή με μεταγενέστερα μέτρα η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

1. Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην εφαρμογή, εντός των Κρατών μελών, της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, συμπεριλαμβανομένης και της επαγγελματικής προωθήσεως και την επαγγελματική εκπαίδευση, καθώς και τις συνθήκες εργασίας και υπό τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 2 την κοινωνική ασφάλιση. Η αρχή αυτή καλείται στο εξής «αρχή της ίσης μεταχειρίσεως».
2. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η προοδευτική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως, το

⁴ ΕΕ αριθ. Α 45 της 19.2.1975, σ. 19.

Συμβούλιο θα θεσπίσει, προτάσει της Επιτροπής, διατάξεις, που θα καθορίζουν ιδίως το περιεχόμενο, την έκταση και τους τρόπους εφαρμογής της ανωτέρω αρχής.

Άρθρο 2

1. Κατά την έννοια των κατωτέρω διατάξεων, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως συνεπάγεται την απουσία κάθε διακρίσεως που βασίζεται στο φύλο είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε συσχετισμό, ιδίως, με την οικογενειακή κατάσταση.
2. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την ευχέρεια που έχουν τα Κράτη μέλη να αποκλείουν από το πεδίο εφαρμογής της τις επαγγελματικές δραστηριότητες, και, ενδεχομένως, την εκπαίδευση που απαιτείται για την πρόσβαση σ' αυτές, εφ' όσον λόγω της φύσεως ή των συνθηκών ασκήσεών τους, το φύλο συνιστά παράγοντα αποφασιστικής σημασίας.
3. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις διατάξεις που αφορούν την προστασία της γυναίκας, ιδίως όσον αφορά την εγκυμοσύνη και τη μητρότητα.
4. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τα μέτρα που αποσκοπούν στην προώθηση της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, ιδίως δια της άρσεως των ανισοτήτων που εκδηλώνονται στην πράξη και οι οποίες ανισότητες θίγουν τις ευκαιρίες των γυναικών στους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1.

Άρθρο 3

1. Η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως συνεπάγεται την απουσία κάθε διακρίσεως που βασίζεται στο φύλο, όσον αφορά τους όρους, συμπεριλαμβανομένων και των κριτηρίων επιλογής, προσβάσεως σε απασχολήσεις, σε θέσεις εργασίας, ανεξάρτητα από τομέα ή κλάδο δραστηριότητας, και για όλες τις βαθμίδες της επαγγελματικής ιεραρχίας.
2. Για το σκοπό αυτόν, τα Κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε:
  - α) να καταργηθούν οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως·
  - β) να ακυρωθούν, να δύνανται να κηρυχθούν άκυρες ή να δύνανται να τροποποιηθούν οι αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως διατάξεις, που περιλαμβάνονται στις συλλογικές

συμβάσεις ή τις ατομικές συμβάσεις εργασίας, στους εσωτερικούς κανονισμούς επιχειρήσεων, καθώς και στα καταστατικά των ελευθέρων επαγγεμάτων·

- γ) να αναθεωρηθούν εκείνες οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, εφ' όσον δεν υφίστανται πλέον οι λόγοι προστασίας που τις δικαιολογούσαν και να κληθούν οι κοινωνικοί εταίροι να προδούν στις επιθυμητές αναθεωρήσεις των συμβατικών διατάξεων της ίδιας φύσεως.

Άρθρο 4

Η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως όσον αφορά την πρόσβαση σ' όλες τις μορφές και σ' όλα τα επίπεδα του επαγγελματικού προσανατολισμού, της επαγγελματικής εκπαίδευσης, της επαγγελματικής επιμορφώσεως και μετεκπαίδευσεως συνεπάγεται, ότι τα Κράτη μέλη θα λάβουν τα αναγκαία μέτρα ώστε:

- α) να καταργηθούν οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως·
- β) να ακυρωθούν, να δύνανται να κηρυχθούν άκυρες ή να δύνανται να τροποποιηθούν οι αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως διατάξεις που περιλαμβάνονται στις συλλογικές συμβάσεις ή στις ατομικές συμβάσεις εργασίας, στους εσωτερικούς κανονισμούς επιχειρήσεων, καθώς και στα καταστατικά των ελευθέρων επαγγεμάτων·
- γ) υπό την επιφύλαξη της αυτονομίας την οποία ορισμένα Κράτη μέλη αναγνωρίζουν σε ορισμένα ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, ο επαγγελματικός προσανατολισμός, η επαγγελματική εκπαίδευση, η επαγγελματική επιμόρφωση και μετεκπαίδευση πρέπει να είναι προσιτά βάσει των ιδίων κριτηρίων και στα ίδια επίπεδα, χωρίς διάκριση που να βασίζεται στο φύλο.

Άρθρο 5

1. Η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, όσον αφορά τους όρους εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των όρων απολύσεως, συνεπάγεται την εξασφάλιση σε άνδρες και γυναίκες των αυτών όρων, χωρίς διάκριση βασιζόμενη στο φύλο.
2. Για το σκοπό αυτόν, τα Κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε:

- α) να καταργηθούν οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως·
- β) να ακυρωθούν, να δύνανται να κηρυχθούν άκυρες ή να δύνανται να τροποποιηθούν οι αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως διατάξεις που περιλαμβάνονται στις συλλογικές συμβάσεις ή τις ατομικές συμβάσεις εργασίας, στους εσωτερικούς κανονισμούς επιχειρήσεων, καθώς και στα καταστατικά των ελευθέρων επαγγεμάτων·
- γ) να αναθεωρηθούν εκείνες οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως όταν δεν υφίστανται πλέον οι λόγοι προστασίας που τις δικαιολογούν· να κληθούν οι κοινωνικοί εταίροι να προδούν στις επιθυμητές αναθεωρήσεις των συμβατικών διατάξεων της ίδιας φύσεως.

Άρθρο 6

Τα Κράτη μέλη εισάγουν στην εσωτερική τους έννομη τάξη τα αναγκαία μέτρα, προκειμένου να καταστεί δυνατό σε κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται από την μη εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, κατά την έννοια των άρθρων 3, 4 και 5, να διεκδικεί τα δικαιώματά του δια της δικαστικής οδού, αφού ενδεχομένως, προσφύγει σε άλλα αρμόδια όργανα.

Άρθρο 7

Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των εργαζομένων από κάθε απόλυση, που συνιστά αντίδραση του εργοδότη σε καταγγελία που έχει διατυπωθεί στο επίπεδο της επιχειρήσεως ή σε δικαστική προσφυγή που αποδλέπει να κάνει σεβάστη την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

Άρθρο 8

Τα Κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα μέτρα που λαμβάνονται κατ'εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και οι διατάξεις που ήδη ισχύουν επί του θέματος να γνωστοποιούνται στους εργαζομένους με κάθε πρόσφορο τρόπο, όπως είναι η ενημέρωση στους τόπους εργασίας.

Άρθρο 9

1. Τα Κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία εντός τριάντα μηνών από της κοινοποίησής της και ενημερώνουν αμέσως περί αυτού την Επιτροπή. Πάντως, όσον αφορά το άρθρο 3 παράγραφος 2 περίπτωση γ) πρώτο τμήμα της φράσεως και το άρθρο 5 παράγραφος 2 περίπτωση γ) πρώτο τμήμα της φράσεως, τα Κράτη μέλη προδίδουν σε μία πρώτη εξέταση και, ενδεχομένως, σε μία πρώτη αναθεώρηση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των άρθρων αυτών εντός προθεσμίας τεσσάρων ετών από της κοινοποίησής της παρούσας οδηγίας.

2. Τα Κράτη μέλη προδίδουν περιοδικά στην εξέταση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 προκειμένου να κρίνουν, λαμβάνοντας υπόψη την κοινωνική εξέλιξη, αν δικαιολογείται η διατήρηση των εν λόγω εξαιρέσεων. Τα Κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το αποτέλεσμα της εξέτασής αυτής.

3. Τα Κράτη μέλη διαδίδουν εξάλλου στην Επιτροπή το κείμενο των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που εκδίδουν στον τομέα που ρυθμίζεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 10

Εντός δύο ετών από τη λήξη της περιόδου των τριάντα μηνών που προβλέπονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 εδάφιο πρώτο, τα Κράτη μέλη διαδίδουν στην Επιτροπή όλα τα χρήσιμα στοιχεία προκειμένου να δυνηθεί αυτή να συντάξει και να υποβάλει στο Συμβούλιο έκθεση επί της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 11

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα Κράτη μέλη.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις 9 Φεβρουαρίου 1976.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
G. THORN

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2^ο

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 19ης Δεκεμβρίου 1978

περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης
μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών
σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης

(79/7/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

την συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 235.

την πρόταση της Επιτροπής¹,

τη γνώμη της Συνελεύσεως²,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής³.

Εκτιμώντας:

ότι το άρθρο 1 παράγραφος 2 της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 9ης Φεβρουαρίου 1976 «περί της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας»⁴, προβλέπει ότι το Συμβούλιο, προκειμένου να

1. ΕΕ αριθ. Α 34 της 11.2.1977, σ. 3.

2. ΕΕ αριθ. Α 299 της 12.12.1977, σ. 13.

3. ΕΕ αριθ. Α 180 της 28.7.1977, σ. 36.

4. ΕΕ αριθ. Ν 39 της 14.2.1976, σ. 40.

εξασφαλίσει την προοδευτική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως, θα εκδώσει κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, διατάξεις που θα καθορίζουν ιδίως το περιεχόμενο, την έκταση και τον τρόπο εφαρμογής της αρχής αυτής· ότι η συνθήκη δεν έχει προβλέψει τις ειδικές εξουσίες που απαιτούνται για το σκοπό αυτόν·

ότι η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως πρέπει να εφαρμοσθεί κατ' αρχήν στα νομικά συστήματα που εξασφαλίζουν προστασία από τους κινδύνους ασθενείας, αναπηρίας, γήρατος, εργατικού ατυχήματος, επαγγελματικής ασθένειας και ανεργίας, καθώς και στις διατάξεις που αφορούν την κοινωνική πρόνοια κατά το μέτρο που προορίζονται να συμπληρώσουν ή να υποκαταστήσουν τα προαναφερθέντα συστήματα·

ότι η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως δεν θίγει την εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν την προστασία της γυναίκας λόγω μητρότητας και ότι, εντός αυτού του πλαισίου, δύνανται τα Κράτη μέλη να θεσπίζουν υπέρ των γυναικών ειδικές διατάξεις, προοριζόμενες να άρουν τις ανισότητες που υπάρχουν στην πράξη.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην προοδευτική εφαρμογή, στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως και των άλλων στοιχείων κοινωνικής προστασίας που προβλέπεται στο άρθρο 3 της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως, η οποία καλείται στο εξής «αρχή της ίσης μεταχειρίσεως».

Άρθρο 2

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται επί του ενεργού πληθυσμού, συμπεριλαμβανομένων και των ανεξάρτητα εργαζομένων, των εργαζομένων των οποίων η δραστηριότητα έχει διακοπεί λόγω ασθένειας, ατυχήματος ή μη ηθελημένης ανεργίας και επί των προσώπων που αναζητούν εργασία, καθώς και επί των συνταξιούχων και των αναπήρων εργαζομένων.

Άρθρο 3

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται:

α) στα νομικά συστήματα που εξασφαλίζουν προστασία κατά των ακολούθων κινδύνων:

- ασθενείας,
- αναπηρίας,
- γήρατος,
- εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικής ασθενείας
- ανεργίας·

β) στις διατάξεις που αφορούν την κοινωνική πρόνοια, κατά το μέτρο που προορίζονται να συμπληρώσουν ή να υποκαταστήσουν τα συστήματα που αναφέρονται στην περίπτωση α).

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις διατάξεις περί παροχών προς επιζώντες ούτε στις διατάξεις περί οικογενειακών παροχών, εκτός αν πρόκειται για οικογενειακές παροχές που χορηγούνται ως προσαύξηση παροχών που οφείλονται λόγω των κινδύνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περίπτωση α).

3. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η εφαρμογή της ίσης μεταχειρίσεως στα επαγγελματικά συστήματα, το Συμβούλιο θα εκδώσει, κατόπιν προτασεως της Επιτροπής, διατάξεις που θα καθορίσουν το περιεχόμενο, την έκταση και τους τρόπους εφαρμογής της αρχής αυτής.

Άρθρο 4

1. Η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως συνεπάγεται την απουσία κάθε διακρίσεως που βασίζεται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε συσχετισμό ιδίως με την οικογενειακή κατάσταση και ιδιαίτερα όσον αφορά:

- το πεδίο εφαρμογής των συστημάτων και τους όρους πρόσβασης στα συστήματα αυτά,
- την υποχρέωση καταβολής εισφορών και τον υπολογισμό των εισφορών,
- τον υπολογισμό των παροχών, συμπεριλαμβανομένων των προσαυξήσεων λόγω συζύγου και προστατευομένου προσώπου και τις προϋποθέσεις διαρκείας και διατηρήσεως του δικαιώματος επί των παροχών.

2. Η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως δεν θίγει τις διατάξεις περί προστασίας της γυναίκας λόγω μητρότητας.

Άρθρο 5

Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να καταργήσουν τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

Άρθρο 6

Τα Κράτη μέλη εισάγουν στην εσωτερική τους έννομη τάξη τα αναγκαία μέτρα, ώστε να δύναται κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται από την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως να διεκδικεί τα δικαιώματά του δια της δικαστικής οδού, αφού ενδεχομένως, προσφύγει σε άλλα αρμόδια όργανα.

Άρθρο 7

1. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την ευχέρεια που έχουν τα Κράτη μέλη να αποκλείουν από το πεδίο εφαρμογής της:

- α) τον καθορισμό της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως για την χορήγηση συντάξεων γήρατος και συντάξεων εν γένει και τις συνέπειες που είναι δυνατό να προκύψουν για άλλες παροχές·
- β) τα πλεονεκτήματα που παρέχονται επί ασφαλίσεως γήρατος στα πρόσωπα που έχουν αναθρέψει τέκνα. Την απόκτηση δικαιωμάτων επί παροχών μετά από περιόδους διακοπής της εργασίας, λόγω μορφώσεως των τέκνων·
- γ) την αναγνώριση δικαιωμάτων επί παροχών γήρατος ή αναπηρίας, δυνάμει δικαιωμάτων που απορρέουν από το σύζυγο·
- δ) τη χορήγηση προσαυξήσεων επί μακροχρονίων παροχών αναπηρίας, γήρατος, εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας για την προστατευόμενη σύζυγο·
- ε) τις συνέπειες που προκύπτουν από την άσκηση, προ της εκδόσεως της παρούσης οδηγίας, δικαιώματος επιλογής με συνέπεια τη μη απόκτηση δικαιωμάτων ή τη μη ανάληψη υποχρεώσεων στο πλαίσιο ενός νομικού συστήματος.

2. Τα Κράτη μέλη προβαίνουν περιοδικά στην εξέταση των θεμάτων που εξαιρούνται κατά την παράγραφο 1, προκειμένου να εξακριβώσουν αν δικαιολογείται, λαμβανομένης υπόψη της κοινωνικής εξελίξεως, η διατήρηση των εν λόγω εξαιρέσεων.

Άρθρο 8

1. Τα Κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και

διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για να γινεί η εφαρμογή της οδηγίας εντός έξι ετών από την ημερομηνία της. Ενημερώνουν αμέσως περί αυτού την Επιτροπή. 2. Τα Κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή το κείμενο νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που εκδίδονται στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων που υιοθετούν κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2.

Ενημερώνουν την Επιτροπή για τους λόγους που δικαιολογούν την ενδεχόμενη διατήρηση των υφισταμένων διατάξεων στα θέματα που προβλέπονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 και για τις δυνατότητες μεταγενέστερης αναθεώρησής τους.

Άρθρο 9

Εντός επτά ετών από της κοινοποίησεως της παρούσης οδηγίας, τα Κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή όλα τα χρήσιμα στοιχεία, προκειμένου να δυνηθεί αυτή να συντάξει και να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο, σχετικά με την εφαρμογή της παρούσης οδηγίας και να προτείνει κάθε άλλο αναγκαίο μέτρο για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.

Άρθρο 10

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα Κράτη μέλη.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις 19 Δεκεμβρίου 1978.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
H.D. GENSCHER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3^ο

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 11ης Δεκεμβρίου 1986

σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης
ανδρών και γυναικών, που ασκούν ανεξάρτητη δραστηριότητα,
συμπεριλαμβανομένης της γεωργικής,
καθώς και για την προστασία της μητρότητας

(86/613/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότη-
τος, και ιδίως τα άρθρα 100 και 235,

την πρόταση της Επιτροπής¹,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου²,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής³.

Εκτιμώντας:

ότι το Συμβούλιο στο ψήφισμά του της 21ης Ιουλίου 1982 σχετικά
με την προώθηση της ισότητας ευκαιριών για τις γυναίκες⁴, ενέ-
κρινε τους γενικούς στόχους της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχε-
τικά με το νέο πρόγραμμα δράσεως της Κοινότητας για την προώ-
θηση της ισότητας ευκαιριών για τις γυναίκες (1982-1985) και εξέ-
φρασε την επιθυμία να θέσει σε εφαρμογή τα κατάλληλα μέτρα για
την πραγματοποίηση των στόχων αυτών·

1. ΕΕ αριθ. C 113 της 27.4.1984, σ. 4.

2. ΕΕ αριθ. C 172 της 2.7.1984, σ. 80.

3. ΕΕ αριθ. C 343 της 24.12.1984, σ. 1.

4. ΕΕ αριθ. C 186 της 21.7.1982, σ. 3.

ότι η δράση 5 του προαναφερθέντος προγράμματος αφορά την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης των γυναικών με ανεξάρτητη δραστηριότητα συμπεριλαμβανομένων των αγροτισσών·

ότι η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών εργαζομένων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 119 της συνθήκης, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της δημιουργίας και της λειτουργίας της κοινής αγοράς·

ότι, όσον αφορά τις αμοιβές, το Συμβούλιο ενέκρινε, στις 10 Φεβρουαρίου 1975, την οδηγία 75/117/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών⁵·

ότι, όσον αφορά τα άλλα θέματα ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, το Συμβούλιο ενέκρινε, στις 9 Φεβρουαρίου 1976, την οδηγία 76/207/ΕΟΚ περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, και τις συνθήκες εργασίας⁶, και στις 19 Δεκεμβρίου 1978, την οδηγία 79/7/ΕΟΚ περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης⁷·

ότι, όσον αφορά τα πρόσωπα που ασκούν ανεξάρτητη δραστηριότητα καθώς και τους (τις) συζύγους τους που συμμετέχουν στη δραστηριότητα αυτή, πρέπει να συνεχιστεί η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης με καθορισμένες διατάξεις που θα ανταποκρίνονται στην ιδιαίτερη κατάσταση των ατόμων αυτών·

ότι υφίστανται ανισότητες μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα αυτό· ότι πρέπει στο εξής να επιτευχθεί προσέγγιση των εθνικών διατάξεων όσον αφορά την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης·

---

5. ΕΕ αριθ. L 45 της 19.2.1975, σ. 19.

6. ΕΕ αριθ. L 39 της 14.2.1975, σ. 40.

7. ΕΕ αριθ. L 6 της 10.1.1979, σ. 24.

ότι, για ορισμένους τομείς, η συνθήκη δεν έχει προδλέψει τις απαιτούμενες ειδικές εξουσίες:

ότι η εφαρμογή της αρχής της ισότητας δεν αποτελεί εμπόδιο στις διατάξεις σχετικά με την προστασία της γυναίκας λόγω της μητρότητας.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΤΜΗΜΑ Ι

Στόχοι και πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 1

Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί να εξασφαλίσει, σύμφωνα με τις παρακάτω διατάξεις, την από μέρους των κρατών μελών εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, που ασκούν ανεξάρτητη δραστηριότητα ή συμβάλλουν στην άσκηση τέτοιας δραστηριότητας, στα θέματα που δεν καλύπτονται από τις οδηγίες 76/207/ΕΟΚ και 79/7/ΕΟΚ.

Άρθρο 2

Η παρούσα οδηγία αφορά:

- α) τους ανεξάρτητους επαγγελματίες, δηλαδή κάθε πρόσωπο που ασκεί κερδοσκοπική δραστηριότητα για δικό του λογαριασμό, σύμφωνα με τους όρους που προδίδονται στην εθνική νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων και των γεωργών καθώς και όσων ασκούν ελεύθερο επάγγελμα·
- β) τους συζύγους τους που δεν είναι μισθωτοί, ούτε συνέταιροι, και οι οποίοι συμμετέχουν συστηματικά και σύμφωνα με τους όρους της εθνικής νομοθεσίας στη δραστηριότητα του ανεξάρτητου επαγγελματία, ασκώντας είτε τα ίδια είτε παρεπόμενα καθήκοντα.

Άρθρο 3

Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, η αρχή της ίσης μεταχείρισης συνεπάγεται την απουσία κάθε διάκρισης που βασίζεται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε συσχετισμό ιδίως με το γάμο ή την οικογενειακή κατάσταση.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ

Ισότητα μεταχείρισης ανδρών και γυναικών ανεξαρτήτων επαγγελματιών – Κατάσταση των χωρίς επαγγελματικό καθεστώς συζύγων των ανεξαρτήτων επαγγελματιών – Προστασία της εγκυμοσύνης και της μητρότητας των γυναικών που είναι ανεξάρτητοι επαγγελματίες ή σύζυγοι ανεξαρτήτων επαγγελματιών

Άρθρο 4

Όσον αφορά τους ανεξάρτητους επαγγελματίες, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταργηθούν όλες οι διατάξεις που αντιβαίνουν στην αρχή της ίσης μεταχείρισης, όπως αυτή ορίζεται στην οδηγία 76/207/ΕΟΚ, και κυρίως όσον αφορά τη δημιουργία, την εγκατάσταση ή την επέκταση μιας επιχείρησης ή την έναρξη ή επέκταση κάθε άλλης μορφής δραστηριότητας ανεξάρτητου επαγγελματία, συμπεριλαμβανομένων των χρηματικών διευκολύνσεων.

Άρθρο 5

Με την επιφύλαξη των ειδικών προϋποθέσεων πρόσδεσης σε ορισμένες δραστηριότητες οι οποίες ισχύουν εξίσου και για τα δύο φύλα, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε οι προϋποθέσεις για τη σύσταση εταιρείας μεταξύ των συζύγων να μην είναι περισσότερο αυστηρές από τις προϋποθέσεις σύστασης εταιρείας μεταξύ μη συζύγων.

Άρθρο 6

Εφόσον υπάρχει σε κράτος μέλος σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων για τους ανεξάρτητους επαγγελματίες το οποίο βασίζεται στην καταβολή εισφορών, το εν λόγω κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να επιτραπεί στους συζύγους που αναφέρονται στο άρθρο 2 στοιχείο δ), αν δεν καλύπτονται από το καθεστώς κοινωνικών ασφαλίσεων του ανεξάρτητου επαγγελματία, να μπορούν να εντάσσονται, εφόσον θέλουν, σε καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης, καταβάλλοντας εισφορές.

Άρθρο 7

Τα Κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εξετάσουν υπό

ποιες προϋποθέσεις μπορεί να προωθηθεί η αναγνώριση της εργασίας που παρέχουν οι σύζυγοι οι αναφερόμενοι στο άρθρο 2 στοιχείο β) και, υπό το φως της εξέτασης αυτής, ποιες είναι οι ενδεικνυόμενες πρωτοβουλίες που θα την προωθήσουν.

Άρθρο 8

Τα Κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εξετάσουν αν και υπό ποιες προϋποθέσεις οι γυναίκες ανεξάρτητοι επαγγελματίες καθώς και οι σύζυγοι των ανεξαρτήτων επαγγελματιών μπορούν, κατά τη διάρκεια απουσίας τους από τη δραστηριότητα λόγω εγκυμοσύνης ή λόγω μητρότητας:

- να έχουν το δικαίωμα αναπλήρωσης ή τη δυνατότητα πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες που υπάρχουν στο έδαφός τους, ή
- να δικαιούνται χρηματικής αποζημίωσης στα πλαίσια ενός καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης ή ενός οποιουδήποτε άλλου συστήματος δημόσιας κοινωνικής κάλυψης.

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ

Γενικές και τελικές διατάξεις

Άρθρο 9

Τα κράτη μέλη εισάγουν στην έννομη τάξη τους τα αναγκαία μέτρα για να επιτρέπουν σε κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται από την εις βάρος του μη εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης στις ανεξάρτητες επαγγελματικές δραστηριότητες να επιδιώκει δικαστικά την ικανοποίηση των δικαιωμάτων του, ενδεχομένως με την προϋπόθεση ότι θα έχει προηγουμένως εξαντλήσει τις δυνατότητες προσφυγής σε άλλα αρμόδια όργανα.

Άρθρο 10

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα μέτρα που θα ληφθούν κατ'εφαρμογή της παρούσας οδηγίας καθώς και οι ήδη ισχύουσες σχετικές διατάξεις, να γνωστοποιούνται στις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των ανεξάρτητων επαγγελματιών και στα κέντρα επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Άρθρο 11

Το Συμβούλιο επανεξετάζει την παρούσα οδηγία, μετά από πρόταση της Επιτροπής, πριν από την 1η Ιουλίου 1993.

Άρθρο 12

1. Τα Κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία, μέχρι τις 30 Ιουνίου 1989 το αργότερο.

Εντούτοις αν ένα κράτος μέλος, για να συμμορφωθεί προς το άρθρο 5 της παρούσας οδηγίας, οφείλει να τροποποιήσει τη νομοθεσία του τη σχετική με τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συζύγων, ως ημερομηνία κατά την οποία το εν λόγω κράτος μέλος οφείλει να συμμορφωθεί προς το άρθρο 5 ορίζεται η 30ή Ιουνίου 1991.

2. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή για τα μέτρα που έλαβαν προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 13

Το αργότερο στις 30 Ιουνίου 1991, τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή όλα τα χρήσιμα στοιχεία που θα της επιτρέψουν την κατάρτιση εκθέσεως που θα υποβάλει στο Συμβούλιο για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 14

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα Κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, στις 11 Δεκεμβρίου 1986.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
A. CLARK

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4⁰

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Ιουλίου 1986

για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης
ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα
κοινωνικής ασφάλισης

(86/378/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότη-
τος, και ιδίως τα άρθρα 100 και 235,

την πρόταση της Επιτροπής¹,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου²,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής³.

Εκτιμώντας:

ότι, σύμφωνα με τους όρους της συνθήκης, κάθε κράτος μέλος εξα-
σφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών για
όμοια εργασία μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών· ότι ως
αμοιβή νοούνται οι συνήθεις βασικοί ή ελάχιστοι μισθοί ή αποδο-
χές και όλα τα άλλα οφέλη που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα, σε
χρήματα ή σε είδος από τον εργοδότη στον εργαζόμενο λόγω της
σχέσης εργασίας·

1. ΕΕ αριθ. C 134 της 21.5.1983, σ. 7.

2. ΕΕ αριθ. C 117 της 30.4.1984, σ. 169.

3. ΕΕ αριθ. C 35 της 9.2.1984, σ. 7.

ότι αν και η αρχή της ισότητας των αμοιβών εφαρμόζεται άμεσα στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι διακρίσεις είναι δυνατόν να διαπιστωθούν με τη βοήθεια και μόνο των κριτηρίων της ίσης μεταχείρισης και της ισότητας των αμοιβών, υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες η υλοποίηση της αρχής αυτής προϋποθέτει τη θέσπιση συμπληρωματικών μέτρων που προσδιορίζουν την έκτασή της·

ότι το άρθρο 1 παράγραφος 2 της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 9ης Φεβρουαρίου 1976 περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας⁴ προβλέπει ότι, προκειμένου να εξασφαλιστεί η προοδευτική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ως προς την κοινωνική ασφάλιση, το Συμβούλιο θεσπίζει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, διατάξεις που καθορίζουν ιδίως το περιεχόμενο, την έκταση και τους τρόπους εφαρμογής της αρχής αυτής 79/7/ΕΟΚ της 19ης Δεκεμβρίου 1978 περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης⁵.

ότι το άρθρο 3 παράγραφος 3 της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ προβλέπει ότι, προκειμένου να εξασφαλιστεί η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης στα επαγγελματικά συστήματα, το Συμβούλιο θα εκδώσει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, διατάξεις που θα καθορίζουν το περιεχόμενο, την έκταση και τους τρόπους εφαρμογής της αρχής αυτής·

ότι πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που εξασφαλίζουν προστασία κατά των κινδύνων που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ, όπως και στα συστήματα που προβλέπουν, για τους μισθωτούς, κάθε είδους άλλα οφέλη, σε χρήμα ή σε είδος, κατά την έννοια της συνθήκης·

ότι η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης δεν αντιτίθεται στις διατάξεις που αφορούν την προστασία της γυναίκας λόγω μητρότητας.

4. ΕΕ αριθ. L 39 της 14.2.1976, σ. 40.

5. ΕΕ αριθ. L 6 της 10.1.1979, σ. 24.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην εφαρμογή, στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που καλείται στο εξής «αρχή της ίσης μεταχείρισης».

Άρθρο 2

1. Ως επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης θεωρούνται τα συστήματα που δεν διέπονται από την οδηγία 79/7/ΕΟΚ και που έχουν ως αντικείμενο τη χορήγηση στους εργαζόμενους, μισθωτούς ή ελεύθερους επαγγελματίες, στα πλαίσια μιας επιχείρησης ή ομάδας επιχειρήσεων, ενός οικονομικού κλάδου ή επαγγελματικού ή διεπαγγελματικού τομέα, παροχών που θα προορίζονται να συμπληρώνουν ή να υποκαθιστούν τις παροχές των εκ του νόμου συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, είτε η υπαγωγή στα συστήματα αυτά είναι υποχρεωτική είτε προαιρετική.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται:

- α) στις ατομικές συμβάσεις·
- β) στα συστήματα που έχουν μόνο ένα μέλος·
- γ) στην περίπτωση των μισθωτών, στις ασφαλιστήριες συμβάσεις στις οποίες δεν μετέχει ο εργοδότης·
- δ) στις προαιρετικές διατάξεις επαγγελματικών συστημάτων που προσφέρονται ατομικά στους μετέχοντες για να τους εξασφαλίσουν:
  - είτε συμπληρωματικές παροχές,
  - είτε την επιλογή της ημερομηνίας έναρξης των κανονικών παροχών ή την επιλογή μεταξύ πολλών παροχών.

Άρθρο 3

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στον ενεργό πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων και των αυτοαπασχολούμενων, των εργαζομένων των οποίων η δραστηριότητα διακόπτεται λόγω ασθένειας, μητρότητας, ατυχήματος ή μη ηθελημένης ανεργίας και των προσώπων που αναζητούν εργασία, καθώς και στους συνταξιούχους και στους ανάπηρους εργαζόμενους.

Άρθρο 4

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται:

- α) στα επαγγελματικά συστήματα που εξασφαλίζουν προστασία κατά των ακόλουθων κινδύνων:
- ασθένεια,
  - αναπηρία,
  - γήρας, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης πρόωρων συνταξιοδοτήσεων,
  - εργατικό ατύχημα και επαγγελματική ασθένεια.
  - ανεργία·
- β) στα επαγγελματικά συστήματα που προβλέπουν άλλες κοινωνικές παροχές, σε είδος ή σε χρήμα, και ιδίως παροχές επιζώντων και οικογενειακές παροχές, εφόσον οι παροχές αυτές προορίζονται για μισθωτούς και επομένως αποτελούν οφέλη που παρέχονται από τον εργοδότη στον εργαζόμενο λόγω της απασχόλησης αυτού του τελευταίου.

Άρθρο 5

1. Υπό τις συνθήκες που καθορίζονται στις ακόλουθες διατάξεις, η αρχή της ίσης μεταχείρισης συνεπάγεται την εξάλειψη κάθε διάκρισης που βασίζεται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε συσχέτισμό ιδίως με την ύπαρξη γάμου ή την εν γένει οικογενειακή κατάσταση, και ιδιαίτερα όσον αφορά:
- το πεδίο εφαρμογής των συστημάτων και τους όρους υπαγωγής στα συστήματα αυτά,
  - την υποχρέωση καταβολής εισφορών και τον υπολογισμό των εισφορών,
  - τον υπολογισμό των παροχών, συμπεριλαμβανομένων των προσαυξήσεων λόγω συζύγου και προστατευόμενου προσώπου, και τις προϋποθέσεις διάρκειας και διατήρησης του δικαιώματος παροχών.
2. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν θίγει τις διατάξεις που αφορούν την προστασία της γυναίκας λόγω μητρότητας.

Άρθρο 6

1. Μεταξύ των διατάξεων που αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης πρέπει να περιληφθούν οι διατάξεις που βασίζονται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, ιδίως σε συσχέτισμό με την ύπαρξη γάμου ή την εν γένει οικογενειακή κατάσταση, προκειμένου:

- α) να προσδιορίσουν τα πρόσωπα που είναι σε θέση να συμμετάσχουν σε ένα επαγγελματικό σύστημα·
- β) να καθορίσουν τον υποχρεωτικό ή προαιρετικό χαρακτήρα της συμμετοχής σε ένα επαγγελματικό σύστημα·
- γ) να διαμορφώσουν διαφορετικούς κανόνες σχετικά με την ηλικία εισόδου στο σύστημα ή με ελάχιστη διάρκεια της απασχόλησης ή της υπαγωγής στο σύστημα, για τη λήψη παροχών από το σύστημα αυτό·
- δ) να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα στοιχεία η) και θ), για την απόδοση των εισφορών όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το σύστημα χωρίς να έχει συμπληρώσει τις προϋποθέσεις που θα του εξασφάλιζαν μεταγενέστερο δικαίωμα για τις μακροπρόθεσμες παροχές·
- ε) να καθορίσουν διαφορετικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση παροχών ή να τις περιορίσουν μόνο στους εργαζόμενους του ενός ή του άλλου φύλου·
- στ) να επιδάλουν διαφορετικά όρια ηλικίας για τη συνταξιοδότηση·
- ζ) να διακόψουν τη διατήρηση ή την απόκτηση δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια των αδειών λόγω μητρότητας ή για οικογενειακούς λόγους, οι οποίες ορίζονται με νόμο ή σύμβαση και κατά τις οποίες καταβάλλονται αποδοχές από τον εργοδότη·
- η) να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις παροχές, εκτός εάν αυτό απαιτείται αναγκαστικά προκειμένου να ληφθούν υπόψη αναλογιστικά στοιχεία υπολογισμού, τα οποία είναι διαφορετικά για τα δύο φύλα, στην περίπτωση παροχών που ορίζονται ως βασιζόμενες στις εισφορές·
- θ) να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις εισφορές των εργαζομένων·
να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις εισφορές των εργοδοτών, στην περίπτωση παροχών που ορίζονται ως βασιζόμενες στις εισφορές, εκτός εάν πρόκειται για προσέγγιση των ποσών αυτών των παροχών·
- ι) να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες ή κανόνες που ισχύουν μόνο για τους εργαζόμενους συγκεκριμένου φύλου, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα στοιχεία η) και θ), όσον αφορά την εξασφάλιση ή τη διατήρηση του δικαιώματος για μεταγενέστερες παροχές όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το σύστημα.

2. Όταν η χορήγηση παροχών που απορρέουν από την παρούσα οδηγία εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των διαχειριστικών οργάνων του συστήματος, τα όργανα αυτά πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο 7

Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε:

- α) να είναι άκυρες ή ακυρώσιμες ή να είναι δυνατόν να τροποποιηθούν οι αντιβαίνουσες προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης διατάξεις οι οποίες περιλαμβάνονται στις συλλογικές συμβάσεις που είναι υποχρεωτικές, δυνάμει νόμου, στους κανονισμούς των επιχειρήσεων ή σε άλλες ρυθμίσεις σχετικές με τα επαγγελματικά συστήματα·
- β) τα συστήματα που περιέχουν διατάξεις του είδους αυτού να μην είναι δυνατόν να αποτελούν αντικείμενο διοικητικών μέτρων έγκρισης ή παράτασης.

Άρθρο 8

1. Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε οι διατάξεις των επαγγελματικών συστημάτων οι οποίες αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης να αναθεωρηθούν το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 1993.

2. Η παρούσα οδηγία δεν αποτελεί εμπόδιο προκειμένου τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις, που συνδέονται με περίοδο υπαγωγής σε επαγγελματικό σύστημα χρονικώς προγενέστερη της αναθεώρησης του συστήματος αυτού, να εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις του συστήματος που ίσχυε κατά την περίοδο εκείνη.

Άρθρο 9

Τα κράτη μέλη μπορούν να αναβάλουν την υποχρεωτική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης όσον αφορά:

- α) τον καθορισμό της ηλικίας συνταξιοδότησης για τη χορήγηση συντάξεων γήρατος ή αποχώρησης και τις συνέπειες που είναι δυνατό να προκύψουν για άλλες παροχές, κατ' επιλογήν τους.
  - είτε μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία η ίση αυτή μεταχείριση θα επιτευχθεί στα εκ του νόμου συστήματα,
  - είτε, το αργότερο, μέχρις ότου η εφαρμογή της αρχής αυτής επιβληθεί με οδηγία·

- δ) τη σύνταξη των επιζώντων, μέχρις ότου επιβληθεί με οδηγία, όσον αφορά αυτό το θέμα, η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα εκ του νόμου συστήματα κοινωνικής ασφάλισης·
- γ) την εφαρμογή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο θ) πρώτο εδάφιο, προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα διαφορετικά αναλογιστικά στοιχεία υπολογισμού, το αργότερο μέχρι τη λήξη προθεσμίας δεκατριών ετών από την κοινοποίηση της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 10

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν στην εσωτερική τους έννομη τάξη τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να καταστεί δυνατό σε κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται από τη μη εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης να διεκδικεί τα δικαιώματά του δια της δικαστικής οδού, αφού, ενδεχομένως, προσφύγει σε άλλους αρμόδιους φορείς.

Άρθρο 11

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των εργαζομένων από κάθε απόλυση που θα αποτελεί αντίδραση του εργοδότη σε καταγγελία που θα έχει διατυπωθεί στο επίπεδο της επιχείρησης ή σε δικαστική προσφυγή για την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο 12

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο τρία χρόνια μετά την κοινοποίησή της¹. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.
2. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή, το αργότερο πέντε χρόνια μετά την κοινοποίηση της παρούσας οδηγίας, όλα τα χρήσιμα στοιχεία προκειμένου να μπορέσει να συντάξει και να υποβάλει στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

---

1. Η παρούσα οδηγία κοινοποιήθηκε στα κράτη μέλη στις 30 Ιουλίου.

Άρθρο 13

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη

Βρυξέλλες, στις 24 Ιουλίου 1986.

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
A. CLARK*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5"

ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ. 46 της 2/3 Ιουν. 1975 (ΦΕΚ Α' 105)

Περί κυρώσεως της ψηφισθείσης εν Γενεύη κατά το έτος 1951 υπ' αριθ. 100 Διεθνούς Συμβάσεως Εργασίας περί ισότητας της αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασίαν ίσης αξίας.

Άρθρον Πρώτον. - Κυρούται και έχει ισχύν νόμου η υπ' αριθ. 100 Διεθνής Σύμβασις Εργασίας «περί της ισότητας αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασίαν ίσης αξίας», ψηφισθείσα κατά την 34ην σύνοδον της Γενικής Συνδιασκέψεως Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας του έτους 1951, ης το κείμενον εν Ελληνική μεταφράσει και Γαλλικώ πρωτοτύπω έχει ως έπεται:

ΣΥΜΒΑΣΙΣ 100

Περί ισότητας της αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασίαν ίσης αξίας

Η Γενική Συνδιάσκεψις της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας συγκλήθεισα εν Γενεύη υπό του Διοικητικού Συμβουλίου του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας και συνελθούσα αυτόθι την 6ην Ιουν. 1951 κατά την 34ην σύνοδον αυτής.

Αφού απεφάσισε την αποδοχήν διαφόρων προτάσεων σχετικών προς την ισότητα της αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασίαν ίσης αξίας, ζήτημα αποτελούν το έβδομον σημείον της ημερησίας διατάξεως της συνόδου.

Αφού απεφάσισεν όπως αι προτάσεις αύται λάβουν τον τύπον διεθνούς συμβάσεως.

Αποδέχεται σήμεραν 29ην Ιουν. 1951 την ως έπεται σύμβασιν, ήτις θα αποκαλήται Σύμβασις περί ισότητας της αμοιβής 1951.

Άρθρον 1.- Εις την παρούσαν σύμβασιν:

α) Ο όρος «αμοιβή» περιλαμβάνει το ημερομίσθιον ή την συνήθη αντιμισθίαν, βασικήν ή κατωτάτην, ως και παν έτερον όφελος καταβαλλόμενον, αμέσως ή εμμέσως, εις χρήμα ή εις είδος υπό του εργοδότη εις τον εργαζόμενον έναντι* της απασχολήσεως αυτού.

β) Η έκφρασις «ισότης αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασίαν ίσης αξίας» αναφέρεται εις το επίπεδον αμοιβής το καθοριζόμενον άνει διακρίσεως βασιζομένης επί του φύλου.

Άρθρον 2.- 1. Έκαστον Μέλος οφείλει δια μέσων προσαρμοζομένων προς τας ισχυούσας μεθόδους δια των καθορισμών του επιπέδου της αμοιβής, να ενισχύη και καθ' ο μέτρον τούτο συνάδει προς τας εν λόγω μεθόδους, να εξασφαλίξη την εφαρμογήν εις άπαντας τους εργαζομένους της αρχής της ίσης αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασίαν ίσης αξίας.

2. Η αρχή αύτη δύναται να εφαρμυσθή μέσω:

α) είτε της εθνικής Νομοθεσίας.

β) είτε παντός συστήματος καθορισμού της αμοιβής καθιερωμένου ή ανεγνωρισμένου υπό της Νομοθεσίας.

γ) είτε συλλογικών συμβάσεων συναπτομένων μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων.

δ) είτε δια συνδυασμού των διαφόρων τούτων μέσων.

Άρθρον 3.- ι. Εφ' όσον τοιαύτα μέσα θα δύνανται να διευκολύνουν την εφαρμογήν της παρούσης συμβάσεως, δέον όπως λαμβάνωνται μέτρα προς ενθάρρυνσιν της αντικειμενικής εκτιμήσεως των απασχολήσεων επί τη βάσει των εργασιών τας οποίας περιλαμβάνουν.

2. Αι ακολουθητέαι μέθοδοι δια την εν λόγω εκτίμησιν δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενον αποφάσεων είτε εκ μέρους των αρμοδίων αρχών, εις ό,τι αφορά τον καθορισμόν του επιπέδου αμοιβής, είτε, εάν το επίπεδον αμοιβής έχη καθορισθή δυνάμει συλλογικών συμβάσεων, εκ μέρους των συμβαλλομένων μερών.

3. Αι διαφοραί μεταξύ επιπέδων αμοιβής, αι αντιστοιχούσαι, ανεξαρτήτως φύλου, εις διαφοράς προκύπτουσας εκ της τοιαύτης αντικειμενικής εκτιμήσεως των υπό εκτέλεσιν εργασιών, δέον όπως μη θεωρούνται ως αντίθετοι προς την αρχήν της ισότητος ης αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασίαν ίσης αξίας.

* Η διατύπωση αυτή δεν αποδίδει σωστά την έννοια των αυθεντικών κειμένων. Βλ. πιο πάνω, υποσημ. 364.

Άρθρον 4.- Έκαστον Μέλος δέον όπως συνεργάζεται δια πρόσφορον τρόπον μετά των ενδιαφερομένων οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων ίνα δοθή ισχύς** , εις τας διατάξεις της παρούσης συμβάσεως.

Άρθρον 5 - Αι επίσημοι επικυρώσεις της παρούσης συμβάσεως ανακοινούνται εις τον Γενικόν Διευθυντήν του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας παρ' ου και καταχωρίζονται.

Άρθρον 6.- 1. Η παρούσα σύμβασις δεσμεύει μόνον τα Μέλη της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας, των η επικυρώσις έχει καταχωρισθή υπό του Γενικού Διευθυντού.

2. Τίθεται αυτή εν ισχύι δώδεκα μήνας, μετά την υπό του Γενικού Διευθυντού καταχώρισιν των επικυρώσεων υπό δύο Μελών.

3. Ακολούθως η σύμβασις αυτή άρχεται ισχύουσα δι' έκαστον Μέλος δώδεκα μήνας αφ' ης καταχωρισθή η επικυρώσις αυτού.

Άρθρον 7.- 1. Αι εις τον Γενικόν Διευθυντήν του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας κοινοποιούμεναι δηλώσεις δυνάμει της παρ. 2 του άρθρ. 35 του Καταστατικού Χάρτου της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας, δέον όπως αναφέρουν:

α) Τα εδάφη δια τα οποία το ενδιαφερόμενον Μέλος αναλαμβάνει την υποχρέωσιν όπως αι διατάξεις της συμβάσεως εφαρμόζονται άνευ τροποποιήσεων.

β) Τα εδάφη δια τα οποία αναλαμβάνει την υποχρέωσιν όπως αι διατάξεις της συμβάσεως εφαρμόζονται μετά τροποποιήσεων και εις τι συνίσταται αι εν λόγω τροποποιήσεις.

γ) Τα εδάφη εις τα οποία η σύμβασις είναι ανεφάρμοστος και εν τη περιπτώσει ταύτη τους λόγους οίτινες την καθιστούν ανεφάρμοστον.

δ) Τα εδάφη δια τα οποία επιφυλάσσεται να αποφασίση εν αναμονή πλέον εμπειριστατωμένης εξετάσεως της καταστάσεως εις τα εν λόγω εδάφη.

2. Αι εις τα εδάφη α) και β) της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου μνημονευόμεναι υποχρεώσεις δέον όπως θεωρούνται ως αποτελούσαι αναπόσπαστον μέρος της επικυρώσεως και ετάγονται τα αυτά αποτελέσματα.

3. Πάν Μέλος δύναται δια νεωτέρας δηλώσεως αυτού όπως παραιτήται εν όλω ή εν μέρει των εις την προγενεστέραν δήλωσιν του διατυπωθεισών επιφυλάξεων, δυνάμει των εδαφ. β), γ) και δ) της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου.

** Αιθηντικά κείμενα : for therimposed giving effect to the provisions of this Convention», «en vue de donner effet aux dispositions de la presente Convention». Είναι προφανές ότι η ορθή μετάφραση στα ελληνικά είναι : «δια την εφαρμογήν των διατάξεων της παρούσης συμβάσεως». Πρόβλ. πιο πάνω, υποσημ. 112.

4. Πάν Μέλος, καθ' α χρονικά διαστήματα επιτρέπεται η καταγγελία της παρούσης συμβάσεως, συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 9, δύναται να κοινοποιή προς τον Γενικόν Διευθυντήν νεωτέραν δήλωσιν τροποποιούσαν τους όρους πάσης προγενεστέρας δηλώσεως αυτού και γνωρίζουσαν την επικρατούσαν κατάστασιν εις καθωρισμένα εδάφη.

Άρθρον 8.- 1. Αι εις τον Γενικόν Διευθυντήν του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας κδινολοιούμεναι δηλώσεις, συμφώνως προς τας παρ. 4 και 5 του άρθρου 35 του Καταστατικού Χάρτου της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας, δέον όπως αναφέρουν εάν αι διατάξεις της συμβάσεως έχουν εφαρμογήν επί του εδάφους, μετά ή άνευ τροποποιήσεων. Εφ' όσον η δήλωσις αναφέρει ότι αι διατάξεις της συμβάσεως εφαρμόζονται υπό την επιφύλαξιν τροποποιήσεων, δέον να προσδιορίξη εις τι συνίστανται αι εν λόγω τροποποιήσεις.

2. Το ενδιαφερόμενον Μέλος ή τα Μέλη ή η ενδιαφερομένη διεθνής αρχή δύνανται να παραιτηθούν, εν όλω ή εν μέρει δια μεταγενεστέρας δηλώσεως αυτών, του δικαιώματος προσφυγής εις τροποποίησιν μνημονευθείσαν εις προγενεστέραν δήλωσιν τούτων.

3. Το ενδιαφερόμενον Μέλος ή τα Μέλη ή η ενδιαφερομένη διεθνής αρχή, καθ' α χρονικά διαστήματα επιτρέπεται η καταγγελία της συμβάσεως, συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 9, δύνανται να κοινοποιούν εις τον Γενικόν Διευθυντήν νεωτέραν δήλωσιν, τροποποιούσαν πάσαν προγενεστέραν δήλωσιν αυτών και να γνωρίζουν την κατάστασιν ως προς την εφαρμογήν της συμβάσεως ταύτης.

Άρθρον 9.- 1. Παν Μέλος επικυρουν την παρούσαν σύμβασιν, δύναται να καταγγέλλη αυτήν μετά πάροδον δεκαετίας από της ενάρξεως της ισχύος της παρούσης συμβάσεως δια πράξεως ανακοινουμένης εις τον Γενικόν Διευθυντήν του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας και υπ' αυτού καταχωριζομένης. Η καταγγελία αρχεται ισχύουσα εν έτος μετά την καταχώρισιν αυτής.

2. Παν Μέλος επικυρουν την παρούσαν σύμβασιν, το οποίον εντός έτους από της λήξεως της εν τη προηγουμένη παραγράφω μνημονευομένης δεκαετίας δεν έχει κάμει χρήσιν της υπό του παρόντος άρθρου προβλεπομένης δυνατότητος καταγγελίας, δεσμεύεται δια μίαν νέαν δεκαετίαν και συνεπώς δικαιούται να καταγγέλλη την παρούσαν σύμβασιν επί τη λήξει εκάστης δεκαετίας, υπό τους εν τώ παρόντι άρθρω προβλεπομένους όρους.

Άρθρον 10.- 1. Ο Γενικός Διευθυντής του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας γνωστοποιεί εις άπαντα τα Μέλη της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας την καταχώρισιν πασών των επικυρώσεων, δηλώσεων, και καταγγελιών, αίτινες ανακοινούνται προς αυτόν υπό των Μελών της Οργανώσεως.

2. Γνωστοποιών εις τα Μέλη της Οργανώσεως την καταχώρισιν της δευτέρας επικυρώσεως, ήτις τω έχει ανακοινωθή, ο Γενικός Διευθυντής εφιστά την προσο-

χήν των Μελών της Οργανώσεως επί της ημερομηνίας αφ' ης η παρούσα σύμβασις άρχεται ισχύουσα.

Άρθρον 11. - Ο Γενικός Διευθυντής του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας ανακοινοί εις τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών πλήρεις πληροφορίας σχετικάς προς πάσας τας επικυρώσεις, δηλώσεις και καταγγελίας, τας οποίας ούτος έχει καταχωρίσει συμφώνως προς τα προηγούμενα άρθρα.

Άρθρον 12. - Το Διοικητικόν Συμβούλιον του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, οσάκις κρίνη τούτο αναγκαίον υποβάλλει εις την Γενικήν Συνδιάσκεψιν έκθεσιν επί της εφαρμογής της παρούσης συμβάσεως και αποφασίζει εάν συντρέχη περίπτωσις εγγραφής εις την ημερησίαν διάταξιν της Συνδιασκέψεως, θέματος ολικής ή μερικής αναθεωρήσεως αυτής.

Άρθρον 13. - Εν η περιπτώσει η Συνδιάσκεψις αποδεχθή νεωτέραν σύμβασιν επαγουμένην εν όλω ή εν μέρει αναθεώρησιν της παρούσης συμβάσεως και εφ' όσον η νεωτέρα σύμβασις δεν ορίζει άλλως:

α) Η επικύρωσις υπό Μέλους της νεωτέρας συμβάσεως της αναθεωρούσης την παρούσαν, επάγεται αυτοδικαίως, παρά τας διατάξεις του ως άνω άρθρ. 9, άμεσον καταγγελίαν της παρούσης συμβάσεως υπό την επιφύλαξιν ότι έχει τεθή εν ισχύ η αναθεωρούσα ταύτην νεωτέρα σύμβασις.

β) Αφ' η επαγουμένη την αναθεώρησιν νεωτέρα σύμβασις τεθή εν ισχύ η παρούσα σύμβασις παύει ούσα δεκτική επικυρώσεως υπό των Μελών.

2. Η παρούσα σύμβασις παραμένει, ρυχ ήττον, εν ισχύι υπό τον τύπον και το περιεχόμενον αυτής δια τα Μέλη άτινα επικυρώσαντα αυτήν δεν ήθελον επικυρώσει την αναθεωρούσαν ταύτην νεωτέραν σύμβασιν.

Άρθρον 14. - Το Γαλλικόν και Αγγλικόν κείμενον της παρούσης συμβάσεως είναι εξ ίσου αυθεντικά.

Άρθρον Δεύτερον. - 1. Διατάξεις Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας ή αποφάσεων διαιτησίας καθορίζουσαι ήσσονα αμοιδήν λόγω διαφοράς φύλου, δι' εργασίαν ίσης αξίας, είναι ανίσχυροι, θεωρούμεναι ως μη γεγραμμένοι.

2. Η ισχύς της διατάξεως της προηγούμενης παραγράφου άρχεται μετά παρέλευσιν 3 ετών από της ενάρξεως ισχύος της δια του παρόντος κυρουμένης συμβάσεως. Η δύναμις συλλογικών συμβάσεων εργασίας ή αποφάσεων διαιτησίας ολοκλήρωσις της υπό της κυρουμένης συμβάσεως καθιερουμένης αρχής της ισότητος της αμοιδής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασίαν ίσης αξίας, δύναται να χωρήση και σταδιακώς εντός του ανωτέρω χρονικού διαστήματος.

3. Αι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν και προκειμένου περί των, κατά τας διατάξεις του Α.Ν. 535/1968 «περί του καθορισμού ελαχίστων ορίων

μισθών και λοιπών όρων εργασίας κατηγοριών τινων μισθωτών» και του Ν.Δ. 1198/1972 «περί του τρόπου ρυθμίσεως των όρων αμοιβής και εργασίας του επί σχέσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού του Δημοσίου των Ο.Τ.Α. και Ν.Π.Δ.Δ. και τροποποιήσεως διατάξεων της περί συλλογικών συμβάσεων εργασίας νομοθεσίας» Υπουργικών Αποφάσεων περί ρυθμίσεως της αμοιβής εργασίας.

Άρθρον Τρίτον. - Η ισχύς της δια του παρόντος κυρωμένης διεθνούς σύμβασης άρχεται, συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 6 αυτής, δώδεκα μήνας από της ημερομηνίας καταχωρίσεως από του Γενικού Διευθυντού του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας της επικυρώσεως της.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1992

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
170

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2085

Ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης, λειτουργίας και προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΘΕΣΕΩΝ-
ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΑΓΩΓΩΝ**

**Άρθρο 1
Βαθμολογική διάρθρωση θέσεων**

1. Οι θέσεις του προσωπικού, που διέπεται από τον Υπαλληλικό Κώδικα (π.δ. 611/1977), κατατάσσονται σε κλίμακα βαθμών, οι οποίοι κατανομούνται κατά κατηγορία, ως ακολούθως:

Α. Κατηγορία Ειδικών Θέσεων (ΕΘ)

Βαθμός α
Βαθμός β

Β. Κατηγορία Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ)

Γενικός Διευθυντής
Διευθυντής Α'
Διευθυντής Β'
Τμηματάρχης Α'
Τμηματάρχης Β'
Εισηγητής Α'
Εισηγητής Β'
Γραμματέας Α'
Γραμματέας Β'
Δόκιμος Γραμματέας

Γ. Κατηγορία Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ)

Διευθυντής Α'
Διευθυντής Β'

Τμηματάρχης Α'
Τμηματάρχης Β'
Εισηγητής Α'
Εισηγητής Β'
Γραμματέας Α'
Γραμματέας Β'
Δόκιμος Γραμματέας

Δ. Κατηγορία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ)

Τμηματάρχης Α'
Τμηματάρχης Β'
Εισηγητής Α'
Εισηγητής Β'
Γραμματέας Α'
Γραμματέας Β'
Γραφέας Α'
Γραφέας Β'
Δόκιμος Γραφέας

Ε. Κατηγορία Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (ΥΕ)

Επιμελητής Α'
Επιμελητής Β'
Επιμελητής Γ'
Βοηθός Υπάλληλος Α'
Βοηθός Υπάλληλος Β'
Βοηθός Υπάλληλος Γ'
Δόκιμος Βοηθός

2. Οι θέσεις της Κατηγορίας ΠΕ κατατάσσονται στους βαθμούς από του Δόκιμου Γραμματέα, που είναι ο εισαγωγικός, μέχρι και του Γενικού Διευθυντή, που είναι ο καταληκτικός.

3. Οι θέσεις της Κατηγορίας ΤΕ κατατάσσονται στους βαθμούς από του Δόκιμου Γραμματέα, που είναι ο εισαγωγικός, μέχρι και του Διευθυντή Α', που είναι ο καταληκτικός.

4. Οι θέσεις της Κατηγορίας ΔΕ κατατάσσονται στους βαθμούς από του Δόκιμου Γραφέα, που είναι ο εισαγωγικός, μέχρι και του Τμηματάρχη Α', που είναι ο καταληκτικός.

5. Οι θέσεις της κατηγορίας ΥΕ κατατάσσονται στους βαθμούς από του Δόκιμου Βοηθού, που είναι ο εισαγωγικός.

μέχρι και του Επιμελητή Α', που είναι ο καταληκτικός.

6. Η κατάταξη των θέσεων στους κλάδους κάθε κατηγορίας μπορεί, ανάλογα με τις διαρθρωτικές και λειτουργικές ανάγκες των υπηρεσιών, να μην εξαντλεί τη βαθμολογική κλίμακα των προηγούμενων παραγράφων.

7. Οργανικές ενιαίες είναι οι θέσεις των επόμενων βαθμών: α) Του Δόκιμου Βοηθού μέχρι και του Βοηθού Υπαλλήλου Α' της Κατηγορίας ΥΕ, β) του Επιμελητή Γ' και Β' της Κατηγορίας ΥΕ, γ) του Δόκιμου Γραφέα μέχρι και του Γραμματέα Α' της Κατηγορίας ΔΕ, δ) του Δόκιμου Γραμματέα μέχρι και του Γραμματέα Α' των Κατηγοριών ΠΕ και ΤΕ, ε) του Εισηγητή Β' και Α' των Κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ, στ) του Τμηματάρχη Β' και Α' των Κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ και ζ) του Διευθυντή Β' και Α' των Κατηγοριών ΠΕ και ΤΕ.

8. Όπου στην οργανωτική διάρθρωση των υπηρεσιών προβλέπονται εκτός από Διευθύνσεις και Υποδιευθύνσεις, ως προϊστάμενοι των Διευθύνσεων και των Υποδιευθύνσεων τοποθετούνται Διευθυντές Β' ή Α', ανεξάρτητα από την αρχαιότητά τους. Δεν επιτρέπεται να τοποθετείται Διευθυντής Α' υπό Διευθυντή Β'. Όπου στην οργανωτική διάρθρωση των υπηρεσιών προβλέπονται εκτός από Τμήματα και Γραφεία, ως προϊστάμενοι των Τμημάτων και των Γραφείων τοποθετούνται Τμηματάρχες Α' ή Β', ανεξάρτητα από την αρχαιότητά τους. Δεν επιτρέπεται να τοποθετείται Τμηματάρχης Α' υπό Τμηματάρχη Β'. Στους οργανισμούς των δημοσίων υπηρεσιών και των Ν.Π.Δ.Δ. μπορεί να ορίζονται ως προϊστάμενοι ανεξαρτήτων Τμημάτων ή Γραφείων, που δεν υπάγονται σε Διευθύνσεις, Διευθυντές Α' ή Β'.

9. Όπου στην κείμενη νομοθεσία προβλέπονται οι βαθμοί 1ος ή 2ος της Κατηγορίας Ειδικών Θέσεων, νοούνται οι βαθμοί α ή β αντιστοίχως.

10. Εισαγωγικός βαθμός των αποφοίτων της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ) είναι ο βαθμός του Εισηγητή Β'. Όσοι αποφοιτούν της Ε.Σ.Δ.Δ. και έχουν ήδη την ιδιότητα του υπαλλήλου του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. διορίζονται με το βαθμό που έχουν, εφόσον είναι ανώτερος του Εισηγητή Β' και διατηρούν το χρόνο υπηρεσίας που έχουν στον κατεχόμενο βαθμό.

11. Ανώτερος εισαγωγικός βαθμός της Κατηγορίας ΠΕ ορίζεται:

α) Ο βαθμός του Γραμματέα Β', για τους κατόχους βασικού τίτλου σπουδών Α.Ε.Ι. διάρκειας άνω των τεσσάρων ετών ή περισσότερων βασικών τίτλων σπουδών Α.Ε.Ι. ή βασικού τίτλου σπουδών Α.Ε.Ι. και μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών συνολικής διάρκειας άνω των τεσσάρων ετών.

β) Ο βαθμός του Γραμματέα Α', για τους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών διάρκειας δύο τουλάχιστον ετών, εφόσον απαιτείται ως τυπικό προσόν στον κλάδο που διορίζονται. Επίσης, για τους κατόχους διδακτορικού διπλώματος.

γ) Ο βαθμός του Εισηγητή Β', για τους κατόχους διδακτορικού διπλώματος, εφόσον απαιτείται ως τυπικό προσόν στον κλάδο που διορίζονται.

Για τους μεταπτυχιακούς τίτλους και τα διδακτορικά διπλώματα ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του εξωτερικού, απαιτείται σχετική βεβαίωση αναγνώρισης από το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α.. Αν κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής διορισθεί υπάλληλος σε βαθμό ανώτερο υπηρετούντος υπαλλήλου στον ίδιο κλάδο, με όμοια τυπικά προσόντα σπουδών, ο υπηρετών υπάλληλος κατατάσσεται αυτοδικαίως στον ίδιο με το νεοδιοριζόμενο βαθμό και

τίθεται πριν από αυτόν στην σειρά αρχαιότητας.

Άρθρο 2

Τρόπος προαγωγής δημοσίων υπαλλήλων

1. Οι προαγωγές των δημοσίων υπαλλήλων όλων των κατηγοριών (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) ενεργούνται: α) κατ' απόλυτη εκλογή, β) κατ' εκλογή και γ) κατ' αρχαιότητα.

2. Ως προακτέοι, κατ' απόλυτη εκλογή, χαρακτηρίζονται οι υπάλληλοι που έχουν σε άριστο επίπεδο τα ουσιαστικά προσόντα που αναφέρονται στο χαρακτήρα, τη συμπεριφορά, την αφοσίωση στο καθήκον, τη διοικητική ικανότητα, τη γνώση του αντικειμένου τους, την πρωτοβουλία, δημιουργικότητα και αποτελεσματικότητα, είναι πάντοτε έτοιμοι να αντιμετωπίζουν απόλυτα, με ταχύτητα και ευστοχία, κάθε υπηρεσιακό θέμα και ανταποκρίνονται απόλυτα, κατά συνεκτίμηση και των στοιχείων κρίσης του επόμενου άρθρου, στις απαιτήσεις της υπηρεσίας για την άσκηση των καθηκόντων του ανώτερου βαθμού.

3. Ως προακτέοι, κατ' εκλογή, χαρακτηρίζονται οι υπάλληλοι που έχουν σε πολύ καλό επίπεδο τα ουσιαστικά προσόντα, που αναφέρονται στο χαρακτήρα, τη συμπεριφορά, την αφοσίωση στο καθήκον, τη διοικητική ικανότητα, τη γνώση του αντικειμένου τους, την πρωτοβουλία, δημιουργικότητα και αποτελεσματικότητα, είναι πάντοτε έτοιμοι να αντιμετωπίζουν πλήρως, με ταχύτητα και ευστοχία, κάθε υπηρεσιακό θέμα και ανταποκρίνονται πλήρως, κατά συνεκτίμηση και των στοιχείων κρίσης του επόμενου άρθρου, στις απαιτήσεις της υπηρεσίας για την άσκηση των καθηκόντων του ανώτερου βαθμού.

4. Ως προακτέοι, κατ' αρχαιότητα, χαρακτηρίζονται οι υπάλληλοι που έχουν σε καλό επίπεδο τα ουσιαστικά προσόντα, που αναφέρονται στο χαρακτήρα, τη συμπεριφορά, την αφοσίωση στο καθήκον, τη διοικητική ικανότητα, τη γνώση του αντικειμένου τους, την πρωτοβουλία, δημιουργικότητα και αποτελεσματικότητα, είναι πάντοτε έτοιμοι να αντιμετωπίζουν επαρκώς τα υπηρεσιακά θέματα και ανταποκρίνονται επαρκώς, κατά συνεκτίμηση και των στοιχείων κρίσης του επόμενου άρθρου, στις απαιτήσεις της υπηρεσίας για την άσκηση των καθηκόντων του ανώτερου βαθμού.

5. Οι υπάλληλοι, που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου, κρίνονται μη προακτέοι.

Άρθρο 3

Στοιχεία για το σχηματισμό κρίσης

1. Το υπηρεσιακό συμβούλιο, προκειμένου να κρίνει, λαμβάνει υπόψη:

α) Κατά κύριο λόγο, τη γενική βαθμολογία των εκθέσεων ουσιαστικών προσόντων, που συντάχθηκαν κατά την τελευταία πενταετία, καθώς και τα λοιπά στοιχεία του προσωπικού μητρώου του, μεταξύ των οποίων και την αρχαιότητα στο βαθμό, που προσδιορίζουν την ικανότητα για την άσκηση των καθηκόντων του ανώτερου βαθμού, και που εκτιμώνται ελευθέρως.

β) Τα στοιχεία του πειθαρχικού φακέλου.

γ) Το χρόνο υπηρεσίας στις παραμεθόριες, νησιωτικές και προβληματικές περιοχές.

δ) Πιστοποιητικά επιτυχούς αποφοίτησης από εκπαιδευτικά προγράμματα υπαλλήλων του Δημοσίου και Ν.Π.Δ.Δ. στην ημεδαπή ή αλλοδαπή.

ε) Μεταπτυχιακούς τίτλους ή πιστοποιητικά σπουδών και

διδακτορικά διπλώματα, που συνδέονται με τα αντικείμενα της υπηρεσίας.

στ) Την άριστη γνώση ξένων γλωσσών.

ζ) Την επιτυχή απεφοίτηση από πρόγραμμα προαγωγικής εκπαίδευσης του άρθρου 36 του ν. 1943/1991 (ΦΕΚ 50 Α').

η) Κάθε άλλο κατά την κρίση του χρήσιμο στοιχείο ή έγγραφο.

2. Ο χρόνος απομάκρυνσης του υπαλλήλου από την υπηρεσία, λόγω αναρρωτικών αδειών, μπορεί, κατ' ελεύθερη εκτίμηση του υπηρεσιακού συμβουλίου, να αποτελεί αρνητικό στοιχείο κρίσης, για την κατάταξη του κρινομένου στους πίνακες προακτέων.

3. Η παράγραφος 10 του άρθρου 36 του ν. 1943/1991 καταργείται.

Άρθρο 4

Χρόνος προαγωγής

Για την προαγωγή των υπαλλήλων απαιτείται:

α) Στους κλάδους της Κατηγορίας ΠΕ, από Δόκιμος Γραμματέας μέχρι και Εισηγητής Β', διετής υπηρεσία σε κάθε βαθμό, από Εισηγητής Β' μέχρι και Διευθυντής Α', τριετής υπηρεσία σε κάθε βαθμό.

β) Στους κλάδους της Κατηγορίας ΤΕ, από Δόκιμος Γραμματέας σε Γραμματέα Β', διετής υπηρεσία, από Γραμματέα Β' μέχρι και Εισηγητής Α', τριετής υπηρεσία σε κάθε βαθμό, από Εισηγητής Α' μέχρι και Τμηματάρχη Α', τετραετής υπηρεσία σε κάθε βαθμό, από Τμηματάρχη Α' μέχρι και Διευθυντής Α', τριετής υπηρεσία σε κάθε βαθμό.

γ) Στους κλάδους της Κατηγορίας ΔΕ, από Δόκιμος Γραφέας σε Γραφέα Β', διετής υπηρεσία, από Γραφέα Β' μέχρι και Εισηγητής Β', τριετής υπηρεσία σε κάθε βαθμό, από Εισηγητής Β' μέχρι και Τμηματάρχη Α', τετραετής υπηρεσία σε κάθε βαθμό.

δ) Στους κλάδους της Κατηγορίας ΥΕ, από Δόκιμος βοηθός σε Βοηθό Υπάλληλο Γ', διετής υπηρεσία, από Βοηθός Υπάλληλος Γ' σε Βοηθό Υπάλληλο Β', πενταετής υπηρεσία, από Βοηθός Υπάλληλος Β' μέχρι και Επιμελητής Γ', εξαετής υπηρεσία σε κάθε βαθμό, από Επιμελητής Γ' μέχρι και Επιμελητής Α', τετραετής υπηρεσία σε κάθε βαθμό.

Άρθρο 5

Σύστημα προαγωγών

1. Οι προαγωγές των υπαλλήλων κλάδων ΠΕ και ΤΕ μέχρι και του βαθμού του Εισηγητή Α', κλάδων ΔΕ μέχρι και του βαθμού του Γραμματέα Α' και κλάδων ΥΕ μέχρι και του βαθμού Βοηθού Υπάλληλου Α' ενεργούνται, κατά σειρά προτεραιότητας: α) κατ' απόλυτη εκλογή, β) κατ' εκλογή, γ) κατ' αρχαιότητα. Οι κρινόμενοι ως μη προακτέοι παραλείπονται.

2. Οι προαγωγές των υπαλλήλων κλάδων ΠΕ και ΤΕ στους βαθμούς Τμηματάρχη Β' και Α' και Διευθυντή Β' και Α', κλάδων ΔΕ στους βαθμούς Εισηγητή Β' και Α' και Τμηματάρχη Β' και Α' και κλάδων ΥΕ στους βαθμούς Επιμελητή Γ', Β' και Α' ενεργούνται μόνο εφόσον υπάρχουν προακτέοι κατ' απόλυτη εκλογή ή κατ' εκλογή.

3. Για την εφαρμογή των οριζόμενων στις προηγούμενες παραγράφους, το υπηρεσιακό συμβούλιο από τον κατά το άρθρο 163 του Υπαλληλικού Κώδικα (π.δ. 611/1977) πίνακα καταρτίζει πίνακα αρχαιότητας των υπαλλήλων, οι οποίοι μέχρι τέλους Απριλίου του επόμενου έτους συμπληρώνουν το απαιτούμενο για προαγωγή χρόνο, εφόσον κατά τον

Απρίλιο του έτους κατάρτισης των κατωτέρω πινάκων προακτέων έχουν τα απαιτούμενα λοιπά τυπικά προσόντα για προαγωγή.

Με βάση τον πίνακα αυτόν, το υπηρεσιακό συμβούλιο με αυτοτελή κρίση για κάθε υπάλληλο καταρτίζει και τους ακόλουθους πίνακες:

α) Πίνακα προακτέων κατ' απόλυτη εκλογή.

β) Πίνακα προακτέων κατ' εκλογή.

γ) Πίνακα προακτέων κατ' αρχαιότητα.

δ) Πίνακα μη προακτέων.

Οι παραπάνω πέντε πίνακες καταρτίζονται, χωριστά κατά βαθμούς και κλάδους, εντός του μηνός Απριλίου κάθε έτους.

Η σειρά εγγραφής στους πίνακες των κατ' απόλυτη εκλογή, κατ' εκλογή και κατ' αρχαιότητα προακτέων γίνεται κατά φθίνουσα σειρά της γενικής βαθμολογίας των εκθέσεων αξιολόγησης των ουσιαστικών προσόντων των κρινομένων και ανεξάρτητα από σειρά αρχαιότητας. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, προηγείται στη σειρά εγγραφής ο αρχαιότερος. Η ύπαρξη πειθαρχικής ποινής επιτρέπει, κατ' εκτίμηση του υπηρεσιακού συμβουλίου, την εγγραφή του υπαλλήλου σε κατώτερη σειρά. Αν από τις οργανικές διατάξεις προβλέπεται να συντρέχουν για προαγωγή στην ίδια θέση υπάλληλοι περισσότερων κλάδων, οι ανωτέρω πίνακες α-γ περιλαμβάνουν τους υπαλλήλους των κλάδων αυτών.

4. Στο βαθμό του Γενικού Διευθυντή προάγεται Διευθυντής Α', με τριετή τουλάχιστον υπηρεσία στο βαθμό αυτόν, με απόφαση του Ειδικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου της παρ. 7 του άρθρου 78 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α'), εφόσον, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2 (παρ.2) και 3 του παρόντος, με συνεκτίμηση και των στοιχείων της παρ. 6 του άρθρου 78 του ν. 1892/1990, κρίνεται προακτέος κατ' απόλυτη εκλογή. Η αρχαιότητα στο βαθμό του Διευθυντή Α' δεν λαμβάνεται υπόψη ως στοιχείο κρίσης για την προαγωγή στο βαθμό του Γενικού Διευθυντή, ούτε καταρτίζονται πίνακες προακτέων, αλλά τηρείται η διαδικασία του τελευταίου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 78 του ν. 1892/1990.

5. Επαναφέρονται σε ισχύ οι διατάξεις των άρθρων 159 (εκτός των παραγράφων 2 και 3), 163 και 173 του Υπαλληλικού Κώδικα (π.δ. 611/1977). Όπου στο άρθρο 173 αναφέρονται τα άρθρα 165, 167 και 170 του Υπαλληλικού Κώδικα, νοείται το άρθρο 5 του παρόντος.

6. Οι πρώτοι, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, πίνακες προακτέων καταρτίζονται τον Απρίλιο του έτους 1993.

7. Οι διατάξεις των άρθρων 4, 5, 6, 7 παρ. 1 και 2, 8 και 9 του ν. 1586/1986 (ΦΕΚ 37 Α') καταργούνται.

Άρθρο 6

Υπηρεσιακά συμβούλια - Αρχαιότητα - Προβάδισμα

1. Όπου προβλέπονται, ως μέλη των υπηρεσιακών συμβουλίων, υπάλληλοι με βαθμό Α', ορίζονται εφεξής υπάλληλοι με βαθμό Γενικού Διευθυντή ή Διευθυντή Α' ή Β'.

Ο κατά βαθμόν ανώτερος ή αρχαιότερος των υπαλλήλων του προηγούμενου εδαφίου ορίζεται δεύτερος αναπληρωτής του προέδρου. Όταν προεδρεύει ο δεύτερος αναπληρωτής, συμμετέχει ως μέλος ο αναπληρωτής του προεδρεύοντος.

2. Το προβλεπόμενο από το άρθρο 6 παρ. 2 του Υπαλληλικού Κώδικα (π.δ. 611/1977) υπηρεσιακό συμβούλιο καταργείται. Οι αρμοδιότητές του ασκούνται εφεξής από το Ειδικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο της παρ. 7 του άρθρου 78 του ν. 1892/1990, συγκροτούμενο κατά το πρώτο εδάφιο

της παραγράφου αυτής.

3. Επαναφέρονται σε ισχύ τα άρθρα 196, 197 και 294 του Υπαλληλικού Κώδικα (π.δ. 611/1977). Όπου στο άρθρο 197 αναφέρονται κλάδοι ΑΤ, ΑΡ, ΜΕ και ΣΕ, νοούνται αντίστοιχα οι κατηγορίες ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ. Η παραπομπή στο άρθρο 64 του Υπαλληλικού Κώδικα νοείται ως παραπομπή στο άρθρο 1 του παρόντος νόμου.

4. Το κατά το άρθρο 197 του Υπαλληλικού Κώδικα προβάδισμα δεν εμποδίζει την τοποθέτηση υπαλλήλων προβαδίζουσας κατηγορίας μέχρι και του βαθμού του Εισηγητή Α' σε οργανική μονάδα, στην οποία προφταται υπάλληλος κατηγορίας, η οποία έπεται κατά το προβάδισμα.

5. Οι υπάλληλοι υποχρεούνται να εκτελούν και συναφείς με την ειδικότητα ή τα καθήκοντά τους εργασίες ή εργασίες για τις οποίες έχουν, κατά την κρίση της υπηρεσίας, την απαιτούμενη εμπειρία ή ειδικευση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ - ΜΕΤΑΘΕΣΕΙΣ - ΜΕΤΑΤΑΣΕΙΣ

Άρθρο 7

Τοποθέτηση

1. Διοριζόμενος υπάλληλος όλων των Κατηγοριών (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) δεν τοποθετείται στους νομούς Αττικής ή Θεσσαλονίκης ούτε στις πόλεις Πάτρα, Κόρινθο, Χαλκίδα, Λάρισα, Βόλο, Σέρρες, Καβάλα, Ιωάννινα και Ηράκλειο, εφόσον ο κλάδος στον οποίο διορίζεται έχει κενές θέσεις κατανεμημένες εκτός των νομών και των πόλεων αυτών. Ο διοριζόμενος τοποθετείται υποχρεωτικά στη θέση για την οποία συμμετέσχε με δήλωσή του στη διαδικασία πρόσληψης. Η έλλειψη δήλωσης αποκλείει το διορισμό.

2. Οι κατά την προηγούμενη παράγραφο τοποθετούμενοι υποχρεούνται να υπηρετήσουν για μια, τουλάχιστον, πενταετία στη θέση που τοποθετήθηκαν. Απαγορεύεται μετάθεση, μετάταξη ή απόσπαση, με εξαίρεση την απόσπαση για φοίτηση στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, καθώς και η χορήγηση εκπαιδευτικής άδειας, κατά τη διάρκεια της πενταετίας. Η παρακολούθηση προγραμμάτων των άρθρων 32-35 του ν.1943/1991 επιτρέπεται.

3. Ο υπάλληλος υποχρεούται να μην εκτελέσει διαταγή, η οποία παραβιάζει τις διατάξεις της παρ. 2 του παρόντος, άλλως παραπέμπεται υποχρεωτικά στο υπηρεσιακό συμβούλιο με το ερώτημα της απόλυσης. Η καταβολή αποδοχών στο υπηρεσιακό όργανο, που εξέδωσε τη διαταγή ή συνέπραξε στην έκδοσή της, διακόπτεται από την ημέρα έκδοσης μέχρι την ημέρα ανάκλησης αυτής.

4. Ως πόλη, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, νοείται η περιοχή σε ακτίνα τριάντα (30) χιλιομέτρων από το κέντρο αυτής.

5. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 και η παρ. 3 του άρθρου 132 του Υπαλληλικού Κώδικα (π.δ. 611/1977) καταργούνται.

6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται για τους διοριζόμενους σύμφωνα με το άρθρο 91 του ν. 1943/1991.

Άρθρο 8

Μεταθέσεις

Α. Κατηγορίες μεταθέσεων.

1. Οι μεταθέσεις των υπαλλήλων του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ., που υπάγονται στον Υπαλληλικό Κώδικα ενεργούνται:

α) με αίτηση του υπαλλήλου,

β) χωρίς αίτηση του υπαλλήλου,

γ) για εξαιρετικούς λόγους, με αίτηση ή χωρίς αίτηση του υπαλλήλου.

2. Η μετάθεση με αίτηση του υπαλλήλου προηγείται της μετάθεσης χωρίς αίτηση και η μετάθεση για εξαιρετικούς λόγους των δύο άλλων κατηγοριών μεταθέσεων.

Β. Μετάθεση από περιφερειακή υπηρεσία στο νομό Αττικής ή Θεσσαλονίκης ή σε άλλα αστικά κέντρα.

1. Δεν επιτρέπεται μετάθεση υπαλλήλου σε υπηρεσία του νομού Αττικής ή Θεσσαλονίκης ή των πόλεων Πάτρας, Κορίνθου, Χαλκίδας, Λάρισας, Βόλου, Σερρών, Καβάλας, Ιωαννίνων και Ηρακλείου, αν δεν έχει υπηρετήσει πέντε (5) τουλάχιστον έτη εκτός των νομών και των πόλεων αυτών, από τα οποία τρία τουλάχιστο συνεχή έτη στο νομό που υπηρετεί.

2. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, η νήσος των Κυθέρων θεωρείται ότι δεν ανήκει στο νομό Αττικής.

3. Για την κάλυψη με μετάθεση κενών θέσεων υπηρεσιών των νομών και των πόλεων της παρ. 1, λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια:

α. Η εκτός των ανωτέρω νομών και πόλεων υπηρεσία του υπαλλήλου, η οποία εκτιμάται με τους ακόλουθους συντελεστές:

1. Έξι (6), για κάθε έτος υπηρεσίας σε παραμεθόρια και προβληματική Α' κατηγορίας περιοχή.

2. Πέντε και 1/2 (5,5), για κάθε έτος υπηρεσίας σε παραμεθόρια και προβληματική Β' κατηγορίας περιοχή.

3. Πέντε (5), για κάθε έτος υπηρεσίας σε παραμεθόρια περιοχή εκτός της έδρας του νομού.

4. Τέσσερα και 1/2 (4,5), για κάθε έτος υπηρεσίας σε παραμεθόρια περιοχή στην έδρα του νομού.

5. Τέσσερα (4), για κάθε έτος υπηρεσίας σε νησιωτική και προβληματική Α' κατηγορίας περιοχή.

6. Τρία και 1/2 (3,5), για κάθε έτος υπηρεσίας σε νησιωτική και προβληματική Β' κατηγορίας περιοχή.

7. Τρία (3), για κάθε έτος υπηρεσίας σε νησιωτική περιοχή εκτός της έδρας του νομού.

8. Δύο και 1/2 (2,5), για κάθε έτος υπηρεσίας σε νησιωτική περιοχή στην έδρα του νομού.

9. Δύο (2), για κάθε έτος υπηρεσίας σε προβληματική Α' κατηγορίας περιοχή.

10. Ένα και 1/2 (1,5), για κάθε έτος υπηρεσίας σε προβληματική Β' κατηγορίας περιοχή.

11. Ένα (1), για κάθε έτος υπηρεσίας εκτός της έδρας του νομού.

12. Μισό (0,5), για κάθε έτος υπηρεσίας στην έδρα του νομού.

Για τον υπάλληλο, που συντρέχουν περισσότερες από μία των ανωτέρω περιπτώσεων, λαμβάνεται υπόψη η περίπτωση, που έχει το μεγαλύτερο συντελεστή.

β. Ο συνολικός χρόνος υπηρεσίας, που υπολογίζεται για τη συμπλήρωση τριακοσιπενταετίας, ο οποίος εκτιμάται με συντελεστή 0,75 για κάθε έτος υπηρεσίας.

γ. Η οικογενειακή κατάσταση, η οποία εκτιμάται με συντελεστή τρία (3) για το σύζυγο, τρία (3) για το πρώτο και πέντε (5) για κάθε επόμενο ανήλικο τέκνο ή τέκνο που σπουδάζει σε σχολή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εφόσον δεν έχει συμπληρώσει το 25ο έτος της ηλικίας του.

δ. Η συνυπηρέτηση ή συγκατοίκηση, η οποία εκτιμάται με

τελεστή δεκαπέντε (15) και λαμβάνεται υπόψη, αν ο ιος σύζυγος υπηρετεί στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α. ή ως φορέα του δημόσιου τομέα ή κατά την τελευταία εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα ή είναι επαγγελματίας. διότι, ως υπάλληλος του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α., άλλου φορέα του δημόσιου τομέα αποδεικνύεται με βεβαίωση της υπηρεσίας, ενώ η ιδιότητα ως εργαζομένου στον ιδιωτικό τομέα ή ως επαγγελματία, με βεβαίωση του είου ασφαλιστικού φορέα ή επιμελητηρίου.

Η απαιτούμενη διετία πρέπει να έχει συμπληρωθεί την 1 Ιανουαρίου του έτους, που καταρτίζονται οι πίνακες παραγράφου ΣΤ' του παρόντος.

Η ηλικία των ετών 50, 51-55 και 56-60, η οποία εκτιμάται με τους συντελεστές ένα (1), δύο (2) και τρία (3) ιστοίχως.

Η ηλικία τον υπολογισμό της ηλικίας στις περιπτώσεις γ' και δ' ως ημέρα γέννησης θεωρείται η 31η Ιανουαρίου.

Ως παραμεθόριες περιοχές, νοούνται οι καθοριζόμενες στο ν. 287/1976 (ΦΕΚ 78 Α'). Ως προβληματικές Α' ή Β' κατηγορίας περιοχές, νοούνται οι καθοριζόμενες σύμφωνα με το άρθρο 64 του ν. 1943/1991, όπως αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 9 του παρόντος. Ως υπηρεσία εκτός έδρας νομοίου, νοείται η υπηρεσία που παρασχέθηκε σε υπηρεσιακή μονάδα που απέχει πέραν των τριάντα (30) χιλιοσων από την έδρα του νομού.

Η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, στην περιοχή των νήσων Αίγινας, Σαλαμίνας, Εύβοιας και Κάρου δεν θεωρείται νησιωτική.

Ο χρόνος μικρότερος των έξι (6) μηνών θεωρείται ως έξι (6) μήνες και εκτιμάται με το μισό του οικείου συντελεστή. Ο χρόνος μεγαλύτερος των έξι (6) μηνών θεωρείται ως πλήρης. Ο υπολογισμός του χρόνου γίνεται με βάση την 31η Ιανουαρίου κάθε έτους.

Ο υπάλληλος, που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο άθροισμα, σύμφωνα με τα παραπάνω κριτήρια και τους συντελεστές, προηγείται των λοιπών υπαλλήλων που ζητούν θέση στο νομό Αττικής ή Θεσσαλονίκης ή στις πόλεις της παρ. Β1. Στις μεταθέσεις χωρίς αίτηση, ο υπάλληλος συγκεντρώνει το μικρότερο άθροισμα προηγείται των λοιπών υπαλλήλων.

Οι διατάξεις των παραγράφων Β 1-5 εφαρμόζονται και μετάθεση μεταξύ των νομών Αττικής, Θεσσαλονίκης και Πόλεων της παραγράφου Β1, ως και μεταξύ των πόλεων Πάτρων. Η υπηρεσία στην έδρα των νομαρχιών του νομού Αττικής, στην πόλη της Θεσσαλονίκης και στις πόλεις της παραγράφου Β1 συνυπολογίζεται με συντελεστή 0.1.

Με το συντελεστή της προηγούμενης παραγράφου λογίζεται και η προϋπηρεσία του υπαλλήλου στην έδρα νομαρχιών του νομού Αττικής, στην πόλη της Θεσσαλονίκης ή στις πόλεις της παραγράφου Β1 για την εφαρμογή διατάξεων των παραγράφων Β3 και Γ2.

Ως πόλη για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου Β, νοείται η περιοχή σε ακτίνα τριάντα (30) χιλιοσων από το κέντρο αυτής.

Μετάθεση σε υπηρεσία εκτός νομού Αττικής, Θεσσαλονίκης και των πόλεων της παρ. Β1.

Δεν επιτρέπεται μετάθεση υπαλλήλου σε υπηρεσία του νομού, αν δεν έχει συμπληρώσει τριετή, τουλάχιστο, υπηρεσία στο νομό που υπηρετεί ή την απαιτούμενη υπηρεσία στην παρ. 2 του άρθρου 7 του παρόντος πενταετή υπηρεσία.

2. Για την κάλυψη με μετάθεση κενών θέσεων υπηρεσιών εκτός των νομών Αττικής, Θεσσαλονίκης και των πόλεων της παρ. Β1, λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια α-ε της παρ. Β3 με τους αντίστοιχους συντελεστές και οι συντελεστές των παραγράφων Β6 και Β7, καθώς και το κριτήριο της εντοπιότητας, με τις ακόλουθες διακρίσεις:

α) Στη μετάθεση με αίτηση του υπαλλήλου, το κριτήριο της εντοπιότητας εκτιμάται με συντελεστή πέντε (5). Ως εντοπιότητα νοείται η καταγωγή του υπαλλήλου από περιοχή του νομού στον οποίο ζητεί να μεταταθεί ή η εγγραφή του στο Δημοτολόγιο δήμου ή κοινότητας του νομού αυτού. Ο υπάλληλος, που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο άθροισμα, προηγείται των λοιπών για μετάθεση στο νομό που επιθυμεί.

β) Στη μετάθεση χωρίς αίτηση του υπαλλήλου, το κριτήριο της εντοπιότητας εκτιμάται με συντελεστή έξι (6). Ως εντοπιότητα νοείται η καταγωγή του υπαλλήλου από περιοχή του νομού στον οποίο υπηρετεί ή η εγγραφή του στο Δημοτολόγιο δήμου ή κοινότητας του νομού αυτού. Ο υπάλληλος, που συγκεντρώνει το μικρότερο άθροισμα, προηγείται των λοιπών για μετάθεση.

3. Η εντοπιότητα δεν λαμβάνεται υπόψη στις περιπτώσεις που αποτελεί κώλυμα μετάθεσης στο συγκεκριμένο τόπο. Η εγγραφή στο Δημοτολόγιο ως αποδεικτικό στοιχείο της εντοπιότητας πρέπει να έχει γίνει προ πενταετίας τουλάχιστον, υπολογιζόμενης την 31η Ιανουαρίου του έτους που καταρτίζονται οι πίνακες της παραγράφου ΣΤ' του παρόντος.

Δ. Μετάθεση ή μετακίνηση μέσα στον ίδιο νομό.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ.2 του άρθρου 7 του παρόντος, μετάθεση υπαλλήλου εντός του νομού που υπηρετεί, με αίτησή του ή για ανάγκες της υπηρεσίας, γίνεται οποτεδήποτε, κατ' εκτίμηση των κριτηρίων των παρ. Β3, Β6 και Β7 του παρόντος.

Για την εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 143 του Υπαλληλικού Κώδικα, η νομαρχία αποτελεί ενιαία δημόσια αρχή. Για μετακίνηση υπαλλήλου προς τις πόλεις της παρ. Β1, προερχομένου από υπηρεσία του ίδιου νομού, απαιτείται σύμφωνη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου.

Ε. Μετάθεση για εξαιρετικούς λόγους.

1. Υπάλληλος, που ο ίδιος ή σύζυγος ή άγαμο τέκνο του πάσχει από νόσο, η οποία απαιτεί τακτικές μεταγώσεις αίματος ή αιμοκάθαρση, μετατίθεται υποχρεωτικώς, μετά από αίτησή του, εφόσον υπάρχει κενή θέση, στον τόπο που επιθυμεί, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Απαιτείται βεβαίωση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, ότι στο νομό που υπηρετεί ο υπάλληλος δεν υπάρχει κατάλληλη μονάδα νοσοκομείου κρατικού ή Ν.Π.Δ.Δ. για την αντιμετώπιση της ανάγκης αυτής. Η προτεραιότητα ικανοποίησης περισσότερων αιτήσεων καθορίζεται από τη χρονολογία υποβολής τους.

2. Με σύμφωνη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου μπορεί, σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και για σοβαρή υπηρεσιακή αιτία, ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση της υπηρεσίας, να γίνεται άμεση μετάθεση ή να μη γίνεται μετάθεση υπαλλήλου, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Η κατά το προηγούμενο εδάφιο διενέργεια ή μη μετάθεσης κατά παρέκκλιση δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 5% του συνόλου του προσωπικού του οικείου κλάδου.

ΣΤ. Διαδικασία μεταθέσεων.

1. Για τη διενέργεια των μεταθέσεων, πλην των μεταθέσεων των παρ. Δ' και Ε' του παρόντος άρθρου, καταρτίζονται οι ακόλουθοι πίνακες:

α) Πίνακες κενών θέσεων κάθε κλάδου κατά ενιαίους βαθμούς: αα) στο νομό Αττικής, ββ) στο νομό Θεσσαλονίκης, γγ) σε κάθε πόλη της παρ. Β1.

β) Πίνακες κατά ενιαίους βαθμούς των υπαλλήλων κάθε κλάδου που ζητούν μετάθεση: αα) στο νομό Αττικής, ββ) στο νομό Θεσσαλονίκης, γγ) σε πόλη της παραγρ. Β1, με τα κριτήρια που συντρέχουν κατά περίπτωση και τους αντίστοιχους συντελεστές.

γ) Πίνακες κατά ενιαίους βαθμούς κάθε κλάδου των υπαλλήλων του κλάδου, που την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους συμπληρώνουν τον απαιτούμενο χρόνο παραμονής στον τόπο, που υπηρετούν και μπορεί να μετατεθούν χωρίς αίτησή τους.

δ) Πίνακες κενών θέσεων κατά ενιαίους βαθμούς κάθε κλάδου για κάθε νομό, πλην των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης και των πόλεων της παρ. Β1.

ε) Πίνακες κατά ενιαίους βαθμούς κάθε κλάδου των υπαλλήλων, για κάθε νομό που ζητούν να μετατεθούν, με τα κριτήρια που συντρέχουν κατά περίπτωση και τους αντίστοιχους συντελεστές, με εξαίρεση εκείνων που περιλαμβάνονται στους πίνακες της περίπτωσης β'.

2. Οι ανωτέρω πίνακες συντάσσονται εντός του μηνός Ιανουαρίου κάθε έτους. Για την κατάρτιση των πινάκων των περιπτώσεων β' και ε', λαμβάνονται υπόψη οι αιτήσεις υπαλλήλων, που έχουν υποβληθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους.

Οι ονομαστικοί πίνακες ανακοινώνονται στους υπαλλήλους μέχρι την 15η Μαρτίου. Ο περιλαμβανόμενος στους πίνακες έχει δικαίωμα ένστασης, εντός δέκα (10) ημερών από την ανακοίνωση, για οποιαδήποτε πλημμέλεια των πινάκων που τον αφορά. Οι ενστάσεις εξετάζονται από το υπηρεσιακό συμβούλιο εντός δέκα (10) ημερών, ενημερώνεται ο υπάλληλος για το αποτέλεσμα της ένστασης και οι πίνακες οριστικοποιούνται την 30ή Απριλίου. Μεταβολή των ονομαστικών πινάκων, μετά την οριστικοποίησή τους, επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση προαγωγής ή υποβιβασμού ή μετάταξης υπαλλήλου. Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων εφαρμόζονται αναλόγως. Στους πίνακες των κενών θέσεων προστίθενται και οι θέσεις που κενώνονται μετά την κατάρτιση τους και μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

3. Οι κενές θέσεις, που θα καλύπτονται με μεταθέσεις, καθορίζονται κάθε φορά με ερώτημα προς το αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο, που υποβάλλεται μέχρι 5 Μαΐου. Το υπηρεσιακό συμβούλιο πρέπει να έχει γνωμοδοτήσει μέχρι 30 Μαΐου. Η ανακοίνωση των μεταθέσεων στους μετατιθέμενους υπαλλήλους γίνεται μέχρι 20 Ιουνίου και η ανάληψη υπηρεσίας στη νέα θέση τους μέχρι 5 Ιουλίου. Η κάλυψη και άλλων κενών θέσεων με μεταθέσεις σε μεταγενέστερο χρόνο επιτρέπεται. Οι κενές θέσεις υπηρεσιών παραμεθόριων, νησιωτικών και προβληματικών περιοχών περιλαμβάνονται όλες υποχρεωτικώς στο σχετικό ερώτημα, με εξαίρεση εκείνες, για τις οποίες έχει κινηθεί η διαδικασία κάλυψης με διορισμό. Οι μεταθέσεις σε κενές θέσεις παραμεθόριων, νησιωτικών και προβληματικών περιοχών προηγούνται υποχρεωτικώς των μεταθέσεων σε άλλες περιοχές.

4. Για την εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων, οι θέσεις των βαθμών Δόκιμου Γραμματέα

έως και Εισηγητή Α' των Κατηγοριών ΠΕ και ΤΕ, Ι Γραφέα έως και Εισηγητή Α' της Κατηγορίας ΔΕ και Ι Βοηθού έως και Επμελητή Α' της Κατηγορίας ΥΕ θεωρούνται κατά κατηγορία, ως ένας βαθμός.

5. Με αποφάσεις του Υπουργού Προεδρίας της Βουλής, ρυθμίζονται λεπτομερειακά και διαδικαστικά των μεταθέσεων. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης του οικείου υπουργού, μπορεί, κατά υπουργείο ή αυθημερόν υπηρεσία ή Ν.Π.Δ.Δ. ή κλάδος προσωπικού να προστίθενται κριτήρια μεταθέσεων και να προσδιοριστούν οι συντελεστές τους, καθώς και να μεταβάλλονται οι συντελεστές των κριτηρίων. Τα παραπάνω προεδρικά διατάγματα εκδίδονται ύστερα από γνώμη της οικείας δέσμης βάρδιας συνδικαλιστικής οργάνωσης και, αν δεν υπάρχει γνώμη των οικείων πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων. Αν η σχετική γνώμη δεν παρεισφύρησε εντός δεκαπέντε ημερών, από τότε που θα ζητηθούν τα διατάγματα αυτά εκδίδονται χωρίς τη γνώμη συνδικαλιστικής οργάνωσης. Τα εν λόγω προεδρικά διατάγματα ισχύουν μεταθέσεις βάσει πινάκων, οι οποίοι οριστικοποιούνται την έναρξη ισχύος αυτών.

Ζ. Μισθοδοσία μετατιθέμενων υπαλλήλων - Παρέκταση εκτέλεσης μεταθέσεων.

1. Η μισθοδοσία υπαλλήλου, από την υπηρεσία απελευθερωμένου, διακόπτεται την προηγούμενη της ημερομηνίας, η οποία ορίζεται για την εμφάνισή του στην υπηρεσία μετατίθεται. Η μισθοδοσία από τη νέα υπηρεσία αρχίζει την ημέρα ανάληψης καθηκόντων.

2. Παρέκταση από τον υπάλληλο εκτέλεσης της μετάθεσης αποτελεί δυσμενές στοιχείο, που εκτιμάται από το υπηρεσιακό συμβούλιο κατά την κρίση του για προαγωγή.

Η. Εξαφάνιση από μεταθέσεις - Προσωρινή αναστολή.

1. Δεν επιτρέπεται να μετατεθούν:

α) Υπάλληλοι που δεν συμπλήρωσαν στον τόπο υπηρετούν το χρόνο, που προβλέπεται στην παρ. 2 άρθρου 7 και τις παρ. Β1 και Γ1 του παρόντος άρθρου σε άλλες ειδικές διατάξεις. Εξαίρεση επιτρέπεται σύμφωνα με τις παρ. Δ' και Ε' του παρόντος άρθρου.

β) Μέλη διοικήσεων των συνδικαλιστικών οργανώσεων της παρ. 5 του άρθρου 30 του ν. 1264/1982 (ΦΕΚ 79) χωρίς αίτησή τους. Μετάθεση μελών διοικήσεων των ατέρων συνδικαλιστικών οργανώσεων από μια αρχή σε άλλη εντός της περιοχής τέρως Διοικήσεως Πρωτεύουσας ή εντός της αυτής πόλης επιτρέπεται.

γ) Υπάλληλοι, που οι ίδιοι ή σύζυγος ή άγαμο τέκνο τρέφεται από νόσο, η οποία απαιτεί τακτικές μεταγγίσεις αίματος ή αμοκάθαρση, χωρίς αίτησή τους.

δ) Υπάλληλοι, που οι ίδιοι ή σύζυγος ή τέκνο τους έχουν σωματική αναπηρία 67% και άνω, χωρίς αίτησή τους.

2. Αναστέλλεται, προσωρινά, η εκτέλεση της μετάθεσης

α) Για γυναίκες υπαλλήλους, κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας και για τέσσερις μήνες μετά.

β) Για υπαλλήλους που έχουν λάβει εκπαιδευτική άδεια ή παρακολουθούν προγράμματα επιμόρφωσης ή μετεκπαίδευσης και για όσο χρόνο διαρκεί η άδεια ή το πρόγραμμα.

Θ. Τελικές-μεταβατικές-καταργητικές διατάξεις.

1. Τα υπουργεία ή τα Ν.Π.Δ.Δ., υποχρεούνται να διενεργούν τις αναγκαίες μεταθέσεις, ώστε το ποσοστό κάλυψης

των θέσεων κάθε κλάδου στις περιφερειακές τους υπηρεσίες, υπολογιζόμενων συνολικά κατά νομό, να μην είναι κατώτερο του μέσου όρου κάλυψης των θέσεων του κλάδου συνολικά.

2. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος άρθρου, η χριστικοποίηση των πινάκων της παραγράφου ΣΤ1 γίνεται την 31η Μαΐου 1993. Μέχρι τότε, οι μεταθέσεις πραγματοποιούνται με τις ισχύουσες διατάξεις. Αποφάσεις μεταθέσεων που θα έχουν εκδοθεί μέχρι και 31η Μαΐου 1993 κτελούνται.

3. Από την 1η Αυγούστου 1993, καταργούνται:

α) τα άρθρα 135, 136, 137, 138, 139 και 142 του Υπαλληλικού Κώδικα, (π.δ. 611/1977), όπως ισχύουν.

β) Η παρ. 14 του άρθρου 5 και η παρ. 12 του άρθρου 3 του ν. 1735/1987 (ΦΕΚ 195 Α').

γ) Η παρ. 12 του άρθρου 34 του ν. 1876/1990 (ΦΕΚ 27').

δ) Οι παρ. 5 και 6 του άρθρου 13 του Υπαλληλικού Κώδικα, που προστέθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 57 του ν. 1943/1991 (ΦΕΚ 50 Α').

ε) Το άρθρο 10 του ν. 1586/1986 (ΦΕΚ 37 Α').

4. Οι διατάξεις του ν. 287/1976 και οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 1400/1983 (ΦΕΚ 156 Α'), όπως αργότερα αντικαταστάθηκαν με την παρ. 4 του άρθρου 57 του ν. 1943/1991, δεν θίγονται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 9

Κίνητρα για υπαλλήλους προβληματικών περιοχών

Το άρθρο 64 του ν. 1943/1991 αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 64

Κίνητρα για υπαλλήλους που υπηρετούν ή μετατίθενται σε προβληματικές περιοχές.

1. Με απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών καθορίζονται εντός τριών μηνών από την αρχή ισχύος του παρόντος περιοχές της χώρας ως προβληματικές, λόγω ιδιαιτεροτήτων από άποψη, ιδίως, νηκικών διαβίωσης, επικοινωνίας ή στέγασης. Οι προβληματικές περιοχές διακρίνονται σε κατηγορία Α' ή Β', ανάλογα το βαθμό προβληματικότητάς τους.

2. Ο χρόνος υπηρεσίας, μέχρι μια τριετία, των τακτικών των με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε οργανικές θέσεις υπαλλήλων του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ., που υπηρετούν σε υπηρεσίες προβληματικών περιοχών, υπολογίζεται στο διπλάσιο για την εξέλιξη σε μισθολογικό κλιμάκιο τη λήψη επιδόματος χρόνου υπηρεσίας.

3. Στους υπαλλήλους της παραγράφου 2, που μετατίθενται σε υπηρεσία προβληματικής περιοχής, παρέχεται και εφάπαξ χρηματικό ποσό (ίσο με το τριπλάσιο έως και δεκαπλάσιο βασικού τους μισθού). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών καθορίζεται το εφάπαξ ποσό, ανάλογα με τις συνθήκες προβληματικότητας της περιοχής, την οικογενειακή κατάσταση και το βαθμό υπαλληλίου. Αν η μετάθεση γίνεται με αίτηση του υπαλλήλου, το εφάπαξ ποσό προσαυξάνεται κατά 30%. Οι υπαλλήλοι που μετατίθενται σε υπηρεσίες προβληματικών περιοχών με σχέση τους λαμβάνουν και τα προβλεπόμενα από την ενήνομοθεσία έξοδα και αποζημιώσεις.

4. Σε υπαλλήλους, που τοποθετούνται ή μετατίθενται σε υπηρεσία προβληματικής περιοχής, εφόσον μετά πενταετή

παραμονή δηλώσουν ότι επιθυμούν να παραμείνουν στην ίδια περιοχή για μία ακόμη δεκαετία και προβούν στην αγορά κατοικίας στην περιοχή αυτήν, καταβάλλεται το 40% της αξίας, όπως καθορίζεται από την αρμόδια φορολογική αρχή. Για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, λαμβάνεται υπόψη το μέρος της αξίας της κατοικίας μέχρι εμβαδού 50 τ.μ. για τον άγαμο και 70 τ.μ. για τον έγγαμο, προστιθεμένων 20 τ.μ. για κάθε ανήλικο τέκνο.

5. Τα κίνητρα του παρόντος άρθρου δεν ισχύουν για υπαλλήλους νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, η έδρα των οποίων είναι στην προβληματική περιοχή.

6. Το προβλεπόμενο από την παρ. 3 εφάπαξ χρηματικό ποσό δεν υπόκειται σε φόρο, τέλος ή κράτηση υπέρ οποιουδήποτε.

7. Η εφαρμογή των διατάξεων των παρ. 2 έως 4 αρχίζει από την έκδοση της απόφασης της παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 10

Μετατάξεις

1. Με απόφαση επιτροπής, που προεδρεύεται από Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης και στην οποία μετέχουν οι Υπουργοί Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και ο αρμόδιος κατά περίπτωση υπουργός, καθορίζεται εφάπαξ για κάθε υπηρεσία ο αριθμός των μόνιμων ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υπαλλήλων των υπηρεσιών, αυτοτελών δημόσιων υπηρεσιών, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου του δημοσίου τομέα, κατά κλάδο ή ειδικότητα, που πλεονάζουν και μετατάσσονται ή μεταφέρονται σε άλλα υπουργεία, αυτοτελείς δημόσιες υπηρεσίες ή Ν.Π.Δ.Δ. της επιτροπής, αν δεν υπάρχει αντιπρόεδρος, απουσιάζει ή κωλύεται, προεδρεύει ο Υπουργός Προεδρίας της Κυβέρνησης.

2. Η μετάταξη γίνεται σε κενή θέση, με κοινή απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και του υπουργού στην αρμοδιότητα ή εποπτεία του οποίου υπάγεται η υπηρεσία στην οποία ο υπάλληλος μετατάσσεται. Αν δεν υπάρχει κενή θέση, η μετάταξη γίνεται με μεταφορά της θέσης που κατέχει ο μετατασσόμενος. Η θέση μεταφέρεται αυτοδικαίως με την απόφαση της μετάταξης και εντάσσεται στις θέσεις του οικείου κλάδου ή σε συνιστώμενο κλάδο. Οι μετατασσόμενοι πρέπει να κατέχουν τα προσόντα του κλάδου στον οποίο μετατάσσονται.

3. Με όμοια απόφαση γίνεται η μεταφορά υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου σε κενές θέσεις με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, εφόσον ο μεταφερόμενος έχει τα προσόντα, που προβλέπονται για τις θέσεις αυτές. Αν δεν υπάρχουν κενές θέσεις, η κατάταξη των μεταφερόμενων υπαλλήλων γίνεται σε θέσεις με την ίδια εργασιακή σχέση αντίστοιχης εκπαιδευτικής βαθμίδας ή σε θέσεις αντίστοιχες των τυπικών τους προσόντων, που συνιστώνται αυτοδικαίως με την απόφαση μεταφοράς κατά ειδικότητα.

4. Με την έκδοση της απόφασης των παρ. 2 και 3, καταργούνται οι θέσεις, που κατέχονται από τους μετατασσόμενους ή μεταφερόμενους υπαλλήλους, εφόσον αυτές δεν μεταφέρονται, καθώς και οι προβλεπόμενες από τον οικείο οργανισμό κενές θέσεις του ίδιου κλάδου ή ειδικότητας, και εκδίδονται οι αντίστοιχες διαπιστωτικές πράξεις.

5. Ο ονομαστικός καθορισμός, κατά κλάδο ή ειδικότητα, των υπαλλήλων, που μετατάσσονται ή μεταφέρονται, γίνεται από το οικείο υπηρεσιακό συμβούλιο, με κριτήριο τη δήλωση

επιθυμίας του υπαλλήλου για μετάταξη ή μεταφορά, άλλως με τη σειρά διορισμού ή πρόσληψης στην υπηρεσία, προηγούμενων των νεότερων. Σε περίπτωση ίδιας ημερομηνίας διορισμού ή πρόσληψης, μετατάσσονται ή μεταφέρονται κατά σειρά οι άγαμοι έναντι των εγγάμων, οι έγγαμοι μη έχοντες τέκνα έναντι των εχόντων και μεταξύ εγγάμων, που έχουν τέκνα, αυτοί που έχουν μικρότερο αριθμό τέκνων.

6. Για τους μετατασσόμενους εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ.7 και των δύο πρώτων εδαφίων της παρ. 9 του άρθρου 20 του ν. 1735/1987, καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 2042/1992 (ΦΕΚ 75 Α'). Για τους μεταφερόμενους εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παρ. 14, 16 και 17 του άρθρου 20 του ν.1735/1987.

7. Στους μετατασσόμενους ή μεταφερόμενους με τις παραπάνω διατάξεις ή με τις διατάξεις του άρθρου 56 του ν.1943/1991 υπαλλήλους, σε νομούς παραμεθόριων περιοχών (άρθρο 1 ν. 287/1976), καταβάλλονται όλα τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία για μεταθέσεις έξοδα και αποζημιώσεις, καθώς και εφάπαξ οικονομική ενίσχυση, που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών. Η δαπάνη βαρύνει τον προϋπολογισμό εξόδων της υπηρεσίας, στην οποία μετατάσσονται ή μεταφέρονται οι υπάλληλοι.

8. Επιτρέπεται η κάλυψη κενών θέσεων της Δ.Ε.Η., του Ο.Τ.Ε. και της Ολυμπιακής Αεροπορίας με μεταφορά προσωπικού, καθώς και κενών θέσεων Ο.Τ.Α., εφόσον οι Ο.Τ.Α. το ζητήσουν από το Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης, με μετάταξη ή μεταφορά προσωπικού, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και του άρθρου 56 παρ. 1 του ν. 1943/1991.

9. Οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 56 του ν. 1943/1991 καταργούνται.

Άρθρο 11 **Ειδικές ρυθμίσεις**

1. Για τη μετάταξη ή μεταφορά σε κλάδο ΥΕ ή ειδικότητα εκπαιδευτικής βαθμίδας ΥΕ των υπαγομένων στις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου ή του άρθρου 56 του ν. 1943/1991, αρκούν τα προσόντα, που προβλέπονται στο άρθρο 22 του π.δ.194/1988 (ΦΕΚ 84 Α'). Η κατά την παρ. 2 του άρθρου 22 του π.δ. 194/1988 τριετής προθεσμία παρατείνεται, από την ισχύ του ν. 1943/1991, για μια ακόμη τριετία.

2. Για τους μετατασσόμενους ή μεταφερόμενους με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου ή του άρθρου 56 παρ. 1 του ν. 1943/1991 υπαλλήλους κλάδων ΔΕ ή ειδικότητας εκπαιδευτικής βαθμίδας ΔΕ, που δεν κατέχουν ομώνυμο ή αντίστοιχο τίτλο σπουδών του κλάδου ή της ειδικότητας, στην οποία μετατάσσονται ή μεταφέρονται, επιτρέπεται η μετάταξη ή μεταφορά σε συναφή ή παρεμφερή κλάδο ή ειδικότητα της ίδιας εκπαιδευτικής βαθμίδας με βάση την εμπειρία τους.

3. Το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου, των νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου του δημόσιου τομέα, που μεταφέρεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 56 του ν. 1943/1991, επιτρέπεται να κατατάσσεται και σε κενές ή συνιστώμενες αυτοδικαίως με την απόφαση μεταφοράς του θέσει με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου αντίστοιχης εκπαιδευτικής βαθμίδας και ειδικότητας με τα τυπικά προσόντα, που κατέχει κατά το χρόνο της μεταφοράς του. Η διάταξη αυτή ισχύει αναδρομικά από την έναρξη ισχύος του ν. 1943/1991.

Άρθρο 12

Μετακίνηση - Μετάταξη προσωπικού μεταξύ υπουργείων και γενικών γραμματειών

1. Ο οικείος υπουργός μπορεί με απόφασή του, μετακινεί τακτικούς υπαλλήλους ή υπαλλήλους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου από γενική γραμματεία του υπουργείου σε υπηρεσίες του υπουργείου και αντιστρόφως, καθώς και μεταξύ γενικών γραμματειών του υπουργείου, για κάλυψη αναγκών της υπηρεσίας παραγωγικότερη αξιοποίηση των υπαλλήλων. Η μετακίνηση προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιτρέπεται μόνο σε θιγόμενο οργανικής μονάδας αντίστοιχου επιπέδου.

2. Με τους όρους των άρθρων 154 και 156 παρ. 2 Υπαλληλικού Κώδικα επιτρέπεται η μετάταξη τακτικού υπαλλήλου ή η μεταφορά υπαλλήλου με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου από γενική γραμματεία ή αυτοτελή υπηρεσία του υπουργείου στο υπουργείο αντιστρόφως, καθώς και από γενική γραμματεία σε αυτοτελή υπηρεσία του υπουργείου και αντιστρόφως, με μεταφί της θέσης που κατέχει, εφόσον δεν υπάρχει κενή θέση που κενώνεται με τη μετάταξη ή μεταφορά υπαλλήλου καταργείται αυτοδικαίως και εκδίδεται αντίστοιχη διαπιστωτική πράξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΡΡΩΤΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ

Άρθρο 13

Χορήγηση κανονικών αδειών

1. Κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο κάθε έτος καθώς και κατά την εργάσιμη ημέρα, που προηγείται έπεται αργίας, ο αριθμός των υπαλλήλων του Δημοσίου των Ν.Π.Δ.Δ., που απουσιάζουν με κανονική άδεια επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50% του συνολικού αριθμού των υπαλλήλων κάθε οργανικής μονάδας. Υπέρβαση ποσοστού επιτρέπεται, εφόσον τοποθετηθεί προσωρινά αντικατάσταση του απουσιάζοντος, υπάλληλος άλλης οργανικής μονάδας του ίδιου ή συναφούς κλάδου ή ειδικότητας. Για τους προϊσταμένους οργανικών μονάδων, ο υπολογισμός του 50% γίνεται με βάση τον αριθμό των προϊσταμένων που υπάγονται στον υπερκείμενο προϊστάμενο.

Με απόφαση του οικείου υπουργού μπορεί να χορηγηθεί κανονική άδεια, ταυτοχρόνως, στους υπαλλήλους υπηρεσίας. Κατά το διάστημα αυτό παραμένει στην υπηρεσία μόνο αναγκαίο προσωπικό για τη στοιχειώδη λειτουργία της υπηρεσίας.

2. Με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και του αρμόδιου υπουργού, οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να επεκτείνονται και στις δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς ή άλλα κρατικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

3. Η διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 101 του Υπαλληλικού Κώδικα δεν εφαρμόζεται, όταν υπηρεσίες παρουσιάζουν αιχμηρή εργασία κατά τους θερινούς μήνες.

4. Η προβλεπόμενη από την παρ. 3 του άρθρου 102 Υπαλληλικού Κώδικα δυνατότητα μεταφοράς της κανονικής άδειας στο επόμενο έτος καταργείται.

Η μη χορήγηση μέχρι τέλους του έτους ολόκληρης κανονικής άδειας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 102 του Υπαλληλικού Κώδικα, στους υπαλλήλους από του βαθμού του Τμηματάρχη Α' και κατωτέρου κ

πό τις οποίες προέρχονται οι προϊστάμενοι των οικείων οργανικών μονάδων.

4. Σε υπαλλήλους κλάδων ή ειδικοτήτων μπορεί να αναθενταί και καθήκοντα άλλων κλάδων ή ειδικοτήτων της ίδιας κατηγορίας. Η ανάθεση γίνεται με την προϋπόθεση π ο υπάλληλος μπορεί να ανταποκριθεί στο ανατιθέμενο γγο.

Άρθρο 20 **Διυπουργικοί κλάδοι**

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης, επιτρέπεται συναφείς κλάδοι της ίδιας κατηγορίας περισσότερων υπουργείων να συγχωνεύονται σε διυπουργικό κλάδο ή θέσεις της ίδιας κατηγορίας διαφόρων κλάδων υπουργείων να συγκροτούν ενιαίο διυπουργικό κλάδο.

2. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και των οικείων υπαλλήλων υπηρεσιών, καθορίζονται η διάρθρωση των θέσεων, τα προσόντα διορισμού στον εισαγωγικό βαθμό, η ιεράρχηση, η πρώτη εφαρμογή στελέχωση και ο αρμόδιος για τη διοίκηση του διυπουργικού κλάδου υπουργός, τα θέματα οικονομικής σφάλισης και κάθε συναφές με την οργάνωση και λειτουργία του κλάδου θέμα.

Η πλήρωση κενών θέσεων των διυπουργικών κλάδων μπορεί να γίνεται και με μετάταξη από μόνιμους υπαλλήλους μόνιμων υπηρεσιών, που έχουν τα προσόντα διορισμού στον οικείο διυπουργικό κλάδο. Με τα παραπάνω διατάγματα καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία της μετάταξης. Οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται και στους διυπουργικούς κλάδους.

3. Για κάθε διυπουργικό κλάδο συνιστάται υπηρεσιακό συμβούλιο. Για περισσότερους διυπουργικούς κλάδους, αξιωματικά από κατηγορία, μπορεί να συνιστάται κοινό υπηρεσιακό συμβούλιο. Τα από υπαλλήλους μέλη των συμβουλίων προέρχονται από κλάδους τους οποίους εξυπηρετεί υπηρεσιακό συμβούλιο. Το υπηρεσιακό συμβούλιο, πέρα από τις αρμοδιότητες που έχει από τις κείμενες διατάξεις, πηγείται στον αρμόδιο υπουργό για την κατανομή των θέσεων στις υπηρεσίες, που εξυπηρετούνται από υπαλλήλους των διυπουργικών κλάδων, την εκπαίδευση και κάθε άλλο θέμα, που έχει σχέση με την άσκηση καθηκόντων των υπαλλήλων.

4. Η κατανομή των θέσεων διυπουργικών κλάδων στις υπηρεσίες, που εξυπηρετούνται από αυτούς, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και του αρμόδιου για τη διοίκηση του διυπουργικού κλάδου υπουργού. Οι πιστώσεις για τις δαπάνες του προσωπικού των διυπουργικών κλάδων εγγράφονται στους προϋπολογισμούς δαπανών των υπηρεσιών, ανάλογα με την κατανομή των θέσεων.

5. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των σχετικών με τις αρμοδιότητες του οικείου για τη διοίκηση του διυπουργικού κλάδου υπουργού, οι υπηρεσίες, που στελεχώνονται από υπαλλήλους των διυπουργικών κλάδων, αποτελούν μονάδες των οικείων υπηρεσιών και γενικών γραμματειών. Οι εκτελεστικές υπηρεσιακές ικανότητες των υπαλλήλων των διυπουργικών κλάδων καταρτίζονται από τους προϊσταμένους των υπηρεσιών, στις οποίες υπηρετούν.

6. Οι υπηρετούντες κατά τη δημοσίευση του παρόντος, στις θέσεις διυπουργικών κλάδων, που μεταφέρονται και συγχωνεύονται σε διυπουργικούς κλάδους, εφόσον το υπουργείο

στο οποίο οργανικά ανήκουν δεν έχει περιφερειακές υπηρεσίες ή περιφερειακές υπηρεσιακές μονάδες, που στελεχώνονται από υπαλλήλους αντίστοιχων καθηκόντων και ειδικοτήτων και με την προϋπόθεση ότι έχουν συμπληρώσει δεκαετή συνολική δημόσια υπηρεσία, δεν τοποθετούνται ούτε μετακινούνται, χωρίς αίτησή τους, σε περιφερειακές υπηρεσίες.

7. Από τη δημοσίευση του παρόντος, συγχωνεύονται και συγκροτούν, αντιστοίχως ενιαίους διυπουργικούς κλάδους οι ακόλουθοι κλάδοι υπουργείων:

α. Κλάδοι ΠΕ Επιθεωρητών, με αρμόδιο για τη διοίκησή του τον Υπουργό Εσωτερικών. Εξαιρούνται οι κλάδοι επιθεωρητών του Υπουργείου Οικονομικών.

β. Κλάδοι ΠΕ Πληροφορικής (που περιλαμβάνουν τις ειδικότητες επιστήμης των υπολογιστών και μηχανικών Η/Υ), ΤΕ Πληροφορικής και ΔΕ Προσωπικού Η/Υ, με οποιαδήποτε ειδικότερη ονομασία, με αρμόδιο για τη διοίκησή τους τον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης.

γ. Κλάδοι ΠΕ Μηχανικών (κατά ειδικότητα), με αρμόδιο για τη διοίκησή τους τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

δ. Κλάδοι ΠΕ και ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων και ΔΕ Βιβλιοθηκονόμων/Βιβλιοθηκαρίων, με αρμόδιο για τη διοίκησή τους τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Με τα προεδρικά διατάγματα της παρ. 2, που εκδίδονται στην προκειμένη περίπτωση με πρόταση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και του οικείου για τη διοίκηση του διυπουργικού κλάδου υπουργού, ρυθμίζονται τα λοιπά θέματα, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Μέχρι την έκδοση των διαταγμάτων, η διοίκηση των επί μέρους ως άνω κλάδων εξακολουθεί να ανήκει στους μέχρι σήμερα αρμόδιους υπουργούς.

8. Οι κατά την παρ. 5 του άρθρου 79 του ν. 1892/1990 διυπουργικοί κλάδοι διοικητικής οργάνωσης και διαδικασιών, συγκροτούμενοι από θέσεις της ίδιας κατηγορίας κλάδων των υπουργείων και γενικών γραμματειών, συνιστώνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, με αρμόδιο για τη διοίκησή τους τον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης.

9. Οι παραπάνω διατάξεις, εκτός από τις παραγράφους 5, 6, 7 και 8, εφαρμόζονται αναλόγως: α) για τη συγκρότηση νομαρχιακών διυπουργικών κλάδων (ν. 1586/1986, άρθρο 24 παρ. 5-7) και β) για την ένταξη προσωπικού σε διυπουργικούς κλάδους (ν. 1735/1987, άρθρο 4 παρ. 4 και επόμενες και ν. 1943/1991, άρθρο 26 παρ. 1-2).

10. Οι διατάξεις των παρ. 1-4 του άρθρου 24 του ν. 1586/1986 και του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 26 του ν. 1943/1991 καταργούνται.

Άρθρο 21 **Κατάργηση - Κατανομή οργανικών θέσεων**

1. Μετά τρίμηνο από τη δημοσίευση του παρόντος, καταργούνται όλες οι κενές οργανικές θέσεις μόνιμου και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού των κεντρικών υπηρεσιών υπουργείων και γενικών γραμματειών υπουργείων, με εξαίρεση τις θέσεις που έχουν προκηρυχθεί μέχρι τη λήξη του τριμήνου. Εξαιρούνται τα Υπουργεία Εξωτερικών, Μακεδονίας-Θράκης και Αιγαίου. Για τις πιο πάνω καταργούμενες κενές θέσεις εκδίδεται, κατά περίπτωση, διαπιστωτική πράξη. Μέσα στο παραπάνω τρίμηνο, ποσοστό μέχρι 20% των υπό κατάργηση κενών θέσεων, προσδιοριζόμενο αριθμητικά, μπορεί να διατηρηθεί και ανακατανεμηθεί

μεταξύ των Υπουργείων με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου. Με απόφαση του οικείου υπουργού, οι κατανεμόμενες σε κάθε υπουργείο θέσεις προσδιορίζονται κατά κατηγορία και κλάδο ή ειδικότητα.

2. Με τους οργανισμούς των υπουργείων, αυτοτελών δημόσιων υπηρεσιών και Ν.Π.Δ.Δ., πλην οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, κατανέμονται συνολικά, κατά κλάδο ή ειδικότητα, οι οργανικές θέσεις του μόνιμου και με οποιαδήποτε σχέση προσωπικού στην κεντρική και τις περιφερειακές υπηρεσίες.

3. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και του οικείου κατά περίπτωση υπουργού, οι οργανικές θέσεις μόνιμου και με οποιαδήποτε σχέση, προσωπικού, που έχουν κατανεμηθεί, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, μπορεί να μεταφέρονται από τις κεντρικές στις περιφερειακές υπηρεσίες, όχι όμως και αντιστρόφως.

4. Η κατανομή ειδικότερα των οργανικών θέσεων στις επί μέρους οργανικές μονάδες σε επίπεδο περιφέρειας, νομού ή επαρχίας, με βάση τη γενικότερη κατανομή τους στην κεντρική και τις περιφερειακές υπηρεσίες, ενεργείται με απόφαση του αρμόδιου υπουργού.

5. Κατά την πρώτη εφαρμογή και μέσα σε τρεις μήνες από τη δημοσίευση των προεδρικών διαταγμάτων των παρ. 1 και 4 του άρθρου 1 του ν. 2026/1992 (ΦΕΚ 43 Α'), τα υπουργεία, που έχουν περιφερειακές υπηρεσίες, κατανέμουν τις οργανικές θέσεις του μόνιμου και με οποιαδήποτε σχέση προσωπικού τους, κατά κλάδο ή ειδικότητα, στις επί μέρους περιφερειακές υπηρεσιακές τους μονάδες, με αποφάσεις του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και του οικείου κατά περίπτωση υπουργού, προς την κατεύθυνση ενίσχυσης της οργανικής σύνθεσης των περιφερειακών υπηρεσιών σε θέσεις και προσωπικό.

6. Οι διατάξεις: α) του άρθρου 28 παρ.1 του ν. 1199/1981 (ΦΕΚ 237 Α') και β) του άρθρου 70 του ν. 1943/1991 καταργούνται.

Η παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 51/1975 (ΦΕΚ 125 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“4. Η εσωτερική διάρθρωση οργανικών μονάδων επιπέδου τμήματος σε γραφεία, όπου απαιτείται, ενεργείται με αποφάσεις του οικείου υπουργού ή του εξουσιοδοτούμενου από αυτόν οργάνου, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως”.

Άρθρο 22

Κατάργηση - Συγχώνευση - Μετατροπή νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και των κατά περίπτωση αρμόδιων υπουργών, νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου του δημόσιου τομέα μπορεί να καταργούνται, συγχωνεύονται και αποκεντρώνονται χωροταξικά, καθώς και να μεταφέρονται αρμοδιότητές τους σε άλλους φορείς, να μεταβάλλεται η νομική μορφή τους και να καθορίζονται κανόνες διοικητικής και οικονομικής λειτουργίας και διαχείρισης.

2. Με τα ίδια προεδρικά διατάγματα ρυθμίζονται θέματα, που ανάγονται στην οργάνωση, λειτουργία, διάρθρωση των υπηρεσιών και θέσεων προσωπικού, τακτοποίηση του υπηρετούντος προσωπικού σε κενές ή μεταφερόμενες θέσεις ή σε προσωρινές θέσεις, που συνιστώνται για το λόγο αυτόν ή μετάταξή του, ως πλεονάζοντος, σε δημόσιες

υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. ανάλογα με τα τυπικά προσόντα, την τύχη των περιουσιακών στοιχείων του ταργούμενου, συγχωνευόμενου ή μετατροπόμενου προσώπου, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

Στα προεδρικά διατάγματα, που ρυθμίζουν θέματα κοινικής ασφάλισης, συμπράττει και ο Υπουργός Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

3. Οι παραπάνω διατάξεις δεν εφαρμόζονται στους γανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα των τομέων υγείας, πρόνοιας και κοινωνικής ασφάλειας του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθώς και στα νομικά πρόσωπα του τομέα εκπαίδευσης του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Άρθρο 23

Ειδικές διατάξεις συλλογικών οργάνων - Βράβει προτάσεων

1. Στο άρθρο 5 του ν. 2026/1992, από τότε που ισχύει προστίθεται παράγραφος 3, που έχει ως εξής:

“3. Ειδικές διατάξεις νόμου ή προεδρικού διατάγματος υπουργικής απόφασης, που εκδίδονται κατόπιν ειδικής εξουσιοδότησης νόμου, με τις οποίες μπορεί να συνιστούν επιτροπές ή ομάδες εργασίας, ευκαιριακού ή προσωρινού χαρακτήρα, σε υπουργεία, αυτοτελείς δημόσιες υπηρεσίες και νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου του δημόσιου τομέα, διατηρούνται σε ισχύ”.

2. Οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 83 του ν. 1892/1990 και του τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παρ. 4 της ΔΙΣΚΠΟ/Φ.17/33663/4-10-1990 “Διαγωνισμός για τη βεβαίωση μελετών και προτάσεων” (ΦΕΚ 637 Β') απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης παύουν να ισχύουν για διαγωνισμούς που προκηρύσσονται, κατόπιν απόφασης των διατάξεων του άρθρου 83 του ν. 1892/1990 μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΤΕΛΙΚΕΣ - ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 24

Σύσταση θέσεων κατά βαθμούς

1. Συνιστώνται, αυτοδικαίως, θέσεις βαθμού Γενικού Διευθυντή σε αριθμό ίσο με τις γενικές διευθύνσεις που εξισοσταθεί με τις διατάξεις των άρθρων 78 και 79 του ν. 1892/1990. Η θέση βαθμού Γενικού Διευθυντή συνιστάται στον κλάδο στον οποίο ανήκει ο οικείος γενικός διευθυντής. Αν δεν υπηρετεί γενικός διευθυντής και προβλέπεται προέρχεται από περισσότερους κλάδους, η θέση συνιστάται στον κλάδο που αναφέρεται πρώτος στις οικείες οργανικές διατάξεις, χωρίς να θίγεται το δικαίωμα των υπαλλήλων των λοιπών κλάδων να κρίνονται για γενικοί διευθυντές.

2. Συνιστώνται, αυτοδικαίως, θέσεις βαθμού Διευθυντή Β' - Α' και βαθμού Τμηματάρχη Β' - Α', σε αριθμό, ίσο με υφιστάμενες διευθύνσεις και τμήματα ή αντίστοιχου επιπέδου οργανικές μονάδες, στον κλάδο και την κατηγορία ανήκει ο υπάλληλος, ο οποίος κατά τη δημοσίευση παρόντος υπηρετεί ως προϊστάμενος στις παραπάνω οργανικές μονάδες. Αν ο υπάλληλος ανήκει σε προσωρινό κλάδο, η θέση συνιστάται σε άλλο κλάδο, υπάλληλοι οποίου κρίνονται, σύμφωνα με τις οικείες οργανικές διατάξεις, για προϊστάμενοι της συγκεκριμένης οργανικής μονάδας.

3. Αν σε ορισμένες οργανικές μονάδες δεν υπηρετεί κατά τη δημοσίευση του παρόντος προϊστάμενος, η αντίστοιχη θέση ιδρύεται στην κατηγορία και τον κλάδο από τον οποίο προβλέπεται, κατά τις οικείες οργανικές διατάξεις, να προέρχεται ο προϊστάμενος. Αν στην αμέσως προηγούμενη περίπτωση ο προϊστάμενος προέρχεται από περισσότερες κατηγορίες ή κλάδους, η θέση ιδρύεται στην κατηγορία και τον κλάδο που αναφέρεται πρώτος στον οργανισμό της υπηρεσίας, χωρίς να θίγεται το δικαίωμα των υπαλλήλων των λοιπών κλάδων της ίδιας κατηγορίας να κρίνονται για διευθυντές και τμηματάρχες.

4. Οι θέσεις που κατέχουν οι υπάλληλοι, οι οποίοι κατατάσσονται στις συνιστώμενες θέσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις των περιπτώσεων α', β' και γ' της παραγράφου Α του επόμενου άρθρου 25, καταργούνται αυτοδικαίως. Για τις θέσεις που καταργούνται εκδίδονται διαπιστωτικές πράξεις.

5. Στον αριθμό των διευθύνσεων συυπολογίζονται και οι υφιστάμενες υποδιευθύνσεις και στον αριθμό των τμημάτων και τα υφιστάμενα αυτοτελή γραφεία.

6. Αν ως προϊστάμενος διευθυνσης υπηρετεί κατά τη δημοσίευση του παρόντος υπάλληλος της Κατηγορίας ΔΕ, στην οποία δεν προβλέπεται βαθμός Διευθυντή, κατά το άρθρο 1 του παρόντος, η θέση του βαθμού Διευθυντή Β' - Α' συνιστάται στον κλάδο της Κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, σύμφωνα με την παρ. 3, που εφαρμόζεται αναλόγως. Ο προϊστάμενος που υπηρετεί συνεχίζει να ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι τη λήξη της θητείας του.

7. Με τα προεδρικά διατάγματα του άρθρου 78 του ν. 1892/1990 για τη σύσταση γενικών διευθύνσεων συνιστώνται και αντίστοιχες θέσεις βαθμού Γενικού Διευθυντή.

Άρθρο 25

Κατάταξη υπηρετούντων υπαλλήλων

Οι υπάλληλοι, που υπηρετούν κατά τη δημοσίευση του παρόντος, κατατάσσονται σε θέσεις των βαθμών του άρθρου 1 του παρόντος, ως ακολούθως:

Α. Κατηγορίες ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ.

α. Στο βαθμό του Γενικού Διευθυντή Κατηγορίας ΠΕ, αυτοδικαίως, οι υπηρετούντες Γενικοί Διευθυντές, που έχουν επιλεγεί σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 78 και 79 του ν. 1892/1990.

β. Στο βαθμό του Διευθυντή Α' ή Β' :

Αυτοδικαίως, οι υπάλληλοι Κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, οι οποίοι την 31η Μαρτίου 1986 κατείχαν το 2ο ή 3ο βαθμό του Υπαλληλικού Κώδικα.

Οι υπάλληλοι αυτοί κατατάσσονται στο βαθμό του Διευθυντή Α' και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν το χρόνο που έχει διανυθεί από τότε που κατέλαβαν το 2ο βαθμό ή από τότε που θα συμπλήρωναν τριετή υπηρεσία στον 3ο βαθμό, αντιστοίχως, έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος. Αν ο αριθμός των υπαλλήλων αυτών είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των θέσεων, συνιστώνται αυτοδικαίως με τον παρόντα νόμο αντίστοιχοι αριθμού θέσεις βαθμού Διευθυντή Β' - Α'.

γ. Στο βαθμό του Τμηματάρχη Α' ή Β' :

Αυτοδικαίως, οι υπάλληλοι Κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ ή ΔΕ, οι οποίοι την 31η Μαρτίου 1986 κατείχαν τον 4ο ή 5ο βαθμό του Υπαλληλικού Κώδικα. Οι υπάλληλοι αυτοί κατατάσσονται στο βαθμό του Τμηματάρχη Α' και θεωρούνται ότι έχουν

χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχει διανυθεί από τότε που κατέλαβαν τον 4ο βαθμό ή από τότε που θα συμπλήρωναν τριετία για την Κατηγορία ΠΕ ή ΤΕ και τετραετία για την Κατηγορία ΔΕ στον 5ο βαθμό, αντιστοίχως, έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος. Η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παρ. Αβ εφαρμόζεται αναλόγως.

δ. Στους λοιπούς βαθμούς:

Οι κατεχόμενες από τους λοιπούς υπαλλήλους της Κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ ή ΔΕ θέσεις διαβαθμίζονται, αυτοδικαίως, σε θέσεις ενιαίων βαθμών Δόκιμου Γραμματέα για τις κατηγορίες ΠΕ και ΤΕ και Δόκιμου Γραφέα για την κατηγορία ΔΕ έως και Εισηγητή Α', ειδικώς για την κατάταξη και μόνο των υπηρετούντων υπαλλήλων.

Οι υπηρετούντες υπάλληλοι που δεν υπάγονται στις προηγούμενες περιπτώσεις, κατατάσσονται αυτοδικαίως σε βαθμούς, ως ακολούθως:

1. Οι υπάλληλοι βαθμού Α', οι οποίοι κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος έχουν συμπληρώσει ένα έτος υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, κατατάσσονται στο βαθμό του Εισηγητή Α' και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχει διανυθεί από τότε που συμπλήρωσαν ένα έτος υπηρεσίας στο βαθμό Α' έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος.

2. Οι λοιποί υπάλληλοι βαθμού Α' κατατάσσονται στο βαθμό του Εισηγητή Β' και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχει διανυθεί από τότε που κατέχουν το βαθμό Α' έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος, προστιθεμένων ακόμη δύο ετών για υπαλλήλους Κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ και τριών ετών για υπαλλήλους Κατηγορίας ΔΕ.

3. Οι υπάλληλοι βαθμού Β', οι οποίοι κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος έχουν συμπληρώσει στο βαθμό αυτόν διετή υπηρεσία για την Κατηγορία ΠΕ, ενός έτους υπηρεσία για την Κατηγορία ΤΕ και διετή υπηρεσία για την Κατηγορία ΔΕ, κατατάσσονται στο βαθμό του Γραμματέα Α' και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχει διανυθεί από τότε που συμπλήρωσαν διετία, ένα έτος ή διετία, αντιστοίχως κατά κατηγορία, στο βαθμό Β' έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος.

4. Οι λοιποί υπάλληλοι βαθμού Β' κατατάσσονται στο βαθμό του Γραμματέα Β' και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχει διανυθεί από τότε που κατέλαβαν το βαθμό Β' έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος, προστιθεμένων ακόμη δύο ετών για υπαλλήλους Κατηγορίας ΤΕ και ενός έτους για υπαλλήλους Κατηγορίας ΔΕ.

5. Οι υπάλληλοι βαθμού Γ' της Κατηγορίας ΠΕ κατατάσσονται στο βαθμό του Δόκιμου Γραμματέα και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχουν διανύσει στο βαθμό Γ' έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος.

6. Οι υπάλληλοι βαθμού Γ' της Κατηγορίας ΤΕ, οι οποίοι κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος έχουν συμπληρώσει διετή υπηρεσία στο βαθμό αυτόν, κατατάσσονται στο βαθμό του Γραμματέα Β' και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχουν διανύσει στο βαθμό Γ' από τότε που συμπλήρωσαν διετία στο βαθμό αυτόν έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος. Οι λοιποί υπάλληλοι βαθμού Γ' κατατάσσονται στο βαθμό του Δόκιμου Γραμματέα και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχουν διανύσει στο βαθμό Γ' έως και

την έναρξη ισχύος του παρόντος.

7. Οι υπάλληλοι βαθμού Γ' της Κατηγορίας ΔΕ, οι οποίοι κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος έχουν συμπληρώσει πενταετή υπηρεσία στο βαθμό αυτόν, κατατάσσονται στο βαθμό του Γραφέα Α' και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχει διανυθεί από τότε που συμπλήρωσαν πενταετή υπηρεσία στο βαθμό Γ' έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος. Οι υπάλληλοι βαθμού Γ', οι οποίοι κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος έχουν συμπληρώσει διετή υπηρεσία στο βαθμό αυτόν, κατατάσσονται στο βαθμό του Γραφέα Β' και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχουν διανύσει στο βαθμό Γ' από τότε που συμπλήρωσαν διετία στο βαθμό αυτόν έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος. Οι λοιποί υπάλληλοι βαθμού Γ' κατατάσσονται στο βαθμό του Δόκιμου Γραφέα και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχουν διανύσει στο βαθμό Γ' έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Β. Κατηγορία ΥΕ:

1. Οι κατεχόμενες από τους υπαλλήλους της Κατηγορίας ΥΕ θέσεις διαβαθμίζονται αυτοδικαίως, ειδικώς για την κατάταξη και μόνο των υπηρετούντων υπαλλήλων, σε θέσεις ενιαίων βαθμών Δόκιμου Βοηθού έως και Επιμελητή Α'.

2. Οι υπάλληλοι βαθμού Γ', οι οποίοι κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος έχουν συμπληρώσει δεκαπενταετή ή ενδεκαετή ή επταετή ή ενός έτους υπηρεσία στο βαθμό αυτόν, κατατάσσονται στο βαθμό του Επιμελητή Α' ή Β' ή Γ' ή του Βοηθού Υπαλλήλου Α', αντιστοίχως, και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχει διανυθεί από τότε που συμπλήρωσαν δεκαπενταετή ή ενδεκαετή ή επταετή ή ενός έτους υπηρεσία στο βαθμό Γ', αντιστοίχως, έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος.

3. Οι λοιποί υπάλληλοι βαθμού Γ' κατατάσσονται στο βαθμό του Βοηθού Υπαλλήλου Β' και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχει διανυθεί από τότε που κατέλαβαν το βαθμό Γ' έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος, προστιθεμένων πέντε ακόμη ετών.

4. Οι υπάλληλοι βαθμού Δ', οι οποίοι έχουν συμπληρώσει, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, επταετή ή διετή υπηρεσία στο βαθμό αυτόν, κατατάσσονται στο βαθμό του Βοηθού Υπαλλήλου Β' ή Γ', αντιστοίχως και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχει διανυθεί από τότε που συμπλήρωσαν επταετή ή διετή υπηρεσία στο βαθμό Δ', αντιστοίχως, έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος.

5. Οι λοιποί υπάλληλοι βαθμού Δ' κατατάσσονται στο βαθμό του Δόκιμου Βοηθού και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχουν διανύσει στο βαθμό Δ' έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Γ. Ειδικές ρυθμίσεις:

1. Για την κατά το παρόν άρθρο αυτοδίκαιη κατάταξη των υπαλλήλων εκδίδονται διαπιστωτικές πράξεις. Η σειρά αρχαιότητας υπαλλήλων του αυτού κλάδου, που κατατάσσονται στον ίδιο βαθμό, καθορίζεται σύμφωνα με τη σειρά αρχαιότητας που είχαν κατά την 31η Μαρτίου 1986, ανεξάρτητα από το χρόνο υπηρεσίας που υπολογίζεται στο

βαθμό κατάταξής τους. Αν την 31η Μαρτίου 1986 οι υπάλληλοι ανήκαν σε διαφορετικούς κλάδους, η σειρά αρχαιότητας υπολογίζεται με βάση το χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό κατάταξής τους.

2. Οι κατατασσόμενοι στο βαθμό του Διευθυντή Β' ή Α' ή Τμηματάρχη Β' ή Α', σύμφωνα με το παρόν άρθρο, τοποθετούνται ως προϊστάμενοι οργανικών μονάδων με απόφαση του αρμόδιου οργάνου, χωρίς δέσμευση από την ιδιότητα αυτών που είναι προϊστάμενοι οργανικών μονάδων κατά τη δημοσίευση του παρόντος.

3. Οι διατάξεις του άρθρου 24 και του παρόντος έχουν ανάλογη εφαρμογή και στην περίπτωση, που με ειδικές διατάξεις έχουν συσταθεί θέσεις αναπληρωτή προϊσταμένου διεύθυνσης ή υποδιεύθυντη.

4. Οι κατά τη δημοσίευση του παρόντος υπηρετούντες ειδικοί εισηγητές του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης, εφόσον με τις διατάξεις του παρόντος δεν κατατάσσονται σε ανώτερο βαθμό, κατατάσσονται αυτοδικαίως στο βαθμό του Διευθυντή Α' και θεωρούνται ότι έχουν χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν, το χρόνο που έχουν διανύσει ως προϊστάμενοι διεύθυνσης.

Άρθρο 26

Ρύθμιση ειδικών θεμάτων

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και των κατά περίπτωση αρμόδιων υπουργών, επιτρέπεται η προσαρμογή διατάξεων προς τις ρυθμίσεις του νόμου αυτού, εφόσον επιβάλλεται λόγω της μεταβολής του βαθμολογικού συστήματος. Η ισχύς των προεδρικών διαταγμάτων μπορεί να ανατρέχει στην έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου.

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και του αρμόδιου κατά περίπτωση υπουργού που εκδίδεται εφάπαξ, γίνεται η κατανομή των θέσεων κάθε κλάδου της οικείας υπηρεσίας στους βαθμούς του άρθρου 1 του νόμου αυτού. Οι θέσεις του βαθμού Διευθυντή Β' Α' μπορεί να υπερβαίνουν τον αριθμό των αντίστοιχων οργανικών μονάδων μέχρι ποσοστό 20%.

3. Οι πέραν του αριθμού των οργανικών μονάδων διευθυντές, εφόσον δεν τοποθετούνται ως προϊστάμενοι διεύθυνσης, ασκούν, με απόφαση του οργάνου που είναι αρμόδιος για την τοποθέτησή τους, καθήκοντα, όπως ιδίως συμβούλοι επιθεωρητή, συντονιστή εργασιών, προϊσταμένου τμήματος ή αυτοτελούς γραφείου.

4. Η τοποθέτηση των διευθυντών στις οργανικές μονάδες των οποίων θα προϊστανται και η ανάθεση καθηκόντων στους λοιπούς διευθυντές γίνεται ελεύθερα από το αρμόδιο όργανο και μπορεί να μεταβάλλεται οποτεδήποτε.

5. Οι υπάλληλοι, που έχουν καταταγεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου στους βαθμούς του άρθρου 1, δεν θίγονται από την κατανομή της παραγράφου 2. Η εξισορρόπηση της πυραμίδας των θέσεων, όπως αυτή διαμορφώνεται με την απόφαση της παραγράφου 2, γίνεται όπου απαιτηθεί, με μεταφορά θέσεων ανώτερου βαθμικού προς κατώτερο ή αντιστρόφως, μόλις οι κατεχόμενες θέσεις κενώνονται για οποιονδήποτε λόγο. Η μεταφορά των θέσεων γίνεται με απόφαση του οικείου υπουργού ή του Δ.Σ. του νομικού προσώπου δημόσιου δικαίου.

6. Οι υπάλληλοι, οι οποίοι κατά τη δημοσίευση του παρόντος προϊστανται οργανικών μονάδων, εφόσον δεν κατατάσσονται με το άρθρο 25 στον αντίστοιχο της θέσης

που προΐστανται βαθμό, εξακολουθούν να ασκούν τα καθήκοντά τους και φέρουν το βαθμό της θέσης που προΐστανται ή ασκούν τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 καθήκοντα και εξακολουθούν να λαμβάνουν το επίδομα προισταμένου, μέχρι τη λήξη της θητείας τους και πάντως όχι πέραν της 31.12.1993.

7. Οι κατά τη δημοσίευση του παρόντος υπηρετούντες απόφοιτοι της Ε.Σ.Δ.Δ. κρίνονται για προαγωγή στο βαθμό του Τμηματάρχη Β' στο χρόνο που προβλέπεται από τις μέχρι την έναρξη της ισχύος του παρόντος διατάξεις για την επιλογή τους ως προισταμένων τμημάτων.

8. Ο χρόνος υπηρεσίας, που πλεονάζει στο βαθμό κατάρταξης του υπαλλήλου, μεταφέρεται στον επόμενο βαθμό και θεωρείται χρόνος υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν.

9. Οι διατάξεις του άρθρου 18 του ν. 1858/1989 και των άρθρων 39 και 40 του ν. 1959/1991 δεν θίγονται από τις ρυθμίσεις του παρόντος.

10. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Εσωτερικών ή Δικαιοσύνης, αντιστοίχως, οι διατάξεις των άρθρων 1-5, των παρ. 3-5 του άρθρου 6 και των άρθρων 24 και 25 του παρόντος επεκτείνονται και στους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α., των εμμίσθων υποθηκοφυλακείων και κτηματολογικών γραφείων και των γραμματειών των δικαστηρίων και εισαγγελιών. Με τα ίδια προεδρικά διατάγματα μπορεί να γίνεται εφαρμογή των επεκτεινομένων διατάξεων προς το νομικό καθεστώς που διέπει τους ανωτέρω υπαλλήλους.

11. Διατάξεις που καταργούνται με τον παρόντα νόμο εξακολουθούν να εφαρμόζονται για τους υπαλλήλους της προηγούμενης παραγράφου, μέχρι να εκδοθούν τα προβλεπόμενα από την παράγραφο αυτήν προεδρικά διατάγματα.

12. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, οι υπάλληλοι υποχρεούνται να συμπληρώνουν απογραφικά δελτία μηχανογραφικώς επεξεργάσιμα. Ο υπάλληλος υποχρεούται να συμπληρώνει τα δελτία με ακριβή και αληθή στοιχεία. Η άρνηση συμπλήρωσης ή η παράθεση αναληθών στοιχείων συνεπάγεται υποχρεωτικώς την πειθαρχική δίωξη του υπαλλήλου.

13. Για την εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 1104/1980 (ΦΕΚ 298 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 87 του ν. 1892/1990, ο δημόσιος τομέας νοείται όπως είχε οριοθετηθεί με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν.1256/1982. Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν.1104/1980, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 87 του ν.1892/1990 και συμπληρώνεται με το προηγούμενο εδάφιο, εφαρμόζονται και για απόσπασση μέχρι δύο υπαλλήλων στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δημοσίας Διοίκησης που εδρεύει στο Λάαστριχτ της Ολλανδίας.

Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν.1104/1980, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 87 του ν. 1892/1990, η φράση "οι διατάξεις του πρώτου και δεύτερου διαφίου της παραγράφου αυτής" αντικαθίσταται με τη φράση "οι διατάξεις της τρίτης, τέταρτης και πέμπτης περιόδου του πρώτου εδαφίου και οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου αυτής".

14. Οι λέξεις "σε συνάρτηση με τους καθορισμένους τόχους και δείκτες" στην δεύτερη περίοδο του πρώτου διαφίου της παρ. 1 του άρθρου 128 του Υπαλληλικού Κώδικα, όπως αυτό επαναφέρθηκε σε ισχύ με το άρθρο 54 του ν. 1943/1991, αντικαθίστανται με τις λέξεις "σε συνάρ-

τηση με καθοριζόμενους, όπου κρίνεται εφικτό, στόχους και δείκτες".

15. Η πρόσληψη αλλοδαπών μουσικών, ομογενών ή μη, σε ελληνικές ορχήστρες κλασικής μουσικής γίνεται μετά από έγκριση της σχετικής αίτησης του εργοδότη από το Υπουργείο Πολιτισμού, χωρίς να απαιτείται η συνδρομή των προϋποθέσεων και η πύρση των διαδικασιών των άρθρων 13, 17 παρ. 4, 21, 22 και 23 του ν.1975/1991 (ΦΕΚ 184 Α'). Η εγκριτική απόφαση κοινοποιείται στο Υπουργείο Δημοσίας Τάξης. Οι προσλαμβανόμενοι μουσικοί επιτρέπεται, μετά από έγκριση του Υπουργείου Πολιτισμού, να μεταφέρουν την κατά την παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 1975/1991 οικογένειά τους χωρίς εφαρμογή της διατάξεως της παρ. 1 του ανωτέρου άρθρου και νόμου.

16. Οι διατάξεις της παρ. 13 εδάφ. γ' του άρθρου 5 του ν. 1943/1991 εφαρμόζονται και για τους συμμετέχοντες στις ειδικές τριμελείς επιτροπές δευτεροβάθμιας κρίσης των άρθρων 12 του ν. 1232/1982 και 18 του ν. 1476/1984.

Άρθρο 27

Παραμονή πέραν της 35ετίας

1. Οι υπαγόμενοι στις διατάξεις των άρθρων 264 και 265 του Υπαλληλικού Κώδικα και του άρθρου 1 του ν. 1232/1982 (ΦΕΚ 22 Α'), όπως συμπληρώθηκαν και τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 16 παρ. 4 του ν. 1505/1984 και 8 παρ. 2 του ν. 1902/1990 (ΦΕΚ 138 Α'), μπορεί με αίτησή τους και μετά σύμφωνη γνώμη του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου, να παραμένουν στην υπηρεσία και μετά τη συμπλήρωση τριακονταπενταετούς υπηρεσίας και πάντως όχι πέραν του 65ου έτους της ηλικίας τους. Με πράξη του αρμόδιου υπουργού ή του διοικητικού συμβουλίου του οικείου νομικού προσώπου, αποφασίζεται η παραμονή του υπαλλήλου. Με την ίδια πράξη συνιστάται αυτοδικαίως προσωρινή θέση, αντίστοιχη με το βαθμό του παραμένοντος υπαλλήλου, η οποία καταργείται με την αποχώρησή του. Οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 264 του Υπαλληλικού Κώδικα διατηρούνται σε ισχύ.

2. Το υπηρεσιακό συμβούλιο, για το σχηματισμό της κατά τα ανωτέρω κρίσης του, λαμβάνει υπόψη τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 3 του παρόντος νόμου.

3. Για την εφαρμογή του άρθρου αυτού, το Υπουργικό Συμβούλιο, μετά πρόταση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης, καθορίζει κατ' έτος, ανάλογα με τις υφιστάμενες υπηρεσιακές ανάγκες, ποσοστό ή αριθμό υπαλλήλων, που μπορεί να διατηρούνται στην υπηρεσία.

4. Στους παραμένοντες με τους παραπάνω όρους στην υπηρεσία και μέχρι την αποχώρησή τους καταβάλλεται επίδομα παραμονής, οριζόμενο σε ποσοστό 5% επί του συνόλου των τακτικών αποδοχών τους.

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και στους φορείς, οι οποίοι ανήκαν στο δημόσιο τομέα σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982.

Άρθρο 28

Αποσπάσεις και λοιπά θέματα

1. Αίρονται, αυτοδικαίως, μετά πάροδο δύο μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, οι αποσπάσεις στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ. υπαλλήλων δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών ή άλλων κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή τραπεζών. Εξαιρούνται οι αποσπάσεις σε γραφεία

μελών της κυβέρνησης, σε κόμματα που εκπροσωπούνται στη Βουλή και σε βουλευτές ή Έλληνες βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ο αριθμός των υπαλλήλων που μπορεί να αποσπώνται, εφεξής, όπου επιτρέπεται, από καθένα των ανωτέρω φορέων στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ., δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ποσοστό 5%, υπολογιζόμενο επί του συνόλου του υπηρετούντος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικού. Για την εφαρμογή της παρούσας δεν υπολογίζεται ο αριθμός των υπαλλήλων που αποσπώνται για τη γραμματειακή εξυπηρέτηση των βουλευτών ή Ελλήνων βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

2. Για τους φορείς του δημόσιου τομέα, όπως αυτός είχε οριοθετηθεί με την παρ.6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982, πέραν των συνδικαλιστικών αδειών άνευ αποδοχών, που προβλέπουν οι ισχύουσες διατάξεις, επιτρέπονται και άδειες μετ' αποδοχών.

Οι μετ' αποδοχών συνδικαλιστικές άδειες δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνουν τις προβλεπόμενες στο άρθρο 14, παρ.1 και 2 του παρόντος.

Οι άδειες των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής της τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργανώσεως είναι μετ' αποδοχών.

Οποιαδήποτε ρυθμίσεις για χορήγηση συνδικαλιστικών αδειών μετ' αποδοχών πέραν των ανωτέρω ορίων, καθ' οιονδήποτε τρόπο ορισθείσες, δεν ισχύουν.

Η καταγγελία ειδικών συλλογικών συμβάσεων εργασίας (ν. 3239/1955), οι οποίες έχουν κυρωθεί ή κυρούνται με νόμο, επιφέρει τα αποτελέσματα της κοινής καταγγελίας του ν. 1876/1990. Η ρύθμιση αυτή καταλαμβάνει και ισχύει και για τις ήδη καταγγελθείσες συλλογικές συμβάσεις εργασίας.

3. Ορίζεται αποσβεστική προθεσμία έξι μηνών από την έκδοση της απόφασης του αρμόδιου περί προαγωγής οργάνου, για την άσκηση αξιώσεων υπαλλήλων ή συνταξιούχων των τραπεζών, οι οποίοι παραλείφθηκαν από τις προαγωγές.

Οποιαδήποτε αγωγή αυτών, με αίτημα την αναγνώριση του δικαιώματος προαγωγής τους ή οποιαδήποτε αξίωση από την παράλειψη προαγωγής τους, είναι απαράδεκτη, αν δεν στρέφεται από κοινού κατά της τράπεζας και κατά των προαχθέντων υπαλλήλων, έναντι των οποίων ο ενάγων επικαλείται ότι έπρεπε να είχε προαχθεί. - - -

Αν η αγωγή γίνει τελεσιδικώς δεκτή, η προαγωγή του παραλειφθέντος υπαλλήλου, για κάθε βαθμολογική και μισθολογική συνέπεια, ανατρέχει στο χρόνο που έπρεπε να έχει πραγματοποιηθεί.

Το δικαστήριο καθορίζει, υποχρεωτικώς, τον προαχθέντα υπάλληλο, έναντι του οποίου έπρεπε να είχε προαχθεί ο ενάγων και του οποίου η προαγωγή ανακαλείται.

Οι συνέπειες των προηγούμενων εδαφίων ανατρέπονται, αν η παραπάνω δικαστική απόφαση εξαφανισθεί.

4. Η παράγραφος 6 του άρθρου 692 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, που προστέθηκε με το άρθρο 23 του ν. 1941/1991, αντικαθίσταται ως εξής :

"6. Ασφαλιστικά μέτρα δεν επιτρέπεται να διαταχθούν για αποδοχή από τον εργοδότη των υπηρεσιών του εργαζομένου ή για τον καθορισμό του τόπου παροχής, καθώς και του είδους και της φύσεως των υπηρεσιών αυτού ή για την ανάθεση άσκησης καθηκόντων ή για την ανάκληση της ανάθεσης".

Άρθρο 29

Συμμετοχή γυναικών σε υπηρεσιακό συμβούλιο

Σε κάθε υπηρεσιακό συμβούλιο που προβλέπεται από το νόμο συμμετέχει υποχρεωτικά για τη νόμιμη συγκρότηση

του μία (1) τουλάχιστο γυναίκα που έχει τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα.

Άρθρο 30

Θέματα ορχήστρας Εθνικής Λυρικής Σκηνής

Στην παράγραφο Δ4 του άρθρου 69 του ν. 2065/1991 (ΦΕΚ 113 Α') προστίθεται περίπτωση ε που έχει ως εξής "Οι υφιστάμενες οργανικές θέσεις στην Ε.Λ.Σ. ογδόντα (80) Μουσικών και μιας Διευθυντή Ορχήστρας μετατρέπονται σε μόνιμες.

Με το ίδιο πιά πάνω προεδρικό διάταγμα, οι θέσεις αυτές διαρθρώνονται και κατανομούνται σε πέντε κατηγορίες αντίστοιχες με τις προβλεπόμενες για τις κρατικές ορχήστρες και ύστερα από κρίση ειδικής τριμελούς επιτροπής μονιμοποιείται και εντάσσεται στις μόνιμες αυτές θέσεις το προσωπικό που υπηρετεί στην Ορχήστρα της Ε.Λ.Σ. κατά τη δημοσίευση του παρόντος, με βάση τα καθήκοντα που ασκεί αυτό στις μετατρέπόμενες θέσεις του και τα κριτήρια, καθώς και τη διαδικασία που θα καθοριστούν στο ίδιο διάταγμα".

Άρθρο 31

Κατάργηση διατάξεων

Οι διατάξεις που αντικεινται στον παρόντα νόμο ή αφορούν θέματα που ρυθμίζονται από αυτόν καταργούνται.

Άρθρο 32

Ισχύς

Η ισχύς του παρόντος εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επόμενες διατάξεις του, αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 15 Οκτωβρίου 1992

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΣΩΤ. ΚΟΥΒΕΛΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ν. ΚΛΕΙΤΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΣΤ. ΜΑΝΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α. ΚΑΛΑΝΤΖΑΚΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ & ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΙΩΑΝ. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΝΝΑ ΨΑΡΟΥΔΑ - ΜΠΕΝΑΚΗ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 16 Οκτωβρίου 1992

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΙΩΑΝ. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1985

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
64

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1539

Επανεπαγγελματιζόμενων πολιτικών προσφύγων στους
φιλιππινικούς οργανισμούς και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

αναρτά και εκδίδει τον ακόλουθο νόμο που φέρει
αριθμό 1539.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Επανεξέταση επαναπατριζόμενων πολιτικών προσφύγων
στους ελληνικούς ασφαλιστικούς οργανισμούς.

Άρθρο 1.

Ένταξη — Αναγνώριση καταγλιτών.

Ελληνες υπήκοοι ή υπαρκτοί, οι οποίοι κατά τη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου από 1 Ιανουαρίου 1947 έως 31 Δεκεμβρίου 1949) ή λόγω των συνεπειών του κατέφυγαν σε χώρα της αλλοδαπής (πολιτικοί πρόσφυγες), καθώς και οι γοι και οι κλητώντες τους, έχουν δικαίωμα επαναπατριζόμενοι να αναγνωρίσουν χρόνο απασχόλησής τους στην αδαπή σε αντίστοιχους ελληνικούς ασφαλιστικούς οργανισμούς κύριας ασφάλισης, με κριτήριο το απόδειγμα στο οποίο νόθηκε ο μακρότερος χρόνος απασχόλησής τους στην αλλοδαπή. Ο επαναπατριζόμενος στην Ελλάδα πρέπει να έχει η πραγματοποιηθεί ή να γίνει σε διάστημα πέντε (5) ων από την υπαγωγή κάθε κατηγορίας στις διατάξεις του νόμου σύμφωνα με την παράγραφο 4. Η αναγνώριση ισχύει σε οποιοδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης, χωρίς πεδωλή εισφορά ετήσιας.

Για την ένταξη των παραπάνω δικαιούχων σε ασφαλιστικό οργανισμό, εφαρμόζεται η νομοθεσία που ισχύει για κάθε οργανισμό, κατά το χρόνο της υπαγωγής κάθε κατηγορίας στις διατάξεις αυτού του νόμου, όπως συμπληρώνεται με τις διατάξεις αυτού. Αντίστοιχοι ασφαλιστικοί οργανισμοί για την ένταξη προσώπων που απασχολήθηκαν στην αλλοδαπή για υπηρεσιακό ή φοιτητικό ή δημοτικό οργανισμό ή κοινωνικών οργανισμών ή οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή σε υπηρεσιακές εργασίες ορίζεται το Ίδιωμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ).

2. Για την αναγνώριση του χρόνου απασχόλησής της παραγράφου 1 απαιτείται αίτηση που υποβάλλεται στον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα μέσα στα χρονικά πλαίσια που θα καθορίζονται με τις αποφάσεις της παραγράφου 5.

Για τους άνδρες που έχουν συμπληρώσει το 55ο έτος και οι γυναίκες που έχουν συμπληρώσει το 50ο έτος της ηλικίας τους, κατά την υπαγωγή της κατηγορίας τους στις

διατάξεις αυτού του νόμου, ο παραπάνω χρόνος δεν μπορεί να είναι μικρότερος από εκείνον που απαιτείται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος στον οικείο οργανισμό.

Για τον υπολογισμό του χρόνου ασφάλισης σε οργανισμούς στους οποίους η ασφάλιση καθορίζεται σε ημέρες, ο ασφαλισμένος θεωρείται ότι πραγματοποιήσε 25 ημέρες κάθε μήνα ή 300 ημέρες κάθε έτος ασφάλισης.

3. Για την αναγνώριση του κατά την προηγούμενη παράγραφο χρόνου ασφάλισης σε οργανισμούς που ασφαλίζουν μισθωτούς, καταβάλλεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του νόμου αυτού, εισφορά ετήσιας, η οποία για κάθε ημέρα ασφάλισης θα είναι ίση με το σύνολο της εισφοράς (εργοδότη — ασφαλισμένου) του κλάδου συντάξεων του ΙΚΑ, που αναλογεί στο τελεστό ημερομίσθιο της 1ης ασφαλιστικής κλάσης του ΙΚΑ, όπως ισχύει την ημερομηνία υποβολής της σχετικής αίτησης.

Για την αναγνώριση χρόνου ασφάλισης σε οργανισμούς που ασφαλίζουν αυτοτελώς απασχολούμενα πρόσωπα ή ελεύθερους επαγγελματίες, καταβάλλονται, για κάθε αναγνωριζόμενο μήνα ή χρόνο οι εισφορές που αντιστοιχούν στην κατώτατη ασφαλιστική κλάση ή κατηγορία που ισχύει για τους υποψήφιους στην ασφάλιση του οικείου οργανισμού κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ή, όπου δεν προβλέπονται ασφαλιστικές κλάσεις ή κατηγορίες, η μηνιαία τακτική εισφορά. Το δικαίωμα της αναγνώρισης των δύο προηγούμενων παραγράφων παρέχεται και στα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου, σε περίπτωση θανάτου του, σύμφωνα με τη νομοθεσία του οικείου οργανισμού κύριας ασφάλισης.

4. Με κινήσεις αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και του Υπουργού που εποπτεύει κάθε οργανισμό, λαμβανόμενων υπόψη και των σχετικών έργων των διαμερών συμφωνιών με χώρες της αλλοδαπής για τη μεταφορά στην Ελλάδα των ασφαλιστικών δικαιωμάτων των επαναπατριζόμενων, καθορίζονται ο χρόνος υπαγωγής κάθε κατηγορίας δικαιούχων, κατά χώρα προέλευσής τους, στις διατάξεις του νόμου αυτού και η έκταση του αναγνωριζόμενου χρόνου, κατά κατηγορία.

Η κατά το προηγούμενο άρθρο υπαγωγή μπορεί να ανατρέχει μόνο και την 1η Οκτωβρίου 1984.

5. Με αποφάσεις των υπουργών που εποπτεύουν τους οργανισμούς κύριας ασφάλισης, καθορίζονται οι προθεσμίες για την αναγνώριση σύμφωνα με την παράγραφο 2, ο τρόπος απόδειξης της απασχόλησης, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Με αποφάσεις του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων επιλέγονται οι αρμοδιότητες που τυχόν προκύπτουν, ως προς τον αρμόδιο για την αναγνώριση οργανισμό κύριας ασφάλισης, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων.

Άρθρο 2.

Φορέας αποζημιώσεων—Απόδοτη εισφοράς εξασφάλισης.

1. Οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται από χώρες της αλλοδαπής, με βάση τις διμερείς συμφωνίες για τη μεταφορά των ασφαλιστικών δικαιωμάτων των επαναπατριζόμενων, περιέρχονται σε ειδικό λογαριασμό που τηρείται στο ΙΚΑ, με την ονομασία «Ειδικός Λογαριασμός Αναγνώρισης Απατρήλων Επαναπατριζόμενων Ηολοτικών Ηρεσούμενων».

Η όροι του Ειδικού Λογαριασμού, εκτός από τις αποζημιώσεις που καταβάλλουν οι χώρες της αλλοδαπής, είναι και κάθε πρόσδεος από περιουσιακά στοιχεία, καθώς και κάθε έσοδο από δωρεά, κληρονομιά, κληροδοσία ή άλλη αιτία που διατίθεται στο Ι.Κ.Α. για εξυπηρέτηση αυτού του λογαριασμού. Οι διατάξεις των παραγράφων β', γ', δ' και ε' του άρθρου 4 του Ν. 1369/1984 (ΦΕΚ 111) εφαρμόζονται και για αυτόν το λογαριασμό.

2. Οι εισφορές εξασφάλισης καταβάλλονται από το λογαριασμό της προηγούμενης παραγράφου. Με αποφάσεις του Διοικητή του ΙΚΑ αποδίδονται από το λογαριασμό αυτόν στον οικείο λογαριασμό εσόδων του ΙΚΑ ή στους οικείους ασφαλιστικούς οργανισμούς τα ποσά της εισφοράς εξασφάλισης, τα οποία θα προκύπτουν από την αναγνώριση του χρόνου απασχόλησης.

Τα ποσά της εισφοράς εξασφάλισης των προσώπων που έχουν συνταξιοδοτηθεί, θα αποδίδονται στο σύνολό τους όταν καταπονηθεί η σχετική απόφαση αναγνώρισης. Τα ποσά της εισφοράς εξασφάλισης των λοιπών προσώπων αποδίδονται σε ετήσιες δόσεις, σε συνάρτηση με τους όρους των σχετικών συμφωνιών με χώρες της αλλοδαπής.

Αν υπάρξει τελεσίδικη δυσχέρεια του λογαριασμού, είναι δυνατή η χρηματική διευκόλυνσή του με δανεισμό.

Άρθρο 3.

Συνταξιοδοτηση επαναπατριζόμενων — Ασφάλιση από τον ίδιο.

1. Τα πρόσωπα τα οποία έχουν ήδη συνταξιοδοτηθεί κατά την υπαγωγή τους διατάξεις αυτού του νόμου κάθε κατηγορία δικαιούχων, από φορέα συνταξιοδότησης της χώρας προέλευσής τους, θεωρούνται ότι έχουν συμπληρώσει το χρόνο που απαιτείται για κύρια ασφάλιση, καθώς και τις λοιπές προϋποθέσεις για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης λόγω αναπηρίας, γήρατος ή θανάτου αντίστοιχα. Για τον παραπάνω χρόνο καταβάλλεται πάντοτε η αντίστοιχη εισφορά εξασφάλισης.

Οι συνταξιούχοι αναπηρίας ορισμένου χρόνου κρίνονται, ως προς το ποσοστό αναπηρίας τους, μετά τη λήξη του χρόνου αναπηρίας, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν σε κάθε οργανισμό.

2. Για να θεμελιωθεί δικαίωμα σύνταξης λόγω αναπηρίας, γήρατος ή θανάτου στους λοιπούς δικαιούχους απαιτούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας του οικείου οργανισμού κύριας ασφάλισης.

3. Για τον υπολογισμό του ποσού των συντάξεων και για τα λοιπά θέματα εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας των οικείων οργανισμών κύριας ασφάλισης, που ισχύουν κάθε φορά.

Οι διατάξεις της νομοθεσίας του ΙΚΑ για τα κατώτατα όρια συντάξεων, όπως ισχύουν κάθε φορά, εφαρμόζονται και στα πρόσωπα που παρόντως που συνταξιοδοτούνται από άλλους εκτός του ΙΚΑ οργανισμούς κύριας ασφάλισης.

4. Η κατά το παρόν άρθρο συνταξιοδότηση αρχίζει από την κατά την παράγρ. 4 του άρθρου 1 υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος νόμου, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις ή από την κηροληψία που συντάσσεται οι νόμιμες προϋποθέσεις.

5. Οι συνταξιοδοτούμενοι κατά το άρθρο αυτό υπάγονται στην ασφάλιση του κλάδου παροχών ασθενείας και μητρότητας του ΙΚΑ ή του οικείου φορέα ασφάλισης, σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις για την ασφάλιση των συνταξιούχων κατά της ασθενείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Άλλες ασφαλιστικές διατάξεις.

Άρθρο 4.

1. Η παράγραφος 3 του άρθρου 11 του Ν. 1405/1984 (ΦΕΚ 180) τροποποιείται από την ημέρα που ίσχυε ως εξής:

«3. Καθόσον από τους οργανισμούς ασφάλισης, μεταξύ των οποίων και αυτός που απονέμει τη σύνταξη, υπολογίζεται με τη αρμόδια όργανά του το ποσό της σύνταξης που κατά τη νομική που τον διέπει αντιστοιχεί στο σύνολο του χρόνου που πραγματοποιήθηκαν διαδοχικά και προσδιορίζει το τμήμα που αντιστοιχεί στο χρόνο που διανύθηκε στην ασφάλισή του.

Το τμήμα της σύνταξης που προσδιορίζεται με τον παραπάνω τρόπο σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το τμήμα που κατώτατου ορίου σύνταξης του ίδιου οργανισμού. Το τμήμα αυτό του κατώτατου ορίου σύνταξης είναι ημίλιπο της διαίρεσης του γινομένου του αριθμού των ημερών που πραγματοποιήθηκαν στην ασφάλισή του κάθε οργανισμού επί το ποσό του κατώτατου ορίου σύνταξης που χορηγεί στο συνταξιούχο του δια του συνολικού αριθμού των ημερών που πραγματοποιήθηκαν διαδοχικά σε όλους τους οργανισμούς. Έτσι υπολογιστεί αυτόν από το συνολικό αριθμό ημερών ασφάλισης λαμβάνονται υπόψη μόνο οι ημέρες που απαιτούνται σε κάθε περίπτωση για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος στον κάθε οργανισμό, οι οποίες όμως δεν μπορεί να είναι λιγότερες από τις ημέρες που πραγματοποιήθηκαν στην ασφάλισή του κάθε οργανισμού.

Επίσης το τμήμα της σύνταξης, που προσδιορίζεται με τον παραπάνω τρόπο, σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το ποσό της σύνταξης που προκύπτει από τον υπολογισμό με βάση μόνο το χρόνο ο οποίος διανύθηκε στην ασφάλισή κάθε οργανισμού, εφόσον με το χρόνο αυτόν θεμελιώνει αυτοτελώς συνταξιοδοτικό δικαίωμα σύμφωνα με τις διατάξεις που τον διέπουν. Το άθροισμα των τμημάτων της σύνταξης σύμφωνα με τα παραπάνω αποτελεί το συνολικό ποσό σύνταξης που καταβάλλεται στο δικαιούχο από τον απονέμεται τη σύνταξη οργανισμό και αυξάνεται με το ίδιο ποσοστό που αυξάνουν οι συντάξεις του οργανισμού αυτού. Αν το ποσό αυτό είναι κατώτερο του κατώτατου ορίου σύνταξης που χορηγεί ο οργανισμός που απένεμα τη σύνταξη, τότε καταβάλλεται στο συνταξιούχο το κατώτατο όριο σύνταξης του οργανισμού αυτού».

2. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 51 Ν.Α. 4202/1961 (ΦΕΚ 175), όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 10 του Ν. 1405/1983, τροποποιείται από την ημέρα που ίσχυε ως εξής:

«7. Ματά το διακανονισμό που ορίζεται στις παραγράφους 4 και 5, πάσει κάθε υποχρέωση των οργανισμών που συμμεχουν στη δαπάνη της συνταξιοδότησης προς τον οργανισμό απονέμει τη σύνταξη.

Ο ασφαλισμένος των παραπάνω οργανισμών θεωρείται στην σύνταξιούχος του οργανισμού που απονέμει τη σύνταξη από την ημέρα που αρχίζει η καταβολή της σύνταξης. Από την ίδια ημέρα πάσει κάθε υποχρέωση των οργανισμών που συμμετέχουν στη δαπάνη της συνταξιοδότησης προς ασφαλισμένο τους. Από την ημέρα αυτή δεν είναι πλέον εφ' όσον η αποδέσμευση του χρόνου που διανύθηκε στην ασφάλισή των οργανισμών αυτών».

Άρθρο 5.

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 41 Ν.Α. 1846/1951 (ΦΕΚ 179) αντικαθίσταται ως εξής:

αποκλιπόμενοι που συνεχίζουν προαιρετικά την εργασία υποχρεούνται να καταβάλλουν κατά μήνα ολόκληρο ποσό εισφορών εργαζόμενου και ασφαλισμένου της κλάσης κλάσης στην οποία, κατά τη χρονολογία υποβολής της, κατατάσσονται με βάση τις αποδοχές της πλειοψηφίας της εργασίας τους ή της μίας από τις δύο κατώτερες από αυτή ασφαλιστικές κλάσεις.

Εισφορές αυτές δεν μπορεί να είναι κατώτερες από του αντιστοιχούν στην VI ασφαλιστική κλάση.

Άρθρο 6.

Προβλεπόμενα της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του Ν.Δ. 983 (ΦΕΚ 158) παρατείνονται μέχρι 31.12.1985.

η ρύθμιση αυτή περιλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι εις της χρονικής περιόδου 1.11.1983 μέχρι 31.12.1984.

Άρθρο 7.

Το άρθρο 1 του Ν. 1066/1980 (ΦΕΚ 183) καταργείται.

Εισφορές του ΟΥΑ που έγιναν απαιτητές ως την έναρξη αυτού του άρθρου αποδίδονται σε αυτόν.

Το ποσοστό προσκόμησης των επισκευών που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 5 του Ν. 1066/1980 καθορίζεται από ένα στα εκατό (1%) σε ένα και είκοσι (1.25%) για τα δάνεια κάθε φύσης που χορηγεί η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδας.

Η ισχύς αυτού του άρθρου αρχίζει από την πρώτη του μηνιαία μετά τη δημοσίευσή του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 8.

1. Η παράγραφος 4 του άρθρου 10 του Ν.Δ. 95/1973 (ΦΕΚ 10) όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 7 του Ν. 253/76 (ΦΕΚ 16), αντικαθίσταται ως εξής:

4. Η σύνταξη καταβάλλεται με υπαγωγή στο όνομα του αιτούντος στον ίδιο ή στον πληρεξούσιο αυτού με εξουσιοδότηση που διαρκεί το πολύ ένα χρόνο και η οποία θα πρέπει να αιτιολογηθεί από την αστυνομία ή άλλη δημόσια αρχή.

Άρθρο 9.

1. Οι διατάξεις του εδ. β' της παρ. 8 του άρθρου 21 του Ν. 1068/1980 (ΦΕΚ 190 Α/23.8.80) οι όποιες αφορούν τη λήξη του Ταμείου Επικουρικής Ασφαλίσεως Προσωπικού ή Ελληνικής Επιχειρήσεως Υδάτων μετά παρέλευση διετίας από την ισχύ του πιο πάνω νόμου, καταργούνται. Το Ταμείο, συνεχίζεται από την ισχύ του παρόντος σε «Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Επιχειρήσεως Υδάτων — Αποκεντρωμένη Περιφέρειας (ΤΕΑ ΠΕΥΑΠ)».

2. Από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου το κάθε μέλος προσωπικό της Ε.Υ.Δ.Α.Π., ανεξάρτητα από την ιδιότητα και τη φύση της εργασιακής σχέσης, υπάγεται υποχρεωτικά και αυτοδίκαια στην ασφάλιση του Τ.Ε.Α.Π.Ε.Υ.Α.Π.

3. Το προσωπικό, που μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου υπηρετούσε στην Ε.Υ.Δ.Α.Π. και υπάχεται στην ασφάλιση του Τ.Ε.Α.Π.Ε.Υ.Α.Π., συνεχίζει υποχρεωτικά την ασφάλισή του στο Τ.Ε.Α.Π.Ε.Υ.Α.Π.

4. Κατεξαιρέτως το προσωπικό της Ε.Υ.Δ.Α.Π., που και την έναρξη ισχύος του παρόντος καλυπτόταν επικουρικά από άλλον ασφαλιστικό φορέα, έχει δικαίωμα μέσα σε πενήντα ημερομηνίες 12 μηνών να επιλέξει ή την ασφάλισή της στο πάνω περ. 2 ή να συνεχίσει την ασφάλισή του στον ασφαλιστικό φορέα που είχε υπαχθεί ως προσωπικό της Ε.Υ.Δ.Α.Π.

1. Οι προϋποθέσεις που ισχύουν κάθε φορά για την προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης στο ΙΚΑ, εφαρμόζονται αναλόγως και στα επικουρικά ταμεία μισθωτών του ιδιωτικού τομέα αρμοδιότητας Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την συμπλήρωση των γενικών προϋποθέσεων συνταξιοδότησης.

Για την προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης στα παραπάνω ταμεία η σχετική δήλωση υποβάλλεται στο οικείο ταμείο και δεν ισχύει η δήλωση που υποβάλλεται στο ΙΚΑ.

2. Όποιος συνεχίζει την προαιρετική ασφάλισή είναι υποχρεωμένος να καταβάλλει κάθε μήνα το σύνολο της εισφοράς ασφαλισμένου και εργαζόμενου, που υπολογίζεται, στο μέτρο των αποδοχών του τελευταίου 12 μηνών της απασχόλησής του, οι οποίες δεν μπορεί να είναι μικρότερες από τις αποδοχές που καθορίζει η αντίστοιχη συλλογική σύμβαση εργασίας με βάση το συνολικό χρόνο ασφάλισής του.

Ο ασφαλισμένος αυτός καθώς αναπροσαρμόζεται κάθε φορά με βάση το συνολικό χρόνο ασφάλισής και το ποσοστό αύξησης που ερίζει κάθε φορά η οικεία συλλογική σύμβαση εργασίας.

3. Καθυστέρηση καταβολής εισφορών πέμων του επόμενου μηνιαίου εκείνου για τον οποίο οφείλονται, συνεπαγεται την επιβολή πρόσθετων τελών σε βάρος του προαιρετικά ασφαλισμένου, σύμφωνα με αυτά που ισχύουν στην υποχρεωτική ασφάλιση.

Σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής των εισφορών πέμων από δύο έτη, χάνεται για αυτόν εριστικά το δικαίωμα συνέχισης της προαιρετικής ασφάλισης.

4. Ειδικά οι ασφαλισμένοι στον Κλάδο του ΙΚΑ—TEAM μπορούν να συνεχίσουν προαιρετικά την ασφάλισή τους για τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης που απαιτούνται κάθε φορά από αυτόν, εφαρμοζόμενων στην περίπτωση αυτή των διατάξεων του άρθρου 41 του Α.Ν. 1846/1951.

5. Διατάξεις προαιρετικής ασφάλισης που ισχύουν μέχρι την ισχύ του παρόντος δεν θίγονται με τις διατάξεις του νόμου αυτού.

Άρθρο 11.

1. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 1 του Ν. 688/1977 όπως ρυθμίσεις θεμάτων τινών Επικουρικής Ασφαλίσεως αναφέρονται εις το Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως Υπαλλήλων Εμπορίου Τροφίμων, εις το Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως Υπαλλήλων Ραδιοφωνίας και Τουρισμού και εις το Ταμείο Αρωγής Υπαλλήλων Υπουργείων Προεδρίας Κυβερνήσεως και Εξωτερικών και άλλων τινών διατάξεων» (ΦΕΚ 253 Α/8.9.77) τροποποιούνται ως εξής:

«3. Ως τακτικές αποδοχές για την εφαρμογή του άρθρου αυτού και για τον υπολογισμό των συντάξεων των καταστηματάρχων ορίζεται ποσό ίσο με τις αποδοχές του υπαλλήλου Εμπορίου Τροφίμων που αντιστοιχούν στο 1ο έτος πενταετησίως του, σύμφωνα με τη Συλλογική Σύμβαση Υπαλλήλων Εμπορίου Τροφίμων που ισχύει κάθε φορά και με πλήρεις προϋποθέσεις (δηλ. επίμαχα γάμου, διαρθρωτικό, ΑΓΑ κ.λπ.).

4. Οι με βάση τα παραπάνω ασφαλισμένοι μπορούν, με αίτησή τους η οποία θα υποβάλλεται εντός ανατρεπτικής προθεσμίας ενός (1) έτους από τότε που θα υπαχθούν στην ασφάλιση του Ταμείου και η οποία δεν μπορεί να ανακληθεί, να θεωρηθούν ότι έχουν τακτικές αποδοχές ίσες με τις αποδοχές του υπαλλήλου Εμπορίου Τροφίμων που αντιστοιχούν σε πενταετησία μεγαλύτερη του ενός (1) έτους, σύμφωνα με τη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας Υπαλλήλων Εμπορίου Τροφίμων που ισχύει κάθε φορά και με πλήρεις προϋποθέσεις. Οι αποδοχές όμως αυτές σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να υπερβούν τις αποδοχές του υπαλλήλου Εμπορίου Τροφίμων που αντιστοιχούν το πενταετησίως 3ο έτος σύμφωνα με την αντίστοιχη Σύμβαση. Οι ασφαλισμένοι του άρθρου αυτού θα ακολουθούν πάντοτε τη διαμόρφωση του μισθού της κλά-

μάκρας της Σ.Σ.Ε. των Υπαλλήλων Εμπορίου Τροφίμων που θα αντιστοιχεί στην προϋπηρεσία που επέλεξε α).

2. Στο τέλος του άρθρου 1 του ως άνω νόμου προστίθενται παράγραφοι 8 και 9, ως εξής:

«8. Οι μέχρι σήμερα ασφαλισμένοι καταστηματαρχες εντάσσονται από την ισχύ του νόμου αυτού σε ασφαλιστικό μισθό ως εξής:

α) Όσοι έχουν επιλέξει τον κατώτατο ασφαλιστικό μισθό εντάσσονται στο μισθό της Σ.Σ.Ε. Υπαλλήλων Εμπορίου Τροφίμων που αντιστοιχεί κάθε φορά στο 1ο έτος προϋπηρεσίας με πλήρεις προϋποθέσεις.

β) Όσοι έχουν επιλέξει ασφαλιστικό μισθό έναν ενδιαμεσο εντάσσονται στο μισθό της προϋπηρεσίας της Σ.Σ.Ε. Υπαλλήλων Εμπορίου Τροφίμων που πλησιάζει περισσότερο ο μισθός που επέλεξαν ακολουθώντας πάντοτε την εξέλιξη του μισθού αυτού.

γ) Όσοι έχουν επιλέξει ως ασφαλιστικό μισθό του ανωτάτου εντάσσονται στο μισθό της Σ.Σ.Ε. Υπαλλήλων Εμπορίου Τροφίμων που αντιστοιχεί κάθε φορά σε 35 έτη προϋπηρεσίας.

9. Οι ασφαλισμένοι καταστηματαρχες υποχρεούνται να καταβάλλουν κάθε χρόνο ασφαλιστικά για τα επιδόματα. Ώστε Χριστουγέννων, δώρο Πάσχα και επίδομα κείρας, υποχρεούνται στο μισθό που επέλεξαν και ο οποίος ισχύει κάθε φορά α).

Άρθρο 12.

Η προθεσμία που προβλέπεται από το άρθρο 41 του Ν. 1469/1984 για την υποβολή αίτησης - δήλωσης από τους ασφαλισμένους στο ΕΤΕΜ περί επιλογής ασφαλιστικού επικουρικού φορέα παρατείνεται για τρεις μήνες από την ισχύ του νόμου αυτού.

Όσοι αιτήσεις υποβλήθηκαν εκπρόθεσμα θεωρούνται ως εκπρόθεσμες.

Άρθρο 13.

1. Ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης των Εκπαιδευτικών των Επαγγελματικών Εργασιακών Οργανώσεων των Αυτοκινητιστών, που συστάθηκε στο Τμήμα Συντάξεων Αυτοκινητιστών με το άρθρο 9 του Ν. 984/1979, καταργείται.

2. Οι ατομικές ασφαλιστικές εισφορές θα επιστραφούν σε όσους θα είναι ασφαλισμένοι μέχρι την ισχύ του παρόντος άρθρου. Σε όσους δε έχουν ήδη συνταξιοδοτηθεί δεν θα επιστραφούν εισφορές, αλλά θα καταβληθεί η καταβολή της σύνταξής τους από το Ταμείο Συντάξεων Αυτοκινητιστών.

3. Η επιστροφή των πιο πάνω ατομικών εισφορών θα γίνει έντοκα με επιτόκιο το ισχύον για τις καταθέσεις των ασφαλιστικών οργανισμών και των Ν.Π.Δ.Δ. στην Τράπεζα της Ελλάδος.

4. Η λοιπή περιουσία του Κλάδου περιέρχεται στο Τ.Σ.Α., χωρίς να απαιτούνται ειδικές μεταβιβαστικές πράξεις, για την αντιμετώπιση της δαπάνης συνταξιοδότησης των συνταξιούχων του Κλάδου.

5. Οι συντάξεις που απονεμήθηκαν ή θα απονεμηθούν αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τη νομοθεσία του Τ.Σ.Α.

6. Τυχόν θέματα που ήθελαν προκύψει με την κατάργηση του Κλάδου, πέρα από αυτά που προβλέπονται πιο πάνω, ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων ύστερα από γνώμη του Δ.Σ. του Τ.Σ.Α.

Άρθρο 14.

Στο τέλος του άρθρου 9 του Ν.Δ. 95/1973 (Φ.Ε.Κ. 169 Α/1973), όπως αυτό αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 6 του Ν. 253/1976 (Φ.Ε.Κ. 16 Α/1976), προστίθεται παρ. 5 που έχει ως εξής:

«δ. α. Αν κατά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου ο αναγνωριζόμενος χρόνος από τις διατάξεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου δεν επαρκεί για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος στο οικείο ταμείο κρήνης, μπορεί ο ασφα-

λισμένος ν' αναγνωρίσει και κάθε άλλο συντάξιμο χρόνο πραγματικής υπηρεσίας του που αναγνωρίζεται από το Δημόσιο το ΤΑΚΕ και αποδοκονείται από τη συνταξιοδοτική απόφαση μέχρι τη συμπλήρωση των ελάχιστων χρονικών προϋποθέσεων και εφόσον ο χρόνος αυτός δεν έχει ληφθεί υπ όψη την απονομή σύνταξης από άλλο επικουρικό ταμείο εξήρση το Μ.Τ.Π.Υ. ή το Ταμείο Νομικών για όσους υπάγονται στο Μ.Τ.Π.Υ.

β. Η αναγνώριση γίνεται με απόφαση του Δ/ντή του οικ. ταμείου ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου και σε περίπτωση θανάτου αυτού ύστερα από αίτηση των μελών της κογένειάς του.

γ. Η εξαγορά του αναγνωριζόμενου χρόνου γίνεται με καταβολή ποσού ίσου με το γινόμενο της τελευταίας τακτικής εισφοράς πριν από την έξοδό του από την υπηρεσία επί αριθμό των αναγνωριζόμενων μηνών.

δ. Η εξόφληση του ποσού γίνεται εφάπαξ μέσα σε διάστημα δύο μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης του Δ/ντή, περίπτωση καταβολής του ποσού της εξαγοράς μετά την ρύθμιση των δύο μηνών, το δικαίωμα για σύνταξη αρχίζει την πρώτη του επόμενου μήνα της εξόφλησης της ορεσίλης.

ε. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται και τους ήδη συνταξιούχους του Δημοσίου ή του ΤΑΚΕ, εφόσον δεν έχουν θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης στο οικείο ταμείο κρήνης, το συνταξιοδοτικό έμως δικαίωμά τους εφόσον από την πρώτη του επόμενου μήνα της υποβολής της αίτησης, εάν η ορεσίλη εξοφληθεί μέσα σε δύο μήνες από την κοινοποίηση της απόφασης του Δ/ντή, αλλιώς από την πρώτη του επόμενου μήνα της εξόφλησης της ορεσίλης».

Άρθρο 15.

Στο τέλος του άρθρου 3 του Ν. 826/1978 «περί συστάσεως Εθνικού Λογισμίου παρά το Επικουρικό Ταμείο Ελλήνων Χωρ/κής και άλλων τινών διατάξεων» (Φ.Ε.Κ. 194/1978 Α') προστίθεται 3η παράγραφος, που έχει ως εξής:

«3. Δικαιούχοι εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης είναι και νοί από τους αναφερόμενους στο άρθρο 1 παρ. 2 του παρόντος οι οποίοι αντιμετώπιζουν ιδιαίτερα σοβαρές οικονομικές δυσκολίες, οι οποίες οφείλονται:

α) Σε αντικείμενα λόγω τραυματισμού ή πάθησης που εθε κατά την υπηρεσία.

β) Σε έκρατα νόσο των ίδιων ή μέλους της οικογένειάς τους για τη θεραπεία της οποίας απαιτείται μεταφορά στο εξωτερικό ή η αντιμετώπισή της απαιτεί πρόσθετες δαπάνες ενισχύσεων που καλύπτονται από τους ασφαλιστικούς φορείς.

γ) Σε θεσμητίες ή άλλο σοβαρό ατύχημα με αποτέλεσμα περιέλθουν σε δυσχερή οικονομική θέση.

Το ύψος της εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης ορίζεται το πιο πάνω Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Τ.Ε.Κ., μετά αίτηση του ενδιαφερόμενου, το οποίο όμως δεν μπορεί να ανώτερο από εκείνο που ορίζεται κάθε φορά για την κλίμακ προσώπων του άρθρου 4 παρ. 1 εδ. α'.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Τ.Ε.Κ. κρίνει, βάσει δικαιολογητικών που του υποβάλλονται από καθένα που οικονομική ενίσχυση, αν αυτός έχει περιέλθει πράγματι σε αυτή και έχει ανάγκη αυτής της ενίσχυσης και αποφασίζει, λόγω αν θα εγκριθεί ή θα απορριφθεί το αίτημά του».

Άρθρο 16.

1ος επικουρικός ασφαλισμένος για την εφαρμογή της 1 του άρθρου 5 του Ν. 435/1976 «περί τροποποίησης και πληρώσεως ενίων διατάξεων εργατικών τινών νόμων για υστέρως συνταρών θεμάτων» και της παρ. 4 του άρθρου Ν. 993/1979 «περί του επί συμβάσει εργασίας ιδιωτικού κλάδου προσωπικού του Δημοσίου κλπ.» νοούνται, όσοι έχουν πληρώσει τις προϋποθέσεις για τη λήψη επικουρικής σύνταξης.

Η διατάξη αυτή ισχύει από 1 Φεβρουαρίου 1983.

Άρθρο 17.

Η παρ. 3 του άρθρου 4 του Ν. 997/1979 τροποποιείται ως εξής:

1. Η επίλυση κάθε κλασική ή τμηματική σχέση με την υπαγωγή ή την ασφάλιση των Κλάδων ΙΚΑ—TEAM και ΙΚΑ—ΣΑΜ, γίνεται σύμφωνα με τη νομοθεσία του ΙΚΑ, όπως ισχύει κάθε φορά.

Το άρθρο 6 του Ν. 997/1979 τροποποιείται ως εξής:

Άρθρο 6.

1. Κρίση του κηρύδιου για την αναγνώριση δικαιώματος σύνταξης αναπηρίας οργάνου του ΙΚΑ ή άλλου φορέα κύριας ασφάλισης, ως προς το δικαίω της αναπηρίας και τη φύση της διαρκεια είναι υποχρεωτική και για τα κηρύδια την αναγνώριση δικαιώματος σε σύνταξη από το ΙΚΑ—ΣΑΜ οργάνου του ΙΚΑ.

2. Η παρ. 2 του άρθρου 7 του Ν. 997/1979 τροποποιείται ως εξής:

2.α. Η καταβολή της σύνταξης από το ΙΚΑ—TEAM προέρχεται από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης στο φορέα κύριας ασφάλισης, εφόσον η αίτηση υποβληθεί μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ημερομηνία κοινοποίησης της ετήσιας απονομής της σύνταξης από το φορέα κύριας ασφάλισης.

2.β. Σε περίπτωση που η αίτηση για την απονομή σύνταξης στο ΙΚΑ—TEAM υποβληθεί μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, η σύνταξη καταβάλλεται από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

3. Αν το δικαίωμα σε σύνταξη από το ΙΚΑ—TEAM κλιμακώνεται σε χρόνο μεταγενέστερο της έναρξης καταβολής της κύριας σύνταξης, η καταβολή της σύνταξης αρχίζει από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση από το ΙΚΑ—TEAM.

4. Στο τέλος του εδ. α' της παρ. 3 του άρθρου 3 του Ν. 7/1979, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου του Ν. 1276/1982, προστίθεται διάταξη που έχει ως εξής:

«Η αίτηση για την επιστροφή εισφορών ή για τη συνταγή της ασφαλιστικής παροχής στο ΙΚΑ—TEAM μπορεί να υποβληθεί μετά την υποβολή αίτησης για συνταξιοδότηση από τον οργανισμό κύριας ασφάλισης και πριν από την προθεσμία που ορίζει η παραπάνω διάταξη, εφόσον ο ασφαλισμένος γνωρίζει ότι δεν έχει τις προϋποθέσεις για συνταξιοδότηση από το ΙΚΑ—TEAM».

5.α. Πρόσωπα τα οποία είχαν εξαιρεθεί από την ασφάλιση του ΙΚΑ—TEAM κατά εφαρμογή της διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 3 του Ν. 997/1979 και υπαχθήκαν εν νέοι υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Ταμείου αυτού με το Π.Δ. 693/1982, μπορούν να αναγνωρίσουν τον χρόνο πραγματικής ασφάλισης στο Ταμείο το χρόνο από την έναρξη υπηρετήσεως κατηγορίας στην οποία ανήκουν στην ασφάλιση αυτού μέχρι την 31.1.83.

5.β. Η εξαγορά του παραπάνω αναγνωριζόμενου χρόνου γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου του άρθρου μόνου του Π.Δ. 257/1983, μετά από αίτηση του ασφαλισμένου που πρέπει να υποβληθεί μέσα σε διάστημα 6 μηνών από την ισχύ του παρόντος.

γ. Για όλο χρονικό διάστημα καταβλήθηκαν στο Ταμείο πραγματικές εισφορές εφ'όσον και αντικειμενικά για την πράξη των παραπάνω προσώπων πριν την εξαίρεση τους, θα απαιτείται εν νέοι εξαγορά του χρόνου αυτού εφόσον δεν γίνει επιστροφή των πραγματικών εισφορών. Αν επιστραφούν οι εισφορές στον ασφαλισμένο η εξαγορά θα γίνει με την επέλευση από αυτόν μόνο της δικής του εισφοράς, η οποία θα κλιμακώνεται στις αποδοχές που ορίζει το παραπάνω προεδρικό διάταγμα.

Άρθρο 18.

Στο τέλος της παρ. 8 του άρθρου 3 του Ν. 1476/1984 προστίθεται οι παρακάτω διατάξεις:

«Ειδικά όσον για την αναγνώριση όλο ή μέρος του προσημασμένου κατά τη μονομερή χρήση δημόσιας προτεραιότητας στο Τ.Π.Δ.Υ. για τον οποίο δεν έχουν καταβληθεί εισφορές από το Ταμείο, η σχετική αίτηση υποβάλλεται οποιαδήποτε στην υπηρεσία που υπηρετεί ο υπάλληλος.

Ο επικαλυπτόμενος των αποδοχών του υπαλλήλου υποχρεούται να παρακρατεί κάθε μήνα κατά ίσο με την τακτική εισφορά από το Τ.Π.Δ.Υ. που αντιστοιχεί στο μήνα υποβολής της αίτησης και επί πόσους μήνες όσο οι μήνες του αναγνωριζόμενου χρόνου. Η παραπάνω κλάση ενεργείται και στα άλλα εστίων και το επίδομα αδείας.

Οι παρακρατούμενες από τον επικαλυπτόμενο εισφορές για την εξαγορά του αναγνωριζόμενου χρόνου αποδίδονται στο Τ.Π.Δ.Υ. μαζί με τις τακτικές εισφορές.

Η αίτηση αναγνώρισης καθώς και η διαβίωση για την ολική ή μερική εξόφληση θα καταχωρείται στον υπηρεσιακό φάκελλο του υπαλλήλου για να την χρησιμοποιήσει κατά την έξοδο του από την υπηρεσία.

Οι μονομερούς στην Ν.Π.Δ.Δ. των οποίων το προσωπικό προκρίνεται για ετήσια διάταξη στο καθεστώς του Ν. 103/1975 ή του Α.Ν. 513/1968 ή άλλων ειδικών διατάξεων για την παροχή ετήσιας διαβίωσης ή αποζημίωσης, είναι υποχρεωμένοι να καταβάλουν τις εισφορές που προβλέπονται κάθε φορά από τους νόμους αυτούς από το χρόνο του αρχικού διορισμού τους μέχρι το χρόνο της μονομερούς τους και πάντως όχι πριν από την ημερομηνία που αρχίζει η καταβολή εισφορών για τους μόνιμους υπαλλήλους, εφόσον δεν κατέβαλαν ανάλογες εισφορές κατά το χρόνο της έκτακτης υπηρεσίας τους.

Οι παραπάνω εισφορές υπολογίζονται στις πλήρεις τακτικές αποδοχές του μήνα της μονομερούς τους και εξοφλούνται σε μηνιαίες δόσεις που καθορίζονται από το Δ.Σ. του Ν.Π.Δ.Δ. ο αριθμός των οποίων δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των αναγνωριζόμενων μηνών.

Άρθρο 19.

1. Οι επί συμβάσει κριτήριο ή ορισμένου χρόνου υπάλληλοι που προβλέπεται το άρθρο 1 του Ν.Δ. 874/1971, οι οποίοι μεταδοτούνται από το Δημόσιο Ταμείο ή άλλους ειδικούς πόρους, υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Ταμείου Πρωτοβάθμιας Δημοσίων Υπαλλήλων και του Ταμείου Αρωγής ή του αντίστοιχου επικουρικού ταμείου, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που υπάγονται και οι μόνιμοι υπάλληλοι της υπηρεσίας στην οποία υπηρετούν, εφόσον δεν υπάγονται στην ασφάλιση άλλου ταμείου πρωτοβάθμιας ή επικουρικής ασφάλισης για την απασχόλησή τους αυτή.

2. Ο χρόνος υπηρεσίας τους, προ της υπαγωγής στην ασφάλιση, αναγνωρίζεται και εξαγοράζεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν σε κάθε ταμείο.

3. Για τον υπολογισμό των εισφορών και παροχών των υπαλλήλων αυτών, ως τακτικές αποδοχές θα λαμβάνονται υπόψη, μόνο ο βασικός μισθός και το επίδομα χρόνου υπηρεσίας που καταβάλλονται στον υπάλληλο, όπως αυτές καθορίζονται από γενικές αποφάσεις ή συλλογικές συμβάσεις κάθε κατηγορίας υπαλλήλων, συμπεριλαμβανομένων και της ΑΤΑ.

4. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει αντίστοιχο επικουρικό ταμείο για τους μόνιμους υπαλλήλους το θέμα της επικουρικής ασφάλισης αυτών ρυθμίζεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του αρμόδιου κατά περίπτωση υπουργού, χωρίς την επίδραση του Κρατικού Προϋπολογισμού ή τη δαπάνη κοινωνικών πόρων.

Άρθρο 20.

1. Μεταξύ των μελών του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβερνήσεως και των μελών των Αρμόδιων καθορίζεται η

σύνθετη και η ανακύβητη των διοικητικών συμβουλίων, των επιτροπών και των λοιπών συλλογικών οργάνων των ασφαλιστικών οργανισμών αρμοδιότητας του Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης (Σ.Κ.Α.).

Μετά από κάθε νέα σύνθετη ή ανακύβητη διοικητικών συμβουλίων ή πλειοψηφία των μελών τους θα αποτελείται από εκπροσώπους των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων κάθε οργανισμού.

2. Η συγγραφή, η ανασυγγραφή και ο καθορισμός της λειτουργίας των διοικητικών συμβουλίων, των επιτροπών και των λοιπών συλλογικών οργάνων των ασφαλιστικών οργανισμών της παραγράφου 1 και του Σ.Κ.Α. γίνεται με απόφαση του Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων μετά τη λήξη της θητείας τους.

Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων, των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων και οι εκπληρωτές τους διορίζονται με πρόταση από τις οικείες οργανώσεις.

Εάν για το σκοπό αυτόν υπάρχουν εκπρόσωποι, εκλεγμένοι από οργανώσεις που εκπροσωπούν το σύνολο των ασφαλισμένων ή συνταξιούχων του οικείου οργανισμού, ο διορισμός τους είναι υποχρεωτικός για τον υπουργό.

3. Η κατά συνεδρίαση προεξήμηση των συμμετεχόντων στα διοικητικά συμβούλια, επιτροπές και λοιπά συλλογικά όργανα ασφαλιστικών οργανισμών, αρμοδιότητας Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθώς και στο Σ.Κ.Α. καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 21.

1. Στην απόφαση του Τριμείου Συντάξεων Προσωπικού Εργαζομένων Αδελφών και Θεταχθέντων (ΤΣΠΕΑΘ) υπάγονται και οι γενικοί διευθυντές της ΕΡΤ και ΗΡΤ οι οποίοι είναι μέλη της ΒΣΗΕΑ.

2. Τα ανωτέρω πρόσωπα μπορούν να ζητήσουν την εξίτησή τους από την απόφαση του Τριμείου εφόσον υποβάλουν αίτηση μετά σε προθεσμία δύο μηνών από την ανάληψη των καθηκόντων τους.

Οι γενικοί διευθυντές που υπηρετούν κατά τη δημοσίευσή του νόμου αυτού μπορούν να εξαιρεθούν από την απόφαση του Τριμείου από το χρόνο που ανέλαβαν τα καθήκοντά τους εφόσον υποβάλουν αίτηση μέσα σε προθεσμία δύο μηνών που αρχίζει από τη δημοσίευσή αυτού του νόμου.

Άρθρο 22.

1. Οι ιδιοκτήτες τρίτορχων φορητών δημόσιας χρήσης (Δ.Χ.), που έχουν τη χρήση και εκμετάλλευσή ή αυτοί που χρησιμοποιούν και εκμεταλλεύονται τρίτορχα φορητά δημόσια χρήσης, οι οποίοι ασφαλίζονται στο ΤΣΑ σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 1 του Ν. 984/1979, είναι δυνατό να εξαιρεθούν από την υποχρεωτική απόφαση του Τριμείου από το χρόνο που ισχύει η διάταξη αυτή και μέχρι την ημέρα της μετατροπής του τρίτορχου Δ.Χ. σε φορητό αυτοκίνητο Δ.Χ. εφόσον θα υποβάλουν αίτηση μέσα σε προθεσμία ενός έτους που αρχίζει για όσους ακούν ήδη το επάγγελμά τους από τη δημοσίευσή του νόμου αυτού και για όσους θα το ασκήσουν μελλοντικά από την ημέρα που θα αρχίσουν να το ασκούν.

2. Ο χρόνος για τον οποίο έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές στο ΤΣΑ από εκείνους που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο θεωρείται χρόνος υποχρεωτικής απόφασης και οι εισφορές που καταβλήθηκαν δεν αναζητούνται.

3. Οι αναφερόμενοι στην παρ. 1. που θα παραμένουν στην απόφαση του ΤΣΑ, μπορούν να αναγνωρίσουν ως χρόνο ασφάλισης είτε ολόκληρο είτε μέρος του χρονικού διαστήματος για το οποίο υπάγονταν στην υποχρεωτική απόφαση του Τριμείου και να καταβάλουν τις ασφαλιστικές εισφορές. Για την αναγνώριση αυτή πρέπει να υποβάλουν αίτηση μέσα σε προθεσμία ενός έτους που αρχίζει από τη δημοσίευσή του νόμου αυτού.

Για την εξίτησή του αναγνωριζόμενου χρόνου καταβάλλεται η εισφορά που ισχύει κατά το χρόνο της υποβολής της αίτησης, χωρίς πρόσθετες επιβαρύνσεις.

4. Οι αναφερόμενοι στην παρ. 1 που παραμένουν στην απόφαση του ΤΣΑ καθώς και εκείνοι που μετατρέπουν το τρίτορχο φορητό Δ.Χ. σε φορητό αυτοκίνητο Δ.Χ. μπορούν, όταν συμπληρώσουν το όριο ηλικίας που προβλέπεται από τη νομοθεσία του ΤΣΑ για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος, να αναγνωρίσουν τόσο χρόνο όσο απαιτείται για τη συμπλήρωση των χρονικών προϋποθέσεων για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος.

Για την εξίτησή του αναγνωριζόμενου χρόνου και την έναρξη του χρόνου καταβολής της σύνταξης, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της περίπτωση 3' της παρ. 1 και της παρ. 2 του άρθρου 34 του Ν. 1469/1984.

5. Στην περίπτωση που ιδιοκτήτες τρίτορχων φορητών Δ.Χ. συνέχισαν και μετά τη μετατροπή του τρίτορχου σε φορητό δημόσιο χρήσης (Δ.Χ.) την ασφάλισή του στο ΙΚΑ μέσω ασφαλιστικού συνταξιοδοτικού, εξαιρούνται από την υποχρεωτική απόφαση του ΤΣΑ για το μέχρι 31.12.1983 χρονικό διάστημα και για δύο χρόνια καταβλήθηκαν στο ΙΚΑ οι αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές.

Άρθρο 23.

1. Η 6' περίπτωση του εδαφίου πέντε της παραγρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 1358/1983 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Λόγω θανάτου ασφαλισμένου, εφόσον η χήρα έχει υπεβεί τα 60ά έτος της ηλικίας της ή τα τένα δεν έχουν υπεβεί τα 18α έτος της ηλικίας τους ή το 24ο, όταν σπουδάσει ή έχουν υπεβεί το 18α έτος αλλά ήταν και παραμένουν ανίκανα για εργασία, πριν από τη συμπλήρωση του ορίου αυτή και ο θανών ασφαλισμένος είχε πραγματοποιήσει στην ασφαλιστική ενός ή περισσότερων οικειών ασφαλιστικών οργανισμών μέχρι το χρόνο του θανάτου του 900 ημέρες εργασίας».

2. Τα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 1358/1983 αντικαθίστανται ως εξής:

«Αν ο ασφαλισμένος έχει υπαχθεί δευτερογενώς στην απόφαση δύο ή περισσότερων οικειών ασφαλιστικών οργανισμών, η αναγνώριση του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας, όπως προσδιορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο, θα γίνεται από έναν οργανισμό κύριας ασφάλισης και έναν οργανισμό επικουρικής ασφάλισης που θα επιλέξει ο ασφαλισμένος. Αν ο ασφαλισμένος υπάγεται παράλληλα στην απόφαση δύο ή περισσότερων οικειών ασφαλιστικών οργανισμών, η αναγνώριση του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας θα γίνεται μόνο για την προεξήμηση του ποσού της σύνταξης από έναν οργανισμό κύριας ασφάλισης ή έναν οργανισμό επικουρικής ασφάλισης που θα επιλέξει ο ασφαλισμένος».

Αν στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου δεν θεμελιώνεται δικαίωμα σύνταξης σε κανένα οικειοδη ασφαλιστικό οργανισμό κατά την επίλευση του ασφαλιστικού κινδύνου, ο αναγνωριζόμενος χρόνος υπολογίζεται και για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τις προϋποθέσεις των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 1 του νόμου αυτού. Ο ασφαλισμένος που συνταξιοδοτήθηκε λόγω αναπηρίας χωρίς τον μελλοντικό του χρόνο της στρατιωτικής υπηρεσίας και έχει αναγνώριση το χρόνο της στρατιωτικής υπηρεσίας δικαιούται να αναγνώρισει το χρόνο της στρατιωτικής υπηρεσίας και για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τις προϋποθέσεις της παραγρ. 1 του άρθρου 1 του νόμου αυτού.

3. Για τους ασφαλισμένους που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με την αναγνώριση του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας και έχουν καταβάλει το ποσό της εισφοράς μέσα σε 30 μέρες από την κοινοποίησή της οδός της αναγνώρισης ή έχουν υποβάλει αίτηση και δεν έχει υποβληθεί η σχετική αίτηση ή έχει ανυποβληθεί απόφαση και εξαιρούνται από αυτή της οριζήσης μέσα σε 30 μέρες από

πείσει, της απόφασης για αναγνώριση, η καταβολή του ύψους σύνταξης καθίσει από την υποβολή της αίτησης για εξουσιοδότηση, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά από τη νομική του ασφαλιστικού οργανισμού.

Στο τέλος του άρθρου 3 του Ν. 1358/1983 προστίθεται άρθρος 3, η οποία είναι η εξής:

1. Οι συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ποσού σύνταξης των προσώπων της παρ. 1 του άρθρου αυτού, με προσαύξηση και του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας, δίδονται υπόψη τα ποσά επί των οποίων υπολογίζονται η ορά για την εξασφάλιση του αναγνωριζόμενου χρόνου.

τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου δεν υπόκεινται οι αμειψοί του Ι.Κ.Α. και των οργανισμών οι οποίοι ασκούν μεθωτούς που ο υπολογισμός του ποσού της σύνταξης ως και ο αναγνωρισμός του γίνεται με ασφαλιστικά κλιμακώματα.

Ασφαλισμένοι που συνταξιοδοτήθηκαν μετά τη θέση σε των διατάξεων του Ν. 1358/1983 και υπέβαλαν αίτηση αναγνώριση του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας κατά χρόνο που ήταν συνταξιούχοι, θεωρείται ότι άσκησαν εμπρόθετα το δικαίωμά τους, εφόσον η αιτητή υποβλήθηκε μέχρι δημοσίευση αυτού του νόμου είτε απορρίφθηκε ως εκπροση είτε παραμείνει σε εκκρεμότητα. Όσοι δεν έχουν υποβάλει σχετική αίτηση μπορούν να την υποβάλουν μέχρι το τέλος από τη δημοσίευση αυτού του νόμου.

Για τον υπολογισμό του ποσού της εισφοράς λαμβάνονται υπόψη: αποδοχές ή η ασφαλιστική κλάση ή κατηγορία, όπως καθορίζονται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου του Ν. 1358/1983 και έχουν διακοσρωθεί κατά το χρόνο έκδοσης της αίτησης για αναγνώριση.

1. Οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου αυτού εφαρμόζονται λογικά και για τους συνταξιούχους των οργανισμών κέρους άλισης που αναγνωρίζουν το χρόνο υπηρεσίας τους στο μέσο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 1405/1983 και από το χρόνο που υπαί οι διατάξεις αυτές.

2. Όσοι οι πιο πάνω διατάξεις εφαρμόζονται και στους συνταξιούχους ασφαλιστικών οργανισμών που αναγνωρίζουν χρόνο υπηρεσίας εκτός από το χρόνο που αναγνωρίζεται με τις ρυθμίσεις των νόμων 1358/1983 και 1405/1983, εφόσον ρυθμισθεί τους δεν υπάρχει διάταξη που να προβλέπει την πιο αναπροσαρμογής των συντάξεων για τις περιπτώσεις αυτές.

7. Στο τέλος του εδαφίου 3 της παρ. 2 του άρθρου 1 του 1358/1983 προστίθεται διάταξη ως εξής:

«Αν όμως κατά το χρόνο της στρατεύσεως εχώρησε ασφάλιση σε ασφαλιστικό οργανισμό, είναι δυνατό η αναγνώριση άλλου ή μέρους του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας άλλου κρατικού οργανισμού, ο δε ασφαλισμένος εξαιρείται από το χρόνο αυτόν από την ασφάλιση του οργανισμού όπου ελήθησε για το χρόνο της στρατεύσεώς του.

Οι εισφορές που καταβλήθηκαν για την ασφάλιση επιστρέφονται στον ασφαλισμένο πρόσωπο από τον οργανισμό όπου ελήθησε.

8. Η παράρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 1358/1983 αντικαθίσταται ως εξής:

«Α. Σε περίπτωση θεμελιώσεως δικαιώματος συνταξιοδότησης ή προαυξήσεως του ποσού της σύνταξης πριν από το χρόνο εξόφλησης της εισφοράς εξασφάλισης, παρακρατείται από τη σύνταξη κάθε μήνα και μέχρι την εξόφληση ποσό ίσο με το 1/3 του ποσού της σύνταξης».

Άρθρο 24.

Η διάταξη του εδαφ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 25 του Α.Ν. 1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 825/1978, αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι καταβλητέες εισφορές για κάθε μισθολογική περίοδο μπορούν με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙΚΑ να στραγγιλοποιούνται σε πενήνταδες δραχμών, των ποσών μέχρι μισού και είκοσι πέντε παραλειπομένων, των δε πάνω των είκοσι πέντε στραγγιλοποιούμενων στην επόμενη πενήνταδα δραχμών».

Άρθρο 25.

Στο άρθρο 18 του Α.Ν. 1944/1951 (ΦΕΚ 267/1951 π. Α') προστίθεται παράγραφος 4, ως εξής:

«4. α) Με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από συμφωνία γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Γηλοκινηθικών Ελλήνων (Ο.Τ.Ε.) μπορεί να συσταθεί στο Ταμείο Αρωγής Προσωπικού ΟΤΕ (ΤΑΠ—ΟΤΕ), που μετατρέπεται σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, πρόσθετος Κλάδος Επισκοπικής Ασφάλισης, με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια, σκοπός του οποίου θα είναι η παροχή επικουρικής σύνταξης στους μεθωτούς του ΟΤΕ, ασφαλισμένους στον Κλάδο Συντάξεων του ΤΑΠ—ΟΤΕ, κατά την εξέθε τους από την υπηρεσία.

β) Μέλη του κλάδου, που αναφέρεται στο προηγούμενο εδάφιο, είναι:

αα) Μηνιαία εισφορά των ασφαλισμένων ποσοστού τρία το εκατό (3%) πάνω στις αποδοχές που υπολογίζονται κάθε ορά και οι εισφορές της κύριας σύνταξης.

ββ) Ισόποση εργοδοτική εισφορά του ΟΤΕ.

γ) Το Ταμείο διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, που αποτελείται:

- αα) Από τον πρόεδρο.
- ββ) Από τρεις (3) εκπροσώπους των ασφαλισμένων.
- γγ) Από έναν (1) εκπρόσωπο των συνταξιούχων.

Μέχρι να υπάρξουν συνταξιούχοι του Ταμείου, τη θέση του εκπροσώπου τους θα κατέχει εκπρόσωπος των ασφαλισμένων.

δδ) Από έναν υπάλληλο του Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

εε) Από έναν εκπρόσωπο του Ο.Τ.Ε.

Πρόεδρος ορίζεται ο Διοικητής του ΟΤΕ ή πρόσωπο που έχει ειδικότητα στα θέματα της κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής πολιτικής ή γενικότερη δράση στον τομέα αυτόν.

Ο πρόεδρος και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου διορίζονται με ισόβιους αναπληρωτές τους, με απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η δε θητεία τους είναι για τρία (3) χρόνια, που μπορεί να παραταθεί για τρία (3) το πολύ μήνες.

Σε περίπτωση κωλύματος, απουσίας ή ελλείψεως του προέδρου ή άλλων μελών, το Δ.Σ. λειτουργεί νόμιμα με τα αναπληρωματικά μέλη.

Στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. μετέχει, χωρίς ψήφο, ως Κυβερνητικός Επίτροπος, κώτερος υπάλληλος του Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του, με απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

3) Με απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζονται τα της λειτουργίας του Δ.Σ. του Ταμείου, τα καθήκοντα του προέδρου, των μελών αυτού και του γραμματέα, οι αρμοδιότητες του Κυβερνητικού Επιτρόπου και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την ομαλή λειτουργία του.

4) Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβερνήσεως, Οικονομικών και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ύστερα από γνώμη του Δ.Σ. του Ταμείου Αρωγής Προσωπικού του ΟΤΕ, ορίζονται τα της σύνταξης των υπηρεσιών και οι αρμοδιότητες του, η σύσταση ή κατάργηση θέσεων ή Κλάδων του προσω-

πικού, η διάρθρωση θέσεων κατά Κλάδους και βαθμούς, καθώς και τα τοπικά πρόβλημα διορισμού του προσωπικού κατά Κλάδους.

στ) Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων και γνώμη του Δ.Σ. του Ταμείου, κρίνονται οι προϋποθέσεις των κειμενοδότη- της, τα δικαιώματά πρόωπα, οι προϋποθέσεις και το ύψος της εισφοράς που πρέπει να καταβληθεί για την αντιμετώπιση χρέ- ου προϋπηρεσίας ως χρόνου απεργίας στον Κλάδο, το ύψος των προχών και τα κατώτατα όρια αυτών, καθώς και κά- θε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή του πα- ρόντος.

ζ) Με προεδρικά διατάγματα, που θα εκδίδονται με τη διαδικασία του προηγούμενου άρθρου, οι οποίοι να τροπο- ποιούνται, καταργούνται ή συμπληρώνονται οι διατάξεις του Π. Δ/τος 502/1963 (ΦΕΚ 142/63 π. Α').

Άρθρο 26.

Στο τέλος του άρθρου 23 του Ν. 1027/1980 προστίθεται παράγραφος 6, που έχει ως εξής:

«6. Όσοι από τους πιο πάνω ασφαλισμένους του Τ.Σ.Α. εί- ναι κύριοι και κάτοχοι ή νομείς και κάτοχοι ενοικίων αυτο- κινήτων δημόσιας χρήσης και απύκνωση των άδεια κυκλο- στήρας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1073/1980, μπορούν να υπαχθούν και στον Κλάδο Προχών Ασθενείας σε χρέ- ο του ΙΚΑ, με απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφα- λίσεων, ύστερα από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙΚΑ.

Με την ίδια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 27.

Το άρθρο 11 του Ν. 1066/1980 αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 11.

Με αποφάσεις του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που εκδίδονται ύστερα από γνώμη των Διοικητικών Συμβουλίων των οικείων οργανισμών, είναι δυνατό να ανατίθεται σε οποιο- δήποτε ασφαλιστικό οργανισμό η διεκτέλεση ή και η εισπρα- ξή των εσόδων άλλων ασφαλιστικών οργανισμών».

Άρθρο 28.

1. Στο τέλος του άρθρου 2 του Ν. 1409/1984 (ΦΕΚ 111/84) προστίθεται παράγραφος 3, που έχει ως εξής:

«3. Για τα μέλη της ελληνικής μειονότητας (σημειώσε- ις ελληνες και αιγώνες) κατοίκους Κωνσταντινούπολης, Ή- βερου και Τένεδου δεν ισχύουν οι περιορισμοί της προηγούμε- νης παραγράφου του ερίου ηλικίας, των κερών ασφαλίσε- ς και της προθεσμίας υποβολής της αίτησης για την αναγνώ- ριση».

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 9 του Ν. 1460/1984 συμ- πληρώνεται ως εξής:

«... εξαιρουμένων των προσώπων των αναφερόμενων στην παρ. 3 του άρθρου 2, στα οποία επιπλέον η σύνταξη μπορεί να εμ- βάλλεται σε συνάλλαγμα και εφόσον συνεχίζουν να κατοικούν στην Κωνσταντινούπολη, Ήμερο ή Τένεδου».

Άρθρο 29.

1. Το εδάφιο α' της παραγράφου 8 του άρθρου 7 του Ν. 982/1979 (ΦΕΚ 239 π. Α') αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Ασφαλισμένοι ή ασφαλιζόμενοι στο Τ.Σ.Α.Υ., που δεν υπάγονται σε άλλο φορέα κύριας ασφαλίσε- ς ή το Δημόσιο, κινούνται να έχουν προστασία της συντάξε- ς και παροχών κάθε φορέα από το Ταμείο.

Την ίδια προαίρεση δικαιούνται και όσοι υπάγονται σε άλ- λο φορέα κύριας ασφαλίσε- ς ή το Δημόσιο, σε περίπτωση που διασωθεί ή απεχθεί τους σ' αυτά ή αποχωρήσουν από τη θέση τους χωρίς να συμπληρώσουν προϋποθέσεις για σύνταξη.

Για την υπαγωγή στις πιο πάνω διατάξεις χρειάζεται να υπεβληθεί σχετική αίτηση, σε κάθε δε περίπτωση οι υπαχό- μενοι υποχρεούνται στην καταβολή και των προηγούμενων εισφορών, περιλαμβανομένου και εκείνων του χρόνου κατά τον οποίο είχαν εξαιρεθεί από την ασφαλίση.

2. Πρόσωπα, που υπάγονται στις διατάξεις της προηγου- μένης παραγράφου και δεν έχουν καταβάλει εμπρόθεσμα τις ασφαλιστικές τους εισφορές, μπορούν να τις καταβάλουν μέ- χρι 31 Δεκεμβρίου 1986 χωρίς πρόσθετες επιβαρύνσεις.

3. Η κληθείνη έννοια των διατάξεων της παραγρ. 8 του άρθρου 7 του Ν. 982/1979 είναι ότι σ' αυτές υπάγονται και όσοι έχουν την ιδιότητα του δουλευτή, υπουργού, υφυπουργού, γεν. γραμματέα υπουργείου, νομάρχη, δήμαρχου ή πρόεδρου κοινότητας ή παίρνουν σύνταξη ή χορηγία λόγω αυτής της ιδιότητάς τους.

Άρθρο 30.

Καθόνται και έχει ισχύ νόμου η απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων αριθ. 434/Ν.649/27.12.84, που έχει ως εξής:

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Αναστολή εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 1 έως και 6 του Ν. 1422/84 (ΦΕΚ 27 Α'/13. 3.1984).

Α Π Ο Φ Α Σ Η Ο Υ Π Ο Υ Ρ Γ Ο Σ Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Κ Ω Ν Α Σ Φ Α Λ Ι Σ Ε Ω Ν

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Π. Δ/τος 303/84 (ΦΕΚ 110/Α/2. 8.1984).

2. Το γεγονός ότι το Ταμείο Υγείας Δημοτικών και Κοινο- τικών Υπαλλήλων (Τ.Υ.Δ.Κ.Υ.) αδυνατεί να εφαρμόσει τις διατάξεις των άρθρων 1 έως και 6 του Ν. 1422/84 μετά στις προθεσμίες που αναγράφονται σ' αυτά για τους λόγους που αναφέρονται στην απόφαση, αρ. 28/3.12.84 του διοικητι- κού συμβουλίου του Ταμείου.

Αποφασίζουμε:

Ανατελλεται η εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 1 έως και 6 του Ν. 1422/84 για ένα τρίμηνο από τις ημερομηνίες που καθορίζονται σ' αυτά.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυ- βερνήσεως και να κυρωθεί νομοθετικά.

Αθήνα, 27 Δεκεμβρίου 1984

Ο Υ π ο υ ρ γ ό ς Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Ο Σ Γ Ε Ν Ν Η Μ Α Τ Α Σ

Άρθρο 31.

1. Οι παράγραφοι 1, 2, 5 και 7 του άρθρου 4 του Ν. 4491/1966, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 του Α.Ν. 100/1967 και το άρθρο 1 του Ν.Δ. 98/1974, τροποποιούνται ως εξής:

α). Λειτουργεί στη ΔΕΗ Γενικός Σύμβουλος Ασφαλίσε- ς που αποτελείται από:

- α) Ένα μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΕΗ, ο πρόεδρος.
- β) Ένα γενικό διευθυντή ή διευθυντή της ΔΕΗ.
- γ) Ένα διευθυντή του Υπουργείου Κοινωνικών Ασφα- λίσεων.
- δ) Ένα διευθυντή του Υπουργείου που αποπεμπεί τη ΔΕΗ.
- ε) Δύο εκπροσώπους των ασφαλισμένων ανά έναν από το

των Διοικητικο-οικονομικών και Τεχνικών του προσωπικού.
1) Έντα εκπρόσωποι των συνταξιούχων

2. Ο πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου Ασφάλισης οι αναπληρωτές τους, οι οποίοι πρέπει να έχουν τις ιδιότητες αυτών που αναπληρώνουν, διορίζονται, το αργότερο μέσα να μήνα από τη λήξη των διακοπών που αναφέρονται εκάστοι, με κοινή απόφαση του Υπουργού που εποπτεύει τη Γ.Κ. και του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Οι διακοπές αυτές ολοκληρώνονται ένα μήνα πριν από τη λήξη της θητείας του Συμβουλίου Ασφάλισης.

Ο πρόεδρος του Συμβουλίου Ασφάλισης με τον αναπληρωτή του υποδεικνύεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Γ.Κ. και ο αναπληρωμένος στο στοιχείο (β) εκπροσώπος της Γ.Κ. με τον αναπληρωτή του υποδεικνύεται από το Διοικητικό Δ.Ε.Η.

α) μέλη που αναφέρονται στα στοιχεία (α) και (β) με τον πληρωτή τους διορίζονται από τον Υπουργό Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τον Υπουργό που εποπτεύει τη Δ.Ε.Η. αντίστοιχα.

β) εκπρόσωποι των ασφαλισμένων μαζί με ισόριθμους πληρωτές τους εκλέγονται μετά από καθολική μυστική ψηφοφορία των εργαζομένων της Δ.Ε.Η. και όπως αναλυτικότερα θα προβλέπει ο Κανονισμός Ασφάλισης Προσωπικού.

γ) εκπρόσωποι των συνταξιούχων μαζί με τον αναπληρωτή εκλέγονται μετά από καθολική μυστική ψηφοφορία των συνταξιούχων της Δ.Ε.Η. και όπως αναλυτικότερα θα προβλέπει ο Κανονισμός Ασφάλισης Προσωπικού.

δ) διάρκεια της θητείας των μελών του Συμβουλίου Ασφάλισης είναι 3 χρόνια και λήγει στις 31 Δεκεμβρίου του καθενός από την έναρξη της.

5. Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Ασφάλισης παρίστανται ως εισηγητής ο αρμόδιος διευθυντής (ή προϊστάμενος) της Υπηρεσίας Ασφάλισης της Δ.Ε.Η. χωρίς όμως τον απουσιάζοντα, ελλειπόντα ή κολούμενο αναπληρώνει ο υφύπαρχός της.

6. Το Συμβούλιο Ασφάλισης συνεδριάζει με προεδρία του προέδρου, τακτικά δύο φορές τουλάχιστον το μήνα και κατά όλες τις φορές κρίνεται τακτικό από τον πρόεδρο ή εισηγητή αίτηση τριών τουλάχιστον μελών του, στην οποία και απαραίτητα να αναφέρεται το θέμα που πρόκειται να κριθεί. Στην περίπτωση αυτή το Συμβούλιο συγκαλείται αργότερο σε 8 ημέρες από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

Το Συμβούλιο Ασφάλισης βρίσκεται σε απαρτία όταν παρίστανται πάνω (5) από τα μέλη του, μεταξύ των οποίων ο πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του και αποφασίζει με φωνές όχι λιγότερες από τέσσερις (4).

Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερσχύει η ψήφος του προέδρου.

2. Το Συμβούλιο Ασφάλισης εξαιρείται να λειτουργεί στην προηγούμενη σύνθεσή μέχρι την αναμόρφωσή του.

Άρθρο 32.

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Ενεργείας και Φυσικών Πόρων και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μετά από πρόταση του Συμβουλίου Ασφάλισης της Δ.Ε.Η. και γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιμερήσεως και του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης, προποσούνται ή συμπληρώνονται οι διατάξεις των άρθρων 4 (παρ. 8 και 9), 5, 6, 7, 8 (παρ. 1 έως 9), 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33 (παρ. 3), 36 και 42 του Ν. 4491/1966 «Περί Ασφάλισης του Προσωπικού της Δ.Ε.Η.», του άρθρου 1 του Ν. 163/1971 και του άρθρου 1 του Π.Δ. 245/1975, όπως εκάστοτε ισχύουν.

Σε καμιά περίπτωση με την πιο πάνω διαδικασία δεν είναι δυνατή η μείωση των ασφαλιστικών παροχών ή η αύξηση των οικονομικών υποχρεώσεων των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων της Δ.Ε.Η.

2. Οι προποσούμενες ή συμπληρούμενες με τα προεπιμένα προεδρικά διατάγματα διατάξεις καταλαμβάνουν και τους ασφαλισμένους που έχουν συνταξιοδοτηθεί από τη Δ.Ε.Η. μέχρι τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως είτε μάλιστα με την ισχύ τους είτε σε καταγενέστερο χρόνο από αυτή, κατά περίπτωση, με όρους και προϋποθέσεις που θα καθορίζονται με τα διατάγματα αυτά.

3. Με τη διαδικασία της παραγράφου 1 ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις υπαγωγής εκείνων που συνταξιοδοτήθηκαν από τη Δ.Ε.Η. σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4491/1966 και του Καταστατικού του Τμήματος Συντάξεως Προσωπικού Ηλεκτρικού Θι/κής (ΤΣΠΗΘ), πριν από την 15.4.75, στην Επικουρική Ασφάλιση του Προσωπικού της Δ.Ε.Η. που έχει συσταθεί με το Ν.Δ. 98/1974 και το Π.Δ. 245/1975.

Άρθρο 33.

Μεθυσθεί της προηγ. Π.Ε.Η. ή άλλων Π.Ε.Η. Επιχειρήσεων που εξαρτάται η Δ.Ε.Η. οι οποίοι συμμετείχαν στην Εθνική Αντίσταση ή αποκλύθηκαν στο χρονικό διάστημα από 1945 - 1952 για πολιτικούς λόγους ή αποχώρησαν με οποιοδήποτε τρόπο, λόγω συμμετοχής τους στην Εθνική Αντίσταση, αποκλιθεύονται συνταξιοδοτικά σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις, που θα καθοριστούν με προεδρικό διάταγμα, το οποίο θα εκδοθεί σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγρ. 1 του προηγούμενου άρθρου.

Άρθρο 34.

Μέχρι την ανάδειξη των κριτών εκπροσώπων των ασφαλισμένων και συνταξιούχων στο Συμβούλιο Ασφάλισης, με τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 4 παράγραφος 2, εδάφια β και γ του Ν. 4491/1966, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 31 του παρόντος νόμου, θα μετέχουν στο Συμβούλιο Ασφάλισης οι εκπρόσωποι τους που θα υποδειχθούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, από τις πιο αντιπροσωπευτικές διευρωπαϊκές οργανώσεις των εργαζομένων και συνταξιούχων της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Η.).

Άρθρο 35.

1. Σε περίπτωση κατά την οποία ασφαλισμένοι που υπάγονται στον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών, οι οποίοι, λόγω αλλαγής επαγγελματικής ειδικότητας ή τόπου εργασίας ή λόγω εξαιρέτης εργασίων και ειδικότητων από τους οικείους πίνακες των ελατίων Α και Β της παρ. 1 του άρθρου 104 του Κανονισμού Ασφάλισης του Ι.Κ.Α., θα θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 8 του Ν. 4491/1966 και του Κανονισμού Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών, τα χρόνια ασφάλισής τους, στη διάρκεια των οποίων απασχολούνται σε εργασίες υπαχόμενες στα έλατια και ανθυγιεινά επαγγέλματα, προσαυξάνονται κατά 20%.

2. Ειδικά για τους ασφαλισμένους, των οποίων η εργασία ή η ειδικότητα υπάρχει στον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών και στη συνέχεια εξαιρείται από τον Κανονισμό αυτόν, αργότερα κατά το χρόνο της εξαιρέτης έχουν συμπληρώσει ηλικία 45 ετών και έχουν πραγματοποιήσει 7 χρόνια εργασίας σε έλατια και ανθυγιεινές εργασίες, εξακολουθούν να υπάγονται στις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 8 του Ν. 4491/1966, όπως ισχύουν κάθε φορά, για όσο χρόνο εκτελούν την ίδια εργασία ή έχουν την ίδια ειδικότητα.

3. Το «Διευρωπαϊκό Συμβούλιο Κρίσεως Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών», που συστάθηκε με το άρθρο 22 του Ν. 1469/1984, όταν πρόκειται να γνωμοδοτήσει για εργασίες και ειδικότητες μεθυστών της Δ.Ε.Η., συνέρχεται σε ει-

δικές συνεδριάσεις, στις οποίες, αντί του μέλους που ανατίθεται στην περίπτωση 9' της παραγράφου 3 του παραπάνω άρθρου 22, μετέχουν 3 από τα μέλη που ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του Ν. 934/1979 (ΦΕΚ Α' 166/11.7.1979). Δεν εισηγητής μετέχει χωρίς ψήφο ο Διευθυντής Ασφαλιστικής Προσωπικού ΔΕΗ ή ο αναπληρωτής του.

4. Για την τροποποίηση ή συμπλήρωση των διατάξεων του Κανονισμού Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών, με τη διαδικασία του άρθρου 22 του Ν. 1469/1984, για τις περιπτώσεις που κρίνονται από το Συμβούλιο σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο 3, η σχετική απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων εκδίδεται ύστερα από προηγούμενη γνώμη του Συμβουλίου Ασφαλίσεων ΔΕΗ και σύμφωνα γνώμη του Διευτηρίου Διοικητικού Συμβουλίου Κρίσιων Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών.

Άρθρο 36.

1. Το άρθρο 10 του Ν. 163/1975 «Περί ευθύτητας ασφαλιστικών θεμάτων των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του ΤΑΠ — ΗΕΑΠ — ΕΠΕ κ.λπ.» καταργείται.

2. Το άρθρο 11 του Ν. 163/1975 αναγράφεται σε άρθρο 10.

Άρθρο 37.

1. Μισθωτοί υπαχόμενοι στην ασφάλιση της ΔΕΗ (Ν. 4491/1966) και οι οποίοι εργάστηκαν πριν από την πρόσληψή τους στη ΔΕΗ σε άλλον εργοδότη, χωρίς να έχουν ασφαλιστεί για το χρόνο της απασχόλησής τους αυτή σε άλλο φορέα ασφαλίσεως, μπορούν να αναγνωρισούν μέχρι πέντε (5) κατά ανώτατο όριο έτη ασφαλίσεως στη ΔΕΗ, από τον παραπάνω χρόνο, με την προϋπόθεση ότι αυτός υπολογίζεται από την έναρξη της με τη χορήγηση του προβλεπόμενου από τον Κ.Κ.Π./ΔΕΗ χρονοπεδύματός ή έχει αναγνωριστεί με δικαστική απόφαση.

2. Ο πιο πάνω χρόνος ασφαλίσεως εξαιρείται με την καταβολή της ισχύουσας εισφοράς ασφαλισμένων και εργοδοτή προς τον Κλάδο Συντάξεων του ΙΚΑ κατά το χρόνο υποβολής της σχετικής αιτήσεως, που θα υπολογίζεται με βάση τις αποδοχές που ο ασφαλισμένος έπαιρνε κατά τον τελευταίο μήνα πριν από την ημερομηνία υποβολής της σχετικής αίτησης, που όμως σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι ανώτερη από τον τετραπλάσιο μισθό της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης του Ι.Κ.Α.

3. Η παραπάνω συνολική εισφορά μπορεί να καταβληθεί σε δόσεις μηνιαίες δόσεις όσοι οι εξαγοραζόμενοι μήνες.

Άρθρο 38.

Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 3 του Ν. 163/1975 επιστροφή της επιπλέον διαφοράς εισφορών ασφαλίσεως Κλάδου Συντάξεων γίνεται μόνο στους ασφαλισμένους του ΤΑΠ — ΗΕΑΠ και ΕΠΕ, που θα επιλέξουν την ασφάλιση του Ν. 4491/1966 μέσα σε τριήμερη αναρτητική προθεσμία από την ημερ. του νόμου αυτού.

Άρθρο 39.

Η παρ. 3 του άρθρου 34 του Ν. 1469/1984 (ΦΕΚ 111/1984) αντικαθίσταται ως εξής:

α). Το ποσό της οφειλής που προκύπτει από τον εξαγοραζόμενο χρόνο, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, εξοφλείται είτε εφάπαξ είτε με προκαταβολή κάθε μήνα από τη σύνταξη παύσεως με το 1/2 του ποσού της σύνταξης.

Το συνταξιοδοτικό δικαίωμα γίνεται και η σύνταξη καταβάλλεται από την πρώτη του τετραετούς μήνα από την υποβολή της αίτησης για αναγνώρισήν.

Άρθρο 40.

1. Οι ασφαλισμένοι σε ορισμένους ασφαλιστές μισθωτων εργαζομένων Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων δικαιούνται επίδομα μητρότητας για εννήντα οκτώ (98) ημέρες συνολικά από τις οποίες σαράντα δύο (42) τουλάχιστο μετά τον γενικό, εφόσον απέχουν από την εργασία τους.

2. Σε περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που αρχικά είχε πιθανολογηθεί, το υπόλοιπο του επιδόματος κωφορίας καταβάλλεται υποχρεωτικά μετά τον τοκετό, ώστε να εξασφαλίζεται καταβολή επιδόματος μητρότητας για εννήντα οκτώ (98) ημέρες συνολικά.

3. Για τον τρόπο καταβολής, τις προϋποθέσεις θεμελίωσης του δικαιώματος και τον καθορισμό του ύψους του επιδόματος εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας κάθε ασφαλιστικού οργανισμού.

4. Διατάξεις ασφαλιστικών οργανισμών, που προβλέπουν ευνοϊκότερη ρύθμιση, δεν θίγονται από τη διάταξη αυτή.

Άρθρο 41.

Η παρ. 12 του άρθρου 28 του Α.Ν. 1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 5 παρ. 1 περ. 15 του Ν.Δ. 4101/1960 (ΦΕΚ 147) και το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 1469/1984 (ΦΕΚ 111), αντικαθίσταται από 1 Οκτωβρίου 1984 ως εξής:

«12. Ο ασφαλισμένος δικαιούται σύνταξη λόγω αναπηρίας, αν έγινε ανάπηρος κατά την έννοια της επόμενης παραγράφου και πραγματοποιήσει στην ασφάλιση τον αριθμό ημερών εργατικής που απαιτείται από την παρ. 1 του παρόντος άρθρου ή χίλιες πεντακόσιες (1500) ημέρες εργασίας μέσα στα δύο (2) έτη τα χρόνια προηγούμενα από εκείνο που έγινε ανάπηρος ή χίλιες πεντακόσιες (1500) ημέρες εργασίας οπισθεήματα, από τις οποίες τριακόσιες (300) μέσα στα πέντε (5) έτη τα χρόνια προηγούμενα από εκείνο που έγινε ανάπηρος.

Εφόσον ο ασφαλισμένος δεν συγκεντρώνει τις χρονικές προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου, δικαιούται σύνταξη αν πραγματοποιήσει στην ασφάλιση τριακόσιες (300) ημέρες εργασίας και δεν έχει υπερβεί το 21ο έτος της ηλικίας του. Το κατώτατο αυτό όριο των τριακοσίων (300) ημερών εργασίας αυξάνεται ανά εκατό (100) ημέρες εργασίας κατά μέσο όρο για κάθε έτος μετά τη συμπλήρωση του 21ου έτους της ηλικίας και μέχρι τις χίλιες πεντακόσιες (1500) ημέρες εργασίας».

Άρθρο 42.

Η προθεσμία της παρ. 3 του άρθρου 8 του Ν. 1471/1984 (ΦΕΚ 112/1984, τ. Α') παρατείνεται μέχρι τις 31.12.1986.

Άρθρο 43.

1. Η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου ενδέκατου του Ν. 1305/1982 (ΦΕΚ 146/1982, τ. Α') δεν έχει εφαρμογή στους αγροτικούς ή άλλους γιατρούς του Δημοσίου, που συμβάλλονται με ασφαλιστικούς οργανισμούς αεμοδιότητας Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, όπως ισχύει.

2. Το σύνολο των πάσης φύσεως μηνιαίων αποδοχών και απολαβών από το δημόσιο τομέα των ως άνω γιατρών δεν θα υπερβαίνει σε καμία περίπτωση το όριο του άρθρου 6 του Ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65/1982, τ. Α').

3. Η ισχύς αυτού του άρθρου αρχίζει από την έναρξη ισχύος του Ν. 1305/1982.

Άρθρο 44.

Οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 2 του Ν. 1057/1980 (ΦΕΚ 152/1980, τ. Α') εφαρμόζονται και για τα ιατρεία του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 45.

Στο άρθρο 5 του Α.Ν. 248/1967 προστίθεται παράγραφος 5 η οποία έχει ως εξής:

5. Υπάλληλοι του Ε.Δ.Ο.Ε.Α.Π., που διατελούν ή έχουν ελάσει με σχέση εξαρτημένης εργασίας στον Οργανισμό της Ενότητας που αναφέρονται στο άρθρο 1 του παρόντος, δεν μπορούν να εκλεγούν ως μέλη του Διοικητικού Συλλόγου ή της Εξελεγκτικής Επιτροπής του Ε.Δ.Ο.

Π.
«Ο κώδικας της εκλογιμότητας των παραπάνω προσώπων και όταν παρέλθει πενταετία από τη διακοπή της εργατικής τους σχέσης ή από τη συνταξιοδότησή τους».

Άρθρο 46.

Το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 41 του Α.Ν. 1846/1 αντικαθίσταται ως εξής:

«Σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής της εισφοράς πενταετία από τρεις (3) μήνες από τότε που είναι απαιτητή, το 1 της επιβαρύνεται με τα ίδια πρόσθετα τέλη που επιβαρύνονται οι καθυστέρουμενες εισφορές του ΙΚΑ. Καθυστέρηση καταβολής της εισφοράς μεγαλύτερη από 24 μήνες συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος για τη συνέχιση της χρεωστικής απαλλαγής».

Άρθρο 47.

1. Προθεσμία που προβλέπεται από την παρ. 2 του άρθρου 20 Β.Δ. 211/1965 (ΦΕΚ 55/1965, τ. Α'), όπως η δυνάμη αυτή αντικαταστάθηκε από το άρθρο δεύτερο του Π.Δ. 1/1981 (ΦΕΚ 153/1981, τ. Α'), παρατείνεται από τότε που έληξε και μέχρι τις 31 Μαρτίου 1988.

Άρθρο 48.

1. Συγκροτήσεις Θεάτρου, κινηματογράφου, τηλεόρασης κλπ., εκλεγμένοι στο ΙΚΑ με την ειδικότητα αυτή, μπορούν, με αίτησή που θα υποβάλουν μέσα σε αποκλειστική προθεσμία 2 μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, να αναγνωριστούν με αγορά ως συντάξιμο στο ΙΚΑ τον πρώτο χρόνο από την 1.10.81 και για 3.000 ημέρες κατ' ανώτερο όριο χρόνου αποδεδειγμένης απασχόλησής τους στο επάγγελμα, για τον οποίο δεν έχουν ελαττωθεί στο τμήμα Συντάξεων Ηθοποιών, Συγγραφέων και Τεχνικών Θεάτρου.

2. Το ποσό της εξαγοράς του αναγνωριζόμενου χρόνου ορίσθηκε υπολογίζοντας με βάση το ημερομίσθιο ανεξιδίκευτου γάιου και το ασφαλιστικό κλάδο σύνταξης εργοδότη και εργαζόμενου που ισχύουν κατά τη στιγμή υποβολής της αιτήσεως και καταβάλλεται είτε εφάπαξ, μέσα σε τρεις (3) το πολύ μήνες από την κοινοποίηση της απόφασης, οπότε παρέχεται έκπτωση 10%, είτε σε 48 ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την κοινοποίηση της απόφασης, οι δε άλλες στο τέλος κάθε επόμενου μήνα, εφαρμοζόμενων κατ' αναλογία των διατάξεων για τόκους τέλη της παρ. 1 του άρθρου 27 του Α.Ν. 1846/1951, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σύμφωνα (άρθρο 3 παρ. 2 του Ν.Α. 3762/1957 και άρθρο 19 του Ν. 1469/1984).

3. Το ποσό της εξαγοράς που παραμένει ανεξόφλητο αναχθροφίζεται τον Ιανουάριο κάθε επόμενου έτους, προσορισμένο στις τυχόν νέες τιμές ημερομισθίου ανεξιδίκευτου γάιου και ασφαλισμένου.

4. Το ανωτέρω δικαίωμα δεν παρέχεται στους κάθε φύσεως υπαξιούχους και ο αναγνωριζόμενος χρόνος λαμβάνεται υπόψη για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης ή την προσκόφιση του ποσού αυτής μόνο μετά την εξόφληση του ποσού της εξαγοράς.

Άρθρο 49.

Οι διατάξεις του άρθρου 6 του Ν.Α. 3762/1957 αντικαθίστανται ως εξής:

α' Άρθρο 6.

Στην απαίτηση του ΙΚΑ υπάγονται οι εργαζομένοι που παίρμουν αυτοπροσώπως και κατ' άλλα απασχόληση εργατικά ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, έστω και αν απασχολούνται μερικά του τύπου λειτουργίας των επιχειρήσεων αυτές, και οι διαδόντες είναι τους εργαλεία.

Υπόχρωι για την καταβολή των εισφορών για την απόφληση των παραπάνω προσώπων είναι οι επιχειρήσεις για λογαριασμό των οποίων απασχολούνται και οι οποίες βαρύνονται με την εργοδοτική εισφορά.

Οι λειτουργείσεις σε ό,τι αφορά την κατανομή των εργοδοτικών εισφορών καθορίζονται με υπουργική απόφαση.

Άρθρο 50.

Στο άρθρο 7 του Ν. 1219/1981 υπαίρ λήφωας μέτρων προς επιβαρύνωσιν της λειτουργίας των επιχειρήσεων υπό την επωνυμία «Μικρόν Ανώνυμος Εμπορική και Βιομηχανική Εταιρεία» και «Κατάρντος Σκω Ανώνυμος Εμπορική Εταιρεία» προστίθεται δεύτερη παράγραφος, η οποία έχει ως εξής:

«2. Εάν από κίνητο, που κηλεί στην κυριότητα νομικοί πρόσωποι δημοσίου δικαίου και έχει υποστεί καταστροφές από πυρκαγιά, αποβλήθει η επιχείρηση που το έχει μισθωθεί και η επιχείρηση αυτή αναφέρεται στον παρόντα νόμο, επιβάλλεται κατ' παράκληση των κειμένων διατάξεων να εκμισθωθεί το κίνητο αυτό, στο οποίο στεγάζοταν η αποβλήθεισα επιχείρηση χωρίς διαγωνισμό, εφόσον τηρηθούν οι ακόλουθοι όροι:

α. η διάρκεια της μισθώσεως ορίζεται ειδικαίτης.
β. το μίσθωμα να μην είναι κατώτερο του ελεύθερου μισθώματος που μπορεί να πραγματοποιηθεί.

γ. ο νέος μισθωτής να αναλάβει την υποχρέωση να χρηματοποιήσει το μίσθιο κίνητο για την ίδια ή ανάλογη χρήση και εγκατάλληυσή.

δ. ο νέος μισθωτής να αναλάβει την υποχρέωση να προσλάβει το προσωπικό που εργαζόταν στην αποβλήθεισα επιχείρηση μέχρι την ημέρα εκτέλεσης συνταξίως της περι αποβλήθης δικαστικής απόφασης και να αναγνωρίσει τα κειμένα δικαιώματα των εργαζομένων σε σχέση με τους όρους και τις συνθήκες εργασίας.

ε. να αναλάβει τις υποχρεώσεις του προηγούμενου μισθωτή προς τον εκμισθωτή που απορρέουν από τη μεταξύ τους μίσθωση, για τα οφειόμενα μισθώματα.

Άρθρο 51.

1. Η περίπτ. 2' της παρ. 1 του άρθρου 33 του Α.Ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179/1951), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 5 του Ν. 825/1978 (ΦΕΚ 189/1978), αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Τα άτομα τέκνα (νόμιμα ή τέκνα που έχουν νομιμοποιηθεί, αναγνωρισθεί ή μισθωθει, ή προσυνοί) και τα φυσικά τέκνα ασφαλισμένης ή συνταξιούχου λόγω υπηρέσεως ή κηρύτου ή επιδοματούχου λόγω αναπροσπομότης, μέχρι τη συμπλήρωσή του 18ου έτους της ηλικίας τους και εάν δεν είναι άνεργα μέχρι τη συμπλήρωσή του 24ου έτους της ηλικίας τους, εάν δε συνεχίζουν τις σπουδές τους για 2 έτη μετά τη λήξη των σπουδών τους, εφόσον είναι άνεργα, όχι όμως πέρα από τη συμπλήρωσή του 26ου έτους της ηλικίας τους».

2. Οι παραπάνω διατάξεις εφαρμόζονται και στους λοιπούς ασφαλιστικούς οργανισμούς αρμοδιότητας Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 52.

Στο τέλος της παραγράφου 6 του άρθρου 5 του Ν. 861/1979 προστίθεται περίπτωση στ' η οποία έχει ως εξής:

«στ) 1. Μετά από εισήγηση του Διοικητή, τη διάθεση χρηματικών ποσών από τα έσοδα του ΙΚΑ, προς κάλυψη των δαπανών που γίνονται για συγκεντρώσεις, σεμιναρία κλπ. που εδωπρατούν υπηρεσιακές ανάγκες, για εκδηλώσεις που γίνονται με πρωτοβουλία της Διοίκησης του ΙΚΑ ή των συνδικαλιστικών οργανώσεων του προσωπικού του κατ' τις εθνικές γραφές, τις γραφές Χριστουγέννων, Νέου Έτους και Πάσχα ή και άλλες ημέρες για συγκεκριμένο σκοπό που προσδιορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και των δαπανών που γίνονται για τη φιλοξενία ξένων απεσταλμένων που έχουν τον σκοπό την ανταλλαγή απόψεων κλπ. στα πλαίσια διαφόρων ή πολυμερών συμβάσεων ή στο προπαρασκευαστικό στάδιο της υπογραφής συμβάσεων αυτής της μορφής».

2. Δαπάνες που έχουν γίνει στο παρελθόν και υπάγονται στις ρυθμίσεις της παρ. 1 εγκρίνονται με τη διαδικασία της παραγράφου αυτής που εφαρμόζονται αναλογικά.

Άρθρο 53.

Στο τέλος της παραγράφου 8 του άρθρου 26 του Α.Ν. 1846/1951 προστίθεται: «εάντις που έχει ως κατωτέρω:

«Όπου για την απόδειξη των στοιχείων ασφαλιστή που αναφέρονται στις γιάρτες εργασίας, στη διάρκεια της ηλικίας, στις αποδοχές και στα στοιχεία του εργοδότη προβλέπεται: δαδαιώση του Η.Κ.Α. θα υποβάλλονται αντί αυτής επικυρωμένες φωτοτυπίες των ασφαλιστικών βιβλιαρίων ή των μηχανογραφικών αποσπασμάτων ασφαλιστή. Η διάταξη αυτή δεν καταργεί διατάξεις που παρέχουν στο Η.Κ.Α. γιάρτες αμοιβάτης εργασίας στα ασφαλιστικά βιβλιαρία ή τα μηχανογραφικά αποσπάσματα ασφαλιστή».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'.

Ρύθμιση Θεμάτων Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.

Άρθρο 54.

Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας μπορεί να ορίζονται οι εβδομαδιαίες ώρες εργασίας του προσωπικού των Κλάδων Νηπιουργιών και Βρεφονόμων του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας και του Παιδιατρικού Ινστιτούτου Κοινωνικής Πρόνοιας και Αντιλήψης (Π.Κ.Π.Α.). Οι κατά το προηγούμενο εδάφιο οριζόμενες ώρες εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνουν αυτές που ορίζονται για τους υπαλλήλους του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ.

Άρθρο 55.

Το Δ.Σ. της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας (Ε.Ο.Ο.) αποτελείται από 15 μέλη. Από αυτά τα δέκα (10) προέρχονται υποχρεωτικά και κατ' αναλογία των φύλων τις οποίες ελαβε κάθε συνδυασμός από τους συλλόγους της τριτοβάθμιας Διοικήσεως Πρωτοβάθμιας, τα δε υπόλοιπα πέντε (5) από τους επαγγελματίες συλλόγους, εφόσον υπάρχουν υποψήφιοι. Διαφορετικά συμπληρώνεται ο αριθμός υποψηφίων με υποψηφίους της τριτοβάθμιας Διοικήσεως Πρωτοβάθμιας.

Άρθρο 56.

Η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του Ν.Δ. 162/1973 περί μέτρων προστασίας υπεργολικών και γενικώς παρόμοιων κλάδων ισχύει για τα τριτοβάθμια Ν.Π.Δ.Δ. Όταν το πρώτο τριτοβάθμιο ένα Ν.Π.Δ.Δ. με το τριτοβάθμιο προεδρικό διάταγμα, δύναται να καταργηθεί και ο Οργανισμός αυτού.

Άρθρο 57.

1. Η προεδρεία:

α) Της παραγράφου 3 του άρθρου 6 που περιλαμβάνεται στο τέταρτο άρθρο του Ν. 1398/1983, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την παράγραφο 2 του τρίτου άρθρου του Ν. 1408/1983, παρατείνεται μέχρι τις 31.12.1986.

β) Της παρ. 1 του άρθρου 13 του Ν. 1383/1983 παρατείνεται μέχρι 31.12.1986.

2. Κυρώνεται και έχει ισχύ νόμος η αρ. Α33/οικ.16104/29.10.1984 απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας «παραίτηση παραινών γιατρών στα νοσοκομεία κ.λπ.», που έχει δημοσιευθεί στο Φ.Ε.Κ 856/6.12.84 τ. Β'.

3. Οι προεδρείες των παραγρ. 1 και 2 του άρθρου αυτού μπορεί να παρατείνονται με αποφάσεις του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας και του κομδίου κατά περίπτωση υπουργού, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 58.

Α. 1. Η παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 328/1976 περί τροποποίησης διατάξεων των Φαρμακευτικής Νομοθεσίας αντικαθίσταται ως εξής:

α) 2. Οι αντιπρόσωποι κάθε φαρμακευτικού συλλόγου, που εκλέγονται με κοινοτική διαδικασία ψηφοφορία των μελών του, ορίζονται ως ακολούθως:

α. Σύλλογοι που αριθμούν μέχρι είκοσι πέντε (25) μέλη εκλέγουν έναν (1) αντιπρόσωπο.

β. Σύλλογοι που αριθμούν από είκοσι έξη (26) μέχρι εκατό (100) μέλη εκλέγουν δύο (2) αντιπρόσωπους.

γ. Σύλλογοι που αριθμούν από εκατόν ένα (101) μέχρι χίλια (1.000) μέλη εκλέγουν, επιπλέον των δύο (2) αντιπροσώπων που ορίζονται στο εδάφιο «β», έναν αντιπρόσωπο για κάθε εκατοντάδα μελών ή κλάσμα της τελευταίας και:

δ. Σύλλογοι που αριθμούν περισσότερα από χίλια ένα (1001) μέλη εκλέγουν επιπλέον των οριζόμενων έντεκα (11) αντιπροσώπων από τα εδάφια «β» και «γ», έναν για κάθε δικακσία, συμπληρωμένα, μέλη.

Για κάθε αντιπρόσωπο εκλέγεται και ένας αναπληρωτής».

2. Σε περίπτωση εξακολούθησης του αριθμού των επιλεγόμενων μελών, τακτικών και αναπληρωματικών, διεξάγονται αναπληρωματικές αρχαιρεσίες για τη συμπλήρωση του αριθμού των ελλειπόντων αντιπροσώπων. Η θητεία των αντιπροσώπων που εκλέγονται κατ' αυτόν τον τρόπο λήγει με εκείνη των υπόλοιπων τακτικών και αναπληρωματικών αντιπροσώπων.

Β. Το άρθρο 51 του Ν. 3601/1928, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 18 του Α.Ν. 1384/1938 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 του Ν. 328/1976, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 51.

1. Ο Πανελλήνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος αποτελεί ιδιαίτερο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, εδρεύει στην Αθήνα και διοικείται από δεκαπενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, που αποτελείται από τον πρόεδρο, δύο αντιπροέδρους, ένα γενικό γραμματέα, έναν αναπληρωτή γραμματέα, έναν ταμία και έναν εκτελεστή.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για την εκλογή τους πρέπει την ημέρα των αρχαιρεσιών να έχουν την ιδιότητα του αντιπροσώπου των φαρμακευτικών συλλόγων των Πανελληνίου Φαρμακευτικού Συλλόγου. Η κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ Α' και Β' αντιπροέδρου, γενικού γραμματέα και αναπληρωτή γραμματέα γίνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου του Πανελληνίου Φαρμακευτικού Συλλόγου και του Ανώτατου Φαρμακευτικού Παιδιατρικού Συμβουλίου είναι τριετής.

3. Για τη διεξαγωγή των αρχαιρεσιών για την εκλογή του Διοικητικού Συμβουλίου και του Ανώτατου Φαρμακευτικού Παιδιατρικού Συμβουλίου του Πανελληνίου Φαρμακευτικού Συλλόγου, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 22 του Ν. 3601/1928, όπως τότε αντικαταστάθηκε τελικά με το άρθρο 37 του Ν. 1316/1983.

4. Τα εκτός του νομού Αττικής εγκαταστημένα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, αν προέρχονται στις συνεδριάσεις, λαμβάνουν τα οδοιπορικά τους έξοδα, που καθορίζονται με απόφαση της γενικής συνέλευσης και έχουν τον προέπιλοτικό του Πανελληνίου Φαρμακευτικού Συλλόγου.

5. Σε περίπτωση παραίτησης ή έλλειψης με οποιοδήποτε τρόπο μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των φαρμακευτικών συλλόγων και του Πανελληνίου Φαρμακευτικού Συλλόγου, αν δεν υπάρχουν επιλεγόμενα μέλη, τούτο λειτουργεί νομίμως μέχρι την επιλογή νέων μελών, αν με τα υπόλοιπα μέλη υφίσταται απαρτία.

6. Σε περίπτωση παραίτησης ολόκληρου του Διοικητικού Συμβουλίου Φαρμακευτικού Συλλόγου και εφόσον από τα επιλεγόμενα μέλη δεν είναι δυνατή η συγκρότηση νέου Διοικητικού Συμβουλίου, με απόφαση του αρμόδιου νομαρχη διορίζεται τριμελής Διοικούσα Επιτροπή από μέλη του Φαρμακευτικού Συλλόγου, για τη διεξαγωγή αναπληρωματικών αρχαιρεσιών.

7. Η διεξαγωγή των αναπληρωματικών αρχαιρεσιών γίνεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τεσσάρων μηνών από τη λειψη μελών ή την παραίτηση του Διοικητικού Συμβουλίου.

8. Η θητεία: α) των μελών που εκλέγονται σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου αυτού λήγει μαζί με τη θητεία των

ων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και β) του Διοικητικού Συμβουλίου που εκλέγεται με τις αναπληρωματικές της είναι ισόχρονη με το υπόλοιπο της θητείας του οικίου Συμβουλίου που παραιτήθηκε κατά την παρ. 6 του αυτού.

περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου Β' 1384/1938 (αναπόλη αρχαιότητας) η θητεία των μελών των Συμβουλίων των φαρμακευτικών συλλόγων ή του οικίου Φαρμακευτικού Συλλόγου που εκλέγονται μετά από αναλογία, έσο το χρονικό διάστημα της αντιστοίχως χρησιμότητας από τον υπουργό και όχι πέραν μηνών.

Γ θητεία των Διοικητικών Συμβουλίων των φαρμακευτικών συλλόγων, ανεξάρτητα του χρόνου εκλογής τους, της 31.10.1986, του δε Διοικητικού Συμβουλίου του οικίου Φαρμακευτικού Συλλόγου που πρόκειται να εκλεγεί Μάη του 1985 λήγει το Μάη του 1987ο.

Το άρθρο 54 του Ν. 3601/1928 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 54.

αντιπρόσωποι — μέλη του Πανελληνίου Φαρμακευτικού Συλλόγου και οι εκπληρωτές τους εκλέγονται για μία του αρχίζει ταυτόχρονα με τη θητεία των μελών του οικίου Συμβουλίου των φαρμακευτικών συλλόγων. Η των αντιπροσώπων διεξάγεται κατά τις αρχαιότητες όγρω με ξεχωριστό ψηφοδέλτιο και κατά την ίδια και τρόπο που προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου αυτού, όπως τελικά αντικαταστάθηκαν με το νόμο Ν. 1316/1983.

πρόσωποι — μέλη του Πανελληνίου Φαρμακευτικού Συλλόγου και οι εκπληρωτές τους πρέπει να έχουν τα όσα με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του οικίου Συλλόγου.

θητεία των αντιπροσώπων στον Πανελλήνιο Φαρμακευτικό Σύλλογο, ανεξάρτητα του χρόνου εκλογής τους, λήξει και για την ανάδειξη νέων αντιπροσώπων χρόνου αρχαιότητας, εντός αποκλειστικής προθεσμίας νέων από τη δημοσίευση του νόμου αυτού και των θητεία θα λήξει μαζί με τη θητεία των μελών του οικίου Συμβουλίου κάθε φαρμακευτικού συλλόγου, πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του 1976 αντικαθίσταται».

εδάρια 3 και 4 του άρθρου 57 του Ν. 3601/1928 ταί.

Γ παρ. 9 του άρθρου 22 του Ν. 3601/1928, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. Α' του άρθρου 37 του 1983, αντικαθίσταται ως εξής:

ψηφοφόρος, αφού πάρει τα ψηφοδέλτια των συνδυαστικών παραγόμενων με τη συγκατάθεση του συλλόγου, στον ιδιαίτερο χώρο που υπάρχει μέσα στην κεντρική προεξοχία και ψηφίζει από το συνδυασμό της προέβαν υποψήφιο σύμβουλο, με σταυρό που σημειώνεται στο όνομά του.

λπη συνδυασμού, χωρίς σταυρό προτίμησης στους συμβούλους, είναι έγκυρη και υπολογίζονται υπέρ τους. Όπου δεν ισχύει το σύστημα των συνδυασμών, θα ψηφίζει με σταυρό προτίμησης έναν από τους

παρ. 3 του άρθρου 27 του Ν. 3601/1928, όπως ατάθηκε με την παρ. 1' του άρθρου 37 του Ν. 1316/1983, αντικαθίσταται ως εξής:

ψεδέλτια που φέρουν περισσότερους από ένα σταυρούς».

περίπτωση 8 του άρθρου 37 του Ν. 1316/1983 είναι Α', που αντικαθίσταται το άρθρο 23 του Ν. 8, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 του Α.Ν. 8 απερί τροποποιήσεως νέων διατάξεων του Ν.

3601/1928 περί Φαρμακευτικών Συλλόγων», αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Σε φαρμακευτικούς συλλόγους με περισσότερα από 300 μέλη, οι εκλογές για την ανάδειξη Διοικητικών Συμβουλίων, Περιφερειακών Συμβουλίων και αντιπροσώπων για τον Πανελλήνιο Φαρμακευτικό Σύλλογο, μπορούν με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του συλλόγου να γίνουν σε περισσότερα του ενός εκλογικά τμήματα. Η απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του συλλόγου κοινοποιείται ένα (1) μήνα πριν από τις εκλογές στον αρμόδιο νομάρχη, προκειμένου να ορίσει ισάριθμους δικαστικούς ή διοικητικούς αντιπροσώπους.

Στην περίπτωση αυτή, η εφορευτική επιτροπή που διαβί για την δημοσίευση κάθε τμήματος αποτελείται από τρία μέλη που εκλέγονται από τη γενική συνέλευση, ένα από τα οποία ορίζεται πρόεδρος της και η κεντρική εφορευτική επιτροπή, που διαβίει τα τελικά αποτελέσματα και ανακηρύσσει τους επιτυχόντες, αποτελείται από τους προέδρους των κατά τμήματα εφορευτικών επιτροπών, τους δικαστικούς ή διοικητικούς αντιπροσώπους και τον πρόεδρο του συλλόγου.

Ε. Τα εδάφια 3 και 4 του άρθρου 33 του Ν. 3601/1928, όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 12 του Α.Ν. 1384/1938, αντικαθίστανται ως εξής:

Αν δεν επιτευχθεί η απαρτία ή η πλειοψηφία που απαιτείται το προηγούμενο άρθρο, η εκλογή ματαιώνεται και η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται για το σκοπό αυτόν, μέχρι δύο φορές ακόμη, μέσα σε οκτώ μέρες, μετά από κάθε, χωρίς αποτέλεσμα, συνεδρίαση.

Αν κατά την τρίτη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί η απαρτία ή η πλειοψηφία που απαιτείται το προηγούμενο άρθρο, τον πρόεδρο, γραμματέα και ταμία εκλέγει, μέσα σε ένα μήνα από την ημερομηνία πραγματοποίησής της τρίτης συνεδρίασης, με απλή πλειοψηφία από τα επιτυχόντα μέλη για το Διοικητικό Συμβούλιο, η γενική συνέλευση του συλλόγου, που συνερχεται έκτακτα για το σκοπό αυτόν. Μέχρι, τη διεξαγωγή αυτής της εκλογής και σε περίπτωση που δεν έχει εκλεγεί πρόεδρος και γενικός γραμματέας, των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου προεδρεύει το μεγαλύτερο σε ηλικία μέλος, μετά δε γραμματέα εκτελεί το νεώτερο σε ηλικία μέλος».

Ζ. 1. Στο άρθρο 8 του Ν. 328/1976 απερί τροποποιήσεως διατάξεων των της Φαρμακευτικής Νομοθεσίας, όπως τούτο συμπληρώθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 19 του Ν. 982/1979, προστίθεται 6η και 7η παράγραφος που έχουν ως εξής:

«6. Σε περίπτωση συνταξιοδότησης ή παύσεως για λόγους υγείας ή θανάτου του φαρμακοποιού, στο κατάστημα του οποίου εγκαταστάθηκε ή εγκαθίσταται συστήματα σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, δεν έχουν εφαρμογή, λωσμένης της συστημάτων, για τους παραμένοντες σ' αυτό φαρμακοποιούς, κρώνος μεν οι περί αποστάσεων διατάξεις του άρθρου 7 του παρόντος νόμου και κρετέρου οι περί εξαγωγών των φαρμακείων διατάξεις. Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η παραπάνω συστήματα δεν ισχύουν οι προϋποθέσεις της παρ. 7 του άρθρου 11 του Ν. 5607/1932, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 35 του Ν. 1316/1983.

7. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου έχουν αναδρομική ισχύ από 11 Ιανουαρίου 1983 και εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση λύσης συστήματος συστημάτων ή συστημάτων φαρμακείων, με κληρονομικά φαρμακεία που η άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας αντικαθίσταται για οποιονδήποτε λόγο».

2. Η παρ. 3 του άρθρου 33 του Ν. 5607/1932, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 19 του Α.Ν. 972/1946 και το άρθρο 34 του Ν. 1316/1983, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Φαρμακοποιός που διατηρεί νόμιμα φαρμακείο, μπορεί να λαμβάνει το εξώφυλλο του νομάρχη, γενικού γραμματέα και οικίου συμβουλίου υπουργείου, διοικητής ή πρόεδρος Ν.Π.Δ.Δ.

ή δημόσιας επιχείρησης, με την προϋπόθεση, ότι η πωλήσιμη των εργασιών του φαρμακείου του επιτρέπεται μετά την πρόσληψη άλλου υπεύθυνου επιστήμονα φαρμακοποιού.

Οι φαρμακοποιοί μπορούν να λαμβάνουν τα κριστά κείμενα του βουλευτή, του δήμαρχου, του αντιδήμαρχου και προέδρου κοινότητας και να διατηρούν το δικαίωμα της αυτοπρόσωπης διεύθυνσης του φαρμακείου τους).

3. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 11 του Ν. 5607/1982, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 35 του Ν. 1316/1983, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άδειες ίδρυσης και λειτουργίας φαρμακείων και φαρμακοποιών φαρμακοποιών, που αρκούν το επάγγελμα συνεχώς ή διακεκομμένα επί 35 χρόνια και έχουν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας τους, ανακαλούνται με πράξη της αρμόδιας αρχής.

Η ισχύς της παραγράφου αυτής αρχίζει από 1.1.1986».

4. Με π. δ/γμα, που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, μπορεί να κωδικοποιηθεί σε ενιαίο κείμενο η ισχύουσα φαρμακευτική νομοθεσία, για την άσκηση του φαρμακευτικού επαγγέλματος, τα φαρμακεία, τις φαρμακοποιότητες, την επιθεώρηση φαρμακείων και τους φαρμακευτικούς συλλόγους. Στην κωδικοποίηση αυτή επιτρέπεται η αλλαγή της σειράς των άρθρων, η θέση υπότιτλου σε κάθε άρθρο, η διαίρεση της όλης σε τμήματα και κεφάλαια με ειδικούς τίτλους και η διατύπωση των κειμένων στη νεοελληνική γλώσσα και γραμμική βελτίωση, χωρίς μεταβολή της έννοιας του κειμένου.

Άρθρο 59.

Ισχύς του νόμου.

Η ισχύς αυτού του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομαι τη δημοσίευση του κειμένου αυτού στη φημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 3 Απριλίου 1985

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΡΑΣ. ΑΡΣΕΝΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΗΜΑΤ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΡΥΒΑΚ

ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ

Γενωσώθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 3 Απριλίου 1985

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ

ΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
8 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1964

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
152

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1481

Οργανισμός Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

υπογράφει και εκδίδει τον κατωτέρω από της Πρωλής
απόφαση νόμον:

Μ Ε Ρ Ο Σ Π Ρ Ω Τ Ο

ΑΠΟΣΤΟΛΗ — ΔΙΑΦΘΩΣΗ — ΦΥΣΗ —
ΔΕΥΤΕΥΡΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΤΜΗΜΑ Α'.

Γ ε ν ι κ ή .

Άρθρο 1.

Αποστολή Υπουργείου.

ο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, μέν στα πλαίσια του συν-
ολικού και των νόμων, έχει ως αποστολή:

Να κατοχυρώνει και να διατηρεί τη δημόσια τάξη.

Να προστατεύει τη δημόσια και κρατική ασφάλεια.

Να εξασφαλίζει την πολιτική άμυνα της χώρας.

Να συνεργάζεται στην εξασφάλιση της εθνικής άμυνας
υπερχείρι με τις ένοπλες δυνάμεις.

Άρθρο 2.

Γενική διάρθρωση.

οι υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης διακρίνον-
ται κεντρικές και περιφερειακές.

Κεντρικές υπηρεσίες είναι οι ακόλουθες:

Τα γραφεία του Υπουργού και του Γενικού Γραμματέα.

Το γραφείο του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας.

Ο κλάδος αστυνομίας τάξης.

Ο κλάδος αστυνομίας ασφαλείας.

Ο κλάδος πολιτικής άμυνας.

Ο κλάδος διοικητικής υποστήριξης.

Στις κεντρικές υπηρεσίες ανήκουν επίσης:

Το γραφείο παρόντος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Το γραφείο νομικού συμβούλου της Διοίκησης.

Η υπηρεσία ανταλλομένων εξόδων.

Η υπηρεσία στατιστικής της Εθνικής Στατιστικής Υπη-
κής Ελλάδας (Ε.Σ.Υ.Ε.).

Περιφερειακές υπηρεσίες είναι οι αστυνομικές διευθύν-
σεις οι υπηρεσίες που υπάρχουν σ' αυτές.

Αστυνομικές υπηρεσίες ομαδοάζονται όσες από τις κεντρι-
κή περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τά-
ξης είναι αρμόδιες για τη γενική αστυνομική, την τροχαία,
την ασφάλεια και την κρατική ασφάλεια και την πολιτική κη-
νήνη.

5. Το σύνολο των αστυνομικών υπηρεσιών, των υπηρεσιών
διοικητικής υποστήριξης και το γραφείο του Αρχηγού της Ελ-
ληνικής Αστυνομίας φέρουν τον τίτλο «Ελληνική Αστυνομία».
Η Ελληνική Αστυνομία είναι Σώμα Ασφάλειας, για το οποίο
ισχύει και η διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2
του άρθρου 23 του Συντάγματος. Η τοπική της αρμοδιότητα
εκτείνεται σε όλη την επικράτεια εκτός από τους χώρους για
τους οποίους ειδικές διατάξεις προβλέπουν αρμοδιότητα του
Αρχηγού Σώματος.

Άρθρο 3.

Χαρακτήρας υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας.

1. Η Ελληνική Αστυνομία αποτελεί ιδιαίτερο ένοπλο Σώ-
μα, λειτουργεί με τους δικούς της οργανικούς νόμους και
δεν εφαρμόζονται για το προσωπικό της οι διατάξεις που αφο-
ρούν τους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους.

Από τη φύση της αποστολής της είναι στρατιωτικά οργα-
νωμένη και ορειδιάζεται με τα αναγκαία μέσα και οπλισμό
για την εκτέλεση των καθηκόντων της.

Το αστυνομικό προσωπικό έχει στρατιωτική ιεραρχία και
πειθαρχία.

2. Όλες οι υπηρεσίες και το προσωπικό του Υπουργείου
Δημόσιας Τάξης τελούν σε διαρκή ετοιμότητα για την πρό-
ληψη και καταστολή του εγκλήματος, την περιφρούρηση του
δημοκρατικού πολιτεύματος και της έννομης τάξης και την
αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών, πάντοτε σύμφωνα με τους
νόμους και τις εντολές της εκλεγμένης από το λαό κυβέρνη-
σης. Το προσωπικό θεωρείται ότι βρίσκεται σε διατεταγμένη
υπηρεσία σε κάθε περίπτωση που καθίσταται αναγκαία η πα-
ρέμβασή του.

3. Το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας εκπαιδεύεται
στη χρήση όπλων και ειδικών μέσων και μηχανημάτων και
παραί κατά την άσκηση των καθηκόντων του σύγχρονο οπλι-
σμό.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας
και Δημόσιας Τάξης το αστυνομικό προσωπικό εκπαιδεύεται
και στις γλώσσες και τα κέντρα εκπαίδευσης των ενόπλων δυν-
αμειών.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Κεντρικές Υπηρεσίες.

Άρθρο 4.

Κλάδος αστυνομίας τάξης.

1. Ο κλάδος αστυνομίας τάξης έχει ως ειδικότατο απο-
στολή να εξασφαλίζει τη δημόσια ειρήνη και ευταξία και την
απόρροπη κοινωνική διαδίσωση των πολιτών.

2. Ο κλάδος αστυνομίας τάξης περιλαμβάνει τις ακόλο-
υθες διευθύνσεις:

Διεύθυνση, Τροχαία και Τροχονομία.

2. Στην άσκηση της αυτονομίας γενικής αυτονομίσεως περιλαμβάνονται:

- α. Η προστασία των ατομικών ελευθεριών του πολίτη.
- β. Η τήρηση της τάξεως στους δημοσίους χώρους, στις δημόσιες συγκοινωνίες και συναρμόσιαις.
- γ. Η φροντίδα για την τήρηση των νόμων με τους οποίους ανατίθενται στην Ελληνική Αστυνομία καθήκοντα σύμφωνα με την αποστολή του Υπουργείου Δημόσιας Τάξεως.
- δ. Ο έλεγχος της λειτουργίας δημόσιων κέντρων, θεαμάτων και καταστημάτων.
- ε. Η παράταξη στις συνεδριάσεις των δικαστηρίων και η εκτέλεση των μεταφορών των κρατουμένων.
- στ. Η μέριμνα για την εφαρμογή της τουριστικής νομοθεσίας.
- ζ. Η φροντίδα για την εφαρμογή των αγρονομικών διατάξεων.
- η. Ο έλεγχος των τιμών των προϊόντων, της καταλληλότητας των τροφίμων και η δίωξη της νοθείας.
- θ. Η εξασφάλιση της αγροτικής ασφάλειας και ειδικότερα η σφύρηση των αγροτικών κτημάτων, η προανάκριση για τα αγροτικά αδικήματα και η δίωξη και εκδίκαση των αγροτικών αδικημάτων σε βαθμό ποινικού.

3. Στην άσκηση της αυτονομίας τροχαίας περιλαμβάνονται:

- α. Η ρύθμιση της κυκλοφορίας οχημάτων και οχημάτων στους δρόμους και στους λοιπούς δημοσίους χώρους.
- β. Η φροντίδα για την εφαρμογή του κώδικα οδικής κυκλοφορίας και των λοιπών διατάξεων.
- γ. Η διενέργεια προανακρίσεων για τα τροχαία ατυχήματα.

Άρθρο 5.

Κλάδος αυτονομίας ασφάλειας.

1. Ο κλάδος της αυτονομίας ασφάλειας έχει ως ειδικότερη αποστολή την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, στα πλαίσια της συνταγματικής τάξεως.

2. Ο κλάδος της αυτονομίας ασφάλειας περιλαμβάνει τις ακόλουθες διευθύνσεις:

- α. Διεύθυνση δημοσίας ασφάλειας.
- β. Διεύθυνση κρατικής ασφάλειας.
- γ. Διεύθυνση διεθνούς αυτονομικής συνεργασίας.

3. Στα πλαίσια του κλάδου ασφάλειας λειτουργούν σύμφωνα με τις υφιστάμενες διατάξεις και οι ακόλουθες κοστοπαιές υπηρεσίες, υπαχόμενες απευθείας στον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας:

- α. Υπηρεσία ασφάλειας Προέδρου Δημοκρατίας.
- β. Υπηρεσία ασφάλειας Βουλής των Ελλήνων.
- γ. Υπηρεσία ασφάλειας Προέδρου της Κυβέρνησης.

4. Στην άσκηση της αυτονομίας δημοσίας ασφάλειας περιλαμβάνονται:

- α. Η φροντίδα για την πρόληψη και την καταστολή του κοινού εγκλήματος.
- β. Ο έλεγχος και η δίωξη της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών.
- γ. Η δίωξη του λαθρεμπορίου και της αρχαιοκαπηλείας.
- δ. Η φροντίδα για την εφαρμογή των διατάξεων περί λαθών, παγίων και κτηνών.
- ε. Η επίτηρησι και ο έλεγχος των τόπων όπου τυγχάνουν οι όπιοι διαπραχθεί κοινών εγκλημάτων.
- στ. Η αναζήτηση δημοκλήτων ή εξεστρατευθέντων προσώπων και κλεισμένων αντικειμένων.
- ζ. Η αναζήτηση και σύλληψη των λιποτακτών ή των ανυπότακτων.
- η. Η αντιμετώπιση των πράξεων βίας και τρομοκρατίας.
- θ. Η προστασία του εθνικού νομίμου και των ελλήνων.

Η χρησιμοποίηση επιστημονικών και τεχνικών μεθόδων, τεχνολογίας των εγκλημάτων.

α. Η συνεργασία με διεθνείς αυτονομικούς οργανισμούς και τις αυτονομίες ξένων χωρών.

β. Στην άσκηση της αυτονομίας κρατικής ασφάλειας περιλαμβάνονται:

- α. Η προστασία των επίσημων προσώπων, ελλήνων και αλλοδαπών, που διακινούνται στη χώρα.
- β. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της διακίνησης, παραμονής και εργασίας των αλλοδαπών στη χώρα.
- γ. Η προστασία σύμφωνα με το Σύνταγμα, του Κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος από κάθε υπονομευτική ενέργεια.

Άρθρο 6.

Κλάδος πολιτικής άμυνας.

1. Ο κλάδος πολιτικής άμυνας έχει ως ειδικότερη αποστολή να αντιμετωπίζει, σε συνεργασία με τις συναρμόσιες αρχές και υπηρεσίες, κάθε έκτακτη ανάγκη που προκύπτει από θύελλες και ατυχήματα ή άλλες καταστάσεις σε περίοδο ειρήνης ή πολέμου.

2. Ο κλάδος πολιτικής άμυνας περιλαμβάνει:

- α. Το Πρωτοβάθμιο Σώμα.
- β. Τη διεύθυνση πολιτικής κινητοποίησης.

3. Η οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών του Πρωτοβάθμιου Σώματος διέπεται από τις διατάξεις που ισχύουν πριν από την έναρξη εφαρμογής αυτού του νόμου.

4. Στην πολιτική κινητοποίηση περιλαμβάνονται:

- α. Η οργάνωση, σε συνεργασία με τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, ομάδων αυτοπροστασίας στους δήμους και τις κοινότητες και η εκπαίδευσή των ομάδων αυτών στην αντιμετώπιση πυρκαγιών και λοιπών καταστροφών.
- β. Η εγκατάσταση, η συντήρηση και η λειτουργία τσεκμάτων έγκλισης προειδοποίησης (συναγερμού) του πληθυσμού σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών.
- γ. Η τήρηση ενημερωμένων καταλόγων των μέσων και των οχημάτων που χρησιμοποιούν στην αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών και η διενέργεια επιτάξεων, όταν προκύπτει ανάγκη.
- δ. Η υποβοήθηση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης για την εξύφεση ή κατασκευή κατάλληλων καταφυγίων προστασίας του πληθυσμού σε έκτακτες ανάγκες.
- ε. Η εκπόνηση σχεδίων εκκένωσης περιοχών και μεταφοράς πληθυσμού, υπηρεσιών και ζωτικής σημασίας αγαθών.
- στ. Η κατάρτιση και η εφαρμογή σχεδίων πολιτικής κινητοποίησης σε συνεργασία με τους συναρμόσιους φορείς.

Άρθρο 7.

Κλάδος διοικητικής υποστήριξης.

1. Ο κλάδος διοικητικής υποστήριξης περιλαμβάνει τις ακόλουθες διευθύνσεις:

- α. Διεύθυνση προσωπικού.
- β. Διεύθυνση μελετών.
- γ. Διεύθυνση πληροφορικής.
- δ. Διεύθυνση εκπαίδευσης.
- ε. Διεύθυνση οικονομικών.
- στ. Διεύθυνση τεχνικών.
- ζ. Διεύθυνση δημοσίων σχέσεων.

2. Οι ακόλουθες υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξεως υπαχονται στις παραπάνω διευθύνσεις ως εξής:

- α. Η υγειονομική υπηρεσία στη διεύθυνση προσωπικού.
- β. Η αστυνομική ακαδημία, οι σχολές εκπαίδευσης του προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξεως και τα παραρτήματά τους, καθώς και το μυσείο στη διεύθυνση εκπαίδευσης.
- γ. Το ελεγκτήριο δαπανών και η υπηρεσία προμηθειών στη διεύθυνση οικονομικών.
- δ. Το τυπογραφείο και τα συνεργεία οχημάτων στη διεύθυνση τεχνικών.
- ε. Το τμήμα μουσικής στη διεύθυνση δημοσίων σχέσεων.

3. Ο κλάδος διοικητικής υποστήριξης είναι αρμόδιος και για την υποστήριξη του Προεδρευτικού Σώματος. Στις υπηρεσίες αυτού του κλάδου υπηρετεί και περιστεριστικό προσωπικό σύμφωνα με τη διαταγή της παραγράφου β του άρθρου 22 του παρόντος.

ΤΜΗΜΑ Γ'

Π α ρ α γ ρ α φ ε ς α ρ χ ι ε ς υ π η ρ ε σ ι ε ς

Άρθρο 8.

Αστυνομικές Διευθύνσεις.

1. Σε κάθε νομό λειτουργεί μια αστυνομική Διεύθυνση, που έχει ως αποστολή να ασκεί μέσα στα όρια του νομού το σύνολο των αστυνομικών αρμοδιοτήτων, δηλαδή τη γενική αστυνομική, την τροχιακή, τη δημόσια ασφάλεια, την κρατική ασφάλεια και την πολιτική κινητροποίηση, όπως προσδιορίζονται στα άρθρα 1, 5 και 6, ειδικά στο νόμο Απολογοκρατικής Απειρίας να λειτουργούν δύο αστυνομικές Διευθύνσεις.

2. Η αστυνομική Διεύθυνση περιλαμβάνει υπηρεσίες, τμήματα και γραφεία που καθορίζονται με τον εσωτερικό κανονισμό. Όλες οι υπηρεσίες, τα τμήματα και γραφεία που λειτουργούν στην έδρα της αστυνομικής Διεύθυνσης αποτελούν μια ενιαία υπηρεσία με την αστυνομική Διεύθυνση, διοικητής της οποίας είναι ο αστυνομικός Διευθυντής του νομού.

3. Το έργο των αστυνομικών Διευθύνσεων συντονίζεται και λειτούργει από έναν περιφερειακό επιδιορθωτή. Η έδρα και η τοπική αρμοδιότητα τους καθορίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό.

4. Ιδιωικά στους νομούς Αττικής και (Βιοτεχνολογική) ιδρύονται και λειτουργούν από μία γενική αστυνομική Διεύθυνση, δύο γενική αστυνομική Διεύθυνση περιλαμβάνει Διευθύνσεις Χώρας, Ασφάλειας, Τροχιακής, Διοικητικής υποστήριξης και αστυνομικά τμήματα τάξης, ασφάλειας, τροχιακής και ασφάλειας.

5. Ο αριθμός και η τοπική αρμοδιότητα όλων των αστυνομικών υπηρεσιών καθορίζονται από τον πίνακα χωρογραφικής κατανομής των υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

Άρθρο 9.

Κοινοτικοί εθελοντές.

1. Οι κοινοτικοί εθελοντές ανήκουν στη δύναμη της αστυνομικής Διεύθυνσης του νομού και υπηρετούν σε δήμους και κοινότητες, σύμφωνα με όσα ορίζει ο εσωτερικός κανονισμός.

2. Στα όρια του δήμου ή της κοινότητας που υπηρετούν οι κοινοτικοί εθελοντές έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Ασκούν τα καθήκοντα που ορίζονται για τον αρροβόλακα ο Ν.Δ. 3030/1951 (ΦΕΚ Α 214), όπως τροποποιήθηκε ή συμπληρώθηκε μεταγενέστερα. Ο αριθμός άσκησης των καθηκόντων αυτών καθορίζεται με τον εσωτερικό κανονισμό.

β. Υπόκεινται επικεφαλής των ομάδων αυτοπροστασίας της λιτινής άμυνας του δήμου ή της κοινότητας, κάτω από τις οδηγίες του διοικητή του οικείου αστυνομικού τμήματος σε συνεργασία με τον οικείο δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας, ο οποίος εισηγείται σε περίπτωση απουσίας του διοικητή.

γ. Εκτελούν κάθε άλλο έργο που τους ανατίθεται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης μέσα στα πλαίσια αυτού του νόμου.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης είναι δυνατή η ανάθεση στους κοινοτικούς εθελοντές και έργων εξυπηρέτησης των ανηλίκων τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων ευάλωτων υπηρεσιών.

Άρθρο 10.

Νομαρχιακή αστυνομική επιτροπή.

1. Στην έδρα κάθε νομού, εκτός από το νομό Αττικής, λειτουργεί νομαρχιακή αστυνομική επιτροπή, που αποτελείται

από το νομάρχη ως πρόεδρο, έναν εκπρόσωπο της τοπικής έπισης δήμων και κοινοτήτων, που υποδεικνύει από τα μέλη της η διοικούσα επιτροπή της, τον αστυνομικό Διευθυντή και ένα δικαστή της έδρας του νομού, που ορίζεται από τον οικείο Πρόεδρο Πρωτοδικών, ως μέλη και σε περίπτωση έλλειψης, απουσίας ή κωλύματος από τους νόμιμους αναπληρωτές τους. Επί υποθέσεων επικρατεί η γνώμη του Προέδρου της Επιτροπής. Όταν η επιτροπή επιλαμβάνεται θεμάτων αρμοδιότητας Προεδρευτικού Σώματος, εισηγείται σε αυτή ο προϊστάμενος της οικείας προεδρευτικής υπηρεσίας. Με απόφαση του νομάρχη καθορίζονται ο τρόπος λειτουργίας και η γραμματειακή εξυπηρέτηση της επιτροπής.

2. Η νομαρχιακή αστυνομική επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Απεφασίζει για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν σε ιδιαίτερα σημαντικές περιπτώσεις κινδύνου διαταραχής ή πραγματικής διατάραξης της δημόσιας τάξης από συγκεντρώσεις, συνάξεις, εξαιρουμένων των κινήσεων πολιτικών συγκεντρώσεων αναγνωρισμένων πολιτικών κομμάτων, πυρκαϊές, καταστροφές ή άλλες έκτακτες κινήσεις στο νομό της.

β. Αποφασίζει για κάθε άλλο θέμα στα πλαίσια αυτού του νόμου που της ανατίθεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.

γ. Εισηγείται στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης τη λήψη μέτρων για την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών του στο νομό. Για το σκοπό αυτόν η επιτροπή δέχεται και εξετάζει αναφορές από όλα τα νομικά πρόσωπα ή άλλους ενδιαφερόμενους τυλογικούς φορείς του νομού.

Άρθρο 11.

Οργάνωση και λειτουργία υπηρεσιών—Εσωτερικός κανονισμός.

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, ρυθμίζονται μέσα στα πλαίσια των διατάξεων αυτού του νόμου η οργάνωση, η λειτουργία, η έδρα και οι ειδικότερες αρμοδιότητες των κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών και η αντιστοιχία μεταξύ αυτών των υπηρεσιών. Με έσοια διατάγματα μπορούν να κωδικοποιούνται ή να καταργούνται οι παραπάνω υπηρεσίες ή να δημιουργούνται νέες και να αυξάνονται ή να μειώνονται οι οργανικές θέσεις όλων των κατηγοριών προσωπικού του Υπουργείου. Όταν με τα διατάγματα αυτά συνιστώνται νέες θέσεις, αναρμόδιος για την πρόταση έκδοσής τους είναι και ο Υπουργός Οικονομικών.

2. Όταν ιδρύεται νέα υπηρεσία, συζητείται κατά δομομύο το προσωπικό του Υπουργείου σε αριθμό ίσο με την οργανική δύναμη της υπηρεσίας που ιδρύεται.

3. Τα προεδρικά διατάγματα της προηγούμενης παραγράφου κωδικοποιούνται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και απαρτίζουν τον εσωτερικό κανονισμό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

4. Με βάση τη διάρθρωση των αστυνομικών υπηρεσιών καταρτίζεται ο πίνακας χωρογραφικής κατανομής τους, ο οποίος κυρώνεται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, που δεν δημοσιεύεται στην Βιομηχανία της Κυβερνήσεως.

5. Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, ύστερα από πρόταση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, όταν συντρέχουν σοβαροί λόγοι αντιμετώπισης έκτακτων περιστάσεων, ιδρύονται προσωρινά τμήματα τάξης, χωρίς αντιστοιχία αξίηση θέσεων, τα οποία καταργούνται, όταν ελατθώσουν οι λόγοι ίδρυσής τους.

ΤΜΗΜΑ Δ'

Ειδικές αρμοδιότητες

Άρθρο 12.

Έκδοση προεδρικών διατηρήσεων και αστυνομικών διατάξεων και αδειών.

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση,

Το έλεγχος της λειτουργίας δημόσιων κέντρων, κέντρων...
...δημόσιων δικαστηρίων και καταστημάτων, των οποίων...
...λειτουργίας εκδίδονται από τις κεντρικές υπηρεσίες.

Της προεπάστατος χορήγησης από την λειτουργία...
...πληροφοριών (νταντάκιό) καθώς και τα...
...παιδιά και τις υποχρεώσεις των διευθυντών και των υπαλλήλων...
...των επιχειρήσεων.

2. Οι παραβάτες των διατάξεων των προεδρικών διαταγμάτων...
...της παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 458 του Π.Κ., εάν η παράβαση δεν τιμωρείται...
...αποφασίζονται με άλλη διάταξη.

3. Με κεντρικές διατάξεις μπορεί να ρυθμίζονται τα ακόλουθα θέματα:

- α. Πρόληψη του εγκλήματος.
- β. Τήρηση της κοινής ηρωσίας.
- γ. Προστασία των ανηλίκων.
- δ. Λήψη μέτρων ασφαριστικού ενδιαφέροντος.

4. Οι κεντρικές διατάξεις εκδίδονται από τους διευθυντές των κεντρικών διευθύνσεων και ισχύουν για όλο το νόμο ή για ορισμένο τμήμα του.

Οι κεντρικές διατάξεις εγκρίνονται από τον οικείο νομάρχη και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Αν διαφωνεί ο νομάρχης, η κεντρική διάταξη υποβάλλεται στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης, ο οποίος αποφασίζει οριστικά.

5. Ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας μπορεί να εκδώσει κεντρικές διατάξεις για ένα από τα θέματα της παραγράφου 3, που έχουν ισχύ για όλη την επικράτεια ή τμήμα της και εγκρίνονται από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης.

6. Οι παραβάτες των κεντρικών διατάξεων τιμωρούνται με κράτηση ή πρόστιμο.

7. Σε όλες τις περιπτώσεις που χρειάζονται κεντρικές διατάξεις, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, χορηγούνται και εγκρίνονται από τους περιλαμβανόμενους κεντρικούς υπηρεσιών, όπως ορίζει ο εσωτερικός κανονισμός.

8. Οι κείμενες για την άσκηση υπεύθυνων καθηκόντων τεσσάρων σημεία κεντρικών χώρων χορηγούνται από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ύστερα από γνώμη της κεντρικής αρχής, η οποία θεωρείται ότι δεν διατρέχεται η δημόσια τάξη ή ασφάλεια. Κατά των πράξεων που χορηγούν την άσκηση ή απορρίπτουν το σχετικό αίτημα επιστέφεται η άσκηση προσηγορίας στην οικεία νομαρχιακή κεντρική επιτροπή από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών. Για το νομό Αττικής η προσηγορία ασκείται σε επιτροπή που απαρτίζεται από το νομάρχη Αττικής, το διευθυντή της διευθύνσεως τάξης της γενικής κεντρικής διευθύνσεως Αττικής και τον πρόεδρο της τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων ή τους νόμιμους εκπληρωτές τους. Διατάξεις που προκύπτουν από την άσκηση των παραπάνω επιτηρητικών επιλαμβάνονται από την οικεία νομαρχιακή κεντρική

2. Τα κείμενα των κεντρικών υπηρεσιών υπαλλήλων, που κινείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 3030/1954 το προσωπικό της Αγροφυλακής, αποκτών πολιτικοί υπάλληλοι του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, τουλάχιστον απόφοιτοι λύκειου ή άλλης ισότιμης σχολής, που ορίζονται για κάθε κεντρική διεύθυνση με διαταγή του κεντρικού διευθυντή.

3. Οι κεντρικοί φυλακείς ασκούν καθήκοντα κεντρικών υπαλλήλων για θέματα που αφορούν τη σύνταξη εκθέσεων πληροφοριών κληρώσεων ή εκθέσεων εγκρίσεως κληρώσεων ή σύνταξη εκθέσεων διεκδίκησης πτασιμάτων.

4. Εκδίδονται οριστικά καθήκοντα και πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, που κατατάσσονται πτυχιούχοι ανώτατης σχολής της κλαδικής ή αλληλοδικής και αξιωματικοί από το βαθμό υποαξιωματικού και άνω.

Σε κάθε κεντρική διεύθυνση ή κεντρικό τμήμα εκτός της έδρας της, όπου λειτουργεί περιφερειακό πτασιματικό, με σύσταση του κεντρικού διευθυντή του νομού ορίζεται ένας ή περισσότεροι από τους παραπάνω για την άσκηση των καθηκόντων του δημόσιου καθήκοντος.

Όπου εφόσον πτασιματικό και στις κεντρικές υπηρεσίες δεν υπάρχουν υπάλληλοι ΑΓ κατηγορίας ή αξιωματικοί, καθώς και σε περιπτώσεις που μεταδίδεται περιοδικά ειρηνοδίκη ή πτασιματική για εκδίκαση ποινικών υποθέσεων, καθήκοντα δημόσιου καθήκοντος μπορεί να ανατίθενται και σε αρχιφυλακείς.

5. Τα καθήκοντα δημόσιου καθήκοντος για τα αγροτικά αξιωματικά, που κινείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 3030/1954 το προσωπικό της Αγροφυλακής, αποκτών μόνιμοι πολιτικοί υπάλληλοι του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, που γίνονται ανώτατης σχολής ή βαθμοφόροι της Ελληνικής Αστυνομίας, που ορίζονται για κάθε κεντρική διεύθυνση με διαταγή του κεντρικού διευθυντή.

6. Η εκδίκαση των αγροτικών αξιωματικών σε βαθμό πτασιματικού σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία γίνεται μετά την έγκριση ισχύος του παρόντος νόμου από διαθεσίμους της Ελληνικής Αστυνομίας και πολιτικοί προσωπικό του βαθμού ΑΓΙ Διοικητικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, όπως ειδικότερα καθορίζεται από τον εσωτερικό κανονισμό.

Άρθρο 14.

Ενέργεια επί πτασιματικών παραβάσεων.

Προκαθήμενος για πτασιματικές παραβάσεις που εθεωρούνται από τους υφιστάμενους τους, οι διευθυντές ή διοικητές υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, μετά από προηγούμενη καθόλου του παραβάτη, μπορούν να κάνουν δεκτές τις αντιρρήσεις του και να θέσουν την υπόθεση στο αρχείο, με πράξη που συντάσσεται του εγγράφου, με το οποίο έχει δικαιοδοσία η παράβαση.

Άρθρο 15.

Φρούρηση κρατουμένων.

1. Η εξωτερική φρούρηση των φυλακών και σωφρονιστικών καταστημάτων και η εκτέλεση από την Ελληνική Αστυνομία των λοιπών αποστολών, που διευκρινίζονται στο Ν.Δ. 1335/1973 (ΦΕΚ Α' 22), έχει προσωρινό χαρακτήρα και διαρκεί έως ότου τα έργα αυτά αναληφθούν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Τα καθήκοντα της Χωροφυλακής, που προδίδονται από το Ν.Δ. 1335/1973, αναλαμβάνονται από την Ελληνική Αστυνομία. Ο τρόπος ανάληψης των καθηκόντων αυτών και κάθε σχετικό θέμα ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.

2. Σε περίπτωση εκτέλεσης θανατικής ποινής η Ελληνική Αστυνομία ευθύνεται μόνο για τη λήψη μέτρων τάξης και μεταγωγής των κρατουμένων στο τόπο της εκτέλεσης. Αστυνομικό προσωπικό σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται ως όργανο εκτέλεσης θανατικής ποινής.

τομή
τικού
αρθροί.
Εξάν
Ανίκαι
β) Διεφ
1) Αοθεν
ρακαμψη, με
φερικών τμημα
γαγοί κυκλοφορ

η του Υπουργού Δη...
...οικεία κεντρική...
...καθίσταται υπεύθυνος...
...πυλόν...
...με τη βοήθεια... του κεντρικού...

Άρθρο 16.

Δημόσιοι υπόλογοι.

1. Όσοι από το προσωπικό του Υπουργείου εκτελούν με οποιοδήποτε τρόπο καθήκοντα αντικαταστάτη αποδοχών ή διαπικνών ή διαχειριστή χρημάτων ή άλλων αξιών ή άλλων είναι δημόσιοι υπόλογοι και λογοδοτούν σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου για το δημόσιο λογιστικό, που διέπουν τους υπηρεσίους υπόλογους.
2. Τα έσοδα, χρήματα παρασκευής ποσιτίου, τα έσοδα και ελλείμματα πενήτηρων και ληστών και οι εισπράξεις τους θεωρούνται κατά τη διαχείρισή τους ότι ανήκουν στο Δημόσιο και όσοι τα διαχειρίζονται είναι δημόσιοι υπόλογοι.

Άρθρο 17.

Στρατιωτική αποστράτευση — Φοροεαρχοί.

1. Στρατιωτική αποστράτευση είναι δυνατό να συγκριώνεται κατά τη διάρκεια πολεμικού από αστυνομικό προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, με απόφαση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης και Εθνικής Άμυνας. Με την απόφαση ορίζεται η σύνθεσή τους και η στρατιωτική ουσία από την οποία υπάγονται.
2. Τα καθήκοντα των στρατιωτικών αποστρατευμένων αναφέρονται σε ζητήματα ασφαλείας, τάξης και άσκησης προκριντικών έργων, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στον απόσπαστη της προηγούμενης παραγράφου.
3. Οι αξιωματικοί των στρατιωτικών αποστρατευμένων, που εκτελούν στρατιωτική υπηρεσία, έχουν τη δικαστική έφεση που προβλέπουν για την περίπτωση κατά οι οικείες διατάξεις του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα.
4. Σε πόλεις όπου δεν εδρεύει μόνιμα στρατιωτική μονάδα μπορεί να ανατίθενται καθήκοντα εφορευάρχου τα αξιωματικά της Ελληνικής Αστυνομίας με κενή υπόθεση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τάξης.

ΤΜΗΜΑ Β΄.

Σχέση με τις δικαστικές και άλλες αρχές.

Άρθρο 18.

1. Το προσωπικό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης έχει τοχρέωση να εκτελεί τις δικαστικές αποφάσεις και να συμμορφώνεται στις σχετικές εντολές των αρμόδιων δικαστηρίων. Σχέσεις του προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης με τις δικαστικές αρχές, όταν εκεί καθήκοντα αναγκαστικού υπαλλήλου και δημόσιου κατήγορου, ρυθμίζονται από τον οργανισμό δικαστηρίων και τον κώδικα ποινικής νομοθεσίας.
2. Οι υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης εκτελούν μόνο τα έργα που σχετίζονται με την αποστολή του, ως την καθορίζει ο νόμος και ο εσωτερικός κανονισμός.
3. Οι υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης δεν εδίδουν διωγμούς αστικών υποθέσεων. Τα έγγραφα ποινικής διαδικασίας που αφορούν αστυνομικό ή πυροδραστητικό εσωπικό επιδίδονται με διαταγή του διευθυντή της αστυνομικής διεύθυνσης ή αντίστοιχης υπηρεσίας στη δύναμη της οποίας ανήκει ο κλητεύομενος.
4. Οι σχέσεις των υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης με τις υπηρεσίες του Αστυνομικού Σώματος ρυθμίζονται από το Ν.Δ. 111/1970 (ΦΕΚ Α' 39).
5. Με κενή υπόθεση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης και Εθνικής Άμυνας καθορίζεται η διαδικασία άσκησης καθ' ύλην αρμοδιότητων της Ελληνικής Αστυνομίας σε όλα όσα της τοπικής αρμοδιότητας του Αστυνομικού Σώματος.
6. Οι αρμόδιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί και οι επιχειρήσεις της αστυνομίας, τα κτίρια και οι οργανισμοί ποινικής αυτο-

- δίκησης παρέχουν στις υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης κάθε πληροφορία για ζητήματα δημόσιας και κρατικής ασφάλειας.
7. Σχέσεις νόμον, προεδρικά διατάγματα ή αποφάσεις με τις οποίες ανατίθενται οποιαδήποτε έργα ή καθήκοντα Ελληνικής Αστυνομίας, πρέπει να προτυπογράφονται και από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης.
  8. Οι συναρμίες της Ελληνικής Αστυνομίας μεταγγίζουν ενεργά στην εξουσία της εθνικής άσκησης σε συναρμίες με τις οποίες ένοπλες δυνάμεις και σε περίπτωση κήρυξης πολέμου το ένοπλο ή τμήμα τους τίθεται κάτω από ενιαία διοίκηση με το στρατό έλλάς.
  9. Σε περίπτωση που η χώρα ή τμήμα της κηρύσσεται σε κατάσταση πολιορκίας, όπως ορίζει το Σύνταγμα, οι κατά πόρους αστυνομικές υπηρεσίες υπάγονται στους στρατιωτικούς διοικητές σύμφωνα με το νόμο για την κατάσταση πολιορκίας.

ΤΜΗΜΑ ΣΤ΄.

Διοίκηση και επίσημο και πνευματικό.

Άρθρο 19.

Οικονομική διαχείριση.

1. Η οικονομική διαχείριση του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης διεξάγεται από τις υπηρεσίες που ορίζει ο εσωτερικός κανονισμός και οι δαπάνες πραγματοποιούνται, ελέγχονται και δικαιολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του δημόσιου λογιστικού.
2. Οι δαπάνες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και των υπηρεσιών του ελέγχονται και εκκαθαρίζονται από το ελεγκτήριο δαπανών της διεύθυνσης οικονομικών του κλάδου διοικητικής υποστήριξης. Το ελεγκτήριο δαπανών έχει επίσης και τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
  - α. Εκδίδει εντολές πληρωμής των παραπάνω δαπανών.
  - β. Παρακολουθεί από λογιστική άποψη το υλικό των υπηρεσιών του Υπουργείου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό του Υπουργείου.

Άρθρο 20.

Κατηγορίες δαπανών.

1. Στην προϋπολογισμό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης εγγράφονται κάθε χρόνο πιστώσεις για την αντιμετώπιση των αναγκών λειτουργίας των υπηρεσιών του.
  - α. προϋπολογισμός κλήσεων δαπάνες για:
    - α. αγορά, μίσθωση, επισκευή και συντήρηση οπλισμού, μεταφορικών, τηλεπικοινωνιακών και ηλεκτρονικών μέσων, μηχανών, οργάνων, εργαλείων, αντάλλεκτικών, εφοδίων και υλικών και προμήθεια και συντήρηση αστυνομικών ούλων
    - β. συντήρηση και επισκευή των οχημάτων του Δημοσίου, στα οποία στεγάζονται υπηρεσίες του Υπουργείου και καταβολή μισθωμάτων για τα οχήματα που δεν ανήκουν στο Δημόσιο
    - γ. λειτουργία των σχολών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και των παραρτημάτων τους για την εκπαίδευση ή μεταεκπαίδευση ή επιμόρφωση του προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται και η προμήθεια εποπτικών μέσων διδακτικής και συγγραμμάτων ή άλλων εκπαιδευτικών βοηθημάτων, η προμήθεια μαζιμού, λινοστολής και ειδών καθαριότητας των δωματίων αστυνομικών, δωματίων πυροδραστητών και κοινοτικών φυλάκων και η αποζημίωση των εκπαιδευομένων, των μεταεκπαιδευομένων, των διδασκόντων και αυτών που μετέχουν σε εξειδικευμένες υπηρεσίες γραπτών ή προφορικών δοκιμασιών ή εξετάσεων
    - δ. εκπαίδευση ή επιμόρφωση του προσωπικού στην αλλοεπική ή την κριτική, εκτός των σχολών του Υπουργείου και των παραρτημάτων τους. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται και οι δαπάνες εκπαίδευσης των μαθητών της στρατιωτικής

α. προμήθεια χαρτί για την Ελληνική Αστυνομία που προορίζεται για την Ελληνική Αστυνομία του προσωπικού γενικά

β. πραγματοποίηση εκπαιδευτικών ταξιδιών στην αλλοδαπή και επίσκεψη υπηρεσιακά στην αλλοδαπή

γ. αλλοδαπές διδύμους, ταξματογή, τα εκδόσεις και συνέδρια για ημεδαπή ή την αλλοδαπή, αλληλεγγύη απλόων ή δημοτικών και πραγματοποίηση εκδηλώσεων που αφορούν τις δημόσιες σχέσεις του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και των υπηρεσιών του

δ. προμήθεια χαρτί για την εκτύπωση βιβλίων ή εντύπων κάθε μορφής, κανονισμών, κομμοπονημάτων της νομοθεσίας, εγκυκλίων ειδικών, της έκδοσης πιστοποιητικών και του παρόμοιου του Υπουργείου

ε. λειτουργία των κάθε μορφής συνεργείων και του τοπικού γραφείου του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης

στ. προμήθεια συμπληρωμάτων και βιβλίων για τις ειδικότητες του Υπουργείου και των υπηρεσιών του

ζ. προμήθεια ειδών εξάρτησης, κοσμημάτων, κατασκευών ειδών και άλλων υλικών που είναι απαραίτητα στα αστυνομικά όργανα για την εκτέλεση της υπηρεσίας τους

η. προμήθεια υφασμάτων, ραφών, υφασμάτων και προμήθεια λοιπών ειδών υγιεινής, κλιματισμού και σιδήρεας

θ. προμήθεια πολιτικών ενδυμασιών, όπως και ειδών και μέσων προστασίας ή μετακίνησης, για τον αρμόδιο του προσωπικού που υπηρετεί σε ειδικές υπηρεσίες

ι. Σύστημα και προμήθεια ειδών καθαριότητας και γραμμάτια ύλη.

12. Για την αναμετακίνηση των εγκυκλίων κοτών είναι δυνατό να παρέχεται υγιεινό και αποκλειστικό ταξίδιο στις υπηρεσίες του Υπουργείου και τις πιστώσεις που έχουν συγκεντρωθεί για το σκοπό αυτό, σε όφελος του αεροπλάνου με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης

13. Επιστροφή, μεταφορά και αποθήκευση όπλων

14. Κριτήρια που προκηρύσσονται για τη συλλογή ή αποκλιμάκωση δραστηρίων αξιωματικών πράξεων.

15. Οργανωτική (διοικητική και εξουσιαστική) περίληψη του προσωπικού

κ. Είδη αξιολογίας προσωπικού.

2. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης είναι δυνατό να εγγραφούνται στα προσωπικά του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης έκτακτοι παρά από ειδικές που διακηρύσσονται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, οι οποίες είναι αναγκαίες για τη λειτουργία των υπηρεσιών του.

3. Στην προσωπική διοίκηση απούστων προβλέπονται οι πιστώσεις για την κάλυψη κτιρίων και των εξοπλισμού υπηρεσιών του Υπουργείου.

4. Το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης μπορεί με δαπάνες του Δημοσίου να εγκαταστήσει δικό του δικτυωκό σύστημα ή αναρτήσεως επισκευασίας σε όλη τη χώρα ή τμήμα της, ύστερα από προκήρυξη έγκριση του Υπουργείου Συγκοινωνιών.

Άρθρο 21.

Λέξεις — πρακτικά.

1. Όπου οι υπηρεσιακές ανάγκες το επιβάλλουν, μπορεί με απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας να ιδρύονται λέξεις για το προσωπικό σε υπηρεσία που αποδίδονται από τη Διοίκηση για το σκοπό αυτό ή σε υπηρεσία στα οποία αναφέρονται υπηρεσίες του Υπουργείου. Η σύγκλητος και η λειτουργία των λέξεων είναι υπό την ευθύνη των υπηρεσιών που ανήκουν σε αυτές και είναι θέματα που εξετάζονται με την επιμέλεια της Διοίκησης. Οι δαπάνες που ανήκουν των λέξεων εξοφλούνται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου.

2. Οι λέξεις χρησιμοποιούνται ως αποκατάρα και κέντρα διοικητικής του προσωπικού, δεν έχουν καρποδοτικό χαρακτήρα και απελευθερώνονται από τους φόρους και τα κάθε είδους τέλη.

3. Στις λέξεις είναι δυνατό να λειτουργεί και πρακτική ειδών υπηρεσιών που είναι απαραίτητα για τις ανάγκες του προσωπικού.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

ΤΜΗΜΑ Α'

Κατηγορίες — δαθάμοι — θέσεις.

Άρθρο 22.

Κατηγορίες και κατανομή προσωπικού.

1. Το προσωπικό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης διακρίνεται στις εξής κατηγορίες:

- α. αστυνομικό προσωπικό,
- β. κομματικο φύλακες,
- γ. πολιτικό προσωπικό,
- δ. παραρτησιακό προσωπικό.

2. Το αστυνομικό και το παραρτησιακό προσωπικό διακρίνεται σε προσωπικό γενικών καθηκόντων και σε προσωπικό ειδικών καθηκόντων, ανάλογα με την προέλευσή τους.

3. Η κατανομή του αστυνομικού και του παραρτησιακού προσωπικού γενικών και ειδικών καθηκόντων στις επιμέρους υπηρεσίες γίνεται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης. Η κατανομή του οργανωτικού προσωπικού σε ειδικότητες γίνεται με την ίδια απόφαση.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τάξης μπορεί να διατίθεται προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων για την απόδοση ορισμένων θέσεων του κλάδου πολιτικής άμυνας.

Άρθρο 23.

Οργανικές θέσεις αστυνομικού προσωπικού.

1. Οι οργανικές θέσεις του αστυνομικού προσωπικού των γενικών καθηκόντων της Ελληνικής Αστυνομίας έχουν ως εξής:

αντιστράτηγος	5
υποστράτηγος	21
αστυνομικοί διευθυντές	125
αστυνομικοί επιδιευθυντές	250
αστυνομικοί α'	450
αστυνομικοί β'	802
υποαστυνόμοι	1.623
ανδοαστυνόμοι — αρχιφυλάκες	6.800
κυστωρικές	27.966

2. Προσωπικά και για όσο χρόνο θα υπηρετούν στην Ελληνική Αστυνομία οι αξιωματικοί που απέκτησαν ή θα αποκτήσουν το βαθμό τους σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Α. 649 (1970) (Φ.Ε.Κ. Α' 176), συνιστούνται και οι ακόλουθες θέσεις αξιωματικών γενικών καθηκόντων, οι οποίες μετά την αποχώρησή τους προτίθενται στις θέσεις του προσωπικού των αντιστοιχών βαθμών της προηγούμενης παραγράφου:

αστυνόμοι α'	2
αστυνόμοι β'	62
υποαστυνόμοι	376

3. Από τις οργανικές θέσεις των κυστωρικών και αρχιφυλάκων της παραγράφου 1 αυτού του άρθρου ποσοστό μέχρι 10% μπορεί να καταλαμβάνονται από γυναίκες.

4. Η κατανομή των θέσεων με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.

5. Οι οργανικές θέσεις του αστυνομικού προσωπικού των ειδικών καθηκόντων έχουν ως εξής:

Υπηρεσιακοί:	
στρατιχη:	2
υπαικοί διευθυντές ή υποδιευθυντές ή κτηνόμεοι α' τάξης β' ή υπακτυνόμοι:	54 19
χρημακοί:	
υπαικοί διευθυντές ή υποδιευθυντές υπαικοί α' ή κτηνόμεοι β' ή υπακτυνόμοι:	1 2
ακτυκητάροιοι:	
υπαικοί διευθυντές:	11
υπαικοί υποδιευθυντές ή κτηνόμεοι α' τάξης β' ή υπακτυνόμοι:	20 1
αρχη:	
υπαικοί υποδιευθυντές ή κτηνόμεοι α' ή κτηνόμεοι β' ή υπακτυνόμοι:	1
μουσικοί:	
υπαικοί υποδιευθυντές ή κτηνόμεοι α' τάξης β' ή υπακτυνόμοι:	3 3
υπαικτυνόμοι — αρχηφύλακιοι:	45
υφύλακιοι:	15

Άρθρο 24.

Ιεραρχική κλίμακα.

Η κλίμακα της ιεραρχίας των βαθμών του κτυνομικού οίκου έχει ως εξής:

στράτηγος κτυνομίας, υποστράτηγος κτυνομίας, κτυνομός διευθυντής, κτυνομικός υποδιευθυντής, κτυνομός συνόμοι α', υπακτυνόμοι, ανθυπακτυνόμοι, αρχηφύλακιοι, λυκαίοι, δόκιμοι κτυνοφύλακιοι. Ένας από τους ανθυπαικτοί είναι Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας.

Λειτουργητικοί είναι όσοι κατέχουν βαθμό υπακτυνόμου α'.

Άρθρο 25.

Όριο ηλικίας κατά βαθμούς.

Το όριο ηλικίας μέχρι το οποίο το κτυνομικό προσωπικό μπορεί να υπηρετεί είναι κατά βαθμούς το εξής:

στράτηγος — Αρχηγός	62ο έτος
στράτηγος	61ο έτος
στράτηγος	60ο έτος
υπαικοί διευθυντές	58ο έτος
υπαικοί υποδιευθυντές	58ο έτος
υπαικοί α'	57ο έτος
υπαικοί β' και κατώτεροι του β' και του κτυνοφύλακα	55ο έτος

Το όριο ηλικίας μέχρι το οποίο μπορούν να υπηρετούν οτικοί φύλακιοι είναι το 65ο έτος.

Προωρητά και για δύο χρόνο θα εξακολουθούν να ύν στην Ελληνική Αστυνομία όσοι ενταχθούν σε αυτή Χωροφυλακή και την Αστυνομία Πόλεων, το όριο ηλικίας τους θα καθοριστεί από κτυνόμο β' και κάτω καθο- ως εξής:

υπαικοί β'	55ο έτος
υπαικοί α'	54ο έτος
υπαικτυνόμοι	52ο έτος
φύλακιοι	51ο έτος
φύλακιοι	51ο έτος

η εξέλιξη ενταχθέν στην Ελληνική Αστυνομία οι χωρο- κτυνοφύλακιοι, υπαικτοφύλακιοι, υπαρχηφύλακιοι, ανω- κτυνοφύλακιοι, ανθυπακτυνόμοι και ανθυπακτυνόμοι να ζητήσουν την υπαγωγή τους στη φύλακιο της τάξης Ι αυτού του άρθρου. Η υπαγωγή τους ή όχι απο- κτι ύστερα από κρίση του συμβουλίου του άρθρου 47, εκτινά και τις προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του 48.

Το όριο ηλικίας του κτυνομικού προσωπικού των ειδι- κτημάτων είναι κατά βαθμούς καθορισμένο κατά δύο έτη

από το όριο που ορίζεται της παραγράφου 1 και 3 του α- ρθρου αυτού. Όσο η ηλικία του υποστράτηγου υπαικτοφύλακα ορίζεται το 61ο έτος. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 και 3 παύουν να ισχύουν όταν εβλθουν από την Ελληνική Αστυ- νομική όσοι ενταχθούν σ αυτή από τη Χωροφυλακή και την Αστυνομία Πόλεων.

5. Το όριο ηλικίας των παραγράφων 1—4 του άρθρου αυτού ισχύει για δύο το κτυνομικό προσωπικό, ανεξάρτητα από την ειδικότερη υπηρεσιακή κατάσταση στην οποία δια- τίθεται.

6. Όσοι αποκτάται προσδιορισμός της ηλικίας του προ- σωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης ή των υποψηφίων για κατακτάση στην Ελληνική Αστυνομία, ο προσδιορισμός γίνεται με βάση τη χρονολογία γέννησης. Ειδικά για την εξέσο από την υπηρεσία λόγω ορίου ηλικίας ως χρονολογία γέννησης λαμβάνεται η 31η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης.

Άρθρο 26.

Πολιτικό προσωπικό και κοινωνικοί φύλακιοι.

1. Το πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Δημόσιας Τά- ξης διακρίνεται σε κόνιο προσωπικό και προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου.

2. Οι θέσεις του κόνιου πολιτικού προσωπικού του Υπουρ- γείου Δημόσιας Τάξης διαρθρώνονται κατά κλάσους και βα- θμούς ως εξής:

Κλάσος ΑΠ1 Διοικητικού:

με βαθμό 3ο—2ο	45
με βαθμό 2ο—1ο	105
με βαθμό 8ο—6ο	270

Κλάσος ΑΠ2 Ιατρικού:

με βαθμό 6ο—2ο	4
----------------	---

Κλάσος ΑΠ3 Τεχνικού:

με βαθμό 3ο—2ο	1
με βαθμό 6ο—4ο	3

Κλάσος ΑΠ4 Διοικητικού:

με βαθμό 3ο—2ο	2
με βαθμό 2ο—1ο	6
με βαθμό 9ο—6ο	18

Κλάσος ΑΡ2 Τεχνικού:

με βαθμό 3ο—2ο	1
με βαθμό 2ο—1ο	2
με βαθμό 9ο—6ο	5

Κλάσος ΜΕ1 Διοικητικού:

με βαθμό 5ο—4ο	310
με βαθμό 10ο—6ο	1241

Κλάσος ΜΕ2 Νοσηλευτικού:

με βαθμό 5ο—4ο	1
με βαθμό 10ο—6ο	2

Κλάσος ΜΕ3 Ναυτιλιών Μηχανών Η/Υ:

με βαθμό 5ο—4ο	6
με βαθμό 9ο—6ο	26

Κλάσος ΜΕ4 Επισκευών Ακτυνολογικών Μηχανημάτων:

με βαθμό 10ο—4ο	2
-----------------	---

Κλάσος ΣΕ1 Κλητήρων:

με βαθμό 12ο—7ο	18
-----------------	----

3. Οι θέσεις του προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου διακρίνονται ως εξής:

α. 8 θέσεις ειδικών συμβούλων και επισκευολογικών συνερ- γατών, σύμφωνα με το Ν. 1320/1983 (ΦΕΚ Α' 6)

1973 (1973 Α' 294).

4. 100 θέσεις επιστημονικών που κατέχουν μεταπτυχιακό πτυχίο ή πτυχίο σχολής ειδίκευσης στην εσωτερική δομή ηλεκτρονικών μηχανών ή στα λειτουργικά προγράμματα ηλεκτρονικών μηχανών ή στα δίκτυα επικοινωνιών ηλεκτρονικών υπολογιστών ή στην επιχειρησιακή έρευνα με τριετή ανά έτος και άρτιος να αναλαμβάνεται.

5. 10 θέσεις δομημένων προσωπικών.

6α. 100 θέσεις ημερομίσθιων εργαζομένων με τριετή καλύτερο χρόνο.

6β. 100 θέσεις ημερομίσθιων εργαζομένων με τριετή καλύτερο χρόνο.

6γ. 207 θέσεις ημερομίσθιων εργαζομένων με τριετή καλύτερο χρόνο.

6δ. 50 θέσεις οδγητών αυτοκινήτων με τριετή ορισμένου ή καλύτερο χρόνο.

7. 1048 θέσεις ημερομίσθιων καθαριστριών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης είναι δυνατό να καθοριστούν οι θέσεις καθαριστριών και να καθορίζεται ο χρόνος απασχόλησής τους. Οι καθαρίστριες προσλαμβάνονται με απόφαση του προϊσταμένου της οικείας υπηρεσίας. Σε περίπτωση κολύματος ή απουσίας που διαρκεί τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες επιτρέπεται να προσλαμβάνονται εκπληρωμένες τους χωρίς ακατάσχεση. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις που διέπουν τις καθαρίστριες των λοιπών δημόσιων υπηρεσιών.

8. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης, μπορούν να συνιστώνται θέσεις μαγείρων και βοηθών μαγείρων, πρακτικών και λοιπών δομημένων προσωπικών, με τριετή εργατικής ορισμένου ή καλύτερο χρόνο, για να καλύπτονται τις ανάγκες λειτουργίας των μαγειρείων και εστιατορίων των σχολών του Υπουργείου και των παραρτημάτων τους, καθώς και τις ανάγκες λειτουργίας των υπηρεσιών που έχουν λέσχες ή παρασκευάζουν συσσίτιο. Με τα ίδια διατάγματα είναι δυνατό να ιδρυθούν και θέσεις κερσέν με τριετή εργατικής ορισμένου ή καλύτερο χρόνο για την κάλυψη των αναγκών των λαγών, των σχολών και των παραρτημάτων τους.

9. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, μπορεί να συνιστώνται νέοι κλάδοι μόνιμου πολιτικού προσωπικού, να συγχωνεύονται ή να καταργούνται οι υπάρχοντες, να αναδιρθρώνονται οι θέσεις του προσωπικού αυτού κατά κλάδους και βαθμούς και να καθορίζονται τα ειδικά τυπικά προσόντα που απαιτούνται για διορισμό στους επαγγελματικούς βαθμούς κάθε κλάδου. Με όμοια διατάγματα κατανομούνται κατά ειδικότητα οι θέσεις του πολιτικού προσωπικού με σχέση ιδιωτικού δικαίου και καθορίζονται τα ειδικά τυπικά προσόντα που απαιτούνται για διορισμό στις θέσεις αυτές.

10. Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης όλες οι θέσεις του πολιτικού προσωπικού κατανομούνται στις κεντρικές και περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

11. Για την άσκηση αρμοδιοτήτων που προρούν το πολιτικό προσωπικό, σύμφωνα με τον υπαλληλικό κώδικα και τους λοιπούς συναφείς νόμους συνιστώνται τα ακόλουθα υπηρεσιακά τμήματα:

α. Πενταμελές υπηρεσιακό τμήμα για τους υπαλλήλους με βαθμό 2ο και άνω, που συγκροτείται από το Γενικό Γραμματέα ως πρόεδρο και μέλη το διευθυντή προσωπικού του κλάδου διοικητικής υποστήριξης, ένα νομικό σύμβουλο ή παρόμοιο διοικητικής και δύο υπαλλήλους του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης με βαθμό 2ο ή 3ο, οι αν δεν υπάρχουν τέτοιοι με βαθμό 4ο ή 5ο.

β. Τριμελές υπηρεσιακό τμήμα για τους υπαλλήλους με βαθμό 1ο και κάτω που συγκροτείται από το διευθυντή προσωπικού διοικητικής υποστήριξης, έναν πρόεδρο ή διοικητικό αντιπρόσωπο της διοίκησης και έναν υπάλληλο του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης με βαθμό 2ο ή 3ο και, αν δεν υπάρχουν, με βαθμό 4ο ή 5ο.

γ. Τριμελές υπηρεσιακό τμήμα για τους κοινοτικούς βουλευτές που συγκροτείται από έναν κοινοτικό διευθυντή, έναν πρόεδρο ή διοικητικό αντιπρόσωπο της διοίκησης και έναν υπάλληλο του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης με βαθμό 2ο ή 3ο και, αν δεν υπάρχουν, με βαθμό 4ο ή 5ο.

δ. Συγκροτείται των παραπάνω τμημάτων γίνεται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται, ύστερα από πρόταση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, εκείνοι που εκτελούν χρέη εισπραχτή και γραμματέα των τμημάτων.

12. Οι τοποθετήσεις, προαγωγές, μεταθέσεις, εντάξεις, μετατάξεις, αποσπάσεις και απολύσεις του μόνιμου πολιτικού προσωπικού γίνονται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης μετά από κρίση του οικείου υπηρεσιακού τμήματος.

13. Οι νέες θέσεις του τακτικού πολιτικού προσωπικού πληρούνται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας. Με την απόφαση αυτή καθορίζονται οι θέσεις που πρέπει να πληρωθούν, η διαδικασία επιλογής, τα προσόντα των υποψηφίων, η συγκρότηση της εξεταστικής επιτροπής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

14. Ο κοινοτικός προσωπικός μπορεί να ορίζει για το πολιτικό προσωπικό, λόγω της αποστολής που υπηρετεί, υπερχρεώσεις και περιορισμούς δικαιωμάτων πέραν εκείνων που παρέχονται ο υπαλληλικός κώδικας. Οι διατάξεις περί δημοτίων υπαλλήλων διέπουν το πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου τ' όλα τα θέματα, εκτός από εκείνα που ρυθμίζονται διαφορετικά στον παρόντα νόμο ή στις πράξεις που εκδίδονται για την εφαρμογή του.

15. Ότι κανώνονται θέσεις υπαλλήλων κλάδου ΜΕ, είναι δυνατό να προσλαμβάνονται στις θέσεις αυτές πτυχιούχοι ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με μεταφορά ισότιμων θέσεων κλάδου ΜΕ στον κλάδο ΑΤ.

16. Οι οργανικές θέσεις των κοινοτικών βουλευτών με βαθμό 12ο—10ο είναι 7.840. Ως κοινοτικοί βουλευτές διορίζονται Έλληνες πολίτες, που έχουν ανδραγαθικό τουλάχιστον τρίτης τάξης εξετάξιμο γυμνασίου ή άλλης αναγνωρισμένης ισότιμης σχολής και τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που ορίζει ο κοινοτικός προσωπικός. Για την πλήρωση θέσης κοινοτικού βουλευτή, σε περίπτωση ίσου όρου, προτιμάται όποιος κατάγεται ή διαμένει μόνιμα στην περιφέρεια του δήλου ή της κοινότητας, όπου υπάρχει η κενή θέση, ή αν δεν υπάρχει τέτοιος υποψήφιος, προτιμάται όποιος κατάγεται ή διαμένει μόνιμα στην περιφέρεια του νομού. Για τα λοιπά θέματα προσωπικού των κοινοτικών βουλευτών εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 8, 9 και 10 αυτού του άρθρου.

ΤΜΗΜΑ Β'

Πρόεδρος της αστυνομικού προσωπικού.

Άρθρο 27.

Πρόεδρος της αστυνομικού και αρχιφυλάκων.

1. Με δόκιμο: αστυφύλακες γενικών και ειδικών καθηκόντων κατατάσσονται άνδρες και γυναίκες Έλληνες πολίτες ή κληρονόμοι από τη Βόρεια Ήπειρο, την Κύπρο, την Βουλγαρία, ηλικίας 18—26 ετών, απόφοιτοι λυκείου ή εξετάξιμου γυμνασίου ή άλλης αναγνωρισμένης ισότιμης σχολής. Από τους κατατασσόμενους μέχρι ηλικίας για κάθε χρόνο μπορεί να είναι στρατεύσιμοι και οι υπόλοιποι να εκπληρώσαν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις ή να έχουν απολλάγαι νόμιμα. Ο προεπιλεγμένος κλάδος μπορεί να καθορίζεται με απόφαση του ΚΥΣΕΑ.

2. Οι αστυφύλακες μετά την ευδόκιμη αποφοίτησή τους από τη σχολή υπηρετούν για δύο χρόνια σε περιφερειακές υπηρεσίες. Κατά τη διάρκεια της φοίτησης οι δέκαμες αστυφύλακες πουλάται οποιαδήποτε με απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, αν χάνει κάποιος από τα προς κατάταξη χρόνια ή για παιδαγωγικούς λόγους. Οι προϋποθέσεις και διαδικασίες απόλυσης καθορίζονται με τον κανονισμό προσωπικού. Μετά τη συμπλήρωση δύο ετών δοκιμαστικής υπηρεσίας, την οποία δεν περιλαμβάνεται ο χρόνος φοίτησής τους στη σχολή, οι αστυφύλακες υποβάλλονται σε γραπτές εξετάσεις πάνω σε πρακτικά θέματα. Στη συνέχεια το αρμόδιο τμήσουλίο κρίνει για την παρακολούθησή τους στην Ελληνική Αστυνομία με το θέμα του αστυφύλακα ή την απόλυσή τους. Η κρίση του τμήσουλίου εξετάζεται στις προτάσεις των προϊσταμένων του κλάου, στην επίδοσή του στη σχολή και στα αποτελέσματα των εξετάσεων. Ο τρόπος διενέργειας των εξετάσεων, η εταστική ύλη, η βαθμολογία, η διαδικασία των κρίσεων και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζονται με τον κανονισμό προσωπικού. Για όσους ενταχθούν στην Ελληνική Αστυνομία από τη Χωροφυλακή και την Αστυνομία Πόλεων εφαρμόζονται οι διατάξεις που ίσχυαν κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου αυτού.

3. Οι άνδρες και γυναίκες αρχιφύλακες γενικών καθηκόντων προέρχονται από αστυφύλακες γενικών καθηκόντων, τρία από προαγωγικές εξετάσεις για κάλυψη κενωθέντων οργανικών θέσεων. Τα λοιπά πρόσωπα των υποψηφίων και η διαδικασία διενέργειας των εξετάσεων, τα θέματα των εξετάσεων, η βαθμολογία και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζονται από τον κανονισμό προσωπικού. Δι-ομοια συμμετοχής στις προαγωγικές εξετάσεις για το θέμα του αρχιφύλακα έχουν οι αστυφύλακες που συμπληρώνουν μέχρι τη χρονολογία προκήρυξης των εξετάσεων τρία έτη πραγματικής ευδόκιμης υπηρεσίας. Στην τριετία αυ-όθεν υπολογίζεται ο χρόνος της διετούς δοκιμαστικής υπη-ρέσας. Ο χρονικός αυτός περιορισμός δεν ισχύει για όσους αρχίζουν στην Ελληνική Αστυνομία από τη Χωροφυλακή ή την Αστυνομία Πόλεων, για τους οποίους εφαρμόζονται οι διατάξεις που ίσχυαν κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου αυτού. Ο αριθμός των κενών θέσεων για τις τις ανεργούνται οι εξετάσεις καθορίζεται με απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, σύμφωνα με όσα ορί-ζονται στο άρθρο 41 παράγραφος 8 του νόμου αυτού.

4. Οι αστυφύλακες του τμήματος μουσικής προέρχονται από άτομα που έχουν εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υπο-όψεις ή έχουν απαλλαγεί νόμιμα και έχουν τα τυπικά ουσιαστικά προσόντα, που ορίζονται στον κανονισμό προ-σσωπικού. Οι αρχιφύλακες του τμήματος μουσικής προέρχονται από αστυφύλακες του τμήματος μουσικής ύστερα από προα-γωγικές εξετάσεις. Τα προσόντα των υποψηφίων και οι λι-πέσεις διεξαγωγής των εξετάσεων ρυθμίζονται με τον κανονισμό προσωπικού.

5. Ο χρόνος υπηρεσίας στην Ελληνική Αστυνομία, για τις κατατάσσονται σε αυτή πριν εκπληρώσουν τις στρα-τιωτικές τους υποχρεώσεις, θεωρείται χρόνος εκπλήρωσης ιτιωτικής υπηρεσίας. Σε περίπτωση απόλυσης ή αποδο-ό από την Ελληνική Αστυνομία εκείνων που δεν έχουν πληρώσει το χρόνο στρατιωτικής υποχρέωσης πριν από την ήλιση οριστικού πραγματικής υπηρεσίας, η υποχρέω-κτική εκπληρώνεται στο κενό στις ένοπλες δυνάμεις.

Άρθρο 28.

Προέλευση ανθυπαυτών.

Οι άνδρες και γυναίκες ανθυπαυτών γενικών κα-όκτων προέρχονται από αρχιφύλακες γενικών καθηκόντων, ρα από προαγωγικές εξετάσεις. Δικαίωμα συμμετοχής προαγωγικές εξετάσεις για το θέμα του ανθυπαυ-ό έχουν οι αρχιφύλακες που συμπληρώνουν, μέχρι τη ολογία προκήρυξης των εξετάσεων, ή χρόνια ευδόκιμης ιματικής υπηρεσίας στο βαθμό αρχιφύλακα.

2. Για τους ανωμοτάρχους και αρχιφύλακες παρτωγικών τχλών που θα ενταχθούν στην Ελληνική Αστυνομία ως αρ-χιφύλακες εφαρμόζονται οι διατάξεις που ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου. Τα ίδια εφαρμό-ζονται και για τους χωροφύλακες και αστυφύλακες που θα ενταχθούν στην Ελληνική Αστυνομία και θα εξελιχθούν στο βαθμό του αρχιφύλακα με προαγωγικές εξετάσεις.

3. Οι ανθυπαυτών του τμήματος μουσικής προέρχονται από αρχιφύλακες του τμήματος μουσικής, ύστερα από προα-γωγικές εξετάσεις.

4. Τα ειδικότερα προσόντα των υποψηφίων, η διαδικασία των προαγωγικών εξετάσεων και κάθε άλλη σχετική λεπτο-μέρεια ρυθμίζονται από τον κανονισμό προσωπικού.

Άρθρο 29.

Βαθμολογική εξέλιξη ανθυπαυτών.

1. Για τους ανθυπαυτιστές και ανθυπαυτιστές που θα ενταχθούν στην Ελληνική Αστυνομία ως ανθυπαυτιστές ε-φαρμόζονται οι διατάξεις του Ν.Δ. 649/1970, όπως τροπο-ποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 15 του Ν. 1330/1983 (ΦΕΚ Α' 35), με τις ακόλουθες διαφοροποιήσεις:

α. Όσοι αποφοιτούν ευδόκιμα από τη σχολή μεταπτυχιακής ανθυπαυτιστών προάγονται μετά συμπλήρωτη τριών ετών από την έξοδό τους από τη σχολή στο βαθμό του ανθυπαυτιστού. Με-τά την προαγωγή τους αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 671/1977 (ΦΕΚ Α' 236), όπως τροποποιήθηκε ή συμπλη-ρώθηκε μεταγενέστερα.

6. Οι ίδιες διατάξεις εφαρμόζονται και για τους ανωμοτάρ-χους, αρχιφύλακες, χωροφύλακες και αστυφύλακες που θα ενταχθούν στην Ελληνική Αστυνομία και θα εξελιχθούν στο βαθμό του ανθυπαυτιστού.

2. Οι ανθυπαυτιστές του άρθρου αυτού, που δεν εισέρχον-ται στη σχολή μεταπτυχιακής ή δεν αποφοιτούν ευδόκιμα από αυτή, εξελίσσονται μόνο βαθμολογικά.

Άρθρο 30.

Προέλευση αξιωματικών γενικών καθηκόντων.

Υπαυτιστές γενικών καθηκόντων είναι οι άνδρες και οι γυναίκες που αποφοιτούν από το πύγμα υπαυτιστών της σχο-λής αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας. Στο τμήμα αυτό εισέρχονται ύστερα από εξετάσεις:

1. Ανθυπαυτιστές και αρχιφύλακες γενικών καθηκόντων ηλικίας μέχρι 35 ετών κατά το χρόνο διενέργειας των εξετά-σεων, που έχουν τουλάχιστον απολυτήριο λυκείου ή εξετάξιου γυμνασίου ή άλλης αναγνωρισμένης ισότιμης σχολής.

2. Αστυφύλακες ηλικίας μέχρι 35 ετών κατά το χρόνο διε-νέργειας των εξετάσεων, που είναι πτυχιούχοι οποιαδήποτε ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος, και ιδίως της ηλικίας μέ-χρι 28 ετών κατά το χρόνο διενέργειας των εξετάσεων, που έ-χουν πτυχίο νομικών ή πολιτικών ή οικονομικών επιστημών ή κοινωνιολογίας ελληνικού ή ισότιμου αλλοδαπού ανώτατου εκ-παιδευτικού ιδρύματος.

Άρθρο 31.

Προέλευση αξιωματικών ειδικών καθηκόντων.

1. Οι υγειονομικοί αξιωματικοί προέρχονται από ειδικούς που προλαμβάνονται ύστερα από επιλογή με τον βαθμό του υπαυτιστού υγειονομικού.

Τα προσόντα, η διαδικασία εξετάσεων και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζονται με τον κανονισμό προσω-πικού. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 671/1977, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέ-στερα.

Η προέλευση του κέρρα υπαυτωνόμου, τα οργανικά και τα προτόμα και ο τρόπος επιλογής του καθορίζονται από τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας.

Οι υπαυτωνόμοι του τμήματος μουσικής προέρχονται από τον υπαυτωνόμο, ύστερα από προαγωγικές εξετάσεις για κάποιους μεταστέμνων κενών οργανικών θέσεων. Τα λοιπά προτόμα των υποψηφίων και η διαδικασία διανόμησης των εξετάσεων, το αντικείμενο των εξετάσεων, η άξιολογία και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζονται με τον κανονισμό προσωπικού.

4. Όσοι από τους αστυφύλακες, αρχιφύλακες ή υποπαυτωνόμους αποκτούν το πτυχίο, που ορίζεται ως τυπικό προτόμα για την κατάληψη θέσης υπαυτωνόμου μιας κατηγορίας προσωπικού ειδικών καθηκόντων της Ελληνικής Αστυνομίας, προάγονται στο βαθμό του υπαυτωνόμου με προϊδαιικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και εντάσσονται στο προσωπικό της συγκεκριμένης κατηγορίας. Αν δεν υπάρχει κενή οργανική θέση, διατηρούνται ως υπεράριθμοι μέχρι να καταλάβουν οργανική θέση. Το ίδιο εφαρμόζεται και στους αξιωματικούς, οι οποίοι όμως εντάσσονται με το βαθμό που έχουν. Οι αξιωματικοί αυτοί εντάσσονται κατά σειρά προτεραιότητας, ύστερα από τους υπάρχοντες αρμοδίου βαθμού της ίδιας κατηγορίας κατά την ημερομηνία έκταξής τους.

5. Για την προέλευση των αστυκηνιάτρων εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις που ισχύουν για τους αστυκηνιάτρους της Αστυνομίας Πόλεων.

ΤΜΗΜΑ Γ.

Διοίκηση υπηρεσιών.

Άρθρο 32.

Διοίκηση.

1. Ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης προτείνει όλων των υπηρεσιών του Υπουργείου και καταθέτει, συντονίζει, αποπύει και ελέγχει τη δράση τους. Ο Αρχηγός ασκεί τη διοίκηση της Ελληνικής Αστυνομίας και είναι άμεσα υπεύθυνος απέναντι στον Υπουργό για την άσκηση των καθηκόντων του. Ο Αρχηγός του Πυροσβεστικού Σώματος ασκεί τη διοίκηση του Πυροσβεστικού Σώματος και είναι άμεσα υπεύθυνος απέναντι στον Υπουργό για την άσκηση των καθηκόντων του.

2. Με απόφασή του ο Υπουργός μπορεί να μεταθέτίζει αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων ή εξουσία υπογραφής εγγράφων στο Γενικό Γραμματέα, στον Αρχηγό, στους προϊδαικένους των κλάδων και στους διευθυντές κεντρικών ή περιφερειακών υπηρεσιών. Την ίδια δυνατότητα μεταθέτίζει εξουσιών σε υφιστάμενους τους, εκτός από εκείνους που τους μεταθέτιστα ο Υπουργός, έχουν ο Αρχηγός και οι προϊδαικένους των κλάδων ύστερα από έγκριση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης. Τα θέματα για τα οποία επιτρέπεται μεταθέτιστα αρμοδιοτήτων ή εξουσιών υπογραφής ορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό.

3. Παιδαγωγική δικαιοδοσία πάνω στο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας και του Πυροσβεστικού Σώματος έχει μόνο ο Υπουργός, ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και οι αρμόδιοι θαλασσοφόροι της Ελληνικής Αστυνομίας και του Πυροσβεστικού Σώματος, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις οικείες διατάξεις αυτού του νόμου και του κεφαλαίου περί παιδαγωγίας του κανονισμού προσωπικού.

Άρθρο 33.

Βαθμοί διοικούντων.

1. Ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας είναι αντιστρατήγος αστυνομίας. Το βαθμό του αντιστρατήγου αστυνομίας έχουν επίσης και οι προϊδαικένους των τσεσάρων κλάδων, στους οποίους διαφωρώνεται η Ελληνική Αστυνομία, σύμφωνα με το άρθρο 2 αυτού του νόμου. Οι προϊδαικένους των κλάδων έχουν τον τίτλο του υπαρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας. Η το-

ποθέτησή τους επί κεφαλής του κλάδου γίνεται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης μετά από πρόταση του Αρχηγού και είναι ανεξάρτητη από τη σειρά προτεραιότητάς τους.

2. Υποστράτηγοι της Ελληνικής Αστυνομίας καταλαμβάνουν θέσεις περιφερειακών επιθεωρητών, γενικών διευθυντών, διευθυντών διευθύνσεων της γενικής διεύθυνσης Αττικής και διευθυντών διευθύνσεων κεντρικών υπηρεσιών.

3. Οι διευθυντές των αστυνομικών διευθύνσεων των νομών έχουν βαθμό αστυνομικού διευθυντή ή αστυνομικού υποδιευθυντή. Τον ίδιο βαθμό έχουν επίσης:

α. Οι διευθυντές των διευθύνσεων και υποδιευθύνσεων των κλάδων.

β. Οι διευθυντές των διευθύνσεων και υποδιευθύνσεων των γενικών αστυνομικών διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης.

γ. Οι προϊδαικένους των υπηρεσιών ασφάλειας του Προέδρου της Δημοκρατίας, της Βουλής των Ελλήνων και του Προέδρου της Κυβέρνησης.

4. Οι διοικητές των αστυνομικών τμημάτων έχουν βαθμό αστυνομικού υποδιευθυντή ή αστυνομικού α' ή αστυνομικού β' ή αστυνόμενου.

Τον ίδιο βαθμό έχουν επίσης:

α. Οι προϊδαικένους των τμημάτων των διευθύνσεων και υποδιευθύνσεων των κλάδων.

β. Οι προϊδαικένους των τμημάτων των διευθύνσεων και υποδιευθύνσεων των γενικών αστυνομικών διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης.

5. Σε θέσεις προϊδαικένων διευθύνσεων και τμημάτων του κλάδου διοικητικής υποστήριξης του Υπουργείου μπορεί να τοποθετούνται και πολιτικοί υπάλληλοι σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό.

6. Τα ειδικότερα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες καθώς και η αναπλήρωση των διοικούντων υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης ρυθμίζονται με τον εσωτερικό κανονισμό. Με τον ίδιο κανονισμό καθορίζονται και τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του λοιπού προσωπικού των υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

ΤΜΗΜΑ Δ.

Καθήκοντα — δικαιοδοσία προσωπικού.

Άρθρο 34.

Ειδικές υποχρεώσεις προσωπικού.

1. Το αστυνομικό προσωπικό και οι κοινοτικοί φύλακες εφόρου στολή, που ο τύπος της καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.

2. Η διαγωγή του αστυνομικού προσωπικού στα οικήματα των υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας είναι προαιρετική. Οι προϋποθέσεις διαγωγής καθορίζονται από τον κανονισμό προσωπικού.

3. Για την τέλεση γάμου αστυνομικού και πολιτικού προσωπικού με πρόσωπο αλλοδαπής υπηκοότητας απαιτείται προηγουμένη έγκριση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία χορηγείται ύστερα από εκτίμηση των ιδιαίτερων συνθηκών που παρουσιάζει κάθε περίπτωση. Οι προϋποθέσεις μετάταξης ή διορισμού εγγράμων με πρόσωπα που έχουν αλλοδαπή υπηκοότητα ρυθμίζονται με τον κανονισμό προσωπικού.

Άρθρο 35.

Υποχρεωτική υπηρεσία.

1. Οι αποφοιτούντες από τις σχολές του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης υποχρεούνται να υπηρετήσουν στην Ελληνική Αστυνομία επί ορισμένο χρονικό διάστημα, χωρίς δικαίωμα παραίτησης, ως εξής:

α. Οι αστυφύλακες οκτώ έτη από την κατάταξή τους, περιλαμβανομένου του χρόνου εκπαίδευσης και του χρόνου δοκιμασίας.

δ. Οι υπαξιωνόμενοι δέκα έτη από τότε που αποφοιτούν από τη σχολή αξιωματικών.

2. Με τον κανονισμό προσωπικού είναι δυνατό να προβλεπεται χρονικό διάστημα υποχρεωτικής υπηρεσίας για όσους από το κτηνονομικό προσωπικό:

α. Μετακινούνται στις σχολές του Υπουργείου Αγροτικής Τάξης.

β. Εκπαιδεύονται ή μετακινούνται στα εξωτερικά ή στο εσωτερικό εκτός των σχολών του Υπουργείου Αγροτικής Τάξης.

γ. Επιστρέφονται στα σύκαλα της Ελληνικής Αστυνομίας ως αξιωματικοί ειδικών υπηρεσιών.

3. Το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας δικαιούται να ζητήσει την έξοδό του από την υπηρεσία και πριν λήξει

ο χρόνος υποχρεωτικής υπηρεσίας, εάν η παραμονή του στην υπηρεσία αποδείξει ιδιαίτερα επωφέλιμη για την επαγγελματική του σταδιοδρομία σε άλλους τομείς ή παρακολουθεί την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, εφόσον είναι δικαιούται τα 2/3 του χρόνου υποχρεωτικής υπηρεσίας. Η συνδρομή ή όχι των λόγων αυτών αποφασίζεται οριστικά το κατ'επίπτωση κριτήριο συμβούλιο των άρθρων 45 και 47.

Άρθρο 36.

Αποδοχές προσωπικού.

1. Οι αποδοχές του κτηνονομικού προσωπικού καθορίζονται από το νόμο για το μισθολόγιο των στρατιωτικών.

Η μισθολογική αντιστοιχία του κτηνονομικού προσωπικού προς τους στρατιωτικούς του στρατού Ήρατος έχει ως εξής:

προσωπικό στρατού Ήρατος:

αντιστάθμιας — Αρχηγός ΠΕΣ
 αντιστάθμιας — Αρχηγός
 υποστράτηγος
 συνταγματάρχης
 αντισυνταγματάρχης
 ταγματάρχης
 λοχαγός
 υπολοχαγός
 ανθυπολοχαγός
 αρχιλοχίας
 λοχίας

κτηνονομικό προσωπικό:

αντιστάθμιας — Αρχηγός
 αντιστάθμιας — Αρχηγός
 υποστράτηγος κτηνονομίας
 κτηνονομικής διευθύντριας
 κτηνονομικός υποδιευθυντής
 κτηνονόμος α'
 κτηνονόμος β'
 υπακτονόμος
 ανθυπακτονόμος
 αρχιφύλακας
 φυλάκας

2. Οι αποδοχές του κτηνονομικού προσωπικού υπόκεινται και στις παρακάτω κρατήσεις και μειώσεις:

α. Λόγω παράνομης απουσίας από την υπηρεσία, 100% των αποδοχών που αντιστοιχούν στο χρόνο απουσίας.

β. Λόγω προφυλάκισης, 50% του συνόλου των αποδοχών του χρόνου προφυλάκισης. Το ποσό αυτό επιστρέφεται σε περίπτωση κλιώσεως ή απαλλαγής ή μη παραπομπής στο κρησάτριο.

γ. Λόγω καταδίκης, 50% του συνόλου των αποδοχών του χρονικού διαστήματος έκτασης της ποινής.

δ. Λόγω λήξης κανονικής άδειας λόγω της δικαιούμενης, 50% του συνόλου των αποδοχών του ανάλογου χρόνου.

ε. Λόγω επιβολής ποινής προστίμου για πειθαρχικό παράπτωμα.

στ. Λόγω ποινής κλήσης με πρόσκαιρη παύση, 20% του συνόλου των αποδοχών του ανάλογου χρόνου.

ζ. Λόγω ποινής στράγγας με απόλυση, 25% του συνόλου των αποδοχών του ανάλογου χρόνου.

η. Υπό των λεπτών του προσωπικού του σώματος, σύμφωνα με όσα ορίζονται με απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας.

θ. Λόγω διαθεσιμότητας, εκτός εκείνης για λόγους εις, 10% του συνόλου των αποδοχών του ανάλογου χρόνου.

ι. Τα ποσά των παραπάνω κρατήσεων περιέχονται στον κείον φορέα ασφαλιστής.

4. Οι αποδοχές των δόκιμων αστυφύλακων κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους ορίζονται από τις διατάξεις που γυαν πριν από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου και δεν όκεινται σε καμία κράτηση.

5. Οι δόκιμοι υπαξιωνόμενοι, που προέρχονται από κτηνονομικούς ώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, κατά τη διάρκεια της παιδείας τους λαμβάνουν τις αποδοχές ανθυπακτονομίου.

6. Οι εκπαιδευόμενοι και μετακινούμενοι στην αστυνομική ακαδημία, με εξαίρεση τους δοκίμους, λαμβάνουν εκπαιδευτική αποζημίωση. Το ύψος της αποζημίωσης αυτής καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Τάξης.

7. Οι αποδοχές του προσωπικού του ελαφίου γ' της παρ. 3 του άρθρου 26 καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Τάξης.

Άρθρο 37.

Οδοιπορικά έξοδα — επίδομα ειδικών συνθηκών.

1. Το κτηνονομικό προσωπικό δικαιούται οδοιπορικά έξοδα και τις συναφείς αποζημιώσεις, όταν μετατίθεται ή εκτελεί υπηρεσία εκτός έδρας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο Ν. 617/1977 (ΦΕΚ 166) για το προσωπικό της Χωροφυλακής με αντίστοιχο έδαμο.

2. Οι δόκιμοι αξιωματικοί και οι δόκιμοι αστυφύλακες για τα οδοιπορικά έξοδα και τις αποζημιώσεις λογίζονται ότι έσονται το έδαμο για τον οποίο εκπαιδεύονται.

3. Κυρώνεται και ισχύει από τότε που δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η 108918/315/25.9.80 (ΦΕΚ 1018/1980 τ. Β') κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Τάξης.

Το καθοριζόμενο με την απόφαση αυτή χρηματικό ποσό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Τάξης.

Άρθρο 38.

Υγειονομική περίθαλψη

1. Η ιατρική και οδοντιατρική περίθαλψη του προσωπικού της ελληνικής αστυνομίας γίνεται από τους υγειονομικούς αξιωματικούς της. Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία παροχής της περίθαλψης αυτής και κάθε σχετική λεπτομέρεια ορίζονται στον κανονισμό προσωπικού.

2. Όπου δεν υπάρχουν υγειονομικοί αξιωματικοί, η ιατρική και οδοντιατρική περίθαλψη γίνεται από τους υγειονομικούς αξιωματικούς των ενόπλιων δυνάμεων και, όπου δεν υπάρχουν, από ιατρούς δημόσιους υπάλληλους ή ιδιώτες σύμφωνα με όσα ισχύουν για τους δημόσιους υπάλληλους.

3. Για τη νοσοκομειακή και φαρμακευτική περίθαλψη του αστυνομικού προσωπικού που είναι στην ενέργεια ή έχει συνταξιοδοτηθεί και των μελών των οικογενειών τους εφαρμόζεται ό,τι ισχύει για τους πολιτικούς δημόσιους υπάλληλους. Το αστυνομικό προσωπικό νοσηλεύεται κατά προτίμητη στα στρατιωτικά νοσοκομεία.

4. Η εξέταση της επαγγελματικής ικανότητας του προσωπικού γίνεται από τις υγειονομικές επιτροπές της Ελληνικής Αστυνομίας. Όπου δεν λειτουργούν υγειονομικές επιτροπές με υγειονομικούς αξιωματικούς της Ελληνικής Αστυνομίας, η εξέταση αυτή γίνεται από υγειονομικές επιτροπές του στρατού.

5. Το αστυνομικό προσωπικό, που εξέρχεται από την υπηρεσία λόγω σοβαρών τραυματικών ή άλλων παθήσεων χωρίς να συνταξιοδοτείται, νοσηλεύεται για μια διετία σε δημόσιο νοσοκομείο με δαπάνες του δημοσίου. Εάν δεν υπάρχουν διαθέσιμες κλίνες σε νοσοκομεία, καταβάλλεται για ίσο χρόνο επίδομα νοσηλείας σε βάρος του δημοσίου, το ύψος του οποίου καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Πρόνοιας και Δημόσιας Τάξης.

6. Για τη νοσοκομειακή και εξωνοσοκομειακή περίθαλψη των κοινών κλών φυλάκων εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν κατά την ψήφισή αυτού του νόμου για το προσωπικό της αστυνομίας. Με απόφαση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης και Υγείας και Πρόνοιας μπορεί να καθορίζονται διαφορετικά τα θέματα νοσοκομειακής και εξωνοσοκομειακής περίθαλψης των κοινών κλών φυλάκων.

7. Όταν ύστερα από γνωμάτευση της αρμόδιας υγειονομικής υπηρεσίας της Ελληνικής Αστυνομίας επιβάλλεται η θεραπεία στην αλλοδαπή αστυνομικού που είναι στην ενέργεια ή σε σύνταξη, η έγγραφη θεραπεία ενεργείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης και Υγείας και Πρόνοιας.

8. Ο προϋποθέσει και ο τρόπος χορήγησης αναρρωτικών εδαφών νοσηλείας κατ' οίκον και αδειών ελεύθερου υγείας δια λόγους ασθενείας, όπως και οι υποχρεώσεις του προσωπικού που έρρεσκται τις καταστάσεις αυτές, ρυθμίζονται με τον κανονισμό προσωπικού.

Άρθρο 39.

Γλυκές και ηθικές αμοιβές.

1. Στο προσωπικό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης είναι δυνατή η χορήγηση ηθικής ή υλικής κμοιβής για εξαιρετική δραστηριότητα ή προσπάθεια.

2. Οι ηθικές αμοιβές καθορίζονται και απονέμονται σύμφωνα με τον κανονισμό προσωπικού.

3. Την υλική αμοιβή απονέμει με απόφαση του ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης. Το ύψος της υλικής κμοιβής δεν υπερβαίνει τους δύο μηνιαίους μισθούς. Για σοβαρά τραύματα ή ελαδές ή ιδιαίτερα εξαιρετική δραστηριότητα ή πράξη μπορεί να απονεμηθεί υλική αμοιβή μέχρι πέντε μηνιαίους μισθούς.

4. Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης μπορεί να χορηγείται αποζημίωση στο αστυνομικό προσωπικό και στους κοινωνικούς φύλακες για ελαφρά τραύματα ή ελαδές ή εθους ή σφάλσεις ενδύματων ή κτιστικαμένων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

5. Οι υλικές κμοιβές και αποζημιώσεις καταβάλλονται σε βάρος του προϋπολογισμού εξόδων του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, στον οποίο εγγράφεται ειδική πίστωση.

6. Αστυνομικοί που εξέρχονται από την υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση 12ετούς υπηρεσίας και δεν συνταξιοδοτούνται, δικαιούνται να λάβουν αποζημίωση από το δημόσιο ίση με εκείνη που λαμβάνουν οι στρατιωτικοί που εξέρχονται με τον αντίστοιχο βαθμό. Το τελευταίο έτος λογίζεται πλήρες, αν είχαν συμπληρωθεί 6 τουλάχιστον μήνες από αυτό. Την αποζημίωση αυτή δεν δικαιούνται όσοι τερρούνται του δικαιώματος σύνταξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του συνταξιοδοτικού κώδικα, καθώς και όσοι εξέρχονται ύστερα από ποινική καταδίκη ή απόταξη εξαιτίας καταδίκης. Η αποζημίωση αυτή σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου καταβάλλεται στην οικογένειά του. Ο χρόνος συνολικής υπηρεσίας υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ρυθμίζουν τον υπολογισμό του χρόνου υπηρεσίας για προνομή.

Άρθρο 40.

Δωδεκάμηνη αστυνομικό προσωπικό.

1. Για την εκδίκαση ποινικών αδικημάτων που διαπράττονται από το αστυνομικό προσωπικό κριτικά είναι τα κοινά ποινικά δικαστήρια σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ποινικής δικονομίας.

2. Οι αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας έχουν την ειδική Δωδεκάμηνη που προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 111 και 112 του κώδικα ποινικής δικονομίας.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Εκπαίδευση του προσωπικού

Άρθρο 41.

Αστυνομική ακαδημία.

1. Για την αποτελεσματική εκτέλεση της αποστολής του προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης εκπαιδεύεται, μεταεκπαιδεύεται και επιμόρφώνεται στην αστυνομική ακαδημία, σύμφωνα με όσα ρέζονται στον κανονισμό εκπαίδευσης.

2. Η αστυνομική ακαδημία αποτελεί υπηρεσία της διεύθυνσης εκπαίδευσης του κλάδου διοικητικής υπηρετήσεως του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και αποτελείται από τις ακόλουθες σχολές:

α. Σχολή αστυφυλάκων, για την εκπαίδευση, μεταεκπαίδευση και επιμόρφωση των αστυφυλάκων. Σε ειδικά τμήματα της σχολής αυτής μεταεκπαιδούνται και επιμόρφώνονται οι αρχιφυλάκες και οι ανθυπαστυνόμοι.

β. Σχολή αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας, που παρτίζεται από το τμήμα υπαστυνόμων για την εκπαίδευση και επιμόρφωση των υπαστυνόμων και το τμήμα μεταεκπαίδευσης αξιωματικών, για τη μεταεκπαίδευση και επιμόρφωση των αξιωματικών όλων των βαθμών.

γ. Σχολή ξένων γλωσσών, για τη διαρκή εκπαίδευση, επιμόρφωση και εξάσκηση του προσωπικού του Υπουργείου στις ξένες γλώσσες.

δ. Σχολή εκπαιδευτών Ελληνικής Αστυνομίας, για την ειδική εκπαίδευση και επιμόρφωση των αξιωματικών, υπαξιωματικών και ιδιωτών που εργάζονται ως διδασκαλικό προσωπικό ή εκπαιδευτές στην αστυνομική ακαδημία.

3. Με τον κανονισμό εκπαίδευσης προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης μπορεί να ορίζεται η λειτουργία και άλλων σχολών ή τμημάτων ή παραρτημάτων των σχολών, μέσα στα πλαίσια της αυτονομικής ακαδημίας.

4. Η σχολή αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας είναι ισότιμη με τις σχολές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της χώρας.

5. Η κρίση των δοκιμών ατυρολόγων διαρκεί ένα εκπαιδευτικό έτος.

6. Η κρίση των δοκιμών αξιωματικών διαρκεί τρία χρόνια και χωρίζεται σε τρία εκπαιδευτικά έτη διάρκειας μέχρι δύο μηνών το καθένα. Ειδικά για την κατηγορία των δοκιμών αξιωματικών, που είναι πτυχιούχοι ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος, η διάρκεια της εκπαίδευσης ορίζεται σε δεκατρείς (13) μήνες τουλάχιστον.

7. Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης μπορεί να διακόπτεται η εκπαίδευση και η μεταεκπαίδευση στην αστυνομική ακαδημία ή να συντόμευται η διάρκεια της, όταν κατά την κρίση του υπέρχουν λόγοι δημόσιας συμφέρουσας.

8. Ο αριθμός των δοκιμών, που εισάγονται κάθε χρόνο για εκπαίδευση στην οικεία σχολή της αστυνομικής ακαδημίας, καθορίζεται με απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, με βάση τα κενά που υπάρχουν στους αντίστοιχους βαθμούς κατά τη χρονολογία της απορρίψεώς τους. Η απόφαση εκδίδεται υποχρεωτικά πριν από την προκήρυξη του διαγωνισμού ή την κατάταξη. Λήξη του αριθμού των εισακτέων δεν επιτρέπεται μετά την έκδοση των αποτελεσμάτων. Ο αριθμός των γυναικών που εισάγονται εις βαθμούς υπαξιωματικοί δεν μπορεί να υπερβίνει το 10% του συνόλου των εισακτέων. Κατά τον καθορισμό του αριθμού που αντιστοιχεί στο ποσοστό αυτό τα κλιμακωτικά υπόλοιπα δεν λαμβάνονται υπόψη.

9. Οι εργαζόμενοι ως καθήγητές ή εκπαιδευτές στην αστυνομική ακαδημία ανήκουν σε μία από τις εφεξής κατηγορίες:

α. Αστυνομικό προσωπικό και περιθωσιακό προσωπικό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, που ορίζεται με απόφαση του προϊσταμένου του κλάδου διοικητικής υποστήριξης.

β. Δημόσιοι λειτουργοί και υπάλληλοι, υπάλληλοι ν.π.δ.δ. και ε.π.α. και στρατιωτικοί, που υπηρετούν στην αστυνομική ακαδημία με απόσπαση ή ανάθεση καθήκοντων.

γ. Διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό των ανώτερων και ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της χώρας, με ανάθεση καθηκόντων.

δ. Πηδαίοι ή αλλοδαποί ιδιώτες επιστήμονες, τεχνικοί, ειδικοί και καθήγητές ξένων γλωσσών, που προσλαμβάνονται με σχέση εργατικής ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου ή με μίσθωση έργου.

10. Ο διορισμός του διδακτικού προσωπικού της αστυνομικής ακαδημίας γίνεται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης. Η αποζημίωση, που καταβάλλεται στο διδακτικό προσωπικό για κάθε ώρα διδασκαλίας, προφορικών ή γραπτών εξετάσεων ή άλλης απασχόλησης, καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης.

11. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, ρυθμίζονται μέσα στα πλαίσια του άρθρου αυτού η σύνθεση, η λειτουργία της αστυνομικής ακαδημίας, η διάρκειά της, τα θέματα διδακτικού και διοικητικού προσωπικού, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των δοκιμών, οι εξετάσεις και οι λοιποί τρόποι ελέγχου της επίδοσης, η κρίση και η απορρίψη από τις σχολές και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

12. Τα προεδρικά διατάγματα της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και απορρίπτουν τον κανονισμό εκπαίδευσης προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

Άρθρο 42.

Υποψήφιοι ειδικών κατηγοριών.

1. Από τον αριθμό των δοκιμών, που εισάγονται στην οικεία σχολή, ποσοστό μέχρι 10% συνολικά κλιπύεται από τις παρακάτω κατηγορίες υποψηφίων, με βάση τη σειρά επιτυχίας τους στο διαγωνισμό:

α. Πολύτιμοι και τέκνα τους.

β. Τέκνα αναπήρων και θυμάτων πολέμου καθώς και αναπήρων ή θυμάτων εν ενεργεία ή εν συντάξει αστυνομικού προσωπικού ερασιμητικής περιόδου.

γ. Τέκνα κλιμακωρισμένων βάσει της αναστολής ισχύουσας νομοθεσίας ως κρινομένων της Εθνικής Αντίστασης.

δ. Τέκνα ή εν χρεία σύζυγοι αστυνομικού προσωπικού που πέθαναν κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας ή εξ αιτίας της υπηρεσίας.

2. Κατά τον καθορισμό του αριθμού που αντιστοιχεί στο ποσοστό της προηγούμενης παραγράφου δεν λαμβάνονται υπόψη τα κλιμακωτικά υπόλοιπα. Εάν το ποσοστό δεν κλυθεί, ο αριθμός που υπολείπεται συμπληρώνεται από υποψήφιους της γενικής κατηγορίας.

3. Η χρήση του δικαιώματος για εισαγωγή στις σχολές της αστυνομικής ακαδημίας, από αυτούς που υπάγονται σε μια από τις κατηγορίες της παραγράφου 1, γίνεται για μία μόνο από τις σχολές αυτές. Αν κάποιος εισαχθεί με το δικαίωμα αυτό σε μία σχολή, δεν δικαιούται να κάνει χρήση του ίδιου δικαιώματος σε άλλη σχολή.

Άρθρο 43.

Ειδικές εκπαίδευσεις.

1. Το αστυνομικό προσωπικό είναι δυνατό να εκπαιδευτεί ή μεταεκπαιδευτεί και εκτός της αστυνομικής ακαδημίας, είτε στο εσωτερικό είτε στο εξωτερικό, με έξοδα του ίδιου ή του Δημοσίου. Στην τελευταία περίπτωση καταβάλλεται η αποζημίωση που προβλέπεται και για τους λοιπούς δημόσιους υπάλληλους.

2. Ειδικά στο αστυνομικό προσωπικό που κατέχει πτυχίο ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος, εφόσον έχει πανταχόθεν τολάχιστον πραγματική υπηρεσία και δεν έχει υπερβεί το 40ό έτος της ηλικίας του, μπορεί να χορηγηθεί εκπαιδευτική άδεια μέχρι ενός χρόνου για ημεδαπή ή την αλλοδαπή.

3. Τα προνόμια, η διαδικασία επιλογής, η διάρκεια της ειδικής εκπαίδευσης ή μεταεκπαίδευσης ή της εκπαιδευτικής άδειας, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του προσωπικού αυτού και όλα τα σχετικά θέματα ρυθμίζονται από τον κανονισμό προσωπικού.

4. Στο αστυνομικό προσωπικό μπορεί να χορηγείται υπηρεσιακή άδεια εκτελεστική ιδιότητα κληρονομήτων, η οποία ισχύει κληρονομικά για την εκπέλευση των υποψηφίων οδηγών υπηρεσιακών οχημάτων. Οι άδειες αυτές παύουν να ισχύουν, όταν οι κάτοχοί τους ελεύθουν από την υπηρεσία για οποιοδήποτε λόγο. Οι αρμόδιοι για τη χορήγηση της άδειας, οι προσηλωτές, η διαδικασία χορήγησης και κάθε σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζονται με απόφαση του προϊσταμένου του κλάδου διοικητικής υποστήριξης.

ΤΜΗΜΑ ΣΤ'.

α. αρ. 165 π. ρ. ε. π. κ. η. ε. κ. α. τ. α. τ. α. ρ. ε. σ.

Άρθρο 44.

Επιλογή Αρχηγού και αντιστρατήγων.

1. Ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας επιλέγεται μεταξύ των αντιστρατήγων και υποστρατήγων της γενικών καθηκόντων ανεξάρτητα από το χρόνο παραμονής τους στο βαθμό. Όταν κενωθεί η θέση του Αρχηγού, ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης αποστέλλει στο Κυβερνητικό Συμβούλιο Εσωτερικής Πολιτικής και Εθνικής Άμυνας (ΚΥ.Σ.Ε.Α.) πίνακα των αντιστρατήγων και υποστρατήγων με τους ποσοτικούς ανάγκες τους. Το ΚΥ.Σ.Ε.Α. επιλέγει τον Αρχηγό με πλειοψηφία δικαστική χωρίς να τον συγκρίνει με τυχόν προλαϊπόμενους και συντάσσει σχετικό πρακτικό. Αν επιλεγεί αντιστρατήγος, προδίδεται στο βαθμό του αντιστρατήγου. Οι ανώτεροι αυτοί που επιλέγονται ως Αρχηγός αποστρατεύονται ανεπάρκτως. Ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης μπορεί να υποβάλει οποιαδήποτε στο ΚΥ.Σ.Ε.Α. πρόταση αποστρατείας του Αρχηγού.

2. Οι αντιστρατήγους, ανεξάρτητα από το χρόνο παραμονής τους στο βαθμό, κρίνονται κατά τις τακτικές κρίσεις από το συμβούλιο το οποίο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και αποτελείται από τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας και 25 αντιστρατήγους του αυτού βαθμού, που ορίζονται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Κατά τις κρίσεις αυτές οι αντιστρατήγους κρίνονται ως διαπονημένοι ή αποστρατεύονται. Όσοι κρίνονται αποστρατεύονται δεν έχουν δικαίωμα προαγωγής για επανάκριση.

3. Οι αντιστρατήγους της Ελληνικής Αστυνομίας επιλέγονται μεταξύ των υποστρατήγων γενικών καθηκόντων ανεξάρτητα από το χρόνο παραμονής τους στο βαθμό. Όσοι υποστρατήγους παραλείπονται από τις προαγωγές αποστρατεύονται ως ευνόκημας παραλείποντας τη σταδιοδρομία τους.

Άρθρο 45.

Τακτικές και έκτακτες κρίσεις αξιωματικών.

1. Για τις τακτικές και έκτακτες κρίσεις των αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας συγκροτούνται με απόφαση Υπουργού Δημόσιας Τάξης τα ακόλουθα συμβούλια:

α. Ανώτατο συμβούλιο κρίσεων: Αποτελείται από τον Αρχηγό ως πρόεδρο, 2 αντιστρατήγους και 2 υποστρατήγους των καθηκόντων ως μέλη. Εάν δεν υπάρχουν αντιστρατήγους της Ελληνικής Αστυνομίας, στο συμβούλιο μετέχουν αντιστρατήγους του στρατού ξηράς, που ορίζονται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Το συμβούλιο αυτό κρίνει σε πρώτο βαθμό: υποστρατήγους και σε δεύτερο βαθμό τους αξιωματικούς του βαθμού των αστυνόμων α' μέχρι και του αστυνομικού θυντή. Όταν κρίνονται υποστρατήγους, το συμβούλιο συντάσσει χωρίς τη συμμετοχή υποστρατήγων, με τριμελή κατά Αρμόδια για την επανάκριση των υποστρατήγων, παραλείποντας κατά τις προαγωγές, ορίζεται το συμβούλιο παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου.

β. Ανώτερο συμβούλιο κρίσεων: Αποτελείται από έναν αντιστρατήγο ως πρόεδρο και 4 υποστρατήγους γενικών καθηκόντων ως μέλη. Το συμβούλιο αυτό κρίνει σε πρώτο βαθμό τακτικά ή έκτακτα τους αξιωματικούς από το βαθμό του αστυνόμου α' μέχρι και του αστυνομικού διευθυντή και σε δεύτερο βαθμό τους αστυνόμους β' και υπαστυνόμους. Συντάσσει και τους πίνακες των αξιωματικών που κρίνονται ή λείπουνται από τις τακτικές κρίσεις.

γ. Κατώτερο συμβούλιο κρίσεων: Αποτελείται από 5 υποστρατήγους γενικών καθηκόντων με πρόεδρο τον αρχαιότερο. Το συμβούλιο αυτό κρίνει σε πρώτο βαθμό τους αστυνόμους β' και υπαστυνόμους.

2. Για τα λοιπά θέματα κρίσεων, προαγωγών και αποστρατείας των αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 671/1977, όπως τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, που ισχύουν για το προσωπικό της Χωροφυλακής των αντίστοιχων βαθμών, με τις εξής διαφοροποιήσεις:

α. Ο Αρχηγός, οι αντιστρατήγους και οι υποστρατήγους δεν κρίνονται λόγω συμπλήρωσης θυστούς πραγματικής υπηρεσίας.

β. Οι υποστρατήγους γενικών καθηκόντων αποστρατεύονται ανεπάρκτως κατά τις τακτικές κρίσεις σε ποσοστό ίσο προς το 1/3 τουλάχιστον των αρχικών τους θέσεων.

γ. Οι αστυνομικοί διευθυντές, όταν εξέρχονται από την υπηρεσία για οποιαδήποτε λόγο, εκτός των περιπτώσεων κατ'εξουσιοδότηση ή υπεράδρας ύστερα από ποινική καταδίκη, προδίδονται στο βαθμό του υποστρατήγου, αρχιμένου σ' αυτόν ένα μήνα και στη συνέχεια αποστρατεύονται ανεπάρκτως.

δ. Τακτικές ή έκτακτες ενθέσεις ικανότητας συντάσσονται και για τους αντιστρατήγους από τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας. Χρονολογία σύνταξης των τακτικών ενθέσεων όλων των αξιωματικών ορίζεται η 20ή Μαρτίου.

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 29 του Ν. 671/1977 τροποποιείται ως εξής:

α1. Οι αξιωματικοί κρίνονται τακτικά και έκτακτα. Η τακτική κρίση ενεργείται το μήνα Απρίλιο κάθε έτους και δεν μπορεί να παραταθεί πίσω του τέλους του μηνός Μαΐου του ίδιου έτους. Η έκτακτη κρίση ενεργείται, όταν συντάσσεται μία από τις περιπτώσεις που ορίζονται στα άρθρα 9 παράγραφοι 2 και 3, 11 παράγραφος 2, 19 παράγραφος 3, 25 παράγραφος 3, 27 παράγραφος 3, 33, 34 και 39 αυτού του νόμου.

4. Η παράγραφος 3 του άρθρου 27 του Ν. 671/1977 αντιστρέφεται ως εξής:

«3. Σε περίπτωση ταυτόχρονης προαγωγής οι κατ'εξουσιοδότηση προαγόμενοι προηγούνται στη σειρά αρχιότητας των κατ'αρχιότητα προαγόμενων ανεξάρτητα από τη σειρά αρχιότητας που είχαν πριν από την προαγωγή τους».

5. Στους αξιωματικούς των βαθμών αστυνομικού διευθυντή, αστυνομικού επιδιευθυντή, αστυνόμου α', αστυνόμου β' και υπαστυνόμου για τον υπολογισμό της πραγματικής υπηρεσίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν. 671/1977, δεν προσμετράται η υπηρεσία που παρασχεθήκε προς εκπλήρωση στρατιωτικών υποχρεώσεων κληρωτού ή εφέδρου. Η υπηρεσία αυτή αναγνωρίζεται μόνο ως συντάξιμη. Η διάταξη αυτή ισχύει για το αστυνομικό προσωπικό της Χωροφυλακής και Αστυνομίας Πόλεων που θα ενταχθεί ή θα εξελιχθεί, ύστερα από την έναρξη του, στους βαθμούς αυτούς.

Άρθρο 46.

Τρόπος κρίσης αξιωματικών.

Κατά τις κρίσεις για προαγωγές οι αξιωματικοί κρίνονται ως εξής:

1. Προαχθεί: κατ'εξουσιοδότηση οι αξιωματικοί των βαθμών αστυνόμου β' και αστυνόμου α' οι οποίοι δεν συμπληρώνουν θυστή πραγματική και συντάξιμη υπηρεσία ή το όριο ηλικίας, δεν διακόσων του τελευταίου βαθμού εξιλέξεως, έχουν αποφοιτήσει ευνόκημα από τις σχολές μετακαταδύσεως, εκτός αν δεν κρίτησαν σ' αυτές χωρίς δική τους υπαιτιότητα εξ υπα-

ισκών λέγων και κατά την κρίση του συμβούλιου συγκα-
λούν σε μεγάλο βαθμό τα πρόσωπα που απαιτούνται ώστε
αναποφραίνονται απόλυτα στην άσκηση των καθηκόντων
πιοτερου βαθμού.

Προβλέπει και αρχιτέκτον οι αξιωματικοί των εφό-
δων, αστυνόμοι δ' και αστυνόμοι α' και οποίοι
έτη κρίση του συμβουλίου συγκατερούν σε τουλάχιστον
εξημηνή ετών που απαιτούνται, ώστε να αντα-
νούντα ικανοποιητικά στην άσκηση των καθηκόντων
πιοτερου βαθμού.

Προβλέποντας στον ίδιο βαθμό οι αξιωματικοί των εφό-
δων, αστυνόμοι δ' αστυνόμοι α' και αστυνομι-
κοί, οι οποίοι δεν συμπληρώνουν δεσέτη προσημα-
σμένη και συντάξιμη υπηρεσία ή το όριο ηλικίας, δεν έχουν
κρίση με δική τους υπαξιότητα ή δεν έχουν αποφοιτήσει
κρίμα από τις σχολές μετεκπαίδευσης και κατά την κρί-
ση του συμβουλίου συγκατερούν σε επαρκή βαθμό τα προ-
σωπα για την άσκηση των καθηκόντων του βαθμού που κα-
νουν, αλλά δεν θεωρούνται ικανοί για άσκηση καθηκόντων
πιοτερου βαθμού.

Αποσπασμένοι οι αξιωματικοί όλων των βαθμών οι
οποίοι:

1. Κατά την κρίση του συμβουλίου δεν συγκατερούντων λό-
γιστικών ελλείψεων τα πρόσωπα σε επαρκή βαθμό, ώ-
στε θεωρούνται καταλλήλα για την άσκηση των καθη-
κόντων του βαθμού τους ή

2. Συμπληρώνουν ύστερη παραγματική και συντάξιμη υπη-
ρέση ή το όριο ηλικίας, αλλά κατά την κρίση του συμβού-
λιου συγκατερούνται σε επαρκή βαθμό τα πρόσωπα για
κρίση τους στην ενέργεια στον εφόμενο βαθμό ή
κρίση τους προλαμβάνει για κρίση τους στον ίδιο εφό-
δο, αξιωματικοί των βαθμών υπαυτονομου και αστυνόμοι
επίσης στον ίδιο βαθμό οι αξιωματικοί των εφοδών
α' και αστυνόμοι υποδιευθυντή ή τρίτη φορά σε
τη διεκκασία της παραδιορισίας τους από τις σχολές για
στον κατηγορημένο βαθμό.

Διατηρείται οι αξιωματικοί των εφοδών αστυνομικού
εποφύτου, αστυνομικού διευθυντή, υποεπαγγέλτου και επιτε-
λέτου, οι οποίοι κατά την κρίση του συμβουλίου συγκα-
τερούνται από τουλάχιστον επαρκή μέχρι επέλετο βαθμό τα
πρωτα που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων
εφοδού που κατέχουν. Από τους αξιωματικούς αυτούς
για με τις κενές οργανικές θέσεις που προκύπτουν κέρ-
σων ανώτερου βαθμού, επιλέγονται για προσημασμένη επί-
σημότητα οι συγκατερούμενοι με καλύτερο βαθμό τα
πρωτα για την άσκηση των καθηκόντων του βαθμού στον
πρόσφατο.

Ευλόγως παρατίθενται τη παραδιορισία τους:

Οι αξιωματικοί που συμπληρώνουν δεσέτη παραγματική
υπηρεσία υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν
εφοδού ή το όριο ηλικίας και που κατά την κρίση του συμβού-
λιου συγκατερούνται πρόσωπα σε εφόμενο τουλάχιστον επαρκή
Οι αστυνομικοί διευθυντές, υποεπαγγέλτου και επιτελέτου
που κέρσισαν διατηρητέο, αλλά παραλείπονται λόγω
υπηρεσίας νέωτέρου τους σε ανώτερο βαθμό. Για τους αστυ-
νομικούς υποδιευθυντές εφαρμόζεται η παρ. Α του άρθρου 14
του Ν. 1339/1983.

Οι αστυνομικοί διευθυντές, υποεπαγγέλτου και επιτελέτου
που κατά την κρίση του συμβουλίου θεωρούνται ότι κατά
κρίση των καθηκόντων τους απώλεσαν όλα τα στοιχεία να
αποδούν και η παραμονή τους στην υπηρεσία δεν κρίνε-
ται ωφέλιμη ή δεν πρόκειται το υπεραριθμικό συμπλήρω.

2. Οι υποεπαγγέλτοι που αποσπαστούνται σύμφωνα με
εξάρση 2 της παρ. 2 του άρθρου 45.

3. Οι αξιωματικοί που κρίνονται ως εφόμενα τεταταί-
σμενα τη σταδιοδρομία τους, πλην των υποεπαγγέλτων που απο-
σπαστούνται με τον ίδιο βαθμό, προάγονται στην ενδεχόμενη
επίσημη οργανική θέση στον εφόμενο βαθμό και ύστερα από
τρίμηνη κριση αποσπαστούνται με το βαθμό στον οποίο ήφο-
νται.

4. Αστυνομικοί διευθυντές που δεν συμπληρώνουν 30ετή
παραγματική υπηρεσία στο Σώμα, εάν κρίνονται διατηρητέοι,
αποσπαστούνται ως εφόμενος τεταταίσμενος τη σταδιοδρο-
μία τους, εάν κατά την επίλογό τους για προσημασμένη παρα-
λειφθούν σε δύο συνεχείς τακτικές κρίσεις.

5. Διατάξιμη υπηρέτηση παραλείπεται μόνο για όσους ενταχθούν
στην Ελληνική Αστυνομία από τη Χωροφυλακή και την Α-
στυνομία Πόλεων.

Άρθρο 47.

Συμβούλια κρίσης αστυνόμων, αρχιφυλάκων
και υποεπαγγέλτων.

1. Το πρωτεύον συμβούλιο κρίσης για την παραμονή
των αστυνόμων στη θέση συγκροτείται με απόφαση του
Διευθυντή από έναν αστυνομικό διευθυντή ως πρόεδρο και δύο
αστυνομικούς υποδιευθυντές ως μέλη.

2. Πρωτεύον συμβούλιο είναι δυνατό να συγκροτηθεί και
στη Θεσσαλονίκη.

3. Το πρωτεύον συμβούλιο κρίσης για την παραμονή
των αστυνόμων στο σώμα λειτουργεί στην Αθήνα και συγ-
κροτείται με απόφαση του Αρχηγού από 3 υποεπαγγέλτους, ο
αρχιτέκτονα των εφοδών και εκπαιδευτικούς.

4. Το συμβούλιο των παραπαύων 1 και 2 είναι αρμόδια
να κρίνουν για τις εφόμενες ή υποεπαγγέλτους προσημασμένες
αστυνόμων, αρχιφυλάκων και υποεπαγγέλτων.

Άρθρο 48.

Ειδικές περιπτώσεις προσημασμένων.

1. Οι αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας, που προέρ-
χονται από υποεπαγγέλτους, εφόσον συμπληρώνουν το συνο-
λόγο χρόνο αξιωματικού των υποεπαγγέλτων 16 και 17 του
άρθρου 1 του Ν. 988/1979, στον οποίο υπολογίζεται και ο
χρόνος υποεπαγγέλτου, υπαξιωματικού και αστυνόμου, πέ-
ρα από τα 13 χρόνια, παίρνουν οικονομική προσημασμένη αστυνό-
μου Α' ή αστυνομικού υποδιευθυντή αντίστοιχα.

2. Οι υποεπαγγέλτοι, που εξομοιώνονται: έπειτα του άρθρου
2 του Ν. 988/1979 με αστυνόμο δ' εφόσον συμπληρώνουν πα-
ραμονή 16 ετών στο βαθμό του υποεπαγγέλτου ή συνολική
παραγματική υπηρεσία αστυνόμου, υπαξιωματικού και υποεπαγγέλ-
του 28 ετών, παίρνουν οικονομική προσημασμένη αστυνό-
μου α'.

3. Ο χρόνος που αντρωφίζεται με τις παραπαύσεις 1 και
2 για τη λήψη οικονομικής προσημασμένης, δεν δημιουργεί δι-
κασία αναδρομικής προσημασμένης σε κανέναν εφόμενο ούτε δι-
κασία λήξης αποδογών αναδρομικά, αλλά υπολογίζεται μό-
νο ως συνολικός χρόνος για τις οικονομικές προσημασμένες σύμ-
φωνα με τις διατάξεις του Ν. 988/1979 και του Ν. 1155/
1981.

4. Για τους αξιωματικούς της παραπαύσης 1 δεν είναι εφαρ-
μοστή η παραπαύση 2 του άρθρου 1 του Ν. 988/1979, εκτός
από αυτές που συμπληρώνουν ύστερα ή το όριο ηλικίας του
εφοδού τους. Για τους αστυνόμους δ' ειδικά που αποσπαστούν-

... και πειρώνουν οικονομική προαγωγή ατυ-
... ιστορικού υποδιευθυντή, σύμφωνα με τις δια-
... αρτηριακού Ι, η παράγραφος 2' του άρθρου 1 του
... 20 εφαρμόζεται για προαγωγή μόνο στο βαθμό
... 2.

... αμπίσεων στις διατάξεις των παραγράφων 1—4
... να από την εφαρμογή τους να παίρνουν συνολι-
... επόμενες λιγότερες από αυτές που υπάρχουν. Έχόν δικ-
... που θα προκύπτει θα χιργείται σαν προσωρινό επίλο-
... που θα καλύπτεται από βαθμολογική ή μεθολογική προ-
... γωγή.

6. Ατυρολακας που συμπληρώνουν 18 χρόνια υπηρεσίας
... την κατατάξη τους, στην οποία προσμετράται και η προ-
... ρεσία τους στη Χωροφυλακή και στην Αστυνομία Πόλεων,
... οφονται ύστερα από κρίση στο βαθμό του αρχιφύλακα. Ό-
... προάγονται σύμφωνα με τη διατάξη αυτή δεν επιτρέπεται
... τικών καθήκοντα ανακριτικών υπαλλήλων, κατέχουν ορ-
... γική θέση ατυρολακας, εκτελούν τα προηγούμενα καθήκο-
... τους και δεν εξετάζονται βαθμολογικά, εκτός αν επιτύ-
... ν σε προαγωγικές ή αναγωγικές εξετάσεις.

7. Για τη μεθολογική προαγωγή και τις λοιπές οικονο-
... παροχές, την κατάσταση και απόλυση των ατυρολά-
... αρχιφυλακων και ανθυπασιτών εφαρμόζονται οι δια-
... ρεις που είχαν ισχύ για το προσωπικό της Χωροφυλακής
... αντιστοιχο βαθμό, με τις εδής διαφοροποιήσεις:

α. Οι ανθυπασιτοί προάγονται μεθολογικά σύμφωνα
... τις διατάξεις του Ν. 988/1979 (ΦΕΚ Α' 258).

β. Οι αρχιφυλακες προάγονται μεθολογικά στο βαθμό του
... αστυνόμου, όταν συμπληρώνουν 26 χρόνια πραγματικής
... ρεσίας και στο βαθμό του αστυνόμου δ', όταν συμπληρώ-
... 28 χρόνια πραγματικής υπηρεσίας.

γ. Όπου στο Ν. 1185/1981 (ΦΕΚ Α' 60) αναφέρονται
... βολογικά προαγωγή στους βαθμούς υπενθυμιάρχη και
... υποκοιμάρχου, για τις προαγωγές αυτές λαμβάνονται στο
... υπόψη αντίστοιχως οι βαθμοί του επικρατή και ανθυπολο-
... του στρατού Ήρα.

δ. Όπου στο Ν. 1185/1981 η μεθολογική προαγωγή των
... φυλακων συνίσταται προς τον ελάχιστο χρόνο παρακο-
... τους στο βαθμό για προαγωγή, ο χρόνος αυτός ορίζεται
... 1 έτη.

ε. Οι μεθολογικές προαγωγές και προαυξήσεις, που προ-
... νονται από διατάξεις νόμου, χορηγούνται ύστερα από από-
... ρη του υπηρεσιακού συμβουλίου που είναι αρμόδιο για τη
... λογική προαγωγή του δικαίου. Κατά την εκτίμηση
... ποσότητας για τη χορήγηση των μεθολογικών προ-
... γων και προαυξήσεων λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλ-
... η κατάσταση της υγείας καθώς και η συχνή απουσία
... την υπηρεσία για λόγους αδύναμιας, που επηρεάζουν την
... σική απόδοση του προσωπικού.

... κατά της απορριπτικής απόφασης δεν επιτρέπεται προσ-
... η υπόθεση όμως εξετάζεται και πάλι ύστερα από αι-
... του ενδιαφερόμενου, όταν συμπληρώνεται εξάμηνο από
... χρονολογία της τελευταίας απορριπτικής απόφασης.

... απαιτείται απόφαση συμβουλίου για μεθολογική προ-
... ή εκείνων που έχουν εγγραφεί σε πίνακα προακτών ή
... ηρητών.

... Όσοι από το προσωπικό των Σωματιών Ασφαλείας, που
... στην ενέργεια, ανακηρύσσονται ολυμπιονίκας, σε επίση-
... ολυμπιακούς αγώνες, προάγονται κατά ένα βαθμό. Όσοι
... λαμβάνουν την πρώτη θέση του εθελήματος προάγονται
... δύο βαθμούς. Η ανακήρυξη των ολυμπιονικών βαθύ-
... αι με επίσημο έγγραφο της αρμόδιας δημόσιας υπηρε-

... σίας αθλητισμού. Η προαγωγή των ολυμπιονικών στους βαθ-
... μους αρχιφυλακα, κορυφοπέστη, ανθυπασιτών και πυ-
... νόμου γίνεται με απόφαση του οικείου Αρχηγού και στους
... βαθμούς των αξιωματικών με προεδρικό διαταγμα, ύστερα
... από πρόταση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.

... Ο χρόνος προαγωγής σε αυτές τις περιπτώσεις καταρρί-
... την ημέρα της ανακήρυξης των προηγούμενων ως ολυμπιο-
... νικών.

10. Το ατυρολακικό τεχνικό προσωπικό, που θα ενταχθεί
... στην Ελληνική Αστυνομία από τη Χωροφυλακή, εφόσον δια-
... τίθεται σε υπηρεσίες της διεύθυνσης τεχνικών του κλάδου
... διοικητικής υποστήριξης, για τις απολύεις και τη βαθμολο-
... γική του εξέλιξη διατάσσεται από τις διατάξεις που ισχύουν
... πριν από την έναρξη εφαρμογής αυτού του νόμου. Οι οργανικές
... τους θέσεις διατηρούνται μέχρι να εξέλθουν από την υπηρεσία
... και καθενιά από αυτές που κενώνεται προστίθεται στις θέ-
... σεις του ατυρολακικού προσωπικού των τεχνικών καθήκοντων.

Άρθρο 49.

Μεταθέσεις.

1. Οι τοποθετήσεις και μεταθέσεις των προϊσταμένων
... των κλάδων ενεργούνται με απόφαση του Υπουργού Δημό-
... σίας Τάξης, μετά από εισήγηση του Αρχηγού της Ελληνικής
... Αστυνομίας. Οι τοποθετήσεις και μεταθέσεις των υποεπαρ-
... τήνων ενεργούνται με απόφαση του βουλευτή, που απαρτίζεται
... από τον αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας και τους 4 αν-
... τιστρατήγους της.

2. Για τις αποθετήσεις του λοιπού ατυρολακικού προσω-
... πικού της Ελληνικής Αστυνομίας εφαρμόζονται οι διατάξεις
... του Ν. 671/1977 και Ν.Δ. 974/1971 (ΦΕΚ Α 189), όπως
... τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, που διέπουν το θέμα αυ-
... τήν το προσωπικό της Χωροφυλακής του αντιστοιχο βαθμού,
... με τις ακόλουθες διαφοροποιήσεις:

α. Τις μεταθέσεις των ατυρολακων, αρχιφυλακων και
... ανθυπασιτών εκτός του νομού ενεργεί το συμβούλιο, που
... συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.
... Το συμβούλιο αυτό αποτελείται από δύο υποεπαρτήγους και
... το διευθυντή προσωπικού. Ο αρχιότερος απεί καθήκοντα
... προέδρου. Οι μεταθέσεις των κοινοτικών φυλάκων εκτός του
... νομού γίνονται μόνο αιτείται ή για λόγους πειθαρχίας.

β. Οι μεταθέσεις των αξιωματικών εκτός νομού ή εντός
... του νομού ενεργούνται από συμβούλιο, που συγκροτείται με
... απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, με πρόεδρο τον
... Αρχηγό και μέλη τους προϊσταμένους των κλάδων.

γ. Οι μεταθέσεις των αξιωματικών κοινοποιούνται με δια-
... ταγή του Αρχηγού και των λοιπων με διαταγή του προϊστα-
... μένου του κλάδου διοικητικής υποστήριξης.

Άρθρο 50.

Αποσπάσεις — μετακινήσεις.

1. Απόσπαση οποιαδήποτε αξιωματικού, υπαξιωματικού
... και ατυρολακα της Ελληνικής Αστυνομίας σε υπηρεσίες
... εκτός αυτής, όταν προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις,
... ενεργείται μόνο με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης,
... εκτός από τις περιπτώσεις των αποσπάσεων για τις οποίες
... συγκεκριμένη διάταξη προβλέπει σύμφωνη και άλλων
... Υπουργών.

2. Αποσπάσεις σε υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας
... επιτρέπονται να ενεργούνται για τους ακόλουθους λόγους:

α. αναπλήρωση κωλύμενου θαφμοφόρου, που διοικεί αυτήν την υπηρεσία.

β. ενίσχυση υπηρεσίας για αντιμετώπιση εποχικών αναγκών.

γ. εκτέλεση των έργων που διαλαμβάνονται στο Ν.Δ. 85/1973.

δ. συγκρότηση ειδικής ομάδας δίωξης εγκληματών τμήματος ενδιαφέροντος (μεταβατικό κίνημα).

ε. εκπαιδευτή του αποσπώμενου.

Οι αποσπάσεις αυτές γίνονται με απόφαση του Αρχηγού Ελληνικής Αστυνομίας. Αποσπάσεις υπαξιωματικών και υπαλλήλων στην περιφέρεια του ίδιου νομού ενεργούνται κόντρα του αστυνομικού διευθυντή του νομού.

3. Οι παραπάνω αποσπάσεις διαρκούν για τις περιπτώσεις α, β, γ και δ μέχρι ένα μήνα, για την περίπτωση γ προβλέπεται από το Ν.Δ. 1335/1973 και για την περίπτωση ε όσο διαρκεί η εκπαίδευση.

4. Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης μπορεί αποσπάζεται προσωπικό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης υπηρεσίες του Ελληνικού Κράτους στο εξωτερικό ή σε ειδικές διεθνείς οργανισμών στο εξωτερικό, στους οποίους γει και η Ελλάδα. Προσωπικό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, ύστερα από απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, μπορεί να συμμετέχει σε ειδικές αποστολές στο εξωτερικό αρμοδιότητας του Υπουργείου Εξωτερικών σύμφωνα με διατάξεις του Ν. 419/1976 (ΦΕΚ Α 221). Τα ειδικά καθήκοντα, η διοικητική υπηρεσία, οι αποδοχές, ισότιμο εργαζόμενος, η διαρκεια αποσπαστής στο εξωτερικό, χρεώσεις με τους λοιπούς έλληνες υπάλληλους και όλα εμπεριλαμβάνονται από την εφαρμογή της διατάξεως ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Δημόσιας Τάξης.

Για την αντιμετώπιση έκτακτων, επειγουσών και σοβαρών αναγκών τάξης και ασφαλείας επιτρέπεται με διαταγή Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας ή, προκειμένου μετακίνηση μέσα στα όρια του νομού, με διαταγή του οικιακού διευθυντή του νομού, που γνωστοποιείται στην υπηρεσία προσωπικού του κλάδου διοικητικής υποστήριξης, προσωρινή μετακίνηση του αστυνομικού προσωπικού, η οποία και κατά περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους μήνες.

Όσοι υπηρετούν στην Ελληνική Αστυνομία είναι δυνατόν ανακαλούνται προσωρινά σε μία από τις προϊστάμενες θέσεις τους, όταν ενεργείται σε βάρος τους ανάκριση για κάποιο ποινικό αδίκημα ή πειθαρχικό παράπτωμα και για τόσο διαρκεί η ανάκριση.

Άρθρο 51.

Ανάκληση από την εφεδρεία.

Όσοι από το αστυνομικό προσωπικό ανεξάρτητα από ηλικία τους είναι γραμμένοι στα στελέχη της εφεδρείας να ανακαλούνται στην ενεργεία σε καιρό ειρήνης, γα ή μερικής επιστράτευσης ή πολέμου, με απόφαση του Αρχηγού Δημόσιας Τάξης, για την αντιμετώπιση επειγουσών αναγκών.

Όσοι από τους ανακαλούμενους είχαν κατά την αποχώρησή τους προαχθεί στον ανώτερο βαθμό καλούνται με μό αυτόν, αν κατά το χρόνο της ανάκλησης έχει προωθηθεί τους. Διαφορετικά καλούνται με το βαθμό είχαν όταν ήταν στην ενεργεία.

3. Για την ανάκληση αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας στην ενεργεία από την εφεδρεία εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 10 και των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 13 του Ν. 1330/1983.

4. Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης ρυθμίζονται τα θέματα εφαρμογής στα στελέχη (έθελος) της εφεδρείας και κάθε άλλη λεπτομέρεια, που αφορά την εφαρμογή των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού.

ΤΜΗΜΑ Ζ΄.

Πειθαρχικό δίκαιο.

Άρθρο 52.

Πειθαρχικές ποινές.

1. Στο αστυνομικό προσωπικό και τους κοινοτικούς φύλακες επιβάλλονται οι ακόλουθες πειθαρχικές ποινές, οι οποίες καταχωρούνται στα στοιχεία τους έγγραφα:

- α. παρατήρηση,
- β. επίπληξη,
- γ. πρόστιμο μέχρι ένα βασικό μισθό του τιμωρούμενου,
- δ. κριτική με πρόσκληση πίστης,
- ε. κριτική με απόλυση,
- στ. απόπειξη.

2. Η παρατήρηση, η επίπληξη και το πρόστιμο είναι κατώτερες πειθαρχικές ποινές. Οι κριτικές και η απόπειξη είναι ανώτερες πειθαρχικές ποινές.

3. Τα παραπτώματα, τα κριτικά έγγραφα και η σχετική διαδικασία για την επιβολή των κατώτερων ποινών καθορίζονται με τον κανονισμό προσωπικού. Τα χρηματικά ποσά των ποινών προστίμου περιέχονται στα τμήματα ασφαλείας στο οποίο ανήκει ο τιμωρούμενος.

4. Για τα παραπτώματα που επισύρουν ανώτερες πειθαρχικές ποινές και τη διαδικασία διεκδίκησης και επιβολής τους εφαρμόζονται οι διατάξεις των Ν.Δ. 343/1969 (ΦΕΚ Α 238) και 935/1971 (ΦΕΚ Α 149), όπως τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, που αφορούν το προσωπικό της Χωροφυλακής με αντίστοιχο βαθμό, με τις ακόλουθες διαφοροποιήσεις:

α. Ένορκη διοικητική εξέταση για τη διεκδίκηση του παραπτώματος είναι δυνατόν να διατάσσουν ο Υπουργός και ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, ο Αρχηγός και οι προϊστάμενοι των κλάδων της Ελληνικής Αστυνομίας, ο αστυνομικός διευθυντής του νομού και ο διευθυντής προϊστάμενος διευθύνσεως αρμοδιοτήτων από τους υφιστάμενους τους.

β. Τα ανακριτικά (πειθαρχικά) πρωτόδικα και δευτεροβάθμια συμβούλια συνιστώνται για ένα έτος και λειτουργούν στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Τα συμβούλια συγκροτούνται από αξιωματικούς με απόφαση του Υπουργού, αν παραμεληθεί αξιωματικός και του Αρχηγού για τους λοιπούς. Αν ο παραμελημένος είναι αξιωματικός, τα μέλη του συμβουλίου πρέπει να είναι ανώτεροί του. Διαφορετικά γίνεται ανακατάσταση. Αν πρόκειται για παραπομπή αντιπροσώπου, το συμβούλιο είναι τριμελές και συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού από τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας και δύο αντιπροσώπους των ενόπλων δυνάμεων, που ορίζονται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Στην περίπτωση αυτή δεν επιτρέπεται δευτεροβάθμια κρίση.

1530

1. Τα πειθαρχικά παραπτώματα, που επιφέρουν κατώτερη ποινή, παραγράφονται μετά ένα έτος από τότε που έγιναν. Αυτά που επιφέρουν ανώτερη πειθαρχική ποινή, παραγράφονται μετά πέντε έτη από τότε που διαπράχθηκαν. Ο χρόνος ανάρτησης και εκδίκασης του παραπτώματος διακόπτεται στην παραγραφή το πολύ για 6 μήνες.

6. Κατά τα λοιπά ως προς την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού εφαρμόζονται τα οριζόμενα στα Ν.Δ. 43/1969 και 935/1971, όπως τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα.

7. Όσοι από το ατυνομικό προσωπικό αποφυλάκίζονται προσωρινά ή με εγγύηση τίθενται στην κατάσταση της αυτεπάγγελτης διαθεσιμότητας με απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας.

8. Το συμβούλιο του εδαφίου γ της παραγράφου 7 του άρθρου 26 είναι και ανακριτικό συμβούλιο για τα πειθαρχικά παραπτώματα των κοινοτικών φυλάκων που επιφέρουν ανώτερες πειθαρχικές ποινές. Το δευτεροβάθμιο συμβούλιο για τα πειθαρχικά παραπτώματα των κοινοτικών φυλάκων συντάσσεται από έναν υποεργάτη, ένα νομικό σύμβουλο ή πάροχο της διοίκησης και έναν υπάλληλο του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης με βαθμό 2ο ή 3ο και, αν δεν υπάρχει, με βαθμό 4ο ή 5ο, οι οποίοι πρέπει να είναι αρχαιότεροι εκείνων που συμμετέχουν κατά την πρωτοβάθμια κρίση. Κατά τα λοιπά για τα πειθαρχικά παραπτώματα των κοινοτικών φυλάκων εφαρμόζονται οι διατάξεις αυτού του άρθρου, της παραγράφου 6 του άρθρου 26 αυτού του νόμου και οι διατάξεις του Ν.Δ. 935/1971.

Άρθρο 53.

Κανονισμός προσωπικού Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, καθορίζονται, μετά στα πλαίσια αυτού του νόμου, τα ειδικότερα θέματα που αναφέρονται στην προέλευση και τα προσόντα του προσωπικού του Υπουργείου, την εξέλιξή του, τον έλεγχο και τη διακυβέρνησή της πόσότητάς του, τις μεταβολές της υπηρεσιακής του κατάστασης και τη διαδικασία των κρίσεων, τις υποχρεώσεις και τα κριτήρια του, το πειθαρχικό δίκαιο και την αποχώρησή του από την υπηρεσία. Όταν με τα διατάγματα αυτά ρυθμίζονται θέματα που έχουν μισθολογικές ή ασφαλιστικές συνέπειες, συναρμόδιοι για την πρόταση έκδοσής τους είναι και Υπουργοί Οικονομικών και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

2. Τα προεδρικά διατάγματα της προηγούμενης παραγράφου κωδικοποιούνται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και απαρτίζουν τον κανονισμό προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 54.

Κατάργηση Σωματίων και Υπηρεσιών.

1. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργούνται τα σώματα Χωροφυλακής και Αστυνομίας Πόλεων καθώς και η διεύθυνση Αγροφυλακής με τις υπηρεσίες τους σε όλη τη χώρα και με ταυτόχρονη κατάργηση των οργανικών θέσεων του προσωπικού τους. Καταργούνται επίσης το συντονιστικό επιτελείο του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, η Υπηρεσία Εθνικής

Ασφάλειας (ΥΠ.Ε.Α.), η Διεύθυνση Εγκληματολογικών Υπηρεσιών (Δ.Ε.Υ.) και η Υπηρεσία Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτης Ανάγκης (Π.Σ.Ε.Α.).

2. Οι αρμοδιότητες της υπηρεσίας Π.Σ.Ε.Α. περιέρχονται στον κλάδο πολιτικής άμυνας της Ελληνικής Αστυνομίας. Οι αρμοδιότητες της Υπηρεσίας Εθνικής Ασφάλειας και της Διεύθυνσης Εγκληματολογικών Υπηρεσιών περιέρχονται στον κλάδο ασφάλειας της Ελληνικής Αστυνομίας. Οι αρμοδιότητες της διεύθυνσης Αγροφυλακής και των υπηρεσιών της περιέρχονται στον κλάδο αστυνομίας τάξης της Ελληνικής Αστυνομίας. Ο τρόπος άσκησης και η κατανομή των αρμοδιοτήτων στα επιμέρους όργανα καθορίζεται με τον εσωτερικό κανονισμό.

3. Τα καταργούμενα σώματα και υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης εξακολουθούν να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, μέχρι την ανάληψη των αρμοδιοτήτων τους από τις υπηρεσίες που προδίδεται ο νόμος αυτός. Οι νέες υπηρεσίες συνιστώνται και αρχίζουν να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11. Το προσωπικό των σωμάτων και των υπηρεσιών που καταργούνται, μέχρι να ενταχθεί στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, εξακολουθεί να ασκεί τα καθήκοντά του και να διέπεται από τις διατάξεις που ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού. Το προσωπικό εξακολουθεί να φέρει τη στολή που έφερε πριν από την ένταξη στην Ελληνική Αστυνομία, μέχρις ότου εφοδιασθεί με νέα στολή.

4. Τα ανήκοντα, τα μέσα, ο οπλισμός και το κάθε μέρος ελικό που κατέχονται από τα σώματα και τις υπηρεσίες της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού περιέρχονται στην κυριότητα της Ελληνικής Αστυνομίας.

5. Οι επιμέρους προϋπολογισμοί των καταργούμενων σωμάτων και υπηρεσιών και του Πυροσβεστικού Σώματος, που βρίσκονται σε εκτέλεση, ενσωματώνονται σε ενιαίο προϋπολογισμό, ο οποίος εκτελείται ως προϋπολογισμός του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής αυτής της παραγράφου ρυθμίζονται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης.

6. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, κωδικοποιούνται και ενσωματώνονται σε ενιαίο κείμενο με τίτλο «Οργανισμός Υπουργείου Δημόσιας Τάξης» οι διατάξεις του νόμου αυτού, οι διατάξεις των Ν. 671/1977, Ν. 988/1979, Ν.Δ. 974/1971, Ν.Δ. 935/1971, Ν. 617/1977, Ν. 1135/1981, Ν. 1145/1981, Ν. 1234/1982 (ΦΕΚ Α 23) και Ν. 1339/1983, όπως τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, καθώς και όλες οι διατάξεις νόμων που ισχύουν για τη Χωροφυλακή και την Αστυνομία Πόλεων μέχρι την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου και δεν καταργούνται με το νόμο αυτόν. Όπου από τις διατάξεις αυτές προκύπτει διαφορετική ρύθμιση για τα ίδια θέματα, ισχύουν οι ευμενέστερες διατάξεις για το προσωπικό και τους πολίτες, οι οποίες και περιλαμβάνονται στην κωδικοποίηση. Κατά την κωδικοποίηση αυτή επιτρέπεται η αλλαγή της σειράς των άρθρων, η παράλειψη διατάξεων που δεν αναφέρονται στις ρυθμίσεις αυτού του νόμου, καθώς και η προσαρμογή της ορολογίας στα πλαίσια αυτού του νόμου.

Άρθρο 55.

Ένταξη προσωπικού.

1. Το ατυνομικό και πολιτικό προσωπικό των καταργούμενων με το νόμο αυτόν σωμάτων Χωροφυλακής και Αστυνομίας Πόλεων και της Αγροφυλακής εντάσσεται σε θέσεις του αντί-

πειχου βαθμού του προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, εφόσον, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 20 ημερών από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου, ζηλώσει εγγράφως στην υπηρεσία στην οποία ανήκει οργανικά ή υπηρετεί ότι επιθυμεί την ένταξή του. Όσοι ζηλώσουν ότι δεν επιθυμούν την ένταξή τους, με την επιφύλαξη της παραγράφου 7 και για όσους περάσει άπρακτη η παραπάνω προθεσμία λογίζεται ότι έχουν υποβάλει αίτηση εξέδου από την υπηρεσία από την οποία εξέρχονται σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού. Οι κατέχοντες το βαθμό του συνταγματάρχη ή αστυνομικού διευθυντή κ' και άνω πρέπει να υποβάλουν τη σχετική δήλωση εντός πέντε ημερών από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου. Η ένταξη του κάθε κατηγορίας προσωπικού της Χωροφυλακής, της Αστυνομίας Πόλεων και της Αεροφυλακής στο προσωπικό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, η οποία ρυθμίζει και κάθε σχετική με το θέμα αυτό λεπτομέρεια.

2. Κατά την πρώτη εφαρμογή αυτού του νόμου, διατηρούνται δύο αρχηγοί για χρονικό διάστημα, που δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι μήνες, οι οποίοι καταλαμβάνουν τις δύο από τις οργανικές θέσεις αντιστρατήγων. Τα καθήκοντα που αρκεί καθένας από τους αρχηγούς καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.

Μετά την υποβολή της δήλωσης ότι επιθυμούν να ενταχθούν στο προσωπικό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης:

α. Τις λοιπές τρεις θέσεις αντιστρατήγων καταλαμβάνουν με επιλογή αξιωματικοί που έφεραν πριν από την ένταξή τους βαθμό υποστρατήγου - υπαρχηγού ή ταξίαρχου - γενικού αστυνομικού διευθυντή ύστερα από προαγωγή τους με επιλογή. Από τις θέσεις αυτές δύο καταλαμβάνονται από αξιωματικούς που προέρχονται από τη Χωροφυλακή και μία από αξιωματικό που προέρχεται από την Αστυνομία Πόλεων.

β. Τις θέσεις των 21 υποστρατήγων καταλαμβάνουν με επιλογή αξιωματικοί που έφεραν πριν από την ένταξή τους βαθμό υποστρατήγου—υπαρχηγού ή ταξίαρχου—γενικού αστυνομικού διευθυντή ή συνταγματάρχη—αστυνομικού διευθυντή κ' ύστερα από προαγωγή τους με επιλογή. Από τις θέσεις αυτές οι 15 καταλαμβάνονται από αξιωματικούς που προέρχονται από τη Χωροφυλακή και οι 6 από αξιωματικούς που προέρχονται από την Αστυνομία Πόλεων.

γ. Τις θέσεις των 125 αστυνομικών διευθυντών καταλαμβάνουν αξιωματικοί που έφεραν πριν από την ένταξή τους το βαθμό συνταγματάρχη—αστυνομικού διευθυντή κ' ή το βαθμό αντισυνταγματάρχη—αστυνομικού διευθυντή β' ύστερα από προαγωγή τους με επιλογή. Από τις θέσεις αυτές οι 61 καταλαμβάνονται από αξιωματικούς που προέρχονται από τη Χωροφυλακή και οι 34 από αξιωματικούς που προέρχονται από την Αστυνομία Πόλεων.

δ. Τις θέσεις των αστυνομικών υποδιευθυντών και κατωτέρων καταλαμβάνουν, χωρίς προηγούμενη κρίση, κατά αντίστοιχους βαθμούς αντισυνταγματάρχης—αστυνομικοί διευθυντές β' και κατώτεροι αυτών.

ε. Οι ανθυποπαιλόαρχοι και υπαστυνόμοι β' προάγονται αυτοδικαίως, χωρίς κρίση, στον επόμενο βαθμό και εντάσσονται ως υπαστυνόμοι.

στ. Οι υπενωμοτάρχες και υπαρχιφύλακες προάγονται αυτοδικαίως, χωρίς κρίση, στον επόμενο βαθμό και εντάσσονται ως αρχιφύλακες.

ζ. Οι αρχιφύλακες εντάσσονται στις θέσεις κληρονομικών φυλάκων και οι αρχιφύλακες Αεροφυλακής σε θέσεις πολιτικού προσωπικού κλάδου ΜΕΙ διοικητικού.

η. Οι υγειονομικοί αξιωματικοί εντάσσονται σε θέσεις υγειονομικών αξιωματικών.

θ. Το προσωπικό των ειδικών υπηρεσιών, που καταργούνται με το νόμο αυτόν, εντάσσεται σε θέσεις αντίστοιχου βαθμού του προσωπικού των γενικών υπηρεσιών.

3. Το μόνιμο πολιτικό προσωπικό της Χωροφυλακής, της Αστυνομίας Πόλεων, του Πυροσβεστικού και της Αεροφυλακής εντάσσεται σε θέσεις μόνιμου πολιτικού προσωπικού αντίστοιχου κλάδου και βαθμού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

Το πολιτικό προσωπικό που υπηρετεί κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, τα Σώματα Ασφαλείας και την Αεροφυλακή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου ή αορίστου χρόνου, εκτός των μαγείρων, βοηθών μαγείρων, τραπέζοκόμων και κουζίαν, εντάσσεται και κοινοποιείται σε θέσεις μόνιμου πολιτικού προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, σε κλάδο και βαθμό ανάλογο με τα τυπικά προσόντα και τα χρόνια υπηρεσίας που διαθέτει. Οι διατάξεις του άρθρου 3 του Ν. 1476 (ΦΕΚ Α 136) έχουν ανάλογη εφαρμογή και για το παραπάνω προσωπικό.

Κατ' εξαίρεση οι υπηρετούντες σε θέσεις ειδικών συμβούλων, ειδικών συνεργατών της Υ.Π.Ε.Α., βοηθητικού προσωπικού και καθαριστριών εντάσσονται, αντίστοιχα σε θέσεις των βαθμών α, β, δ και ε της παραγράφου 3 του άρθρου 26 του παρόντος και εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις, που ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

4. Αν κατά την ένταξη του προσωπικού των Σωμάτων Χωροφυλακής, Αστυνομίας Πόλεων και του πολιτικού προσωπικού του Πυροσβεστικού Σώματος και της Αεροφυλακής στο προσωπικό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης προσώπων υπεράριθμοι σε κάποιο βαθμό, καταλαμβάνονται προσωρινές θέσεις. Το προσωπικό αυτό καταλαμβάνει τις πρώτες οργανικές θέσεις του κλάδου και του βαθμού του που θα κενωθούν και οι προσωρινές τους θέσεις καταργούνται.

5. Το προσωπικό που εντάσσεται στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης εξακολουθεί να διέπεται από το συνταξιοδοτικό δίκαιο που ίσχυε κατά το χρόνο της ένταξής του.

6. Κατά την πρώτη εφαρμογή αυτού του νόμου, για τις προαγωγές που θα γίνουν για την κατάληξη των θέσεων των ε-δ-β-γ και γ της παραγράφου 2 δεν απαιτείται χρόνος παραμάνης στον κατεχόμενο βαθμό.

7. Οι υπάλληλοι ΑΤ της Αεροφυλακής, που δεν θα ζητήσουν την ένταξή τους στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του νόμου, μπορούν να ζητήσουν μέσα στην ανατρεπτική προθεσμία των είκοσι (20) ημερών της παραγράφου 1 τη μετάταξη τους στα Υπουργεία Εσωτερικών και Γεωργίας. Η μετάταξη είναι υποχρεωτική για τη διοίκηση και ενεργείται με κοινή απόφαση των συναρμόδιων Υπουργών σε υπάρχουσες κενές θέσεις ή σε προσωρινές θέσεις αντίστοιχου κλάδου και προσόντων, που συνιστώνται με την απόφαση αυτή.

Άρθρο 56.

Καθορισμός αρχιότητας.

1. Η αρχιότητα για τους αξιωματικούς καθορίζεται με βάση το ημερολογιακό έτος προαγωγής τους στο βαθμό που έφεραν πριν από την ένταξή τους.

Μεταξύ νομοθετικών αξιωματικών, που προήχθησαν το μεταπολεμικό έτος, η αρχαιότητα υπολογίζεται με βάση τολινός μαθηματικό τύπο:

επειδή είναι Ν επί, ανήκει παράνοστη, κλάσμα Χ επί Ψ, η παράνοστη, στην Κ ζώνη.

$$\text{Νέα σειρά} = N \cdot \left(\frac{X}{\Psi}\right)^K$$

Ν η σειρά που είχε ο αξιωματικός στο σώμα από το προέρχεται μεταξύ των νομοθετικών που προήχθησαν έτος που κατέχουν κατά το ίδιο ημερολογιακό έτος, σύνολο των αξιωματικών Χωροφυλακής, που προήχθησαν έτος που κατέχουν το ίδιο ημερολογιακό έτος, Ψ το των αξιωματικών της Αστυνομίας Πόλεων που ήταν στο έτος που κατέχουν κατά το ίδιο ημερολογιακό έτος και Κ ίσο με το μηδέν (0), όταν πρόκειται για κενούς Χωροφυλακής και ίσο με ένα (1), όταν πρόκειται για αξιωματικούς της Αστυνομίας Πόλεων.

από δύο αξιωματικών αρχαιότερος λογίζεται εκείνος με σειρά που έχει μικρότερη τιμή. Σε περίπτωση ίσων νέας σειράς, αρχαιότερος λογίζεται ο αξιωματικός της ολικής. Ειδικότερα για τους βαθμούς αστυνομικού διευθυντή και δύο αρχαιότερος λογίζεται εκείνος που προήχθη από τον έφεσο πριν από την ένταξη, ένα τρίτο που προήχθη αργότερα.

από την ένταξη ισχύος αυτού του νόμου η σειρά αρχαιότητας εξερχόμενων από το τμήμα υπαξιωματικών της χωροφυλακής:

της αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας καθορίζεται με βάση τη σειρά εξέδου από τη σχολή, αναξάρτητα από το σώμα προέλευσής τους.

4. Οι προαγωγές για κάλυψη κενών οργανικών θέσεων, μετά την ένταξη και τη διαμόρφωση της σειράς αρχαιότητας σύμφωνα με το άρθρο αυτό, ενεργούνται κατά τις διατάξεις του Ν. 671/1977, όπως ισχύουν για τη Χωροφυλακή, αναξάρτητα από το σώμα προέλευσής των αξιωματικών.

5. Η αρχαιότητα των αξιωματικών του Ν.Δ. 649/1970, των υποπαστυνόμων, των αρχιφύλακων και των ατυφύλακων καθορίζεται βάσει της παραγράφου 1 και 2 του παρόντος άρθρου.

6. Η αρχαιότητα του πολιτικού προσωπικού που θα ενταχθεί στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης θα καθοριστεί με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Πρωτοβουλίας και Κυβέρνησης και Δημόσιας Τάξης.

Άρθρο 57.

Αντιστοιχία ένταξης.

1. Για την ένταξη του προσωπικού της Χωροφυλακής και της Αστυνομίας Πόλεων στο αστυνομικό προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο, λαμβάνεται υπόψη η εξής βαθμολογική αντιστοιχία:

Χωροφυλακή:	Αστυνομία Πόλεων:	Ελληνική Αστυνομία:
Υπασπαστής	Αρχηγός	αντιστρατήγος αστυνομίας
Υπασπαστής	υπαρχηγός	υποστρατήγος αστυνομίας
αγματάρχης	αστυνομικός διευθυντής α'	αστυνομικός διευθυντής
Υποαγματάρχης	αστυνομικός διευθυντής β'	αστυνομικός υποδιευθυντής
ατάρχης	αστυνόμος α'	αστυνόμος α'
αρχος	αστυνόμος β'	αστυνόμος β'
επίσκοπος	υπαστυνόμος α'	υπαστυνόμος
παρυστή	υποπαστυνόμος	υποπαστυνόμος
ατάρχης	αρχιφύλακας	αρχιφύλακας
φύλακας	ατυφύλακας	ατυφύλακας

Όπου στην ανωτέρω αντιστοιχία αναφέρονται βαθμοί ή έσοι της Χωροφυλακής και της Αστυνομίας Πόλεων, παρά να είναι ότι γίνεται στους αντίστοιχους βαθμούς ή έσοι της Ελληνικής Αστυνομίας, με βάση την αντιστοιχία που καθορίζεται στο νόμο αυτόν. Όπου αναφέρονται μοί υπανωμοτάχης, υποπασινοτάχης, ταξίαρχος και οι ομοί τους νοούνται αντίστοιχα οι βαθμοί αρχιφύλακα, νόμου και υποστρατήγου της Ελληνικής Αστυνομίας. Ειδικότερα θέματα της αντιστοιχίας προσωπικού και υπαξιωματικών με τον κανονισμό προσωπικού.

Άρθρο 58.

Επιλογή ημερίδας της Ελληνικής Αστυνομίας.

Αν οι αρχηγοί Χωροφυλακής και Αστυνομίας Πόλεων ηλώσουν ένταξη στην Ελληνική Αστυνομία ή εξέδου την υπηρεσία, για οποιοδήποτε λόγο, κατά τη διάρκεια τακτικής περιόδου της π.α. 2 του άρθρου 55, η πλήρης κενός ή των κενών θέσεων υπηρεσίας, όπως ορίζει η παράγραφος 41, είναι το ΚΥ.Σ.Ε.Α., κομμάτι αναγκαστικά τη

διατήρηση δύο αρχηγών, η μία είναι καταλαμβάνεται από αξιωματικό προερχόμενο από τη Χωροφυλακή και η άλλη από αξιωματικό προερχόμενο από την Αστυνομία Πόλεων και η αρχαιότητα του επιλεγόμενου έχει συνέπειες μόνο για τους αξιωματικούς που προέρχονται από το ίδιο σώμα.

2. Μετά την επιλογή των αρχηγών για την επιλογή των αξιωματικών που θα καταλάβουν τις θέσεις των αντιστρατηγών και υποστρατηγών ακολουθείται η εξής διαδικασία:

α. Ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης με απόφασή του συγκαλεί τομιακό συμβούλιο με μέλη δύο αντιστρατηγούς του Στρατού Ήερής, που ορίζονται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας και τον Αρχηγό που προέρχεται από τη Χωροφυλακή ή τον Αρχηγό που προέρχεται από την Αστυνομία Πόλεων, ανάλογα με την προέλευση των επιλεγόμενων αξιωματικών. Καθόληντα Πρόεδρος αυτής ο αρχαιότερος.

β. Το συμβούλιο κρίνει εκτάκτως όλους τους υποστρατηγούς Χωροφυλακής και τους υπαρχηγούς της Αστυνομίας Πόλεων, τους ταξίαρχους Χωροφυλακής και τους γενικούς αστυνομικούς διευθυντές, αναξάρτητα από το χρόνο προαγωγής

στο δαθμό και επιλέγει αυτούς που κρίνονται κατάλληλοι στην πλήρωση των θέσεων αντιστρατήγων και υποστράτων.

Οι υποστράτηγοι Χωροφυλακής και οι αρχηγοί Αστιακής Πόλεων, που δεν επιλέγονται για το δαθμό του αντιστήγου ή παραλείπονται λόγω προαγωγής νεώτερου τους, φαίνεται καταπαρηγέλτοι και θεωρούνται ότι τερμάτη σταδιοδρομία τους ευδόκημα.

Οι ταξίαρχοι και οι γενικοί αστυνομικοί διευθυντές, εάν γίνουν για το δαθμό του υποστρατήγου, προάγονται εμπροσθόθεν αυτού. Εάν επιλεγούν για το δαθμό του αντιστήγου, προάγονται αμέσως στο δαθμό του υποστρατήγου, εφόσον αρχιότεροι των λοιπών ομοειδών τους και ένα μήνα από την προαγωγή τους αυτή προάγονται χωρική κρίση στο δαθμό του αντιστρατήγου.

Εάν κατά τις κρίσεις της προηγούμενης παραγράφου δεν υφείλουν όλες οι θέσεις των υποστρατήγων, μπορεί να γίνει χρήση των συνταγματάρχων και αστυνομικών διευθυντών κατά την οποία κρίνονται από το συμβούλιο αυτού του να ανεξάρτητα από το χρόνο παραμονής τους στο δαθμό.

Όσοι από τους ταξίαρχους και τους γενικούς αστυνομικούς διευθυντές δεν επιλεγούν για προαγωγή προάγονται οργανικών θέσεων στο δαθμό του υποστρατήγου και ένα μήνα αποστρατεύονται καταπαρηγέλτοι, θεωρούμενοι ερμηνεύσαν ευδόκημα τη σταδιοδρομία τους. Με την επισημείωση της παραγράφου 8 του άρθρου 10 του παρόντος, οι ταξίαρχοι και αστυνομικοί διευθυντές α' δεν παραλείπονται λόγω προαγωγής νεώτερου τους στο δαθμό του υποστρατήγου, προάγονται στο δαθμό αυτόν και μετά ένα μήνα φαίνεται καταπαρηγέλτοι. Όσοι από τους συνταγματάρχους και τους αστυνομικούς διευθυντές α' δεν παραλείπονται για προαγωγή για το δαθμό του υποστρατήγου κατακίνουν αποδοκίματα κενές οργανικές θέσεις του δαθμού ομοίου διευθυντή.

Η επιλογή των αντισυνταγματάρχων και αστυνομικών αντων β' για τις θέσεις αστυνομικού διευθυντή, που θα κενωθούν κενές μετά την ένταξη των συνταγματάρχων οργανικών διευθυντών α', γίνεται από συμβούλιο που απαρτίζεται από έναν αντιστρατήγου ως πρόεδρο και δύο υποστράτους ως μέλη, προερχόμενους από τη Χωροφυλακή ή την Αστυνομία Πόλεων, κληρούμενα με την προέλευση των επιλεγόμενων αξιωματικών.

Άρθρο 59.

Ειδικές περιπτώσεις μεταθέσεων.

Για μια πενταετία από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου ενταχθούν στην Ελληνική Αστυνομία από την Αττική, Ιόλιων με το δαθμό του αστυνόμου μέχρι και το δαθμό στυνόμου α' δεν μετατίθενται σε υπηρεσίες εκτός των Αθηνών, Πειραιώς, Πατρών και Κέρκυρας, εκτός ζητήσουν με αίτησή τους ή τιμωρηθούν για παιδαγωγικούς λόγους. Κατεξίτηρη, για μεταθέσεις του παραπάνω ομοίου προσωπικού εντός του νομού Αττικής η περιορισμένη ισχύς για δύο έτη από τη δημοσίευση του νόμου αυτού.

Τις μεταθέσεις της προηγούμενης παραγράφου ενεργούν αμέσως που προέβλεπε το άρθρο 49 του νόμου αυτού. Τη θέση ύστερα από επιβολή παιδαγωγικής ποινής αποκαταμάχεται, που απαρτίζεται από τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας ως Πρόεδρο και μέλη των προϊστάμενων του κλάδου και το διευθυντή της διευθύνσεως προσωπικού λάδου διοικητικής υποστήριξης. Κατά το χρονικό διάστημα που θα υπάρχουν δύο αρχηγοί, στο παραπάνω συμβούλιο εντάσσονται και οι δύο.

3. Για ένα χρόνο από την έναρξη εφαρμογής αυτού του νόμου, οι τοποθετήσεις και μεταθέσεις των υποστρατηγών ενεργούνται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, ύστερα από εισήγηση του Αρχηγού ή των Αρχηγών της Ελληνικής Αστυνομίας.

Άρθρο 60.

Αρχίληση προσωπικού.

1. Το αστυνομικό προσωπικό που θα ενταχθεί στην Ελληνική Αστυνομία εξαιρουμένη να αρχίληται στους φορείς αρχίλησης, στους οποίους αρχίλησαν πριν από την ένταξη του. Στους ίδιους φορείς αρχίληται και το αστυνομικό προσωπικό που εισέρχεται στην Ελληνική Αστυνομία μετά την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου.

2. Η κατανομή στα υπάρχοντα τμήματα των κοινωνικών πόρων, που προβλέπονται από την αρχική νομοθεσία και η αρχίληση του προσωπικού που εισέρχεται στην Ελληνική Αστυνομία μετά την έναρξη της ισχύος αυτού του νόμου σε υπάρχοντες φορείς αρχίλησης του προσωπικού των τμημάτων και υπηρεσιών, που καταργούνται με το νόμο αυτόν, ρυθμίζονται με πρωτόδικα διατάγματα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Δημόσιας Τάξης.

Άρθρο 61.

Διακρίσεις ειδικών υποθέσεων.

1. Ειδικές υποθέσεις κατά το χρόνο έναρξης της ισχύος αυτού του νόμου, που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του εν ενεργεία προσωπικού Χωροφυλακής, Αστυνομίας Πόλεων και Αγροφυλακής, εξαιρουμένη να διέπονται μέχρι την οριστικοποίησή τους από το δίκαιο που ίσχυε πριν από το χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, εφόσον εκείνος τον οποίο αφορά η ειδικότητα δεν εντάσσεται στην Ελληνική Αστυνομία.

2. Ειδικές υποθέσεις κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού Χωροφυλακής, Αστυνομίας Πόλεων και Αγροφυλακής, που έχει εξέλθει από την υπηρεσία, εξαιρουμένη να διέπονται από το δίκαιο που διαίπα τα καταργούμενα σώματα και υπηρεσίες.

3. Οι υποθέσεις των παραγράφων 1 και 2 αυτού του άρθρου κρίνονται κατά δαθμό και περίπτωση από τα συμβούλια που προβλέπονται από αυτόν το νόμο.

4. Για τις ειδικές υποθέσεις που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού που εντάσσεται στην Ελληνική Αστυνομία, εφαρμόζονται τόσο για τα ουσιαστικά όσο και για τα διαδικαστικά θέματα οι διατάξεις αυτού του νόμου.

5. Υποθέσεις εναντίον προσωπικού της Χωροφυλακής που εκκρεμούν στα στρατιωτικά, καθώς και αυτές για τις οποίες ενεργείται προανάκριση κατά την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού, διατάσσονται στα τακτικά δικαστήρια, εφόσον εκείνος τον οποίο αφορά η εκκρεμότητα εντάσσεται στην Ελληνική Αστυνομία.

Άρθρο 62.

Καταργούμενες και διατηρούμενες διατάξεις.

1. Από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού καταργούνται τα άρθρα 11 και 18 παράγρ. 4 του Ν. 671/1977.

2. Επίσης καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις αυτού του νόμου.

3. Θέματα που αφορούν το Πυροσβεστικό Σώμα και το προσωπικό του, τα οποία δεν ρυθμίζονται από αυτόν το νόμο, εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν πριν από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου.

4. Μέχρι να εκδοθούν τα διατάγματα, οι κανονισμοί, οι αστυνομικές διατάξεις και οι αποφάσεις που προβλέπονται από το νόμο αυτόν εξακολουθούν να ισχύουν, οι ισχύουσες σχετικές διατάξεις που ρυθμίζουν τα συναφή θέματα.

5. Κάθε γενική ή ειδική διάταξη που επιβάλλει τη χρήση σκύλων καταργείται. Η χρήση αστυνομικών σκύλων επιτρέπεται μόνο για τον εντοπισμό και δίωξη εγκληματιών και την ανακάλυψη εμμετρητικών υλών.

Άρθρο 63.

Έναρξη ισχύος.

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Προαγγέλλεται να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως το κείμενο του παρόντος και να εκτελεσθεί ως νόμος του Κράτους.

Αθήνα, 1 Οκτωβρίου 1984

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΛΑΖΑΡΗΣ

ΕΣΤΕΡΙΚΩΝ

ΑΓΑΘ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΩΡΓΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΓΕΩΡΓ. ΑΛΕΞ. ΜΑΓΚΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΚΟΥΛΑΡΙΚΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΤΕΡΙΚΩΝ

ΚΑΡΟΛΟΣ ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ

ΑΝΑΠΛ. ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΔΗΜ. ΤΣΟΒΟΛΑΣ

ΡΟΙΜ. ΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΑΣ

ΓΕΩΡΓ. ΚΑΤΣΙΦΑΡΑΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 1 Οκτωβρίου 1984

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1983

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
39

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1342

Για την κήρυξη της Σύμβασης των Ένωμένων Έθνων για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Κυρώνει και εκδίδει τον κατωτέρω υπό της Βουλής ψηφισθέντα νόμον:

Άρθρο πρώτο.

Κυρώνεται και αποκτά ισχύ νόμου η Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών που το κείμενό της υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ένωμένων Έθνων στις 18 Δεκεμβρίου 1979 και υπεγράφη από την Ελλάδα στις 2 Μαρτίου 1982 στα Ένωμένα Έθνη.

Ακολουθεί το κείμενο της Σύμβασης στην αγγλική γλώσσα και το ελληνική μετάφραση.

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women

The State Parties to the present Convention,

Noting that the Charter of the United Nations reaffirms faith in fundamental human rights, in the dignity, and worth of the human person and in the equal rights of men and women,

Noting that the Universal Declaration of Human Rights affirms the principle of the inadmissibility of discrimination and proclaims that all human beings are born free and equal in dignity and rights and that everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth therein, without distinction of any kind, including distinction based on sex.

Noting that the States Parties to the International Covenants on Human Rights have the obligation to ensure the equal right of men and women to enjoy all economic, social, civil and political rights,

Concerning the international conventions concluded under the auspices of the United Nations and the specialized agencies promoting equality of rights of men and women,

Noting also the resolutions, declarations and recommendations adopted by the United Nations and the specialized agencies promoting equality of rights of men and women,

Concerned, however, that despite these various instruments extensive discrimination against women continues to exist,

Recalling that discrimination against women violates the principles of equality of rights and respect for human dignity, is an obstacle to the participation of women, on equal terms with men in the political, social, economic and cultural life of their countries, hampers the growth of the prosperity of society and the family and makes more difficult the full development of the potentialities of women in the service of their countries and of humanity.

Concerned that in situations of poverty women have the least access to food, health, education, training and opportunities for employment and other needs,

Convinced that the establishment of the new international economic order based on equity and justice will contribute significantly towards the promotion of equality between men and women,

Emphasizing that the eradication of apartheid, of all forms of racism, racial discrimination, colonialism, neo-colonialism, aggression, foreign occupation and domination and interference in the internal affairs of States is essential to the full enjoyment of the rights of men and women.

Affirming that the strengthening of international peace and security, relaxation of international tension, mutual co-operation among all States irrespective of their social and economic systems, general and complete disarmament, and in particular nuclear disarmament under strict and effective international control, the affirmation of the principles of justice, equality and mutual benefit in relations among countries and the realization of the right of peoples under alien and colonial domination and foreign occupation to self-determination and independence, as well as respect for national sovereignty and territorial integrity, will promote social progress and development and as a consequence will contribute to the attainment of full equality between men and women,

Convinced that the full and complete development of a country, the welfare of the world and the cause of peace require the maximum participation of women on equal terms with men in all fields,

Bearing in mind the great contribution of women to the welfare of the family and to the development of society, so far not fully recognized, the social significance of maternity and the role of both parents in the family and in the upbringing of children, and aware that the role of women in procreation should not be a basis for discrimination but that the upbringing of children requires a sharing of responsibility between men and women and society as a whole,

Aware that a change in the traditional role of men as well as the role of women in society and in the family is needed to achieve full equality between men and women,

Determined to implement the principles set forth in the Declaration on the Elimination of Discrimination against Women and, for that purpose, to adopt the measures required for the elimination of such discrimination in all its forms and manifestations,

Have agreed on the following :

PART I

Article 1

For the purposes of the present Convention, the term «discrimination against women» shall mean any distinction, exclusion or restriction made on the basis of sex which has the effect or purpose of impairing or nullifying the recognition, enjoyment or exercise by women, irrespective of their marital status, on a basis of equality of men and women, of human rights and fundamental freedoms in the political, economic, social, cultural, civil or any other field.

Article 2

States Parties condemn discrimination against women in all its forms, agree to pursue by all appropriate means and without delay a policy of eliminating discrimination against women and to this end, undertake :

(a) To embody the principle of the equality of men and women in their national constitutions or other appropriate legislation if not yet incorporated therein and to ensure, through law and other appropriate means, the practical realization of this principle;

(b) To adopt appropriate legislative and other measures, including sanctions where appropriate, prohibiting all discrimination against women;

(c) To establish legal protection of the rights of women on an equal basis with men and to ensure through competent national tribunals and other public institutions the effective protection of women against any act of discrimination;

(d) To refrain from engaging in any act or practice of discrimination against women and to ensure that public authorities and institutions shall act in conformity with this obligation;

(e) To take all appropriate measures to eliminate discrimination against women by any person, organization or enterprise;

(f) To take all appropriate measures, including legislation, to modify or abolish existing laws, regulations, customs and practices which constitute discrimination against women;

(g) To repeal all national penal provisions which constitute discrimination against women.

Article 3

States Parties shall take in all fields, in particular in the political, social, economic and cultural fields, all appropriate measures, including legislation, to ensure the full development and advancement of women, for the purpose of guaranteeing them the exercise and enjoyment of human rights and fundamental freedoms on a basis of equality with men.

Article 4

1. Adoption by States Parties of temporary special measures aimed at accelerating de facto equality between men and women shall not be considered discrimination as defined in the present Convention, but shall in no way entail as a consequence the maintenance of unequal or separate standards; these measures shall be discontinued when the objectives of equality of opportunity and treatment have been achieved.

2. Adoption by States Parties of special measures, including those measures contained in the present Convention, aimed at protecting maternity shall not be considered discriminatory.

Article 5

States Parties shall take all appropriate measures :

(a) To modify the social and cultural patterns of conduct of men and women, with a view to achieving the elimination of prejudices and customary and all other practices which are based on the idea of the inferiority or the superiority of either of the sexes or on stereotyped roles for men and women;

(b) To ensure that family education includes a proper understanding of maternity as a social function and the recognition of the common responsibility of men and women in the upbringing and development of their children, it being understood that the interest of the children is the primordial consideration in all cases.

Article 6

States Parties shall take all appropriate measures, including legislation, to suppress all forms of traffic in women and exploitation of prostitution of women.

PART II

Article 7

States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in the political and public life of the country and, in particular, shall ensure to women, on equal terms with men, the right :

(a) To vote in all elections and public referenda and to be eligible for election to all publicly elected bodies;

(b) To participate in the formulation of government policy and the implementation thereof and to hold public office and perform all public functions at all levels of government;

(c) To participate in non-governmental organizations and associations concerned with the public and political life of the country.

Article 8

States Parties shall take all appropriate measures to ensure to women, on equal terms with men and without any discrimination, the opportunity to represent their Governments at the international level and to participate in the work of international organizations.

Article 9

1. States Parties shall grant women equal rights with men to acquire, change or retain their nationality. They shall ensure in particular that neither marriage to an alien nor change of nationality by the husband during marriage shall automatically change the nationality of the wife, render her stateless or force upon her the nationality of the husband.

2. States Parties shall grant women equal rights with men with respect to the nationality of their children.

PART III

Article 10

States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in order to ensure to them equal rights with men in the field of education and in particular to ensure, on a basis of equality of men and women :

(a) The same conditions for career and vocational guidance, for access to studies and for the achievement of diplomas in educational establishments of all categories in rural as well as in urban areas; this equality shall be ensured in pre-school, general, technical, professional and higher technical education, as well as in all types of vocational training;

(b) Access to the same curricula, the same examinations, teaching staff with qualifications of the same standard premises and equipment of the same quality;

(c) The elimination of any stereotyped concept of the roles of men and women at all levels and in all forms of education by encouraging coeducation and other types of education which will help to achieve this aim and, in particular, by the revision of textbooks and school programmes and the adaptation of teaching methods;

(d) The same opportunities to benefit from scholarships and other study grants;

(e) The same opportunities for access to programmes of continuing education, including adult and functional literacy programmes, particularly those aimed at reducing, at the earliest possible time, any gap in education existing between men and women;

(f) The reduction of female student drop-out rates and the organization of programmes for girls and women who have left school prematurely;

(g) The same opportunities to participate actively in sports and physical education;

(h) Access to specific educational information to help to ensure the health and well-being of families, including information and advice on family planning.

Article 11

1. States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in the field of employment in order to ensure, on a basis of equality of men and women, the same rights, in particular :

(a) The right to work as an inalienable right of all human beings;

(b) The right to the same employment opportunities, including the application of the same criteria for selection in matters of employment;

(c) The right to free choice of profession and employment, the right to promotion, job security and all benefits and conditions of service and the right to receive vocational training and retraining, including apprenticeships, advanced vocational training and recurrent training;

(d) The right to equal remuneration, including benefits, and to equal treatment in respect of work of equal value, as well as equality of treatment in the evaluation of the quality of work;

(e) The right to social security, particularly in cases of retirement, unemployment, sickness, invalidity and old age and other incapacity to work, as well as the right to paid leave;

(f) The right to protection of health and to safety in working conditions, including the safeguarding of the function of reproduction.

2. In order to prevent discrimination against women on the grounds of marriage or maternity and to ensure their effective right to work, States Parties shall take appropriate measures:

(a) To prohibit, subject to the imposition of sanctions dismissal on the grounds of pregnancy or of maternity leave and discrimination in dismissals on the basis of marital status;

(b) To introduce maternity leave with pay or with comparable social benefits without loss of former employment, seniority or social allowances;

(c) To encourage the provision of the necessary supporting social services to enable parents to combine family obligations with work responsibilities and participation in public life, in particular through promoting the establishment and development of a network of child-care facilities;

(d) To provide special protection to women during pregnancy in types of work proved to be harmful to them.

3. Protective legislation relating to matters covered in this article shall be reviewed periodically in the light of scientific and technological knowledge and shall be revised, repealed or extended as necessary.

Article 12

1. States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in the field of health care in order to ensure, on a basis of equality of men and women, access to health care services, including those related to family planning.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 of this article, States Parties shall ensure to women appropriate services in connexion with pregnancy, confinement and the post-natal period, granting free services where necessary, as well as adequate nutrition during pregnancy and lactation.

Article 13

States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in other areas of economic and social life in order to ensure, on a basis of equality of men and women, the same rights, in particular:

(a) The right to family benefits;

(b) The right to bank loans, mortgages and other forms of financial credit;

(c) The right to participate in recreational activities, sports and all aspects of cultural life.

Article 14

1. States Parties shall take into account the particular problems faced by rural women and the significant roles which rural women play in the economic survival of their families, including their work in the non-monetized sectors of the economy, and shall take all appropriate measures to ensure the application of the

provisions of this Convention to women in rural areas.

2. States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in rural areas in order to ensure, on a basis of equality of men and women, that they participate in and benefit from rural development and, in particular, shall ensure to such women the right:

(a) To participate in the elaboration and implementation of development planning at all levels;

(b) To have access to adequate health care facilities, including information, counselling and services in family planning;

(c) To benefit directly from social security programmes;

(d) To obtain all types of training and education, formal and non-formal, including that relating to functional literacy, as well as, inter alia, the benefit of all community and extension services, in order to increase their technical proficiency;

(e) To organize self-help groups and co-operatives in order to obtain equal access to economic opportunities through employment or self-employment;

(f) To participate in all community activities;

(g) To have access to agricultural credit and loans, marketing facilities, appropriate technology and equal treatment in land and agrarian reform as well as in land resettlement schemes;

(h) To enjoy adequate living conditions, particularly in relation to housing, sanitation, electricity and water supply, transport and communications.

PART IV

Article 15

1. States Parties shall accord to women equality with men before the law.

2. States Parties shall accord to women, in civil matters, a legal capacity identical to that of men and the same opportunities to exercise that capacity. In particular, they shall give women equal rights to conclude contracts and to administer property and shall treat them equally in all stages of procedure in courts and tribunals.

3. States Parties agree that all contracts and all other private instruments of any kind with a legal effect which is directed at restricting the legal capacity of women shall be deemed null and void.

4. States Parties shall accord to men and women the same rights with regard to the law relating to the movement of persons and the freedom to choose their residence and domicile.

Article 16

1. States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in all matters relating to marriage and family relations and in particular shall ensure, on a basis of equality of men and women:

(a) The same right to enter into marriage;

(b) The same right freely to choose a spouse and to enter into marriage only with their free and full consent;

(c) The same rights and responsibilities during marriage and at its dissolution;

(d) The same rights and responsibilities as parents, irrespective of their marital status, in matters relating to their children; in all cases the interests of the children shall be paramount;

(e) The same rights to decide freely and responsibly on the number and spacing of their children and to have access to the information, education and means to enable them to exercise these rights;

(f) The same rights and responsibilities with regard to guardianship, wardship, trusteeship and adoption of children, or similar institutions where these concepts exist in national legislation; in all cases the interests of the children shall be paramount;

(g) The same personal rights as husband and wife including the right to choose a family name, a profession and an occupation;

(h) The same rights for both spouses in respect of the ownership, acquisition, management, administration, enjoyment and disposition of property, whether free of charge or for a valuable consideration.

2. The betrothal and the marriage of a child shall have no legal effect, and all necessary action, including legislation, shall be taken to specify a minimum age for marriage and to make the registration of marriages in an official registry compulsory.

PART V

Article 17

1. For the purpose of considering the progress made in the implementation of the present Convention, there shall be established a Committee on the Elimination of Discrimination against Women (hereinafter referred to as the Committee) consisting, at the time of entry into force of the Convention, of eighteen and, after ratification of or accession to the Convention by the thirty-fifth State Party, of twenty-three experts of high moral standing and competence in the field covered by the Convention. The experts shall be elected by States Parties from among their nationals and shall serve in their personal capacity, consideration being given to equitable geographical distribution and to the representation of the different forms of civilization as well as the principal legal systems.

2. The members of the Committee shall be elected by secret ballot from a list of persons nominated by States Parties. Each State Party may nominate one person from among its own nationals.

3. The initial election shall be held six months after the date of the entry into force of the present Convention. At least three months before the date of each election the Secretary-General of the United Nations shall address a letter to the States Parties inviting them to submit their nominations within two months. The Secretary-General shall prepare a list in alphabetical order of all persons thus nominated, indicating the States Parties which have nominated them, and shall submit it to the States Parties.

4. Elections of the members of the Committee shall be held at a meeting of States Parties convened by the Secretary General at United Nations Headquarters. At that meeting, for which two thirds of the States Parties shall constitute a quorum, the persons elected to the Committee shall be those nominees who obtain the largest number of votes and an absolute majority of the votes of the representatives of States Parties present and voting.

5. The members of the Committee shall be elected for a term of four years. However, the terms of nine of the members elected at the first election shall expire at the end of two years; immediately after the first election the names of these nine members shall be chosen by lot by the Chairman of the Committee.

6. The election of the five additional members of the Committee shall be held in accordance with the provisions of paragraphs 2, 3 and 4 of this article, following the thirty-fifth ratification or accession. The terms of two of the additional members elected on this occasion shall expire at the end of two years, the names of these two members having been chosen by lot by the Chairman of the Committee.

7. For the filling of casual vacancies, the State Party whose expert has ceased to function as a member of the Committee shall appoint another expert from among its nationals, subject to the approval of the Committee.

8. The members of the Committee shall, with the approval of the General Assembly, receive emoluments from United Nations resources on such terms and conditions as the Assembly may decide, having regard to the importance of the Committee's responsibilities.

9. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary staff and facilities for the effective performance of the functions of the Committee under the present Convention.

Article 18

1. States Parties undertake to submit to the Secretary-General of the United Nations, for consideration by the Committee, a report on the legislative, judicial, administrative or other measures which they have adopted to give effect to the provisions of the present Convention and on the progress made in this respect:

(a) Within one year after the entry into force for the State concerned; and

(b) Thereafter at least every four years and further whenever the Committee so requests.

2. Reports may indicate factors and difficulties affecting the degree of fulfilment of obligations under the present Convention.

Article 19

1. The Committee shall adopt its own rules of procedure.

2. The Committee shall elect its officers for a term of two years.

Article 20

1. The Committee shall normally meet for a period of not more than two weeks annually in order to consider the reports submitted in accordance with article 18 of the present Convention.

2. The meetings of the Committee shall normally be held at United Nations Headquarters or at any other convenient place as determined by the Committee.

Article 21

1. The Committee shall, through the Economic and Social Council, report annually to the General Assembly of the United Nations on its activities and may make suggestions and general recommendations based on the examination of reports and information received from the States Parties. Such suggestions and general recommendations shall be included in the report of the Committee together with comments, if any, from States Parties.

2. The Secretary-General shall transmit the report of the Committee to the Commission on the Status of Women for its information.

Article 22

The specialized agencies shall be entitled to be represented at the consideration of the implementation

ch provisions of the present Convention as fall in the scope of their activities. The Committee may refer to the specialized agencies to submit reports on the implementation of the Convention in areas falling within the scope of their activities.

PART VI

Article 23

Nothing in this Convention shall affect any provisions which are more conducive to the achievement of equality between men and women which may be contained:

- (a) in the legislation of a State Party; or
- (b) in any other international convention, treaty or agreement in force for that State.

Article 24

States Parties undertake to adopt all necessary measures at the national level aimed at achieving the full realization of the rights recognized in the present Convention.

Article 25

- 1. The present Convention shall be open for signature by all States.
- 2. The Secretary-General of the United Nations is designated as the depositary of the present Convention.
- 3. The present Convention is subject to ratification. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.
- 4. The present Convention shall be open to accession by all States. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

Article 26

- 1. A request for the revision of the present Convention may be made at any time by any State Party by means of a notification in writing addressed to the Secretary-General of the United Nations.
- 2. The General Assembly of the United Nations shall decide upon the steps, if any, to be taken in respect of such a request.

Article 27

- 1. The present Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit with the Secretary-General of the United Nations of the twentieth instrument of ratification or accession.
- 2. For each State ratifying the present Convention or acceding to it after the deposit of the twentieth instrument of ratification or accession, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 28

- 1. The Secretary-General of the United Nations shall receive and circulate to all States the text of reservations made by States at the time of ratification or accession.
- 2. A reservation incompatible with the object and purpose of the present Convention shall not be permitted.
- 3. Reservations may be withdrawn at any time by notification to this effect addressed to the Secretary-General of the United Nations, who shall then inform all States thereof. Such notification shall take effect

Article 29

1. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of the present Convention which is not settled by negotiation shall, at the request of one of them, be submitted to arbitration. If within six months from the date of the request for arbitration the parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in conformity with the Statute of the Court.

2. Each State Party may at the time of signature or ratification of this Convention or accession thereto declare that it does not consider itself bound by paragraph 1 of this article. The other States Parties shall not be bound by that paragraph with respect to any State Party which has made such a reservation.

3. Any State Party which has made a reservation in accordance with paragraph 2 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 30

The present Convention, the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of which are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, duly authorized, have signed the present Convention.

Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεως κατά των γυναικών.

Τὰ Κράτη μέλη τῆς παρούσας Συμβάσεως,

Σημειώνοντας ὅτι ὁ Χάρτης τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἐπαναβεβαιώνει τὴν πίστη στὰ θεμελιώδη δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, στὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὴν ἀξία του καὶ στὴν ἰσότητα τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναίκας,

Σημειώνοντας ὅτι ἡ παγκόσμια Διακήρυξη τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων βεβαιώνει τὴν ἀρχὴ τῆς μὴ διακρίσεως καὶ διακηρύσσει ὅτι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα ὄντα γεννιοῦνται ἐλεύθερα καὶ ἴσα σὲ ἀξιοπρέπεια καὶ δικαίωμα καὶ ὅτι τὸ κάθε ἓνα μπορεῖ νὰ ὠφεληθεῖ ἀπὸ ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ ἀπὸ ὅλες τὶς ἐλευθερίες ποὺ ἀναφέρονται σ' αὐτήν, χωρὶς καμία διάκριση, κυρίως χωρὶς διάκριση φύλου,

Σημειώνοντας ὅτι τὰ Κράτη μέλη τῶν διεθνῶν Συμφῶνων περὶ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἔχουν υποχρέωση νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἰσότητα τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναίκας στὴν ἀσκηση ὅλων τῶν οικονομικῶν, κοινωνικῶν, πολιτιστικῶν, ἀστικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων,

Θεωρώντας τὶς διεθνεῖς συμβάσεις ποὺ συνομολογήθηκαν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ τῶν ὀργανισμῶν γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἰσότητος τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναίκας,

Σημειώνοντας ἐπίσης τὶς αποφάσεις, τὶς διακηρύξεις καὶ τὶς συστάσεις ποὺ υἱοθετήθηκαν ἀπὸ τὸν Ὄργανισμὸ Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ τοὺς ὀργανισμοὺς γιὰ τὴν ἰσότητα τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναίκας,

Ἀνησυχώντας ἄνωγες μὲ τὴ διαπίστωση ὅτι, παρὰ τὰ διάφορα κτῆ ἐγγράφα, οἱ γυναικείες ἐξαιρέσεις οὐδὲν ἀποτέλλουν ἀντικείμενο σημαντικῶν διακρίσεων,

Υπονομιμίζοντας ότι η διάκριση κατά των γυναικῶν παρβαίνει τις ἀρχές τῆς ἰσότητος τῶν δικαιωμάτων καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας, ὅτι παρεμποδίζει τὴν συμμετοχὴν τῶν γυναικῶν στὴν πολιτικὴ, κοινωνικὴ, οἰκονομικὴ καὶ πολιτιστικὴ ζωὴ τῆς χώρας τους, ὑπὸ ἴσους ἔρους μὲ τοὺς ἄνδρες, ὅτι ἀποτελεῖ ἐμπόδιο στὴν αὐξησὴ τῆς εὐημερίας τῆς κοινωνίας καὶ τῆς οἰκογένειας καὶ ὅτι ἐμποδίζει τις γυναῖκες νὰ ὑπηρετήσουν τὴν χώρα τους καὶ τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἐννοεῖται μὲ τὸ γεγονός ὅτι, στις καταστάσεις ἐνδείκας, οἱ γυναῖκες ἔχουν ἐλάχιστο δικαίωμα στὴ διατροφή, τὴν ἱατρικὴ περίθαλψη, τὴ μόρφωση, τὴν ἐκπαίδευση καθ' ὅσον καὶ στις δυνατότητες ἐργασίας καὶ στὴν ἱκανοποίηση ἄλλων ἀναγκῶν.

Πεπεισμένα ὅτι ἡ ἐγκαθίδρυση τῆς νέας διεθνούς οἰκονομικῆς τάξεως πού βασίζεται στὴν ἀμεροληψία καὶ τὴν δικαιοσύνη θὰ συμβάλλει χαρακτηριστικὰ στὴν προώθησι τῆς ἰσότητος μεταξὺ τοῦ ἀνδρα καὶ τῆς γυναίκας.

Υπογραμμίζοντας ὅτι ἡ ἐξάλειψη τοῦ ἀπαρχαίνοντος, ὄλων τῶν μορφῶν ρατσισμού, φυλετικῆς διακρίσεως, ἀποικιοκρατίας, νεοαποικιοκρατίας, ἐπιθέσεως, κατοχῆς καὶ ξένης κυριαρχίας καὶ ἀναμιξέως στὰ ἐσωτερικὰ τῶν Κρατῶν εἶναι ἀπαραίτητη ὥστε ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναίκα νὰ ἀπολαύσουν πλήρως τὰ δικαιώματά τους.

Βεβαιώνοντας ὅτι ἡ ἐνίσχυση τῆς διεθνούς εἰρήνης καὶ τῆς διεθνούς ἀσφάλειας, ἡ ὕψωση τῆς διεθνούς ἐντάσεως, ἡ συνεργασία μεταξὺ ὄλων τῶν Κρατῶν, ὅποια καὶ ἂν εἶναι τὰ κοινωνικὰ καὶ οἰκονομικὰ τους συστήματα, ὁ γενικός καὶ πλήρης ἀφοσιωμένος καὶ, ἰδιαίτερα, ὁ πυρηνικός ἀφοσιωμένος ὑπὸ αὐστηρὸ καὶ ἀποτελεσματικὸ διεθνή ἐλεγχό, ἡ ἐπιβεβαίωση τῶν ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἀμοιβαίας ἀφέλειας στὶς σχέσεις μεταξὺ τῶν χωρῶν καὶ ἡ πραγματοποίηση τοῦ δικαιώματος αὐτοδιαθέσεως καὶ ἀνεξαρτησίας τῶν λαῶν πού εἶναι ὑπόδουλοι ξένης καὶ ἀποικιοκρατικῆς κυριαρχίας καὶ ξένης κατοχῆς, καθ' ὅσον καὶ ὁ σεβασμός τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας καὶ τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος θὰ συνήρουν τὴν κοινωνικὴν πρόοδο καὶ τὴν ἀνάπτυξη καὶ θὰ συμβάλουν συνεπῶς στὴν πραγματοποίηση τῆς πλήρους ἰσότητος μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

Πεπεισμένα ὅτι ἡ πλήρης ἀνάπτυξη μιᾶς χώρας, ἡ εὐημερία τοῦ κόσμου καὶ τὸ θέμα τῆς εἰρήνης ἀπαιτοῦν τὴ μέγιστη συμμετοχὴ τῶν γυναικῶν, ὑπὸ ἴσους ἔρους μὲ τοὺς ἄνδρες, σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς.

Ἐχοντας ὑπόψη τὴ σπουδαιότητα τῆς συνεισφορᾶς τῶν γυναικῶν στὴν εὐτυχία τῆς οἰκογένειας καὶ στὴν πρόοδο τῆς κοινωνίας, συνεισφορὰ πού μέχρι σήμερα δὲν ἔχει πλήρως ἀναγνωρισθεῖ, τὴ σπουδαιότητα τῆς κοινωνικῆς σημασίας τῆς μητρότητας καὶ τοῦ ρόλου τῶν γονέων στὴν οἰκονομία καὶ τὴν ἀγωγή τῶν παιδιῶν καὶ συνειδητοποιώντας ὅτι ὁ ρόλος τῆς γυναίκας στὴν τεκνοποίηση δὲν πρέπει νὰ εἶναι αἰτία διακρίσεως καὶ ὅτι ἡ ἀνατροφή τῶν παιδιῶν ἀπαιτεῖ τὴν κατεμερισμὸ τῶν εὐθυνῶν μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, τῶν γυναικῶν καὶ τοῦ συνόλου τῆς κοινωνίας.

Συνειδητοποιώντας ὅτι ὁ παραδοσιακὸς ρόλος τοῦ ἀνδρα στὴν οἰκογένεια καὶ τὴν κοινωνία πρέπει νὰ ἐξελιχθεῖ ὅσο καὶ ὁ ρόλος τῆς γυναίκας ἐὰν θέλει κανεὶς νὰ φθάσει σὲ μιὰ πραγματικὴ ἰσότητα τοῦ ἀνδρα καὶ τῆς γυναίκας.

Ἀποφασισμένα νὰ ἐφαρμόσουν τις ἀρχές πού ἀναφέρονται στὴ Διακήρυξη περὶ ἐξάλειψης τῆς διακρίσεως κατὰ τῶν γυναικῶν καὶ, γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό, νὰ υἱοθετήσουν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα γιὰ τὴν κατάργησι τῆς διακρίσεως αὐτῆς σὲ ὅλες τις μορφές τῆς καὶ ὅλες τις ἐκδηλώσεις τῆς.

Συμφωνήσαν τὰ ακόλουθα:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ἄρθρο 1.

Γιὰ τὴν σκοπιμότητα τῆς προώθησι Συμβάσεως ὅπως ἀδιακρίσεις

κατὰ τῶν γυναικῶν ἀφορᾶ κάθε διαχωρισμό, ἐξαιρέση ἢ περιορισμὸ πού βασίζεται στὸ φύλο καὶ πού ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα ἢ σκοπὸ νὰ διακρίβησῃ ἢ νὰ καταστρέψῃ τὴ μὲ βάση τὴν ἰσότητα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἀναγνώριση, ἀπόλαυση ἢ ἀσκηση ἀπὸ τις γυναῖκες, ἀνεξαρτήτως τῆς οἰκογενειακῆς τους κατάστασις, τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν στὴν πολιτικὸ, οἰκονομικὸ, κοινωνικὸ, πολιτιστικὸ καὶ ἀστικὸ τομέα ἢ σὲ κάθε ἄλλο τομέα.

Ἄρθρο 2.

Τὰ Κράτη μέλη καταδικάζουν τις διακρίσεις κατὰ τῶν γυναικῶν σὲ ὅλες τις μορφές τῆς, συμφωνοῦν νὰ συνεχίσουν μὲ ὅλα τὰ κατάλληλα μέσα καὶ χωρὶς καθυστέρηση μιὰ πολιτικὴ πού θὰ τείνει νὰ ἐξελίξῃ τις διακρίσεις κατὰ τῶν γυναικῶν καὶ πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτὸν, ἀναλαμβάνουν τὴν ὑποχρέωση:

α) Νὰ ἐγγράψουν στὸ ἐθνικὸ τους σύνταγμα ἢ σὲ κάθε ἄλλη προσήκουσα νομοθετικὴ διάταξη τὴν ἀρχὴ τῆς ἰσότητος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἐὰν αὐτὸ δὲν ἔχει γίνει ἀκόμα, καὶ νὰ ἐξασφαλίσουν μὲ τὴ νομοθεσία ἢ μὲ ἄλλα κατάλληλα μέσα τὴν πραγματικὴ ἐφαρμογὴ τῆς ἐν λόγω ἀρχῆς.

β) Νὰ υἱοθετήσουν νομοθετικὰ μέτρα καὶ ἄλλα συνδυασμένα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων καὶ κυρώσεων ἐν ἀνάγκη, τὰ ὅποια θὰ ἀπαγορεύουν κάθε διάκριση κατὰ τῶν γυναικῶν.

γ) Νὰ ἐγκαθιδρύσουν δικαστικὴ προστασία τῶν δικαιωμάτων τῶν γυναικῶν σὲ βάση ἰσότητος μὲ τοὺς ἄνδρες καὶ νὰ ἐγγρηθοῦν, μὲσω τῶν ἀρμοδίων ἐθνικῶν δικαστηρίων καὶ ἄλλων δημοσίων ὀργανισμῶν, τὴν πραγματικὴ προστασία τῶν γυναικῶν ἐναντίον κάθε πράξεως διακρίσεως.

δ) Νὰ ἀπέχουν ἀπὸ κάθε πράξη ἢ ἀσκηση διακρίσεως κατὰ τῶν γυναικῶν καὶ νὰ ἐνεργοῦν κατὰ τρόπο ὥστε οἱ δημόσιες ἀρχές καὶ οἱ δημόσιοι ὀργανισμοὶ νὰ συμμορφωθοῦν στὴν ὑποχρέωση αὐτή.

ε) Νὰ λάβουν ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα γιὰ νὰ ἐξελίξουν τις διακρίσεις κατὰ τῶν γυναικῶν πού ἀσπῶνται ἀπὸ ἕνα πρόσωπο, μιὰ ὀργάνωση ἢ μιὰ ὁποιαδήποτε ἐπιχείρηση.

στ) Νὰ λάβουν ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων καὶ νομοθετικῶν διατάξεων, γιὰ νὰ τροποποιήσουν ἢ νὰ καταργήσουν κάθε νόμο, κανονιστικὴ διάταξη, ἔθιμο ἢ συνήθεια πού ἀποτελεῖ διάκριση κατὰ τῶν γυναικῶν.

ζ) Νὰ καταργήσουν ὅλες τις ποινικὰς διατάξεις πού ἀποτελοῦν διάκριση κατὰ τῶν γυναικῶν.

Ἄρθρο 3.

Τὰ Κράτη μέλη λαμβάνουν σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς, ἰδίως στὸν πολιτικὸ, κοινωνικὸ, οἰκονομικὸ καὶ πολιτιστικὸ τομέα, ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων καὶ νομοθετικῶν διατάξεων, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν πλήρη ἀνάπτυξη καὶ τὴν πρόοδο τῶν γυναικῶν, ὥστε νὰ τοὺς ἐξασφαλίσουν τὴν ἀσκηση καὶ τὴν ἀπόλαυση τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν σὲ βάση ἰσότητος μὲ τοὺς ἄνδρες.

Ἄρθρο 4.

1. Ἢ ἐκ μέρους τῶν Κρατῶν μελῶν υἱοθέτησι εἰδικῶν προσαίρων μέτρων πού ἀποσκοποῦν στὴν ἐπίτευξη τῆς ἐγκαθιδρύσεως μιᾶς πραγματικῆς ἰσότητος μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν δὲν θεωρεῖται ὡς πράξη διακρίσεως ὅπως καθορίζεται στὴν παρούσα Σύμβαση, ἀλλὰ δὲν πρέπει μὲ κανένα τρόπο νὰ ἔχει ὡς συνέπεια τὴ διατήρηση κανόνων ἔνισων ἢ ξεχωριστῶν τὰ μέτρα αὐτὰ πρέπει νὰ καταργηθοῦν μόλις ἐπιτευχθοῦν οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ στὸ θέμα τῆς ἰσότητος εὐκαιριῶν καὶ μεταχειρίσεως.

2. Ἢ ἐκ μέρους τῶν Κρατῶν μελῶν υἱοθέτησι εἰδικῶν μέτρων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν μέτρων πού προβλέπονται στὴν παρούσα Σύμβαση, πού ἀποσκοποῦν στὴν προστασία τῆς μητρότητας, δὲν θεωρεῖται ὡς μιὰ πράξη διακρίσεως.

Άρθρο 5.

Τὰ Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τὰ κατάλληλα μέτρα ώστε:

α) Νά τροποποιήσουν τὰ σχέδια και τὰ πρότυπα κοινωνικοπολιτιστικής συμπεριφοράς του άνδρα και της γυναίκας με σκοπό να φθάσουν στην εξάλειψη των προκαταλήψεων και των εθνοτικών ή κάθε άλλου τύπου συνθημάτων που βασίζονται στην ιδέα της κατωτερότητας ή της ανωτερότητας του ενός ή του άλλου φύλου ή στην ιδέα ενός στερεότυπου ρόλου των ανδρών και των γυναικών.

β) Νά ενεργήσουν κατά τρόπο ώστε η οικογενειακή αγωγή να συμβάλλει στην καλή κατανόηση ότι η μητρότητα είναι κοινωνική λειτουργία και στην αναγνώριση της κοινής ευθύνης του άνδρα και της γυναίκας στη φροντίδα για την ανατροφή των παιδιών και για την εξασφάλιση της ανάπτυξής τους, εξυπακουσμένου ότι το σύμμερον των παιδιών είναι η πρωταρχικός βρος σε όλες τις περιπτώσεις.

Άρθρο 6.

Τὰ Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τὰ κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και νομοθετικών διατάξεων, για να καταστείλουν, σε όλες τις μορφές τους, τη εμπόριο των γυναικών και την εκμετάλλευση της πορνείας των γυναικών.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Άρθρο 7.

Τὰ Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τὰ κατάλληλα μέτρα για να εξαιρέσουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών στην πολιτική και δημόσια ζωή της χώρας και, ιδιαίτερα, εξασφαλίζουν σ' αυτές, υπό ίδιες ήρους με τους άνδρες, το δικαίωμα:

α) Νά ψηφίζουν σε όλες τις εκλογές και όλα τὰ δημόσια δημοψηφίσματα και να είναι εκλεγόμενοι σε όλους τους οργανισμούς που εκλέγονται δημόσια.

β) Νά λαμβάνουν μέρος στην κατάσταση της πολιτικής του Κράτους και στην εκτέλεσή της, να καταλαμβάνουν δημόσιες θέσεις και να ασκούν όλα τὰ δημόσια καθήκοντα σε όλες τις βαθμίδες της κυβερνήσεως.

γ) Νά συμμετέχουν στις μη κυβερνητικές οργανώσεις και ενώσεις που ασχολούνται με τη δημόσια και πολιτική ζωή της χώρας.

Άρθρο 8.

Τὰ Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τὰ κατάλληλα μέτρα ώστε οι γυναίκες να έχουν, υπό ίδιους ήρους με τους άνδρες και χωρίς καμία διάκριση, τή δυνατότητα να εκπροσωπούν τη χώρα τους σε διεθνή κλίμακα και να συμμετέχουν στις εργασίες των διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 9.

1. Τὰ Κράτη μέλη παρέχουν στις γυναίκες δικαιώματα ίσα με εκείνα των ανδρών όσον αφορά την απόκτηση, την αλλαγή και τη διατήρηση της υπηκοότητας. Έγγυνται ιδιαίτερα ότι ούτε ο γάμος με έναν άλλοδαπό ούτε η αλλαγή της υπηκοότητας του συζύγου κατά το γάμο δέν αλλάζει αυτόματα την υπηκοότητα της γυναίκας ούτε την κλισητά άπατρι ούτε την υποχρεώνει να πάρει την υπηκοότητα του συζύγου της.

2. Τὰ Κράτη μέλη παρέχουν στη γυναίκα δικαιώματα ίσα με εκείνα του άνδρα όσον αφορά την υπηκοότητα των παιδιών τους.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Άρθρο 10.

Τὰ Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τὰ κατάλληλα μέτρα για να εξαιρέσουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών ώστε να τους εξασφαλίσουν δικαιώματα ίσα με εκείνα των ανδρών όσον αφορά την εκπαίδευση και, ιδιαίτερα, για να εξασφαλίσουν σε βάση ισότητας του άνδρα και της γυναίκας:

α) Τους ίδιους ήρους επαγγελματικού προσανατολισμού, παρακολουθήσεως σπουδών και απόκτησεως διπλωμάτων στα εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των κατηγοριών, στις άγροτικές ήρους όπως στις αστικές ζώνες. Η ισότητα αυτή θα πρέπει να εξασφαλιστεί στην προσχολική, γενική, τεχνική, επαγγελματική και ανώτερη τεχνική εκπαίδευση, καθώς και σε κάθε άλλο μέσο επαγγελματικής εκπαίδευσως.

β) Το δικαίωμα να παρακολουθούν τὰ ίδια προγράμματα, να έχουν ένα εκπαιδευτικό προσωπικό με προσόντα της ίδιας τάξεως, σχολικούς χώρους και εξοπλισμό της ίδιας ποιότητας.

γ) Την εξάλειψη κάθε στερεότυπης αντίληψεως των ρόλων του άνδρα και της γυναίκας σε όλα τὰ επίπεδα και σε όλες τις μορφές εκπαίδευσως ένθυκρώνοντας τή μικτή εκπαίδευση και άλλους τύπους εκπαίδευσως που θα βοηθήσουν την πραγματοποίηση του σκοπού αυτού και, ιδιαίτερα, αναθεωρώντας τα σχολικά βιβλία και τὰ σχολικά προγράμματα και προσαχμύζοντας τις παιδαγωγικές μεθόδους.

δ) Τις ίδιες δυνατότητες όσον αφορά τή χρήσηση υποτροφιών και άλλων επηρερηγήσεων για τις σπουδές.

ε) Τις ίδιες δυνατότητες παρακολουθήσεως των προγραμμάτων διαρκούς εκπαίδευσως, συμπεριλαμβανομένων και των προγραμμάτων στοιχειώδους εκπαίδευσως για ενήλικους και λειτουργικής στοιχειώδους εκπαίδευσως, προς το σκοπό κυρίως να εξαττώσουν το ένωφτερο κάθε απόσταση εκπαίδευσως που υπάρχει μεταξύ των ανδρών και των γυναικών.

στ) Τή μείωση των ποσοστών εγκαταλείψεως των σπουδών από τις γυναίκες και τήν οργάνωση προγραμμάτων για τὰ κορίτσια και τις γυναίκες που εγκατέλειψαν πρόωφα τὸ σχολείο.

ζ) Τις ίδιες δυνατότητες να συμμετέχουν ενεργά στα σπορ και τή σωματική άγωγή.

η) Τή δυνατότητα να λαμβάνουν ειδικές πληροφορίες μορφωτικής φύσεως που τένουν να εξασφαλίσουν τή υγεία και τήν ευτυχία των οικογενειών, συμπεριλαμβανομένων σ' αυτές και της πληροσηρήσεως και συμβουλών σχετικών με τον οικογενειακό προγραμματισμό.

Άρθρο 11.

1. Τὰ Κράτη μέλη επιαχέάνουν τήν υποχρέωση να λάβουν όλα τὰ κατάλληλα μέτρα για να εξαιρέσουν τή διάκριση κατά των γυναικών στον τομέα της άπασχολήσεως ώστε να εξασφαλιστούν σε βάση ισότητας του άνδρα και της γυναίκας τὰ ίδια δικαιώματα, και ιδιαίτερα:

α) Το δικαίωμα εργασίας σην αναφερίετο δικαίωμα όλων των ανήρωπίνων όντων.

β) Το δικαίωμα σε ίσες δυνατότητες άπασχολήσεως, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής των ίδιων κριτηρίων επιλογής στο θέμα της άπασχολήσεως.

γ) Το δικαίωμα ελεύθερης εκλογής του επαγγέλματος ή της εργασίας, τὸ δικαίωμα προαγωγής, σταθερότητας της εργασίας και τὸ δικαίωμα όλων των παροχών και όρων εργασίας, τὸ δικαίωμα επαγγελματικής εκπαίδευσως και μεταεκπαίδευσως, συμπεριλαμβανομένης της μαθητείας, της επαγγελματικής τελειοποιήσεως και της διαρκούς εκπαίδευσως.

δ) Το δικαίωμα ίσης άμοιβής, συμπεριλαμβανομένης και της ίσης παροχής, με ίση άμοιβή για εργασία ίσης αξίας και ίση μεταχείριση ως προς τήν εκτίμηση της ποιότητας της εργασίας.

ε) Το δικαίωμα κοινωνικής ασφαλίστως, κυρίως τὸ δικαίωμα παροχών συντάξεως, ανεργίας, άσθενείας, άναπηρίας και γήρατος ή για κάθε άλλη αίτια άπώλειας της ικανότητας προς εργασία, καθώς και τὸ δικαίωμα πληρωμένου άδειου.

στ) Το δικαίωμα για τήν προστασία της υγείας και τήν ασφάλεια των συνθηκών εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης της λειτουργίας της αναπαραγωγής.

2. Για να προλάβουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών λόγω του γάμου τους ή της μητρότητας και για να εξασφαλίσουν το πραγματικό τους δικαίωμα προς εργασία, τα Κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να λάβουν κατάλληλα μέτρα που σκοπό έχουν:

α) Να απεργάζονται, επί ποινή κυρώσεων, την απόλυση για λόγους εγκυμοσύνης και τη διάκριση στις απολύσεις που βαπτίζονται στην οικογενειακή κατάσταση.

β) Να καθιερώνουν την παροχή πληρωμένων άδειων εγκυμοσύνης ή αδειών εγκυμοσύνης που δίδουν δικαίωμα σε παρόμοιες κοινωνικές παροχές, με την έγγηση της διατηρήσεως της προηγούμενης εργασίας, των δικαιωμάτων αρχιότητας και των κοινωνικών προνομίων.

γ) Να ενθαρρύνουν την παροχή των αναγκαίων κοινωνικών υπηρεσιών υποστηρίξεως για να επιτρέψουν στους γονείς να συνδυάσουν τις οικογενειακές υποχρεώσεις με τις επαγγελματικές ευθύνες και τη συμμετοχή στη δημόσια ζωή συνώνοντας ιδιαίτερα την εγκατάσταση και την ανάπτυξη δικτύου παιδικών σταθμών.

δ) Να εξασφαλίσουν ειδική προστασία στις εγκύους των οποίων η εργασία αποδεικνύεται ότι είναι βλαβερή.

3. Οι νόμοι που σκοπεύουν την προστασία των γυναικών στους τομείς που αναφέρονται στο παρόν άρθρο θα επανεξετάζονται περιοδικά σε συνάρτηση με τις επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις και θα αναθεωρούνται, θα καταργούνται ή θα επικαιροούνται ανάλογα με τις ανάγκες.

Άρθρο 12.

1. Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξάλειψουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών στον τομέα της υγειονομικής περιθάλψεως, ώστε να εξασφαλίσουν σε αυτές, σε βάση ισότητας άνδρα και γυναίκας, τα μέσα ώστε να δικαιούνται ιατρικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων κι εκείνων που αφορούν τον οικογενειακό προγραμματισμό.

2. Παρά τις διατάξεις της ανωτέρω παραγράφου 1, τα Κράτη μέλη θα παρέχουν στις γυναίκες κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, κατά τον τοκετό και μετά τον τοκετό, κατάλληλες υπηρεσίες και εν ανάγκη δωρεάν, καθώς και κατάλληλη διατροφή κατά την εγκυμοσύνη και το θηλασμό.

Άρθρο 13.

Τα Κράτη μέλη θα λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών και σε άλλους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, αποσκοπώντας στο να διασφαλίσουν τα ίδια δικαιώματα, με βάση την αρχή της ισότητας άνδρων και γυναικών, ειδικότερα:

α) Το δικαίωμα να λαμβάνουν οικογενειακά επιδόματα.

β) Το δικαίωμα να συνάπτουν τραπεζιτικά δάνεια και εγγράφουν υποθήκες καθώς και το δικαίωμα τους ίσον αφορά τις λοιπές μορφές οικονομικής πιστώσεως.

γ) Το δικαίωμα να συμμετέχουν σε ψυχρωγικές δραστηριότητες, στα σπέρ και σε όλες τις εκφάνσεις της πολιτιστικής ζωής.

Άρθρο 14.

1. Τα Κράτη μέλη θα λάβουν υπόψη τα ειδικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες των αγροτικών περιοχών και το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν στην οικονομική επιβίωση των οικογενειών τους κυρίως με την εργασία τους στους μη εγχρημάτους τομείς της οικονομίας, θα λάβουν σε όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας Συμβάσεως που αφορούν τις γυναίκες των αγροτικών περιοχών.

2. Τα Κράτη μέλη θα λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών στις αγροτικές περιοχές αποσκοπώντας στο να διασφαλίσουν

με βάση την αρχή της ισότητας άνδρων και γυναικών, τη συμμετοχή τους στην αγροτική ανάπτυξη και την απόληξη οφέλους απ' αυτήν και ειδικότερα θα εξασφαλίσουν στις γυναίκες αυτές το δικαίωμα:

α) Να συμμετέχουν στην εκπόνηση και εφαρμογή των αναπτυξιακών προγραμμάτων σε όλα τα επίπεδα.

β) Να τύχουν της παροχής των μέσων που αφορούν τη προστασία της υγείας και δη επαρκούς πληροφόρησως συμβουλών και υπηρεσιών στον οικογενειακό προγραμματισμό.

γ) Να απολαμβάνουν τα άμεσα οφέληματα που προκύπτουν από τα προγράμματα κοινωνικής ασφαλίσεως.

δ) Να λαμβάνουν κάθε μορφή εκπαίδευσως και μορφώσεως, επισήμου και ανεπίσημου, συμπεριλαμβανομένης και εκείνης που αφορά τη λειτουργική στοιχειώδη παιδεία καθώς, μεταξύ άλλων, και το όφελος που προκύπτει από τις υπηρεσίες που παρέχονται προς το κοινωνικό σύνολο με ειδικευμένη μορφή, με σκοπό να αυξήσουν την τεχνική τους επάρκεια.

ε) Να οργανώνουν ομάδες αλληλοβοηθείας και συνεταιρισμούς με σκοπό να επιτύχουν ίσες ευκαιρίες στον οικονομικό τομέα τόσο στην έμμισθη όσο και την ανεξάρτητη απασχόληση.

ζ) Να συμμετέχουν σε όλες τις κοινωνικές δραστηριότητες.

η) Να λαμβάνουν αγροτικές πιστώσεις και δάνεια, να τους παρέχονται διευκολύνσεις στον τομέα του μάρκετινγκ καθώς και η κατάλληλη τεχνολογία, να τυγχάνουν δε ίσης μεταχειρίσεως κατά τις αγροτικές μεταρρυθμίσεις και τα σχέδια αναδιασμού της γης.

θ) Να απολαμβάνουν κατάλληλες συνθήκες διαβιώσεως, ειδικότερα όσον αφορά τη στέγαση, την υγεία, την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και ύδατος, τις μεταφορές και συγκοινωνίες.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Άρθρο 15.

1. Τα Κράτη μέλη θα αναγνωρίζουν στις γυναίκες ισότητα με τους άνδρες ενώπιον του νόμου.

2. Τα Κράτη μέλη θα απονέμουν στις γυναίκες, σε ζητήματα άστικής φύσεως, ικανότητα προς δικαιοπραξία παρόμοια με εκείνη των άνδρων και ίσες ευκαιρίες για την άσκηση της ικανότητας αυτής.

Ειδικότερα, θα παρέχουν στις γυναίκες ίσα δικαιώματα κατά τη σύναψη συμβάσεων και τη διαχείριση περιουσίας και θα τις μεταχειρίζονται ισότιμα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ενώπιον των δικαστηρίων.

3. Τα Κράτη μέλη συμφωνούν ότι όλες οι συμβάσεις και όλα τα λοιπά ιδιωτικά όργανα κάθε είδους που έχουν νομική ισχύ και που σκοπούν τον περιορισμό της δικαιοπρακτικής ικανότητας των γυναικών θα θεωρούνται άκυρα.

4. Τα Κράτη μέλη θα αναγνωρίζουν στις γυναίκες τα αυτά δικαιώματα με τους άνδρες, σε σχέση με το νόμο που αναφέρεται στο δικαίωμα κινήσεως των προσώπων και στην ελευθερία εκλογής του τόπου της κατοικίας των.

Άρθρο 16.

1. Τα Κράτη μέλη θα λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών σε όλα τα ζητήματα που αφορούν τον γάμο και τις οικογενειακές σχέσεις και ειδικότερα θα διασφαλίζουν, με βάση την ισότητα άνδρων και γυναικών:

α) Το ίδιο δικαίωμα προς σύναψη γάμου.

β) Το ίδιο δικαίωμα να εκλέγουν ελεύθερα σύζυγο και να συνάπτουν γάμο μόνο με την ελεύθερη και πλήρη συναίνεσή τους.

γ) Τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντα τόσο κατά τη διάρκεια του γάμου όσο και κατά τη λύση αυτού.

δ) Τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντα των ως γυνέων, ανεξάρτητα από τη συζυγική τους κατάσταση, σε θέματα που αφορούν τα παιδιά τους σε όλες τις περιπτώσεις θα προέχουν τα συμφέροντα των παιδιών τους.

ε) Τα ίδια δικαιώματα να αποφασίζουν ελεύθερα και υπεύθυνα για τον αριθμό και τα χρονικά διαστήματα που θα φέρουν στον κόσμο τα παιδιά τους και το δικαίωμά τους για πληροφόρηση, μόρφωση και λήψη των μέσων που θα τις καταστήσουν ικανές να ασκήσουν αυτά τα δικαιώματα.

ζ) Τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντα τα σχετικά με το δικαίωμα κηδεμονίας, επιτροπείας και υιοθεσίας ανηλίκων, ή με παρόμοιους θεσμούς στον οι αρχές αυτές υπάρχουν στην ελληνική νομοθεσία σε όλες τις περιπτώσεις θα προταθούν τα συμφέροντα των παιδιών.

η) Τα ίδια προσωπικά δικαιώματα που προσιδιάζουν σε συζύγους συμπεριλαμβανόμενου του δικαιώματος εκλογής οικογενειακού ονόματος και επωνύμου και στους δύο συζύγους.

θ) Τα ίδια δικαιώματα αναφορικά με την κυριότητα, κτήση, διοίκηση, διαχείριση, επικαρπία και διάθεση περιουσίας που προήλθε είτε χάριν δωρεάς είτε εξ επαχθούς αιτίας (άντι τιμήματος).

2. Η μητρεία και ο γάμος ανηλίκου δεν θα έχουν νομική ισχύ, θα ληρωθεί δε κάθε αναγκαστική ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της νομοθετικής, για τον καθορισμό ελαχίστου όριου ηλικίας προς σύναψη γάμου καθώς και για την υποχρεωτική καταχώριση των γάμων σε έπισημα μητρώα καταχωρίσεων.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

Άρθρο 17.

1. Με σκοπό να διαπιστωθεί ή γινόμενη πρόοδος κατά την εφαρμογή της παρούσας Συμβάσεως, θα συσταθεί επιτροπή για την εξέλιξη των διακρίσεων κατά των γυναικών (ερευνήσι αποκαλούμενη ή επιτροπή) η οποία αποτελείται, κατά το χρόνο θέσεως σε ισχύ της συμβάσεως, από δεκακτώ και μετά την επικύρωση ή την προσχώρηση στη σύμβαση και του τριακοστού πέμπτου κράτους μέλους, από είκοσι τρεις εμπειρογνώμονες, μεγάλου ήθικου κύρους και ικανότητας στον τομέα τον καλυπτόμενο από τη σύμβαση. Οι εμπειρογνώμονες θα εκλέγονται από τα Κράτη μέλη μεταξύ των υπηκόων τους και θα παρέχουν τις υπηρεσίες τους κάτω από την προσωπική τους ιδιότητα, λαμβανόμενοι υπόψη, της δικίας κατονομαζής από την άποψη της γεωγραφικής θέσεως, της αντιπροσωπεύσεως διαφόρων μορφών πολιτισμού καθώς και των κυριότερων νομικών συστημάτων.

2. Τα μέλη της Επιτροπής θα εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία από τον κατάλογο των προσώπων που έχουν προτείνει για υποψηφίους τα Κράτη μέλη. Κάθε Κράτος μέλος έχει το δικαίωμα να προτείνει ένα μόνο πρόσωπο εκλεγόμενο μεταξύ των υπηκόων του.

3. Η πρώτη εκλογή θα λάβει χώρα εξή μῆνες μετά την ημερομηνία της θέσεως σε ισχύ της παρούσας συμβάσεως. Τουλάχιστον τρεις μῆνες πριν από την ημερομηνία κάθε εκλογής ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών θα απευθύνει επιστολή προς τα Κράτη μέλη καλώντας τα να υποβάλουν τις υποψηφιότητές τους εντός δύο μηνών. Ο Γενικός Γραμματέας θα προετοιμάσει έναν κατάλογο όλων των υποψηφίων με αλφαβητική σειρά, με την ένδειξη των Κρατών μελών που τους έχουν υποδείξει ως υποψηφίους, και θα τον επιδώσει στα Κράτη μέλη.

4. Οι εκλογές των μελών της επιτροπής θα λάβουν χώρα σε σύννοδο των Κρατών μελών που θα συγκληθεί από το Γενικό Γραμματέα στην έδρα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Στη σύννοδο αυτή, για την απαρτία της οποίας απαιτούνται τα δύο τρίτα των Κρατών μελών, τα πρόσωπα που θα εκλεγούν από την επιτροπή θα είναι εκείνοι οι υποψήφιοι οι οποίοι θα

λάβουν το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων και την απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων αντιπροσώπων των Κρατών μελών, τα οποία είναι παρόντα και ψηφίζουν.

5. Τα μέλη της επιτροπής θα εκλέγονται για περίοδο τεσσάρων ετών. Παρά ταύτα, η θητεία των εννέα από τα μέλη που εκλέγησαν κατά την πρώτη εκλογή θα λήγει στο τέλος των δύο ετών. Αμέσως μετά την πρώτη εκλογή ο πρόεδρος της επιτροπής θα εκλεγεί με κλήρο τα ονόματα των εννέα αυτών μελών.

6. Η εκλογή των πέντε προσθέτων μελών της επιτροπής θα λαμβάνει χώρα σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου μετά την τριακοστή πέμπτη επικύρωση ή προσχώρηση. Η θητεία των δύο από τα πρόσθετα μέλη που εκλέγησαν προς τούτο θα λήγει στο τέλος των δύο ετών και τα ονόματα των δύο αυτών μελών της επιτροπής θα έχουν εκλεγεί με κλήρο από τον πρόεδρο της επιτροπής.

7. Για την πλήρωση των τυχόν κενών θέσεων, το Κράτος μέλος, του οποίου ο εμπειρογνώμων έχει παύσει να ασκεί τα καθήκοντά του ως μέλος της επιτροπής, θα διορίζει άλλον εμπειρογνώμονα μεταξύ των υπηκόων του, ο διορισμός δε αυτού θα υπόκειται στην έγκριση της επιτροπής.

8. Τα μέλη της επιτροπής θα λαμβάνουν τις αποδοχές τους, μετά από έγκριση της Γενικής Συνελεύσεως, από τους πόρους των Ηνωμένων Εθνών και κάτω από τους όρους εκείνους και τις συνθήκες που θα αποφασίζει ή συνέλευση, λαμβανομένης υπόψη της σπουδαιότητας των καθηκόντων της επιτροπής.

9. Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών θα παρέχει το αναγκαίο προσωπικό και τα μέσα για την αποτελεσματική εκπλήρωση των καθηκόντων της επιτροπής κάτω από τους όρους της παρούσας συμβάσεως.

Άρθρο 18.

1. Τα Κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να υποβάλουν στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για εξέταση από την Επιτροπή, έκθεση για τα νομοθετικά, δικαστικά, διοικητικά και άλλα μέτρα που έχουν υιοθετηθεί για τη θέση σε εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας συμβάσεως ως και έκθεση για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί για το σκοπό αυτό:

α) Έντος ενός έτους από τη θέση σε ισχύ της συμβάσεως για το ενδιαφερόμενο κράτος και
β) Μετέπειτα, τουλάχιστον κάθε τέσσερα χρόνια και περισσότερα εσάκις το ζητήσει ή επιτροπή.

2. Οι εκθέσεις θα έπισημαίνουν τους παράγοντες και τις δυσχερείες που επηρεάζουν το βαθμό εκπληρώσεως των υποχρεώσεων υπό τους όρους της παρούσας συμβάσεως.

Άρθρο 19.

1. Η επιτροπή θα καταρτίζει το δικό της εσωτερικό κανονισμό.

2. Η επιτροπή θα εκλέγει μέλη του διοικητικού της συμβουλίου για περίοδο δύο ετών.

Άρθρο 20.

1. Η επιτροπή θα συνεδριάζει κατά κανόνα μία φορά το χρόνο για περίοδο όχι μεγαλύτερη των δύο εβδομάδων με σκοπό την εξέταση των εκθέσεων που έχουν υποβληθεί σύμφωνα με το άρθρο 18 της παρούσας συμβάσεως.

2. Οι συνεδριάσεις της επιτροπής θα λαμβάνουν χώρα κατά κανόνα στην έδρα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ή σε οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέρος καθορίσει ή επιτροπή.

Άρθρο 21.

1. Η επιτροπή θα υποβάλει ετήσιες εκθέσεις, μέσω του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου, προς το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τις δραστηριότητες της και θα δύναται να προβαίνει σε υποδείξεις και

γενικές εισηγήσεις βλαπτιζόμενες στην εξέταση των εκθέσεων και πληροφοριών, πού λαμβάνονται από τὰ Κράτη μέλη. Λύ-
τες οἱ υποδείξεις καὶ γενικές εισηγήσεις θὰ περιλαμβάνον-
ται στην έκθεση τῆς επιτροπῆς με τὶς παρατηρήσεις, ἐὰν ὑ-
πάρχουν, τῶν Κρατῶν μελῶν.

2. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς θὰ διαβιβάζει τὶς εκθέσεις τῆς
επιτροπῆς, στὴν ἐπιτροπὴ γιὰ τὴ θέση τῶν γυναικῶν, γιὰ
πληροφόρησή της.

Ἄρθρο 22.

Οἱ ειδικευμένες ὁργανώσεις δικαιούνται νὰ εκπροσωπούνται
μὲ ἀντιπρόσωπο κατὰ τὴν εξέταση τῆς εφαρμογῆς ἐκείνων
τῶν διατάξεων τῆς παρούσας συμβάσεως ἄσες, ἐμπίπτουν στὴ
σφαίρα τῶν δραστηριοτήτων τους. Ἡ ἐπιτροπὴ θὰ δύναται
νὰ προσκαλεῖ τὶς ειδικευμένες ὁργανώσεις νὰ υποβάλουν τὶς
ἐκθέσεις τους γιὰ τὴν εφαρμογὴ τῆς συμβάσεως σὲ τομεῖς
πού ἐμπίπτουν στὴ σφαίρα τῶν δραστηριοτήτων τους.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

Ἄρθρο 23.

Ἡ παρούσα σύμβαση δὲν θὰ ἐπηρεάζει τὶς διατάξεις ἐκεί-
νες πού συντελοῦν περισσότερο στὴν ἐπίτευξη τῆς ἰσότητος
μεταξύ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ πού εἶναι δυνατό νὰ πε-
ριεχόνται,

α) Στὴ νομοθεσία ἑνὸς Κράτους μέλους ἢ

β) Σὲ ἄλλη διεθνὴ σύμβαση, συνθήκη ἢ συμφωνία πού νὰ
ἰσχύει γιὰ τὸ κράτος αὐτό.

Ἄρθρο 24.

Τὰ Κράτη μέλη ἀναλαμβάνουν τὴν ὑποχρέωση νὰ υιοθετή-
σουν ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα σὲ ἔθνικὸ ἐπίπεδο γιὰ τὴν ἐπί-
τευξη τῆς πλήρους πραγματώσεως τῶν δικαιωμάτων πού ἀνα-
γνωρίζει ἡ παρούσα Σύμβαση.

Ἄρθρο 25.

1. Ἡ παρούσα Σύμβαση θὰ εἶναι ἀνοικτὴ γιὰ ὑπογραφὴ
ἀπὸ ὅλα τὰ κράτη.

2. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ὀρι-
ζεται ὡς ὁ θεματοφύλακας τῆς παρούσας Συμβάσεως.

3. Ἡ παρούσα Σύμβαση ὑπόκειται σὲ ἐπικύρωση τὰ ὁρ-
γανα τῆς ἐπικυρώσεως θὰ κατατίθενται στὸ Γενικὸ Γραμμα-
τεῖα τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

4. Ἡ παρούσα Σύμβαση θὰ παραμένει ἀνοικτὴ γιὰ προσχώ-
ρηση ἀπὸ ὅλα τὰ κράτη. Ἡ προσχώρηση θὰ πραγματο-
ποιεῖται μετὰ τὴν κατάθεση τοῦ ὄργανου προσχωρήσεως στὸ
Γενικὸ Γραμματεῖα τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Ἄρθρο 26.

1. Κάθε Κράτος μέλος μπορεῖ ὑποτεδῆποτε νὰ υποβάλει
αἴτηση γιὰ ἀναθεώρηση τῆς παρούσας συμβάσεως μετὰ γραπτὴ
γνωστοποίηση ἀπευθυνομένη πρὸς τὸ Γενικὸ Γραμματεῖα
τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

2. Ἡ Γενικὴ Συνέλευση τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν θὰ ἀπο-
φασίσει γιὰ τὰ μέτρα, πού θὰ πρέπει νὰ πάρει ἐνδοχόμενως
σχετικὰ μετὰ τὴν αἴτηση αὐτή.

Ἄρθρο 27.

1. Ἡ παρούσα σύμβαση θὰ τεθεῖ σὲ ἰσχὺ τὴν τριακοστὴ
ἡμέρα ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία καταθέσεως στὸ Γενικὸ Γραμ-
ματεῖα τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν τοῦ εἰκοστοῦ ὄργανου ἐπικυ-
ρώσεως ἢ προσχωρήσεως.

2. Γιὰ κάθε κράτος πού ἐπικυρώνει τὴν παρούσα Σύμβαση
ἢ προσχωρεῖ σ' αὐτὴ μετὰ τὴν κατάθεση τοῦ εἰκοστοῦ ὄργανου
ἐπικυρώσεως ἢ προσχωρήσεως, ἢ ἐν λόγῳ Σύμβαση θὰ
ἰσχύει τὴν τριακοστὴ ἡμέρα ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία καταθέ-
σεως τοῦ ὄργανου ἐπικυρώσεως ἢ προσχωρήσεως τοῦ κρά-
τους αὐτοῦ.

Ἄρθρο 28.

1. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν θὰ
λάβει καὶ θὰ διαβιβάζει σὲ ὅλα τὰ κράτη κείμενο μετὰ τὶς ἐπι-
φυλάξεις πού προέβλεπαν τὰ κράτη κατὰ τὸ χρόνο ἐπικυρώσε-
ως ἢ προσχωρήσεως.

2. Δὲν θὰ γίνεται δεκτὴ ἐπιφύλαξη πού εἶναι ἀσυμβίβαστη
μετὰ τὸ ἀντικείμενο καὶ τὸ σκοπὸ τῆς παρούσας συμβάσεως.

3. Οἱ ἐπιφύλαξεις μποροῦν νὰ ἀρθροῦν ἀνά πᾶσα στιγμή μετὰ
γνωστοποίηση ἀπευθυνομένη γι' αὐτὸν τὸ σκοπὸ στὸ Γενικὸ
Γραμματεῖα τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ὁ ὁποῖος θὰ ἀναλάβει νὰ
πληροφορήσει σχετικὰ ὅλα τὰ Κράτη μέλη. Ἡ γνωστοποίηση
αὐτὴ θὰ ἔχει ἰσχὺ ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία τῆς λήψεώς της.

Ἄρθρο 29.

1. Κάθε διαφορὰ μεταξύ δύο ἢ περισσότερων Κρατῶν μελῶν
πού ἀφορᾷ τὴν ἐρμηνεῖα ἢ τὴν εφαρμογὴ τῆς παρούσας συμ-
βάσεως καὶ ἢ ὅποια δὲν ἔχει διακανονισθεῖ μετὰ διαπραγματεύ-
σεις, θὰ φέρεται πρὸς διαιτησίαν μετὰ αἴτηση ἑνὸς τῶν κρατῶν.
Ἐὰν ἐντὸς ἑξή μηνῶν ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία ὑποβολῆς τῆς αἴ-
τήσεως γιὰ διαιτησίαν τὰ μέρη δὲν συμφωνήσουν σχετικὰ μετὰ
τὴν ὁργάνωσιν αὐτῆς, θὰ δύναται καθένα ἀπὸ αὐτὰ νὰ φέρει
τὴν διαφορὰ ἐνώπιον τοῦ Διεθνoῦς Δικαστηρίου μετὰ αἴτηση πού
θὰ υποβάλλεται σύμφωνα μετὰ τὸ Καταστατικὸ τοῦ Δικαστηρίου.

2. Κάθε κράτος θὰ δύναται κατὰ τὴν ὑπογραφή ἢ ἐπικύρω-
ση τῆς συμβάσεως ἢ τὴν προσχώρησιν σ' αὐτὴ, νὰ δηλώσει ὅτι
δὲν θεωρεῖ δεσμευτικὴ γι' αὐτὸ τὴν παράγραφο 1 τοῦ πα-
ρόντος ἄρθρου. Τὰ ἄλλα Κράτη μέλη δὲν θὰ δεσμεύονται ἀπὸ
τὴν παράγραφο αὐτὴ, σὲ σχέση μετὰ ἐκεῖνο τὸ Κράτος μέλος πού
ἔχει διατυπώσει παρόμοια ἐπιφύλαξη.

3. Κάθε Κράτος μέλος πού ἔχει διατυπώσει ἐπιφύλαξη
σύμφωνα μετὰ τὴν παράγραφο 2 τοῦ παρόντος ἄρθρου θὰ μπο-
ρεῖ ὑποαιδήποτε στιγμή νὰ ἔρει τὴν ἐπιφύλαξιν αὐτὴ μετὰ γνω-
στοποίηση πρὸς τὸ Γενικὸ Γραμματεῖα τῶν Ἡνωμένων
Ἐθνῶν.

Ἄρθρο 30.

Ἡ παρούσα Σύμβαση, τὰ κείμενα τῆς ὁποίας στὴν Ἀρα-
βικὴ, Κινεζικὴ, Ἀγγλικὴ, Γαλλικὴ, Ρωσικὴ καὶ Ἰσπανικὴ
γλώσσῃ εἶναι ἐξ ἴσου ἀuthεντικά, θὰ κατατεθεῖ στὸ Γενικὸ
Γραμματεῖα τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Σὲ πίστωση τούτων, οἱ υπογεγραμμένοι, δεόντως ἐξουσιο-
δοτημένοι, ὑπέγραψαν τὴν παρούσα Σύμβαση.

Μετὰ τὸ παρὸν πιστοποιῶ ὅτι τὸ παραπάνω κείμενο ἀπο-
τελεῖ ἀκριβὲς ἀντίγραφο στὴν Ἀγγλικὴ καὶ Γαλλικὴ τῆς
Συμβάσεως γιὰ τὴν ἐξάλειψιν ὅλων τῶν μορφῶν διακρίσεως
κατὰ τῶν γυναικῶν, πού υἱοθετήθηκε ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνέ-

λευση των Πνωμένων Έθνών στις 18 Δεκεμβρίου 1979.
Το πρωτότυπο έχει κατατεθεί στο Γενικό Γραμματέα των
Πνωμένων Έθνών.

(Υπογραφή)

PHILIPPE GIBLAIN

Προϊστάμενος του Τμήματος Συμβάσεων
Γραφείο νομικών υποθέσεων

Πνωμένζ Έθνη, Νέζ Υόρκη, 17 Μαρτίου 1980

Άρθρο δεύτερο.

Η ισχύς τής κυρούμενης με το άρθρο 1 Σύμβασης αρχί-
ζει από την καλοριζόμενη στο άρθρο 27 αυτής ημερομηνία.

Παραγγέλλομεν να δημοσιευθή στην Εφημερίδα τής Κυ-
βερνήσεως το κείμενον του παρόντος και να εκτελεσθή ως
νόμος του Κράτους.

Άθήνα, 30 Μαρτίου 1983

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΙΩΑΝ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ . ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε ή Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Άθήνα, 1 Απριλίου 1983

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ . ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1982

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
144

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1304

Για την επιστημονική - παιδαγωγική καθοδήγηση και τη διοίκηση στη Γενική και τη Μέση Τεχνική - Επαγγελματική Εκπαίδευση και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Κυροῦμεν καὶ ἐκδίδομεν τὸν κατωτέρω ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἠριθμοῦντα νόμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ἄρθρο 1.

Επιστημονική — Παιδαγωγική καθοδήγηση.

1. Εισάγεται ὁ θεσμός τοῦ Σχολικοῦ Συμβούλου στή Γενική καὶ τὴ Μέση Τεχνική - Επαγγελματική Εκπαίδευση. Ἔργο τοῦ Σχολικοῦ Συμβούλου εἶναι ἡ επιστημονική - παιδαγωγική καθοδήγηση καὶ ἡ συμμετοχή στήν ἀξιολόγηση καὶ τὴν ἐπιμόρφωση τῶν εκπαιδευτικῶν, καθὼς καὶ ἡ ἐνθάρρυνση καὶ ἡ προσπάθεια γιὰ ἐπιστημονική ἔρευνα στὸ χῶρο τῆς ἐκπαίδευσης.

2. Εἰδικότερα ὁ Σχολικός Σύμβουλος:

α) Συνεργάζεται μετὰ τὸ διδακτικὸ προσωπικὸ τῶν σχολείων, γιὰ τὸ σχεδιασμὸ τῆς σχολικῆς ἐργασίας καὶ τὴν ὑλοποίηση τῆς εκπαιδευτικῆς πολιτικῆς.

β) Ἀντιμετωπίζει προβλήματα διδακτικῆς καὶ ἀγωγῆς σὲ συνεργασία μετὰ τὸ διδακτικὸ προσωπικὸ τῶν σχολείων τῆς δικαιοδοσίας του καὶ φροντίζει γιὰ τὴν εἰσαγωγή καὶ ἐφαρμογή τῶν πορισμάτων τῶν σύγχρονων ἐπιστημῶν τῆς ἀγωγῆς στὰ σχολεῖα.

γ) Ἐπισκέπτεται τὰ σχολεῖα τῆς περιφέρειᾶς του καὶ κατευθύνει τὸ ἔργο τῶν εκπαιδευτικῶν μετὰ θεωρητικῆς καὶ κυρίως μετὰ πρακτικῆς ὑποδείξεως μεθόδων διδασκαλίας, συμβάλλοντας ὁ ἴδιος μετὰ τὴν προσωπικότητά, τὴν πείρα καὶ τὴς γνώσεις του στὴ βελτίωση τῶν συνθηκῶν μάθησης καὶ ἀγωγῆς.

δ) Ὄργανώνει σεμινάρια καὶ φροντίζει γιὰ τὴν ἐπιμόρφωση καὶ τὴν ἐνίσχυση τῆς ἐρευνητικῆς προσπάθειας τῶν εκπαιδευτικῶν, μετὰ ὅποιους τρόπους θεωρεῖ πρόσφορους στὴν περίφηρσίᾳ του.

ε) Συνεργάζεται μετὰ τὸν διευθυντὴ, τὸν εκπαιδευτικὸ προσωπικὸ καὶ τὸ μαθητικὸ συμβούλιο γιὰ τὴν ἀριστεία καὶ ἀποδοτικότερη ὀργάνωση τῆς λειτουργίας τοῦ σχολείου, τὴν δραστηριοποίηση τοῦ συλλόγου τῶν διδασκόντων, τὴν ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ τῶν μαθητικῶν κοινοτήτων καὶ γενικά γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση καὶ ἄλλο προβλήματος, ποῦ ἀνακύπτει.

στ) Μετέχει στὴ διαδικασία ἀξιολόγησης τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ καὶ κατὰ περίπτωσιν στὰ ἀνάλογα συλλογικά ὄργανα.

ζ) Συνεργάζεται μετὰ τὸν προϊστάμενο τῆς Διεύθυνσης ἢ τοῦ Γραφείου Ἐκπαίδευσης γιὰ κάθε θέμα ποῦ σχετίζεται μετὰ τὴν βελτίωση τῆς προσφερόμενης ἐκπαίδευσης.

η) Συνεργάζεται μετὰ τὴν ὑπηρεσία σχολικῆς ὑγειονόμου, τὸ γραφεῖο φυσικῆς ἀγωγῆς, τοὺς συλλόγους γονέων καὶ κηδεμόνων, καθὼς καὶ μετὰ τὰ ὄργανα τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης γιὰ τὴν ἀριστεία ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς του.

3. Τὰ καθήκοντα καὶ οἱ ἀρμοδιότητες τῶν Σχολικῶν Συμβούλων καθὼς καὶ ἡ διαδικασία ἀξιολόγησης τοῦ εκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ καθορίζονται λεπτομερέστερα μετὰ Π. Διατάγματα, ποῦ ἐκδίδονται ὕστερα ἀπὸ πρόταση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

Ἄρθρο 2.

Διοίκηση.

1. Ἡ διοίκηση καὶ ὁ ἐλεγχος λειτουργίας τῶν σχολείων ἀσκεῖται ἀπὸ τοὺς προϊστάμενους τῶν Διευθύνσεων ἢ Γραφείων Ἐκπαίδευσης. Οἱ διευθυνταὶ ἐκπαίδευσης ἔχουν ἐξουσίαν πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ ἢ νομαρχιακοῦ διαμερισματος. Τὰ Γραφεῖα Ἐκπαίδευσης ἐδρεύουν εἴτε σὲ περιοχὴ τῆς πρωτεύουσας τοῦ νομοῦ ἢ νομαρχιακοῦ διαμερισματος, εἴτε σὲ ἄλλες πόλεις ἢ κωμοπόλεις αὐτῶν.

2. Ὁ Προϊστάμενος Διεύθυνσης ἢ Γραφείου Ἐκπαίδευσης ἀσκεῖ διοίκηση καὶ ἐλεγχος λειτουργίας τῶν σχολείων τῆς περιφέρειᾶς του. Εἶναι διοικητικὸς καὶ παιδαγωγικὸς προϊστάμενος τῶν εκπαιδευτικῶν, δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν, καθὼς καὶ τῶν εκπαιδευτικῶν καὶ διοικητικῶν ὑπαλλήλων, ποῦ ὑπηρετοῦν στὴ Διεύθυνση ἢ τὸ Γραφεῖο.

Γιὰ ὅσους ὑπηρετοῦν στὴ Διεύθυνση ἢ τὸ Γραφεῖο τινάζονται ἐκθέσεις οὐσιαστικῶν προσόντων.

3. Τὰ καθήκοντα καὶ οἱ ἀρμοδιότητες τῶν Προϊσταμένων τῶν Διευθύνσεων καὶ τῶν Γραφείων Ἐκπαίδευσης, καθὼς καὶ ὁ τρόπος ἀναπλήρωσής τους ὁρίζονται λεπτομερέστερα μετὰ Π. Διατάγματα, ποῦ ἐκδίδονται ὕστερα ἀπὸ πρόταση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

4. Τὰ Γραφεῖα Ἐκπαίδευσης ὑπάγονται στὴν ἀντίστοιχη Διεύθυνση Ἐκπαίδευσης τοῦ νομοῦ ἢ νομαρχιακοῦ διαμερισματος. Ἡ Διεύθυνση Ἐκπαίδευσης ὑπάγεται στὸ Νομαρχεῖο, τοῦ ὁποῦ εἰσηγητῆς εἶναι ὁ Προϊστάμενος αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'.
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Άρθρο 3.

Σχολικοί Σύμβουλοι.

1. Συνιστώνται οι εξής θέσεις Σχολικών Συμβούλων με μισθολογικό κλιμάκιο 10 και τετραετή θητεία, που μπορεί να ανανεωθεί για δύο ακόμη τετραετίες:
  - α) Τριακόσιες (300) θέσεις Δημοτικής Έκπαίδευσης.
  - β) Είκοσι (20) θέσεις Προσχολικής Αγωγής.
  - γ) Οκτώ (8) θέσεις Ειδικής Αγωγής.
2. Η έδρα και η περιφέρεια των Σχολικών Συμβούλων της προηγούμενης παραγράφου 1 καθώς και τα σχολεία της δικαιοδοσίας τους καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
3. Ο αριθμός των Σχολικών Συμβούλων μπορεί να αυξάνεται ή να μειώνεται ανάλογα με τις μεταβολές στον αριθμό των σχολείων και στο προσωπικό τους, καθώς και τις γενικότερες εκπαιδευτικές ανάγκες, με Π. Διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Υπουργού Οικονομικών, έφ' όσον πρόκειται για αύξηση.
4. Οι υπάρχουσες θέσεις Επιθεωρητών Α' και Β' Δημοτικής Έκπαίδευσης με μισθολογικά κλιμάκια 10 και 9 αντίστοιχα, Επιθεωρητών Προσχολικής Αγωγής με Μ.Κ. 8 καθώς και Επιθεωρητών Ειδικών Σχολείων με Μ.Κ. 9 και 10 καταργούνται, από του άρχισι να ισχύει ο νόμος αυτός.

Άρθρο 4.

Διευθύνσεις Δημοτικής Έκπαίδευσης.

1. Στην έδρα κάθε νομού ή νομαρχιακού διαμερίσματος ιδρύεται Διεύθυνση Δημοτικής Έκπαίδευσης για τη διεύθυνση και τον έλεγχο λειτουργίας των δημοτικών σχολείων, των νηπιαγωγείων και των σχολείων Ειδικής Αγωγής, δημόσιων και ιδιωτικών, καθώς και του προσωπικού αυτών.
2. Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Δημοτικής Έκπαίδευσης ορίζεται εκπαιδευτικός του κλάδου διδασκάλων ή νηπιαγωγών με Μ.Κ. 8, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και ύστερα από πρόταση του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου.
3. Οι θέσεις των Διευθυντών Α' με Μ.Κ. 8 του κλάδου διδασκάλων αυξάνονται κατά πενήντα (50) και του κλάδου νηπιαγωγών κατά τέσσερις (4).

Άρθρο 5.

Γραφεία Δημοτικής Έκπαίδευσης.

1. Οι έδρες και οι περιοχές αρμοδιότητας των Γραφείων Δημοτικής Έκπαίδευσης καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
2. Προϊστάμενος του Γραφείου Δημοτικής Έκπαίδευσης ορίζεται με απόφαση του οικείου Νομαρχη, εκπαιδευτικός του κλάδου διδασκάλων ή νηπιαγωγών με Μ.Κ. 8 ή 7, που έχει οργανική θέση σε σχολείο της περιοχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'.

ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Άρθρο 6.

Σχολικοί Σύμβουλοι.

1. Συνιστώνται διακόσιες τριάντα (230) θέσεις Σχολικών Συμβούλων με Μ.Κ.10 και τετραετή θητεία, που μπορεί να ανανεωθεί για δύο ακόμη τετραετίες.
2. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 3 του νόμου αυτού ισχύουν και για τους Σχολικούς Συμβούλους της Μέσης Γενικής Έκπαίδευσης.
3. Η κατανομή των θέσεων των Σχολικών Συμβούλων της Μέσης Γενικής Έκπαίδευσης κατά ειδικότητα γίνεται με Π. Διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

4. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι Μέσης Γενικής Έκπαίδευσης έχουν αρμοδιότητα και για τους εκπαιδευτικούς της ίδιας ειδικότητας των Σχολείων της Εκκλησιαστικής και της Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Έκπαίδευσης.

5. Οι υπάρχουσες θέσεις Γενικών Επιθεωρητών Μέσης Γενικής Έκπαίδευσης με Μ.Κ.10 καταργούνται, έφ' όσον αρχίσει να ισχύει ο νόμος αυτός.

Άρθρο 7.

Διευθύνσεις Μέσης Γενικής Έκπαίδευσης.

1. Στην έδρα κάθε νομού ή νομαρχιακού διαμερίσματος ιδρύεται Διεύθυνση Μέσης Γενικής Έκπαίδευσης για τη διεύθυνση και τον έλεγχο λειτουργίας των σχολείων Μέσης Γενικής Έκπαίδευσης, δημόσιων και ιδιωτικών, καθώς και το προσωπικό αυτών.
2. Προϊστάμενος των Διευθύνσεων της Μέσης Γενικής Έκπαίδευσης ορίζονται εκπαιδευτικοί των κλάδων Θεολόγων, Φιλολόγων, Μαθηματικών, Φυσικών, Ξένων Γλωσσών, Τεχνικών και Φυσικής Αγωγής με Μ.Κ.9, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και ύστερα από πρόταση του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου.
3. Οι θέσεις των Λειτουργών με Μ.Κ.9 των κλάδων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγρ. 2, αυξάνονται κατά πενήντα τέσσερις (54) και κατανέμονται στους κλάδους με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρο 8.

Γραφεία Μέσης Γενικής Έκπαίδευσης.

1. Οι έδρες και οι περιοχές αρμοδιότητας των Γραφείων Μέσης Γενικής Έκπαίδευσης καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
2. Προϊστάμενος του Γραφείου Μέσης Γενικής Έκπαίδευσης ορίζεται με απόφαση του οικείου Νομαρχη, εκπαιδευτικός των κλάδων Θεολόγων, Φιλολόγων, Μαθηματικών, Φυσικών, Ξένων Γλωσσών, Τεχνικών και Φυσικής Αγωγής με Μ.Κ.9 ή 8, που έχει οργανική θέση σε σχολείο της περιοχής.

Άρθρο 9.

Γραφεία Φυσικής Αγωγής.

1. Στις έδρες των νομών ή νομαρχιακών διαμερισμάτων ιδρύονται Γραφεία Φυσικής Αγωγής.
2. Προϊστάμενος των Γραφείων Φυσικής Αγωγής ορίζεται εκπαιδευτικός του Κλάδου Φυσικής Αγωγής με Μ.Κ.9 ή 8, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από πρόταση του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου.
3. Το Γραφείο Φυσικής Αγωγής υπάγεται στη Διεύθυνση Μέσης Γενικής Έκπαίδευσης του νομού ή του νομαρχιακού διαμερίσματος.
4. Οι υπάρχουσες Νομαρχιακές Επιθεωρήσεις Φυσικής Αγωγής καταργούνται, από του άρχισι να ισχύει ο νόμος αυτός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'.

ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ — ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Άρθρο 10.

Σχολικοί Σύμβουλοι.

1. Συνιστώνται τριάντα (30) θέσεις Σχολικών Συμβούλων με Μ.Κ.10 και τετραετή θητεία, που μπορεί να ανανεωθεί για δύο ακόμη τετραετίες.
2. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 3 του νόμου αυτού έχουν ισχύ και για τους Σχολικούς Συμβούλους της Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Έκπαίδευσης.
3. Η κατανομή των θέσεων των Σχολικών Συμβούλων Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Έκπαίδευσης γίνεται

1. ...
 2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...
 6. ...
 7. ...
 8. ...
 9. ...
 10. ...
 11. ...
 12. ...
 13. ...
 14. ...
 15. ...
 16. ...
 17. ...
 18. ...
 19. ...
 20. ...
 21. ...
 22. ...
 23. ...
 24. ...
 25. ...
 26. ...
 27. ...
 28. ...
 29. ...
 30. ...
 31. ...
 32. ...
 33. ...
 34. ...
 35. ...
 36. ...
 37. ...
 38. ...
 39. ...
 40. ...
 41. ...
 42. ...
 43. ...
 44. ...
 45. ...
 46. ...
 47. ...
 48. ...
 49. ...
 50. ...
 51. ...
 52. ...
 53. ...
 54. ...
 55. ...
 56. ...
 57. ...
 58. ...
 59. ...
 60. ...
 61. ...
 62. ...
 63. ...
 64. ...
 65. ...
 66. ...
 67. ...
 68. ...
 69. ...
 70. ...
 71. ...
 72. ...
 73. ...
 74. ...
 75. ...
 76. ...
 77. ...
 78. ...
 79. ...
 80. ...
 81. ...
 82. ...
 83. ...
 84. ...
 85. ...
 86. ...
 87. ...
 88. ...
 89. ...
 90. ...
 91. ...
 92. ...
 93. ...
 94. ...
 95. ...
 96. ...
 97. ...
 98. ...
 99. ...
 100. ...

κλάδο και ειδικότητα γίνεται με Π. Διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

4. Οι υπάρχουσες θέσεις Γενικών Εκπαιδευτικών Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με Μ.Κ.10 καταργούνται, άφ'ότου αρχίσει να ισχύει ο νόμος αυτός.

Άρθρο 11.

Διευθύνσεις Μέσης Τεχνικής—Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

1. Στην έδρα κάθε νομαρχιακού διαμερισματος του νομού Αττικής και στην έδρα του νομού Θεσσαλονίκης ιδρύονται Διευθύνσεις Μέσης Τεχνικής—Επαγγελματικής Εκπαίδευσης για τη διοίκηση και τον έλεγχο λειτουργίας των σχολείων Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, δημόσιων και ιδιωτικών, καθώς και του προσωπικού αυτών.

2. Στην έδρα κάθε μιας των υπόλοιπων Νομαρχιών της χώρας ιδρύονται Γραφεία Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης για τη διοίκηση και τον έλεγχο λειτουργίας των σχολείων Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, δημόσιων και ιδιωτικών και του προσωπικού αυτών. Τα Γραφεία αυτά υπάγονται στον οικείο Νομάρχη. Προϊστάμενος του Γραφείου ορίζεται με απόφαση του Νομάρχου εκπαιδευτικός με Μ.Κ.5 τουλάχιστον. Στο Γραφείο μπορούν να αποσπώνται με απόφαση του Νομάρχου μέχρι τρεις εκπαιδευτικοί ή διοικητικοί υπάλληλοι. Ο Προϊστάμενος του Γραφείου είναι διοικητικός και πειθαρχικός Προϊστάμενος των υπηρετούντων στο Γραφείο εκπαιδευτικών και διοικητικών υπαλλήλων για τους οποίους και συντάσσει εκθέσεις ουσιαστικών προσόντων. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορούν να ιδρύνονται Γραφεία Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και σε περιοχές των νομαρχιακών διαμερισμάτων Αττικής και του νομού Θεσσαλονίκης.

Στις περιπτώσεις που σε κάποιο νομό παρουσιάζεται αύξηση του μαθητικού δυναμικού, του διδακτικού προσωπικού και του αριθμού των σχολείων, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Προεδρίας της Κυβερνήτης μπορεί να ιδρυθεί Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης χωρίς αύξηση των οργανικών θέσεων προσωπικού.

3. Προϊστάμενοι των Διευθύνσεων Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ορίζονται εκπαιδευτικοί της Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με Μ.Κ. 1 με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από πρόταση του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου.

4. Οι θέσεις εκπαιδευτικών με Μ.Κ.9 της Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης αχθάνονται κατά έντε (5) και κατανέμονται στους κλάδους με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

Άρθρο 12.

Γραμματεία.

1. Σε κάθε Διεύθυνση και Γραφείο Εκπαίδευσης λειτουργεί Γραμματεία που την αποτελούν διοικητικοί υπάλληλοι με προϊστάμενο εκπαιδευτικό.

2. Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας εκπαιδευτικός έχει Κιά και πάνω και αποσπάται από σχολείο της περιοχής με απόφαση του οικείου περιφερειακού συμβουλίου για μία τριετία.

3. Οι υπάρχουσες θέσεις διοικητικών υπαλλήλων στις Επατείες Δημοτικής, Μέσης και Τεχνικής—Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, καθώς και στις Επιθεωρήσεις Δημοτικής και τις Γενικές Επιθεωρήσεις Μέσης και Τεχνικής—Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, που έχουν καταργηθεί, ανα-

κατανέμονται στις Διευθύνσεις και τα Γραφεία Εκπαίδευσης με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Οι διοικητικοί υπάλληλοι, που υπηρετούν στις θέσεις αυτές, ανατοποθετούνται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και ύστερα από πρόταση του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου.

4. Οι Γραμματείες των Διευθύνσεων και των Γραφείων Εκπαίδευσης εξυπηρετούν και τους Σχολικούς Συμβούλους, που υπηρετούν στην έδρα της Διεύθυνσης ή του Γραφείου Εκπαίδευσης.

Άρθρο 13.

Αναπλήρωση.

1. Στις οργανικές θέσεις των προϊσταμένων των Γραμματειών των Διευθύνσεων και των Γραφείων Εκπαίδευσης προσλαμβάνονται προσωρινοί αναπληρωτές, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

2. Οι οργανικές θέσεις των Σχολικών Συμβούλων στην Εκπαίδευση θεωρούνται κενές για το σύνολο των σχολείων του νομού ή του νομαρχιακού διαμερισματος και συμπληρώνονται με προσλήψεις προσωρινών αναπληρωτών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄.

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Άρθρο 14.

Επιλογή.

1. Οι προϊστάμενοι των Διευθύνσεων Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης επιλέγονται ύστερα από προκήρυξη και υποβολή αιτήσεων από τους ενδιαφερομένους.

2. Υποψήφιοι για επιλογή μπορούν να είναι:

α) Για τις Διευθύνσεις της Δημοτικής Εκπαίδευσης, εκπαιδευτικοί του κλάδου διδασκάλων ή νηπιαγωγών με 2ο ή 3ο ή 4ο βαθμους και έσοδον έχουν εξαστη υπηρεσία από την προαγωγή τους στον 4ο βαθμό.

β) Για τις Διευθύνσεις της Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, εκπαιδευτικοί του αντίστοιχου κλάδου με βαθμους Ανκατάχρη ή Γυμνασιάρχη ή έσοδου Γυμνασιάρχη και έσοδον έχουν πενταετή υπηρεσία από την προαγωγή τους στο βαθμό του έσοδου Γυμνασιάρχη.

γ) Για τις Διευθύνσεις Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, εκπαιδευτικοί του αντίστοιχου κλάδου με Μ.Κ. 9, 8 ή 7.

3. Η επιλογή γίνεται από το οικείο Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο, το οποίο καταρτίζει πίνακες με διπλάσι από τις υπάρχουσες κενές θέσεις αριθμό υποψηφίων. Καθοριστικά κριτήρια για την επιλογή είναι η γνώση των εκπαιδευτικών πραγμάτων και η διαπιστωμένη ικανότητα του υποψηφίου στην οργάνωση και τη διοίκηση της εκπαίδευσης, όπως ειδικότερα καθορίζεται ή διαπιστώνεται τους με Π. Δ/γμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

4. Ο πίνακας επικυρώνεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και ισχύει μέχρι να συνταχθεί νέος.

5. Οι κενές θέσεις προϊσταμένων των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης πληρώνονται κατά σειρά από τον πίνακα υποψηφίων είτε με τοποθέτηση εκείνων που έχουν τον αντίστοιχο βαθμό, είτε με προαγωγή και ταυτόχρονη τοποθέτηση εκπαιδευτικών που έχουν κατώτερο βαθμό. Οι τοποθετήσεις αυτές γίνονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και ύστερα από πρόταση του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου.

6. Οι προθεσμίες για την υποβολή των αιτήσεων, οι διαδικασίες για τη σύνταξη του πίνακα και την επιλογή γίνονται και η διάρκεια ισχύος του πίνακα καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρο 15.

Μεταθέσεις — Πειθαρχικός Έλεγχος.

1. Οι Προϊστάμενοι των Διευθύνσεων Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Έκπαίδευσης μπορούν να μετατεθούν με αίτησή τους σε άλλες θέσεις προϊσταμένων των Διευθύνσεων της αντίστοιχης βαθμίδας ή κατεύθυνσης, μετά τη συμπλήρωση τριετούς παραμονής στην ίδια θέση.

2. Για σοβαρούς υπηρεσιακούς λόγους είναι δυνατή η μετάθεσή τους και πριν από τη συμπλήρωση τριετίας σε άλλη θέση της προηγούμενης παραγράφου ή σε άλλη ομοιάδουχη θέση της Εκπαίδευσης.

3. Οι μεταθέσεις που προβλέπονται από τις προηγούμενες παραγράφους 1 και 2 του άρθρου τούτου γίνονται με απόφαση του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από πρόταση του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου.

4. Τον πειθαρχικό έλεγχο στους εκπαιδευτικούς, που υπηρετούν στην περιοχή του Γραφείου Εκπαίδευσης και είναι αρχαιότεροι από τον Προϊστάμενο του Γραφείου, ασκεί ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης της Εκπαίδευσης. Τον πειθαρχικό έλεγχο στους εκπαιδευτικούς, που υπηρετούν στο νομό ή στο νομαρχιακό διαμέρισμα και είναι αρχαιότεροι από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης, ασκεί ο οικείος Νομάρχης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

Άρθρο 16.

Προσόντα υποψηφίων.

1. Υποψήφιοι για τις θέσεις Σχολικών Συμβούλων Δημοτικής Εκπαίδευσης, Προσχολικής Αγωγής, Ειδικής Αγωγής και Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης μπορούν να είναι όσοι έχουν 15ετή εκπαιδευτική υπηρεσία, από την οποία 12 έτη σε θέση μόνιμου εκπαιδευτικού του ίδιου κλάδου.

2. Υποψήφιοι για τις θέσεις Σχολικών Συμβούλων Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης μπορούν να είναι όσοι υπηρετούν ως μόνιμοι εκπαιδευτικοί στους αντίστοιχους κλάδους και έχουν μισθολογικά κλιμάκια 9, 8 ή 7 καθώς και συνολική υπηρεσία στον ίδιο κλάδο επτά (7) ετών.

3. Υποψήφιοι για τις θέσεις Σχολικών Συμβούλων Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης μπορούν να είναι και εκπαιδευτικοί των αντίστοιχων ειδικοτήτων της Μέσης Εκκλησιαστικής και της Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης που έχουν τα προσόντα της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

Άρθρο 17.

Διαδικασία Έπιλογής — Κριτήρια.

1. Η διαδικασία πρόκρισης και τελικής έπιλογής των Σχολικών Συμβούλων, ύστερα από προκήρυξη και υποβολή αιτήσεων από τους ενδιαφερομένους, ή σύσταση και η σύνθεση των συλλογικών οργάνων για την έπιλογή και για τα θέματα υπηρεσιακής κατάστασης των Σχολικών Συμβούλων, ή διαδικασία επανέκρισης για ανανέωση της θητείας, οι σχετικές προθεσμίες και κάθε άλλη λεπτομέρεια, καθορίζονται με Π. Διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

2. Βασικά κριτήρια για την έπιλογή των Σχολικών Συμβούλων είναι η υπηρεσιακή κατάρτιση, ή κοινωνική προσφορά, το αξιόλογο εκπαιδευτικό έργο και η δημοκρατική προσωπικότητα των υποψηφίων. Για την αξιολόγησή τους λαμβάνονται, οπωσδήποτε υπόψη, οι ποσοστιαίες μετρησιακές σπουδές στο έσωτερικό ή το έξωωτερικό, που πιστοποιούνται με πτυχίο, ή μεταεκπαίδευση και έπιμόρφωση στο έσωτερικό ή το έξωωτερικό, ή αξιόλογη τυπική εργασία, ιδιαιτέρως ή έρευνητική, ή διαπιστωμένη γνώση ξένης γλώσσας και το

δεύτερο σχετικό πτυχίο. Λαμβάνεται επίσης υπόψη η έκτιση της όλης συγκρότησης και προσωπικότητας του υποψηφίου ύστερα από προφορική συζήτηση με τα μέλη του Συμβουλίου Έπιλογής. Με απόφαση του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να περιληφθεί στα κριτήρια αυτά και η έπιτυχία σε διαπραγμάτευση θέματος σχετικού με το έργο του Σχολικού Συμβούλου.

Άρθρο 18.

Πλήρωση θέσεων.

1. Οι κενές θέσεις Σχολικών Συμβούλων συμπληρώνονται κατά σειρά από τους υποψηφίους, που περιλαμβάνονται στον τελικό πίνακα, με απόφαση του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Για την τοποθέτησή τους σε κενές θέσεις προηγείται γνώμη του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου.

2. Πριν ανέλαβουν τα καθήκοντά τους οι Σχολικοί Συμβούλοι παρακολουθούν ταχύρρυθμα σεμινάρια έπιμόρφωσης, που οργανώνονται με απόφαση του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρο 19.

Υπηρεσιακή κατάσταση των Σχολικών Συμβούλων.

1. Οι αποδοχές των Σχολικών Συμβούλων κατά τη διάρκεια της θητείας τους αντιστοιχούν στο μισθολογικό κλιμάκιο 10. Οι οργανικές θέσεις τους θεωρούνται κενές και μπορούν να συμπληρωθούν με τοποθετήσεις ή μεταθέσεις άλλων εκπαιδευτικών.

2. Μετά τη λήξη της θητείας τους οι Σχολικοί Συμβούλοι επανέρχονται στα διδασκικά τους καθήκοντα και υποθετούνται σε κενή θέση σχολείου της προτίμησής τους με απόφαση του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου.

3. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους οι Σχολικοί Συμβούλοι εξελίσσονται βαθμολογικά και μισθολογικά στις οργανικές τους θέσεις, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

4. Σε περίπτωση απόχωρης από την υπηρεσία πριν από τη λήξη της θητείας τους ως Σχολικών Συμβούλων, συνταξιοδοτούνται με τις αποδοχές του έκδομυ της οργανικής τους θέσης, όπως θα όριζε ειδικός νόμος που θα εκδοθεί κατά τη διαδικασία του άρθρου 73 του Συντάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 20.

Έπιλογή Σχολικών Συμβούλων κατά την πρώτη έφαρμογή του νόμου.

1. Συγκροτείται συμβούλιο έπιλογής των Σχολικών Συμβούλων για την πρώτη έφαρμογή του νόμου αυτού και για την κατάρτιση του πίνακα έπιλογής για την πλήρωση των θέσεων που συνιστώνται, από:

- α. Ένα δικαστή της δικαιοσύνης.
- β. Πέντε (5) καθηγητές Ανώτατων Σχολών ή και άλλους έπισημένους αναγνωρισμένους κύρους.
- γ. Έναν εκπρόσωπο των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εκπαιδευτικών της δημόσιας Δημοτικής Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής — Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά περίπτωση.

2. Για την εκτίμηση των γραπτών εργασιών, του συγγραφικού έργου και γενικά της πνευματικής συγκρότησης των υποψηφίων όρίζονται ως εισηγητές εκπαιδευτικοί με αναγνωρισμένο έπισημονικό κύρος, σε αριθμό ανάλογο προς τον αριθμό και τις ειδικότητες των υποψηφίων.

3. Ο Πρόεδρος, τα μέλη και οι εισηγητές του Συμβουλίου Έπιλογής καθώς και οι αναπληρωτές τους όρίζονται με απόφαση του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Με την ίδια απόφαση όρίζεται και ο Γραμματέας του

Συμ- του 'ΕΘ 4 δικ- δικ- κών 'ΕΘ μην Κού 5 από των τό 6 (κού) 198 7 σης, ρητι της παιδ όσο: 'Επ 1.11 ανσι- σιτε- ρόντ άρχ- όσόν άρθρ 2 μετά τη 4 διεκί- τας συνι- κητι- κείο: το ο μάζο στις των 3. γίνε- ρετοι και (με ά σιευμ 1. πληρ- παιδί καθή- και θ που 6 δευτη προσδ

Συμβουλίου Έπιλογής, καθώς και δύο αναπληρωτές του από τους υπαλλήλους της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

4. Οι προθεσμίες για την υποβολή αιτήσεων από τους ενδιαφεραμένους, ύστερα από σχετική προκήρυξη, και η δικασιακή πρόκριση και επιλογή για τις θέσεις των Σχολικών Συμβούλων θα καθορισθούν με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων που θα εκδοθεί εντός μηνός από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Η τοποθέτηση των Σχολικών Συμβούλων γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κατά τη σειρά του πίνακα επιλογής, που θα καταρτίσει το Συμβούλιο της πρυτανείας 1 του πρώτου άρθρου.

6. Οι συνιστώμενες με το νόμο αυτόν θέσεις Σχολικών Συμβούλων πέρα από τον αριθμό των καταργούμενων θέσεων Εποπτικού Προσωπικού, καθώς και οι θέσεις Διευθυντών της Εκπαίδευσης, θα πληρωθούν από το σχολικό έτος 1983—1984.

Άρθρο 21.

Κρίση Εποπτικού Προσωπικού.

1. Οι επιθεωρητές Α' και Β' της Δημοτικής Εκπαίδευσης, οι Επιθεωρητές Προσχολικής Αγωγής, οι Επιθεωρητές Ειδικής Αγωγής και οι Γενικοί Επιθεωρητές Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής—Επαγγελματικής Εκπαίδευσης των οποίων καταργούνται οι θέσεις, καθώς και όσοι περιλαμβάρονται στον πίνακα προαχθέντων στο βαθμό του Επιθεωρητή Β' Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΦΕΚ 4 της 23.1.1981—τεύχος Παράρτημα) μέχρι και το αριθμό που αντιστοιχεί στις κενές θέσεις κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού, κρίνονται κατά τη δικαιοκρατία του άρθρου 20 του παρόντος για επιλογή σε θέσεις Σχολικών Συμβούλων, άρτου άρχισι να ισχύει ο νόμος αυτός. Εάν δεν επιθυμούν να κριθούν, υποβάλλουν σχετική δήλωση μέσα στην προθεσμία του άρθρου 20 παρ. 4 του νόμου αυτού.

2. Όσοι υποβάλουν την παραπάνω δήλωση καθώς και όσοι μετά την κρίση του Συμβουλίου Έπιλογής δεν επιλεγούν για τη θέση του Σχολικού Συμβούλου, αναλαμβάνουν καθήκοντα διευθυντών των σχολείων ή άπλου διδακτικό έργο διατηρώντας το βαθμό και το μισθό τους. Για τις περιπτώσεις αυτές συνιστώνται ισάριθμες προσωρινές θέσεις. Καθήκοντα δικηγορικού και παιδαγωγικού Προϊσταμένου γι' αυτούς ασκεί ο οικείος Νομάρχης και αρμόδιο παιδαγωγικό συμβούλιο ορίζεται το οικείο Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο χωρίς να έγκρομούνται, ως προς αυτούς μόνο, οι διατάξεις που αφορούν στις αρμοδιότητες των Προϊσταμένων των Διευθύνσεων και των Γραφείων Εκπαίδευσης.

3. Αφότου άρχισι να ισχύει ο νόμος αυτός και μέχρι να γίνει η τελική επιλογή των Σχολικών Συμβούλων, οι υπηρετούντες στις καταργούμενες θέσεις Εποπτικού Προσωπικού είναι στη διάθεση του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και ασκούν καθήκοντα που τους αναθέτει με απόφασή του ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρο 22.

Ανάθεση καθηκόντων Διευθυντών και Προϊσταμένων Γραφείων Εκπαίδευσης.

Μεταθέσεις των Προϊσταμένων των Γραφείων.

1. Αφότου άρχισι να ισχύει ο νόμος αυτός και μέχρι να πληρωθούν οι θέσεις Προϊσταμένων των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης των νομών και των νομαρχιακών διαμερισμάτων, καθήκοντα Διευθυντών θα άπλου προσωρινά εκπαιδευτικοί, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Οι Προϊσταμένοι των Γραφείων Εκπαίδευσης ορίζονται με απόφαση του οικείου Νομάρχη μετά τον προσδιορισμό της έδρας και της περιοχής των Γραφείων.

2. Οι εκπαιδευτικοί, που έχουν οργανική θέση προϊσταμένων στα Γραφεία των Γενικών Επιθεωρήσεων Μέσης Εκπαίδευσης και των Επιθεωρήσεων Δημοτικής Εκπαίδευσης, τοποθετούνται σε κενές οργανικές θέσεις της ίδιας περιφέρειας, ύστερα από πρόταση του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου.

Άρθρο 23.

Υπηρεσιακά και Πειθαρχικά Συμβούλια.

1. Αφότου άρχισι να ισχύει ο νόμος αυτός και μέχρι να πληρωθούν οι θέσεις των Σχολικών Συμβούλων ή σύνθετη των Κεντρικών και Περιφερειακών Υπηρεσιακών και Πειθαρχικών Συμβουλίων, που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, ορίζεται ως εξής:

α) Των Περιφερειακών Υπηρεσιακών Συμβουλίων Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Δ.Ε.) από το Διευθυντή της Δημοτικής Εκπαίδευσης του νομού ή νομαρχιακού διαμερισματος ή το νόμιμο αναπληρωτή του, τρεις διατάλους με Μ.Κ.8 και σε περίπτωση έλλειψης με Μ.Κ. 7 και τον αϊρετό εκπρόσωπο του κλάδου εκπαιδευτικών λειτουργών, που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους με απόφαση του οικείου Νομάρχη.

β) Των Περιφερειακών Υπηρεσιακών Συμβουλίων Μέσης Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Μ.Ε.) από το Διευθυντή της Μέσης Εκπαίδευσης του νομού ή νομαρχιακού διαμερισματος ή το νόμιμο αναπληρωτή του, τρεις Αναϊάρχες, και σε περίπτωση έλλειψης Γουμασάρχης και τον αϊρετό εκπρόσωπο του κλάδου εκπαιδευτικών λειτουργών, που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους με απόφαση του οικείου Νομάρχη.

γ) Του Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Δημοτικής Εκπαίδευσης (Κ.Υ.Σ.Δ.Ε.) και του Ανώτερου Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΑΚΥ ΣΔΕ) από δύο Εκπαιδευτικούς Δ.Ε. με Μ.Κ.10 και σε περίπτωση έλλειψης με Μ.Κ.9, δύο Διευθυντές Δημοτικής Εκπαίδευσης των νομαρχιακών διαμερισμάτων Αττικής ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους και τον αϊρετό εκπρόσωπο των εκπαιδευτικών λειτουργών, που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

δ) Του Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Μέσης Εκπαίδευσης (Κ.Υ.Σ.Μ.Ε.) και του Ανώτερου Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Μέσης Εκπαίδευσης (Α.Κ.Υ.Σ.Μ.Ε.) από δύο Εκπαιδευτικούς Μ.Ε. με Μ.Κ.10, δύο Διευθυντές Μέσης Εκπαίδευσης των νομαρχιακών διαμερισμάτων Αττικής ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους και τον αϊρετό εκπρόσωπο των εκπαιδευτικών λειτουργών, που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

ε) Του Κεντρικού Συμβουλίου Τεχνικής—Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Κ.Σ.Τ.Ε.Ε.) από δύο εκπαιδευτικούς Τ.Ε.Ε. με Μ.Κ. 10 και σε περίπτωση έλλειψης με Μ.Κ. 9, δύο Διευθυντές Κ.Ε.Τ.Ε. ή Τεχνικών—Επαγγελματικών Λυκείων και έναν εκπαιδευτικό Τ.Ε.Ε. με Μ.Κ. 8 τουλάχιστον και τον αϊρετό εκπρόσωπο των εκπαιδευτικών λειτουργών, που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

2. Τα Περιφερειακά Συμβούλια Τεχνικής—Επαγγελματικής Εκπαίδευσης καταρτίζονται και συνιστώνται νέα με περιοχή έργοδιότητας το νομό ή νομαρχιακό διαμερίσμα. Η σύσταση, η σύνθεση, η συγκρότηση, ή έδρα, οι αρμοδιότητες και ή λειτουργία των Συμβουλίων αυτών, θα καθοριστούν με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Προεδρίας της Κυβερνήσεως που θα εκδοθεί εντός μηνός άρτου ισχύει ο νόμος αυτός.

Σε όσους νομούς δεν συσταθούν Περιφερειακά Συμβούλια Τεχνικής—Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, οι αρμοδιότητές τους θα άσκούνται από το Κ.Σ.Τ.Ε.Ε. ή από Περιφερειακό Συμβούλιο γεωγραφικού νομού, όπως θα ορίσει με απόφασή του ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

2. Στα Μεταλυκειακά Προπαρασκευαστικά Κέντρα, στα οποία διδάσκεται όλη από τις δέκατες των προπαρασκευαστικών μαθημάτων της Γ' τάξης Λυκείου, εγγράφονται και φοιτούν δωρεάν απόφοιτοι Λυκείων ανεξάρτητα από το σχολικό έτος αποφοίτησής τους. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να ορίζεται από το σχολικό έτος που οι απόφοιτοι του μπορούν να παρακολουθήσουν το Μεταλυκειακό Προπαρασκευαστικό Κέντρο, καθώς και ανώτερος αριθμός περιόδων που μπορεί ο ίδιος απόφοιτος να παρακολουθήσει τα μαθήματα αυτά. Με την ίδια απόφαση μπορεί να εξουσιοδοτούνται οι Διευθυντές των Μεταλυκειακών Προπαρασκευαστικών Κέντρων να αποκλείουν ή και να δέχονται απόφοιτους για παρακολούθηση μαθημάτων και πέρα από τα παραπάνω όρια με βάση τη συμμετοχή τους στη διαδικασία επιλογής και την επίδοσή τους κατά τα προηγούμενα έτη.

3. Η Διεύθυνση των Μεταλυκειακών Προπαρασκευαστικών Κέντρων ανατίθεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, μετά από εισήγηση των προϊσταμένων των Διευθύνσεων Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, σε εκπαιδευτικούς λειτουργούς της Δημόσιας Εκπαίδευσης, που ασκούν τα καθήκοντα αυτά είτε με απόσπαση είτε παράλληλα με το διδακτικό τους έργο στα δημόσια σχολεία.

Με την ίδια διαδικασία ανατίθεται η Διεύθυνση και σε ιδιώτες εκπαιδευτικούς που έχουν τα απαιτούμενα επιστημονικά προσόντα και ικανή διδακτική εμπειρία, ιδίως στην προετοιμασία υποψηφίων για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η ανάθεση σ' αυτούς γίνεται είτε με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου που μπορεί να παρατείνεται είτε με ανάθεση έργου για ορισμένη χρονική διάρκεια με την προϋπόθεση ότι δεν είναι ιδιοκτήτες, διευθυντές ή διδάσκοντες σε ιδιωτικά φροντιστήρια.

4. Στα Μεταλυκειακά Προπαρασκευαστικά Κέντρα διδάσκουν μαθήματα της ειδικότητάς τους δημόσιοι εκπαιδευτικοί λειτουργοί είτε με ολική ή μερική απόσπαση σ' αυτά είτε πέρα από τις υποχρεωτικές ώρες διδασκαλίας στα σχολεία που ανήκουν καθώς και ιδιώτες που έχουν τα απαιτούμενα επιστημονικά προσόντα και ικανή διδακτική εμπειρία, ιδίως στην προετοιμασία υποψηφίων για την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

5. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται:

α. Οι πόλεις και κομμοπόλεις στις οποίες λειτουργούν Μεταλυκειακά Προπαρασκευαστικά Κέντρα.

β. Η έναρξη και λήξη της λειτουργίας τους για κάθε σχολικό έτος.

γ. Τα διδακτέα μαθήματα και οι ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας αυτών.

δ. Κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με τη λειτουργία τους.

6. Με αποφάσεις των οικείων Διευθυντών Μέσης Εκπαίδευσης, που εκδίδονται με εισήγηση των Διευθυντών των Μεταλυκειακών Προπαρασκευαστικών Κέντρων, ορίζονται:

α. Τα δημόσια κτίρια ή διδακτήρια στα οποία λειτουργούν τα Μεταλυκειακά Προπαρασκευαστικά Κέντρα και ο χρόνος λειτουργίας τους. Σε περίπτωση αδυναμίας στεγάσεώς τους σε δημόσια κτίρια ή διδακτήρια γίνεται μίσθωση ιδιωτικών κτιρίων κατά τις κείμενες διατάξεις και αν υπάρχει επείγουσα ανάγκη και κατά παρέκκλιση αυτών.

β. Οι διδάσκοντες τα προβλεπόμενα μαθήματα.

γ. Κάθε άλλη λεπτομέρεια.

7. Το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας σε όλα Μεταλυκειακά Προπαρασκευαστικά Κέντρα καταρτίζεται Διευθυντής αυτού.

8. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών καθορίζονται:

α. Η μηνιαία αντιμισθία των Διευθυντών των Μεταλυκειακών Προπαρασκευαστικών Κέντρων που προέρχεται από ίδιους εκπαιδευτικούς λειτουργούς και ασκούν τα καθή-

κοντα αυτά παράλληλα με τα κύρια διδακτικά καθήκοντά τους.

β. Το ανώτατο ύψος αμοιβής των ιδιωτών που ασκούν καθήκοντα Διευθυντών των Μεταλυκειακών Προπαρασκευαστικών Κέντρων είτε με ανάθεση ορισμένου χρόνου είτε με ανάθεση έργου, ο τρόπος καταβολής της και οι γενικοί όροι της σύμβασης εργασίας ή εκτέλεσης του έργου.

γ. Η ωριαία αντιμισθία των διδασκόντων δημόσιων εκπαιδευτικών λειτουργών και ιδιωτών.

9. Για την ανάθεση σε ιδιώτες εκπαιδευτικούς της Διεύθυνσης Μεταλυκειακών Προπαρασκευαστικών Κέντρων κατά την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου καταρτίζεται μεταξύ αυτών και του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου ή ανάθεσης έργου, στην οποία ορίζονται η διάρκεια, η αμοιβή και οι ειδικότεροι όροι κάθε σύμβασης.

10. Στις θέσεις των Διατεθειμένων στα Μεταλυκειακά Προπαρασκευαστικά Κέντρα με ολική απόσπαση δημόσιων εκπαιδευτικών λειτουργών προσλαμβάνονται προσωρινά αναπληρωτές.

11. Όλες οι δαπάνες λειτουργίας των Μεταλυκειακών Προπαρασκευαστικών Κέντρων βαρύνουν τον προϋπολογισμό εξόδων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, στον οποίο εγγράφονται οι σχετικές πιστώσεις και από τον οποίο μεταφέρονται αυτές στις οικείες Νομαρχίες. Οι λειτουργικές δαπάνες των Μεταλυκειακών Προπαρασκευαστικών Κέντρων καλύπτονται από τις πιστώσεις του σχολικού τμήματος Λυκείου της έδρας του, που ορίζεται με απόφαση του οικείου Νομαρχη.

Άρθρο 27.

Πρόσθετη διδακτική βοήθεια στους μαθητές του Λυκείου.

1. Μαθητές των Α' και Β' τάξεων Λυκείου, που από την επίδοσή τους στα μαθήματα κατά τη διάρκεια του σ' τμήμα του κάθε διδακτικού έτους προκύπτει ότι έχουν ανάγκη πρόσθετης έσωσχολικής διδασκαλίας, μπορούν να φοιτούν σε ειδικό τμήμα που οργανώνεται σε κάθε Λύκειο για κάθε μία από τις Α' και Β' τάξεις αυτού.

2. Τους μαθητές που θα τύχουν της πρόσθετης βοήθειας της προηγούμενης παραγράφου ορίζει ο σύλλογος των διδασκόντων αμέσως μετά την καταχώριση της βαθμολογίας του σ' τμήματος.

3. Το ειδικό τμήμα της πρόσθετης διδακτικής βοήθειας λειτουργεί με την επίσημη του Διευθυντή του Λυκείου. Σ' αυτό διδάσκουν καθηγητές του Λυκείου ή και καθηγητές άλλου σχολείου της ίδιας ή και γειτονικών πόλεων ή κομμοπόλεων που ορίζονται από το σύλλογο των διδασκόντων του Λυκείου.

4. Στους διδάσκοντες καταβάλλεται ωριαία αποζημίωση που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών.

5. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται:

α. Η έναρξη και λήξη της λειτουργίας των τμημάτων του παρόντος άρθρου για κάθε διδακτικό έτος.

β. Τα διδακτέα μαθήματα και οι ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας.

γ. Κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με τη λειτουργία τους.

6. Οι δαπάνες λειτουργίας των ειδικών τμημάτων του παρόντος άρθρου βαρύνουν τον προϋπολογισμό εξόδων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, στον οποίο εγγράφονται οι σχετικές πιστώσεις και από τον οποίο μεταφέρονται αυτές στις οικείες Νομαρχίες.

Άρθρο 28.

Προσωρινά αναπληρωτές.

1. Το άρθρο 48 του Ν. 309/1976 «περί οργάνωσης και διοικήσεως της Γενικής Εκπαίδευσής» αντικαθίσταται ως εξής:

γραμμά και ο χρόνος έναρξης του σεμιναρίου, ο τύπος της άπλης βεβαίωσης ευδόκιμης παρακολούθησης και οποιοδήποτε διαδικαστικό ή άλλο ζήτημα αφορά σε κάθε σεμινάριο. 2) Στην περίπτωση β ή αντίστοιχία του χρόνου απασχόλησης με ώρες διδακτικού έργου.

2. Η απασχόληση του μόνιμου ή έκτακτου εκπαιδευτικού ή εργαστηριακού προσωπικού κατά την προηγουμένη παράγραφο θεωρείται κανονική διδακτική απασχόληση και θα πραγματοποιείται κατά τις διατάξεις του άρθρου 35 του Ν. 576/1977.

Άρθρο 34.

Πτυχιολογικές εξετάσεις απορρίπτων Ίδιωτικών Ανώτερων Τεχνικών Σχολών.

1. Η Κεντρική Έπιτροπή καθώς και οι Περιφερειακές Έπιτροπές πτυχιολογικών εξετάσεων των τριών Ανώτερων Ίδιωτικών Σχολών Ηλεκτρονικών και Ναυπηγών καταργούνται.

2. Οι απόφοιτοι των Σχολών αυτών παραπέμπονται σε πτυχιακές εξετάσεις για την απόκτηση αναγνωρισμένων πτυχίων στα Κέντρα Ανώτερης Τεχνικής — Επαγγελματικής Έκπαίδευσης (ΚΑΤΕΕ), στα οποία είχαν εγγραφεί για φοίτηση οι σπουδαστές των Ίδιων Σχολών.

3. Η ύλη στην οποία εξετάζονται οι απόφοιτοι αυτοί, ανεξάρτητα από το έτος απορρίπτησής τους, είναι η ίδια με εκείνη στην οποία εξετάζονται οι απόφοιτοι αντίστοιχων ειδικοτήτων των Κ.Α.Τ.Ε.Ε.

Άρθρο 35.

Ειδικές περιπτώσεις εγγραφών σε Α.Ε.Ι.

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 2 του Ν. 37/1975, όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με την παράγρ. 4 του άρθρου 2 του Ν. 1035/1980, περιλαμβάνονται για το ακαδημαϊκό έτος 1982—83 και όσοι πάσχουν από σκλήρυνση κατά πλάκας έρβον: α) έχουν ηλικία μέχρι 25 ετών και β) ήταν υποψήφιοι για επιλογή σε ανώτατες σχολές σε ένα από τα τρία προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη και συγκεντρώσαν σε ένα τουλάχιστον ακαδημαϊκό έτος συνολική βαθμολογία τουλάχιστον ίση με το μέσο της ανώτατης δυνατής βαθμολογίας.

Άρθρο 36.

Δικιολογητικά μετεγγραφών φοιτητών εξωτερικού 1982—1983.

Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του Ν. 1286/1982 προστίθεται εδάφιο που έχει ως ακολούθως:

«Για το ακαδημαϊκό έτος 1982—83 οι υποψήφιοι για μετεγγραφή από Α.Ε.Ι. του εξωτερικού, που παίρνουν μέρος στις εξετάσεις που διενεργεί το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, μπορούν να υποβάλουν το πιστοποιητικό σπουδών, από το οποίο θα προκύπτει ότι έχουν επιτύχει στις τμηματικές εξετάσεις όλων των υποχρεωτικών και κατ' επιλογή υποχρεωτικών μαθημάτων του πρώτου έτους της σχολής προέλευσης, μέχρι την προηγούμενη της έκδοσης των αποτελεσμάτων. Η ημερομηνία αυτή θα καθοριστεί με ανακοίνωση της Πρυτανείας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης».

Άρθρο 37.

Παράταση προθεσμιών για εκτέλεση έργων σε Α.Ε.Ι.

Παρατείνεται για πέντε χρόνια από τη λήξη της ή ισχύος της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του Ν. 641/1977 «περί ίδρύσεως και οργανώσεως Ίατρικών Σχολών και Πανεπιστημιακών Ίατρικών Κέντρων εις τὰ Πανεπιστήμια Πατρών, Ίωαννίνων και Θράκης, εκτελέσεως έργων εις τὰ ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και άλλων τινών διατάξεων».

Άρθρο 38.

Άδεια άσκησης επαγγέλματος διπλωματούχων μηχανικών σχολών εξωτερικού.

1. Καταργείται σε ό,τι αφορά τους διπλωματούχους μηχανικούς η διατάξη του άρθρου 42 του Ν. 1143/1981 περί

Ειδικής Άγωγής, Ειδικής Έπαγγελματικής Έκπαίδευσως, Απασχόλησεως και Κοινωνικής Μερίμνης των απολυμένων εκ του φυσικολογικού ατόμων και άλλων τινών εκπαιδευτικών διατάξεων».

2. Η χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος και η αναγνώριση του τίτλου σπουδών της παραπάνω κατηγορίας διπλωματούχων θα γίνεται έρεξης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1225/1981 και του Ν. 741/1977.

Άρθρο 39.

Θέματα Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης.

1. Συνιστώνται στην Κεντρική Έπιτροπή του Υπουργείου Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων δέκα (10) θέματα ειδικών και τεχνικών Κινηματογράφου — Τηλεόρασης με σχέση εργασίας Ίδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, για τις ανάγκες της Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης.

2. Η κατανομή και ανακατανομή των παραπάνω θέσεων κατά ειδικότητα και τα προσόντα για την πλήρωση των θέσεων κάθε ειδικότητας ορίζονται κάθε φορά με απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβερνήσεως και Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβερνήσεως και Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού επιτρέπεται η διέθεση ή ο θανεισμός τεχνικών εγκαταστάσεων και μέσων της Ε.Ρ.Τ. ή άλλης Δημόσιας Έπιτροπής ή Ν.Π.Δ.Δ. στην Έπιτροπή Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης του Υ.Π.Ε. Π.Θ. για την εξυπηρέτηση του σκοπού της, χωρίς την καταβολή οποιασδήποτε αποζημίωσης.

4. Με απόφαση του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων επιτρέπεται να γίνεται ανάθεση έργου με αμοιβή σε ιδιώτες ή Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ή Ίδιωτικού Δικαίου και να συγχρηματοδοτούν Έπιτροπές και Ομάδες Έρευνας από δημόσιους λειτουργούς ή υπαλλήλους, ή ιδιώτες οι οποίοι λόγω των ειδικών γνώσεων ή της επιστημονικής κατάρτισης και πείρας τους μπορούν να συμβάλλουν στο έργο της Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης. Στα μέλη των Έπιτροπών ή Ομάδων αυτών καταβάλλεται αποζημίωση, που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών.

5. Για την αντιμετώπιση των κάθε φύσης δαπανών της Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης γράφονται ανάλογες πιστώσεις στον τακτικό προϋπολογισμό έξόδων της Κεντρικής Έπιτροπής του Υπουργείου Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρο 40.

Θέματα δαπανών για διεθνείς εκπαιδευτικές σχέσεις.

1. Για εκπαιδευτικές ανταλλαγές, συνέδρια, σεμινάρια, δεξιώσεις, φιλοξενίες εκπροσώπων των χωρών μελών της Ε.Ο.Κ. και ξένων γενικά χωρών, μετακινήσεις υπαλλήλων ή ιδιωτών στα εσωτερικό και εξωτερικό, δημοσιεύσεις, εκδόσεις, ειδικοδετήσεις, δημόσιες σχέσεις, μισθώσεις μεταφορικών μέσων και κάθε άλλη δαπάνη που αφορά στις σχέσεις της Ελλάδας με την Ε.Ο.Κ. και τις διεθνείς εκπαιδευτικές σχέσεις γράφονται κάθε χρόνο στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων οι απαραίτητες πιστώσεις.

2. Οι έννοτερες πιστώσεις καταλαμβάνονται με απόφαση του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

3. Από τις παραπάνω δαπάνες έκκενες που αφορούν στην οργανωτική συνδρομία, στη φιλοξενία ξένων επισήμων, στην ανταλλαγή αναμνηστικών δώρων και στη μίσθωση μεταφορικών μέσων, επιτρέπεται να πραγματοποιούνται και κατά παρέκκλιση των διατάξεων του Ν.Δ. 321/1969 «Περί Κώδικος Δημόσιου Λογιστικού».

Άρθρο 41.

Καταργητικές διατάξεις.

1. Από του άρχισι να ισχύει ο νόμος αυτός καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 18 μέχρι 22 και 39, 40, 55, 62 παραγρ. 1β και 82 παρ. 4 του Ν. 309/1976 «Περί οργανώσεως και διοικήσεως της Γενικής 'Εκπαιδύσεως», των άρθρων 20 και 21 του Ν. 576/1977 «Περί οργανώσεως και διοικήσεως της Μέσης και 'Ανωτέρας Τεχνικής — 'Επαγγελματικής 'Εκπαιδύσεως», του άρθρου 3 του Ν. 567/1977 «Περί ρυθμίσεως θεμάτων αφορώντων εις την Γενικήν 'Εκπαίδευσιν», του άρθρου 3 του Ν. 708/1977 «Περί ρυθμίσεως εκπαιδευτικών τινων θεμάτων», του άρθρου 1 του Ν. 817/1978 «Περί ρυθμίσεως ενίων εκπαιδευτικών και εκκλησιαστικών θεμάτων», και των άρθρων 15 και 36 του Ν. 1143/1981 «Περί Ειδικής 'Αγωγής, Ειδικής 'Επαγγελματικής 'Εκπαιδύσεως, 'Απασχολήσεως και Κοινωνικής Μερικής αποκλιόντων του φυσιολογικού ατόμων και άλλων τινων εκπαιδευτικών διατάξεων», του άρθρου 3 του Ν.Δ. 695/1970, της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του Ν.Δ. 154/1973, καθώς και κάθε άλλη διάταξη, που είναι αντίθετη με τις διατάξεις του νόμου τούτου ή ρυθμίζει τὰ σχετικά θέματα με άλλο τρόπο.

2. Επίσης καταργούνται οι υπάρχοντες πίνακες προκτών στις καταργούμενες θέσεις 'Επιθεωρητών Β' και Α' Δημοτικής 'Εκπαιδύσεως, 'Επιθεωρητών Προσχολικής 'Αγωγής, 'Επιθεωρητών Ειδικής 'Αγωγής και Γενικών 'Επιθεωρητών Μέσης και Τεχνικής — 'Επαγγελματικής 'Εκπαιδύσεως.

3. Κυρώνονται, από τότε που εκδόθηκαν, η ύπ' αριθ. Φ. 821.1/4/Ζ/172/10.2.1982 προκήρυξη του 'Υφυπουργού 'Ε-

θνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και η ύπ' αριθ. Φ.821.1/11/Ζ1/332/11.3.1982 απόφαση του ίδιου 'Υφυπουργού, για σύνταξη πίνακα υποψηφίων για απόσπαση ως Συμβούλων 'Εκπαιδύσεως 'Εξωτερικού.

Άρθρο 42.

'Ισχύς.

'Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην 'Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν προβλέπεται άλλος χρόνος σε επιμέρους διατάξεις.

Προγγέλλομεν να δημοσιευθῇ στην 'Εφημερίδα της Κυβερνήσεως τὸ κείμενο του παρόντος και να εκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

'Αθήναι, 6 Δεκεμβρίου 1982

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΑΓΑΜ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΩΡΓΑΣ	ΙΩΑΝ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΑΜΑΝΛΗΣ	ΔΗΜΗΤΡ. ΚΟΥΛΟΥΡΙΑΝΟΣ

(Θεωρήθηκε και τέθηκε ἡ Μεγάλη Σφραγίδα τοῦ Κράτους.)

'Αθήναι, 7 Δεκεμβρίου 1982

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 11^ο

ΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
3 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1984

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
153

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΟΜΟΙ

- 2. Επικουρική Ασφάλιση Ναυτικών και άλλες διατάξεις. 1
- 3. Προστασία και διευκόλυνση των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις — Τροποποιήσεις και δελτιώσεις εργατικών νόμων. 2
- 4. Περὶ ἰσοδυναμίας Προστασίας τῶν Αἰώνων καὶ περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 1101/1980. 3

ΝΟΜΟΙ

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1482

πρωτοδικῆ, Ασφάλισι, Ναυτικῶν καὶ ἄλλαι διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ἔκρινεν καὶ ἐκδίδωκεν τὸν κατωτέρω ἀπὸ τῆς Βουλῆς ἐθέντα νόμον:

Ἄρθρο 1.
Ἱδρύση.

Ἰδρύεται ἑκείνου ἑπιμελητικῆς Ἀσφαλίσεως Ναυτικῶν (Ε.Α.Ν.) ἐπὶ Ναυτικῷ Ἀσφαλιστικῷ Ταμείῳ (Ν.Α.Τ.).

Ὁ Κ.Ε.Α.Ν. ἔχει οικονομικὴ ἀνεξαρτησία καὶ τὰ ἐσοδα διαθέτουμεν ἀποκλειστικὰ γιὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς

Ἄρθρο 2.
Σκοπός.

σκοπὸς τοῦ Κ.Ε.Α.Ν. εἶναι ἡ παροχὴ ἐσοδῶν ασφαλιστικῆς αὐτῆς ἐπικουρικῆς μηχανικῆς, σύμφωνα με τὰς εἰσῆδες τοῦ νόμου αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπιμελητικῶν ἀσφαλιστικῶν, ἐκ ἐκδόσεως ἐκτέλεσής του.

Ἄρθρο 3.

Υποχρεωτικῶς ασφαλιζόμενα πρόσωπα.

Στὴν ἐπικουρικὴ ἀσφάλισιν τοῦ Κ.Ε.Α.Ν. περιλαμβάνονται υποχρεωτικὰ οἱ ναυτικοὶ ποὺ ἀπαιτῶνται ἐπὶν κλίμακῃ τῆς Ν.Α.Τ. εἶτε ἀνήκουν ἐν ἀποσκευαστικῶν πλοίων ἢ ἐπὶ πλοίου.

Ἡ ἐπικουρικὴ ἀσφάλισιν ἐπὶν Κ.Ε.Α.Ν. συντάσσεται με κλίμακῃ ἀσφάλισιν ἐπὶν Ν.Α.Τ. καὶ χορηγεῖται αὐτοδικαιῶς ἐπὶν 1 Σεπτεμβρίου 1981.

Ἄρθρο 4.
Πόροι.

Ἡ πόροι τοῦ κλάσου εἶναι:
α) Μηχανικὴ εισφορά τῶν ασφαλιζομένων ἐν ποσοστῷ 3%

στὰς εἰσῆδες αὐτῆς ἐπιβάλλεται ἐπὶν ἀξίῳ 84 παρ. 3 τοῦ Κ.Ν. 102/1978.

β) Οἱ πόροι τῶν κεραλαίων, οἱ πρόσοδοι ἀπὸ περιοριστικῶν στοιχείων καὶ κῆδος παροχῆ ἀπὸ χαρακτηριστικῆς αἰτίας με προαῖξη ἐν ζωῇ ἢ αἰτία θανάτου ποὺ διαθέτουμεν ἐπὶν Ν.Α.Τ. ἐπὶν τοῦ Κ.Ε.Α.Ν.

γ) Ἐκ προσοδῶν τέλη τῶν εισφορῶν ποὺ καθορίζουμεν σύμφωνα με τὰς ἐγκυρῶσεις γιὰ τὸ Ν.Α.Τ. διατάξεις καὶ ἀποδίδουμεν ἐπὶν Κ.Ε.Α.Ν.

Ἄρθρο 5.

Εἰσπραχῆ πόρων.

1. Οἱ εισφορῆς ἐπὶν τοῦ Κ.Ε.Α.Ν. εἰσπράτουμεν σύμφωνα με τὴν διαδικασίαν εἰσπραχῆς τῶν εισφορῶν ἐπὶν Ν.Α.Τ.

2. Το Ν.Α.Τ. χορηγεῖ ἐπὶν Κ.Ε.Α.Ν. τὰ ἀπαιτούμενα κῆδος ὅρῃ πρὸς τὰς με τὴν συναλλάγματος, ὅπως ἐπιβάλλεται τὸ ἀρθρο 14 τοῦ Ν. 1085/1980 (Φ.Ε.Κ. 255) γιὰ τὴν πληρωμὴ τῶν υποχρεώσεων τοῦ καὶ προδίδεται ἐν πλήρη ἐκκαθάρισθι μετὰ τὸ κλείσιμο τοῦ ἰσολογισμοῦ κῆδος οικονομικῆς χρήσης.

3. Οἱ εισφορῆς γιὰ τὸν Κ.Ε.Α.Ν. εἶναι προνομιοῦχος, ὑποχρῶνται ἐπὶν δεύτερῃ τάξει τῶν ναυτικῶν προνομίων κατὰ τὸ ἀρθρο 205 τοῦ Κ.Ι.Ν.Δ. καὶ θεωροῦνται ἀμισθῶς, ποὺ παρακρατῆθηκε ἀπὸ τὸ καυτικὸ.

Ἄρθρο 6.

Λειτουργικὴ ἐξυπηρέτησιν.

1. Ὁ Κ.Ε.Α.Ν. ἐξυπηρετεῖται λειτουργικὰ ἀπὸ τὰς υπηρεσίαις τοῦ Ν.Α.Τ. Οἱ θέσεις τῶν ἰσὺν ὑπαλλήλων τοῦ Ν.Α.Τ. κατὰ τὸν κλάσον κατὰ δόδεκα (12) καὶ κατανέμονται κατὰ κλάσον καὶ ἐκδοκῶς ὅς ἐξῆς:

Κλάδος ΑΠ Διοικητικῶς Διοριστικῶς:

Μία (1) θέση με βαθμὸν 56—46.

Τρεῖς (3) θέσεις με βαθμὸν 66—56.

Κλάδος ΑΡ Διοικητικῶς Διοριστικῶς:

Μία (1) θέση με βαθμὸν 56—46.

ἑπτὰ (7) θέσεις με βαθμὸν 66—56.

Κλάδος ΜΒΙ Διοικητικῶς Διοριστικῶς:

Δύο (2) θέσεις με βαθμὸν 106—66.

Κλάδος ΜΒΙ Διοικητικῶς Διοριστικῶς Χειριστῶν Τέλῶν:

Μία (1) θέση με βαθμὸν 106—66.

2. Οἱ θέσεις ποὺ συνιστῶνται με τὴν προηγουμένη παραγράφου εἶναι δυνατόν να πληρωθοῦν καὶ με μετὰ τὴν ἀπαιτείαν τῶν ἐπιμελητικῶν ἐπιμελητικῶν τῶν Υπουργικῶν Ἐπιμελητικῶν Ναυτικῶν ἢ ὑπαλλήλων τῶν υπηρεσιῶν με Ν.Ν.Α.Τ. ἢ κατὰ τὸν Ν.Α.Τ. ἀπὸ τῶν ἀπαιτούμενων ἀπὸ τὸν Ν.Α.Τ. ἀπὸ τῶν ἀπαιτούμενων ἀπὸ τὸν Ν.Α.Τ.

Ἡ ἀσφάλισιν ἀσφαλιστικῶν ἐπιμελητικῶν κατὰ τὴν κλίμακῃ τῶν ὑπαλλήλων τῶν ἑπιμελητικῶν (Π.Δ. 614/1977).

3. Ἡ πληρωμὴ τῶν ἀσφαλιστικῶν θέσεων ἀπὸ τῶν ἀπαιτούμενων ἀπὸ τὸν Ν.Α.Τ. ἀπὸ τῶν ἀπαιτούμενων ἀπὸ τὸν Ν.Α.Τ.

18390
 Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από την ημερομηνία της δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 14.

Η παράγραφος 1 του άρθρου 8 του Ν. 3142/1955 «Περί Πλοηγητικής Υπηρεσίας» (ΦΕΚ 43 Α'/1955) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι πλοηγοί προσλαμβάνονται με διαγωνισμό που διενεργείται στον Πειραιά, ενιαία για όλους τους πλοηγητικούς τομείς της χώρας, σύμφωνα με τις ελάχιστες ισχύουσες για την Πλοηγητική Υπηρεσία διατάξεις. Οι Αρχιπλοηγοί και Πλοηγοί τοποθετούνται και μετακινούνται με απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, σύμφωνα με τις ελάχιστες ισχύουσες και για τους λοιπούς δημόσιους υπαλλήλους σχετικές διατάξεις.

2. Από την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου, οι δέκα (10) θέσεις των Αρχιπλοηγών και οι πενήντα επτά (57) των Πλοηγών της Πλοηγητικής Υπηρεσίας που προβλέπονται από το άρθρο 1 του Α.Ν. 409/1968 «Περί τροποποίησης και συμπληρώσεως των περί Πλοηγητικής Υπηρεσίας διατάξεων κ.λπ.» (ΦΕΚ 110 Α'/1968) και το Π.Δ. 540/1976 «Περί συστάσεως τακτικών οργανικών θέσεων Πλοηγών κ.λπ.» (ΦΕΚ 194 Α'/1976) όπως έχουν καταναγκαστεί σήμερα, ανήκουν σε ένα ενιαίο κλάδο προσωπικού. Η πλήρωση αυτής οργανικής θέσης Αρχιπλοηγού γίνεται με προαγωγή Πλοηγού, οποιοδήποτε Πλοηγητικό Στάθμο της χώρας, σύμφωνα με τις ισχύουσες για την Πλοηγητική Υπηρεσία διατάξεις.

Άρθρο 15.

1. Οι διατάξεις του άρθρου 40 του νόμου 993/1979, που προβλέπουν τη χορήγηση αποζημίωσης στο με τακτική Ειδικού Δικαίου προσωπικό του Δημόσιου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, δεν ισχύουν για το λιμενεργατικό προσωπικό του Οργανισμού Λιμένος Θεσσαλονίκης.

2. Αξιώσεις του λιμενεργατικού προσωπικού κατά του Οργανισμού Λιμένος Θεσσαλονίκης, που στηρίζονται στις διατάξεις του πιο πάνω άρθρου 40 του Ν. 993/1979, παραγράφου 1, εφόσον μέχρι την ισχύ του παρόντος άρθρου δεν έχουν εκδοθεί οριστικά δικαστικά αποφάσεις και όλες οι υπάρχουσες αιτήσεις είναι, σε οποιοδήποτε βαθμό, καταρτούνται.

Άρθρο 16.

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει την πρώτη του επόμενου μήνα από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Πραγματοποιούμε να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως το κείμενο του παρόντος και να εκτελεσθεί ως νόμος του Κράτους.

Αθήνα, 5 Οκτωβρίου 1984

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΣΟΦ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΛΙΑΡΗΣ ΓΕΡΑΣ. ΑΡΣΕΝΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΓΕΩΡΓ. ΑΛΕΞ. ΜΑΓΚΑΚΗΣ ΕΥΑΓΓ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΦΑΡΑΣ

Αθήνα, 8 Οκτωβρίου 1984

Θεα. εδόθη και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1483

Προστασία και διευκόλυνση των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις — Τυποποιήσεις και βελτιώσεις εργατικών νόμων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
 ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Κυροῦμεν και εκδίδομεν τον κατωτέρω υπό της Βουλής ψηφισθέντα νόμον:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Προστασία και διευκόλυνση των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις.

Άρθρο 1.

Εκτατά εφαρμογής.

1. Οι διατάξεις του Κεφαλαίου αυτού εφαρμόζονται στους εργαζομένους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ή σχέση εμπίσθητης εντολής, σε επιχειρήσεις ή εγκαταστάσεις. Αφορούν τους εργαζομένους και των δύο φύλων, που έχουν υποχρεώσεις προς εξαρτώμενα από αυτούς παιδιά ή άλλα μέλη της οικογένειάς τους που έχουν ανάγκη τις φροντίδες ή την υποστήριξή τους, ώστε να διευκολύνεται η προετοιμασία τους για την είσοδο στην απασχόληση, η διατήρησή της, καθώς και η επαγγελματική τους εξέλιξη.

2. Δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις αυτές στους απασχολούμενους:

- α) Στο δημόσιο, τους εργασιακούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, με οποιαδήποτε σχέση.
- β) Στη ναυτική εργασία.

Άρθρο 2.

Εξαρτώμενα μέλη.

Στην έννοια του όρου του προηγούμενου άρθρου «εξαρτώμενα παιδιά ή άλλα μέλη της οικογένειας που έχουν ανάγκη για φροντίδες ή υποστήριξη» περιλαμβάνονται:

- α) Τα μέχρι 16 ετών παιδιά, φυσικά ή υιοθετημένα, εφόσον οι γονείς έχουν την επιμέλειά τους.
- β) τα παιδιά που είναι πάνω από 16 ετών, αλλά που έχουν αποδεδειγμένα ανάγκη από ειδικές φροντίδες, για λόγους διαρκούς ή χρονίας ασθένειας ή αναπηρίας, εφόσον οι γονείς έχουν την επιμέλειά τους.
- γ) ο ή η σύζυγος, εφόσον για λόγους ασθένειας, διαρκούς ή χρονίας ασθένειας ή αναπηρίας δεν μπορεί να αυτοεξυπηρετηθεί.
- δ) οι γονείς και οι άρτηροι αδελφοί και αδελφές του για λόγους ασθένειας, διαρκούς ή χρονίας ασθένειας ή αναπηρίας ή ηλικίας, δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν, εφόσον ο εργαζόμενος έχει τη φροντίδα τους και το ατόμιο εισόδημά τους δεν είναι μεγαλύτερο από το ατόμιο εισόδημα του ημερομισθίου αναδείκτου εργατή που κλειδώνει με το γενικό κατατάξιό-όριο ημερομισθίου που ισχύει κάθε φορά, υπολογιζόμενο με 25 ημερομισθία το μήνα.

Άρθρο 3.

Αποδεικτικά στοιχεία.

1. Η ασθένεια ή η αναπηρία των προσώπων του άρθρου 2 αποδεικνύεται με πρόσφατη ιατρική γνωμάτευση νοσηλευτικού ιδρύματος (νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που αποπαιύεται από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας), η οποία θεωρείται από το διαβουλεύει γραφείο της σχετικής κλιμακίας του ιδρύματος, ή γνωμάτευση γραφείου του αρμόδιου εφερέ των οποίων υπάγονται τα πρόσωπα αυτά.

2. Το ατόμιο εισόδημα των εξαρτώμενων μελών της περίπτωσης 2 του προηγούμενου άρθρου, αποδεικνύεται με σχετική βεβαίωση α) της οικονομικής εισοδήματος που υπάγονται κατά τα μέλη ή β) του ατομικού εφερέ από τον οποίο συνταξιοδοτούνται ή αποδίδονται ή γ) της κατάστασης αρχής σε περίπτωση που είναι άρτηροι. Η βεβαίωση αυτή κλειδώνει στο ατόμιο

του προηγούμενου έτους, ισχύει για το ημερολογιακό έτος έκδοσής της και προσλαμβάνεται από τον ενδιαφερόμενο εργαζόμενο στον εργοδότη του, όταν ζητήσει την άδεια του άρθρου 7 του νόμου αυτού.

Άρθρο 4.

Απαγορευτή διακρίσις.

Απαγορεύεται κάθε άδικη ή έμμεση διακρίσις σε βάρος των εργαζομένων του άρθρου 1 παρ. 1, που αναφέρεται στην είσοδό τους στην απασχόληση, στη διατήρησή της και στην επαγγελματική τους εξέλιξη.

Άρθρο 5.

Γονική άδεια ανατροφής.

1. Ο γονέας που έχει τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και εργάζεται σε επιχειρήσει ή εγκατάσταση που απασχολεί τουλάχιστον εκατό (100) άτομα, εάν κι «έξομπληρώσει ένα (1) χρόνο εργασίας στον ίδιο εργοδότη και ε) ο άλλος γονέας εργάζεται ήρω από το οποίο δικαιούται να λάβει γονική άδεια ανατροφής του παιδιού, στο χρονικό διάστημα από τη λήξη της άδειας μητρότητας μέχρις ότου το παιδί συμπληρώσει ηλικία δύο (2) ετών, η άδεια αυτή είναι χωρίς αποδοχές, η διάρκεια της μπορεί να φθάσει έως τρεις (3) μήνες για κάθε γονέα και δύναται από τον εργοδότη, με βάση τη σειρά προτεραιότητας των αιτήσεων ενδιαφερομένων δικαιούχων, μέχρι να καλυφθεί ποσοστό 8% του συνόλου των απασχολούμενων στην επιχείρηση για κάθε ημερολογιακό έτος.

2. Το δικαίωμα της παραγράφου 1 το έχουν και εργαζόμενοι που έχουν υιοθετήσει παιδί.

3. Σε περίπτωση ύπαρξης περισσότερων παιδιών το δικαίωμα των γονέων είναι αποκλειστικό για το καθέν από αυτά, εφόσον από τη λήξη της άδειας που δόθηκε για το προηγούμενο παιδί μεσολάβησε ένας (1) χρόνος πραγματικής απασχόλησής στον ίδιο εργοδότη.

4. Αν και οι δύο γονείς απασχολούνται με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 αυτού του άρθρου, απορροφούν με κοινή συμφωνία, κάθε φορά, ποσό από τους δύο (2) κάνει πρόταση χρήση αυτού του δικαιώματος και για πόσο χρονικό διάστημα.

Σε περίπτωση διατάραξης ή διαζυγίου ή χωρισμού ή μόνιμης τέκνου εκτός γάμου τη γονική άδεια και μέχρι 6 μήνες δικαιούσαι ο γονέας που έχει την επιμέλεια του παιδιού.

5. Μετά τη λήξη της γονικής άδειας ανατροφής ο εργαζόμενος δικαιούται να επανέλθει στην εργασία του, στην ίδια ή σε παρόμοια θέση, η οποία δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι κατώτερη από αυτή που είχε πριν λάβει τη γονική άδεια ανατροφής.

Άρθρο 6.

Ασφαλιστικά δικαιώματα.

1. Ο εργαζόμενος γονέας, που λαμβάνει γονική άδεια ανατροφής, έχει κατά το χρονικό διάστημα της απουσίας από την εργασία του, πλήρη ασφαλιστική κάλυψη από τον ασφαλιστικό του φορέα, υποχρεούται όμως, να καταβάλει ολόκληρη την ασφαλιστική εισφορά, εργατική και εργοδοτική, που αντιστοιχεί σ' αυτό το διάστημα.

2. Ο χρόνος της παραγράφου 1 λαμβάνεται υπόψη, τόσο για την θεμελίωση του ασφαλιστικού δικαιώματος, όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης.

Άρθρο 7.

Άδεια απουσίας για καθύποια εξαρτημένων μελών.

Οι εργαζόμενοι της παραγράφου 1 του άρθρου 1, εφόσον έχουν πλήρη απασχόληση, ανεξάρτητα από δικαιώματα που παρέχονται από άλλες διατάξεις, να δικαιούνται, με αίτησή τους, άδεια χωρίς αποδοχές από τον εργοδότη τους, που δεν θα είναι μεγαλύτερη από είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες κάθε ημερολογιακό έτος, σε περίπτωση σοβαρής ασθένειας

των μελών ή άλλων μελών της οικογένειάς, οποιαδήποτε προσδιορίζονται στο άρθρο 2. Η άδεια αυτή χορηγείται: εφάπαξ ή τμηματικά και αυξάνεται σε: (8) εργάσιμες ημέρες, εάν ο δικαιούχος προστάται στο πατρικό και σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες, εάν προστάται πατρικά από δύο.

Σε περίπτωση που οι δικαιούχοι είναι σύζυγοι, η άδεια αυτή χορηγείται στον καθένα από αυτούς χωριστά.

Άρθρο 8.

Μειωμένο ωράριο.

1. Οι γονείς που εργάζονται με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 1 σε επιχειρήσει ή εγκατάσταση που απασχολεί τουλάχιστον πενήντα (50) άτομα και έχουν παιδιά με πνευματική, ψυχική ή σωματική αναπηρία, μπορούν να ζητήσουν να μειωθεί το ωράριο εργασίας τους κατά μία ώρα την ημέρα, με ανάλογη περιεκτική των αποδοχών τους.

2. Η πνευματική, ψυχική ή σωματική αναπηρία του παιδιού καθότι και ο κατάλληλότερος για τη φροντίδα του παιδιού γονέας ορίζεται με την ιατρική γνωμάτευση, που προσδίδεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 3.

Άρθρο 9.

Άδειες απουσίας.

1. Οι εργαζόμενοι που αναφέρονται στο άρθρο 7, που έχουν παιδιά ηλικίας μέχρι 16 ετών, τα οποία παρακολουθούν μαθήματα στοιχειώδους ή μέσης εκπαίδευσης, δικαιούνται να απουσιάζουν ορισμένες ώρες ή ολόκληρη την ημέρα από την εργασία τους μέχρι τη συμπλήρωση τεσσάρων (4) εργάσιμων ημερών κάθε ημερολογιακό έτος, με άδεια του εργοδότη, για να επισκεφθούν τα σχολεία των παιδιών τους, με σκοπό την παρακολούθηση της σχολικής τους επίδοσης.

2. Η άδεια απουσίας χορηγείται στον έναν από τους δύο γονείς. Αν και οι δύο γονείς απασχολούνται με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 αυτού του άρθρου, απορροφούν με κοινή συμφωνία, κάθε φορά, ποσό από τους δύο (2) κάνει χρήση αυτού του δικαιώματος και για πόσο χρονικό διάστημα, που πάντως δεν μπορεί συνολικά και για τους δύο γονείς να υπερβεί τη διάρκεια που ορίζεται στην παρ. 1.

Άρθρο 10.

Δικαίωμα για πλήρη απασχόληση.

Οι εργαζόμενοι, που έχουν από την πρόσληψή τους ή μεταγενέστερα συμφωνία, γραπτή ή προφορική, με τον εργοδότη τους, να απασχολούνται για λόγους οικογενειακών υποχρεώσεων με μειωμένο ωράριο, έχουν δικαίωμα να αναλάβουν εργασία ή να επανέλθουν, με αιτησή τους, σε απασχόληση με πλήρες ωράριο, εάν υπάρχει κενή θέση, ανεξάρτητα εάν εξακολουθούν οι περιστάσεις που τους ανάγκασαν να εργάζονται με μειωμένο ωράριο.

Άρθρο 11.

Προγραμματισμός αδειών.

Οι εργοδότες οι οποίοι απασχολούν εργαζόμενους, που προστατεύουν πρόσωπα των περιπτώσεων α' και β' του άρθρου 2, υποχρεούνται κατά τον προγραμματισμό του χρόνου χορήγησης των ετήσιων αδειών απουσίας του προσωπικού τους, να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των εργαζομένων της κατηγορίας αυτής.

Άρθρο 12.

Προσροπιδιοοικονομικοί σταθμοί

Οι βιομηχανικές επιχειρήσεις ή εγκαταστάσεις με προσωπικό πάνω από τριακόσια (300) άτομα υποχρεούνται, σύμφωνα με την ανάγκη των υπηρεσιών τους, να εγκαταστήσουν, στην επιχείρηση και κατάλληλο χώρο για τη στεγαστική, οικονομική και υγειονομική φροντίδα των εργαζομένων, που να καλύπτει τις ανάγκες των εργαζομένων σ' αυτής. Για την κατάλληλη στέγη της περίπτωσης που πρόκειται να ιδρυθεί δημοσφαιρικών σταθμών, απαιτείται με σχετική γνωμάτευση της κ. κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.

Απαιτούμενες για την έκταση της εφαρμογής των διατάξεων της παρ. 1 μείνετε παραγράφου επιλύονται με απόφαση του Κολλεγίου Εργαζομένων, που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας, κατόπιν προηγούμενης των ενδιαφερόμενων μερών ή σχετικής αναφοράς του αρμόδιου Υποθεωρητή Εργασίας.

Άρθρο 13.

Χρόνος απουσίας.

Ο χρόνος απουσίας των εργαζομένων από την εργασία τους, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5, 7 και 9, λογίζεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για τον υπολογισμό των αποδοχών τους, για τη χορήγηση της ετήσιας κανονικής άδειας απουσίας και του επιδόματος άδειας, καθώς και για τον υπολογισμό της αποζημίωσης σε περίπτωση απόλυσής τους.

Άρθρο 14.

Αύξη σχέσης εργασίας.

Οι οικονομικοί υποχρεώσεις των εργαζομένων της παρ. 1 του άρθρου 1 δεν αποτελούν λόγο καταγγελίας της σχέσης εργασίας τους.

Άρθρο 15.

Προστασία μητρότητας.

1. Απαγορεύεται και είναι απόλυτα άκυρη η καταγγελία της σχέσης εργασίας εργαζομένης από τον εργοδότη της, τόσο κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της, όσο και για το χρονικό διάστημα ενδ' έτους μετά τον τοκετό ή κατά την απουσία της για μεγαλύτερο χρόνο, λόγω κθίνουσας που ορίζεται στην κώλη ή τον τοκετό, εκτός εάν υπάρχει σπουδαίος λόγος για καταγγελία.

Ως σπουδαίος λόγος δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ενδεχόμενη μείωση της κπόσης της εργασίας της εγκύου που ορίζεται στην εγκυμοσύνη.

2. Ο Νόμος 1302/1982 (ΦΕΚ 133 τ. Α), ο Νόμος 1414/84 (ΦΕΚ 10 τ. Α), όπως και κάθε διάταξη που αναφέρεται στην προστασία της μητρότητας αργαζομένης και στους εργαζόμενους με σχέση έμμεσης απασχόλησης.

Άρθρο 16.

Ευνοϊκότερες ρυθμίσεις.

Ρυθμίσεις σχετικές με τα δικαιώματα που παρέχονται στους εργαζόμενους από τις διατάξεις του κεφαλαίου αυτού, οι οποίες προβλέπονται σε συμφωνίες εργαζομένων και εργοδοτών ή σε συλλογικές συμβάσεις εργασίας ή διαιτητικές αποφάσεις, υπερισχύουν, εάν είναι ευνοϊκότερες.

Άρθρο 17.

Δικαστικές κινήσεις.

1. Ο εργοδότης που παραβιάζει τις διατάξεις του κεφαλαίου αυτού τιμωρείται με πρόστιμο από 10.000 δραχ. έως 100.000 δραχ. Το πρόστιμο επιβάλλεται με πιστολογική πράξη του αρμόδιου υποθεωρητή εργασίας και εισπράττεται υπέρ της Εργατικής Εστίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε.

2. Ο εργοδότης δικαιούται να προσφύγει, σε πρώτο και δεύτερο βαθμό στα ελεγκτικά δικαστικά δικαστήρια.

3. Οι παραπάνω διατάξεις δύνανται από τον Κώδικα Φιλοσοφικής Δικονομίας, όπως ισχύει.

Άρθρο 18.

Εξουσιοδοτικές διατάξεις.

1. Με προεδρική διαταγή, ύστερα από κοινή πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας και του κατά περίπτωση κομδίου Υπουργού Οικονομικών του Κεφαλαίου αυτού μπορεί να απορρίπτονται σταθιακά προσαρμόζόμενες ανάλογα, στη δημόσια, τους εργαζομένους τοπικής αυτοδιοίκησης και τα άλλα Ν.Π.Δ.Δ. ή και σε άλλους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, ύστερα από πρόταση του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας, μπορεί:

α) Να καθίστανται τα χρονικά διαστήματα απουσίας των εργαζομένων με οικονομικούς υποχρεώσεις, που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 5, στο άρθρο 7 και στην παράγραφο 1 του άρθρου 9, καθώς και τα ποσά των δικαιούχων της παρ. 1 του άρθρου 5.

β) Να επεκτείνεται η ισχύς των διατάξεων των άρθρων 5, 8 και 12 σε επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερα άτομα από όσα προβλέπονται στα άρθρα αυτά.

γ) Να καθορίζονται ειδικότερα, να διευρύνονται ή να περιορίζονται τα αποδοκιστικά στοιχεία που προβλέπονται στις διατάξεις αυτού του κεφαλαίου.

3. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας και Υγείας και Πρόνοιας καθορίζονται ο φορέας που θα κλύπτει τις δαπάνες ανέγερσης των κτιριακών εγκαταστάσεων για τη στήριξη του βραχυπρόθεσμου σταθμού, οι δαπάνες λειτουργίας του, το κτιριοδομικό πρόγραμμα και οι τεχνικές προδιαγραφές, καθώς και η οργάνωση του βραχυπρόθεσμου σταθμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'.

Επιχορηγήσεις και δαπάνες Εργατικών Νόμων.

Άρθρο 19.

Οικονομική ενίσχυση Εργατικών Άλλοκλητικών Οργανώσεων.

Οι προεδρικές απόφασης αίτησης και δικαιολογητικών για οικονομική ενίσχυση των τοπικών εργαζομένων έτους 1984, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 1 περίπτωση 2 του άρθρου 1 του Π. Δ. 901/1976, όπως αυτές παρασώθηκαν με τις διατάξεις της παραγράφου 2 άρθρου δεύτερου του άρθρου 11 του Ν. 1420/1984, παρασείνονται μέχρι δύο (2) μήνες από τη δημοσίευση του νόμου αυτού.

Άρθρο 20.

Εισφορές για τους σκοπούς του ΟΑΕΔ, του ΟΕΚ και της Εργατικής Εστίας.

1. Οι εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων προς τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) για τους κλάδους ανεργίας, σταθιακής και του Δικαστικού Λογιστικού Οικονομικών Επιδομάτων Μισθωτών (Δ.Α.Ο.Ε.Μ.), τον Οργανισμό Εργατικής Κατασκευής (ΟΕΚ), για την παροχή στεγαστικής συνδρομής και τον Οργανισμό Εργατικής Εστίας για τους σκοπούς του, είναι κοινωνικοί πόροι υπέρ των ανωτέρω εργαζομένων κοινωνικής πολιτικής και εξακολουθούν να καταβάλλονται ανεξάρτητα αν οι δικαιούχοι εργαζόμενοι έχουν δικαιώματα για ίδιους παροχές από τους εργοδότες τους ή από άλλους φορείς.

2. Εισφορές της προηγούμενης παραγράφου, που έχουν καταβληθεί μέχρι τη δημοσίευση αυτού του νόμου στον ΟΑΕΔ, τον ΟΕΚ και την Εργατική Εστία, σε καμία περίπτωση δεν αναζητούνται. Τυχόν εκκρεμείς δόσεις για την αναζήτηση των εισφορών αυτών καταργούνται.

3. Ειδικές διατάξεις για την εξόφληση από την υπαγωγή στην απασχόληση και την καταβολή εισφορών στον ΟΑΕΔ, τον ΟΕΚ και την Εργατική Εστία διατηρούνται σε ισχύ.

Άρθρο 21.

Αποπενικοποίηση ανεργίας.

Οι διατάξεις του δεύτερου, τρίτου και πέτατου εδαφίου της παραγράφου 3, ως και της παραγράφου 4 του άρθρου 18 του Ν. 3230/1955 (ΦΕΚ 125 τ.Α), καταργούνται.

Άρθρο 22.

Νομικά όρια λειτουργίας φαρμακείων κλπ.

1. Τα χρονικά όρια λειτουργίας των φαρμακείων και φαρμακιοθηκών, ο αριθμός των φαρμακείων που διημερεύουν και διανυκτερεύουν, η σειρά διημερεύσης και διανυκτερεύσης (μερική ή ολική) αυτών καθώς και οι περιπτώσεις και οι λόγοι απώλειας των φαρμακείων από την υποχρέωση διημερεύσης και διανυκτερεύσης καθορίζονται με απόφαση του οικείου αρχαρχή ύστερα από γνώμη των οικείων οργανώσεων

κλιμακών και εργαδοτών, όπου υπάρχουν πίστεως οργανώ-
σε. Προκειμένου για το Νομό Αττικής οι ανωτέρω εργα-
δοτές συγκοινωνούν από το Νομόρχο Αττικής.

2. Το προσωπικό των εφημερίδων που εργαζόταν κατά το
νο έφραζεσε ή διονοκτερεύσε τολλχίστεν επί πίστε
ε δικαιοσύνη πλήρη αναπαύση την επόμενη ημέρα. Το τμή-
του χρόνου εργασίας που παράγεται με διακρίση ή δια-
πίστεση και που δεν τολλχίστεται με το χρόνο της κω-
σης που προηγούμενος εδάφιος θεωρείται ως υπερωριχκή
αίτια και εφραζέονται γι' αυτό οι ισχύοντες διατάξεις για
αυτή της υπερωριχκής εργασίας.

3. Οι πίνακες διακρίσεως και διονοκτερεύσε των εφημε-
ριών καταρτίζονται με τη φροντίδα και ευθύνη του οικείου
εφημεριχκού τολλχίστεου.

4. Σε κάθε εφημεριχκό πρέπει να ανερτάται με ευθύνη του
εφημεριχκού πίνακα των εφημεριχών που διακρίσεως
διονοκτερεύουσ.

Άρθρο 23.

Κατανομή επιδόματος παιδιών.

Από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού, αντικαθίστανται
ή συμπληρώνονται οι παρακάτω διατάξεις:

1. Στο κώδικε 8 του Ν.Δ. 3868/1958 (ΦΕΚ 178 Α) προ-
βλεπεί τρίτη παράγραφος ως εξής:

«3. Ο ΟΑΕΔ μπορεί να καταβάλει επίδομα παιδιών και
ε εξής περιπτώσεις:

α) Στη μη εργαζόμενη μητέρα με σύζυγο που υπηρετεί στις
πλεε θύλακιε της χώρας ως κληρωτός ή εφραδός ή με
ογο κραιτούμενο που εντίζει ποινη στερητική της ελευθερίας
μέτρα κραιλαίας ή κραιρωφωτικά μέτρα σε σωφρονιστικά
εστρώματα ή ιδρύματα.

β) Σε πάλλινοςτέοντες ή μετακινούμενους για απασχόληση
η Ελλάδα άλλους υπηκόους και ομογενείς, που δεν έχουν
υποθέσει για λήψη επίδοματος παιδιών και μόνο για τον
στο χρόνο από την εισοδό τους στη Χώρα.

Με κραιφίση του Υπουργού Εργασίας που εκδίδονται με
μηφ του ΔΣ του ΟΑΕΔ κραιρίζονται το ύψος του επίδομα-
του, γενικά η κατά κατηγορία των ανωτέρω δικαιούχων, το
λο δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το διπλάσιο του κα-
τατου οριου επίδοματος παιδιών που ισχύει κάθε φορά, οι
η οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και τα κραιτούμενα δι-
ολογητικά για την καταβολή του και κάθε άλλη αναγκαία
επιμέρεια για την εφραυγή των διατάξεων αυτής της πα-
ράφρου».

2. Η περίπτωση γ του άρθρου 5 του ανωτέρω νομοθετικού
εγγαματος αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) Το ύψος του καταβλήθενου επίδοματος, που μπορεί
υπολογίζεσαι γενικά για όλους ή για ορισμένες κατηγο-
ριε εργαζόμενων με βάση ενιαίο μέτρο ημερομίσθιο που ορί-
αι για κάθε χρόνο ή το ετήσιο καθαρό οικογενειακό εισό-
μα, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται με τα ίδια διατάξ-
του».

3. Στην παρ. 4 του άρθρου 17 του Ν. 1346/1983 (ΦΕΚ
46) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Ο ΟΑΕΔ μπορεί επίσης να συμμετέχει στα έξοδα για την
οση και λειτουργία προληθυστικών ή κατακλωστικών ε-
κτριχμών των υπαλλήλων του».

Άρθρο 24.

Κόρωση αποσάτων.

Κορώνονται από τότε που εκδόθηκαν:

1. Η κραιφαη του Υπουργού Εργασίας αριθ. 31239/19.
1984 κραιρήνηε έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης στους δη-
μογραφούς των εφημεριχών «ΕΙΔΗΣΕΙΣ» και «ΕΛΕΥ-
ΘΗ ΓΝΩΜΗ», που δημοσιεύθηκε στο φύλλο Εφημεριχας
ε Κυβερνήσεως αριθ. 302/ε.Β/15.5.1984 και της οποίας
κείμενο έχει ως εξής:

«ΑΠΟΦΑΣΗ
Ο
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 17 του Ν. Δ/τος
2061/54 «επί συστάσεως Οργανισμού Απασχολήσεως και
Αναλλίσεως Αναρτήτων».

2. Τις διατάξεις του Ν. Δ/τος 212/69 «Περί Οργανώ-
σεως και Διοικήσεως του Οργανισμού Απασχολήσεως Εργα-
τικού Δυναμικού».

3. Το γεγονός ότι στην προκειμένη περίπτωση συντρέχουν
εξαιρετικοί λόγοι.

Αποφασίζουμε

Εφραίνουμε την εφάπαξ καταβολή έκτακτης οικονομικής
ενίσχυσης από δέκα εκατ. χιλιάδαι (18.000) δραχ. σε κείνεα
από τους δημοσιογράφους των εφημεριχών «ΕΙΔΗΣΕΙΣ» και
«ΕΛΕΥΘΗ ΓΝΩΜΗ» λόγω των κραιφών του Πάγκα.

Η κραιφαη κραιφαη θα επικρωθεί με νομοθετική διατάξη.

Η κραιφίση της κραιπάνου οικονομικής ενίσχυσης κραιγρά-
φεται μετά τριάντα (30) ημέρες από της κοινοποιήσεως της
κραιφαης αυτής στην κραιβία για την επιδότηση Υπηρεσίας.

Η κραιφαη αυτή, που κοινοποιείται για εκτέλεση, να δη-
μοσιεύεται στην Εφημεριδα της Κυβερνήσεως.

Ο Υπουργός

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

2. Η κραιφαη του Υπουργού Εργασίας αριθ. 31242/19.

4.1984 κραιρήνηε έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης στους
μειθωτούς των εφημεριχών «ΕΙΔΗΣΕΙΣ» και «ΓΝΩΜΗ»,
που δεν υπάγονται στον κλάδο ανεργίας του ΟΑΕΔ και που
δημοσιεύθηκε στο φύλλο Εφημεριχας της Κυβερνήσεως αριθ.
302 ε.Β/15.5.1984 και της οποίας το κείμενο έχει ως εξής:

«ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 17 του Ν.Δ/
τος 2061/1954 «επί συστάσεως Οργανισμού Απασχολήσεως
και Αναλλίσεως Αναρτήτων».

2. Τις διατάξεις του Ν.Δ/τος 212/1969 «επί οργανώ-
σεως και διοικήσεως του Οργανισμού Απασχολήσεως Εργα-
τικού Δυναμικού».

3. Το γεγονός ότι στην προκειμένη περίπτωση συντρέχουν
ειδικοί λόγοι.

Αποφασίζουμε

1. Τροποποιούμε την παρ. 1 της αριθ. 31205/18.4.84 από-
φραης μας για κραιρήνηε έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης
στους μειθωτούς των εφημεριχών «ΓΝΩΜΗ» και «ΕΙΔΗ-
ΣΕΙΣ» και ορίζουμε όπως της κραιρήνευμεναι με την από-
φραη κατά έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης των (18.000)
δραχ. δικαιούμεναι: όλοι οι μειθωτοί των εν λόγω εφημεριχών,
κραιρήνηε αν υπάγονται ή όχι στην κραιβίση του κλάδου
ανεργίας του ΟΑΕΔ.

2. Η κραιφίση της κραιπάνου οικονομικής ενίσχυσης κραιγρά-
φεται μετά τριάντα (30) ημέρες από της κοινοποιήσεως
της κραιφαης αυτής στην κραιβία για την επιδότηση Υπη-
ρεσίας.

Η κραιφαη αυτή, που κοινοποιείται για εκτέλεση, να δη-
μοσιεύεται στην Εφημεριδα της Κυβερνήσεως. Θα επικρωθεί δε
με νομοθετική διατάξη.

Ο Υπουργός

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Άρθρο 25.

Μεταβατικές διατάξεις.

1. Κορώνεται και ισχύει από 28.1.1983 η με αριθ. 7/
1983 κραιφαη του Πρωτοεβάθμιου Διοικητικού Διοικητικού
Δικαιτηριού Αθηνών, η οποία επικρωθήκε από την 43/1984
κραιφαη του Δευτεροεβάθμιου Διοικητικού Διοικητικού Δικαι-
τηριού Αθηνών που κραιρήνηε εκτελεστική με την αριθ.
15590 κραιφαη του Υπουργού Εργασίας και δημοσιεύθηκε

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1484

Περί ίδρυσεως Προεδρείου στην Αθήνα και περί τροποποιήσεως τῶν νόμων 1161/1980.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Κυρώνει και εκδίδει τον κατωτέρω υπό της Βουλῆς ψηφισθέντα νόμον:

Άρθρο 1.

Ίδρύεται Προεδρεία τῆς Ἑλλάδος στην Αθήνα τῆς Κούδας.

Ἡ ὀργανικὴ σύνθεσις τοῦ προσωπικοῦ τῆς Προεδρίας αὐτῆς εἶναι ἡ ἑξῆς: Προέσως, Γραμματεὺς Προεδρίας, Διοικητικὸς Ὑπαλλήλος Γενικῶν Καθηκόντων, τρεῖς Διοικητικοὶ Γραμματεῖς, Τεχνικὸς Ἐπικοινωνιῶν, Ἰδιαιτέρως Γραμματεὺς Μεταφραστικῆς, τρεῖς θέσεις Βοηθητικοῦ Προσωπικοῦ, Ὁδηγὸς Ὑπηρεσιακοῦ Ἀποκλιτήτου καὶ δύο Φύλακες Ὀφθαλμοφύλακες.

Στὴς ὀργανικὰς θέσεις τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐξωτερικῶν προστίθενται μία θέση Πληρεξούσιου Ὑπουργοῦ, μία Γραμματεὺς Προεδρίας, μία ὑπαλλήλου τοῦ Διοικητικοῦ Κλάδου Γενικῶν Καθηκόντων, τρεῖς ὑπαλλήλου τοῦ Κλάδου Διοικητικῶν Γραμματέων, μία ὑπαλλήλου τοῦ Κλάδου Τεχνικῶν Ἐπικοινωνιῶν, μία Ἰδιαιτέρως Γραμματεὺς τῆς Ἐξωτερικῆς Ὑπηρεσίας, μία Μεταφραστικῆς τῆς Ἐξωτερικῆς Ὑπηρεσίας, τρεῖς Βοηθητικοῦ Προσωπικοῦ τῆς Ἐξωτερικῆς Ὑπηρεσίας, μία Ὁδηγὸς Ὑπηρεσιακοῦ Ἀποκλιτήτου τῆς Ἐξωτερικῆς Ὑπηρεσίας καὶ δύο Φύλακες Ὀφθαλμοφύλακες τῆς Ἐξωτερικῆς Ὑπηρεσίας.

Άρθρο 2.

Τῆς ἰδιοχρησίας μὲ τὴν παράγραφο 1 τοῦ άρθρου 7 τοῦ νόμου 1101/1980 τρίτης κατ' εἰρὴν προεδρευτικῆς ἀρχῆς ἡ ἐπιθετικὴ ἐπωνυμία εἶναι Προεδρεία Χαράρι, ἡ ἐπωνυμία δὲ αὐτῆς ἀντικαθίσταται τὴν ἐσφαλμένη ἐπωνυμία Προεδρεία ΗΑΒΑΒΑ, ἀποσπαστικῶς ἢ τελευταία αὐτῆς ἀνηρθεύεται.

Άρθρο 3.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀρχίζει ἀπὸ τὴν δημοσίευσή του ἐν τῇ Ἐφημερίδᾳ τῆς Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομαι νὰ δημοσιευθῇ ἐν τῇ Ἐφημερίδᾳ τῆς Κυβερνήσεως τὸ κείμενο τοῦ παρόντος καὶ νὰ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Αθήνα, 6 Οκτωβρίου 1984

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ
ΑΘΕΣΤΟΛΟΣ ΑΛΞΑΡΗΣ ΙΩΑΝ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ

Θεωρήθηκε καὶ τέθηκε ἡ Μεγάλη Σφραγίδα τοῦ Κράτους.

Αθήνα, 8 Οκτωβρίου 1984

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓ. - ΑΛΕΞ. ΜΑΓΚΚΑΚΗΣ

Καὶ ἐν τῇ Ἐφημερίδᾳ τῆς Κυβερνήσεως ἀριθ. 488 τῆς 11.10.1984.

Ἡ ἐξουσία ἀνάθεσις ἀρ. 7/1983 ἀπόφασις που ἀφορᾷ τὴς τραπεζῶν 1) ALGEMENE BANK NEDERLAND N.V., 2) BANK OF AMERIKA N.T. καὶ S.A., 3) THE CHASE MANHATTAN BANK N.A., 4) CONTINENTAL BANK, 5) WILLIAMS AND GLYN'S BANK LTD, 6) NATIONAL WESTMINSTER BANK LTD, 7) GRINDLAYS BANK LIMITED, 8) CREDIT COMMERCIAL DE FRANCE, 9) BANK OF NOVA SCOTIA, 10) CITIBANK N.A. εἶναι καὶ ἑξῆς:

1. Οἱ Τράπεζαι: 1) ALGEMENE, 2) BANK OF AMERIKA, 3) CHASE MANHATTAN, 4) CONTINENTAL BANK, 5) WILLIAMS AND GLYN'S, 6) WESTMINSTER, 7) GRINDLAYS, 8) CCF, 9) NOVA SCOTIA, 10) CITI BANK υποχρεοῦνται νὰ καταβάλλουν ἀπ' εὐθείας τὸς ἑταίμοις καὶ ἑταίμοισι 4% ἐπὶ τῶν πᾶσης εἰσπραξίῶν τοῦ προσωπικοῦ τῶν.

Ἡ ἰσχὺς τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἀρχίζει ἀπὸ τῆς 28 Ἰανουαρίου 1983.

2. Κυρώνεται ἀπὸ τότε που ἰσχύει καὶ ἐφαρμόζεται γιὰ ὅλας τῆς Τράπεζαις (Ἑλληνικαῖς καὶ Ξέναις) που λειτουργοῦν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἡ ἀπὸ 17 Μαΐου 1984 Ἐθνικὴ Συλλογικὴ Σύμβασις Ἐργασίας που ἀφορᾷ τὸ προσωπικὸν τῶν Τραπεζῶν που ἀναγράφεται παρὸς τὸ ὑπουργεῖον Ἐργασίας καὶ ἡ ὁποία με τὴν ἀρ. 15474/1984 ἀπόφασις τοῦ ἴσου Ὑπουργοῦ δημοσιεύθη καὶ ἐν τῇ Ἐφημερίδᾳ τῆς Κυβερνήσεως ἀριθ. 356 τ. ἀριθ. 5.6.1984.

3. Ἐπισημαίνεται καὶ ἐφαρμόζεται ἐπὶ τὸ προσωπικὸν ὅλων τῶν Τραπεζῶν (Ἑλληνικῶν καὶ Ξένων) που λειτουργοῦν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἡ ἀπὸ 4 Αυγούστου 1982 Ἐθνικὴ Συλλογικὴ Σύμβασις Ἐργασίας ἀπὸ τῶν ὅρων ἀμοιβῆς καὶ ἔργασίας τοῦ προσωπικοῦ τῶν Τραπεζῶν που ἀρ. 29 περ. 2 τοῦ Ν. 1340/1982 (ΦΕΚ 46 τ. Α/14.4.1983).

Άρθρο 26.

Καταργούμενες διατάξεις.

Οἱ διατάξεις τῆς παραγρ. 1 τοῦ άρθρου 25 τοῦ Ν. 1032/1980 ἀπὸ τροποποιήσεως κλπ. ἐνίων ἐργατικῶν νόμων κλπ. (ΦΕΚ 250/Α/29.10.1980) καταργοῦνται.

Άρθρο 27.

Ἐναρξὴ ἰσχύος.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου αὐτοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν δημοσίευσή του ἐν τῇ Ἐφημερίδᾳ τῆς Κυβερνήσεως ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων που ορίζεται διακριτικῶς ἐν τῇ ἀρ. 29 τοῦ.

Παραγγέλλομαι νὰ δημοσιευθῇ ἐν τῇ Ἐφημερίδᾳ τῆς Κυβερνήσεως τὸ κείμενο τοῦ παρόντος καὶ νὰ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Αθήνα, 5 Οκτωβρίου 1984

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ ΕΥΑΓ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ

Θεωρήθηκε καὶ τέθηκε ἡ Μεγάλη Σφραγίδα τοῦ Κράτους.

Αθήνα, 8 Οκτωβρίου 1984

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓ. - ΑΛΕΞ. ΜΑΓΚΚΑΚΗΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
8 ΜΑΪΟΥ 1989

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
112

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1848

Λευση των μόνιμων αξιωματικών του Οικονομικού και του Στρατολογικού Σώματος των Ενόπλων Δυνάμεων και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ιδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Οι μόνιμοι αξιωματικοί του Οικονομικού και του Στρατολογικού Σώματος προέρχονται αποκλειστικά από αποφοίτους της Πρωτοβάθμιας Σχολής Αξιωματικών Σωμάτων (Σ.Σ.Α.Σ.). Οι υποψήφιοι αξιωματικοί:

εισάγονται στη Σχολή μετά από διαγωνισμό και αποφοιτούν, αφού ολοκληρώσουν επιτυχώς εκπαίδευση ενός ιδιαιτερού έτους και ονομάζονται ανθυπολοχαγοί με προεδρι-άταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Ε-ίμυνας.

Ο διαγωνισμός προκηρύσσεται κατά μήνα Μάρτιο με απόφαση (του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, με την οποία καθορίζονται:

ο αριθμός των εισακτέων για κάθε Σώμα, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και η προθεσμία υποβολής στα κατά τόπους στρατολογικά γραφεία,

ο τόπος, ο χρόνος και ο τρόπος διενέργειας της υγειονομ-ιακής και ψυχολογικής εξέτασης από την αρμόδια στρατιωτική ιατρική επιτροπή και το αρμόδιο συμβούλιο επιλογής υπο-ψήφιων αξιωματικών αντίστοιχα και

ο τόπος και ο χρόνος της προφορικής και γραπτής δοκιμα-σίας καθώς και η εξεταστέα ύλη των μαθημάτων.

Η προκήρυξη ένα τουλάχιστο μήνα πριν από την έναρξη του διαγωνισμού αναρτάται στα στρατολογικά γραφεία και δημοσιεύ-εται δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών και της Θεσσαλονίκης.

Ο διαγωνισμός αρχίζει μετά την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού διαγω-νισμός μπορεί να προκηρυχθεί οποτεδήποτε.

Άρθρο 2

Οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν τα προσόντα και να πληρούν όρους που απαιτούνται για τους λοιπούς υποψηφίους της Σ.Σ., με τις παρακάτω εξαιρέσεις:

να μην έχουν υπερβεί το εικοστό έβδομο έτος της ηλικίας την 31η Δεκεμβρίου του έτους που διενεργείται ο διαγωνι-σμός και

να έχουν πτυχίο Α.Ε.Ι. ή ισότιμο τίτλο σπουδών του εξωτερι-κού όπως ειδικότερα ορίζεται στην επόμενη παράγραφο.

Οι υποψήφιοι του Οικονομικού Σώματος πρέπει να είναι πτυ-χιούχοι:

- α) οικονομικής σχολής ή
  - β) νομικής σχολής (τμήματος οικονομικού) ή
  - γ) της Ανώτατης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Επιστη-μών ή
  - δ) ανώτατης βιομηχανικής σχολής.
- Οι υποψήφιοι του Στρατολογικού Σώματος πρέπει να είναι πτυ-χιούχοι:
- α) νομικής σχολής (τμήματος νομικού ή πολιτικών επιστημών ή δημόσιου δικαίου) ή
  - β) της Παντείου Ανώτατης Σχολής Πολιτικών Επιστημών.
- Η ισοτιμία των πτυχίων σχολών του εξωτερικού θα πρέπει να έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 3

1. Ο διαγωνισμός περιλαμβάνει δοκιμασία στα εξής υποχρεωτι-κά μαθήματα:

- α) υποψήφιοι Οικονομικού Σώματος
  - (1) έκθεση ιδεών,
  - (2) δημόσιο λογιστικό,
  - (3) λογιστική,
  - (4) στοιχεία αστικού, συνταγματικού και διοικητικού δικαίου.
- β) υποψήφιοι Στρατολογικού Σώματος
  - (1) έκθεση ιδεών,
  - (2) συνταγματικό δίκαιο,
  - (3) διοικητικό δίκαιο,
  - (4) δίκαιο ιθαγένειας.

Οι υποψήφιοι διαγωνίζονται γραπτά και προφορικά σε όλα τα πα-ραπάνω μαθήματα, εκτός από το μάθημα της έκθεσης ιδεών, στο οποίο διαγωνίζονται μονάχα γραπτά.

2. Οι υποψήφιοι μπορούν να διαγωνισθούν προαιρετικά σε μία ξένη γλώσσα, κατ'επιλογή μεταξύ της αγγλικής, γαλλικής, γερμανικής και ιταλικής.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Αρχηγού Γ.Ε.Ε.Α. και δημοσιεύεται στην Εφη-μερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται:

- α) η σύνθεση, η συγκρότηση και ο τρόπος λειτουργίας των εξε-ταστικών επιτροπών,
- β) ο τρόπος προφορικής και γραπτής εξέτασης των υποψηφίων και
- γ) ο τρόπος βαθμολόγησης.

4. Στις εξεταστικές επιτροπές μπορούν να ορίζονται ως μέλη δι-καστικοί λειτουργοί, κύριο προσωπικό των Νομικών Υπηρεσιών της Διοίκησης, διδακτικό προσωπικό των Α.Ε.Ι. και αξιωματικοί των Ενόπλων Δυνάμεων. Τα μέλη των επιτροπών ορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και του αρμόδιου κατά περίπτωση υπουργού, που δε δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της

Κυβερνήσεως.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να ορίζεται αμοιβή των μελών των παραπάνω επιτροπών.

Άρθρο 4

1. Καθένα από τα εξεταζόμενα μαθήματα βαθμολογείται από 0-20. Επιτυχόντες θεωρούνται όσοι βαθμολογούνται σε κάθε υποχρεωτικό μάθημα τουλάχιστο με βαθμό 10.

2. Κατά την κατάρτιση του πίνακα επιτυχίας η σειρά επιτυχίας των υποψηφίων καθορίζεται από το σύνολο της βαθμολογίας τους στα υποχρεωτικά μαθήματα. Αν υπάρξει ισοβαθμία, θεωρείται επιτυχών εκείνος που έχει μεγαλύτερο βαθμό πτυχίου και, εφ' όσον και πάλι υπάρξει ισοβαθμία, η σειρά επιτυχίας καθορίζεται με κλήρωση που γίνεται ενώπιον του προέδρου της οικείας επιτροπής και αυτών που ισοβαθμούν. Οι τελευταίοι καλούνται εγγράφως να παραστούν τρεις τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημερομηνία της κλήρωσης. Απουσία υποψηφίου που έχει κληθεί εγκαίρως δεν εμποδίζει τη διενέργεια της κλήρωσης.

3. Ο πίνακας επιτυχίας κυρώνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Αριθμός επιτυχόντων ίσος με τον αριθμό των εισακτέων καλείται για κατάταξη κατά τη σειρά επιτυχίας του.

Άρθρο 5

1. Η σειρά αρχαιότητας των εισαγομένων στη Σ.Σ.Α.Σ. καθορίζεται με βάση τη βαθμολογία τους στα υποχρεωτικά μαθήματα, στην οποία προστίθενται και οι πάνω από το 15 βαθμοί στην ξένη γλώσσα για όσους έχουν εξετασθεί σε ξένη γλώσσα.

2. Εφ' όσον δεν πληρωθούν οι θέσεις που προκηρύχθηκαν λόγω μη προσέλευσης επιτυχόντων για κατάταξη ή κενωθούν θέσεις εντός δύο μηνών από την αρχική κατάταξη για οποιοδήποτε λόγο, καλούνται για κατάταξη οι επόμενοι κατά σειρά στον πίνακα επιτυχόντων. Εάν καλούνται για κατάταξη επιτυχόντες, που έχουν εξετασθεί και σε ξένη γλώσσα, εφαρμόζεται για τον καθορισμό της αρχαιότητας η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου.

3. Η εκπαίδευση στη Σ.Σ.Α.Σ. γίνεται σύμφωνα με το πρόγραμμα που καταρτίζει η Σχολή και περιλαμβάνει μαθήματα στρατιωτικής αγωγής και ειδικότητας, καθώς και πρακτική άσκηση σε στρατιωτικές υπηρεσίες και μονάδες.

4. Οι μαθητές μπορούν να παραιτηθούν οποτεδήποτε, έως ότου ονομαστούν ανθυπολοχαγοί.

5. Μαθητές οι οποίοι δεν περατώνουν επιτυχώς τις εξετάσεις επαναξετάζονται μετά δίμηνο στα μαθήματα που απέτυχαν. Σε περίπτωση νέας αποτυχίας διαγράφονται από τη Σχολή.

6. Η σειρά αρχαιότητας των ανθυπολοχαγών του Οικονομικού και του Στρατολογικού Σώματος καθορίζεται από το άθροισμα α) της βαθμολογίας σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 5, που πολλαπλασιάζεται με συντελεστή 2, και β) της βαθμολογίας σε όλα τα μαθήματα της Σχολής. Σε περίπτωση ισοβαθμίας εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 4 και η κλήρωση γίνεται ενώπιον του διοικητή της Σχολής.

7. Ο χρόνος φοίτησης στη Σχολή έως εννέα μήνες θεωρείται ως χρόνος παραμονής στο βαθμό του ανθυπολοχαγού.

Άρθρο 6

Οι ανθυπολοχαγοί του Οικονομικού και του Στρατολογικού Σώματος μετά την έξοδό τους από τη Σχολή έχουν υποχρέωση παραμονής στις Ένοπλες Δυνάμεις επί δέκα τουλάχιστον έτη και διέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τους αξιωματικούς του αντίστοιχου Σώματος.

Άρθρο 7

Οι αξιωματικοί του Οικονομικού Σώματος του Πολεμικού Ναυτικού και της Πολεμικής Αεροπορίας προέρχονται από τα τμήμα-

τα δόκιμων σημαιοφόρων οικονομικού της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων και οικονομικού της Σχολής Ικάρων αντίστοιχα. Αν τα παραπάνω τμήματα δε λειτουργούν ή δεν υπάρχει επαρκής αριθμός αποφοίτων, η πλήρωση των κενών θέσεων μόνιμων σημαιοφόρων και ανθυποσημηναγών του Οικονομικού Σώματος γίνεται με ιδιαίτερο διαγωνισμό για κάθε κλάδο. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των προηγούμενων άρθρων.

Άρθρο 8

1. Ένα μήνα μετά την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού το Στρατολογικό Σώμα του Στρατού Ξηράς μετατρέπεται σε Κοινό Σώμα των Ενόπλων Δυνάμεων. Οι αξιωματικοί του Στρατολογικού Σώματος του Στρατού Ξηράς εντάσσονται στο Σώμα αυτό και διέπονται στο εξής από τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τους αξιωματικούς Κοινών Σωμάτων, με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων.

2. Οι αξιωματικοί του Στρατολογικού Σώματος των Ενόπλων Δυνάμεων εξελίσσονται στους επόμενους βαθμούς με τις προϋποθέσεις που προβλέπουν οι κείμενες κατά την ένταξη της διατάξεις. Οι ίδιες διατάξεις διέπουν την υγειονομική περίθαλψη, τη διοικητική μέριμνα και την ασφάλισή τους στα ταμεία.

3. Τα συμβούλια κρίσεων και επανακρίσεων για τους αξιωματικούς των Κοινών Σωμάτων είναι αρμόδια και για εκκρεμείς υποθέσεις των αξιωματικών του Στρατολογικού Σώματος των Ενόπλων Δυνάμεων καθώς και για υποθέσεις που αναπέμπονται ύστερα από σκυρωτικές αποφάσεις διοικητικών δικαστηρίων.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Αρχηγού Γ.Ε.Θ.Α. και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται η στολή και τα διακριτικά, καθώς και η ονομασία των βαθμών των αξιωματικών του Στρατολογικού Σώματος των Ενόπλων Δυνάμεων. Έως ότου εκδοθεί η παραπάνω απόφαση διατηρούνται η στολή, τα διακριτικά και η ονομασία των βαθμών που φέρουν οι αξιωματικοί κατά την ένταξή τους.

5. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, μπορεί να προβλέπεται η ένταξη στο Στρατολογικό Σώμα των Ενόπλων Δυνάμεων εθελοντριών υπαξιωματικών που ήδη υπηρετούν με την ειδικότητα της στρατολόγου του Στρατού Ξηράς και της Πολεμικής Αεροπορίας. Με το ίδιο διάταγμα καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την ένταξη. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αναλόγως.

6. Με κανονισμό, που εκδίδεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας ύστερα από εισήγηση του Αρχηγού Γ.Ε.Θ.Α. και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται τα θέματα εσωτερικής λειτουργίας και οργάνωσης των γραφείων στρατολογίας των μονάδων, των στρατολογικών γραφείων, των διευθύνσεων στρατολογικού των Σχηματισμών, των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων και του Γ.Ε.Θ.Α..

Άρθρο 9

1. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 2 του ν.δ. 1032/1971 (ΦΕΚ 232) αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Οι αξιωματικοί νοσηλεύτριες των Ενόπλων Δυνάμεων προέρχονται από τις απόφοιτες της Στρατιωτικής Σχολής Αξιωματικών Νοσηλευτικής (Σ.Α.Ν). Η Σχολή αυτή είναι τετραετούς φοίτησης.

2. Όσες αποφοιτούν από τη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Νοσηλευτικής (Σ.Α.Ν.) φέρουν το βαθμό της ανθυπολοχαγού ή τον αντίστοιχο βαθμό του Κλάδου των Ενόπλων Δυνάμεων στον οποίο ανήκουν».

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 3 του ν.δ. 1032/1971, όπως ο άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 1407/1983 (ΦΕΚ 185), αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, καθορίζονται:

α) Ο σκοπός, η οργάνωση της Σχολής, τα προσόντα του διοικητή,

διοικητή και της διευθύντριας σπουδών και η διαδικασία τo-
έτησής τους.

α προσόντα, οι προϋποθέσεις και τα απαιτούμενα δικαιολο-
γικά για τη συμμετοχή των υποψηφίων στις προκαταρκτικές ε-
λσεις,

εκπαίδευση, οι λόγοι και οι συνέπειες αποβολής ή διαγρα-
μαθτηριών από τη Σχολή, η τάξη και η πειθαρχία, οι λόγοι
η διαδικασία παραπομπής στα ανακριτικά συμβούλια, οι ποί-
και ο τρόπος επιβολής τους, η διαδικασία υποβολής παραπό-
η υγειονομική περιθάλψη, η επιστράτευση των μαθητριών,
ως και η φοίτηση αλλοδαπών μαθητριών στη Σχολή,
διεξαγωγή της εσωτερικής υπηρεσίας της σχολής, τα καθή-
α, οι αρμοδιότητες του διοικητικού και εκπαιδευτικού προσω-
ύ και η διοικητική μέριμνα και
πρακτική εξάσκηση των μαθητριών και των αποφοίτων της
λής, καθώς και ο τρόπος κατανομής τους στους Κλάδους των
των Δυνάμεων».

κατά την παράγραφο 1 παράταση του χρόνου φοίτησης από
σε τέσσερα έτη δεν ισχύει για τις μαθήτριες που φοιτούν στο
ο έτος σπουδών της Σχολής, οι οποίες μετά την αποφοίτησή
ονομάζονται ανθυπασπίστριες κατά τις έως τώρα ισχύουσες
άξεις. Έως την έκδοση προεδρικού διατάγματος που αναφέ-
ει στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, εφαρμόζονται οι κεί-
διατάξεις του Οργανισμού και του Κανονισμού Λειτουργίας
Σχολής.

διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για τη Σ.Α.Α.Ν. εξακολου-
να ισχύουν και για τις μαθήτριες τετραετούς φοίτησης,
ύσον δεν αντίκεινται στο νόμο αυτόν.

που στο ν.δ. 1032/1971, όπως ισχύει σήμερα, αναφέρονται οι
«Επιβλέπουσα», «Αντιπρόϊσταμένη», «Πρόϊσταμένη», «Γενι-
ροϊσταμένη», «Διευθυνούσα» και «Γενική Διευθύνουσα», αν-
ρίστανται με τους όρους ανθυπολοχαγός, υπολοχαγός,
ιγός, ταγματάρχης, αντισυνταγματάρχης και συνταγματάρ-
και τους αντίστοιχους των άλλων Κλάδων των Ενόπλων Δυ-
ων.

ο τέλος του άρθρου 2 του ν. 1407/1983 (ΦΕΚ 185) διαγράφε-
ι τελεία, τίθεται κόμμα και προστίθεται η φράση «καθώς και
ις ανθυπασπίστριες και μόνιμες αξιωματικούς των Ενόπλων
ύμεων».

που στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας αναφέρονται οι
«αξιωματικοί αδελφός νοσοκόμοι» και «Σχολή Αξιωματικών
ιψών Νοσοκόμων» αντικαθίστανται με τους όρους «αξιωμα-
νοσηλεύτριες» και «Σχολή Αξιωματικών Νοσηλευτικής
N.)».

Άρθρο 10

Ιε απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, που εκδίδεται
ρα από πρόταση του Ανώτατου Αεροπορικού Συμβουλίου και
ισιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα
ινα και οι μονάδες της Πολεμικής Αεροπορίας που ασκούν
ρμοδιότητες της πρώην Διοίκησης Αεροπορικής Εκπαίδευ-
και των οργάνων της που έχουν καταργηθεί.

Άρθρο 11

το άρθρο 16 του ν.δ. 1400/1973 (ΦΕΚ 133), όπως αντικαταστά-
με το άρθρο 5 του ν.δ. 145/1974 (ΦΕΚ 325), προστίθεται πα-
ιαφος 5 ως εξής:

Οι ιπτάμενοι ανθυποσημηναγοί, που κατά την πτητική εκπαί-
η στο βασικό, προχωρημένο - επιχειρησιακό στάδιο κρίνο -
ακατάλληλοι για πτήσεις λόγω υγείας ή πτητικής ανεπάρ-
ς, παραπέμπονται στο Ανώτατο Αεροπορικό Συμβούλιο, το ο-
εισηγείται, ανάλογα με τις ανάγκες της Πολεμικής
πορίας, την ένταξή τους σε ειδικότητες εδάφους, εκτός από
ότητες τεχνικών. Η αλλαγή της ειδικότητας γίνεται με προε-
δ διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού
κής Άμυνας.

Άρθρο 12

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν.δ. 313/1974 (ΦΕΚ 45),
όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 του ν. 1680/1987 (ΦΕΚ 7), προ-
στίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Ειδικά οι ιπτάμενοι αξιωματικοί της Πολεμικής Αεροπορίας που
δεν υπηρετούν σε μοίρες και σμήνη αεροσκαφών και ελικοπτέρων
αυτής και οι αξιωματικοί, ανθυπασπιστές, έφεδροι αξιωματικοί κα-
θώς και δόκιμοι έφεδροι αξιωματικοί κάτοχοι στρατιωτικού πτυ-
χίου χειριστή αεροσκαφών και ελικοπτέρων που δεν υπηρετούν
σε μονάδες αεροσκαφών και ελικοπτέρων του Στρατού Ξηράς και
στη Διοίκηση Ελικοπτέρων του Πολεμικού Ναυτικού, τίθενται σε
πητική ενέργεια, όταν συμπληρώσουν δεκαπέντε τουλάχιστον ώ-
ρες πτήσης ανά εξάμηνο ως χειριστές αεροσκαφών ή ελικοπτέ-
ρων ελληνικών ή συμμαχικών μονάδων».

2. Η περίπτωση α' της παραγράφου 3 του άρθρου 3 του
ν.δ. 313/1974 αντικαθίσταται ως εξής:

«α. Ολόκληρο με τη συμπλήρωση τριάντα τουλάχιστον ωρών πτή-
σης ανά εξάμηνο στο προσωπικό των παραγράφων 1 εδάφιο πρώ-
το και 3 του άρθρου 1, με τη συμπλήρωση δεκαπέντε τουλάχιστον
ωρών πτήσης ανά εξάμηνο στο προσωπικό της παραγράφου 1 ε-
δάφιο δεύτερο του ίδιου άρθρου και με τη συμπλήρωση τριάντα
τουλάχιστον ωρών πτήσης ανά δεκαοκτάμηνο στο προσωπικό της
παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου».

Άρθρο 13

1. Οι διατάξεις του ν. 1513/1985 (ΦΕΚ 12) εφαρμόζονται αναλό-
γως και για το Πολεμικό Ναυτικό και την Πολεμική Αεροπορία.
Όπου στον παραπάνω νόμο αναφέρονται οι όροι Στρατός Ξηράς,
κανονισμοί και βαθμοί υπαξιωματικού, νοοούνται και οι άλλοι Κλά-
δοι των Ενόπλων Δυνάμεων, οι αντίστοιχοι κανονισμοί και βαθ-
μοί υπαξιωματικών.

2. Ο αριθμός των οπλιτών πενταετούς υποχρέωσης δεν μπορεί
να υπερβαίνει τους 2.500 και 1.760 για το Πολεμικό Ναυτικό και
την Πολεμική Αεροπορία αντίστοιχα. Ο αριθμός των κατατασσο-
μένων κάθε ετος καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής
Άμυνας.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Οι-
κονομικών, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Αρχηγού του α-
ντίστοιχου Κλάδου των Ενόπλων Δυνάμεων, μπορεί να αυξάνε-
ται ο αριθμός των οπλιτών με πενταετή υποχρέωση κάθε Κλάδου.

4. Μετά τη λήξη της πενταετούς υποχρέωσής τους όσοι επιθυ-
μούν μπορούν μετά από αίτησή τους να παραμείνουν στις Ένο-
πλες Δυνάμεις με το βαθμό που φέρουν ως εθελοντές μακράς
θητείας μέχρι τη συμπλήρωση 35ετούς συντάξιμης υπηρεσίας και
εξελίσσονται βαθμολογικά μέχρι το βαθμό του ανθυπασπιστή, μι-
σθολογικά δε μέχρι το βαθμό του λοχαγού και των αντιστοίχων
των άλλων κλάδων. Η παραπάνω αίτηση υποβάλλεται στις μονά-
δες όπου υπηρετούν ένα μήνα πριν τη συμπλήρωση της πενταε-
τίας. Η ένταξη γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας
μετά από πρόταση των αρμόδιων συμβουλίων. Μέχρι την έκδοση
της παραπάνω απόφασης όσοι έχουν υποβάλει αίτηση παραμέ-
νουν στις τάξεις των Ενόπλων Δυνάμεων.

5. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζεται α-
ναλογικά και για τις εθελόντριες του ν. 705/1977 (ΦΕΚ 279). Ό-
σες εθελόντριες έχουν συμπληρώσει πενταετή παραμονή μέχρι
την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού θα πρέπει να υποβάλουν
τη σχετική αίτηση παραμονής σε δύο μήνες από την έναρξη της
ισχύος του.

6. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των
Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών, καθορίζονται τα θέ-
ματα ιεραρχίας και προαγωγών, οι καταστάσεις, οι προϋποθέσεις
μισθολογικής προαγωγής, τα ασφαλιστικά ταμεία, οι κρατήσεις
και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των πα-
ραγράφων 4 και 5 του άρθρου αυτού.

Άρθρο 14

Κυρώνονται και έχουν ισχύ νόμου οι επόμενες αποφάσεις από τότε που προβλέπουν έναρξη της ισχύος τους:

α) Αριθμ. 444537

Προσαύξηση των επιδομάτων κινδύνου Στρατιωτικού Προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:

α) Τις διατάξεις του άρθρου 5 (παράγρ.2) του Ν.754/1978 «περί ρυθμίσεως των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων, πολιτικών και στρατιωτικών, των υπαλλήλων των ΝΠΔΔ και άλλων τινών συναφών διατάξεων».

β) Τις διατάξεις του άρθρου 3 (παράγρ.6) του Π.Δ.904/1978 «περί καθορισμού των διατηρητέων επιδομάτων υπό ενίων κατηγοριών δημοσίων υπαλλήλων εν γένει, πολιτικών και στρατιωτικών και υπαλλήλων ΝΠΔΔ, ως και του τρόπου υπολογισμού τούτων».

γ) Την Φ.072/2/18/Β3230/7.7.82 απόφαση Πρωθυπουργού και Υ.ΕΘ.Α. «για την ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Εθνικής Άμυνας».

δ) Την Υ79/84 απόφαση του Πρωθυπουργού «για την ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών», αποφασίζουμε:

1. Προσαυξάνουμε από 1.5.1985 τα επιδόματα κινδύνου (πτώσεις Αλεξιπτωτιστών, Υποβρυχίων Καταστροφών, Καταδυτικό, Δυτών και Εκκαθαρίσεως ναρκοπεδίων), όπως αυτά είχαν διαμορφωθεί στις 31.12.1984, κατά ποσοστό 40%.

2. Κατά τα λοιπά ισχύει το Π.Δ. 904/78.

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και να κυρωθεί με νόμο.

Αθήνα, 17 Μαΐου 1985

Οι Υπουργοί

Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας   Αναπληρωτής Οικονομικών

Παυσανίας Ζακολίκος   Δημήτρης Τσοβόλας

β) Αριθμ. 445095

Αποδοχές Προσωπικού που έχει προσληφθεί από την Πολεμική Αεροπορία για λογαριασμό των Αμερικανικών Δυνάμεων.

Οι Υπουργοί

Εθνικής Άμυνας, Οικονομικών και Εργασίας

Έχοντας υπόψη:

α) Τις διατάξεις του Ν.Δ.321/1969 «περί κώδικος Δημοσίου Λογιστικού».

β) Τα άρθρα 648 έως 680 του Α.Κ. που αφορούν τη μίσθωση εργασίας.

γ) Το Ν.Δ.1198/1972 «περί του τρόπου ρυθμίσεως των όρων αμοιβής και εργασίας του επί σχέσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και Ν.Π.Δ.Δ. και τροποποίησης διατάξεων της περί συλλογικών συμβάσεων εργασίας νομοθεσίας».

δ) Την από 22.7.1960 συμφωνία μεταξύ των Κυβερνήσεων Ελλάδος και Η.Π.Α. για την πρόσληψη προσωπικού υπό της Πολεμικής Αεροπορίας προς χρησιμοποίηση από τις Δυνάμεις των Η.Π.Α. με την οποία καθορίστηκε ότι οι Δυνάμεις των Η.Π.Α. θα καταβάλλουν στην Ελληνική Κυβέρνηση τα ποσά που θα δαπανά αυτή για μισθούς, επιδόματα και δώρα, όπως προβλέπονται στους όρους εργασίας, καθώς επίσης και τις εισφορές του εργοδότη.

ε) Το γεγονός ότι οι Αμερικανικές Δυνάμεις αμφισβητούν την καταβολή αποδοχών σε ορισμένους μισθωτούς χωρίς να έχει γίνει καταγγελία της σύμβασης εργασίας τους από την Πολεμική Αεροπορία, η οποία ως νόμιμος εργοδότης βάσει της ανωτέρω συμφωνίας είχε προβεί στην πρόσληψή τους, για λογαριασμό των Αμερικανικών Δυνάμεων.

στ) Τη Φ/072.2/18/Β3230/7.7.82 απόφαση του Πρωθυπουργού και Υ.ΕΘ.Α. «για την ανάθεση αρμοδιοτήτων Υ.ΕΘ.Α. στον Υφυπουργό Εθνικής Άμυνας».

ζ) Την Υ79/84 απόφαση του Πρωθυπουργού για την ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, αποφασίζουμε:

1. Εγκρίνουμε όπως στις περιπτώσεις που οι Αμερικανικές Δυνάμεις αμφισβητούν την καταβολή αποδοχών σε μισθωτούς που έχουν προσληφθεί για λογαριασμό τους να καταβάλλονται αυτές από την Πολεμική Αεροπορία, που ως νόμιμος εργοδότης έχει προσλάβει τους μισθωτούς της κατηγορίας αυτής, μέχρις οριστικού διακανονισμού με τις Αμερικανικές Δυνάμεις ή της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας από αυτή.

2. Ο υπολογισμός των αποδοχών των ανωτέρω μισθωτών θα γίνεται σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στις συλλογικές συμβάσεις εργασίας που ισχύουν εκάστοτε για τους λοιπούς μισθωτούς που απασχολούνται στις Αμερικανικές Δυνάμεις και θα καταλογίζονται σε βάρος των αντίστοιχων πιστώσεων του προϋπολογισμού Γ.Ε.Α., βάσει αντιγράφου της παρούσης και εξοφλητικής κατάστασης.

3. Αναλυτικά στοιχεία των ανωτέρω δαπανών θα τηρούνται από τη Διεύθυνση Οικονομικού του Γ.Ε.Α. για μελλοντικό διακανονισμό με τις Αμερικανικές Δυνάμεις ή περαιτέρω διεκδικήσεις του Ελληνικού Δημοσίου από το Αμερικανικό Δημόσιο.

4. Αναδρομικά δικαιώματα του προσωπικού να καταβληθούν σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού Γ.Ε.Α. τρέχοντος έτους.

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και να κυρωθεί με νόμο.

Αθήνα, 23 Μαΐου 1985

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ   ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ   ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ ΖΑΚΟΛΙΚΟΣ   ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

γ) Αριθμ.440535

Ασφάλιση του Προσωπικού με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου, που διορίζεται σε μόνιμες θέσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.1476/84, στο Ταμείο Αρωγής Κ.Ε.Α.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Έχοντας υπόψη:

α) Το άρθρο 61 του Α.Ν. 1846/1939 «περί Ιδιωτικού Προσωπικού εν γένει του Κρατικού Εργοστασίου Αεροπλάνων (Κ.Ε.Α)».

β) Το Ν.1476/1984 «Διορισμός σε μόνιμες θέσεις του Προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., των Ο.Τ.Α. και άλλες διατάξεις».

γ) Την αριθ. Φ.857/000/ΑΔ 449803/7.1.85 απόφαση Υ.Φ.ΕΘ.Α. με την οποία εγκρίνεται το καταστατικό Ταμείου Αρωγής Προσωπικού Σ.Ε.Ι.Δ.(τέως κατηγορίας Κ.Ε.Α).

δ) Την ανάγκη συνέχισης της ασφάλισης του Τ.Α.Ι/Κ.Ε.Α. του νομομοιουμένου με τις διατάξεις του Ν.1476/84 προσωπικού Κ.Ε.

ο μη ύπαρξης αντίστοιχου Ταμείου Αρωγής των Μόνιμων λων».

υ υπ' αριθ. Υ48/31.7.85 απόφαση του Πρωθυπουργού και «Για την ανάθεση αρμοδιοτήτων Υ.ΕΘ.Α. στον Υ.Φ.ΕΘ.Α. στο Σεχιώτη», αποφασίζουμε:

ο με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου προσωπικό του Κρατικού ασιού Αεροπλάνων (Κ.Ε.Α.), που διορίζεται σύμφωνα με τις ις του Νόμου 1476/1984 σε μόνιμες θέσεις του Δημοσίου, ει την ασφάλιση στο Ταμείο Αρωγής Προσωπικού Κ.Ε.Α. .Ε.Α) και μετά το διορισμό του, εφ' όσον κατά την ημερο- ιορισμού του ήταν ασφαλισμένο στο Ταμείο αυτό. ιτέρω ασφάλιση του προσωπικού αυτού θα είναι παράλ- την ασφάλισή του στα Ταμεία που θα υπαχθεί μετά το διο- ου σε μόνιμες θέσεις.

ούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυ- εως και να κυρωθεί με Νόμο.

Αθήνα, 19 Μαρτίου 1986

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΣΕΧΙΩΤΗΣ

ριθμ. Φ.800/5/99

ποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της νομοθεσίας για ρχικά Ταμεία Στρατού και Ναυτικού.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

τας υπόψη:

ιατάξεις του Α.Ν.559/1937 «Περί τροποποιήσεως και συ- σεως διατάξεων τινών της νομοθεσίας περί Μετοχικού Τα- τρατού» (ΦΕΚ 107), όπως ισχύει σήμερα.

ιατάξεις του Ν.994/1949 «Περί καταβολής προσθέτου ρ εις θυγατέρας μετόχων ή μερισματούχων Μ.Τ.Β.Ν. και ροποποιήσεως και συμπληρώσεως των περί Μ.Τ.Β.Ν. δια- »(ΦΕΚ 136).

ιατάξεις του Ν.Δ. 3967/1959 «Περί τροποποιήσεως δια- τινών της περί Μ.Τ.Β.Ν. νομοθεσίας» (ΦΕΚ 176).

ιατάξεις του άρθρου 64 του Ν.1329/1983 «Εφαρμογή της ματικής επιταγής της ισότητας ανδρών και γυναικών στον Κώδικα κ.λ.π.(ΦΕΚ 25).

με αριθμ.πρωτ.027.27/ΓΓ.1564/5.11.87 κοινή απόφαση του ουργού και του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης και Υπουρ- νικής Άμυνας για την ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυ- ζούς Εθνικής Άμυνας (ΦΕΚ 784 τ.Β').

Γη με αριθ.πρωτ.2389/23.2.87 κοινή απόφαση του Πρωθυ- ού και του Υπουργού Οικονομικών για την ανάθεση αρμο- ων στον Υφυπουργό Οικονομικών Σπ. Καλούδη (ΦΕΚ 13

ν αναγκαιότητα άμεσης εναρμόνισης της νομοθεσίας των ικών Ταμείων Στρατού και Ναυτικού με τη συνταγματική ε- ι της ισότητας ανδρών και γυναικών.

(ετικές εισηγήσεις των Δ.Σ. των Μετοχικών Ταμείων Στρα- ι Ναυτικού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

ι καταβαλλόμενο, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Α.Ν. 559/1937, με δικαιούνται και οι άγαμες θυγατέρες των μετόχων και ιατούχων του Μετοχικού Ταμείου Στρατού με τη συμπλή- του 35ου έτους της ηλικίας τους, καθώς και οι άγαμες ανά- θυγατέρες, που έχουν ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστο 67%, συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας τους.

ι καταβαλλόμενο, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν.994/1949, με δικαιούνται και οι άγαμες θυγατέρες των μετόχων και

μερισματούχων του Μετοχικού Ταμείου Ναυτικού, εφ' όσον πλη- ρούν τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις της προηγούμενης παρα- γράφου.

3. Οι άγαμες θυγατέρες μετόχων και μερισματούχων των Με- τοχικών Ταμείων Στρατού και Ναυτικού, που έχουν κατά την έναρ- ξη της ισχύος της απόφασης αυτής τις απαιτούμενες κατά περίπτωση προϋποθέσεις των προηγούμενων παραγράφων, ικα- νοποιούνται σταδιακά, ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες του αρμόδιου ταμείου, μετά από σχετική αίτηση, κατά σειρά προ- τεραιότητας που καθορίζεται από το Δ.Σ. ως εξής:

α. Οι άγαμες ανάπηρες θυγατέρες προηγούνται των άγαμων θυγατέρων.

β. Οι μεγαλύτερες σε ηλικία προηγούνται των μικρότερων.

γ. Οι άγαμες ανάπηρες θυγατέρες ίδιας ηλικίας κατατάσσονται ανάλογα με το ποσοστό αναπηρίας, από το μεγαλύτερο προς το μικρότερο.

δ. Σε περίπτωση ίδιας ηλικίας ή ίσου ποσοστού αναπηρίας λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία της αίτησης.

4. Τα Δ.Σ. των Ταμείων την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους κατα- τάσσουν σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, κατά σειρά προτεραιότητας τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί. Από τον πί- νακα αυτόν, με τη σειρά κατάταξης, ικανοποιούνται οι αιτήσεις κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους. Όσες αιτήσεις δεν ικανο- ποιούνται στο επόμενο έτος κατατάσσονται: και πάλι με τις αιτή- σεις που θα υποβληθούν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

5. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής της προηγούμενης παραγράφου καθορίζονται με απόφαση του Δ.Σ. κάθε Ταμείου.

Άρθρο 2

1. Οι θυγατέρες μετόχων ή μερισματούχων του Μετοχικού Τα- μείου Στρατού, που παίρνουν το βοήθημα λόγω γάμου, δεν υπο- χρεούνται να το επιστρέψουν σε περίπτωση διαζυγίου. Ποσά που τυχόν έχουν επιστράφει εξαιτίας διαζυγίου μέχρι την έναρξη της ισχύος της απόφασης αυτής αποδίδονται άτοκα στις δικαιούχους σε πέντε ισόποσες ετήσιες δόσεις μετά από σχετική αίτηση.

2. Κρατήσεις που έγιναν από τα Μετοχικά Ταμεία Στρατού και Ναυτικού στους μετόχους ή μερισματούχους τους για την παρο- χή βοηθήματος (προικοδότηση), μετά τη συμπλήρωση του 35ου έτους της ηλικίας των θυγατέρων τους δεν επιστρέφονται.

Άρθρο 3

1. Το βοήθημα των παρ. 1 και 2 του άρθρου 1 της απόφασης αυ- τής υπολογίζεται με βάση το καταβαλλόμενο στο δικαιούχο μέ- ρισμα κατά το χρόνο της συμπλήρωσης του προβλεπόμενου ορίου ηλικίας και της παρ. 3 του ίδιου άρθρου με βάση το καταβαλλό- μενο στο δικαιούχο μέρισμα κατά την ημερομηνία της αίτησης.

2. Το ποσοστό αναπηρίας που απαιτείται για τη χορήγηση βοη- θήματος στις άγαμες ανάπηρες θυγατέρες των μετόχων ή μερι- σματούχων των Μετοχικών Ταμείων Στρατού και Ναυτικού με τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας τους διαπιστώνεται με απόφαση της Α.Σ., Υ.Ε. και Α.Ν.Υ.Ε. αντίστοιχα.

3. Για τις άγαμες ανάπηρες θυγατέρες με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, κρατήσεις που δεν έχουν διενεργηθεί από τη γέννηση μέχρι τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας τους καταβάλλονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 13 του άρθρου 1 του Ν.Δ. 4198/1961 (ΦΕΚ 168).

4. Η παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν.Δ. 450/1947 (ΦΕΚ 237) καταργεί- ται από τότε που ισχύσε.

Άρθρο 4

1. Σε περίπτωση θανάτου μετόχου των Μετοχικών Ταμείων Στρα- τού και Ναυτικού, χωρίς τη θεμελίωση δικαίωματος για απόληψη μερίσματος, οι κρατήσεις που έγιναν για βοήθημα τέκνων επιστρέ- φονται στους δικαιούχους άτοκα.

2. Για τον υπολογισμό του επιστρεπτέου ποσού λαμβάνεται ως

βάση η κράτηση και αντιστοιχεί στις αποδοχές του τελευταίου μήνα πολλαπλασιαζόμενη επί τον αριθμό των μηνών που διενεργήθηκαν κρατήσεις.

Άρθρο 5

Οι διατάξεις της απόφασης αυτής ισχύουν από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και να κυρωθεί με νόμο.

Αθήνα, 26 Ιανουαρίου 1988

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΟΡΕΣΤΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΗΣ

ΣΠ. ΚΑΛΟΥΔΗΣ

ε) Αριθ. Φ. 800/46/523/Σ.435

Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της νομοθεσίας για τα Μετοχικά Ταμεία Στρατού και Ναυτικού.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:

α. Τις διατάξεις του α.ν. 559/1937 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινών της νομοθεσίας περί Μετοχικού Ταμείου Στρατού» (ΦΕΚ 107), όπως ισχύει σήμερα.

β. Τις διατάξεις του ν. 994/1949 «περί καταβολής προσθέτου προϊκός εις θυγατέρας μετόχων ή μερισματούχων Μ.Τ.Β.Ε. διατάξεων» (ΦΕΚ 136).

γ. Τις διατάξεις του ν.δ. 3967/1959 «περί τροποποίησης διατάξεων τινών της περί Μ.Τ.Β.Ν. νομοθεσίας» (ΦΕΚ 176).

δ. Τις διατάξεις του άρθρου 64 του ν. 1329/1983 «Εφαρμογή της συνταγματικής επιταγής της ισότητας ανδρών και γυναικών στον Αστικό Κώδικα κ.λ.π.» (ΦΕΚ 25).

ε. Τη με αριθ. 072.2/Γ/1564/5.11.87 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης και Υπουργού Εθνικής Άμυνας (ΦΕΚ 784 τ.Β').

στ. Τη με αριθ. 2389/23.2.87 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών για την ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Οικονομικών Σπ. Καλούδη (ΦΕΚ 13 τ. Β').

ζ. Την αναγκαιότητα άμεσης εναρμόνισης της νομοθεσίας των Μετοχικών Ταμείων Στρατού και Ναυτικού με τη συνταγματική επιταγή της ισότητας ανδρών και γυναικών.

η. Σχετικές εισηγήσεις των Δ.Σ. των Μετοχικών Ταμείων Στρατού και Ναυτικού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Η με αριθ. Φ. 800/5/99/Σ.98/26.1.88 κοινή απόφαση των Υφυπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της νομοθεσίας για τα Μετοχικά Ταμεία Στρατού και Ναυτικού» (ΦΕΚ 22 τ. Β'), τροποποιείται από τη στιγμή που ίσχυσε ως εξής:

«Άρθρο 1»

1. Το καταβαλλόμενο, σύμφωνα με το άρθρο 6 του α.ν. 559/1937, βοήθημα δικαιούνται και οι άγαμες θυγατέρες των μετόχων και μερισματούχων του Μετοχικού Ταμείου Στρατού με τη συμπλήρωση του 35ου έτους της ηλικίας τους, καθώς και οι άγαμες ανάπηρες θυγατέρες, που έχουν ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, με τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας τους.

2. Το καταβαλλόμενο, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 994/1949, βοήθημα δικαιούνται και οι άγαμες θυγατέρες των μετόχων και

μερισματούχων του Μετοχικού Ταμείου Ναυτικού, εφ' όσον πληρούν τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου.

3. Οι άγαμες θυγατέρες μετόχων και μερισματούχων των Μετοχικών Ταμείων Στρατού και Ναυτικού που έχουν κατά την έναρξη της ισχύος της απόφασης αυτής ή συμπληρώνουν στο μέλλον τις απαιτούμενες κατά περίπτωση προϋποθέσεις των προηγούμενων παραγράφων ικανοποιούνται σταδιακά, ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες του αρμόδιου Ταμείου, μετά από σχετική αίτηση, κατά σειρά προτεραιότητας που καθορίζεται από το Δ.Σ. ως εξής:

α. Οι άγαμες ανάπηρες θυγατέρες προηγούνται των άγαμων θυγατέρων.

β. Οι μεγαλύτερες σε ηλικία προηγούνται των μικρότερων.

γ. Οι άγαμες ανάπηρες θυγατέρες (ίδιας ηλικίας κατατάσσονται ανάλογα με το ποσοστό αναπηρίας, από το μεγαλύτερο προς το μικρότερο.

δ. Σε περίπτωση ίδιας ηλικίας ή ίσου ποσοστού αναπηρίας λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία της αίτησης.

4. Τα Δ.Σ. των Ταμείων κατατάσσουν κάθε έτος, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, κατά σειρά προτεραιότητας τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του έτους αυτού. Από τον πίνακα αυτόν με τη σειρά κατάταξης, ικανοποιούνται οι αιτήσεις κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους. Όσες αιτήσεις δεν ικανοποιηθούν στο επόμενο έτος κατατάσσονται και πάλι με τις αιτήσεις που θα υποβληθούν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

5. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής της προηγούμενης παραγράφου καθορίζονται με απόφαση του Δ.Σ. κάθε Ταμείου.

Άρθρο 2

1. Οι θυγατέρες μετόχων ή μερισματούχων του Μετοχικού Ταμείου Στρατού που παίρνουν το βοήθημα λόγω γάμου, δεν υποχρεούνται να το επιτρέψουν σε περίπτωση διαζυγίου. Ποσά που τυχόν έχουν επιστραφεί εξαιτίας διαζυγίου μέχρι την έναρξη της ισχύος της απόφασης αυτής αποδίδονται άτοκα στις δικαιούχες σε πέντε ισόποσες ετήσιες δόσεις μετά από σχετική αίτηση.

2. Οι κρατήσεις για τη χορήγηση του βοηθήματος παύουν με τη συμπλήρωση του απαιτούμενου κατά περίπτωση ορίου ηλικίας των άγαμων θυγατέρων. Κρατήσεις που έγιναν μετά τη συμπλήρωση του παραπάνω ορίου ηλικίας μέχρι την έναρξη της ισχύος της απόφασης αυτής δεν επιστρέφονται.

Άρθρο 3

1. Το βοήθημα που χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής υπολογίζεται με βάση το δικαιούμενο από το μέτοχο ή το καταβαλλόμενο στο μερισματούχο κατά το χρόνο έκδοσης της απόφασης του Δ.Σ. του Ταμείου για καταβολή του βοηθήματος μερίσμα.

2. Το ποσοστό αναπηρίας που απαιτείται για τη χορήγηση βοηθήματος στις άγαμες θυγατέρες των μετόχων ή μερισματούχων των Μετοχικών Ταμείων Στρατού και Ναυτικού με τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας τους διαπιστώνεται με απόφαση της ΑΣΥΕ και ΑΝΥΕ αντίστοιχα.

3. Για τις άγαμες ανάπηρες θυγατέρες με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% κρατήσεις που δεν έχουν διενεργηθεί από τη γέννηση μέχρι τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας τους καταβάλλονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν.δ. 4198/1961 (ΦΕΚ 168).

4. Η παρ. 2 του άρθρου 4 του ν.δ. 450/1947 (ΦΕΚ 237), όπως ισχύει σήμερα, καταργείται.

Άρθρο 4

1. Σε περίπτωση θανάτου μετόχου των Μετοχικών Ταμείων Στρατού και Ναυτικού, χωρίς τη θεμελίωση δικαιώματος για απο

ος, οι κρατήσεις που έγιναν για χορήγηση βοηθημάτων στις δικαιούχες θυγατέρες άτοκα. Ο λογισμός του επιστρεπτέου ποσού λαμβάνεται ως η που αντιστοιχεί στις αποδοχές του τελευταίου αμνημονεύου επί των αριθμών των μηνών που διενεργήθηκαν.

Άρθρο 2

της απόφασης αυτής ισχύουν από 28.1.88, ημερομηνία δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνησιακής Διοίκησης απόφασή μας.

αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερ-

Αθήνα, 28 Απριλίου 1988

Οι Υφυπουργοί

ας

Οικονομικών

ΠΑΣΤΡΑΤΗΣ

ΣΠ. ΚΑΛΟΥΔΗΣ

70/65/Γ. 2012/Σ. 3604

ως χρόνου στρατιωτικής υπηρεσίας του χρόνου παραγωγικές σχολές αξιωματικών και υπαξιωματικών, καθώς και του χρόνου υπηρεσίας των οπλιτών πενήντα ετών.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

εις υπόψη:

Εξεις του ν. 1763/88 «Στρατολογία των Ελλήνων» (ΦΕΚ

ση αναγκαιότητα να ρυθμιστούν με ενιαίο τρόπο οι υποχρεώσεις των απομακρυνόμενων ή απολυομένων από τις παραγωγικές σχολές των Ε.Δ., καταλυομένων οπλιτών πενταετούς υποχρέωσης.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε

ιζεται ως χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας ο μετά την ους χρόνος φοίτησης στις παραγωγικές σχολές αξιωματικών των Ε.Δ., για όσους μαθητές (Ευριστικούς Δοκίμους, Ικάρους, Μαθητές ΣΣΑΣ, Μαθητές υς Υπαξιωματικούς - Κελευστές Πολεμικού Ναυτικού : ΣΤΥΑ και ΣΥΔ), απομακρύνονται ή απολύονται ή αι εξαιτίας οποιουδήποτε λόγου. Όσοι από τους παλ την έναρξη της ισχύος της παρούσας υπηρετούν ήδη α την εκπλήρωση των στρατιωτικών τους υποχρεώνονται εφ' όσον σύμφωνα με τις διατάξεις του προηδαιφίου συμπληρώσουν την προβλεπόμενη κατά στρατιωτική υποχρέωση.

ιξη της προηγούμενης παραγράφου ισχύει αναλογικως απολυόμενους πριν την πενταετία οπλίτες πενταετίας.

αση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνησιακής Διοίκησης με νόμο.

ης απόφασης αυτής αρχίζει από τη δημοσίευσή της Εφημερίδα της Κυβερνησιακής Διοίκησης.

Αθήνα, 21 Νοεμβρίου 1988

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ

δ. 670/87/Γ2132/Σ. 3750

των στρατιωτικών υποχρεώσεων κατηγοριών στρα-

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Αφού λάβαμε υπόψη:

α. Τις διατάξεις του ν. 1763/88 «Στρατολογία των Ελλήνων» (ΦΕΚ 57).

β. Τη Φ.670/44/Γ. 1066/Σ. 2413/11 Ιουλίου 87 απόφασή μας (ΦΕΚ 360 τ.Β').

γ. Την ανάγκη εφαρμογής για λόγους ίσης μεταχείρισης των διατάξεων που ισχύουν για τους υπόχρεους μειωμένης θητείας και σε αυτούς που υπάγονται στην παραπάνω απόφασή μας.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε

Άρθρο 1

Οι στρατεύσιμοι, οπλίτες και ανυπότακτοι από τους υπαγόμενους στην Φ.670/44/Γ/1066/Σ.2413/11 Ιουλίου 87 Απόφασή μας, που εκτίουν λόγω καταδίκης για άρνηση εκπλήρωσης και άσπλης θητείας, συνεπεία θρησκευτικών ή ιδεολογικών τους πεποιθήσεων, φυλάκιση διπλάσια της στρατιωτικής υπηρεσίας που υποχρεούνται να εκπληρώσουν ή του υπολοίπου αυτής, μπορούν να εξαγοράσουν το υπόλοιπο και αποφυλακίζόμενοι να εξαιρεθούν των προκλήσεων για κατάταξη.

Άρθρο 2

1. Διοικητικές και ερμηνευτικές οδηγίες για εφαρμογή της απόφασης εκδίδονται από το ΓΕΕΘΑ/ΔΠ και ΔΜ/IV (Στρατολογία).
2. Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνησιακής Διοίκησης και να κυρωθεί νομοθετικά.

Αθήνα, 7 Δεκεμβρίου 1988

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ

η) Αρ. Φ.:421.4/18/344272/Σ.6800

Υποχρεωτική άδεια οπλιτών πλήρους θητείας.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

1. Έχοντας υπόψη:

α. Τις διατάξεις του ν. 1763/88 «Στρατολογία των Ελλήνων» (ΦΕΚ 57 τ.Α').

β. Τις υπηρεσιακές δυνατότητες που υπάρχουν για την ευεργετική από στρατολογική άποψη μεταχείριση των οπλιτών πλήρους θητείας.

γ. Σχετική πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε

Άρθρο 1

Στους οπλίτες και πρότακτους οπλίτες που υπηρετούν στις τάξεις των Ενόπλων Δυνάμεων για εκπλήρωση στρατεύσιμης υποχρέωσης πλήρους θητείας, χορηγείται υποχρεωτική άδεια τριάντα (30) ημερών, επί πλέον των αδειών που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 1763/88 «Στρατολογία των Ελλήνων», η οποία λαμβάνεται υποχρεωτικά τον τελευταίο μήνα που υπηρετούν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις. Οι οπλίτες αυτοί μετά τη λήξη της παραπάνω άδειας επιστρέφουν στις μονάδες τους για διαχειριστική τακτοποίηση, οριστική απόλυση και λήψη του απολυτηρίου τους. Η άδεια αυτή λογίζεται ως χρόνος πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας.

Άρθρο 2

Διοικητικές και ερμηνευτικές οδηγίες για την εφαρμογή της

απόφασης αυτής εκδίδονται, εφ' όσον απαιτηθούν, από το Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας/Δνση Στρατολογικού.

Άρθρο 3

1. Η ισχύς της απόφασης αυτής αρχίζει από 10.1.1989.
2. Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και να κυρωθεί νομοθετικά.

Αθήνα, 23 Δεκεμβρίου 1988

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ

θ) Αρ. Φ.: 454/14/Γ 397/Σ. 528

Για τη ρύθμιση των στρατιωτικών υποχρεώσεων ορισμένων κατηγοριών στρατευσίμων και οπλιτών.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Αφού λάβαμε υπόψη:

α. Τις διατάξεις του ν. 1763/88 «Στρατολογία των Ελλήνων» (ΦΕΚ 57 Α).

β. Τη Φ.670/44/Γ 1066/Σ.2413/11.7.87 (ΦΕΚ 360 Β') Απόφαση Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης του ΥΕΘΑ.

γ. Τα σοβαρά ατομικά, οικογενειακά και λοιπά προβλήματα που αντιμετωπίζουν ορισμένες κατηγορίες στρατευσίμων και οπλιτών.

δ. Τις υπηρεσιακές δυνατότητες που υπάρχουν για την ευεργετική, από στρατολογική άποψη, μεταχείριση των παραπάνω ατόμων.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε

Άρθρο 1

1. Το δικαίωμα εξαγοράς των στρατιωτικών υποχρεώσεων, το οποίο είχε παρασχεθεί με το άρθρο 3 της Φ. 670/44/Γ 1066/Σ. 2413/11.7.87 (ΦΕΚ 360 Β') Απόφασης Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης και Υπουργού Εθνικής Άμυνας, στους στρατευσίμους και οπλίτες κλάσεων 1966 έως 1986 που προέρχονται από τις χώρες του Ανατολικού Συνασπισμού ή από την Τουρκία, παρατείνεται μέχρι 31.12.1989.

2. Ομοίως παρατείνεται μέχρι 31.12.1989 η εξαίρεση από τις προκλήσεις για κατάταξη στις Ένοπλες Δυνάμεις των στρατευσίμων των παραπάνω κλάσεων και κατηγοριών που έληξε ή θα λήξει πριν από την 31.12.1989.

3. Η υπαγωγή των ενδιαφερομένων στις διατάξεις του άρθρου αυτού γίνεται με βάση τα δικαιολογητικά και σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζονται στα άρθρα 3 και 5 της προαναφερόμενης απόφασης.

Άρθρο 2

1. Διοικητικές και ερμηνευτικές οδηγίες για την εφαρμογή της απόφασης αυτής εκδίδονται, εφ' όσον απαιτηθούν, από ΓΕΕΘΑ/Δνση Στρατολογικού.

2. Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και να κυρωθεί νομοθετικά.

Αθήνα, 20 Φεβρουαρίου 1989

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ

Άρθρο 15

Μετά το τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν.δ.88/1971 (ΦΕΚ 160) διαγράφεται η τελεία και προστίθεται η φράση «ως και εκείνη που διανύθηκε μετά την αποστρατεία τους στα διοικητικά δικαστήρια με την ιδιότητα του δικαστικού λειτουργού».

Άρθρο 16

Η περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν.988/1979 (ΦΕΚ 258), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 του ν.1801/1988 (ΦΕΚ 171), αντικαθίσταται ως εξής:

«α. Προσμετρώνται και ο πέραν των δύο ετών φοίτησης σε παραγωγική σχολή, εφ' όσον η διάρκειά της είναι μεγαλύτερη από δύο έτη, καθώς και ο πέραν των δύο ετών παραμονής στο βαθμό του ναύτη πρότακτου στο Πολεμικό Ναυτικό για τους αξιωματικούς του Λιμενικού Σώματος για τη βαθμολογική τους προαγωγή, καθώς και για τους Αξιωματικούς του Πολεμικού Ναυτικού για τη μισθολογική τους προαγωγή».

Άρθρο 17

1. Οι υπαξιωματικοί του Α/Τ ΒΕΛΟΣ, που απασχλήθηκαν λόγω της συμμετοχής τους στο Κίνημα του Ναυτικού, αποκαταστάθηκαν με το ν.δ.4/1974(ΦΕΚ 219), τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία και επανήλθαν στην ενεργό υπηρεσία σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του ν.1375/1983 (ΦΕΚ 96), θεωρούνται ότι δεν απομακρύνθηκαν ποτέ από την ενεργό υπηρεσία για όλα τα δικαιώματα, εκτός από το δικαίωμα λήψης αναδρομικών αποδοχών.

2. Η διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 14 του ν.1375/1983 έχει ανάλογη εφαρμογή για τις αποκαταστάσεις της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 18

1. Από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού καταργούνται α) το άρθρο 65 του ν.δ.1400/1973 (ΦΕΚ 133), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 7 του ν.δ. 145/1974 (ΦΕΚ 325), β) το άρθρο 4 του ν.605/1977 (ΦΕΚ 163),

γ) η παράγραφος 3 του άρθρου 3 του ν.δ. 1032/1971 (ΦΕΚ 232), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν.1407/1983, καθώς και η παράγραφος 4 του άρθρου 5 του ίδιου νόμου, όπως αντικαταστάθηκε τελικώς με το άρθρο 2 του ν.1293/1982(ΦΕΚ 122),

δ) το άρθρο 1 του ν.1407/1983(ΦΕΚ 185) και εκάθε γενική ή ειδική διάταξη που είναι αντίθετη με τις διατάξεις του νόμου αυτού ή ρυθμίζει με διαφορετικό τρόπο θέματα που ρυθμίζονται από αυτόν.

2. Γάμοι στρατιωτικών των Ενόπλων Δυνάμεων, που έχουν τελεσθεί έως την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού χωρίς άδεια της στρατιωτικής αρχής, αναγνωρίζονται μετά από αίτηση που υποβάλλουν οι ενδιαφερόμενοι στην αρμόδια διεύθυνση του οικείου κλάδου. Με απόφαση του Αρχηγού Γ.Ε.ΕΘ.Α. καθορίζονται τα αναγκαία δικαιολογητικά για την αναγνώριση. Με απόφαση του Αρχηγού του οικείου κλάδου αφρονται για τους υπηρετούντες στρατιωτικούς όλες οι συνέπειες που έχουν επέλθει λόγω τέλεσης γάμου χωρίς άδεια της στρατιωτικής αρχής.

Άρθρο 19

Η περίπτωση α' της παραγράφου 7 του άρθρου 9 του ν.δ. 178/1969 (ΦΕΚ 71), όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 1375/1983 (ΦΕΚ 96), τροποποιείται από τότε που ισχύει ως εξής:

«α. Για τους αξιωματικούς που προέρχονται από ανθυπασπιστές ή υπαξιωματικούς, ως χρόνος συναλικής υπηρεσίας της παραγράφου 5 θεωρείται και υπολογίζεται ο χρόνος μόνιμου υπαξιωματικού και ανθυπασπιστή, πέρα από τα 13 έτη από την ονομασία τους ως υπαξιωματικών για το Στρατό Ξηράς και την Πολεμική Αεροπορία και από τα 14 έτη από την κατάταξή τους στο Πολεμικό Ναυτικό».

Άρθρο 20

στά το τέλος της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 47 (178/1969 (ΦΕΚ 71), όπως ισχύει σήμερα, διαγράφεται η τίθεται κόμμα και προστίθεται η φράση «καθώς και οι α-κοί νοσηλεύτριες αντίστοιχων βαθμών».

ην παρ. 4 του άρθρου 51 του ν.δ. 178/1969 μετά την περι-3' προστίθεται περίπτωση γ' ως εξής:

α) ταξίάρχοι και υποστράτηγοι και αντίστοιχοι των άλλων των Ενόπλων Δυνάμεων κατά ένα βαθμό. Ειδικά οι ταξίαρ-ρχιπλοίαρχοι υπηρεσίας γραφείου, ελαφράς υπηρεσίας, ιας ξηράς και υπηρεσίας εδάφους προάγονται στο βαθμό στρατήγου, χωρίς τις προϋποθέσεις της περίπτωσης α' μνης παραγράφου».

Άρθρο 21

αίνονται για τρεις μήνες από τη δημοσίευση του παρό-προθεσμίες των άρθρων 8 παράγραφος 3 και 9 παράγρα-ου ν. 1447/1984 (ΦΕΚ 85) για όσους τις έχασαν και έχουν υποθέσεις που αναφέρονται στις σχετικές διατάξεις του ω νόμου.

Άρθρο 22

ωματικοί και ανθυπασπιστές των Ενόπλων Δυνάμεων, για οίους εξακολουθούν να ισχύουν, σύμφωνα με την παρά-του άρθρου 30 του ν. 875/1979 (ΦΕΚ 50), οι καταργούμε-το άρθρο 31 του ίδιου νόμου διατάξεις, προάγονται κικά από τότε που έχει προαχθεί ο αρχαιότερός τους στους πόμενους από το ν.δ. 733/1970 (ΦΕΚ 262) βαθμούς με αφε-ροαγωγής το βαθμό που κατείχαν κατά το χρόνο μετάτα-ς στην πολεμική διαθεσιμότητα, εφ' όσον:

α) υπατάσσονταν υπό τους όρους του ν. 4506/1930 (ΦΕΚ 103), χύει σήμερα.

β) μένουν μετά τον τραυματισμό τους στην ενεργό υπηρε-μα πενταετία συνεχώς, λόγω της εμπόλεμης κατάστασης.

γ) υπαχθεί μέχρι 31 Ιανουαρίου 1950 στην πολεμική δια-ητα των ν. 4506/1930, ν.δ. 950/1942 (ΦΕΚ 17) και ν.δ. 19 (ΦΕΚ 244).

δ) α) το χρόνο στον οποίο ανατρέχει η προαγωγή τους δεν ταληφθεί από το προβλεπόμενο για τον κατεχόμενο βαθμό κίας.

ε) β) απαγομένοι στις διατάξεις της προηγούμενης παραγρά-τρέπει να υποβάλουν αίτηση προαγωγής μέσα σε δύο μή-την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού.

στ) γ) προαγόμενοι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυ-δικαιούνται αναδρομικές αποδοχές.

ζ) δ) ισχύς του άρθρου αυτού ανατρέχει στο χρόνο έναρξης της του ν.δ. 733/1970.

Άρθρο 23

ο άρθρο 14 του ν. 1505/1984 (ΦΕΚ 194) προστίθεται παρά-5 που έχει ως εξής:

α) ος μόνιμους υπαλλήλους ειδικότητας ναρκωλευτή του ις Εκκαθαρίσεως Ναρκοπεδίων Ξηράς (Γ.Ε.Ν.Ξ.) χορηγεί-εξαίρεση του άρθρου αυτού επίδομα επικινδύνους εργα-ποσοστό 100% στον εκάστοτε βασικό μισθό του γικού τους κλιμακίου και της ΑΤΑ που έχει χορηγηθεί α-τά».

β) ε) περίπτωση α' της παρ.1 του άρθρου 7 του ν.1711/1987 (ΦΕΚ ικαθίσταται ως εξής:

α) ο προσωπικό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, που υπη-υπηρεσίες και ομάδες, οι οποίες προβλέπονται από το

π.δ. 357/1986 (ΦΕΚ 157), με την ειδικότητα του ανιχνευτή ή εξου-δετερωτή βομβών και εκρηκτικών μηχανισμών ή και με τις δύο αυ-τές ειδικότητες, χορηγείται μηνιαίο επίδομα ίσο με το 100% του βασικού μισθού του βαθμού του και της ΑΤΑ που έχει χορηγηθεί αθροιστικά. Το ίδιο ποσοστό επιδόματος χορηγείται και στους αυ-νοδούς σκύλων που χρησιμοποιούνται για την ανίχνευση (ανεύ-ρεση) εκρηκτικών υλών, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1α του ν. 1024/1980 (ΦΕΚ 47) και το άρθρο 62 παρ. 5 του ν.1481/1984 (ΦΕΚ 152)».

Άρθρο 24

Τροποποιητικές διατάξεις του ν. 1514/1985

1. Οι ερευνητές, που είχαν ενταχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26, παράγραφος 6, εδάφιο δ', του ν. 1514/1985 «Ανά-πτυξη της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας» (ΦΕΚ 13) σε θέσεις ερευνητών Δ' βαθμίδας, μπορούν να ζητήσουν με αίτησή τους να κριθούν για ένταξη σε βαθμίδες ειδικών λειτουργικών ε-πιστημών από το διοικητικό συμβούλιο του εθνικού ερευνητι-κού κέντρου.

Η ένταξη γίνεται με την ολοκλήρωση της κρίσης και την απο-δοχή της από τον αιτούντα.

2. Για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 9 παράγρα-φος 3, περίπτωση β, 10 παράγραφος 4, 11 παράγραφοι 4 και 5 και άρθρο 18 παράγραφος 4 του ν. 1514/1985, ως ερευνητές νοού ν-νται και οι ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες των εθνικών ερευνη-τικών κέντρων.

3. Τα εδάφια α' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 18 του ν. 1514/1985 αντικαθίστανται ως εξής:

«α) Το βασικό μισθό που εξαρτάται από τη βαθμίδα κάθε ε-ρευνητή.

β) Ο βασικός μισθός των ερευνητών είναι ίσος προς τον κάθε φο-ρά ισχύοντα βασικό μισθό των μελών του Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. με την ακόλουθη μισθολογική αντιστοιχία:

αα. Η βαθμίδα Α' Ερευνητή αντιστοιχεί προς Καθηγητή.

αβ. Η βαθμίδα Β' Ερευνητή αντιστοιχεί προς Αναπληρωτή Κα-θηγητή.

αγ. Η βαθμίδα Γ' Ερευνητή αντιστοιχεί προς Επίκουρο Κα-θηγητή.

αδ. Η βαθμίδα Δ' Ερευνητή αντιστοιχεί προς Λέκτορα.»

«γ) Όλα τα λοιπά επίδοματα και οικονομικές παροχές με οποιο-δήποτε όνομα, που προβλέπονται και θα χορηγούνται κάθε φορά για το Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι.»

Άρθρο 25

Το άρθρο 38 του ν. 1563/1985 (ΦΕΚ 251) τροποποιείται και συ-μπληρώνεται ως εξής:

α. Οι μισθώσεις αδειών περιπτέρων και αδειών λιανικής πώλη-σης καπνοβιομηχανικών προϊόντων συναμλογούνται για διάστη-μα τριών ετών.

β. Οι υφιστάμενες κατά την έναρξη της ισχύος του νόμου αυ-τού μισθώσεις αδειών περιπτέρων και αδειών λιανικής πώλησης καπνοβιομηχανικών προϊόντων παρατείνονται μέχρι τη συμπλή-ρωση τριών ετών, οπωσδήποτε δε μέχρι 31.12.1990. Κατά το διά-στημα της παράτασης οποιεσδήποτε αποφάσεις για τη λύση των μισθώσεων δεν εκτελούνται, εκτός από την περίπτωση της ιδιό-χρησης που βεβαιώνεται με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.

γ. Από 1.1.1989 οι μισθωτές καταβάλλουν για κάθε χρόνο μέ-χρι τη λήξη της μίσθωσης αύξηση του μισθώματος του προηγού-μενου έτους (ση με το καθορισμένο κάθε φορά από την Τράπεζα της Ελλάδος ποσοστό πληθωρισμού για το προηγούμενο έτος. Ως μίσθωμα θεωρείται αυτό που έχει διαμορφωθεί το μήνα Δεκέμβριο κάθε έτους.

Άρθρο 26

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 11 και 12, η ισχύς των οποίων αρχίζει από 1.7.1987 και 1.7.1988 αντίστοιχα.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 5 Μαΐου 1989

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΛΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΟΥΛΑΡΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
ΑΠ.-ΑΘ. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΠΟΝΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 8 Μαΐου 1989

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΟΥΛΑΡΙΚΗΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ, 29 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1950	ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 250
-------------------------------------	---------------	-----------------------

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1082

Περί τροποποιήσεως, αντικαταστάσεως και συμπληρώσεως διατάξεων των ενίων εργατικών νόμων και ορθώσεως σφαλμάτων θεμάτων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ψηφισμένοι έμορφως μετά της Βουλής, άπερασισκεν:

*Άρθρον 1.

1. Αί κατά τόν Α. Νόμον 1777/1951 περί συμπληρώσεως των διατάξεων τού Ν. 28/1944 και τού άρθρου μόνου τού Α.Ν. 866/1946 κωρωθέντες διά τού Νόμου 1901/1951, περί κρώσεως τού Α. Νόμου 1777/1951 περί συμπληρώσεως των διατάξεων τού Α. Νόμου 28/1944 και τού άρθρου μόνου τού Α. Νόμου 866/1946, έκτακτοι οικονομικά ένεσχύσεις καταβάλλονται, ως έπίδοματα έορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, εις τούς μισθωτούς εις τό άκέραιον, έφ' όσον ή εργασιακή σχέση τούτων διήρκεσε καθ' όλην την χρονικήν περίοδον, εις μέν την περίπτωση τού έπίδοματος έορτών Πάσχα, από τής 1ης Ιανουαρίου μέχρι τής 30ης 'Απριλίου, εις δέ την τοιαύτην τού έπίδοματος έοστών Χριστουγέννων από 1ης Μαΐου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου έκάστου έτους. Εις περίπτωση καθ' ήν ή εργασιακή σχέση τού μισθωτού δέν διήρκεσε καθ' όλον τό ανωτέρω χρονικόν διάστημα, καταβάλλεται τμήμα έπίδοματος ανάλογον πρός την έντός τού χρονικού τούτου διαστήματος διάρκειαν τής εργασιακής του σχέσεως.

2. Τά κατά την προηγουμένη παράγραφον, έπίδοματα έορτών Πάσχα και Χριστουγέννων, υπολογιζόμενα επί των τακτικών αποδοχών των μισθωτών, υπό τούς όρους και προϋποθέσεις των οικείων αποφάσεων των 'Υπουργών Οικονομικών και 'Εργασίας, καταβάλλονται την Μεγάλην Τετάρτην και την 21ην Δεκεμβρίου αντίστοιχως. 'Ο έργοδότης δύναται να παρακρατήσει τό μέχρι τής 30ης 'Απριλίου ή τής 31ης Δεκεμβρίου αναλογούν ποσόν τού έπίδοματος, όπερ πάντως δέν δύναται να καταβληθῆ έραδύτερον των ημερομηνιών τούτων.

3. Διά των, κατά τόν Α. Νόμον 1777/1951, κωρωθέντα διά τού Νόμου 1901/1951, αποφάσεων των 'Υπουργών Οικονομικών και 'Εργασίας δύναται να όρισθῆ πάριον σύστημα υπολογισμού των έπίδομάτων έορτών Πάσχα και Χριστουγέννων, οι όροι, προϋποθέσεις και περιορισμοί εις την χορήγησιν τούτων, τό ύψος έν έξαρτήσει πρός τό γενικόν κατώτατον όριον μισθού ή ημερομισθίου δι' ειδικάς κατηγορίας μισθωτών και ό τρόπος απολήψεως και τό ύψος των έπίδοματων τούτων, προκειμένου περί μισθωτών άμειβομένων διά ποσών, φιλοδωρημάτων, κατά μονάδα εργασίας ή κατ' άλλον

σύστημα, πλόν επί μισθού ή ημερομισθίου, ή απαχλωμένου εις μη σταθερόν έργοδότην, ως και μισθωτών τελούστων κατά τόν χρόνον καταβολής ή διατελευτώντων κατά την κρίσιμον περίοδον έν καταστάσει άθροούας, λογούας ή στρατεύσεως.

4. Δι' όμοιον αποφάσεων καθορίζονται αι διά την άπόληψιν των έπίδομάτων έορτών Πάσχα και Χριστουγέννων, προσηύξεις των τιμολογίων άριστής των προσημεριωτών, εργατών κομιστικής υπηρεσίας Τελευτών, αρχιτεκτόνων, σφραγιωτών και φυλάκων υπηρεσιών των λιμένων και πόλεων, των διαπομένων υπό τών διατάξεων των άρθρων 37 και 39 τού Νόμου 3239/1955, περί τρόπου ρυθμίσεως των τυλλογικών διαφερών εργασίας, συστάσεως 'Εθνικού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Κοινωνικής Πολιτικής και προσημερίσεως και συμπληρώσεως διατάξεων ενίων εργατικών νόμων, ως και τά των προϋποθέσεων και όρων τής κατανομής εις τούτους τού έντεύθεν προϊόντος.

*Άρθρον 2.

'Η παρ. 1 τού άρθρου 9 τού Ν. Διατάγματος 1029/1958 περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως ενίων διατάξεων εργατικών των νόμων, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Αί έκάστοτε ίσχύουσαι περί έλαχίστων όριών αποδοχών και λοιπών όρων εργασίας συλλογικήν τυμδάταις εργασίας ή δικιτηνικήν αποφάσεις διά τό υπαλληλικόν και υπηρετικόν προσωπικόν γρασειών και αποθηρών 'Ανομόνων 'Εκπαιδών και έπιχειρήσεων έν γένει, ως και αι τοιαύται περί λογιστών και βοηθών λογιστών τού ιδιωτικού τομείας, εφαρμόζονται από τής ίσχύος των και επί τού αντίστοιχου προσωπικού τού επί σχέσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου απαχλωμένου εις Νοσηλευτικά και λοιπά 'Εθνήματα ή 'Οργανισμούς έν γένει, αποσκοπώντας εις την προστασίαν τής δημοσίας υγείας, εξαιρέσει των Νοσηλευτικών 'Εθνημάτων τού Ν. Δ/τος 2502/1953 περί εργασιώσεως τής Ιατρικής αντίληψεως.

*Άρθρον 3.

1. Διά Η. Διατάγματος έκδομένου προτάσει τού 'Υπουργού 'Εργασίας δύναται να συσταθῆ παρ' έκαστην 'Επιτροπήν 'Ευδομίας Φορτοσφορτώσεων Αιμένων ή Ξηράς Λογαριασμός πρός κατάβολήν έπίδοματος γάμου εις τούς φορτοσφορτωτάς, εργατάς κομιστικής υπηρεσίας Τελευτών και σημειωτάς.

2. Δι' αποφάσεων τού αυτού 'Υπουργού ρυθμίζονται αι προϋποθέσεις, ό χρόνος και ή διαδικασία χορήγησεως, ως και τό ύψος τού ως άνω έπίδοματος, ό τρόπος δικιτήσεως, διαχειρίσεως και έλέγγου, αι δαπάναι δικιτήσεως και λειτουργίας τού Λογαριασμού, ως και πάσα αναγκαία λεπτομέρεια διά την έκπληρωσιν τού σκοπού αυτού.

3. Διά κοινών αποφάσεων των Υπουργών Οικονομικών και Έργων, καθορίζονται οι πόροι του Λογαριασμού 'Επιδόματος Γάμου, συνιστάμενοι εις ειδικήν επάρκειαν των τιμολογίων αμοιβής των φορτοεκφορτωτών, εργατών κομιστικής 'Υπηρεσίας Τελωνείων και σημειωτών βαρύνοντα τους Φορτωτικούς αλληλπώτας των εμπορευμάτων.

4. Εις περίπτωσην οικονομικής αδυναμίας εκπλήρωσεως του υπό της παρ. 1 του παρόντος άρθρου προσδιορισμένου σκοπού, ο οικείος Λογαριασμός 'Επιδόματος Γάμου δύναται να επιδοτηται υπό του Λογαριασμού Προστασίας Φορτοεκφορτωτών Λιμενεργατών (Α.Π.Φ.Α.).

5. Αι διατάξεις των προηγουμένων παραγράφων του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογήν και επί των φορτοεκφορτωτών, εργατών της κομιστικής υπηρεσίας του Τελωνείου, αρχιεργατών και σημειωτών του 'Οργανισμού Λιμένος Θεσσαλονίκης (Ο.Λ.Θ.).

Εις την περίπτωσιν ταύτην αι κατά τας παρ. 1, 2 και 3 διοικητικά πράξεις, εκδίδονται τῇ συμπράξει και του Υπουργού 'Εμπορικής Ναυτιλίας.

Άρθρον 4.

Όπου, ἐν τῷ νόμῳ 103/1975 ἀπερὶ καταβολῆς ἐφ' ἅπαξ χρηματικῆς βοήθειας εἰς τοὺς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἀποχωροῦντας, λόγω συνταξιοδότησεως, ὑπαλλήλους Ν.Π.Δ.Δ. ἀπάσης τῆς Χώρας προδίδεται καταβολὴ χρηματικῶν ποσῶν ὑπὸ τῶν Ν.Π.Δ.Δ. εἰς τοὺς κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ δικαιούχους, εἴτε πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐφ' ἅπαξ χρηματικῆς βοήθειας εἴτε ὡς συμπληρωματικὸν βοήθημα, κατὰ τὸ ὑπολειπόμενον τῆς ὑπὸ τούτου ὀριζομένης ἀποζημιώσεως ποσόν, αὕτη προκειμένου περὶ τακτικῶν ὑπαλλήλων τῶν Κεφαλαίων 'Αποζημιώσεως Φορτοεκφορτωτῶν (ΚΑΦ) ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Λογαριασμοῦ Προστασίας Φορτοεκφορτωτῶν Λιμενεργατῶν (Α.Π.Φ.Α.), ἐφ' ὅσον ὑφίσταται οικονομικὴ ἀδυναμία τοῦ οικείου Κεφαλαίου (ΚΑΦ) μετὰ πρότασιν τῆς Διοικήσεως 'Επιτροπῆς (Δ.Ε.) αὐτοῦ, διαπιστωμένη δι' ἠτυλογημένης ἀποφάσεως τοῦ Υπουργοῦ Έργων.

Άρθρον 5.

1. Τὰ μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν φορτοεκφορτωτῶν τῆς κατηγορίας ἰσθίων - πάγου ἐναπομειναντα χρηματικὰ ποσὰ εἰς τὸν παρὰ τῷ ΚΑΦ Λιμένος Πατρῶν τηρούμενον λογαριασμόν τῆς ἀνωτέρω κατηγορίας εργατῶν, κατατίθενται εἰς τοὺς διατελέσαντας μετόχους τοῦ ἐν λόγω λογαριασμοῦ, ἀκαλόγως τῶν ἐτῶν σημαυτοῦ ἐκείνου εἰς τὸ ἀνωτέρω ΚΑΦ.

2. Αἱ λεπτομέρειαι διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς προηγουμένης παραγράφου ρυθμίζονται διὰ τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Κεφαλαίου 'Αποζημιώσεως Φορτοεκφορτωτῶν Λιμένος Πατρῶν.

Άρθρον 6.

1. Αἱ διατάξεις τῆς παρ. 1 τοῦ άρθρου 1 τοῦ Α. Νόμου 2212/1940 ἀπερὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τινῶν τῶν ἀπερὶ φορτοεκφορτώσεων νόμων, ἔχουσι ἐφαρμογὴν καὶ ἐπὶ τῶν εργατῶν τῆς κομιστικῆς ὑπηρεσίας τῶν Τελωνείων Ἑλλάδος. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὴν ἐν γένει ρύθμισιν ἔλασι τῶν περὶ φορτοεκφορτωτικῶν ἐργασιῶν λιμένων διατάξεων, ἀκαλόγως ἐφαρμοζόμενων, ἀπαιτῶν αἱ οἰκείαι 'Επιτροπὴν Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτώσεων Ἑλλάδος. Όπου κατὰ τὰς καίμενας διατάξεις ἀπαιτεῖται κοινὴ ἀπόφασις τῶν Υπουργῶν Έργων καὶ 'Εμπορικῆς Ναυτιλίας εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν εργατῶν τῆς κομιστικῆς ὑπηρεσίας Τελωνείων Ἑλλάδος ἢ ἀρρυθρίσεως ἀνακείται ὑπὸ μόνου τοῦ Υπουργοῦ Έργων.

2. Τῶν 'Επιτροπῶν Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτώσεων λιμένων ἢ Ἑλλάδος μετέχει ὡς μέλος ὑπάλληλος τοῦ οικείου Τελωνείου, ὀριζόμενος ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου αὐτοῦ, ὡς ἀπὸ τυχόντων θέματα εργατῶν κομιστικῆς ὑπηρεσίας Τελωνείων.

Άρθρον 7.

1. Πι παράγραφος 2 τοῦ άρθρου 1 τοῦ Ν. Δ/τος 1254/1949 ἀπερὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως ἐνίων διατάξεων τῶν περὶ φορτοεκφορτώσεων Νόμων ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολουθῶς:

α2. Αἱ κατὰ τὴν παρ. 1 τοῦ παρόντος άρθρου φορτοεκφορτωτικαὶ ἐργασίαι, αἱ πραγματοποιούμεναι εἰς χώρους κοινῆς χρήσεως, διενεργοῦνται ἀποκλειστικῶς παρ' εργατῶν, ἐφοδιασμένων δι' ἐπαγγελματικὸν διελκυστῆρα φορτοεκφορτωτῶ Ἑλλᾶς.

3. Ὡς χώροι κοινῆς χρήσεως διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου θεωροῦνται:

α) Οἱ ὑπὸ τῶν άρθρων 906 καὶ 907 τοῦ Α.Κ. χαρακτηριζόμενοι ὡς κοινόχρηστοι χώροι ἢ προσριζόμενοι εἰς τὴν ἐξουπρέτησιν δημοσίων, δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν σκοπῶν. Πρὸς τοιοῦτους χώρους ἐξομοιοῦνται καὶ οἱ χώροι ἢ τὰ καταστήματα τῶν ἀγορῶν χονδρικῆς πωλήσεως λιχνητικῶν, ὀπωρῶν ἢ σφαγίων, ἔστω καὶ ἐν τῇ χρήσιν ταῦτων ἔχον ἰδιώται καὶ

β) Οἱ χώροι τῶν ὁποίων ἢ κατὰ προορισμὸν χρήσις τοῦσιν εἰς τὴν συγκέντρωσιν, ἐναπόθεσιν, ἀποθήκυσιν ἢ ἀποταμίωσιν πάσης φύσεως ἀγαθῶν, τῶν ὁποίων τὴν χρῆσιν ἔχουσι τὸ Δημόσιον, τὰ Ν.Π.Δ.Δ., οἱ Ὁργανισμοὶ Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως, αἱ Γεωργικαὶ Συνεταιριστικαὶ Ὁργανώσεις, ἡ Κεντρικὴ Ὑπηρεσία Διαχειρίσεως Ἑγχωρίων προϊόντων, αἱ Τράπεζαι καὶ αἱ ἀποθήκαι ὑποκειμένου ἐπιχειρημάτων, ἀνεξαρτήτως τοῦ εἰς ποῖον ἀνήκουν τὰ φορτοεκφορτωμένα ἐμπορεύματα ἢ εἶδη.

2. Αἱ παράγραφοι 3, 4 καὶ 5 τοῦ άρθρου 1 τοῦ Ν. Δ/τος 1254/1949 ἀριθμοῦνται ἀντιστοιχῶς εἰς 4, 5 καὶ 6.

3. Εἰς τὸ τέλος τοῦ άρθρου 1 τοῦ Ν. Δ/τος 1254/1949, ὡς τοῦτο τροποποιεῖται διὰ τοῦ παρόντος, προστίθεται παράγραφος 7, ἔχουσα ὡς ἀκολουθῶς:

α7. 'Επιφυλαττομένων τῶν διατάξεων τῶν παρ. 2 καὶ 3 τοῦ παρόντος άρθρου, αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις δύναται νὰ διενεργῶν τὰς διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν φορτοεκφορτώσεως ἐντὸς τῶν ἐπαγγελματικῶν τῶν χώρων καὶ εγκαταστάσεων, δι' ἰδίων εργατικῶν δυνάμεων, ἐφ' ὅσον ἀπασχολῶν δύναται συμβάσεως ἐργασίας ἐπαρκῆ διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην ἀριθμῶν εργατῶν. Πρὸς τοῦτο, ἀποφαίνεται δι' ἀποφάσεως τῆς ἢ ἀρμοδία κατὰ τὸν ἑπιτροπῆ Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτώσεων ἐπὶ τῇ αἰτήσιν τῆς ἐπιχειρήσεως, ὑποβαλλομένης ἐντὸς προθεσμίας εἰς μηνῶν ἀπὸ τῆς προσλήψεως τοιοῦτου προσωπικοῦ.

4. Ἄδειαι χορηγεῖσθαι εἰς ἐπιχειρήσεις κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ άρθρου 14 τοῦ Κ.Ν. 5167/1932 ἀπερὶ ρυθμίσεως τῶν εἰς τοὺς λιμένες φορτοεκφορτωτικῶν ἐργασιῶν, ὡς τροποποιήθη διὰ τῶν διατάξεων τῶν παρ. 1 καὶ 2 τοῦ άρθρου 9 τοῦ Ν. Δ/τος 3789/1957 ἀπερὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως ἐνίων διατάξεων τῆς 'Εργατικῆς Νομοθεσίας, ἐξακολουθοῦν ἰσχύουσαι.

5. Πι παράγραφος 1 τοῦ άρθρου 3 τοῦ Ν. Δ/τος 1254/1949 ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολουθῶς:

α1. Τὴν χορηγήσιν τῶν ἐπαγγελματικῶν διελκυστῆρων εἰς τοὺς ἔχοντας τὰ κατὰ τὸ ἀρθρον 4 τοῦ παρόντος προδόνται.

6. Εἰς τὸ τέλος τοῦ άρθρου 3 τοῦ Ν. Δ/τος 1254/1949, προστίθεται παρ. 6 ἔχουσα ὡς ἀκολουθῶς:

α6. Τὴν ἔχουσαν τῆς κατὰ τὰς διατάξεις τῆς παρ. 7 τοῦ άρθρου 1 τοῦ παρόντος ἀποφάσεως περὶ τῆς ἐπαρκείας τοῦ παρὰ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων προσλαμβανόμενου διὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν φορτοεκφορτώσεως προσωπικοῦ.

7. Τὸ ἀρθρον 4 τοῦ Ν. Δ/τος 1254/1949 ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολουθῶς:

3. Διά κοινών αποφάσεων των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας καθορίζονται οι πόροι του Λογαριασμού Ύψιθόματος Γάμου, συνιστάμενοι εις ειδικήν επαύξησην των τιμολογίων αποβίης των φορτοεκφορτωτών, εργατών κομιστικής Υπηρεσίας Τελωνείων και σημειωτών βαρύνουσα τους Φορτοεκφορτωτάς των εμπορευμάτων.

4. Ως περίπτωσιν οικονομικής αδυναμίας εκπλήρωσεως του υπό της παρ. 1 του παρόντος άρθρου προσδιορισμένου σκοπού, ο οικείος Λογαριασμός Ύψιθόματος Γάμου ζύνεται να επιδοτηται υπό του Λογαριασμού Προστασίας Φορτοεκφορτωτών Λιμενεργατών (Α.Π.Φ.Α.).

5. Αί διατάξεις των προηγουμένων παραγράφων του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογήν και επί των φορτοεκφορτωτών, εργατών της κομιστικής υπηρεσίας του Τελωνείου, αρχιεργατών και σημειωτών του Οργανισμού Λιμένος Θεσσαλονίκης (Ο.Λ.Θ.).

Εις την περίπτωσιν ταύτην αι κατά τας παρ. 1, 2 και 3 διακινητικαί πράξεις, εκδίδονται τῇ συμπράξει και του Υπουργού Επαρικής Ναυτιλίας.

Άρθρον 4.

Όπου, ἐν τῷ νόμῳ 103/1975 «περὶ καταβολῆς ἐφ' ἀπαξ χρηματικῆς βοήθηματός εἰς τοὺς ἐκ τῆς υπηρεσίας ἀποχωροῦντας, λόγω συνταξιοδότησεως, ὑπαλλήλους Ν.Π.Δ.Δ. ἀπάσης τῆς Χώρας» προβλέπεται καταβολὴ χρηματικῶν ποσῶν ὑπὸ τῶν Ν.Π.Δ.Δ. εἰς τοὺς κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ δικαιοῦχος, εἴτε πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐφ' ἀπαξ χρηματικῆς βοήθηματός εἴτε ὡς συμπληρωματικῆν βοήθημα, κατὰ τὸ ὑπολειπόμενον τῆς ὑπὸ τούτου ὀριζομένης ἀποζημιώσεως ποσόν, αὐτῇ προκειμένου περὶ τακτικῶν ὑπαλλήλων τῶν Κεφαλαίων Ἀποζημιώσεως Φορτοεκφορτωτῶν (ΚΑΦ) ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Λογαριασμοῦ Προστασίας Φορτοεκφορτωτῶν Λιμενεργατῶν (Α.Π.Φ.Α.), ἐφ' ὅσον ὑφίσταται οἰκονομικὴ ἀδυναμία τοῦ οικείου Κεφαλαίου (ΚΑΦ) μετὰ πρότασιν τῆς Διοικήσεως Ὑπηρεσίας (Δ.Ε.) αὐτοῦ, διαπιστωμένη δι' ἡτυλογημένης ἀποφάσεως τοῦ Υπουργοῦ Εργασίας.

Άρθρον 5.

1. Τὰ μετὰ τὴν ἀπομάκρυσιν ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν φορτοεκφορτωτῶν τῆς κατηγορίας ἰχθύων - πάγου ἐναπομείναντα χρηματικὰ ποσὰ εἰς τὸν παρὰ τῷ ΚΑΦ Λιμένος Πατρῶν τηρούμενον λογαριασμόν τῆς ἀνωτέρω κατηγορίας εργατῶν, κατακλύονται εἰς τοὺς διατελεσάντας μετόχους τοῦ ἐν λόγω λογαριασμοῦ, ἀναλόγως τῶν ἐτῶν συμμετοχῆς ἑκάστου εἰς τὸ ἀνωτέρω ΚΑΦ.

2. Αἱ λεπτομέρειαι διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς προηγουμένης παραγράφου ρυθμίζονται διὰ τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Κεφαλαίου Ἀποζημιώσεως Φορτοεκφορτωτῶν Λιμένος Πατρῶν.

Άρθρον 6.

1. Αἱ διατάξεις τῆς παρ. 1 τοῦ άρθρου 1 τοῦ Ν. Νόμου 9212/1940 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τινῶν τῶν «περὶ φορτοεκφορτωτῶν νόμων», ἔχουν ἐφαρμογὴν καὶ ἐπὶ τῶν εργατῶν τῆς κομιστικῆς υπηρεσίας τῶν Τελωνείων Ἑλλάδος. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὴν ἐν γένει ρύθμισιν βάσει τῶν περὶ φορτοεκφορτωτικῶν εργατῶν λιμένων διατάξεων, ἀναλόγως ἐφαρμοζομένων, ἀποκὺν αἱ οικεῖται Ὑπηρεσιαὶ Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτωτῶν Ἑλλάδος. Ὅπου κατὰ τὰς κεκλιμένας διατάξεις ἀπαιτεῖται κοινὴ ἀπόφασις τῶν Υπουργῶν Εργασίας καὶ Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν εργατῶν τῆς κομιστικῆς υπηρεσίας Τελωνείων Ἑλλάδος ἡ ἀρμοδιότης ἀσκεῖται ὑπὸ μόνου τοῦ Υπουργοῦ Εργασίας.

2. Τῶν Ὑπηρεσιῶν Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτωτῶν λιμένων ἡ Ἑλλάς μετέχει ὡς μέλος ὑπάλληλος τοῦ οικείου Τελωνείου, ὀριζόμενος ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου αὐτοῦ, ὁσάκις συζητοῦνται θέματα εργατῶν κομιστικῆς υπηρεσίας Τελωνείων.

Άρθρον 7.

1. Ἡ παράγραφος 2 τοῦ άρθρου 1 τοῦ Ν. Δ/τος 1254/1949 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως ἐνίων διατάξεων τῶν περὶ φορτοεκφορτωτῶν Νόμων» ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολούθως:

«2. Αἱ κατὰ τὴν παρ. 1 τοῦ παρόντος άρθρου φορτοεκφορτωτικαὶ ἐργασίαι, αἱ πραγματοποιούμεναι εἰς χώρους κοινῆς χρήσεως, διενεργοῦνται ἀποκλειστικῶς παρ' εργατῶν, ἐφωδιασμένων δι' ἐπαγγελματικῶν ἐιδελιχρίων φορτοεκφορτωτῶν Ἑλλάδος.

3. Ὡς χώροι κοινῆς χρήσεως διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου θεωροῦνται:

α) Οἱ ὑπὸ τῶν άρθρων 966 καὶ 967 τοῦ Α.Κ. χαρακτηριζόμενοι ὡς κοινόχρηστοι χώροι ἢ προσριζόμενοι εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν δημοσίων, δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν σκοπῶν. Πρὸς τοιοῦτους χώρους ἐξομοιοῦνται καὶ οἱ χώροι ἢ τὰ καταστήματα τῶν αγορῶν χονδρικῆς πωλήσεως λαχανικῶν, ὀσπερῶν ἢ σφαγίων, ἔστω καὶ ἂν τὴν χρῆσιν τοῦτοι ἔχουν ἰδιωτικῶν καὶ:

β) Οἱ χώροι τῶν ὁσίων ἢ κατὰ προορισμὸν χρήσις συνίσταται εἰς τὴν συγκέντρωσιν, ἐναπόθεσιν, ἀποθήκυσιν ἢ ἀποταμίωσιν πάσης φύσεως ἀγαθῶν, τῶν ὁσίων τὴν χρῆσιν ἔχουν τὸ Δημόσιον, τὰ Ν.Π.Δ.Δ., οἱ Ὁργανισμοὶ Ἑθνικῆς Αὐτοδιοικήσεως, αἱ Γεωργικαὶ Συνεταιριστικαὶ Ὁργανώσεις, ἡ Κεντρικὴ Ὑπηρεσία Διαχειρίσεως ἐγχωρίων προϊόντων, αἱ Πράξεις καὶ αἱ ἀποθῆκαι ὑποκειμένων ἐμπορευμάτων, ἀνεξαρτήτως τοῦ εἰς τοῖον ἀνήκουν τὰ φορτοεκφορτωθέντα ἐμπορεύματα ἢ εἶδη».

2/Αἱ παράγραφοι 3, 4 καὶ 5 τοῦ άρθρου 1 τοῦ Ν. Δ/τος 1254/1949 ἀριθμοῦνται ἀντιστοίχως εἰς 4, 5 καὶ 6.

3. Εἰς τὸ τέλος τοῦ άρθρου 1 τοῦ Ν. Δ/τος 1254/1949, ὡς τοῦτο τροποποιεῖται διὰ τοῦ παρόντος, προστίθεται παράγραφος 7, ἔχουσα ὡς ἀκολούθως:

«7. Ἐπιφωλλασσομένων τῶν διατάξεων τῶν παρ. 2 καὶ 3 τοῦ παρόντος άρθρου, αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις ζύνονται νὰ διενεργοῦν τὰς διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν φορτοεκφορτωτῶν ἐντὸς τῶν ἐπαγγελματικῶν τῶν χώρων καὶ ἐγκαταστάσεων, δι' ἰδίων ἐργατικῶν δυναμῶν, ἐφ' ὅσον ἀπαρτολῶν δύναμι συμλέσεως ἐργασίας ἐπαρκῆ διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην ἀριθμῶν εργατῶν. Πρὸς τοῦτο, ἀποφαίνεται δι' ἀποφάσεις τῆς ἡ ἀρμοδία κατὰ τόπον Ὑπηρεσίας Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτωτῶν ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τῆς ἐπιχειρήσεως, ὑποβαλλομένης ἐντὸς προθεσμίας εἰς μηνῶν ἀπὸ τῆς προσλήψεως τοιοῦτου προσωπικοῦ».

4. Ἀδεια χορηγεῖται εἰς ἐπιχειρήσεις κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ άρθρου 14 τοῦ Κ.Ν. 5167/1932 «περὶ ρυθμίσεως τῶν εἰς τοὺς λιμένας φορτοεκφορτωτικῶν εργατῶν, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τῶν διατάξεων τῶν παρ. 1 καὶ 2 τοῦ άρθρου 9 τοῦ Ν. Δ/τος 3789/1957 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως ἐνίων διατάξεων τῆς Ἑργατικῆς Νομοθεσίας», ἐξ ἀκολουθοῦν ἰσχύουσαι.

5. Ἡ παράγραφος 1 τοῦ άρθρου 3 τοῦ Ν. Δ/τος 1254/1949 ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολούθως:

«1. Τὴν χορήγησιν τῶν ἐπαγγελματικῶν ἐιδελιχρίων εἰς τοὺς ἔχοντας τὰ κατὰ τὸ ἀρθρον 4 τοῦ παρόντος προσόνται.

6. Εἰς τὸ τέλος τοῦ άρθρου 3 τοῦ Ν. Δ/τος 1254/1949, προστίθεται παρ. 6 ἔχουσα ὡς ἀκολούθως:

«6. Τὴν ἐκδοσιν τῆς κατὰ τὰς διατάξεις τῆς παρ. 7 τοῦ άρθρου 1 τοῦ παρόντος ἀποφάσεως περὶ τῆς ἐπαρκείας τοῦ παρὰ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων προσλαμβανομένου διὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν φορτοεκφορτωτῶν προσωπικοῦ».

7. Τὸ ἀρθρον 4 τοῦ Ν. Δ/τος 1254/1949 ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολούθως:

Μφ' όσον οι κατά τὰ ανωτέρω (παράλληλοι) εξακλουθίσουν παρῶτα εἰς τοὺς Λογισμικοὺς Προνοίας τοῦ Ν. 103/1975 τυχόν καταβληθεῖσαι εἰσφορὰ εἰς τὸ Ὑψιστὸν Προνόϊον Δηιοσιῶν Ὑπαλλήλων μεταφέρονται εἰς τοὺς ἐν λόγῳ Λογισμικοὺς Προνοίας εἰς τοὺς όποιους οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι θὰ συνελίσσονται καὶ καταβάλλουν τὰς ὑπὸ τῶν προαναφερθεισῶν διατάξεων ὀριζόμενας εἰσφορὰς μέχρι τῆς ἐξόδου των ἐκ τῆς υπηρεσίας, τοῦ μεσολαβήσαντος χρόνου λογιζομένου ὡς διανυθέντος ἐν υπηρεσίᾳ διὰ τὴν ἀπολήψιν τοῦ βοηθηματος τοῦ Ν. 103/1975».

2. Αἱ κατά τὰς διατάξεις τοῦ ἔδαφ. α' τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 42 τοῦ Π. Δ/τος 1156/1977 περὶ Ὁργανισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ἑργασίας» δύο (2) θέσεις εἰδικῶν συμβούλων ὀρίζονται ὡς τοιαῦται παρὰ τῷ Ὑπουργῷ Ἑργασίας.

Οἱ εἰδικοί σύμβουλοι υπηρετοῦν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Ὑπουργοῦ.

3. Αἱ διατάξεις τοῦ ἔδαφ. α' τῆς παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 42 τοῦ Π. Δ/τος 1156/1977 ἀντικαθίστανται ὡς ἀκολούθως:

(α) Διὰ τὴν μίαν θέσιν εἰδικῶν συμβούλων πτυχίον ἀνωτάτης ἢ ἀνωτέρας σχολῆς τῆς ἡμεδαπῆς ἢ ἰσὺναιον πτυχίον ἀντιστοιχῶν σχολῶν τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ 25ετῆς εὐδόκιμος υπηρεσία, ἐκ τῆς ὁποίας δεκαετὴς τοὐλάχιστον εἰς ἀνωτέρους ἢ ἀνωτάτους βαθμοὺς παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἑργασίας ἢ τοὺς παρ' αὐτῷ ἐπιτεταμένους Ὁργανισμοὺς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς καὶ ἐξειδικευτῆς εἰς θέματα Κοινωνικῆς πολιτικῆς, προσεκτόντως ἀποδεικνυμένη καὶ διὰ τὴν ἑτέραν πύξιν ἐπὶ θεμάτων τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος, προσεκτόντως ἀποδεικνυμένη».

Ἄρθρον 15.

1. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 3, 4, 6 καὶ 7 τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 6/1979 ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου Διοικητικοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου Ἀθηνῶν περὶ ἀξίωσης τῶν γενικῶν κατωτάτων ὀρίων μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων καὶ ρυθμίσεως ἐτέρων τινῶν θεμάτων ἔργασίας τῶν μισθωτῶν ἀπάσης τῆς Χώρας», κηρυχθεῖσης ἐκτελεστῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 11282/1979 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑργασίας (Φ.Ε.Κ. 194/Β'/24.2.1979), ὧν τὸ κείμενον παρατίθεται ἐν τῆσι τοῦ παρόντος ἄρθρου, θεωροῦνται ὅτι εἶναι ἔγκυροι ἀπὸ τοῦ ἐν αὐταῖς ὀριζομένου χρόνου ἰσχύος καὶ ὅτι πληροῦν ἀπαντας τοὺς ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ Ν. 3230/1955 περὶ τρόπου οὐθμίσεως τῶν συλλογικῶν διαφορῶν ἔργασίας, συστάσεως Ὑθνικοῦ Ἰνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου Κοινωνικῆς Πολιτικῆς καὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων ἐνίων ἔργασίας νόμων», ὡς ἐτροποποιήθησαν καὶ συμπληρώθησαν μεταγενεστέρως, τιθεμένους ὅρους, προϋποθέσεις καὶ περιορισμοὺς.

2. Ἐπιφυλασσομένης τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῆς παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ Ν. 3239/1955 δύνανται δι' ὁμοίων συλλογικῶν συμβάσεων ἔργασίας ἢ ἀποφάσεων διαιτησίας νὰ τροποποιῶνται καὶ συμπληροῦνται αἱ περὶ ὧν ἡ προηγουμένη παράγραφος διατάξεις καὶ διαρκούντες ἐτι τοῦ χρόνου ἰσχύος αὐτῶν, ἐπὶ τῷ τελείῳ ἀπροσκόπτου ἐφαρμογῆς τῶν δι' αὐτῶν εἰσαγομένων θεσμῶν, ἰδίᾳ δὲ τοῦ περὶ χρονικῶν ὀρίων ἔργασίας τοιοῦτου.

Ἄρθρον 3.

Ἰσομοίως κανονικῶν ἀδειῶν.

1. Ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1981 ἡ ἐλάχιστη διάρκεια τῆς κατ' ἔτος ἀδείας μετ' ἀποδογῶν τῆς ὁποίας δικαιούνται πάντες οἱ μισθωτοὶ τῶν ὑποκειμένων εἰς τὴν παρούσαν ἐπιχειρήσεων ἢ ἔργασίων ὀρίζεται εἰς δώδεκα (12) ἀλλεπαλλήλους ἔργασίμους ἡμέρας.

Ἡ κατὰ τ' ἀνωτέρω διάρκεια τῆς ἀδείας μετ' ἀποδογῶν ἐπαυξάνεται κατὰ μίαν ἔργασίμην ἡμέραν δι' ἑκάστην, πλέον τοῦ βασικοῦ χρόνου, ἐξαμηνίαν ἀπαρχολήσεως, χωρὶς νὰ δύναται ἐν συνόλῳ νὰ ὑπερβῇ τὰς εἰκοσὶν ἐξ (20) ἀλλεπαλλήλους ἔργασίμους ἡμέρας.

2. Προκειμένου περὶ μισθωτῶν ἐπιχειρήσεων ἢ ἔργασίων, περὶ τῶν ὁποίων τὰ ἔδαφια γ καὶ δ τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Α.Ν. 539/1945 περὶ χορηγήσεως κατ' ἔτος εἰς τοὺς μισθωτοὺς ἀδειῶν μετ' ἀποδογῶν, ὡς ἐτροποποιήθη καὶ συμπληρώθη μεταγενεστέρως, ἡ ἐλάχιστη διάρκεια τῆς ἀδείας τῆς ὁποίας δικαιούνται οὗτοι, διὰ τὴν περίοδον ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1979 ἕως 31ης Δεκεμβρίου 1980, ὀρίζεται: διὰ τὸ ἔτος 1979 εἰς δέκα (10) ἀλλεπαλλήλους ἔργασίμους ἡμέρας, διὰ δὲ τὸ ἔτος 1980 εἰς ἑνδεκά (11) ἀλλεπαλλήλους ἔργασίμους ἡμέρας.

Ἡ κατὰ τ' ἀνωτέρω διάρκεια τῆς ἀδείας μετ' ἀποδογῶν ἐπαυξάνεται κατὰ μίαν ἔργασίμην ἡμέραν δι' ἑκάστην, πλέον τοῦ βασικοῦ χρόνου ἐξαμηνίαν ἀπαρχολήσεως, χωρὶς νὰ δύναται ἐν συνόλῳ νὰ ὑπερβῇ διὰ τὸ ἔτος 1979 τὰς εἰκοσὶ μίαν (20) ἀλλεπαλλήλους ἔργασίμους ἡμέρας, διὰ δὲ τὸ ἔτος 1980 τὰς εἰκοσὶ τέσσαρας (24) ἀλλεπαλλήλους ἔργασίμους ἡμέρας.

3. Μισθωτοὶ ἐκ τῶν ὑποκειμένων εἰς τὰς διατάξεις τῆς παρούσης, τυχόντες διὰ τὸ πρῶτον ἔτος καὶ μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς παρούσης ἀδείας μετ' ἀποδογῶν διάρκειας μικρότερης τῆς διὰ τῆς παρ. 2 τοῦ παρόντος ἄρθρου ὀριζομένης, δικαιούνται τῆς προκλιπούσης διαρκείας ἀδείας, συμπληρωματικῶς, εἰς χρόνον ὀρισθισμένου κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἐργαζομένου ἐντὸς τοῦ πρῶτου ἔτους.

Ἄρθρον 4.

Ἀδειὰ σπουδαστῶν.

1. Μισθωτοὶ τυγχάνοντες μαθητῆ ἢ σπουδαστῆ ἢ φοιτητῆ εκπαιδευτικῶν μονάδων οἰουδήποτε τύπου καὶ οἰουδήποτε βαθμοῦ, τοῦ Δημοσίου ἢ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιτεταμένων καθ' οἰονδήποτε τρόπον, δικαιούνται κατὰ πάσαν περίπτωσιν ἀδείας μετ' ἀποδογῶν κατ' ἐλάχιστον ὄριον δέκα ὡρῶν (10) ἀλλεπαλλήλων ἔργασίμων ἡμερῶν, ἐκτὸς ἐὰν δικαιούνται μεγαλύτερας διάρκειας τοιαύτης κατ' ἄλλας διατάξεις.

2. Οἱ, περὶ τῶν ὁποίων ἡ προηγουμένη παράγραφος μισθωτοὶ, δικαιούνται ὡσαύτως, κατ' ἔτος εἰδικῶς διὰ τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὰς ἐξετάσεις, προσθέτου ἀδείας ἀπουσίας ἀνευ ἀποδογῶν, διάρκειας ἐξ (6) ἔργασίμων ἡμερῶν, συνεχῶν ἢ διακεκομμένων.

3. Αἱ διατάξεις τῶν παρ. 1 καὶ 2 τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐφαρμόζονται ἐπὶ μαθητῶν, σπουδαστῶν καὶ φοιτητῶν οἱ ὁποιοὶ δὲν συνεπλήρωσαν τὸ 25ον ἔτος τῆς ηλικίας των, πρὸς δὲ, προκειμένου περὶ σπουδαστῶν ἢ φοιτητῶν ὑπὸ τὴν προαναφερτοῦ πρόπθέσιν ὅτι διατηροῦν τὴν φοιτητικὴν των, ἰδιότητά.

4. Ἡ ἰδιότης τοῦ μαθητοῦ ἢ σπουδαστοῦ ἢ φοιτητοῦ, ὡς καὶ ἡ συμμετοχὴ τούτου εἰς τὰς ἐξετάσεις ἀποδεικνύεται διὰ βεβαίωσης τῆς οἰκείας Σχολῆς, ὑποβαλλομένης ὑπὸ τοῦ μισθωτοῦ πρὸς τὸν ἐργοδότην.

Ἄρθρον 6.

Μείωσις ὥρων ἐβδομαδιαίας ἔργασίας.

1. Ἐπιφυλασσομένων τῶν διατάξεων τῶν παρ. 4 καὶ 5 τοῦ παρόντος ἄρθρου, ὡς καὶ τοῦ ἄρθρου 8 τῆς παρούσης, ἡ διάρκεια τῆς κατ' ἐβδομάδα ἔργασίας τῶν παρ' οἰουδήποτε ἐργοδότη ἐπὶ σχετοῦ ἔργασίας ἰδιωτικοῦ δικαίου ἀπαιτουμένων μισθωτῶν, ὀρίζεται ὡς ἀκολούθως:

α) Ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1979 εἰς τεσσαράκοντα τέσσαρας (44) ὥρας.

β) Ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1980 εἰς τεσσαράκοντα τρεῖς (43) ὥρας, καὶ

γ) Ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1981 καὶ ἐπέκεινα εἰς τεσσαράκοντα δύο (42) ὥρας.

2. Ἡ παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 3 τῆς ἀπὸ 26.2.1975 Ε.Γ.Σ. Σ.Ε. περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν ἴσης ἀμοιβῆς ἀρρένων καὶ θηλέων, ἀξίωσης τῶν ἡμερῶν ἀδείας ἀναπαύσεως τῶν ἔργασίων καὶ καθιερώσεως 45ῶρου ἐβδομαδιαίας ἔργασίας τῶν μισθωτῶν, ἐφαρμόζεται ἀναλόγως καὶ κατὰ τὴν περίπτωσιν τῶν πέραν τῆς κατὰ τ' ἀνωτέρω ὀρίων ὑπερἔργασίας.

3. Ώρνια εβδομαδιαίας εργασίας ισχύοντα ή συμβατικώς εφαρμόζομενα βραχύτερα των υπό της παρ. 1 του παρόντος άρθρου καθοριζόμενων δέν τίγονται υπό της παρούσης.

4. Επί των επιχειρήσεων, εκμεταλλεύσεων ή εργασιών, των οποίων ή συνεχής λειτουργία, επιβαλλομένη εκ της φύσεως αυτών, πρέπει νά εξασφαλίχεται διά διαδοχικών εναλλαγών προσωπικού, εφαρμόζονται αποκλειστικώς αί διατάξεις του Π.Δ. της 27ης Ιουνίου — 4ης Ιουλίου 1932 περί κωδικοποίησης και συμπληρώσεως των «περί θώρου εργασίας διατάξεων», ως αὐταί ισχύουν νύν, συμπληρωματικώς δέ αί διατάξεις του άρθρου 7 της παρούσης.

5. Επί του προσωπικού κινήσεως των αστικών και υπεραστικών λεωφορείων, των ηλεκτροκινήτων λεωφορείων, των ατμηλάτων, δηζελκινήτων και ηλεκτροκινήτων σιδηροδρόμων, ως και επί των οδηγών, συνοδηγών και οδηγών των φορτηγών αυτοκινήτων δημοσίας χρήσεως των τουριστικών λεωφορείων, των αγοραίων επιβατικών αυτοκινήτων και των ταξί, εφαρμόζονται αποκλειστικώς αί περί αυτών ισχύουσαι διατάξεις, περί χρονικών ορίων εργασίας, συμπληρωματικώς δέ αί διατάξεις του άρθρου 7 της παρούσης.

*Άρθρον 7.

Άμοιβή υπερεργασίας.

1. Η συμπρωμημένη ή νόμιμος αμοιβή, διά 45ωρον εβδομαδιαίαν εργασίαν οφείλεται από 1 Οκτωβρίου 1979 διά τήν καθοριζομένην υπό της παρ. 1 του προηγουμένου άρθρου διάρκειαν εβδομαδιαίας εργασίας.

2. Εργάζονται απασχολούντες τούς παρ' αυτοίς μισθωτούς, πέραν των υπό του προηγουμένου άρθρου ορίων εργασίας, υποχρεούνται εις τήν καταβολήν συμπληρωματικής αμοιβής, οριζομένης ως ακολούθως:

α) Από 1ης Οκτωβρίου 1979 μέχρι 30ης Σεπτεμβρίου 1980, διά τήν 45ην ώραν τό εις αὐτήν αντιστοιχοῦν ώρομίσθιον, δι' ἐκάστην δέ ώραν υπερεργασίας πέραν των 45 ώρων τό αντιστοιχοῦν ώρομίσθιον προσηυξημένον κατά 25%.

β) Από 1ης Οκτωβρίου 1980 έως 30ης Σεπτεμβρίου 1981, διά τήν 44ην ώραν τό εις αὐτήν αντιστοιχοῦν ώρομίσθιον, δι' ἐκάστην δέ ώραν υπερεργασίας πέραν των 44 ώρων τό αντιστοιχοῦν ώρομίσθιον προσηυξημένον κατά 25%.

γ) Από 1ης Οκτωβρίου 1981 μέχρι 30ης Σεπτεμβρίου 1982, διά τήν 43ην ώραν τό εις αὐτήν αντιστοιχοῦν ώρομίσθιον, δι' ἐκάστην δέ ώραν υπερεργασίας πέραν των 43 ώρων τό αντιστοιχοῦν ώρομίσθιον, προσηυξημένον κατά 25%.

δ) Από 1ης Οκτωβρίου 1982 και επέκεινα, δι' ἐκάστην ώραν υπερεργασίας πέραν των 42 ώρων εβδομαδιαίας εργασίας τό αντιστοιχοῦν ώρομίσθιον προσηυξημένον κατά 25%.

3. Εάν αί, πέραν των υπό του άρθρου 6 της παρούσης οριζομένων, ώραι απασχολήσεως του μισθωτου έμπίπτουν εις τά όρια της νυκτερινής εργασίας ή της εργασίας κατά Κυριακάς και εξααιρεσίμους ήμέρας, εκτός του κατά τήν προηγουμένη παράγραφον ώρομίσθιου, μετά των επ' αυτού τυχόν προσαυξήσεων, οφείλονται και αί προσαυξήσεις, αί όποια προβλέπονται υπό των κειμένων διατάξεων διά νυκτερινήν εργασίαν και εργασίαν κατά Κυριακάς και εξααιρεσίμους ήμέρας.

4. Επιφυλασσομένων των διατάξεων της επομένης παραγράφου, μισθωτοί επιχειρήσεων, εκμεταλλεύσεων, ή εργασιών, των οποίων ή συνεχής λειτουργία, ως εκ της φύσεως αυτών πρέπει νά εξασφαλίχεται διά διαδοχικών εναλλαγών προσωπικού, απασχολούμενοι πέραν των υπό της παρ. 1 του προηγουμένου άρθρου οριζομένων ορίων και μέχρι του κατά τάς κειμένας διατάξεις ανωτάτου τοιούτου, δικαιούνται προοδέντως της κανονικής των αμοιβής, των υπό της παρ. 2 του παρόντος άρθρου προβλεπομένων ώρομίσθιων καθ' εβδομάδα, κατά τάς έν αὐτῇ διακρίσεις.

5. Επί των κατά τήν προηγουμένην παράγραφον επιχειρήσεων, εκμεταλλεύσεων ή εργασιών, επιτρέπεται ή απασχολή-

σις των μισθωτών πέραν του ανωτάτου ορίου της ημερησίας εργασίας, ως και του υπό του προηγουμένου άρθρου οριζομένου ορίου εβδομαδιαίας τοιαύτης. άνευ καταβολής προσθέτου τινός αμοιβής εκ της τοιαύτης υπερεργασίας, υπό τήν προϋπόθεσιν ότι ο μέσος όρος των ώρων εβδομαδιαίας εργασίας, υπολογιζόμενος επί περιόδου έκτώ (8) τό πολύ εβδομάδων, δέν υπερβαίνει τον αριθμόν των υπό του προηγουμένου άρθρου οριζομένων ώρων εβδομαδιαίας εργασίας.

6. Επί μισθωτών, περί των οποίων ή παρ. 5 του προηγουμένου άρθρου απασχολούμενων πέραν των υπό της παρ. 1 του αυτού άρθρου οριζομένων ορίων εφαρμόζονται αναλόγως αί διατάξεις της παρ. 4 του παρόντος άρθρου.

7. Αί περί καταβολής συμπληρωματικής αμοιβής διατάξεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, δέν έχουν εφαρμογήν επί των μισθωτών των άμειβομένων καθ' άλλον σύστημα, πλην του επί μισθώ ή ημερομισθίω. Προκειμένου, όμως, περί μισθωτών άμειβομένων διά μικτού τυστήματός αί ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται αναλόγως, προσδιοριζόμενου του οριζομένου ώρομίσθιου και της επ' αυτού προσαυξήσεως επί τῆ βάσεως του συμπρωμημένου ή νόμιμου τακτικώς και περιοδικώς καταβαλλομένου μισθού ή ημερομισθίου.

8. Έν περιπτώσει μειώσεως των ώρων εργασίας μέχρι του κατά τήν παρ. 1 του προηγουμένου άρθρου ορίου εβδομαδιαίας, οι κατά μονάδα εργασίας ή κατ' άλλον σύστημα, πλην του επί μισθώ ή ημερομισθίω, άμειβομένοι μισθωτοί δικαιούνται καθ' εβδομάδα της τυχόν προκυπτούσης διαφοράς μεταξύ, του κατά τό εφαρμολζόμενον σύστημα αμοιβής των, πριόντος και του εξαπλασίου του γενικού κατωτάτου ορίου ημερομισθίου ή του κατά τήν οικείαν Συλλογικήν Σύμβασιν κτωτάτου ορίου ημερομισθίου της ειδικότητας των.

*Άρθρον 16.

1. Μισθωτοί απασχολούμενοι επί σχέσει εξηρημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου εις εργοστάσιον υπαγόμενον εις τάς διατάξεις του Α.Ν. 539/1945, εις περίπτωσην λύσεως της σχέσεως εργασίας των καθ' οιονδήποτε τρόπον ή λήξεως της εποχιακής απασχολήσεως των, πριν συμπληρώσουν δωδεκάμηνον έν τῇ σχέσει εργασίας, δικαιούνται παρά του εργοδότης τώτων ημερησίων μισθών, έτσι οι μήνες απασχολήσεως των εις αυτόν, ανεξαρτήτως άλλης εξ άλλου λόγου τυχόν οφειλομένης αποζημιώσεως. Προκειμένου περί ανηλίκων μή συμπληρωσάντων τό 18ον έτος ηλικίας των ή περί προσώπων περί των οποίων τό άρθρον 4 της υπ' αριθ. 6/1979 αποφάσεως του Δευτεροβαθμίου Διοικητικού Διοικητικού Δικαστηρίου Αθηνών, τό ανωτέρω ποσόν ορίζεται εις ένα και ήμισυ ημερησίον μισθόν δι' έκαστον μήνα απασχολήσεως. Διά απασχολήτων έλάσσονα του μήνος καταβάλλεται ανάλογον κλάσμου. Διά τήν εφαρμογήν των προηγουμένων εδαφίων, προκειμένου περί των παρεχόντων έν περιτροπή ή διαλειπυστην εργασίαν, ως μήν, λογίζονται ειδικά πάντα (25) ήμεροι απασχολήσεως.

Κατά τά λοιπά έχουν και έν προκειμένω εφαρμογήν αί διατάξεις του Α.Ν. 539/1945, ως εύτες έτροποποιήθη και συμπληρώθη μεταγενεστέρως.

2. Οι μισθωτοί των οποίων ή σχέσις εργασίας έλύθη ή ή εποχιακή απασχολήσις έληξεν έντός του έτους 1980 και μέχρι της έναρξεως της ισχύος του παρόντος, λαδόντες πούσόν μικρότερον του υπό της προηγουμένης παραγράφου οριζομένου, δικαιούνται της προκυπτούσης διαφοράς.

*Άρθρον 17.

Δι' αποφάσεως του Υπουργού Εργασίας μετά γνώμην του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) καθορίζεται ή έν μέρος του Οργανισμού τούτου καταβολή αποδοχών εις τούς, κατά τήν παρ. 2 του άρθρου 4 της υπ' αριθ. 6/1979 αποφάσεως του Δευτεροβαθμίου Διοικητικού Διοικητικού Δικαστηρίου Αθηνών, απέχοντες έν της εργασίας των μισθωτούς,

έξος των αποδοχών τούτων, μη δυνάμενοι να υπερβή δι' αυτήν ημέραν, το έκαστοτε ισχύον γενικόν κατώτατον όριον ορομισίου (ήμερομισίου ασφαλείας), ό τρόπος καταβολής, ή διαδικασία, ως και πάσα άλλη αναγκαία λεπτομέρεια τήν εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

*Άρθρον 18.

1. Φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου υποχρεούονται όπως κατά τήν εξόφλησιν των αποδοχών του προσωπικού χορηγούν έκκαθαρτικόν σημείωμα, ή, εις περιπτώσιν εφαρμογής μηχανογραφικού συστήματος, ανάλυσιν μισθοδοσίας. Είς απροτέρας τας περιπτώσεις δέον όπως απεικονίζονται αναλυτικώς αι πάσης φύσεως αποδοχαί του προσωπικού, και αι επί αυτών γινόμεναι κινήσεις.

2. Είς τόν πρώτον στίχον τής παραγράφου 2 του άρθρου του Ν. Δ/τος 515/1970 και μετά τας λέξεις «των άνω πινάκων» προστίθενται αι λέξεις «άνευ τής στήλης καταβαλλομένων αποδοχών».

*Άρθρον 19.

Η περίπτωση γ τής παρ. 1 του άρθρου 6 του Νόμου 3/1977 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των διατάξεων περί Όργανισμού Έργατικής Έστίας και άλλων τι διατάξεων», αντικαθίσταται ως ακολούθως :

γ) Η αγορά ακινήτων προοριζομένων διά τήν εξυπηρέτησιν των σκοπών του Όργανισμού.

*Άρθρον 20.

Αι διατάξεις τής παρ. 2 του άρθρου 3 του Ν. 754/1978 περί ρυθμίσεως των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων ποικών και στρατιωτικών, των υπαλλήλων των ΝΠΔΔ, ως άλλων τινών συναφών διατάξεων» έχουν εφαρμογήν και των Ιατρών των απασχολομένων επί σχέσει εργασίας δικαίου εις τους Όργανισμούς Κοινωνικής Πολιτικής άρμοδιότητος Υπουργείου Έργασίας, τούς έχοντας εαυτολογικήν ή μισθολογικήν αντιστοιχίαν προς τούς τακτικούς δημοσίους υπαλλήλους.

*Άρθρον 21.

Η παρ. 1 του άρθρου 12 του Ν. Δ/τος 2961/1954, περί συστάσεως Όργανισμού Απασχολήσεως και Ασφάλισης Άνεργίας, ως αντικατεστάθη υπό του άρθρου 2 του Ν. 3464/1955 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των διατάξεων περί ασφαλίσεως άνεργίας διατάξεων», αντικαθίσταται ως ακολούθως :

1. Έξαιρούνται τής ασφαλίσεως άνεργίας :

α) Οι άνήλικοι μέχρι συμπληρώσεως του 15ου έτους τής ηλικίας των και οι μαθηταί τεχνίται περί των τών Β.Δ. τής 1952 «περί εκπαιδεύσεως μαθητών τεχνιτών».

β) Οι σύζυγοι, οι γονείς ή τά τέκνα έφ' όσον απασχολούνται εις επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις άσκουμένας υπό τού (ή τού συζύγου, πατρός ή μητρός ή τέκνου.

γ) Οι εκ των άνωτέρω προσώπων υπό στοιχείον β απασχολούμενοι εις επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις αι όποιαι λειτουργούν υπό μορφήν εταιρίας, έφ' όσον εν ή περισσότερα εκ συγγενικών τούτων προσώπων συμμετέχει εις τήν εταιρικόν κατά ποσοστόν μείζον του 50%.

Οι εξ ίδιου δικαιώματος συνταξιούχοι του Δημοσίου ή πάσης φύσεως Όργανισμών Δημοσίου Δικαίου, πλην του

Οι τακτικοί υπάλληλοι και υπηρέται του Δημοσίου και Όργανισμών Δημοσίου Δικαίου.

δ) Τα πρόσωπα τά παρέχοντα εξηρητημένην εργασίαν αχρι σταθερόν εργοδότην (ως φοροεκφορωταί, εργάται εκτός και σφαγείς, νεκροπομπή κλπ.) των όποιων ή εις τόν όσον φορέα διά τόν κλάδον ασθενείας ασφαλίσεως συντελείσθω των επαγγελματικών αυτών Σωματείων ή Συνταξιοδότην, δυνάμει ειδικού Κανονισμού.

ε) Οι οικόσιτοι μισθωτοί.

η) Οι ήσφαλισμένοι δια τόν κίνδυνον τής άνεργίας παρ' έτέρω Ταμείω ασφαλίσεως έχοντι τήν μορφήν Ν. Π. Δ. Δ.

θ) Οι απασχολούμενοι εις γεωργικάς, βιοτεχνικάς και κτηνοτροφικάς εργασίας, πλην των υπαγεμένων εις τήν ασφαλίσειν του ΙΚΑΔ.

2. Τα δεύτερον και τρίτον εδάφια τής παραγράφου 3 του άρθρου 17 του Ν. Δ/τος 2961/1954 περί συστάσεως Όργανισμού Απασχολήσεως και Ασφάλισης Άνεργίας, ως αυτή συμπληρώθη υπό τής παρ. 2 του άρθρου 6 του Ν. 74/1975 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως εργατικών τινών νόμων και περί άλλων τινών συναφών διατάξεων», αντικαθίστανται ως ακολούθως :

«Η κατά τά άνωτέρω έκτακτος επιδοτήσεως δύναται να παρέχεται και εις άνεργους—μέλη ή μη δημοσίων ή δημοτικών ασφαλιστικών συνταξιοδότην. ήσφαλισμένους εις τόν ΙΚΑ, μη υπαγεμένους όμως εις τήν κατά τής άνεργίας ασφαλίσειν του Όργανισμού, έφ' όσον ή κατά τήν προηγούμενην έτος εσογική απασχολήσεως των εις τόν οικείον κλάδον δεν ήτο πλήρης, ως επίσης και εις άνεργους μισθωτους μη υπαγεμένους εις τήν ασφαλίσειν άνεργίας, ήσφαλισμένους όμως εις ένα των λοιπών κλάδων του Όργανισμού. Οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις τής τοιαύτης επιδοτήσεως ρυθμίζονται δι' αποφάσεων του Υπουργού Έργασίας».

*Άρθρον 22.

1. Άρμοδιότητες του Υπουργού Έργασίας προς έγκρισιν αποφάσεων των Διοικητικών Συμβουλίων ή έτερων οργάνων των Όργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής, άρμοδιότητος Υπουργείου Έργασίας, δύναται να καταρτίζονται διά Προεδρικών Διαταγμάτων, έκδιδομένων προτάσει αυτού, μετά γνώμη του οικείου Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Άρμοδιότητες των περί των ή προηγούμενη παράγραφος Διοικητικών Συμβουλίων δύναται διά Προεδρικών Διαταγμάτων έκδιδομένων προτάσει του Υπουργού Έργασίας μετά γνώμη αυτών να μεταβιβάζονται εις νομίμως συστατημένην παρ' έκαστω Όργανισμω Επιτροπήν ή έτερα ύπηρεσιακά όργανα αυτού.

*Άρθρον 23.

1. Το άρθρον 29 του Ν. Δ/τος 2961/1954, «περί συστάσεως Όργανισμού Απασχολήσεως και Ασφάλισης Άνεργίας, ως τούτο αντικατεστάθη υπό του άρθρου 9 του Νόμου 3464/1955 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των διατάξεων περί ασφαλίσεως άνεργίας διατάξεων», τροποποιείται ως ακολούθως :

*Άρθρον 29.

Διά Προεδρικού Διατάγματος, έκδιδομένου τή προτάσει του Υπουργού Έργασίας μετά πρότασιν του Διοικητικού Συμβουλίου του Όργανισμού Απασχολήσεως Έργατικού Δυναμικού, καθορίζονται τά απαραίτητα μέτρα έλέγχου τής άνεργίας των επιδοτούμενων άνέργων καθ' άπαν τήν Χώραν, ή κατά περιοχάς ή κατηγορίας μισθωτών, ως και αι επίβαλλόμεναι κυρώσεις εις τούς μη συμμορφούμενους προς τας υποχρεώσεις των άνέργων».

2. Το άρθρον 30 του Ν. Διατάγματος 2961/1954 τροποποιείται ως ακολούθως :

*Άρθρον 30.

Ο επιδοτούμενος άνεργος υποχρεούται πρό πάσης καταβολής εις τούτον επίδοματος άνεργίας να υποβάλη εις τόν ΟΑΕΔ υπεύθυνον δήλωσιν κατά τας διατάξεις του Ν. Διατάγματος 105/1969 περί του ότι δεν έχει απασχολήσειν κατά τήν έννοιαν τής παρ. 1 του άρθρου 16. Είς περιπτώσιν παραλείψεως υποβολής τής άνωτέρω δήλώσεως διακόπτεται ή επιδοτήσεως».

Άρθρον 24.

Πο υπό της παρ. 2 του άρθρου 2 του Α.Ν. 173/1967 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Α.Ν. 99/67 κλπ.» προβλεπόμενον ανώτατον όριον όρειλομένης αποζημιώσεως, ως τούτο γινώσθη διά του Ν. Δ/τος 207/1974, «περί αύξησης του ανωτάτου όριου όρειλομένης αποζημιώσεως κλπ.», αυξάνεται από της ίσχύος του παρόντος εις τό ποσόν του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών.

Άρθρον 25.

1. Είς περίπτωσιν, κατά την οποίαν ή εγκυμοσύνη γυναικός μισθωτού έχει καταστή καθ' οίονδήποτε τρόπον γνωστή εις τόν εργοδότην, απαγορεύεται και είναι απόλυτως άκυρος ή παρ' αυτού καταγγελία της μετά της κυοφορούσης εγκύου εργασίας άορίστου χρόνου, έκτός εάν ύφίσταται σπουδαίος λόγος προς τούτο.

Ός σπουδαίος λόγος δεν δύναται εν πάση περιπτώσει να θεωρηθή ή όρειλομένη εις την κύστην μείωσις της αποδοτικότητας, της εργασίας της κυοφορούσης.

2. Η άγχις των διατάξεων περί απαγορεύσεως της καταγγελίας της σχέσεως εργασίας κατά την διάρκειαν της υποχρεωτικής άποχής της μισθωτού πρό και μετά τόν τοκετόν ή της άποχής αυτής επί μακρότερον χρόνον λόγω ασθένειας, όρειλομένης εις την κύστην ή τόν τοκετόν, δεν διγεται.

Άρθρον 26.

Κυροῦνται άφ' ής ίσχυος αι παρ. IV και V της από 9.5.1979 Ειδικής Συλλογικής Σμβάσεως Έργασίας «περί

των όρων άμοιβής και εργασίας του προσωπικού των Έργων Ζώνη», ήτις δύναται της υπ' αριθ. 13726/1979 άποφάσεως του Έν. Πρωμακτέως του Υπουργείου Έργασίας άντιστεθή εις τό υπ' αριθ. 495 (Τεύχος Β') της 21ης Μαΐου 1979, φύλλον της Έφημερίδος της Κυβερνήσεως

Άρθρον 27.

Η ίσχυς του παρόντος νόμου άρχεται από της δημοσίευσής του διά της Έφημερίδος της Κυβερνήσεως, έκτός εάν άλλως ορίζεται εν αύτω.

Ο παρών νόμος ψηφισθείς υπό της Βουλής και παρ' Ημών σήμεραν κυρωθείς, δημοσιευθήτω διά της Έφημερίδος της Κυβερνήσεως και έκτελεσθήτω ως νόμος του Κράτους.

Εν Αθήναις τη 24 Οκτωβρίου 1980

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΚΩΝΣΤ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑΙ
Μ. ΕΒΕΡΤ ΚΩΝ. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΔΟΞΙΑΔΗΣ

Έθροισθήθη και έτέθη ή μεγάλη του Κράτους σφραγίς.

Εν Αθήναις τη 25 Οκτωβρίου 1980

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

1. ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ – Γιώτα Κραβαρίτου. Εκδόσεις Σάκκουλα\ Θεσσαλονίκη 1991.
2. Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ – Σταύρου Βουτυρά. Εκδόσεις Παπαζήση\ Αθήνα 1981.
3. ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ – Σοφία Κουκούλη – Σπηλιωτοπούλου. Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα\ Αθήνα-Κομοτηνή 1985.
4. ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ – Τέσσα Δουκλέρη. Εκδόσεις Παπαζήση\ Αθήνα 1994.
5. ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ – Στέλιος Γερμ. Βλαστός. Εκδόσεις Σάκκουλα \Αθήνα 1988.
6. ΔΕΛΤΙΟ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ, τόμος 34^{ος}, τεύχος 840, 16 Οκτωβρίου 1978. ΙΣΗ ΑΜΟΙΒΗ, ΙΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ του Αβέρκιου Καραλή.
7. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ». ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ. Έκδοση Κυριακή 2 Μαΐου 1999.